

מרגניתא דרבי מאיר

ע"ש הרבנית הצדקת מרת מרגלית טולידאנו ע"ה
בת האדמו"ר הגה"ק רבי מאיר אביחצירא זיע"א
והרבנית שמחה ע"ה

זמירות ופיוטים לשבתות ולמועדי ישראל

סדר תפילות ובקשות

כלי מחזיק ברכה

יוצא לאור על ידי מוסדות תורה וחסד "בית מאיר"
ע"ש כ"ק האדמו"ר הגה"ק רבי מאיר אביחצירא זיע"א
בראשות נכדו האדמו"ר רבי שמואל שמעון טולידאנו שליט"א

©
כל הזכויות שמורות
למכון להוצאת ספרים שע"י
מוסדות תורה וחסד
"בית מאיר"
ע"ש כ"ק האדמו"ר המלוב"ן
רבנו **מאיר אביחצירא** זיע"א
בראשות נכדו מורנו ורבנו
האדמו"ר רבי **שמואל שמעון טולידאנו** שליט"א
רחוב העצמאות 39
רובע סיטי אשדוד יע"א

הארות והערות יתקבלו בברכה
zmt740@gmail.com

לזיכרון עולם בהיכל ה'

לעילוי נשמת

מרנא ורבנא המאו"ר הגדול בנש"ק מזד"ק

טהור חסידא קדישא ופרישא

המלוב"ן כ"ק אדמו"ר עט"ר וצ"ת

רבינו **מאיר שלום** בר פריחה **אביחצירא** זיע"א

השיב נשמתו הקדושה לגנזי מרומים

ביום י"ז ניסן תשמ"ג

"אשת חיל מי ימצא"

"תנו לה מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה"

לעילוי נשמת

אמה של מלכות הרבנית הצדקת

מרת **שמחה** בת מזל - טוב **אביחצירא** ע"ה

השיבה נשמתה לגנזי מרומים ביום ט' באב

ת.נ.צ.ב.ה.

"אשת חיל מי ימצא"

"תנו לה מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה"

לעילוי נשמת הרבנית הצנועה וההדורה,

בידאת אלוקים חדורה, אשת חיל עטרת בעלה,

בת מלכים וקדושים, מגזע אראלים ותרשישים.

ענף עץ אבות, אבות מכלל דאיכא תולדות,

אינהו קדישי חסידי וחכימי, ואיהי מרגניתא דלית בה טימי.

הרבנית הצדקנית

מרת מרגלית טולידאנו ע"ה

בת הגאון הקדוש המלומד בניסים, לו רון שבח וקילוסין,

המאו"ד הגדול עט"ר וצ"ת ב"ק אדמו"ר

מרן רבי מאיר שלום אביחצירא זיע"א

והרבנית הצדקנית מרת שמחה ע"ה.

אשר נפטרה לבית עולמה במיתת נשיקה

לאחר שנזדככה ביסודים קשים ומרים

ביום שבת קודש ג' אייר תשע"ד

לסדר "להעלות נר תמיד"

יהי רצון שזכותה תעמוד לנו ונזכה בקרוב

לבנין בית המקדש במהרה בימינו אמן

ת. נ. צ. ב. ה.

"טוב שם משמן טוב"

לעילוי נשמות

בנן של קדושים החסיד העניו

כמוה"ר רבי **שמואל** בר חנה **טולידאנו** זצ"ל

השיב נשמתו לגנזי מרומים

ביום שלישי כ"ד אלול תשמ"ח

"אשת חיל מי ימצא"

"תנו לה מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה"

לעילוי נשמות

מרת **זוהרה חיה** בת עוואלי

טולידאנו ע"ה

השיבה נשמתה לגנזי מרומים

בליל חמישי בחצות כ"א אלול תשמ"ט

ת.נ.צ.ב.ה.

תוכן עניינים

סדר הדלקת נרות שבת.....1
סדר ליל שבת.....2
קידוש ליל שבת.....10
ברכת הבנים.....12
סדר סעודת שחרית של שבת.....23
סדר קידוש היום.....27
סדר סעודה שלישית.....34
סדר ההבדלה.....43
סעודה רביעית.....51
זמירות ופיוטים לשבת קודש.....54
זמירות ופיוטים למוצאי שבת.....66
זמירות ופיוטים לשמחות.....73
פזמונים לנישואין.....83
פזמונים לברית מילה.....85
שירים ופיוטים למועדי השנה.....87
לקט שירים מספר יגל יעקב.....92
ברכת המזון.....113
ברכה מעין שלוש.....121
קידוש למועדים.....122
סדר שבע ברכות.....124
שירים חסידיים.....125
סדר תפילות ובקשות.....151
תהילים של שבת.....153
שיר השירים.....165
אגרת הרמב"ן.....171
תפילת השל"ה.....173
תפילה לומר בכל יום.....175
פרקי שירה.....177
י"ג עיקרים.....185
תפילה על הדיבור והשמיעה.....186
פרשת היראה.....188
תפילה קודם ואחרי הלימוד.....190
תפילה מר"ת.....191
פרשת המן.....192
סגולה מרבי חיים מולוזין.....202
הפרשת חלה.....203
סדר ברית מילה.....204
סדר הדלקת נרות חנוכה.....213
נשמת כל חי.....216
קריאת שמע שעל המיטה.....218
תפילת הדרך.....231
כלי מחזיק ברכה.....232

הקדמה

י'שמחו ה'מדקדקים ו'יגילו ה'משוררים, בהיגלות נגלות אור לזה הספר, אשר בו נקבצו ובאו דברי ואמרות שפר, ומחזה שד'י יחזה, לומר כי הוא זה, המאחד בקרבו את רוב ככל השירים והפיוטים אשר נהגו ישראל קדושים לשורר מידי שבת בשבתו ומידי שמחה בשמחתה, לעורר כיסופים וערגה להידבק בהשי"ת, לעבוד אותו יתברך בשמחה ובטוב לבב, וכדאיתא בספה"ק.

וכמה מעלות טובות באו בו, לא קנקן ישן הוא ולא חרס בקרבו, אלא קנקן חדש מלא ישן דברי אלוקים חיים, למען ירוץ הקורא בו לאור באור החיים, בסדר נכון ודקדוק יאה וכתב נאה, קן קולמוסא וקן מגילתא תרווייהו משופרי שופרי, בדרך הקודש שסללו לנו אבוה"ק זי"ע. ועוד בו עשירי'ה, כל סדרי סעודות השבת ותיקוניה, כפי הנהוג בכל קהילות ישראל, ובפרט כמנהג אבותינו הגאונים הקדושים לבית אביחצירא זיע"א אשר מלחמם אנו אוכלים עד עצם היום הזה, וכן שולבו בטעם פיוטים רבים מתוך הספה"ק יגל יעקב למרנא ורבנא קוה"ק מרן אביר יעקב ויוצאי ירך יעקב זי"ע, על כן ישמחו בו כל מבקשי ה' וקוראי שמו.

ואמרנו מהיות טוב ומן הראוי הוא, ליתן טעם מעט מזעיר על מעלתה של שירת הקודש, ונחיצותה לעבודת ה' תמיד, וכמו שיסדו לנו חז"ל טעם חורבן הארץ על עוזבם של ישראל את תורת ה', ועומק הדבר "יען כי לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב", וזה תוכן עניינם וסודם של דברים בקצרה:

השירה מביאה לידי אמונה ודביקות בהשי"ת

הן כתיבא באורייתא (שמות טו, א) "אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה'", וארז"ל (שמות רבה כג, כט) עה"פ דהכי הוא דכתיב (תהלים קו, יב) "ויאמינו בדבריו ישירו תהילתו", ומבואר לן בדברי חז"ל שבאה לאדם עי"כ אמונה בהשי"ת, וכ"ה מבואר בפס' (שם יג, ו) "ואני בחסדך בטחתי - יגל ליבי בישועתך", או אז - "אשירה לה' כי גמל עלי", דהיינו שעי"כ בא לאמונה ובטחון בהשי"ת. וכ"כ הגה"ק בעל הקדושת לוי מברדיטשוב זיע"א (פ' בשלח ד"ה או יבואר) וז"ל: "והנראה כי זה שבאו שבט יהודה תחילה בים הוא מחמת שבטחו בה' שבודאי יבקע להם את הים עי"ז יאמרו שירה, ונמצא מתחלה כשנכנסו לים היה בהם זה המחשבה שבודאי השי"ת יבקע להם הים ואמרו שירה, וזהו הרמז "אז ישיר" דהיינו שבטוחים אנחנו שנאמר

שירה", עכ"ל. הא חזינן שעיקר מעלת השירה היינו הודאה להשי"ת וביטחון בו ע"י שמשבחו ומפארו.

וכיוצ"ב כתב הגה"ק מדינוב זצ"ל בבני יששכר (מאמרי חודש תשרי מאמר ב' יום הכסא אות ו) דמכח שמביא לידי אמונה בהשי"ת וסיפור שבחו, שוב אינם יכולים לעכב תפילתו, וז"ל שם: "ולדעתי זה שתקנו חז"ל למדוהו מן המקרא לעולם יסדר אדם שבחו של מקום תחילה ואח"כ יתפלל דכיון שמסדר שבחו של מקום למשל כשמשבח את הבורא שהוא רופא חולים הנה כל המלאכים עונים אמן ומסכימים לשבח הלזה, הנה הגם כשאח"כ יבא המבקש לבקש ברחמים על הרפואה במו פיו שוב לא יקטרגו המלאכים דהוה ח"ו כנוגע בכבוד המלך ובשבחו כאשר ירצו ח"ו למנוע הרפואה אשר זה כרגע שבחוהו שהוא רופא חולים והנה להיות השי"ת יודע אשר שוב לא יקטרגו המלאכים גם בעת הבקשה הנה הוא ית"ש עונהו גם בטרם יקרא בתפלה ובקשה", עכ"ל. וכן מקובל בשם הבעש"ט זי"ע שע"י הנגינה מגיעים לשמחה ודביקות באין סוף ב"ה, (והשווה למש"כ הגה"ק בעל ס' חרדים זי"ע (טו) ד"דרך החושק לשורר", וככלל ידוע שבתורת החסידות ייחסו חשיבות רבה לשירה והניגון שעל ידיהם סר מעטה הנפש הבהמית ומזדככת).

ואיתא בספה"ק דהשירה הינה דרגה גבוהה עד מאוד של אמונה, וחזקה יותר משאר תפילות (עימש"כ רבינו בחיי בפירושו עה"ת במדבר כ"א, י"ט שהשירה הינה כתפילה ומה גם ד"שירה" גימטרי' "תפלה"), והגר"א זי"ע מוילנא באמרי נועם (ברכות דף כט ע"א) ביאר אקרא דכתיב בתהלים (יג, ו) "יגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל עלי", דלגבי "ישועתך" - היינו הישועה העתידה ישנה גילה בליבנו בלבד, אך "אשירה לה'" - בעת שאדם משורר להקב"ה, אזי "כי גמל עלי", או אז הדברים אצלו כנעשו מכבר, וזוהי דרגה גבוהה ונשגבה בקירבת ה'.

וכדאמרינן בנוסח ברכת ישתבח דשחרית "הבוחר בשירי זמרה" (ובפירוש הדברים פי' האבודרהם דקאי אשירת הלוויים, אך יעוי' ברוקח עה"מ שפי' דקאי על שירת ישראל), והיינו בדרגת "בחירה", שזו לשון מופלאה המצויה רק בכגון "הבוחר במשה עבדו ובישראל עמו ובנביאי האמת" וכו'. וכדכתב רבינו אביגדור כ"ץ ז"ל (מגאוני קמאי, הוב"ד בס' שיטת הקדמונים עמ"ס חולין): "יהא אדם זהיר לשבח ולהלל למלך מלכי המלכים תמיד, שהרי מצינו שהקב"ה חפץ ומתרצה בבני אדם בשעה שמזמרין לפניו וכו' יותר ממה שחפץ במלאכי השרת המשוררים לפניו תמיד וכו' ואשרי לעבד שחטא לאדוניו שהוא יכול לרצותו בשירים בלבד", עכ"ל.

הא חזינן מדבריו פלאי פלאות שע"י השירה נמחלים עוונותיו ומרצה את קונו, ואכן מבואר בפירש"י בשופטים (ו, א) אקרא דכתיב "ויעשו בני ישראל את הרע", דכתב התם בשם אגדת תהילים וז"ל: "עד כאן כתוב ויוסיפו כי נצבר החטא אחד על השני, ומכאן ואילך ויעשו, כי התחיל חשבון חדש, כי על ידי השירה הכל נמחק", כיעו"ש.

ובביאור דבר פלא זה שע"י השירה נמחלים עוונותיו נראה לענ"ד לבאר בפשיטות, שהרי ע"י שמשורר ומשבח להקב"ה הרי מגלה בדעתו את אהבתו לקונו, וממילא מוכיח שכל חטאיו לא להכעיס היו אלא בגבור עליו יצרו, ועי"ז יוכל להגיע לתשובה מאהבה שהיא תשובה מעלייתא, ע"י שיתבונן בגדלות קונו שמשורר אליו ובאהבתו אליו ויתבייש בחטאו, וממילא ברגע שהגיע לנקודה זו שמשורר להקב"ה אזי פועל אצלו שהגיע לנקודת התשובה.

השירה מביאה לידי שמחה של מצוה ועל ידה נפתחים שערי שמים

השירה מהותה ויסודה מתוך שלימות, היינו שמחה, וכדאיתא בערכין (דף יא ע"א) דרב מתנא אמר מהכא "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב" איזוהי עבודה שבשמחה וטוב לבב הוי אומר זה השירה, ע"כ. וכיוצ"ב כתב הגאון רבי אהרן ברכיה זצ"ל ממודינא בס' מעבר יבוק דהניגון מעורר את הלב לשמחה של מצוה, ולכן מנהגם של ישראל לנגן בפה בשבתות וימים טובים שהם זמני היחוד, עי"ש. גם ידוע שהשירה מקורה מעלמא דאצילות וכדאמרו בשם הגה"ק רבי חיים מצאנז זצ"ל, ועל ידה נפתחים שערי רחמים וכו' (והשווה להא דאיתא בתיקוני הזוה"ק (מ"ה) "אית היכלא דניגונא דלית לה רשות למפתח אלא בניגונא").

וכתב בזה הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל ביערות דבש ח"ב (דרוש ז) וז"ל: "חכמת המוסיקה היא חכמת השיר, ובזה נבין כל עניני הטעמים ונקוד השיר השירים בתורה ונועם מליצת לויים והם ניגונים ישרים לשמח לבבות להסיר מרה שחורה ולקנות הנפש שמחה שיחול בה רוח א'לוה כמעשה הנביאים, ומה רב כוחה של חכמה זו אשר כל מלאכי מעלה וגלגלי שמים כולם ינגנו וישירו בשיר וניגון נועם וכולם יש להם שורש בחכמת האמת וכל תנועה יש לה שורשים" עכ"ל, ועו"כ רבינו יהודה הלוי בס' הכוזרי (מאמר ב, ס"ד) וז"ל: "חכמת המוסיקה חשוב שבאומה שהיא מחלקת הניגונים ומעמדת אותם על הגדולים שבעם והם בני לוי מתעסקים בניגונים בבית הנכבד (= ביהמ"ק) בעתים הנכבדות ולא היה להם עסק זולת המוסיקה וכו', שם בבית המקדש היו הניגונים מעוררת הנפשות כאשר יאמר עליה שהיא

מעתקת את הנפש ממידה אל הפכה". וכמו"כ הביאו בשם הרמב"ן שאין בגשמיות דק כחכמה זו.

ואיתא בחולין (דף צא ע"ב) דחביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא יותר ממלאכי השרת, שישראל אומרים שירה בכל שעה ומלאכי השרת אין אומרים שירה אלא פעם אחת ביום, ויש אומרים פעם אחת בשבת ויש אומרים פעם אחת בחודש ויש אומרים פעם אחת בשנה ויש אומרים פעם אחת בשבוע שבע שנים ויש אומרים פעם אחת ביובל ויש אומרים פעם אחת בעולם, וישראל מזכירים את השם אחר שתי תיבות שנאמר "שמע ישראל ה'...", ומלאכי השרת אין מזכירים את השם אלא לאחר שלש תיבות, וכמו שכתוב "קדוש קדוש קדוש ה' צבאות", ואין מלאכי השרת אומרים שירה למעלה עד שיאמרו ישראל למטה, שנאמר (איוב לח, ז) "ברון יחד כוכבי בקר", והדר "ויריעו כל בני אלהים". וכיוצ"ב איתא במדרש (שמו"ר כג, ח) אקרא ד"קדמו שרים אחר נוגנים" (תהילים סח, כו), קדמו שרים אלו ישראל, אחר נוגנים אלו מלאכים.

גדולה מעלת השירה יותר מהקרבת קרבן

וע"ע מש"כ הגאון רבי רפאל די שיגורה זצ"ל באות הברית (עמו' פב במהדו"ק איזמיר תרכ"ו) אקרא ד"אהללה שם אלקים בשיר ואגדלנו בתודה" (תהלים סט, לא) דניחא ליה לדוד המע"ה ההילול והשבח לקב"ה טפי מלהקריב קרבן "והוא דכבר ידוע מ"ש מוהרמ"א ז"ל בס' דברי נחומים הביא דבריו הרב החסיד בספר שארית יעקב (בפר' ויקרא ד"ה ע"ב) שלשון קרבן נאמר להראות חיבתו של המקום ב"ה עם ישראל שחפץ להתקרב אליהם, ועפי"ז שנה ופירש טעם אומרו "את קרבני לחמי וכו' תשמרו להקריב לי", כלומר אותי אתם מקריבים שעל ידו אתקרב אליכם כאשר ידבק האזור וכו', אלו דבריו ז"ל, מבואר דענין הקרבנות הלא היא כדי שע"י ישרה שכינתו בינינו, והן בעוון לעתות כאלו בימים האלו ובזמן הזה שחרב ביהמ"ק ובטלו הקרבנות שע"י זוכים להשראת שכינה, ההילול והשבח שאנו משבחים ומפארים לשמו ית' היא העולה במעלה שע"י השיר אנו זוכים להשראת שכינה בינינו.

וכמו דאיתא בחז"ל בב"ר והובא בילקוט תהלים (מז, כב) עה"פ "ואתה קדוש יושב תהילות ישראל", דאיתא הכי רב שמואל בר חנינא אמר כל קילוס שישראל מקלסין להקב"ה כבודו יושב ביניהם שנאמר "ואתה קדוש יושב תהילות ישראל" ע"כ וכן מש' מההיא דאיתא במ' פסחים (פ' ערבי פסחים דף קיז ע"א) ת"ר כל שירות ותשבחות שאמר דוד בס' תהלים וכו' לדוד מזמור מלמד ששרתה עליו שכינה ואח"כ אמר

שירה "מזמור לדוד", מלמד שאמר שירה ואח"כ שרתה עליו שכינה ע"כ, מבואר שהש'ר השור'ר לפניו ית' היא העולה במעלות שזוכה להשראת שכינה, ואם יש את נפשך לדעת כמה גדלה מעלת השירה לפניו ית"ש צא ולמד בס' שיח יצחק ושער שמשון (ק"ק ח"י על פרקי שירה) דהפליג לס' בשבח המגיע למי שמשורר ומהלל לפניו ית"ש ומכלל הדברים הלא היא ברב"ת דע"י השירה מקשר ומיחד העולמות כולם שיהיו בחיבור ודבוק אחד", עכ"ל, וע"ע דברי הגאון רבי יהודה אריה זצ"ל ממודינא בהגהו' ע"ס עין יעקב (עמ"ס ערכין) שכתב כיוצ"ב בזה"ל: "צר לי המקום מהכיל אשר הרבו לומר החכמים מכבוד הדר השיר ותועלתו כי כל יופי העולמות השפל האמצעי והעליון וכל טובה הוא ערך קילוס ושיר משובח וכמה תתעורר הנשמה מתוך הניגון והשיר להתנשא ולהתרומם מהחומר אל שמי מכון בוראה ועבודה גדולה היתה בהיכל ה' כעבודת הקורבנות", והא קא חזינן כמה גדלה מעלת השירה והשבחה לפניו ית' כהקרבת הקרבן ואף יותר.

א"א להבין רזין דאורייתא בלא שירה ונגינה ועל ידה מגיעה השראת שכינה ורוה"ק

וידוע בשם הגאון משקלוב שהעיד על רבו הגר"א זצ"ל מוילנא (בהקדמת ס' פאת השולחן) שאמר דרובא דטעמי התורה וסודות שירי הלויים ותיקוני הזוה"ק אי אפשר להבינן עומקם בלא נגינה, ועל ידה יכולים בני אדם שתצא נפשם מנעימותה ומאידך יכולים להחיות המתים בסודותיה הגנוזים בתוה"ק וכמה ניגונים הביא מרע"ה מהר סיני. וע"ע מש"כ הגה"ק רבי שלמה הלוי אלקבץ זצ"ל בס' מנות הלוי (אקרא דהשתיה כדת אין אונס, אסתר א, ח) דהניגון הוא דבר שיערב לנפש מפני שהיתה הנפש מורגלת בשמע זה בהיותה במרום, יעו"ש, וכתב תלמידו הרמ"ק זי"ע בס' פרדס רימונים וז"ל: "כל עליה מנמוך לגבוה אינה אלא ע"י ניגון, ומה שלא השיג עדיין בכלי השכל שבמוחו, הנה בכלי השיר ידמה לו שמכוון לעומקו ממש, כי הניגון סודו בבינה ועל כן "כנגן המנגן..." שרתה עליו רוח הקודש.

השירה מעוררת לתשובה

כתב הגה"ק בעל המאור ושמש זי"ע (פ' שמיני משמיה דהגאון בעל הברית מנוחה) ד"הטעם שהלויים היו מנגנים בעת הבאת הקורבנות כי הכהן הגדול היה מביט בבעל הקורבן בשעה שהביא את קורבנו לפני השם ואם הבין שעדיין לא עשה

תשובה רמז ללויים שיפצחו בשירה וזימרה נעימה לעורר בעל הקורבן לתשובה", הרי מבואר לן שהנגינה מעוררת לתשובה ורב כוחה להחזיר החוטא למוטב.

וכן מבואר בדברי הגה"ק רבי מנחם מנדל מקוסוב זי"ע בס' אהבת שלום שעל ידי השירה מכניעים כח הרע וממילא מזדכך ומתעורר לתשובה, וז"ל: "למנצח מזמור לדוד", בזוה"ק (ח"ג, רכ"ג:) למנצ"ח הוא אותיות מ"ל נצ"ח, ידוע שהעיקר הוא להכניע את הרע ולהאיר לבחינת מלכות, דוד המלך ע"ה היו לו כל ימיו מלחמות לנצח את הרע עד שבימי שלמה בנו היתה סיהרא באשלמותא אבל בימיו הוצרך לנצח את הרע ע"י הניגון והשיר כי יש עיתים שצריכים להכניע את הרע ע"י הניגון בלבד כי היכל הנגינה הוא גבוה מאד, מ"ל הוא מלשון מוללים מלילות (ביצה דף יב ע"ב), נצ"ח הוא מלשון נצחון, דוד המלך ע"י בחינת שיר וניגון היה ממולל את הרע מנצחו ומכניעו, כן הוא בפרט אצל צדיקי הדור יש עיתים לפי המקום והזמן שצריך להשתמש בניגון לבד להכניע הרע והשונאים" עכ"ל.

ועי' דברי הרה"ק בעל באר מים חיים זי"ע (סידורו של שבת ח"א השורש הג' ענף ב', וכ"ה בספה"ק) ד'אזמר' הוא מלשון נותן זמירות בלילה ומלשון זימר עריצים, שהוא ענין חיתוך וכריתה, שהוא העברת הדין ומיתוקו בחסד א'ל, כיעו"ש. וע"ע מש"כ רבינו משה אבן צור ז"ל במבוא שער השמים (חלק הלכה למשה), כי כוונת השיר לעורר הכלה העליונה להכינה ולזמנה ולסעדה ולהביאה לחופה, ואכן אמנם כן פונה מהר"ם ן' צור ז"ל בשירתו אל השכינה - "יונה ישנה בגלות מעפר התנערי ערכי נא שירים ותהלות לאל חי זמרי". כמו"כ בשירתו אל הקב"ה - "מלך ביופיו הדרו" - "מלך ביופיו הדרו יחזו עיני בעת בא דברו מה דברו אמוני" [אכן ישנם פיוטים הפונים אל הקב"ה - "דודי ירד לגנו", ידיד נפש אב הרחמן" ויש שירים הפונים אל השכינה "יעלה יעלה בואי לגני", "יונה עד אנה תלכי". בחלק מהשירים יש פניה גם לקודשא בריך הוא וגם לשכינתיה, כך נמצא בשיר "יעלה יעלה בואי לגני" כאן הפניה לשכינה ואחר כך פונה השכינה אל הקב"ה "יבוא דודי יכין צעדיו ויאכל את פרי מגדיו"].

ובספר מעטה תהילה להגאון רבי יעקב רוקח זצ"ל (אקרא דתהילים קמד) כ' משמיה דמהר"ח פלאג'י זצ"ל בנפש חיים שע"י השיר זוכה לחכמת התורה ונמחלין לו עוונותיו וזוכה לצאת מן הגלות, עי"ש. ע"כ (ע"ע בס' דברי מרדכי אר"צ תרל"ג, כו:)

ומעתה, לאחר הודיע א'לקים אותך את כל זאת, ממילא אפשר לנו להבין מה ראו גדולי ישראל בכל הדורות לשורר ולשבח להשי"ת וכמו שמצינו אצל רוב ככל

גדולי הדורות שהחשיבו זאת עד מאוד וקבעו פיוטיהם כעטרה לראשם, ויהי רצון שיזכנו ה' לעובדו בלבב שלם בשמחה וחדוותא דאורייתא, אכי"ר.

הדלקת נרות שבת קודש

לִפְנֵי הַהַדְלָקָה תַּפְרִישׁ צְדָקָה וְתֹאמַר:

אֲנִי (פְּלוֹנִית בַּת פְּלוֹנִית) תּוֹרֶמֶת כֶּסֶף זֶה לִצְדָקָה וָחֶסֶד, לְצִדְקַת אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וְאִמּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשׁוֹת שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה, וְר' מֵאִיר בַּעַל הַנֵּס וְר' שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי, זְכוּתָם תָּגֵן עָלֵינוּ, וִיהִי רָצוֹן שֶׁבִּזְכוּתָם תִּתְקַבֵּל תְּפִלָּתִי לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ: אֶלָּהָא דְרַבִּי מֵאִיר עֲנֵנִי: בִּזְכוּתֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחַאי עֲנֵנִי:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל שַׁבָּת:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהֹוָה יאהדונהי אֱלֹהַי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁזְּכוּת אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים יַעֲמֹד לִי וּלְבַעֲלִי וּלְבָנַי וְלִבְנוֹתַי וּלְכָל בְּנֵי בֵיתֵנוּ, וּבִזְכוּת מִצְוַת הַצְּדָקָה וְהַחֶסֶד תָּחוֹן אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְתַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ שֶׁפַע בְּרָכָה וְחַיִּים טוֹבִים וְשָׁלוֹם, וּפַרְנָסָה טוֹבָה וּבְרִיאוּת אַיתָנָה, וְהַצָּלָחָה בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, וְתִפְקְדֵנוּ בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים לְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם, וְתַשְׁלִים בָּתֵּינוּ וְתַשְׁכֵּן שְׁכִינָתְךָ בֵּינֵינוּ, וְתֵן לָנוּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד וַאֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים, וְתִשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל חוֹלֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל: וְזַכֵּנִי לְגַדֵּל בָּנִים וּבְנֵי בָנִים, תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וּנְבוֹנִים, הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וְיִרְאֵי אֱלֹהִים, אַנְשֵׁי אֱמֶת זֶרַע קֹדֶשׁ, דְּבֵקִים בְּךָ וְרוֹדְפֵי מִצְוֹת, וְאַל יִשְׁלֹט בָּנוּ עַיִן הָרַע וּפֶגַע רַע וְשׁוּם חֹלִי:

אָנָּא יְהֹוָה אֱלֹהַי, שְׁמַע נָא אֶת תְּחִנָּתִי בָּעֵת הַזֹּאת בִּזְכוּת אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וּבִזְכוּת אִמּוֹתֵינוּ שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה. וְהָאֵר נֵרֵנוּ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה לְעוֹלָם. וְהָאֵר פָּנֶיךָ - וְנִוָּשֵׁעָ, וּזְכוּת מִצְוַת הַצְּדָקָה וְהַדְלָקַת נֵרוֹת שַׁבָּת קֹדֶשׁ תַּעֲמֹד לִי וּתְקַבֵּל תְּפִלָּתִי בְּרָצוֹן, אָמֵן:

סדר ליל שבת

זהו סדר הקידוש המיוסד על פי דברי רבינו האר"י ז"ל: אחר תפילת ערבית יכנס לביתו, וכשיכנס למקום השלחן יאמר בקול רם ובשמחה יתירה:

"שַׁבַּת שָׁלוֹם".

וינשק ידי אביו וידי אמו אם הם בחיים. אחר כך יסתכל באור הנר אשר ברכו עליו, ויסתכל בשתי נרות ויכוין שהם אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור, גם יכוין שהם אחד בה"א ראשונה ואחד בה"א אחרונה שבשם הוי"ה. ואף על פי שהדליקו שבע נרות לכבוד שבת, עם כל זאת הוא לא יסתכל אלא רק בשתים, ויכוין גם כן בהסתכלותו שיאירו נרות העליונים.

ואחר כך יעמוד במקום שיושב בו אצל השלחן, ויאמר בקול רם:

הָא הִיא סְעוּדְתָא דַּחֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין.

ואחר כך יקיף את השלחן דרך ימין, ויחזור ויעמוד במקום שעמד בו קודם הקפה, ואז בעמדו שם יקח בידו שתי אגודות הדס, שהם אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור, ויאחזם ויחברם יחד כדרך גדילתן בין שתי ידיו, ויברך עליהם עצי בשמים ויריח בהם (מנהגינו לברך אחר הקידוש). ואחר שיריח אז תיכף ומיד בעודם מחוברים יחד בין שתי ידיו, יאמר בפיו:

זָכוֹר וְשָׁמוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד נֶאֶמְרוּ.

ויאמר גם כן פסוק זה:

"רֵיחַ נִיחוֹחַ אִשֶּׁה לַיְהוָה יאהדונהי**".**

כי בתיבות אלו רמוזים כל הכונות של ברכת הריח. ואחר כך יחזור להקיף השלחן פעם שנית בשתיקה בעוד ההדס בידו, אך אין צריך שיהיה בין שתי ידיו גם בעת שמקיף, אלא די לאחזו ביד ימין בלבד, ואם ישאר אחוז בשתי ידיו הנה מה טוב ומה נעים, דנכון לעשות כן. ואחר שעשה ההקפה השנית בהדס וחזר לעמוד במקומו הראשון, ישאר ההדס ביד ימינו לחבוב **מצוה.** (בן איש חי ש"ש פר' בראשית הלכה כט)

כשהאדם בא מביהכ"נ, באים עמו המלאכים מב' צדדיו והשכינה על כלם כאם על בנים. באותה שעה יפול מצדך אלף וגו'. וכל זה כשבא לביתו ומקבל אושפיזא בשמחה, והשכינה והמלאכים רואים: נר דלוק, שלחן ערוך, איש ואשתו בשמחה, השכינה אומרת: זה שלי הוא ישראל אשר בך אתפאר. (בית מנוחה דף כו ע"ב מהזוהר הקדוש).

שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם, מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי

הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שלש פעמים

בּוֹאֲכֶם לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם, מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי

הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שלש פעמים

בָּרְכוּנִי לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם, מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי

הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שלש פעמים

בְּשָׁבְתְּכֶם לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם, מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מֶלֶךְ

מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שלש פעמים

בְּצֵאתְכֶם לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם, מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי

הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שלש פעמים

ואח"כ יאמר כי מלאכיו וכו', ויכוין בשם יוה"ך שהוא בס"ת פסוק זה, ובשם כל"ך שהוא רמוז באות כ'ף של תיבת כי ובאותיות ל'ך' מתיבת מלאכיו. (בן איש חי שם).

כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ (ס"ת יוה"ך). לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ: יְהֹוָה יאהדונהי יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ. מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

ואחר כך יאמר תיכף בלי הפסק פרק אשת חיל וכו', ויכוין שהם כ"ב פסוקים כנגד כ"ב צינורות של מעלה, שבעת הזאת הם פתוחים ומריקים שפע וברכה מהבריכה העליונה מראש כל הכתרים. (בן איש חי שם).

אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא. וְרָחֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ:
בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ. וְשָׁלָל לֹא יֶחְסָר:
גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלֹא רָע. כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ:
דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים. וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ:
הָיְתָה כָּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר. מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ:
וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ. וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ:
זָמְמָה שָׂדֶה וַתִּקָּחֵהוּ. מִפְּרִי כַפֶּיהָ נָטְעָה כָּרֶם:
חָגְרָה בְעוֹז מָתְנֶיהָ. וַתְּאַמֵּץ זְרוֹעֹתֶיהָ:
טָעֲמָה כִּי טוֹב סַחְרָהּ. לֹא יִכְבֶּה בַלַּיְלָה נֵרָהּ:
יָדֶיהָ שִׁלְּחָה בַכִּישׁוֹר. וְכַפֶּיהָ תָּמְכוּ פָּלֶךְ:
כַּפָּהּ פָּרְשָׂה לֶעָנִי. וְיָדֶיהָ שִׁלְּחָה לָאֶבְיוֹן:
לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג. כִּי כָל בֵּיתָהּ לָבֻשׁ שָׁנִים:
מַרְבַדִּים עָשְׂתָה לָּהּ. שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ:
נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ. בְּשִׁבְתּוֹ עִם זִקְנֵי אָרֶץ:
סָדִין עָשְׂתָה וַתִּמְכֹּר. וַחֲגוֹר נָתְנָה לַכְּנַעֲנִי:
עוֹז וְהָדָר לְבוּשָׁהּ. וַתְּשַׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן:
פִּיהָ פָּתְחָה בְחָכְמָה. וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ:
צוֹפִיָּה הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ. וְלֶחֶם עַצְלוּת לֹא תֹאכֵל:
קָמוּ בָנֶיהָ וַיְאַשְּׁרוּהָ. בַּעְלָהּ וַיְהַלְלָהּ:

רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל. וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה:
שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי. אִשָּׁה יִרְאַת יְהוָה יאהדונהי הִיא תִתְהַלָּל:
תְּנוּ לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ. וִיהַלְלוּהָ בַשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ:

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים אֲדוֹן כָּל הַנְּשָׁמוֹת אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם. מֶלֶךְ אַבִּיר. מֶלֶךְ בָּרוּךְ. מֶלֶךְ גָּדוֹל. מֶלֶךְ דּוֹבֵר שָׁלוֹם. מֶלֶךְ הֲדוּר. מֶלֶךְ וָתִיק. מֶלֶךְ זָךְ. מֶלֶךְ חֵי הָעוֹלָמִים. מֶלֶךְ טוֹב וּמֵטִיב. מֶלֶךְ יָחִיד וּמְיוּחָד. מֶלֶךְ כַּבִּיר. מֶלֶךְ לוֹבֵשׁ רַחֲמִים. מֶלֶךְ מֹלֵכִי הַמְּלָכִים. מֶלֶךְ נִשְׂגָּב. מֶלֶךְ סוֹמֵךְ נוֹפְלִים. מֶלֶךְ עֹשֶׂה מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. מֶלֶךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל. מֶלֶךְ צַח וְאָדוֹם. מֶלֶךְ קָדוֹשׁ. מֶלֶךְ רָם וְנִשָּׂא. מֶלֶךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה. מֶלֶךְ תָּמִים דֵּרְכּוֹ:

מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי. עַל כָּל הַחֶסֶד אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי וַאֲשֶׁר אַתָּה עָתִיד לַעֲשׂוֹת עִמִּי וְעִם כָּל בְּנֵי בֵיתִי וְעִם כָּל בְּרִיּוֹתֶיךָ בְּנֵי בְרִיתִי. וּבְרוּכִים הֵם מַלְאָכֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים שֶׁעֹשִׂים רְצוֹנֶךָ. אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם מָלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ בָּרְכֵנִי בַשָּׁלוֹם. וְתִפְקוֹד אוֹתִי וְאֶת כָּל בְּנֵי בֵיתִי וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן עַל כָּל צְבָא מָרוֹם. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. אֲחַלֶּה פָּנֶיךָ הַמְּאִירִים שֶׁתְּזַכֶּה אוֹתִי וְאֶת כָּל בְּנֵי בֵיתִי לִמְצֹא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל בְּנֵי אָדָם וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ. וְזַכֵּנוּ לְקַבֵּל שַׁבָּתוֹת מִתּוֹךְ רוֹב שִׂמְחָה וּמִתּוֹךְ עֹשֶׁר וְכָבוֹד וּמִתּוֹךְ מְעוּט עֲוֹנוֹת. וְהָסֵר מִמֶּנִּי וּמִכָּל בְּנֵי בֵיתִי וּמִכָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כָּל מִינֵי חוֹלִי וְכָל מִינֵי מַדְוֶה וְכָל מִינֵי דַלּוּת וַעֲנִיּוּת וְאֶבְיוֹנוּת. וְתֵן בָּנוּ יֵצֶר טוֹב לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וּבְיִרְאָה וּבְאַהֲבָה. וְנִהְיֶה מְכֻבָּדִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ. כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד כִּי לְךָ נָאֶה כִּי לְךָ יָאֶה:

אָנָּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים צַוֵּה לְמַלְאָכֶיךָ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מְשָׁרְתֵי עֶלְיוֹן שֶׁיִּפְקְדוּנִי בְּרַחֲמִים וִיבָרְכוּנִי בְּבוֹאָם לְבֵיתִי בְּיוֹם קָדְשֵׁנוּ. כִּי הִרְלַקְתִּי נֵרוֹתַי וְהִצַּעְתִּי מִטָּתִי וְהֶחֱלַפְתִּי שִׂמְלוֹתַי לִכְבוֹד יוֹם הַשַּׁבָּת. וּבָאתִי לְבֵיתְךָ לְהַפִּיל תְּחִנָּתִי לְפָנֶיךָ שֶׁתַּעֲבִיר אַנָּחָתִי. וַאֲעִיד אֲשֶׁר בָּרָאתָ בְּשִׁשָּׁה יָמִים כָּל הַיְצוּר וָאֶשְׁנָה. וַאֲשַׁלֵּשׁ עוֹד לְהָעִיד עַל כּוֹסִי בְּתוֹךְ שִׂמְחָתִי. כַּאֲשֶׁר צִוִּיתַנִי לְזָכְרוֹ וּלְהִתְעַנֵּג בְּיֶתֶר נִשְׁמָתִי אֲשֶׁר נָתַתָּ בִּי:

בּוֹ אֶשְׁבּוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתַנִי לְשָׁרְתֶךָ וְכֵן אַגִּיד גְּדֻלָּתְךָ בְּרִנָּה. וְשִׁוִּיתִי יְהוָה יאהדונהי לְקָרָאתִי שֶׁתְּרַחֲמֵנִי עוֹד בְּגָלוּתִי לְגָאֳלֵנִי. וּלְעוֹרֵר לִבִּי לְאַהֲבָתֶךָ. וְאָז אֶשְׁמוֹר פִּקּוּדֶיךָ וְחֻקֶּיךָ בְּלִי עָצָב וְאֶתְפַּלֵּל כַּדָּת בָּרָאוּי וּכְנָכוֹן:

מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם בּוֹאֲכֶם לְשָׁלוֹם. בָּרְכוּנִי לְשָׁלוֹם וְאִמְרוּ בָּרוּךְ לְשַׁלְחָנִי הֶעָרוּךְ. וְצֵאתְכֶם לְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם אָמֵן סֶלָה:

ואחר כך יאמר אתקינו סעודתא וכו', אהללה שם אלקים בשיר וכו', ה' עוזי וכו', ואחר כך פזמון אזמר בשבחין וכו', ואחר כך יהא רעוא וכו'. (בן איש חי שם).

אַתְקִינוּ סְעוּדְתָא דִמְהֵימְנוּתָא שְׁלִימָתָא, חֶדְוָתָא דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

אַתְקִינוּ סְעוּדְתָא דְמַלְכָּא. דָּא הִיא סְעוּדְתָא דַּחֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין וְעֵיר אַנְפִּין וְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא אַתְיָן לְסַעֲדָא בַּהֲדֵיהּ:

אֱהַלְלָה שֵׁם אֱלֹהִים בְּשִׁיר. וַאֲגַדְּלֶנּוּ בְּתוֹדָה: יְהוָה יאהדונהי **עֻזִּי וּמָגִנִּי בּוֹ בָטַח לִבִּי וְנֶעֱזַרְתִּי. וַיַּעֲלוֹ לִבִּי. וּמִשִּׁירִי אֲהוֹדֶנּוּ:**

פזמון זה יסדו רבינו האר"י (שעה"כ דרושי קידוש ליל שבת דרוש א ענין השלחן) לאומרו בתוך סעודת ליל שבת, והעולם נהגו לאומרו קודם קידוש, וכ"כ רב יעב"ץ ז"ל. ועיין להגאון חיד"א ז"ל במחב"ר (סימן קס"ו אות ג'). ומנהגינו לפעמים כשיש סיבה למהר הקידוש, כגון בימי העומר וכיוצא, לאומרו תוך הסעודה. (בן איש חי שם).

סימן: **אני יצחק לוריא בן שלמה** (האר"י זיע"א):

אֲזַמֵּר בִּשְׁבָחִין. לְמֵיעַל גּוֹ פִּתְחִין. דְּבַחֲקַל תַּפּוּחִין. דְּאִינּוּן קַדִּישִׁין:

נְזַמִּין לָהּ הַשְׁתָּא. בְּפָתוֹרָא חַדְתָּא. וּבְמְנָרְתָּא טַבְתָּא דְּנַהֲרָא עַל רֵישִׁין:

יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וּבֵינַיְיהוּ כַּלָּה. בְּקִשׁוּטִין אַזְלָא. וּמָאנִין וּלְבוּשִׁין:

יְחַבְּקִין לָהּ בַּעֲלָהּ. וּבִיסוֹדָא דִילָהּ. דְּעָבִיד נַיְחָא לָהּ. יְהֵא כַּתִּישׁ כַּתִּישִׁין:

צְוָחִין אַף עַקְתִּין. בְּטֵילִין וּשְׁבִיתִין. בְּרַם אַנְפִּין חַדְתִּין וְרוּחִין עִם נַפְשִׁין:

חֲדוּ סַגִּי יֵתֵי. וְעַל חֲדָא תַּרְתֵּי. נְהוֹרָא לָהּ יִמְטֵי. וּבִרְכָאן דְּנְפִישִׁין:

קְרִיבוּ שׁוּשְׁבִינִין. עֲבִידוּ תִּקּוּנִין. לְאַפָּשָׁא זִינִין. וְנוּנִין עִם רַחֲשִׁין:

לְמֶעְבַּד נְשָׁמָתִין. וְרוּחִין חַדְתִּין. בְּתַרְתֵּין וּבְתְלָתִין. וּבִתְלָתָא שְׁבָשִׁין:

וְעִטּוּרִין שְׁבָעִין לָהּ. וּמַלְכָּא דִלְעֵלָּא. דְּתִתְעַטַּר בַּלָּה. בְּקַדִּישׁ קַדִּישִׁין:

רְשִׁימִין וּסְתִימִין. בְּגוֹ כָּל עַלְמִין. בְּרַם עַתִּיק יוֹמִין. הַלָּא בַּטִּישׁ בַּטִּישִׁין:

יְהֵא רַעֲוָא קָמֵיהּ. דְּתִשְׁרֵי עַל עַמֵּיהּ. דְּיִתְעַנַּג לְשָׁמֵיהּ. בְּמָתִיקִין וְדוּבְשִׁין:

אֲסַדֵּר לִדְרוֹמָא. מְנַרְתָּא דְסָתִימָא. וְשֻׁלְחָן עִם נַהֲמָא. בְּצִפּוּנָא אַרְשִׁין:

בְּחַמְרָא גּוֹ כַּסָּא. וּמְדָאנֵי אַפָּא. לְאָרוּם וַאֲרוּסָה. לְהִתַּקְפָּא חַלָּשִׁין:

נַעְבֵּד לְהוֹן כִּתְרִין. בְּמִלִּין יַקִּירִין. בְּשִׁבְעִין עִטּוּרִין. דְּעַל גַּבֵּי חַמְשִׁין:

שְׁבִיתִין וּשְׁבִיקִין. מְסַאֲבִין דִּרְחִיקִין. חֲבִילִין דִּמְעִיקִין. וְכָל זִינֵי חַרְשִׁין:

שְׁכִינְתָּא תִּתְעַטָּר. בְּשִׁית נַהֲמֵי לִסְטָר. בְּוָוִין תִּתְקַטָּר. וְזִינִין דִּכְנִישִׁין:

וִיהִי רַעֲוָא מִן קֳדָם עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכָל קַדִּישִׁין, טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין, סְתִימָא דְּכֹלָּא, דִּיתְמְשָׁךְ טַלָּא עִלָּאָה מִגֵּיהּ, לְמַלְיָא רֵישֵׁיהּ דְּזָעִיר אַנְפִּין, וּלְהַטִּיל לַחֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין, בְּנְהִירוּ דְאַנְפִּין, בְּרַעֲוָא, וּבְחֶדְוָתָא דְכֹלָּא. וְיִתְמְשָׁךְ מִן קֳדָם עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכָל קַדִּישִׁין, טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין, סְתִימָא דְכֹלָּא, רְעוּתָא וְרַחֲמֵי, חִנָּא וְחִסְדָּא, בְּנְהִירוּ עִלָּאָה, בִּרְעוּתָא וְחֶדְוָה, עָלַי וְעַל כָּל בְּנֵי בֵיתִי, וְעַל כָּל הַנְּלְוִים אֵלַי, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֵּיהּ. וְיִפְרְקִנָּן מִכָּל עַקְתִּין בִּישִׁין דְּיֵיתוּן לְעָלְמָא. וְיַזְמִין וְיִתְיְהִיב לָנָא וּלְכָל נַפְשָׁתָנָא חִנָּא וְחִסְדָּא, וְחַיֵּי אֲרִיכֵי, וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי, וְרַחֲמֵי, מִן קֳדָמֵיהּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

נוהגים לומר לפני הקידוש לשון הזוהר הקדוש (ויקהל דף רז ע"ב):

יוֹמָא דָּא מִתְעַטְּרָא בְּשִׁבְעִין עִטְּרִין. וּשְׁמָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא אִשְׁתְּלִים בְּכָל סִטְרִין. וְאִתְנְהִירוּ בֵּלְהוּ דַּרְגִּין וְכֹלָּא בְּחֶדְוָה דִּבְרָכָאן וּבְקֻדְשָׁה עַל קֻדְשָׁה וְתוֹסֶפֶת דִּקְדֻשָּׁה. קֻדְשָׁה דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא דָּא אִיהִי קֻדְשָׁה דְּשַׁבַּת בְּרֵאשִׁית. דְּהָא אִתְקַדְּשָׁא מִתְּלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין וּתְלַת דַּרְגִּין דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין. וּבְעִינָן לְאַדְכָּרָא עַל הַאי קִדּוּשָׁא בְּלָלָא דְּעוּבְדָּא דִּבְרֵאשִׁית. וְנַיְחָא בְּרָזָא דִּתְלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין וּתְלַת דַּרְגִּין דְּאִתְכְּלִילָן בְּהוּ רָזָא דְּסַהֲדוּתָא דְּעוּבְדָּא דִּבְרֵאשִׁית. דְּהַיְנוּ וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם

וְהָאָרֶץ וְגו׳. וְאִית בְּסַהֲדוּתָא דָּא תְּלָתִין וְחָמֵשׁ תֵּיבִין. תְּלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין וּתְלַת דַּרְגִּין דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין. תְּלַת דַּרְגִּין אינוּן שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי. וְאִית בֵּיהּ רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה וְרָזָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה וְרָזָא דְּכָל מְהֵימְנוּתָא. תְּלַת זִמְנִין אֱלֹהִים. חַד עָלְמָא תַּתָּאָה. וְחַד פַּחַד יִצְחָק. וְחַד עָלְמָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא קַדִּישִׁין. וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמִסְהַד סַהֲדוּתָא דָּא בְּחֶדְוָה וּבִרְעוּתָא דִּלְבָּא לְאַסְהָדָא קָמֵי מָארֵיהּ דְּמְהֵימְנוּתָא. וְכָל מָאן דְּיַסְהִיד דָּא וְיִשַׁוֵּי לִבֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ לְדָא מְכַפֵּר עַל כָּל חוֹבוֹי. בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְרָצָה בָּנוּ וְכוּ׳. הַאי קִדּוּשָׁא אִיהוּ בְּחַד מַתְקְלָא לָקֳבֵל סַהֲדוּתָא דְּמְהֵימְנוּתָא. וְאִינוּן תְּלָתִין וְחָמֵשׁ תֵּיבִין אָחֳרָנִין כְּמָא דְּאִית בְּוַיְכֻלּוּ. כֻּלָּא סָלְקִין לְשִׁבְעִין תֵּיבִין לְאִתְעַטָּרָא בְּהוּ שַׁבָּת דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּכַר נָשׁ דְּיִכַּוֵּן בִּרְעוּתֵיהּ לְמִלִּין אִלֵּין לְיִקְרָא דְּמָארֵיהּ. בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלֹךְ יְהוָה יאהדונהי לְעֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

לפני הקידוש יאמר "לשם יחוד" זה, שהובא בסה"ק בן איש חי (ש"ש פר' בראשית הלכה כט):

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם יו״ד קֵ״י בְּוָא״ו קֵ״י בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה), בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה דְּאוֹרַיְתָא לְקַדֵּשׁ אֶת הַשַּׁבָּת, וּלְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה דְּרַבָּנָן לְקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן, כְּמוֹ שֶׁפֵּרְשׁוּ רז״ל פָּסוּק ״זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ״ זָכְרֵהוּ בִּדְבָרִים הַנֶּאֱמָרִים עַל הַיַּיִן. לְתַקֵּן שֹׁרֶשׁ מִצְוֹת אֵלּוּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן. וַהֲרֵי אֲנַחְנוּ מוּכָנִים לְהַמְשִׁיךְ אוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים לַחֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין עַל יְדֵי הַכָּנָה בְּסוֹד הַמַּעֲשֶׂה וַהֲכָנָה בְּסוֹד הַדִּבּוּר.

וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁיַּעֲלֶה לְפָנֶיךָ בְּאִלּוּ כִּוַּנּוּ בְּכָל הַכַּוָּנוֹת הָרְאוּיוֹת לְכַוֵּן בְּסוֹד הַמַּעֲשֶׂה וּבְסוֹד הַדִּבּוּר אֲשֶׁר יִפְדּוּ לָנוּ עֲבָדֶיךָ חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּסֵדֶר הַקִּדּוּשׁ שֶׁל שַׁבָּת, וַיַּעֲלֶה לְפָנֶיךָ קִדּוּשׁ זֶה עִם קִדּוּשֵׁי בָּנֶיךָ הַיּוֹדְעִים וּמְכַוְּנִים כְּהִלָּן. וְיִמָּשֵׁךְ שֶׁפַע וּבְרָכָה רַבָּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת הַקְּדוֹשִׁים, וּמִשָּׁם יִמָּשֵׁךְ שֶׁפַע רַב לְנַפְשֵׁנוּ רוּחֵנוּ וְנִשְׁמָתֵנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְלִשְׁמֹר אֶת כָּל

שַׁבְּתוֹת קָדְשֶׁךָ, כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ, בְּמַחֲשָׁבָה וְדִבּוּר וּמַעֲשֶׂה, בְּיִרְאָה וְאַהֲבָה וְשִׂמְחָה רַבָּה. וַהֲרֵי אֲנַחְנוּ מוּכָנִים לְקַבֵּל עָלֵינוּ מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל הַתְּשׁוּבָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וְשַׁבְתָּ עַד יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְקֹלוֹ". וְיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁיִּהֵא עַתָּה עֵת רָצוֹן לְפָנֶיךָ, וְיִמָּשֵׁךְ לָנוּ וּלְנַפְשׁוֹתֵינוּ וְלִנְשׁוֹתֵינוּ וּלְבָנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל שֶׁפַע שָׁלוֹם, טוֹבָה וּבְרָכָה, חַיִּים חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים, עַל יְדֵי כ"ב צִנּוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים אֲשֶׁר הֵם פְּתוּחִים וּמְרִיקִים שֶׁפַע וּבְרָכָה מִבְּרֵיכָה הָעֶלְיוֹנָה מֵרֹאשׁ כָּל הַהָרִים.

יש שנהגו למזוג כאן ג' טיפות מים בכוס הקידוש, ויש שנהגו למזוג קודם ויכולו.

וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁבִּזְכוּת מִצְוַת מְזִיגַת כּוֹס הַיַּיִן שֶׁל הַקִּדּוּשׁ בְּמַיִם, **מַ**לֵּא יָדֵינוּ **מִ**בִּרְכוֹתֶיךָ, **מֵ**עֲשֶׂר **מַ**תָּנוֹת יָדֶיךָ, וּבִזְכוּת יַעֲקֹב תְּמִימֶךָ, אֲשֶׁר מִתֵּק הַגְּבוּרוֹת בַּחֲסָדִים, כַּכָּתוּב "וַיָּבֵא לוֹ יַיִן וַיִּשְׁתְּ", דְּאַרְמֵי לֵיהּ מַיָּא בְּיֵינָא, כֵּן בְּרַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ יִתְמַתְּקוּ כָּל הַגְּבוּרוֹת וְהַדִּינִין וְנָמְלֵנוּ חֲסָדִים טוֹבִים.

וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁבִּזְכוּת מִצְוַת הַבְּרָכָה שֶׁל קִדּוּשׁ שַׁבָּת עַל כּוֹס יַיִן מָלֵא, יִתְמַלְּאוּ אוֹתִיּוֹת כּוֹס שֶׁהֵם בָּ"ף וָא"ו סָמֶ"ךְ, שֶׁעוֹלִים מִסְפָּר **הַבְּרָכָה**, וְיִהְיוּ צִנּוֹרוֹת לְקַבֵּל לָנוּ שֶׁפַע הַבְּרָכָה מִן הַבְּרֵיכָה הָעֶלְיוֹנָה מִמְּקוֹר הַבְּרָכוֹת. וְיִתְקַיֵּם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב: "יְצַו יְהוָה יאהדונהי אִתְּךָ אֶת הַבְּרָכָה בַּאֲסָמֶיךָ וּבְכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ". וְעַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהִים הוֹאֵל וּבָרֵךְ אֶת בֵּית עַבְדֶּךָ וּמִבִּרְכָתְךָ יְבֹרַךְ בֵּית עַבְדְּךָ לְעוֹלָם. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

קידוש ליל שבת

בעודך עומד במקומך, תקבל הכוס בשתי ידיך מאדם אחר, אשר גם הוא יאחזנו בשתי ידיו וימסרהו לך, ואתה תעמיד הכוס בשתי ידיך כנגד החזה שלך, ואחרי זה תסיר מיד שמאלך ותאחזנו ביד ימינך בלבד, כדי לכלול השמאל בימין. ואחר שתאחזנו בימין בלבד אז תמזוג למתקו במים, וטוב שאותו אדם שמסר לך הכוס בשתי ידיו, הוא יעשה המזיגה ביד ימינו. והמזיגה יעשנה שלש פעמים, דהיינו בשלשה הפסקות בזה אחר זה, ולא יתן כל מי המזיגה בפעם אחת. ואחר המזיגה תתן עיניך בכוס היין ותסתכל בו, ויש סוד עמוק וכונה גדולה בהסתכלות זו, וכל אדם פשוט די לו לכוין בהסתכלות עין ימין בחמש הויו"ת שעולים מספר עין, ובהסתכלות עין שמאל גם כן בחמש הויו"ת שעולים מספר עי"ן כזה:

עין ימין	עין שמאל
יהו"ה יהו"ה	יהו"ה יהו"ה
יהו"ה	יהו"ה
יהו"ה יהו"ה	יהו"ה יהו"ה

ומנהגינו לראות את המצח ביין, ולכוין **מצח** מספר **הצלחה**.

(בן איש חי ש"ש פר' בראשית הלכה כט):

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה יאהדונהי רֹעִי לֹא אֶחְסָר: בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנֻחוֹת יְנַהֲלֵנִי: נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב יַנְחֵנִי בְמַעְגְּלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: גַּם כִּי אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע כִּי אַתָּה עִמָּדִי שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה יְנַחֲמֵנִי: תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה: אַךְ טוֹב וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיָּי וְשַׁבְתִּי בְּבֵית יְהוָה יאהדונהי לְאֹרֶךְ יָמִים:

שַׁבַּת מְקַדֵּשׁ, שַׁבַּת שָׁלוֹם.

יוֹם הַשִּׁשִּׁי: וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם:
וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיִּשְׁבֹּת
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת
יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ. כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר
בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

סַבְרֵי מָרָנָן. ועונים: לְחַיִּים.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְרָצָה בָנוּ, וְשַׁבַּת קָדְשׁוֹ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָנוּ,
זִכָּרוֹן לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, תְּחִלָּה לְמִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, זֵכֶר לִיצִיאַת
מִצְרַיִם. וְשַׁבַּת קָדְשְׁךָ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחַלְתָּנוּ:
בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

ישב וישתה מהכוס. ולכתחילה יטעם מלוא לוגמיו, ולא יברך אחריו ברכה אחרונה, אף אם שתה רביעית.

ברכת הבנים

על הבנים לנשק ידי הוריהם, וטוב שהאב יניח שתי ידיו על ראשם ויברכם:

לבן: יְשִׂמְךָ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה.

לבת: יְשִׂמֵךְ אֱלֹהִים כְּשָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה.

יְבָרֶכְךָ יְהוָה יאהדונהי וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה יאהדונהי פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ:
יִשָּׂא יְהוָה יאהדונהי פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:
וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרֲכֵם:

וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם שֶׁיִּתֵּן בְּלִבְּךָ אַהֲבָתוֹ, וְתִהְיֶה יִרְאַת יְהוָה יאהדונהי עַל פָּנֶיךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ שֶׁלֹּא תֶחֱטָא, וְיהִי חֶשְׁקְךָ בַּתּוֹרָה וּמִצְוֹת, עֵינֶיךָ לְנֹכַח יַבִּיטוּ. פִּיךָ יְדַבֵּר חָכְמוֹת וְלִבְּךָ יֶהְגֶּה תְבוּנוֹת. יָדֶיךָ יִהְיוּ עוֹסְקוֹת בַּמִּצְוֹת. רַגְלֶיךָ יָרוּצוּ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אָבִיךָ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. וְיִתֵּן לְךָ בָּנִים וּבָנוֹת צַדִּיקִים וְצַדִּיקוֹת עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּמִצְוֹת כָּל יְמֵיהֶם. וִיהִי מְקוֹרְךָ בָרוּךְ. וַיְזַמִּין לְךָ פַּרְנָסָתְךָ בְּהֶתֵּר וּבְנַחַת וּבְרֶוַח מִתַּחַת יָדוֹ הָרְחָבָה. וְלֹא עַל יְדֵי מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם. פַּרְנָסָה שֶׁתִּהְיֶה פָּנוּי לַעֲבוֹדַת יְהוָה יאהדונהי. אָמֵן.

יטול שני ההדסים בידו ויברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא עֲצֵי בְשָׂמִים:

בעוד ההדסים מחוברים יחד בין שתי ידיו, יאמר בפיו: זָכוֹר וְשָׁמוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד נֶאֶמְרוּ. ויאמר גם כן פסוק זה: "רֵיחַ נִיחוֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה יאהדונהי".

ותיכף יטול ידיו וישפשפם ויגביהם כנגד ראשו ויברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם:

יאחז ב' ככרות לחם מעל השולחן בין שתי ידיו, וקודם שיברך יאמר פיוט זה [ואין בו משום הפסק כיון שמענייני הסעודה הוא וכבר נהגו כן בכל קהילות צפון אפריקה וכן העיד הבא"ח בהלכותיו]:

לְמִבְצַע עַל רִפְתָּא. כְּוִיתָא וּכְבִיעָתָא. תְּרֵין יוּדִין נַקְטָא. סְתִימִין וּפְרִישִׁין:

מְשַׁח זֵיתָא דַכְיָא. דְּטַחֲנִין רֵחַיָּא. וְנָגְדִין נַחֲלַיָּא. בְּגַוָּהּ בִּלְחִישִׁין:

הֲלָא גֵימָא רָזִין. וּמִילִין דִּגְנִיזִין. דְּלֵיתְהוֹן מִתְחֲזִין. טְמִירִין וּכְבִישִׁין:

אִתְעַטְּרַת כַּלָּה. בְּרָזִין דִּלְעֵילָּא. בְּגוֹ הַאי הִלּוּלָא. דְּעִירִין קַדִּישִׁין:

עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ. וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ (יכוין מאד בפסוק זה כי בו עיקר הפרנסה, ויכוין ר"ת שם **פא"י** שהוא מספר יאהדונהי, ומספר **סא"ל**, וס"ת **חת"ך**). וּמַשְׂבִּיעַ (וכ' חת"ך) לְכָל חַי רָצוֹן: בָּרוּךְ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ:

ואחר שיאכל כזית המוציא יאמר:

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם יו"ד קֵ"י בְּוָא"ו קֵ"י בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל, הֲרֵינִי מוּכָן וּמְזֻמָּן מִצְוַת סְעֻדָּה רִאשׁוֹנָה שֶׁל שַׁבָּת קֹדֶשׁ, לְתַקֵּן אֶת שָׁרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן. וְהִיא כְּנֶגֶד יִצְחָק אַבָּא קַדִּישָׁא. וּבְזִכּוּתוֹ נִנָּצֵל מֵחֶבְלוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ, וְיִקָּנֵם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב: "וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ". וְיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

נוהגים לומר מאמר זה מהזוהר הקדוש (יתרו דף פח ע"א) השייך לסעודה ראשונה של שבת קודש.

זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. רִבִּי יִצְחָק אָמַר: כְּתִיב: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וּכְתִיב בַּמָּן: שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקְטֻהוּ, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לֹא יִהְיֶה בּוֹ. בֵּינָן דְּלָא מְשַׁתַּכְּחֵי בֵּיהּ מְזוֹנֵי מַה בְּרִכְתָּא אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ. אֶלָּא הָכִי תָּאנָא: כָּל

בִּרְכָאן דִּלְעֵילָא וְתַתָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תַּלְיָן. וְתָאנָא, אֲמָאי לָא אִשְׁתַּכַּח מַנָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, מִשּׁוּם דְּהַהוּא יוֹמָא מִתְבָּרְכָאן מִנֵּיהּ כָּל שִׁתָּא יוֹמִין עִלָּאִין, וְכָל חַד וְחַד יָהִיב מְזוֹנֵיהּ לְתַתָּא, כָּל חַד בְּיוֹמוֹי מֵהַהִיא בְּרָכָה דְּמִתְבָּרְכָאן בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה. וּבְגִין כָּךְ מָאן דְּאִיהוּ בְּרַרְנָא דִּמְהֵימְנוּתָא, בָּעֵי לְסַדָּרָא פְּתוֹרָא וּלְאַתְקָנָא סְעוּדָתָא בְּלֵילְיָא דְּשַׁבַּתָּא, בְּגִין דְּיִתְבָּרֵךְ פְּתוֹרֵיהּ כָּל אינון שִׁתָּא יוֹמִין, דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא אִזְדַּמַּן בְּרָכָה לְאִתְבָּרָכָא כָּל שִׁתָּא יוֹמִין דְּשַׁבַּתָּא, וּבִרְכָתָא לָא אִשְׁתַּכַּח בִּפְתוֹרָא רֵקָנְיָא. וְעַל כֵּן בָּעֵי לְסַדָּרָא פְּתוֹרֵיהּ בְּלֵילְיָא דְּשַׁבַּתָּא בְּנַהֲמָא וּבְמָזוֹנֵי.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר: אֲפִלּוּ בְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא נַמִּי. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר: בָּעֵי לְאִתְעַנָּגָא בְּהַאי יוֹמָא, וּלְמֵיכַל תְּלַת סְעוּדָתֵי בְּשַׁבַּתָּא בְּגִין דְּיִשְׁתַּכַּח שָׂבְעָא וְעִנּוּגָא בְּהַאי יוֹמָא בְּעָלְמָא. רִבִּי אַבָּא אָמַר: לְאִזְדַּמָּנָא בִּרְכָתָא בְּאינון יוֹמִין דִּלְעֵילָא דְּמִתְבָּרְכָאן מֵהַאי יוֹמָא וְהַאי יוֹמָא מַלְיָא רֵישֵׁיהּ דִּזְעֵיר אַנְפִּין מִטַּלָּא דְּנָחִית מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכֹלָּא, וְאַטִּיל לְחַקְלָא דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין תְּלַת זִמְנֵי מִכַּד עַיִל שַׁבַּתָּא, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא. וְעַל דָּא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִתְעַנָּגָא תְּלַת זִמְנִין אִלֵּין, דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא, מְהֵימְנוּתָא דִּלְעֵילָא בְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא וּבִזְעֵיר אַנְפִּין וּבְחַקְלָא דְּתַפּוּחִין. וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאִתְעַנָּגָא בְּהוּ וּלְמֶחְדֵּי בְּהוּ. וּמָאן דְּגָרַע חַד סְעוּדָתָא מִנַּיְהוּ, אַחְזֵי פְּגִימוּתָא לְעֵילָא וְעָנְשֵׁיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ סַגִּי. בְּגִינֵי כָּךְ, בָּעֵי לְסַדָּרָא פְּתוֹרֵיהּ תְּלַת זִמְנֵי מִכַּד עַיִל שַׁבַּתָּא, וְלָא יִשְׁתַּכַּח פְּתוֹרֵיהּ רֵיקָנָא, וְתִשְׁרֵי בִּרְכָתָא עֲלֵיהּ כָּל שְׁאַר יוֹמֵי דְּשַׁבַּתָּא. וּבְהַאי מִלָּה אַחְזֵי וְתָלֵי מְהֵימְנוּתָא לְעֵלָּא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר: הַאי מָאן דְּאַשְׁלִים תְּלַת סְעוּדָתֵי בְּשַׁבַּתָּא, קָלָא נָפִיק וּמַכְרְזָא עֲלֵיהּ: אָז תִּתְעַנַּג עַל ה' - דָּא סְעוּדָתָא חֲדָא לָקֵבֵל עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכָל קַדִּישִׁין. וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ - דָּא סְעוּדָתָא תִּנְיָנָא לָקֵבֵל חַקְלָא דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין. וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ - דָּא הוּא שְׁלִימוּ דְּאִשְׁתְּלִים בִּזְעֵיר אַנְפִּין, וּלְקַבְלֵיהוּ בָּעֵי לְאַשְׁלָמָא סְעוּדָתֵיהּ. וּבָעֵי לְאִתְעַנָּגָא בְּכֻלְּהוּ סְעוּדָתֵיהּ, וּלְמֶחְדֵּי

בְּכָל חַד וְחַד מִנַּיְהוּ, מִשּׁוּם דְּאִיהוּ מְהֵימְנוּתָא שְׁלִימָתָא, וּבְגִין כָּךְ שַׁבַּתָּא אִתְיַקַּר מִכָּל שְׁאָר זִמְנִין וְחַגִּין, מִשּׁוּם דְּכֻלָּא בֵּיהּ אִשְׁתַּכַּח וְלָא אִשְׁתַּכַּח הָכִי בְּכֻלְּהוּ זִמְנִין וְחַגִּין. אָמַר רִבִּי חִיָּא: בְּגִין כָּךְ מִשּׁוּם דְּאִשְׁתַּכַּח כֻּלָּא בֵּיהּ, אִדְכַּר תְּלַת זִמְנִין, דִּכְתִיב: וַיְכֻל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי.

רִבִּי אַבָּא (נ"א: רַב הַמְנוּנָא סָבָא), כַּד הֲוָה יָתִיב בְּסְעוּדָתָא דְּשַׁבַּתָּא, הֲוָה חָדֵי בְּכָל חַד וְחַד, וַהֲוָה אָמַר: דָּא הִיא סְעוּדָתָא קַדִּישָׁא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכֻלָּא. בְּסְעוּדָתָא אַחֲרָא הֲוָה אָמַר: דָּא הִיא סְעוּדָתָא דְּקַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֵן בְּכֻלְּהוּ סְעוּדָתֵי, וַהֲוָה חָדֵי בְּכָל חַד וְחַד. כַּד הֲוָה אַשְׁלִים סְעוּדָתֵי אָמַר: אִשְׁלִימוּ סְעוּדָתֵי דִּמְהֵימְנוּתָא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן, כַּד הֲוָה אָתֵי לִסְעוּדָתָא, הֲוָה אָמַר הָבֵי: אַתְקִינוּ סְעוּדָתָא דִּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה, אַתְקִינוּ סְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא, וַהֲוָה יָתִיב וְחָדֵי. כַּד אַשְׁלִים סְעוּדָתָא תְּלִיתָאָה, הֲוּוּ מַכְרְזֵי עֲלֵיהּ: אָז תִּתְעַנַּג עַל ה', וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ, וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לַאֲבוּי: אִלֵּין סְעוּדָתֵי הֵיךְ מִתְתַּקְנָן? אָמַר לֵיהּ: לֵילְיָא דְּשַׁבַּתָּא כְּתִיב: וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ, בֵּיהּ בְּלֵילְיָא מִתְבָּרְכָא מַטְרוֹנִיתָא וְכֻלְּהוּ חֲקַל תַּפּוּחִין, וּמִתְבָּרְכָא פִּתּוֹרֵיהּ דְּבַר נָשׁ, וְנִשְׁמָתָא אִתּוֹסָפַת בֵּיהּ, וְהַהוּא לֵילְיָא חֶדְוָה דְּמַטְרוֹנִיתָא הֲוֵי, וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמֶחְדֵּי בְּחֶדְוָתָא, וּלְמֵיכַל סְעוּדָתָא דְּמַטְרוֹנִיתָא. בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלֹךְ יְהוָה יאהדונהי לְעֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פרקי שבת

פרק א

א. יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת. שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע בִּפְנִים. וּשְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע בַּחוּץ. כֵּיצַד. הָעָנִי עוֹמֵד בַּחוּץ וּבַעַל הַבַּיִת בִּפְנִים. פָּשַׁט הֶעָנִי אֶת יָדוֹ לִפְנִים. וְנָתַן לְתוֹךְ יְדוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. אוֹ שֶׁנָּטַל מִתּוֹכָהּ וְהוֹצִיא. הֶעָנִי חַיָּב. וּבַעַל הַבַּיִת פָּטוּר. פָּשַׁט בַּעַל הַבַּיִת אֶת יָדוֹ לַחוּץ. וְנָתַן לְתוֹךְ יְדוֹ שֶׁל עָנִי. אוֹ שֶׁנָּטַל מִתּוֹכָהּ וְהִכְנִיס. בַּעַל הַבַּיִת חַיָּב וְהֶעָנִי פָּטוּר. פָּשַׁט הֶעָנִי אֶת יָדוֹ לִפְנִים וְנָטַל בַּעַל הַבַּיִת מִתּוֹכָהּ אוֹ שֶׁנָּתַן לְתוֹכָהּ וְהוֹצִיא. שְׁנֵיהֶם פְּטוּרִין. פָּשַׁט בַּעַל הַבַּיִת אֶת יָדוֹ לַחוּץ וְנָטַל הֶעָנִי מִתּוֹכָהּ אוֹ שֶׁנָּתַן לְתוֹכָהּ וְהִכְנִיס. שְׁנֵיהֶם פְּטוּרִין. ב. לֹא יֵשֵׁב אָדָם לִפְנֵי הַסַּפָּר סָמוּךְ לַמִּנְחָה עַד שֶׁיִּתְפַּלֵּל. לֹא יִכָּנֵס אָדָם לַמֶּרְחָץ וְלֹא לְבוּרְסָקִי וְלֹא לָאֵכֶל וְלֹא לָדִין וְאִם הִתְחִילוּ אֵין מַפְסִיקִין. מַפְסִיקִין לִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע וְאֵין מַפְסִיקִין לִתְפִלָּה. ג. לֹא יֵצֵא הַחַיָּט בְּמַחַטּוֹ סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה שֶׁמָּא יִשְׁבַּח וְיֵצֵא וְלֹא הַלָּבָלָר בְּקַלְמוֹסוֹ וְלֹא יְפַלֶּה אֶת בָּלָיו וְלֹא יִקְרָא לְאוֹר הַנֵּר. בָּאֶמֶת אָמְרוּ הַחַזָּן רוֹאֶה הֵיכָן תִּינוֹקוֹת קוֹרְאִים אֲבָל הוּא לֹא יִקְרָא. כַּיּוֹצֵא בּוֹ לֹא יֹאכַל הַזָּב עִם הַזָּבָה מִפְּנֵי הֶרְגֵּל עֲבֵרָה. ד. וְאֵלּוּ מִן הַהֲלָכוֹת שֶׁאָמְרוּ בַּעֲלִיַּת חֲנַנְיָה בֶּן חִזְקִיָּה בֶּן גּוּרְיוֹן כְּשֶׁעָלוּ לְבַקְּרוֹ נִמְנוּ וְרַבּוּ בֵּית שַׁמַּאי עַל בֵּית הִלֵּל וּשְׁמוֹנָה עָשָׂר דְּבָרִים נָזְרוּ בּוֹ בַּיּוֹם. ה. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין שׁוֹרִין דְּיוֹ וְסַמְמָנִים וְכַרְשִׁינִין, אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּשּׁוֹרוּ מִבְּעוֹד יוֹם. וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין. ו. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין נוֹתְנִין אוּנִין שֶׁל פִּשְׁתָּן לְתוֹךְ הַתַּנּוּר אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיַּהֲבִילוּ מִבְּעוֹד יוֹם וְלֹא אֶת הַצֶּמֶר לְיוֹרָה אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּקָּלוֹט הָעַיִן, וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין פּוֹרְשִׂין מְצוּדוֹת חַיָּה וְעוֹפוֹת וְדָגִים אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיְּצוֹדוּ מִבְּעוֹד יוֹם, וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין. ז. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין מוֹכְרִין לְנָכְרִי וְאֵין טוֹעֲנִין עִמּוֹ וְאֵין מַגְבִּיהִין עָלָיו אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיַּגִּיעַ לְמָקוֹם קָרוֹב, וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין. ח. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין נוֹתְנִין עוֹרוֹת לְעַבְּדָן וְלֹא בֵּלִים לְכוֹבֵס נָכְרִי אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ מִבְּעוֹד יוֹם, וּבְכֻלָּן בֵּית

הַלֵּל מַתִּירִין עִם הַשָּׁמָשׁ. ט. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: נוֹהֲגִין הָיוּ בֵּית אַבָּא שֶׁהָיוּ נוֹתְנִין כְּלֵי לָבָן לְכוֹבֶס נָכְרִי שְׁלֹשָׁה יָמִים קוֹדֶם לַשַּׁבָּת. וְשָׁוִין אֵלּוּ וָאֵלּוּ, שֶׁטוֹעָנִים קוֹרוֹת בֵּית הַבַּד וְעִגּוּלֵי הַגָּת. י. אֵין צוֹלִין בָּשָׂר בָּצָל וּבֵיצָה אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיְּצוֹלוּ מִבְּעוֹד יוֹם. אֵין נוֹתְנִין פַּת לְתַנּוּר עִם חֲשֵׁכָה וְלֹא חַרָרָה עַל גַּבֵּי גֶּחָלִים אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּקְרְמוּ פָּנֶיהָ מִבְּעוֹד יוֹם. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כְּדֵי שֶׁיִּקְרוֹם הַתַּחְתּוֹן שָׁלָהּ. יא. מְשַׁלְשְׁלִין אֶת הַפֶּסַח בַּתַּנּוּר עִם חֲשֵׁכָה, וּמַאֲחִיזִין אֶת הָאוּר בְּמִדּוֹרַת בֵּית הַמּוֹקֵד; וּבַגְּבוּלִין - כְּדֵי שֶׁתֶּאֱחוֹז הָאוּר בְּרֻבָּן. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּפֶּחָמִין כָּל שֶׁהוּא:

פרק ב

א. בַּמֶּה מַדְלִיקִין וּבַמֶּה אֵין מַדְלִיקִין. אֵין מַדְלִיקִין לֹא בְּלֶכֶשׁ וְלֹא בְּחוֹסָן וְלֹא בְּכָלָךְ. וְלֹא בְּפְתִילַת הָאִידָן. וְלֹא בִּפְתִילַת הַמִּדְבָּר. וְלֹא בִּירוֹקָה שֶׁעַל פְּנֵי הַמָּיִם. לֹא בְּזֶפֶת וְלֹא בְשַׁעֲוָה. וְלֹא בְּשֶׁמֶן קִיק. וְלֹא בְּשֶׁמֶן שְׂרֵפָה. וְלֹא בְאַלְיָה. וְלֹא בְּחֵלֶב. נָחוּם הַמָּדִי אוֹמֵר: מַדְלִיקִין בְּחֵלֶב מְבֻשָּׁל. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶחָד מְבֻשָּׁל וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ מְבֻשָּׁל - אֵין מַדְלִיקִין בּוֹ. ב. אֵין מַדְלִיקִין בְּשֶׁמֶן שְׂרֵפָה בְּיוֹם טוֹב. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: אֵין מַדְלִיקִין בְּעִטְרָן מִפְּנֵי כְּבוֹד הַשַּׁבָּת. וַחֲכָמִים מַתִּירִים בְּכָל הַשְּׁמָנִים: בְּשֶׁמֶן שֻׁמְשְׁמִין, בְּשֶׁמֶן אֱגוֹזִים, בְּשֶׁמֶן צְנוֹנוֹת, בְּשֶׁמֶן דָּגִים, בְּשֶׁמֶן פִּקּוּעוֹת, בְּעִטְרָן וּבְנֶפְט. רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: אֵין מַדְלִיקִין אֶלָּא בְּשֶׁמֶן זַיִת בִּלְבָד. ג. כָּל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵין מַדְלִיקִין בּוֹ אֶלָּא פִּשְׁתָּן. וְכָל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵינוֹ מִטַּמֵּא טוּמְאַת אֹהָלִים אֶלָּא פִּשְׁתָּן. פְּתִילַת הַבֶּגֶד שֶׁקִּפְּלָהּ וְלֹא הִבְהֲבָהּ, רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: טְמֵאָה הִיא וְאֵין מַדְלִיקִין בָּהּ. רִבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: טְהוֹרָה הִיא וּמַדְלִיקִין בָּהּ. ד. לֹא יִקּוֹב אָדָם שְׁפוֹפֶרֶת שֶׁל בֵּיצָה וְיִמְלְאֶנָּה שֶׁמֶן וְיִתְּנֶנָּה עַל פִּי הַנֵּר בִּשְׁבִיל שֶׁתְּהֵא מְנַטֶּפֶת וַאֲפִלּוּ הִיא שֶׁל חֶרֶס וְרִבִּי יְהוּדָה מַתִּיר. אֲבָל אִם חִבְּרָהּ הַיּוֹצֵר מִתְּחִלָּה מֻתָּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּלִי אֶחָד. לֹא יְמַלֵּא אָדָם קְעָרָה שֶׁמֶן וְיִתְּנֶנָּה בְּצַד הַנֵּר וְיִתֵּן רֹאשׁ הַפְּתִילָה בְּתוֹכָהּ בִּשְׁבִיל שֶׁתְּהֵא שׁוֹאֶבֶת וְרִבִּי יְהוּדָה מַתִּיר. ה. הַמְכַבֶּה אֶת הַנֵּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְיָרֵא מִפְּנֵי גוֹיִם, מִפְּנֵי לִסְטִים, מִפְּנֵי רוּחַ רָעָה, מִפְּנֵי הַחוֹלֶה שֶׁיִּישָׁן - פָּטוּר. כָּחָם עַל הַנֵּר, כָּחָם עַל הַשָּׁמֶן, כָּחָם עַל הַפְּתִילָה - חַיָּיב, וְרַבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר בְּכֻלָּן חוּץ מִן הַפְּתִילָה. מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה פֶּחָם.

ו. עַל שָׁלֹשׁ עֲבֵירוֹת נָשִׁים מֵתוֹת בְּשָׁעַת לֵידָתָן. עַל שֶׁאֵינָן זְהִירוֹת בְּנִדָּה וּבַחַלָּה וּבְהַדְלָקַת הַנֵּר. ז. שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים צָרִיךְ אָדָם לוֹמַר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשֵׁכָה: עַשַׂרְתֶּן. עֵרַבְתֶּן. הַדְלִיקוּ אֶת הַנֵּר. סָפֵק חֲשֵׁכָה. סָפֵק אֵינָהּ חֲשֵׁכָה. אֵין מְעַשְׂרִין אֶת הַוַּדַּאי. וְאֵין מַטְבִּילִין אֶת הַכֵּלִים. וְאֵין מַדְלִיקִין אֶת הַנֵּרוֹת. אֲבָל מְעַשְׂרִין אֶת הַדְּמָאי. וּמְעָרְבִין וְטוֹמְנִין אֶת הַחַמִּין:

פרק ג

א. כִּירָה שֶׁהִסְפִּיקוּהָ בְקַשׁ וּבְגַבָּא נוֹתְנִים עָלֶיהָ תַּבְשִׁיל. בְּגֶפֶת וּבָעֲצִים לֹא יִתֵּן עַד שֶׁיְּגָרוֹף אוֹ עַד שֶׁיִּתֵּן אֶת הָאֵפֶר. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: חַמִּין אֲבָל לֹא תַבְשִׁיל. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: חַמִּין וְתַבְשִׁיל. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: נוֹטְלִין אֲבָל לֹא מַחֲזִירִין וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: אַף מַחֲזִירִין. ב. תַּנּוּר שֶׁהִסְפִּיקוּהוּ בְקַשׁ וּבְגַבָּא לֹא יִתֵּן בֵּין מִתּוֹכוֹ בֵּין מֵעַל גַּבָּיו. בֶּפַח שֶׁהִסְפִּיקוּהוּ בְקַשׁ וּבְגַבָּא חֲרֵי הוּא כַּכִּירַיִם. בְּגֶפֶת וּבָעֲצִים חֲרֵי הוּא כְּתַנּוּר. ג. אֵין נוֹתְנִין בֵּיצָה בְּצַד הַמִּיחָם בְּשָׁבִיל שֶׁתִּתְגַּלְגֵּל וְלֹא יַקְפִּיעֶנָּה בְּסוּדָרִין. וְרִבִּי יוֹסֵי מַתִּיר. וְלֹא יַטְמִינֶנָּה בְּחוֹל וּבְאֵבֶר דְּרָכִים בְּשָׁבִיל שֶׁתִּצָּלֶה. ד. מַעֲשֶׂה שֶׁעָשׂוּ אַנְשֵׁי טְבַרְיָא וְהֵבִיאוּ סְלוֹן שֶׁל צוֹנֵן לְתוֹךְ אַמָּה שֶׁל חַמִּין. אָמְרוּ לָהֶם חֲכָמִים: אִם בְּשַׁבָּת בְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ בְּשַׁבָּת אֲסוּרִין בִּרְחִיצָה וּבְשְׁתִיָּה. וְאִם בְּיוֹם טוֹב בְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ בְּיוֹם טוֹב. אֲסוּרִים בִּרְחִיצָה וּמֻתָּרִין בִּשְׁתִיָּה. מוֹלִיאָר הַגָּרוֹף שׁוֹתִין הֵימֶנּוּ בְּשַׁבָּת. אַנְטִיכִי אַף עַל פִּי שֶׁגְּרוּפָה אֵין שׁוֹתִין מִמֶּנָּה. ה. הַמִּיחָם שֶׁפִּנָּהוּ לֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ צוֹנֵן בְּשָׁבִיל שֶׁיְּחַמּוּ. אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְתוֹכוֹ אוֹ לְתוֹךְ הַכּוֹס כְּדֵי לְהַפְשִׁירָן. הָאֵילָפֶם וְהַקְּדֵרָה שֶׁהֶעֱבִירָן מֵרֶתָּחִין. לֹא יִתֵּן לְתוֹכָן תְּבָלִין. אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְתוֹךְ הַקְּעָרָה אוֹ לְתוֹךְ הַתַּמְחוּי. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לַכֹּל הוּא נוֹתֵן חוּץ מִדָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חֹמֶץ וָצִיר. ו. אֵין נוֹתְנִין כֶּלִי תַּחַת הַנֵּר לְקַבֵּל בּוֹ אֶת הַשָּׁמֶן וְאִם נְתָנוֹ מִבְּעוֹד יוֹם מֻתָּר. וְאֵין נָאוֹתִין מִמֶּנּוּ לְפִי שֶׁאֵינוֹ מִן הַמּוּכָן. מְטַלְטְלִין נֵר חָדָשׁ אֲבָל לֹא יָשָׁן. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל הַנֵּרוֹת מְטַלְטְלִין חוּץ מִן הַנֵּר הַדּוֹלֵק בְּשַׁבָּת. נוֹתְנִין כֶּלִי תַּחַת הַנֵּר לְקַבֵּל נְצוֹצוֹת וְלֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְכַבֶּה:

פרק ד

א. בַּמֶּה טוֹמְנִין, וּבַמֶּה אֵין טוֹמְנִין? אֵין טוֹמְנִין - לֹא בָּגָפֶת, וְלֹא בְּזֶבֶל, לֹא בְּמֹלַח, וְלֹא בְּסִיד, וְלֹא בְּחוֹל, בֵּין לַחִין בֵּין יְבֵשִׁים. לֹא בְּתֶבֶן, וְלֹא בְּזָגִים, וְלֹא בְּמוֹכִין, וְלֹא בָּעֲשַׁבִּים. בְּזְמַן שֶׁהֵן לַחִין. אֲבָל טוֹמְנִין בָּהֵן כְּשֶׁהֵן יְבֵשִׁים. טוֹמְנִין בִּכְסוּת. וּבְפֵירוֹת וּבְכַנְפֵי יוֹנָה. וּבִנְסוֹרֶת שֶׁל חֲרָשִׁים וּבִנְעוֹרֶת שֶׁל פִּשְׁתָּן דַּקָּה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר בְּדַקָּה וּמַתִּיר בְּגַסָּה. ב. טוֹמְנִין בִּשְׁלְחִין וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן. בְּגוּזֵי צֶמֶר וְאֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן. בֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה נוֹטֵל אֶת הַכִּפּוּי וְהֵן נוֹפְלוֹת. רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: קָפָה מַטָּה עַל צִדָּהּ וְנוֹטֵל שֶׁמָּא יִטּוֹל וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: נוֹטֵל וּמַחֲזִיר. לֹא כִסָּהוּ מִבְּעוֹד יוֹם לֹא יְכַסֶּנּוּ מִשֶּׁתֶּחְשָׁךְ. כִּסָּהוּ וְנִתְגַּלָּה מַהֵר לְכַסּוֹתוֹ. מְמַלֵּא אֶת הַקִּיתוֹן. וְנוֹתֵן לְתַחַת הַבַּר אוֹ תַּחַת הַכְּסָת:

פרק ה

א. בַּמֶּה בְּהֵמָה יוֹצְאָה. וּבַמֶּה אֵינָהּ יוֹצְאָה. יוֹצֵא הַגָּמָל בְּאַפְסָר. וְנַאֲקָה בְּחָטָם. וְלֶבְדִּקִים בְּפַרְמְבִּיָא. וְסוּס בְּשִׁיר. וְכָל בַּעֲלֵי הַשֵּׁיר יוֹצְאִים בְּשֵׁיר. וְנִמְשָׁכִים בְּשֵׁיר וּמַזִּין עֲלֵיהֶן וְטוֹבְלִין בְּמְקוֹמָן. ב. חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמַרְדַּעַת בְּזְמַן שֶׁהִיא קְשׁוּרָה לוֹ. זְכָרִים יוֹצְאִין לְבוּבִין. רְחֵלוֹת יוֹצְאוֹת שְׁחוּזוֹת. כְּבוּלוֹת. וּכְבוּנוֹת. הָעִזִּים יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת. רִבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר בְּכֻלָּן חוּץ מִן הָרְחֵלִים הַכְּבוּנוֹת. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עִזִּים יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת לְיַבֵּשׁ. אֲבָל לֹא לְחָלֵב. ג. וּבַמֶּה אֵינָהּ יוֹצְאָה לֹא יֵצֵא גָּמָל בְּמְטוּטֶלֶת. לֹא עָקוּד וְלֹא רָגוּל. וְכֵן שָׂאָר כָּל הַבְּהֵמוֹת. לֹא יִקְשׁוֹר גְּמַלִּים זֶה בָּזֶה וְיִמְשׁוֹךְ. אֲבָל מַכְנִיס חֲבָלִים לְתוֹךְ יָדוֹ וְיִמְשׁוֹךְ. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִכְרֹךְ. ד. אֵין חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמַרְדַּעַת בְּזְמַן שֶׁאֵינָהּ קְשׁוּרָה לוֹ וְלֹא בְּזוֹג אַף עַל פִּי שֶׁהוּא פָּקוּק. וְלֹא בְּסֶלֶם שֶׁבְּצַוָּארוֹ. וְלֹא בִּרְצוּעָה שֶׁבְּרַגְלוֹ. וְאֵין הַתַּרְנְגוֹלִין יוֹצְאִין בְּחוּטִין וְלֹא בִּרְצוּעוֹת שֶׁבְּרַגְלֵיהֶן. וְאֵין הַזְּכָרִים יוֹצְאִין בָּעֲגָלָה שֶׁתַּחַת הָאַלְיָה שֶׁלָּהֶן. וְאֵין הָרְחֵלִים יוֹצְאוֹת חֲנוּנוֹת. וְאֵין הָעֶגֶל יוֹצֵא בְּנִימוֹן. וְלֹא פָּרָה בְּעוֹר הַקֻּפָּד. וְלֹא בִּרְצוּעָה שֶׁבֵּין קַרְנֶיהָ. פָּרָתוֹ שֶׁל רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הָיְתָה יוֹצְאָה בִּרְצוּעָה שֶׁבֵּין קַרְנֶיהָ שֶׁלֹּא בִרְצוֹן חֲכָמִים:

פרק ו

א. בַּמֶּה אִשָּׁה יוֹצְאָה. וּבַמֶּה אֵינָהּ יוֹצְאָה. לֹא תֵצֵא אִשָּׁה לֹא בְּחוּטֵי צֶמֶר. וְלֹא בְּחוּטֵי פִּשְׁתָּן וְלֹא בִּרְצוּעוֹת שֶׁבִּרְאשָׁהּ. וְלֹא תִטְבּוֹל בָּהֶן עַד שֶׁתְּרַפֵּם. וְלֹא בְּטוֹטָפֶת. וְלֹא בְּסַנְבּוּטִין בִּזְמַן שֶׁאֵינָן תְּפוּרִין. וְלֹא בְּכָבוֹל לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וְלֹא בְּעִיר שֶׁל זָהָב. וְלֹא בְּקַטְלָא. וְלֹא בִּנְזָמִים. וְלֹא בְּטַבַּעַת שֶׁאֵין עָלֶיהָ חוֹתָם. וְלֹא בְּמַחַט שֶׁאֵינָהּ נְקוּבָה. וְאִם יָצְאָה אֵינָהּ חַיֶּבֶת חַטָּאת. ב. לֹא יֵצֵא הָאִישׁ בְּסַנְדָּל הַמְסֻמָּר. וְלֹא בְּיָחִיד בִּזְמַן שֶׁאֵין בְּרַגְלוֹ מַכָּה. וְלֹא בְּתִפְילִין. וְלֹא בְּקָמִיעַ בִּזְמַן שֶׁאֵינוֹ מִן הַמֻּמְחֶה. וְלֹא בְּשִׁרְיוֹן. וְלֹא בְּקַסְדָּא. וְלֹא בְּמַנְפַּיִם. וְאִם יָצָא אֵינוֹ חַיָּב חַטָּאת. ג. לֹא תֵצֵא אִשָּׁה בְּמַחַט הַנְּקוּבָה. וְלֹא בְּטַבַּעַת שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ חוֹתָם. וְלֹא בְּבֶלְיָאר. וְלֹא בְּכוֹבָלֶת. וְלֹא בְּצְלוֹחִית שֶׁל פַּלְיָטוֹן. וְאִם יָצְאָה חַיֶּבֶת חַטָּאת דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין בְּכוֹבָלֶת וּבְצְלוֹחִית שֶׁל פַּלְיָטוֹן. ד. לֹא יֵצֵא הָאִישׁ לֹא בְסַיִף. וְלֹא בְקֶשֶׁת. וְלֹא בְּתָרִים. וְלֹא בְּאַלָּה. וְלֹא בְּרוֹמַח. וְאִם יָצָא חַיָּב חַטָּאת. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: תַּכְשִׁיטִין הֵן לוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינָן אֶלָּא לִגְנַאי שֶׁנֶּאֱמַר: וְכִתְּתוּ חַרְבוֹתָם לְאִתִּים וַחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת. לֹא יִשָּׂא גּוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה. בִּירִית טְהוֹרָה וְיוֹצְאִין בָּהּ בְּשַׁבָּת. בְּבָלִין טְמֵאִין וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן בְּשַׁבָּת. ה. יוֹצֵאת אִשָּׁה בְּחוּטֵי שֵׂעָר. בֵּין מְשֻׁלָּשׁ. בֵּין מְשֻׁל חֲבֵרְתָּהּ. בֵּין מְשֻׁל בְּהֵמָה. בְּטוֹטָפֶת וּבְסַנְבּוּטִין בִּזְמַן שֶׁהֵן תְּפוּרִין. בְּכָבוֹל. וּבְפֵאָה נָכְרִית לָחָצֵר. בְּמוֹךְ שֶׁבְּאָזְנָהּ. וּבְמוֹךְ שֶׁבִּסַּנְדָּלָהּ. וּבְמוֹךְ שֶׁהִתְקִינָה לְנִדָּתָהּ. בְּפִלְפֵּל וּבְגַרְגִּיר מֶלַח וּבְכָל דָּבָר שֶׁתִּתֵּן לְתוֹךְ פִּיהָ. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא תִתֵּן לְכַתְּחִלָּה בְּשַׁבָּת. וְאִם נָפַל לֹא תַחֲזִיר. שֵׁן תּוֹתָבֶת. וְשֵׁן שֶׁל זָהָב. רִבִּי מַתְיָר וַחֲכָמִים אוֹסְרִים. ו. יוֹצְאִין בְּסֶלַע שֶׁעַל הַצִּינִית. הַבָּנוֹת קְטַנּוֹת יוֹצְאוֹת בְּחוּטִין. וַאֲפִלּוּ בְּקִסְמִין שֶׁבְּאָזְנֵיהֶן. עֲרָבִיּוֹת יוֹצְאוֹת רְעוּלוֹת. וּמְדִיּוֹת פְּרוּפוֹת. וְכָל אָדָם אֶלָּא שֶׁדִּבְּרוּ חֲכָמִים בְּהֹוָה. ז. פּוֹרֶפֶת עַל הָאֶבֶן וְעַל הָאֱגוֹז וְעַל הַמַּטְבֵּעַ וּבִלְבָד שֶׁלֹּא תִפְרוֹף לְכַתְּחִלָּה בְּשַׁבָּת. ח. הַקְּטֵעַ יוֹצֵא בְּקַב שֶׁלּוֹ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר. וְאִם יֵשׁ לוֹ בֵּית קִבּוּל כְּתוּתִין טְמֵא. סְמוֹכוֹת שֶׁלּוֹ טְמֵאִין מִדְּרָס וְיוֹצְאִין בָּהֶן בְּשַׁבָּת וְנִכְנָסִין בָּהֶן בַּעֲזָרָה. כִּסֵּא וְסָמוֹכוֹת שֶׁלּוֹ טְמֵאִין מִדְּרָס וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן בְּשַׁבָּת. וְאֵין נִכְנָסִין בָּהֶן בָּעֲזָרָה. אַנְקַטְמִין טְהוֹרִים וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן. ט. הַבָּנִים יוֹצְאִים בַּקְּשָׁרִים וּבְנֵי מְלָכִים בְּזוּגִין וְכָל אָדָם אֶלָּא שֶׁדִּבְּרוּ חֲכָמִים בְּהֹוָה. י. יוֹצְאִין בְּבֵיצַת הַחַרְגּוֹל

וּבְשֵׁן שׁוּעָל וּבְמַסְמֵר מִן הַצָּלוּב מְשׁוּם רְפוּאָה דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אַף בַּחֹל אָסוּר מְשׁוּם דַּרְכֵי הָאֱמוֹרִי:

פרק ז

א. כְּלָל גָּדוֹל אָמְרוּ בְּשַׁבָּת: כָּל הַשּׁוֹכֵחַ עִקַּר שַׁבָּת וְעָשָׂה מְלָאכוֹת הַרְבֵּה בְּשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא חַטָּאת אַחַת. הַיּוֹדֵעַ עִקַּר שַׁבָּת וְעָשָׂה מְלָאכוֹת הַרְבֵּה בְּשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה חַיָּב עַל כָּל שַׁבָּת וְשַׁבָּת. הַיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא שַׁבָּת וְעָשָׂה מְלָאכוֹת הַרְבֵּה בְּשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה חַיָּב עַל כָּל אָב מְלָאכָה וּמְלָאכָה. הָעוֹשֶׂה מְלָאכוֹת הַרְבֵּה מֵעֵין מְלָאכָה אַחַת אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא חַטָּאת אַחַת. ב. אָבוֹת מְלָאכוֹת אַרְבָּעִים חָסֵר אַחַת: הַזּוֹרֵעַ. וְהַחוֹרֵשׁ. וְהַקּוֹצֵר. וְהַמְעַמֵּר. הַדָּשׁ. וְהַזּוֹרֶה. הַבּוֹרֵר. הַטּוֹחֵן. וְהַמְרַקֵּד. וְהַלָּשׁ. וְהָאוֹפֶה. הַגּוֹזֵז אֶת הַצֶּמֶר. הַמְלַבְּנוֹ. וְהַמְנַפְּצוֹ. וְהַצּוֹבְעוֹ. וְהַטְוֶה. וְהַמֵּיסֵךְ. וְהָעוֹשֶׂה שְׁתֵּי בָתֵּי נִירִין. וְהָאוֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין. וְהַפּוֹצֵעַ שְׁנֵי חוּטִין. הַקּוֹשֵׁר. וְהַמַּתִּיר. וְהַתּוֹפֵר שְׁתֵּי תְפִירוֹת. הַקּוֹרֵעַ עַל מְנָת לִתְפֹּר שְׁתֵּי תְפִירוֹת. הַצָּד צְבִי הַשּׁוֹחֲטוֹ. וְהַמַּפְשִׁיטוֹ. הַמּוֹלֵחוֹ. וְהַמְעַבֵּד אֶת עוֹרוֹ. וְהַמּוֹחֲקוֹ. וְהַמְחַתְּכוֹ. הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. וְהַמּוֹחֵק עַל מְנָת לִכְתּוֹב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. הַבּוֹנֶה. וְהַסּוֹתֵר. הַמְכַבֶּה. וְהַמַּבְעִיר. הַמַּכֶּה בְּפַטִּישׁ. הַמּוֹצִיא מִרְשׁוּת לִרְשׁוּת. הֲרֵי אֵלּוּ אָבוֹת מְלָאכוֹת אַרְבָּעִים חָסֵר אַחַת. ג. וְעוֹד כְּלָל אֶחָד אָמְרוּ: כָּל הַכָּשֵׁר לְהַצָּנִיעַ וּמַצָּנִיעִין כָּמוֹהוּ וְהוֹצִיאוֹ בְּשַׁבָּת חַיָּב עָלָיו חַטָּאת. וְכָל שֶׁאֵינוֹ כָּשֵׁר לְהַצָּנִיעַ וְאֵין מַצָּנִיעִין כָּמוֹהוּ וְהוֹצִיאוֹ בְּשַׁבָּת. אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא הַמַּצָּנִיעוֹ. ד. הַמּוֹצִיא תֶּבֶן כְּמִלֹּא פִי פָרָה עָצָה כְּמִלֹּא פִי נָמֵל. עָמִיר כְּמִלֹּא פִי טָלֶה. עֲשָׂבִים כְּמִלֹּא פִי גְדִי. עֲלֵי שׁוּם וַעֲלֵי בָצָלִים. לַחִים כִּגְרוֹגֶרֶת. יְבֵשִׁים כְּמִלֹּא פִי גְדִי. וְאֵין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה מִפְּנֵי שֶׁלֹּא שָׁווּ בְּשִׁעוּרֵיהֶן. הַמּוֹצִיא אוֹכָלִין כִּגְרוֹגֶרֶת חַיָּב וּמִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה מִפְּנֵי שֶׁשָּׁווּ בְּשִׁעוּרֵיהֶן חוּץ מִקְּלִיפֵּיהֶן וְגַרְעִינֵיהֶן וְעֻקְצֵיהֶן. וְסֻבָּן וּמֵרָסָנָן. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חוּץ מִקְּלִיפֵּי עֲדָשִׁים שֶׁמִּתְבַּשְּׁלוֹת עִמָּהֶן:

פרק ח

א. הַמּוֹצִיא יַיִן כְּדֵי מְזִיגַת הַכּוֹס. חָלָב כְּדֵי גְמִיעָה. דְּבַשׁ כְּדֵי לִתֵּן עַל הַכָּתִית. שֶׁמֶן כְּדֵי לָסוּךְ אֵבֶר קָטָן. מַיִם כְּדֵי לָשׁוּף בָּהֶם אֶת הַקִּילּוֹר. וּשְׁאָר כָּל הַמַּשְׁקִין כָּרְבִיעִית וְכָל הַשּׁוּפְכִין כָּרְבִיעִית. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כֵּלָן כָּרְבִיעִית. וְלֹא אָמְרוּ כָּל

הַשִּׁיעוּרִין הַלָּלוּ אֶלָּא לְמַצְנִיעֵיהֶן. ב. הַמּוֹצִיא חֶבֶל כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אֹזֶן לַקֻּפָּה. גֶּמִי כְּדֵי לַעֲשׂוֹת תְּלַאי לְנָפָּה וְלִכְבָרָה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדֵי לִטּוֹל מִמֶּנּוּ מִדַּת מַנְעָל לְקֻטָּן. גֶּיר כְּדֵי לִכְתּוֹב עָלָיו קֶשֶׁר מוֹכָסִין וְהַמּוֹצִיא קֶשֶׁר מוֹכָסִין חַיָּב. גֶּיר מָחוּק כְּדֵי לִכְרוֹךְ עַל פִּי צְלוֹחִית קְטַנָּה שֶׁל פַּלְיָטוֹן. ג. עוֹר כְּדֵי לַעֲשׂוֹת קָמִיעַ. קְלָף כְּדֵי לִכְתֹּב עָלָיו פָּרָשָׁה קְטַנָּה שֶׁבַּתְּפִילִּין שֶׁהִיא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. דּוֹכְסוֹסְטוֹס כְּדֵי לִכְתֹּב מְזוּזָה. דְּיוֹ כְּדֵי לִכְתֹּב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. כְּחוֹל כְּדֵי לִכְחֹל עַיִן אַחַת. ד. דֶּבֶק כְּדֵי לִתֵּן בְּרֹאשׁ הַשַּׁבְשֶׁבֶת. זֶפֶת וְגֶפְרִית כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נָקֵב. שַׁעֲוָה כְּדֵי לִתֵּן עַל פִּי נָקֵב קָטָן. חַרְסִית כְּדֵי לַעֲשׂוֹת פִּי כּוּר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדֵי לַעֲשׂוֹת פְּטָפוּט. סֶבִין כְּדֵי לִתֵּן עַל פִּי כּוּר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב. סִיד כְּדֵי לָסוּד (אֶצְבַּע) קְטַנָּה שֶׁבַּבָּנוֹת. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדֵי לַעֲשׂוֹת כִּלְכּוּל. רִבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אַנְדִּיפִי. ה. אֲדָמָה - כְּחוֹתָם הַמַּרְצוּפִין, דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כְּחוֹתָם הָאִגְּרוֹת. זֶבֶל וְחוֹל הַדַּק - כְּדֵי לְזַבֵּל קֶלַח שֶׁל כְּרוּב, דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כְּדֵי לְזַבֵּל כְּרִישָׁא. חוֹל הַגַּס כְּדֵי לִתֵּן עַל מְלֹא כַף סִיד. קָנֶה כְּדֵי לַעֲשׂוֹת קוֹלְמוֹס. וְאִם הָיָה עָב אוֹ מְרֻסָּס - כְּדֵי לְבַשֵּׁל בּוֹ בֵּיצָה קַלָּה שֶׁבַּבֵּיצִים, טְרוּפָה וּנְתוּנָה בָּאֵילָפָס. ו. עֵצִים כְּדֵי לַעֲשׂוֹת תַּרְוָד. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדֵי לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ חָף. זְכוּכִית כְּדֵי לִגְרֹר בּוֹ רֹאשׁ הַכַּרְכָּר. צְרוֹר אוֹ אֶבֶן כְּדֵי לִזְרֹק בָּעוֹף רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: כְּדֵי לִזְרֹק בַּבְּהֵמָה. ז. חֶרֶס כְּדֵי לִתֵּן בֵּין פָּצִים לַחֲבֵרוֹ דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כְּדֵי לַחְתּוֹת בּוֹ אֶת הָאוּר. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כְּדֵי לְקַבֵּל בּוֹ רְבִיעִית. אָמַר רִבִּי מֵאִיר: אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר זֶכֶר לַדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר: וְלֹא יִמָּצֵא בְּמִכְתָּתוֹ חֶרֶשׂ לַחְתּוֹת אֵשׁ מִיָּקוּד. אָמַר לוֹ רִבִּי יוֹסֵי: מִשָּׁם רְאָיָה וְלַחֲשׁף מַיִם מִגֶּבָא:

סדר סעודת
שחרית של שבת

מצאתי כתוב בשם גדולים, שאומרים ביום השבת קודם שמקדשין קדושא רבא, משנה כלים פרק א' ממשנה ו' עד סוף הפרק ומשנה א' מפרק שני משום אין עומדין על הפרק. כי בזה יתקשרו קשר אמיץ תורה וארץ-ישראל וירושלם ובית-המקדש ושבת, וה' בראשם. וכל המרבה לעשות הטוב והישר- יצפה לטוב הצפון לירא‌יו (בית מנוחה דף רי ע"א).

עֲשָׂר קְדֵשׁוֹת הֵן: אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְקֻדֶּשֶׁת מִכָּל הָאֲרָצוֹת. וּמַה הִיא קְדֻשָּׁתָהּ. שֶׁמְּבִיאִים מִמֶּנָּה הָעֹמֶר וְהַבִּכּוּרִים וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם. מַה שֶּׁאֵין מְבִיאִין כֵּן מִכָּל הָאֲרָצוֹת.

עֲיָרוֹת הַמֻּקָּפוֹת חוֹמָה מְקֻדָּשׁוֹת מִמֶּנָּה. שֶׁמְּשַׁלְּחִין מִתּוֹכָן אֶת הַמְּצוֹרָעִים. וּמְסַבְּבִין לְתוֹכָן מֵת עַד שֶׁיִּרְצוּ. יָצָא - אֵין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ.

לִפְנִים מִן הַחוֹמָה מְקֻדָּשׁ מֵהֶם. שֶׁאוֹכְלִין שָׁם קָדָשִׁים קַלִּים וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי.

הַר הַבַּיִת מְקֻדָּשׁ מִמֶּנּוּ. שֶׁאֵין זָבִים וְזָבוֹת נִדּוֹת וְיוֹלְדוֹת נִכְנָסִים לְשָׁם.

הַחֵיל מְקֻדָּשׁ מִמֶּנּוּ. שֶׁאֵין הַגּוֹיִם וּטְמֵאֵי מֵתִים נִכְנָסִים לְשָׁם.

עֲזָרַת נָשִׁים מְקֻדָּשֶׁת מִמֶּנּוּ. שֶׁאֵין טְבוּל יוֹם נִכְנָס לְשָׁם. וְאֵין חַיָּבִין עָלֶיהָ חַטָּאת.

עֲזָרַת יִשְׂרָאֵל מְקֻדָּשֶׁת מִמֶּנָּה. שֶׁאֵין מְחוּסַּר כִּפּוּרִים נִכְנָס לְשָׁם. וְחַיָּבִין עָלֶיהָ חַטָּאת.

עֲזָרַת הַכֹּהֲנִים מְקֻדָּשֶׁת מִמֶּנָּה. שֶׁאֵין יִשְׂרְאֵלִים נִכְנָסִין לְשָׁם. אֶלָּא בְּשָׁעַת צָרְכֵיהֶם. לִסְמִיכָה לִשְׁחִיטָה וְלִתְנוּפָה.

בֵּין הָאוֹלָם וְלַמִּזְבֵּחַ מְקֻדָּשׁ מִמֶּנּוּ. שֶׁאֵין בַּעֲלֵי מוּמִין וּפְרוּעֵי רֹאשׁ נִכְנָסִים לְשָׁם.

הַהֵיכָל מְקֻדָּשׁ מִמֶּנּוּ. שֶׁאֵין נִכְנָס לְשָׁם שָׁלֹא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם.

קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים מְקֻדָּשׁ מֵהֶן. שֶׁאֵין נִכְנָס לְשָׁם אֶלָּא כֹּהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בְּשַׁעַת הָעֲבוֹדָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי: בַּחֲמִשָּׁה דְבָרִים בֵּין הָאוֹלָם וְלַמִּזְבֵּחַ שָׁוֶה לַהֵיכָל - שֶׁאֵין בַּעֲלֵי מוּמִין, וּפְרוּעֵי רֹאשׁ, וּשְׁתוּיֵי יַיִן, וְשָׁלֹא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם נִכְנָסִים לְשָׁם, וּפוֹרְשִׁין מִבֵּין הָאוֹלָם וְלַמִּזְבֵּחַ בְּשַׁעַת הַקְּטָרָה.

כְּלֵי עֵץ וּכְלֵי עוֹר וּכְלֵי עָצָם וּכְלֵי זְכוּכִית. פְּשׁוּטֵיהֶן טְהוֹרִים וּמְקַבְּלֵיהֶן טְמֵאִים. נִשְׁבָּרוּ - טָהֲרוּ. חָזַר וְעָשָׂה מֵהֶם בֵּלִים - מְקַבְּלִים טוּמְאָה מִכָּאן וּלְהַבָּא. כְּלֵי חֶרֶס וּכְלֵי נָתָר טוּמְאָתָן שָׁוָה. מִטַּמְּאִין וּמְטַמְּאִין בְּאֲוִיר. וּמִטַּמְּאִין מֵאֲחוֹרֵיהֶן וְאֵינָן מִטַּמְּאִין מִגַּבֵּיהֶן. וּשְׁבִירָתָן - הִיא טַהֲרָתָן.

ואחר כך יאמר זה המאמר מהזוהר הקדוש (שמות דף פח ע"ב):

בְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא בְּסְעוּדְתָּא תִּנְיָנָא כְּתִיב (ישעיה נח, יד): אָז תִּתְעַנַּג עַל יְהוָה יאהדונהי. עַל יְהוָה יאהדונהי וַדַּאי, דְּהַהִיא שַׁעְתָּא אִתְגַּלְיָא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וְכֻלְּהוּ עַלְמִין בְּחֶדְוָתָא וּשְׁלִימוּ, וְחֶדְוָתָא דְעַתִּיקָא עַבְדִּינָן, וּסְעוּדְתָּא דִילֵיהּ הִיא וַדַּאי.

בִּסְעוּדָתָא תְּלִיתָאָה דְּשַׁבַּתָּא כְּתִיב (שם, שם): וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ, דָּא הִיא סְעוּדָתָא דִּזְעֵיר אַנְפִּין דַּהֲוֵי בִּשְׁלֵימוּתָא, וְכֻלְּהוּ שִׁתָּא יוֹמִין מֵהַהוּא שְׁלִימוּ מִתְבָּרְכָאן, וּבָעֵי בַּר נַשׁ לְמֶחְדֵּי בִּסְעוּדָתֵהּ, וּלְאַשְׁלָמָא אִלֵּין סְעוּדָתֵי דְּאִנּוּן סְעוּדָתֵי דִּמְהֵימְנוּתָא שְׁלֵימָתָא דְּזַרְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל דִּי מְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה,

דְּהָא דִּילְהוֹן הִיא, וְלָא דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה. וּבְגִינֵי כָּךְ אָמַר: (שמות לא, יז), בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְתָא חֲזֵי! בִּסְעוּדָתֵי אִלֵּין אִשְׁתְּמוֹדְעוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן בְּנֵי מַלְכָּא, דְּאִנּוּן מֵהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, דְּאִנּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, וּמָאן דְּפָגִים חַד סְעוּדָתָא מְנַיְהוּ - אַחֲזֵי פְּגִימוּתָא לְעֵלָּא, וְאַחֲזֵי גַּרְמֵה דְּלָאו מִבְּנֵי מַלְכָּא עִלָּאָה הוּא, דְּלָאו מִבְּנֵי הֵיכָלָא דְּמַלְכָּא הוּא, דְּלָאו מִזַּרְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל הוּא, וְיַהֲבִין עֲלֵיהּ חוּמְרָא דְּתַלַת מִלִּין דִּינָא דְּגֵיהִנָּם וְכוּ'.

וְתָא חֲזֵי! בְּכֻלְּהוּ שְׁאָר זְמָנִין וְחַגִּין בָּעֵי בַּר נַשׁ לֶחֱדֵי וּלְמֶחֱדֵי לְמִסְכְּנֵי, וְאִי הוּא חָדֵי בִּלְחוֹדוֹי וְלָא יָהִיב לְמִסְכְּנֵי - עוֹנְשֵׁיהּ סַגִּי, דְּהָא בִּלְחוֹדוֹי חָדֵי וְלָא יָהִיב חֶדְוָה לְאַחֲרָא, עֲלֵיהּ כְּתִיב (מלאכי ב, ג): וְזֵרִיתִי פֶּרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם, וְאִי אִיהוּ בְּשַׁבַּתָּא חָדֵי, אַף עַל גַּב דְּלָא יָהִיב לְאַחֲרָא - לָא יַהֲבִין עֲלֵיהּ עוֹנְשָׁא כִּשְׁאַר זְמָנִין וְחַגִּין, דִּכְתִיב: פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם, פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם קָאָמַר וְלָא פֶּרֶשׁ שַׁבַּתְכֶם, וּכְתִיב (ישעיה א, יד): חָדְשֵׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שָׂנְאָה נַפְשִׁי, וְאִלּוּ שַׁבָּת לָא קָאָמַר, וּבְגִינֵי כָּךְ כְּתִיב: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וּמְשׁוּם דְּכָל מְהֵימְנוּתָא אִשְׁתְּכַח בְּשַׁבַּתָּא, יַהֲבִין לֵיהּ לְבַר נַשׁ נִשְׁמָתָא אַחֲרָא, נִשְׁמָתָא עִלָּאָה, נִשְׁמָתָא דְּכָל שְׁלִימוּ בָּהּ כְּדְבָעֵי דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וּבְגִינֵי כָּךְ אִקְרֵי שַׁבָּת, מַהוּ שַׁבָּת? שְׁמָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁמָא דְּאִיהוּ שְׁלִים מִכָּל סִטְרוֹי.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: וַדַּאי כָּךְ הוּא, וַי לֵיהּ לְבַר נַשׁ דְּלָא אַשְׁלִים חֶדְוָתָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וּמָאן חֶדְוָתָא דִּילֵהּ, אִלֵּין תְּלַת סְעוּדָתֵי מְהֵימְנוּתָא, סְעוּדָתֵי דְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב בְּלֵילְיָא בְּהוּ, וְכֻלְּהוּ חֲדוּ עַל חֲדוּ מְהֵימְנוּתָא שְׁלֵימוּתָא מִכָּל סִטְרוֹי.

תָּאנָא, בַּהֲדֵין יוֹמָא מִתְעַטְּרִין אֲבָהָן, וְכָל בְּנִין יַנְקִין, מַה דְּלָאו הָכִי בְּכָל שְׁאַר חַגִּין וְזִמְנִין. בַּהֲדֵין יוֹמָא חַיָּבָא דְּגֵיהִנָּם נַיְחִין. בַּהֲדֵין יוֹמָא כָּל דִּינִין אִתְכַּפְיָן וְלָא מִתְעָרִין בְּעָלְמָא. בַּהֲדֵין יוֹמָא אוֹרַיְתָא מִתְעַטְּרָא בְּעִטְרִין שְׁלֵמִין. בַּהֲדֵין יוֹמָא חֶדְוָתָא וְתַפְנוּקָא אִשְׁתְּמַע בְּמָאתָן וְחַמְשִׁין עָלְמִין:

בָּרוּךְ יְהוָה יהודונהי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלֹךְ יְהוָה יהודונהי לְעֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

אַתְקִינוּ סְעוּדְתָא דִּמְהֵימְנוּתָא שְׁלֵימְתָא חֶדְוָתָא דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

אַתְקִינוּ סְעוּדְתָא דְמַלְכָּא. דָּא הִיא סְעוּדְתָא דְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא וַחֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין וְזָעִיר אַנְפִּין אַתְיָן לְסַעֲדָא בַּהֲדֵיהּ:

פזמון זה יסדו רבינו האר"י (שעה"כ דרושי קידוש ליל שבת דרוש א ענין סעודת שחרית דשבת) לאומרו בתוך סעודת שחרית דשבת, והעולם נהגו לאומרו קודם הקידוש.

סימן: **אני יצחק לור**':

אֲסַדֵּר לִסְעוּדְתָא. בְּצַפְרָא דְשַׁבַּתָּא. וְאַזְמִין בָּהּ הַשְׁתָּא. עַתִּיקָא קַדִּישָׁא: נְהוֹרֵיהּ יִשְׁרֵי בָהּ. בְּקִדּוּשָׁא רַבָּא. וּבְחַמְרָא טָבָא. דְּבֵיהּ תֶּחְדֵּי נַפְשָׁא: יְשַׁדֵּר לָן שׁוּפְרֵיהּ. וְנָחֱזֵי בִּיקָרֵיהּ. וְיֶחֱזֵי לָן סִתְרֵיהּ. דְּאִתְאַמַּר בִּלְחִישָׁא: יָנֵלָּה לָן מַעֲמֵי. דְּבָתְרֵיסַר נַהֲמֵי. דְּאִינּוּן אָת בִּשְׁמֵיהּ. בְּפִילָא וּקְלִישָׁא: צְרוֹרָא דִלְעֵילָּא. דְּבֵיהּ חַיֵּי כֹּלָּא. וְיִתְרַבֵּי חֵילָא. וְתִסַּק עַד רֵישָׁא: חֲדוּ חַצְדֵּי חַקְלָא. בְּדִבּוּר וּבְקָלָא. וּמַלִּילוּ מִלָּה כְּמִתְיְקָא וּכְדוּבְשָׁא: קֶדֶם רִבּוֹן עָלְמִין. בְּמִלִּין סְתִימִין. תְּגַלּוּן פִּתְגָמִין. וְתֵימְרוּן חִדּוּשָׁא: לְעַטֵּר פָּתוֹרָא. בְּרָזָא יַקִּירָא. עַמִּיקָא וּטְמִירָא. וְלָאו מִלְּתָא אַוְשָׁא: וְאִלֵּין מִלַּיָּא. יְהוֹן בִּרְקִיעָיָא. וְתַמָּן מַאן שַׁרְיָא. הֲלָא הַהוּא שְׁמָשָׁא: רְבוּ יַתִּיר יְסָגֵּי. לְעֵילָּא מִן דַּרְגֵּיהּ. וְיַסַּב בַּת זוּגֵיהּ. דַּהֲוַת פְּרִישָׁא:

קודם קידושא רבא נכון לומר לשון הזוהר הקדוש (ויקהל דף רז ע"ב):

קִדּוּשָׁא דְיוֹמָא, הָא אוֹקְמוּהָ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן וְלָא יָתִיר, דְּהָא יוֹמָא קָאִים לְקַדָּשָׁא לֵיהּ, מַה דְּלֵית הָכִי בְּלֵילְיָא דַּאֲנָן צְרִיכִין לְקַדָּשָׁא לֵיהּ בְּהֲנֵי מִלִּין כְּמָה דְאוֹקִימְנָא, וְלָא אִתְקַדָּשׁ הַאי לֵילְיָא אֶלָּא בְּעַמָּא קַדִּישָׁא לְתַתָּא כַּד שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ הַהוּא רוּחָא עִלָּאָה. וַאֲנַן בָּעִינָן לְקַדָּשָׁא לֵיהּ בִּרְעוּתָא דִלְבָּא וּלְבָוְונָא דַעְתָּא לְהַאי, וְיוֹמָא אִיהוּ קָא מְקַדָּשָׁא לֵיהּ, וְיִשְׂרָאֵל מִתְקַדְּשִׁין בְּצָלוֹתִין וּבָעוּתִין וּמִתְקַדְּשִׁין בִּקְדֻשָּׁתֵיהּ בְּהַאי יוֹמָא. וַבַּאי יִשְׂרָאֵל עַמָּא קַדִּישָׁא, דְּאַחְסִינוּ יוֹמָא דָּא אַחְסָנַת יְרוּתָא לְעָלְמִין. בָּרִיךְ יְהוָה יהוה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלֹךְ יְהוָה יהוה לְעֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

סדר קידוש היום

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה יאהדונהי רֹעִי לֹא אֶחְסָר: בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנֻחוֹת יְנַהֲלֵנִי: נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב יַנְחֵנִי בְמַעְגְּלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: גַּם כִּי אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע כִּי אַתָּה עִמָּדִי שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי: תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה: אַךְ טוֹב וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיָּי וְשַׁבְתִּי בְּבֵית יְהוָה יאהדונהי לְאֹרֶךְ יָמִים:

אִם תָּשִׁיב מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ, עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בְּיוֹם קָדְשִׁי, וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג, לִקְדוֹשׁ יְהוָה יאהדונהי מְכֻבָּד, וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ, מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר דָּבָר: אָז תִּתְעַנַּג עַל יְהוָה יאהדונהי וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ, וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ, כִּי פִּי יְהוָה יאהדונהי דִּבֵּר.

וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעֹלָם, כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה יאהדונהי אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ. עַל כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה יאהדונהי אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ:

סַבְרֵי מָרָנָן. ויענים: **לְחַיִּים:**

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,

בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

וישתה מהכוס. ולכתחילה יטעם מלוא לוגמיו, ולא יברך אחריו ברכה אחרונה, אף אם שתה רביעית. ויתן לכל המסובין. ואחר כך יטול ידיו מעומד, ויברך "על נטילת ידים" ויבצע על שני כיכרות כנזכר בליל שבת:

ואחר שיאכל כזית המוציא יאמר:

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם יו"ד ק"י בְּוָא"ו ק"י בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל, הֲרֵינִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לְקַיֵּם מִצְוַת סְעֻדָּה שְׁנִיָּה שֶׁל שַׁבָּת קֹדֶשׁ, הַמְיֻחֶסֶת לְאַבְרָהָם חֲסִידָא, לְתַקֵּן אֶת שָׁרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן. וּבְזכוּתָהּ נִנָּצֵל מִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנֹּם, וְיַקִּים בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב: אָז תִּתְעַנַּג עַל יְהוָה יאהדונהי וגו'. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

פרקי שבת

פרק ט

א. אָמַר רִבִּי עֲקִיבָא: מִנַּיִן לַעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁמִּטַּמְּאָה בְּמַשָּׂא כַּנִּדָּה? שֶׁנֶּאֱמַר: תִּזְרֶם כְּמוֹ דָוָה. צֵא וּתְאמַר לוֹ. מַה נִּדָּה מְטַמְּאָה בְּמַשָּׂא אַף עֲבוֹדָה זָרָה מְטַמְּאָה בְּמַשָּׂא. **ב.** מִנַּיִן לַסְּפִינָה שֶׁהִיא טְהוֹרָה? שֶׁנֶּאֱמַר: דֶּרֶךְ אֳנִיָּה בְּלֶב יָם. מִנַּיִן לַעֲרוּגָה שֶׁהִיא שִׁשָּׁה עַל שִׁשָּׁה טְפָחִים שֶׁזּוֹרְעִין בְּתוֹכָהּ חֲמִשָּׁה זְרָעוֹנִין. אַרְבַּע בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הָעֲרוּגָה וְאֶחָד בְּאֶמְצַע? שֶׁנֶּאֱמַר: כִּי כָאָרֶץ תּוֹצִיא צִמְחָהּ. וּכְגַנָּה זֵרוּעֶיהָ תַצְמִיחַ. זֵרָעָהּ לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא זֵרוּעֶיהָ. **ג.** מִנַּיִן לַפּוֹלֶטֶת שְׁכֻבַת זֶרַע בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהִיא טְמֵאָה? שֶׁנֶּאֱמַר: הֱיוּ נְכוֹנִים לִשְׁלִשֶׁת יָמִים. מִנַּיִן שֶׁמַּרְחִיצִין אֶת הַמִּילָה בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁחַל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת? שֶׁנֶּאֱמַר: וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹתָם כּוֹאֲבִים. מִנַּיִן שֶׁקּוֹשְׁרִין לָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית בְּרֹאשׁ שָׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ? שֶׁנֶּאֱמַר: אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. **ד.** מִנַּיִן לְסֵיכָה שֶׁהִיא כִּשְׁתֵּיָה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים? אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר זֶבֶר לַדָּבָר, שֶׁנֶּאֱמַר: וַתָּבֹא כַמַּיִם בְּקִרְבּוֹ וְכַשֶּׁמֶן בְּעַצְמוֹתָיו. **ה.** הַמּוֹצִיא עֵצִים - בְּדֵי לְבַשֵּׁל בֵּיצָה קַלָּה. תְּבָלִין - כְּדֵי לְתַבֵּל בֵּיצָה קַלָּה, וּמִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. קְלִיפֵי אֱגוֹזִים, קְלִיפֵי רִמּוֹנִים, אִסְטְיס וּפוּאָה - כְּדֵי לִצְבּוֹעַ בָּהֶן בֶּגֶד קָטָן בִּסְבָכָה. מֵי רַגְלַיִם, נֶתֶר וּבוֹרִית, קְמוּנְיָא וְאֶשְׁלָג - כְּדֵי לְכַבֵּס בָּהֶן בֶּגֶד קָטָן בִּסְבָכָה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדֵי לְהַעֲבִיר עַל הַכֶּתֶם. **ו.** פִּלְפֶּלֶת - כָּל שֶׁהִיא. וְעִטְרָן - כָּל שֶׁהוּא. מֵינֵי בְשָׂמִים וּמֵינֵי מַתְכוֹת - כָּל שֶׁהֵן.

מֵאַבְנֵי הַמִּזְבֵּחַ, וּמֵעֲפַר הַמִּזְבֵּחַ, מְקַק סְפָרִים, וּמְקַק מִטְפָּחוֹתֵיהֶם - כָּל שֶׁהֵן, שֶׁמַּצְנִיעִים אוֹתָן לְגוּנְזָן. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הַמּוֹצִיא מִמְּשַׁמְּשֵׁי עֲבוֹדָה זָרָה כָּל שֶׁהוּא. שֶׁנֶּאֱמַר: וְלֹא יִדְבַּק בְּיָדֶךָ מְאוּמָה מִן הַחֵרֶם. ז. הַמּוֹצִיא קֻפַּת הָרוֹכְלִין, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מִינִין הַרְבֵּה - אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא חַטָּאת אֶחָת. זֵרְעוֹנֵי גִנָּה פָּחוּת מִכִּגְרוֹגֶרֶת - רִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר: חֲמִשָּׁה. זֶרַע קִשּׁוּאִין - שְׁנַיִם. זֶרַע דְּלוּעִין - שְׁנַיִם. זֶרַע פּוּל הַמִּצְרִי - שְׁנַיִם. חָגָב חַי טָהוֹר - כָּל שֶׁהוּא. מֵת - כִּגְרוֹגֶרֶת. צִפּוֹרֶת כְּרָמִים בֵּין חַיָּה בֵּין מֵתָה - כָּל שֶׁהִיא, שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתָהּ לִרְפוּאָה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הַמּוֹצִיא חָגָב חַי טָמֵא כָּל שֶׁהוּא. שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתוֹ לְקָטָן לְשָׂחוֹק בּוֹ:

פרק י

א. הַמַּצְנִיעַ לְזֶרַע וּלְדִיוּגְמָא וְלִרְפוּאָה וְהוֹצִיאוֹ בְּשַׁבָּת חַיָּב בְּכָל שֶׁהוּא. וְכָל אָדָם אֵין חַיָּב עָלָיו אֶלָּא כְּשֶׁעוּרוֹ. חָזַר וְהִכְנִיסוֹ אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא כְּשֶׁעוּרוֹ. ב. הַמּוֹצִיא אוֹכָלִין וּנְתָנָן עַל הָאִסְקוּפָּה בֵּין שֶׁחָזַר וְהוֹצִיאָן בֵּין שֶׁהוֹצִיאָן אַחֵר פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁלֹּא עָשָׂה מְלַאכְתּוֹ בְּבַת אֶחָת. קֻפָּה שֶׁהִיא מְלֵאָה פֵּירוֹת וּנְתָנָהּ עַל הָאִסְקוּפָּה הַחִיצוֹנָה אַף עַל פִּי שֶׁרוֹב הַפֵּירוֹת מִבַּחוּץ פָּטוּר. עַד שֶׁיּוֹצִיא אֶת כָּל הַקֻּפָּה. ג. הַמּוֹצִיא בֵּין בִּימִינוֹ בֵּין בִּשְׂמֹאלוֹ בְּתוֹךְ חֵיקוֹ אוֹ עַל כְּתֵיפוֹ חַיָּב. שֶׁכֵּן מַשָּׂא בְּנֵי קְהָת. כִּלְאַחַר יָדוֹ בְּרַגְלוֹ בְּפִיו וּבְמַרְפֵּקוֹ בְּאָזְנוֹ וּבְשַׂעֲרוֹ וּבְפוּנְדָתוֹ וּפִיהָ לְמַטָּה. בֵּין פּוּנְדָתוֹ לַחֲלוּקוֹ וּבְשַׂפַּת חֲלוּקוֹ בְּמַנְעָלוֹ בְּסַנְדָּלוֹ פָּטוּר שֶׁלֹּא הוֹצִיא כְּדֶרֶךְ הַמּוֹצִיאִין. ד. הַמִּתְכַּוֵּין לְהוֹצִיא לְפָנָיו וּבָא לוֹ לְאַחֲרָיו פָּטוּר. לְאַחֲרָיו וּבָא לוֹ לְפָנָיו חַיָּב. בֶּאֱמֶת אָמְרוּ, הָאִשָּׁה הַחוֹגֶרֶת בְּסִינָר בֵּין מִלְּפָנֶיהָ וּבֵין מֵאֲחֲרֶיהָ חַיֶּבֶת. שֶׁכֵּן רָאוּי לִהְיוֹת חוֹזֵר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף מְקַבְּלֵי פִּתְקִין. ה. הַמּוֹצִיא בִּכָּר לִרְשׁוּת הָרַבִּים חַיָּב. הוֹצִיאוּהוּ שְׁנַיִם פְּטוּרִים. לֹא יָכוֹל אֶחָד לְהוֹצִיאוֹ וְהוֹצִיאוּהוּ שְׁנַיִם חַיָּבִין. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר. הַמּוֹצִיא אוֹכָלִין פָּחוּת מִכַּשִּׁעוּר בַּכְּלִי פָּטוּר אַף עַל הַכְּלִי שֶׁהַכְּלִי טְפֵילָה לוֹ. אֶת הַחַי בַּמִּטָּה פָּטוּר אַף עַל הַמִּטָּה שֶׁהַמִּטָּה טְפֵילָה לוֹ. אֶת הַמֵּת בַּמִּטָּה חַיָּב. וְכֵן בַּזַּיִת מִן הַמֵּת וְכַזַּיִת מִן הַנְּבֵלָה וְכַעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ חַיָּב וְרִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר. ו. הַנּוֹטֵל צִפּוֹרְנָיו זוֹ בְּיָדוֹ אוֹ בְּשִׁנָּיו. וְכֵן שְׂעָרוֹ וְכֵן שְׁפָמוֹ וְכֵן זְקָנוֹ וְכֵן הַגּוֹדֶלֶת וְכֵן הַכּוֹחֶלֶת וְכֵן הַפּוֹקֶסֶת רִבִּי אֱלִיעֶזֶר

מְחַיֵּב וַחֲכָמִים אוֹסְרִין מִשּׁוּם שְׁבוּת. הַתּוֹלֵשׁ מֵעֲצִיץ נָקוּב חַיָּב וְשֶׁאֵינוֹ נָקוּב פָּטוּר. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר בָּזֶה וּבָזֶה:

פרק יא

א. הַזּוֹרֵק מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לִרְשׁוּת הַיָּחִיד חַיָּב. מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הַיָּחִיד וּרְשׁוּת הָרַבִּים בְּאֶמְצַע. רִבִּי עֲקִיבָא מְחַיֵּב וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין. **ב.** כֵּיצַד? שְׁתֵּי גְּוִוטְרָאוֹת זוֹ בְּנֶגֶד זוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. הַמּוֹשִׁיט וְהַזּוֹרֵק מִזּוֹ לְזוֹ פָּטוּר. הָיוּ שְׁתֵּיהֶן בִּרְיוּטָא אַחַת הַמּוֹשִׁיט חַיָּב וְהַזּוֹרֵק פָּטוּר. שֶׁכְּבָר הָיְתָה עֲבוֹדַת הַלְוִיִּם שְׁתֵּי עֲגָלוֹת זוֹ אַחַר זוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים מוֹשִׁיטִין הַקְּרָשִׁים מִזּוֹ לְזוֹ אֲבָל לֹא זוֹרְקִין. חוּלְיַת הַבּוֹר וְהַס�ֶּלַע שֶׁהֵן גְּבוֹהִים עֲשָׂרָה וְרָחְבָּן אַרְבָּעָה הַנּוֹטֵל מֵהֶן וְהַנּוֹתֵן עַל גַּבָּן חַיָּב. פָּחוּת מִכֵּן פָּטוּר. **ג.** הַזּוֹרֵק אַרְבַּע אַמּוֹת בַּכּוֹתֶל לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים בְּזוֹרֵק בַּאֲוִיר. לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים בְּזוֹרֵק בָּאָרֶץ. הַזּוֹרֵק בָּאָרֶץ אַרְבַּע אַמּוֹת חַיָּב. זָרַק לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת וְנִתְגַּלְגֵּל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת פָּטוּר. חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת וְנִתְגַּלְגֵּל לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת חַיָּב. **ד.** הַזּוֹרֵק בַּיָּם אַרְבַּע אַמּוֹת פָּטוּר. אִם הָיָה רָקק מַיִם וּרְשׁוּת הָרַבִּים מְהַלֶּכֶת בּוֹ הַזּוֹרֵק לְתוֹכוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת חַיָּב. וְכַמָּה הוּא רָקק מַיִם? פָּחוּת מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים. רָקק מַיִם וּרְשׁוּת הָרַבִּים מְהַלֶּכֶת בּוֹ הַזּוֹרֵק בְּתוֹכוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת חַיָּב. **ה.** הַזּוֹרֵק מִן הַיָּם לַיַּבָּשָׁה, וּמִן הַיַּבָּשָׁה לַיָּם, וּמִן הַיָּם לַסְּפִינָה, וּמִן הַסְּפִינָה לַיָּם, וּמִן הַסְּפִינָה לַחֲבֶרְתָּהּ - פָּטוּר. סְפִינוֹת קְשׁוּרוֹת זוֹ בְּזוֹ - מְטַלְטְלִין מִזּוֹ לְזוֹ. אִם אֵינָן קְשׁוּרוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁמַּקָּפוֹת - אֵין מְטַלְטְלִין מִזּוֹ לְזוֹ. **ו.** הַזּוֹרֵק וְנִזְכַּר לְאַחַר שֶׁיְּצָתָה מִיָּדוֹ קָלָטָהּ אַחֵר קָלָטָהּ כֶּלֶב אוֹ שֶׁנִּשְׁרְפָה - פָּטוּר. זָרַק לַעֲשׂוֹת חַבּוּרָה בֵּין בָּאָדָם וּבֵין בַּבְּהֵמָה וְנִזְכַּר עַד שֶׁלֹּא נַעֲשֵׂית חַבּוּרָה - פָּטוּר. זֶה הַכְּלָל: כָּל חַיָּבֵי חַטָּאוֹת אֵינָן חַיָּבִין, עַד שֶׁתְּהֵא תְּחִלָּתָן וְסוֹפָן שְׁגָגָה. תְּחִלָּתָן שְׁגָגָה וְסוֹפָן זָדוֹן, תְּחִלָּתָן זָדוֹן וְסוֹפָן שְׁגָגָה - פְּטוּרִין עַד שֶׁתְּהֵא תְּחִלָּתָן וְסוֹפָן שְׁגָגָה:

פרק יב

א. הַבּוֹנֶה בַּמֶּה יִבְנֶה וְיֵהָא חַיָּב. כָּל שֶׁהוּא וְהַמְּסַתֵּת וְהַמַּכֶּה בְּפַטִּישׁ וּבְמַעֲצָד וְהַקּוֹדֵחַ כָּל שֶׁהוּא חַיָּב. זֶה הַכְּלָל: כָּל הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה וּמְלַאכְתּוֹ מִתְקַיֶּמֶת

בְּשַׁבָּת חַיָּב. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אַף הַמַּכֶּה בְּקוּרְנָס עַל הַפָּדָן בְּשָׁעַת מְלָאכָה חַיָּב מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְתַקֵּן מְלָאכָה. ב. הַחוֹרֵשׁ כָּל שֶׁהוּא הַמְנַכֵּשׁ וְהַמְקָרְסֵם וְהַמְזָרֵד כָּל שֶׁהוּא חַיָּב. הַמְלַקֵּט עֲצִים אִם לְתַקֵּן כָּל שֶׁהוּא אִם לְהַסִּיק כְּדֵי לְבַשֵּׁל בֵּיצָה קַלָּה. הַמְלַקֵּט עֲשָׂבִים אִם לְתַקֵּן כָּל שֶׁהוּא אִם לַבְּהֵמָה כְּמְלֹא פִי גְדִי. ג. הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בֵּין בִּימִינוֹ בֵּין בִּשְׂמֹאלוֹ בֵּין מִשֵּׁם אֶחָד בֵּין מִשְּׁתֵּי שֵׁמוֹת בֵּין מִשְּׁתֵּי סַמָּנִיּוֹת בְּכָל לָשׁוֹן חַיָּב. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: לֹא חִיְּבוּ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֶלָּא מִשּׁוּם רוֹשֶׁם שֶׁכַּךְ הָיוּ כּוֹתְבִין עַל קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן לֵידַע אֵיזֶהוּ בֶּן זוּגוֹ. אָמַר רַבִּי: מָצִינוּ שֵׁם קָטָן מִשֵּׁם גָּדוֹל, שֵׁם מִשְׁמָעוֹן וּמִשְׁמוּאֵל, נֹחַ מְנָחוֹר, דָּן מִדָּנִיֵּאל, גָּד מִגְּדִיאֵל. ד. הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בְּהֶעְלֵם אֶחָד חַיָּב. כָּתַב בִּדְיוֹ בְּסַם בְּסִקְרָא בְּקוֹמוֹס וּבְקַנְקַנְתּוֹם וּבְכָל דָּבָר שֶׁהוּא רוֹשֵׁם עַל שְׁנֵי כוֹתְלֵי זָוִיוֹת וְעַל שְׁנֵי לוּחֵי פִּנְקָס וְהֵן נֶהֱגִין זֶה עִם זֶה חַיָּב. הַכּוֹתֵב עַל בְּשָׂרוֹ חַיָּב. הַמְסָרֵט עַל בְּשָׂרוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. ה. כָּתַב בְּמַשְׁקִין בְּמֵי פֵּירוֹת בַּאֲבַק דְּרָכִים בַּאֲבַק הַסּוֹפְרִים וּבְכָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְקַיֵּם פָּטוּר. לְאַחַר יָדוֹ בְּרַגְלוֹ בְּפִיו וּבְמַרְפֵּיקוֹ כָּתַב אוֹת אַחַת סָמוּךְ לִכְתָב. וּכְתָב עַל גַּבֵּי כְתָב. נִתְכַּוֵּן לִכְתּוֹב חֵי"ת וְכָתַב שְׁנֵי זַיְינִי"ן אַחַת בָּאָרֶץ וְאַחַת בַּקּוֹרָה. כָּתַב עַל שְׁנֵי כוֹתְלֵי הַבַּיִת עַל שְׁנֵי דַּפֵּי פִּנְקָס וְאֵין נֶהֱגִין זֶה עִם זֶה פָּטוּר. כָּתַב אוֹת אַחַת נוֹטָרִיקוֹן. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן בְּתֵירָא מְחַיֵּב וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין. ו. הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בְּשִׁתֵּי הֶעְלָמוֹת אַחַת שַׁחֲרִית וְאַחַת בֵּין הָעַרְבַּיִם רַבָּן גַּמְלִיאֵל מְחַיֵּב וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין:

פרק יג

א. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הָאוֹרֵג שְׁלֹשָׁה חוּטִין בַּתְּחִלָּה וְאַחַת עַל הָאֲרִיגָה - חַיָּב. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בֵּין בַּתְּחִלָּה בֵּין בַּסּוֹף - שְׁעוּרוֹ שְׁנֵי חוּטִין. ב. הָעוֹשֶׂה שְׁתֵּי בָתֵּי נִירִין בַּנִּירִין בַּקֵּירוֹס בַּנָּפָה בַּכְּבָרָה וּבַסַּל - חַיָּב. וְהַתּוֹפֵר שְׁתֵּי תְּפִירוֹת וְהַקּוֹרֵעַ עַל מְנַת לְתְפּוֹר שְׁתֵּי תְּפִירוֹת. ג. הַקּוֹרֵעַ בַּחֲמָתוֹ וְעַל מֵתוֹ וְכָל הַמְקַלְקְלִין פְּטוּרִין. וְהַמְקַלְקֵל עַל מְנַת לְתַקֵּן שְׁעוּרוֹ כְּמְתַקֵּן. ד. שְׁעוּר הַמְלַבֵּן וְהַמְנַפֵּץ וְהַצּוֹבֵעַ וְהַטּוֹוֶה כְּמְלֹא רוֹחַב הַסִּיט כָּפוּל וְהָאוֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין שְׁעוּרוֹ כְּמְלֹא הַסִּיט. ה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַצָּד צִפּוֹר לַמִּגְדָּל וּצְבִי לַבַּיִת חַיָּב. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: צִפּוֹר לַמִּגְדָּל וּצְבִי לַבַּיִת וְלֶחָצֵר וְלַבִּיבָרִין. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לֹא כָל הַבִּיבָרִין שָׁוִין.

זֶה הַכְּלָל: מְחַסֵּר צִידָה פָּטוּר וְשֶׁאֵינוֹ מְחַסֵּר צִידָה חַיָּב. ו. צְבִי שֶׁנִּכְנַס לַבַּיִת וְנָעַל אֶחָד בְּפָנָיו - חַיָּב. נָעֲלוּ שְׁנַיִם - פְּטוּרִין. לֹא יָכוֹל אֶחָד לִנְעוֹל וְנָעֲלוּ שְׁנַיִם - חַיָּבִין. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר. ז. יָשַׁב הָאֶחָד עַל הַפֶּתַח וְלֹא מִלְּאָהוּ, יָשַׁב הַשֵּׁנִי וּמִלְּאָהוּ - הַשֵּׁנִי חַיָּב. יָשַׁב הָרִאשׁוֹן עַל הַפֶּתַח וּמִלְּאָהוּ וּבָא הַשֵּׁנִי וְיָשַׁב בְּצִדּוֹ אַף עַל פִּי שֶׁעָמַד הָרִאשׁוֹן וְהָלַךְ לוֹ - הָרִאשׁוֹן חַיָּב וְהַשֵּׁנִי פָּטוּר. הָא לְמָה זֶה דוֹמֶה? לְנוֹעֵל אֶת בֵּיתוֹ לְשָׁמְרוֹ וְנִמְצָא צְבִי שָׁמוּר בְּתוֹכוֹ:

פרק יד

א. שְׁמוֹנָה שְׂרָצִים הָאֲמוּרִים בַּתּוֹרָה, הַצָּדָן וְהַחוֹבֵל בָּהֶן - חַיָּב. וּשְׁאָר שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים, הַחוֹבֵל בָּהֶן - פָּטוּר. הַצָּדָן לְצוֹרֶךְ - חַיָּב. וְשֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ - פָּטוּר. חַיָּה וָעוֹף שֶׁבְּרִשׁוּתוֹ, הַצָּדָן - פָּטוּר. וְהַחוֹבֵל בָּהֶן - חַיָּב. ב. אֵין עוֹשִׂין הִילְמִי בְּשַׁבָּת. אֲבָל עוֹשֶׂה הוּא אֶת מֵי הַמֶּלַח. וְטוֹבֵל בָּהֶן פִּתּוֹ וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַתַּבְשִׁיל. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי וַהֲלֹא הוּא הִילְמִי. בֵּין מְרֻבֶּה וּבֵין מוּעָט. וְאֵלּוּ הֵן מֵי מֶלַח הַמֻּתָּרִין. נוֹתֵן שָׁמָּן בַּתְּחִלָּה לְתוֹךְ הַמַּיִם אוֹ לְתוֹךְ הַמֶּלַח. ג. אֵין אוֹכְלִין אֲזוֹבְיוֹן בְּשַׁבָּת לְפִי שֶׁאֵינוֹ מַאֲכַל בְּרִיאִים. אֲבָל אוֹכֵל הוּא אֶת יוֹעֶזֶר. וְשׁוֹתֶה אַבּוּב רוֹעֶה. כָּל הָאוֹכְלִין אוֹכֵל אָדָם לִרְפוּאָה. וְכָל הַמַּשְׁקִין שׁוֹתֶה. חוּץ מִמֵּי דְקָלִים. וְכוֹס עִקָּרִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן לִירוֹקָה. אֲבָל שׁוֹתֶה הוּא מֵי דְקָלִים לְצָמָאוֹ וְסָךְ שֶׁמֶן עִקָּרִין שֶׁלֹּא לִרְפוּאָה. ד. הַחוֹשֵׁשׁ בְּשִׁנָּיו. לֹא יִגְמַע בָּהֶן אֶת הַחוֹמֶץ. אֲבָל מְטַבֵּל הוּא כְּדַרְכּוֹ. וְאִם נִתְרַפֵּא נִתְרַפֵּא. הַחוֹשֵׁשׁ בְּמֻתְנָיו לֹא יָסוּךְ יַיִן וְחוֹמֶץ. אֲבָל סָךְ הוּא אֶת הַשֶּׁמֶן. וְלֹא שֶׁמֶן וָרֶד. בְּנֵי מְלָכִים סָכִין שֶׁמֶן וָרֶד עַל מַכּוֹתֵיהֶן. שֶׁכֵּן דַּרְכָּם לָסוּךְ בַּחֹל. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם:

פרק טו

א. אֵלּוּ קְשָׁרִים שֶׁחַיָּבִין עֲלֵיהֶן: קֶשֶׁר הַגַּמָּלִין, וְקֶשֶׁר הַסַּפָּנִין. וּבְכֹשֶׁם שֶׁהוּא חַיָּב עַל קְשׁוּרָן, כָּךְ הוּא חַיָּב עַל הֲתִירָן. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל קֶשֶׁר שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַתִּירוֹ בְּאַחַת מִיָּדָיו, אֵין חַיָּבִין עָלָיו. ב. יֶשׁ לְךָ קְשָׁרִים שֶׁאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן, כְּקֶשֶׁר הַגַּמָּלִין וּכְקֶשֶׁר הַסַּפָּנִין. ג. קוֹשֶׁרֶת אִשָּׁה מַפְתֵּחַ חֲלוּקָה, וְחוּטֵי סְבָכָא, וְשֶׁל פְּסִיקְיָא, וּרְצוּעוֹת מַנְעָל וְסַנְדָּל, וְנוֹדוֹת יַיִן וְשֶׁמֶן, וּקְדֵרָה שֶׁל בָּשָׂר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב

אוֹמֵר: קוֹשְׁרִין לְפָנֵי הַבְּהֵמָה בְּשַׁבִּיל שֶׁלֹּא תֵּצֵא. קוֹשְׁרִין דְּלִי בְּפִסְיקָיָא, אֲבָל לֹא בְּחֶבֶל. רִבִּי יְהוּדָה מַתִּיר. כְּלָל אָמַר רִבִּי יְהוּדָה: כָּל קֶשֶׁר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קַיָּמָא - אֵין חַיָּבִין עָלָיו. ד. מְקַפְּלִין אֶת הַכֵּלִים אֲפִלּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים, וּמַצִּיעִין אֶת הַמִּטּוֹת מִלֵּילֵי שַׁבָּת לְשַׁבָּת, אֲבָל לֹא מִשַּׁבָּת לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: מְקַפְּלִין אֶת הַכֵּלִים, וּמַצִּיעִין אֶת הַמִּטּוֹת, מִיּוֹם הַכִּפּוּרִים לְשַׁבָּת. וְחָלְבֵי שַׁבָּת קָרֵבִין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. (נ״א: אֲבָל לֹא שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּשַׁבָּת). רִבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: לֹא שֶׁל שַׁבָּת קָרֵבִין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וְלֹא שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים קָרֵבִין בְּשַׁבָּת:

פרק טז

א. כָּל כְּתָבֵי הַקֹּדֶשׁ מַצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלֵיקָה, בֵּין שֶׁקּוֹרִין בָּהֶן וּבֵין שֶׁאֵין קוֹרִין בָּהֶן. וְאַף עַל פִּי שֶׁכְּתוּבִים בְּכָל לָשׁוֹן טְעוּנִים גְּנִיזָה. וּמִפְּנֵי מָה אֵין קוֹרִין בָּהֶם? מִפְּנֵי בִּטּוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ. מַצִּילִין תִּיק הַסֵּפֶר עִם הַסֵּפֶר, וְתִיק הַתְּפִלִּין עִם הַתְּפִלִּין, וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹכָן מָעוֹת. וּלְהֵיכָן מַצִּילִין אוֹתָן? לְמָבוֹי שֶׁאֵינוֹ מְפֻלָּשׁ. בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר: אַף לִמְפֻלָּשׁ. ב. מַצִּילִין מָזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. הָרָאוּי לְאָדָם - לְאָדָם. הָרָאוּי לַבְּהֵמָה - לַבְּהֵמָה. כֵּיצַד? נָפְלָה דְּלֵיקָה בְּלֵילֵי שַׁבָּת מַצִּילִין מָזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. בְּשַׁחֲרִית מַצִּילִין מָזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת. בְּמִנְחָה מָזוֹן סְעוּדָה אֶחָת. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: לְעוֹלָם מַצִּילִין מָזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. ג. מַצִּילִין סַל מָלֵא כִבָּרוֹת, וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מֵאָה סְעוּדוֹת, וְעִגּוּל שֶׁל דְּבֵילָה, וְחָבִית שֶׁל יַיִן, וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים: בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם. וְאִם הָיוּ פִּקְחִין, עוֹשִׂין עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן אַחַר הַשַּׁבָּת. לְהֵיכָן מַצִּילִין אוֹתָן? לְחָצֵר הַמְעֹרֶבֶת. בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר: אַף לְשֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת. ד. וּלְשָׁם מוֹצִיא כָּל כְּלֵי תַּשְׁמִישׁוֹ, וְלוֹבֵשׁ כָּל מַה שֶּׁיָּכוֹל לִלְבּוֹשׁ, וְעוֹטֵף כָּל מַה שֶּׁיָּכוֹל לַעֲטוֹף. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: שְׁמוֹנָה עָשָׂר כֵּלִים. וְחוֹזֵר וְלוֹבֵשׁ וּמוֹצִיא. וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים: בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ עִמִּי. ה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נַנָּס אוֹמֵר: פּוֹרְסִין עוֹר שֶׁל גְּדִי עַל גַּבֵּי שִׁידָה תֵּיבָה וּמִגְדָּל שֶׁאָחַז בָּהֶן אֶת הָאוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְחָרֵךְ. וְעוֹשִׂין מְחִיצָה בְּכָל הַכֵּלִים, בֵּין מְלֵאִים בֵּין רֵיקָנִים בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תַּעֲבוֹר הַדְּלֵיקָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר בִּכְלֵי חֶרֶשׂ חֲדָשִׁים מְלֵאִים מַיִם, לְפִי שֶׁאֵין יְכוֹלִים לְקַבֵּל אֶת הָאוּר. וְהֵן מִתְבַּקְּעִין וּמְכַבִּין אֶת הַדְּלֵיקָה. ו. נָכְרִי שָׁבָא לְכַבּוֹת - אֵין אוֹמְרִים לוֹ כַּבֵּה וְאַל תְּכַבֵּה. מִפְּנֵי שֶׁאֵין שְׁבִיתָתוֹ עָלֵיהֶן. אֲבָל קָטָן שֶׁבָּא לְכַבּוֹת - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ,

מִפְּנֵי שֶׁשְּׁבִיתָתוֹ עֲלֵיהֶן. ז. כּוֹפִין קְעָרָה עַל גַּבֵּי הַנֵּר, בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תֶּאֱחוֹז בַּקּוֹרָה. וְעַל צוֹאָה שֶׁל קָטָן, וְעַל עַקְרָב שֶׁלֹּא תִּשּׁוֹךְ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי בַּעֲרָב, וְאָמַר: חוֹשַׁשְׁנִי לוֹ מֵחֲטָאת. ח. נָבְרִי שֶׁהִדְלִיק אֶת הַנֵּר - מִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל - אָסוּר. מִלָּא מַיִם לְהַשְׁקוֹת בְּהֶמְתּוֹ - מַשְׁקֶה אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל, וְאִם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל - אָסוּר. עָשָׂה גּוֹי בֶּבֶשׁ לִירֵד בּוֹ - יוֹרֵד אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל, וְאִם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל - אָסוּר. מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וּזְקֵנִים שֶׁהָיוּ בָאִין בַּסְּפִינָה, וְעָשָׂה גּוֹי בֶּבֶשׁ לִירֵד בּוֹ, וְיָרְדוּ בּוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל וּזְקֵנִים:

סדר סעודה שלישית

ויהא זהיר מאד לקיים סעודה שלישית דאר"ש בן פזי א"ר יהושע בן לוי משום בר קפרא כל המקיים ג' סעודות ניצול מג' פורעניות מחבלו של משיח ומדינה של גיהנם וממלחמות גוג ומגוג וא"ר יוסי יהא חלקי עם מקיימי ג' סעודות בשבת ואף אם הוא שבע הרבה יכול לקיים אותה בכביצה ומיהו אם אי אפשר לו כלל לאכול אינו חייב לצער עצמו וכ"כ הרמב"ם ז"ל ואם הוא חולה מרוב אכילה או שהוא מתענה פטור מג' סעודות והחכם עיניו בראשו שלא ימלא בטנו בסעודת הבקר כדי ליתן מקום לסעודה ג' (טוש"ע או"ח סי' רצא סעיף א).

לפני סעודה שלישית יאמר:

אַתְקִינוּ סְעוּדְתָא דִּמְהֵימְנוּתָא שְׁלֵימְתָא חֲדְוָתָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

אַתְקִינוּ סְעוּדְתָא דְּמַלְכָּא. דָּא הִיא סְעוּדְתָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא זְהִיר אַנְפִּין, וְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא וַחֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין אַתְיָן לְסַעֲדָא בַּהֲדֵיהּ:

בתוך הסעודה צריך להביא שתי אגודות הדס ויברך עליהם. ונראה דצריך לומר גם כן: **זָכוֹר וְשָׁמוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד נֶאֶמְרוּ** כמו בשחרית. (בן איש חי ש"ש פר' חיי שרה הלכה יב).

מנהגנו לקדש על היין תוך הסעודה וכדעת הנשר הגדול רבינו הרמב"ם (הלכות שבת פ"ל ה"י). וז"ל הגרי"ח בספרו בן איש חי (ש"ש פר' חיי שרה הלכה יא) אין בחינת קידוש על היין בסעודה זו, לפי ששורש סעודה זו הוא במקום עליון וגבוה מאד, שאין שם בחינת יין שהוא דין וגבורה. ועם כל זאת באמצע אכילת הסעודה הזו צריך לשתות יין, ולברך עליו בורא פרי הגפן, אבל

לא לקדש עליו בקדוש היום בתחילת הסעודה כבשאר הסעודות, וכמו שכתב כל זה בשער הכוונות דף ק"י, יעוין שם.

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה יאהדונהי רֹעִי לֹא אֶחְסָר: בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנֻחוֹת יְנַהֲלֵנִי: נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב יַנְחֵנִי בְמַעְגְּלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: גַּם כִּי אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע כִּי אַתָּה עִמָּדִי שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי: תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה: אַךְ טוֹב וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיָּי וְשַׁבְתִּי בְּבֵית יְהוָה יאהדונהי לְאֹרֶךְ יָמִים:

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אִכְלֻהוּ הַיּוֹם כִּי שַׁבָּת הַיּוֹם לַיהוָה יאהדונהי הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה: רְאוּ כִּי יְהוָה יאהדונהי נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת עַל כֵּן הוּא נֹתֵן לָכֶם בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לֶחֶם יוֹמָיִם שְׁבוּ אִישׁ תַּחְתָּיו אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: וַיִּשְׁבְּתוּ הָעָם בַּיּוֹם הַשְּׁבִעִי:

עַל כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה יאהדונהי אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ:

סַבְרֵי מָרָנָן. ועונים: לְחַיִּים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,

בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

ואחר כך יאמר:

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם יו"ד קֵ"י בְּוָא"ו קֵ"י בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל, הֲרֵינִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לְקַיֵּם מִצְוַת סְעֻדָּה שְׁלִישִׁית שֶׁל שַׁבָּת, וְהִיא כְּנֶגֶד יַעֲקֹב אָב שֶׁל שִׁבְעִים נָפֶשׁ, וּבְזוּתוֹ נִנְצַל מִמִּלְחֶמֶת גּוֹג וּמָגוֹג, וְיֵקַיֵּם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב: וְהָאֲכַלְתִּיךְ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ, נַחֲלָה בְּלִי מְצָרִים. וּבְבֵן בְּכֹחַ סְגֻלַּת שֶׁלֹּשׁ סְעֻדּוֹת אֵלּוּ יְתֻקַּן פְּגָמֵינוּ בִּסְעֻדּוֹת הָרִשּׁוּת וּמַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

ואחר כך יאמר המאמר מהזוהר הקדוש (שמות דף פח ע"ב) המדבר מכבוד סעודה זו:

תָּא חֲזֵי! בְּכָל שִׁתָּא יוֹמֵי דְּשַׁבַּתָּא, כַּד מָטָא שַׁעֲתָא דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה - דִּינָא תַּקִּיפָא שַׁלְטָא, וְכָל דִּינִין מִתְעָרִין. אֲבָל בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, כַּד מָטָא עִדַּן דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה - רַעֲוָא דְּרַעֲוִין

אִשְׁתַּבַּח, וְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא גַּלֵּי רָצוֹן דִּילֵיהּ, וְכָל דִּינִין מִתְכַּפְיָן, וְאִשְׁתַּבַּח רְעוּתָא וַחֲדוּ בְּכֹלָּא. וּבְהַאי רָצוֹן אִסְתַּלַּק מֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימְנָא קַדִּישָׁא מֵעָלְמָא, בְּגִין לְמִנְדַּע דְּלָא בְּדִינָא אִסְתַּלַּק, וְהַהִיא שַׁעֲתָא בְּרָצוֹן דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא נָפִיק נִשְׁמָתֵיהּ וְאִתְטַמַּר בֵּיהּ. בְּגִין כָּךְ, וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ כְּתִיב (דברים לד, ו), מָה עַתִּיקָא קַדִּישָׁא טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין וְלָא יַדְעִין עִילָּאִין וְתַתָּאִין, אוּף הָכָא הַאי נִשְׁמָתָא דְּאִתְטַמַּר בְּהַאי רָצוֹן דְּאִתְגַּלְיָא בְּשַׁעֲתָא דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה דְּשַׁבַּתָּא כְּתִיב וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ, וְהוּא טָמִיר מִכָּל טְמִירִין דְּעָלְמָא, וְדִינָא לָא שַׁלְטָא בֵּיהּ, וַאֲפָאָה חוֹלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה.

תָּאנָא, בְּהַאי יוֹמָא דְּאוֹרַיְתָא מִתְעַטְּרָא בֵּיהּ מִתְעַטְּרָא בְּכֹלָּא, בְּכָל אִינּוּן פְּקוּדִין, בְּכָל אִינּוּן גְּזֵרִין וְעוֹנְשִׁין, בְּשִׁבְעִין עַנְפִּין דִּגְהוֹרָא דְּזַהֲרִין מִכָּל סִטְרָא וְסִטְרָא, מָאן חָמֵי עַנְפִּין דְּנָפְקִין מִכָּל עַנְפָּא וַעֲנָפָא חַמְשָׁא קַיְימִין בְּגוֹ אִילָנָא בֵּלְהוּ עַנְפִּין בְּהוּ אַחִידָן, מָאן חָמֵי אִינּוּן תַּרְעִין דְּמִתְפַּתְּחִין בְּכָל סְטַר וּסְטַר בֵּלְהוּ מִזְּדַהֲרִין וְנַהֲרִין בְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּנָפִיק וְלָא פָּסִיק. קַל פָּרוֹשׁ נָפִיק: אִתְעָרוּ קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, אִתְעָרוּ עַמָּא קַדִּישָׁא דְּאִתְבְּחַר לְעֵילָּא וְתַתָּא, אִתְעָרוּ חֶדְוָתָא לָקָדְמוּת מָארֵיכוֹן, אִתְעָרוּ בְּחֶדְוָתָא שְׁלֵימָתָא, אוּדְמָנוּ בִּתְלַת חֶדְוָן דִּתְלַת אֲבָהָן, אוּדְמָנוּ לָקָדְמוּת מְהֵימְנוּתָא דְּחֶדְוָא דְּכָל חֶדְוָתָא. וַאֲפָאָה חוֹלָקֵיכוֹן יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דָּא הִיא יְרוּתָא לְכוֹן מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה. וְעַל דָּא כְּתִיב (שמות לא, יז): בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה: הָכִי הוּא וַדַּאי, וְעַל דָּא כְּתִיב (שמות כ, ח): זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, וּכְתִיב (ויקרא יט, ב): קְדֹשִׁים תִּהְיוּ, כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה יאהדונהי, וּכְתִיב (ישעיה נח, יג): וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְהוָה יאהדונהי מְכֻבָּד.

תָּאנָא, בְּהַאי יוֹמָא כָּל נִשְׁמָתִיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא מִתְעַדְּנִין בְּתַפְנוּקֵי עַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, וְרוּחָא חֲדָא מֵעִנּוּגָא דְּהַהוּא עַתִּיקָא מִתְפַּשְׁטָא בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, וְסַלְקָא וְנָחְתָא וּמִתְפַּשְׁטָא לְכֻלְּהוּ בְּנֵי קַדִּישִׁי, לְכֻלְּהוּ נְטוּרֵי אוֹרַיְתָא, וְנַיְחִין בְּנַיְחָא שְׁלִים, וּמִתְנַשֵּׁי מִכֻּלְּהוּ כָּל רוּגְזִין כָּל דִּינִין וְכָל פּוּלְחָנִין קָשִׁין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם יד, ג) בְּיוֹם הָנִיחַ יְהוָה יאהדונהי לְךָ מֵעָצְבְּךָ וּמֵרִגְזֶךָ, וּמִן הָעֲבֹדָה הַקָּשָׁה. בְּגִין כָּךְ שָׁקִיל שַׁבַּתָּא לָקְבֵל אוֹרַיְתָא, וְכָל דְּנָטִיר שַׁבַּתָּא - כְּאִלּוּ נָטִיר אוֹרַיְתָא כֻּלָּהּ. וּכְתִיב: אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה זֹּאת וּבֶן אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ, שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ וְשֹׁמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל רָע, אִשְׁתַּמַּע דְּמָאן דְּנָטִיר שַׁבָּת בְּמָאן דְּנָטִיר אוֹרַיְתָא כֻּלָּהּ. בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יִמְלֹךְ יְהוָה יאהדונהי לְעֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פרקי שבת

פרק יז

א. כָּל הַכֵּלִים נִטָּלִין בְּשַׁבָּת וְדַלְתוֹתֵיהֶן עִמָּהֶן. אַף עַל פִּי שֶׁנִּתְפָּרְקוּ בְּשַׁבָּת. שֶׁאֵינָן דּוֹמִין לְדַלְתוֹת הַבַּיִת לְפִי שֶׁאֵינָן מִן הַמּוּכָן. ב. נוֹטֵל אָדָם קֶרֶנֶם לְפַצֵּעַ בּוֹ אֶת הָאֱגוֹזִים. וְקַרְדּוֹם לַחְתּוֹךְ אֶת הַדְּבֵילָה. מְגֵרָה לִגְרוֹר בָּהּ אֶת הַגְּבִינָה. מַגְרֵיפָה לִגְרוֹף בָּהּ אֶת הַגְּרוֹגְרוֹת. אֶת הָרַחַת וְאֶת הַמַּזְלֵג לָתֵת עָלָיו פַּת לְקָטָן. אֶת הַכּוּשׁ וְאֶת הַכַּרְכָּר לִתְחוֹב בּוֹ. מַחַט שֶׁל יַד לִטּוֹל בּוֹ אֶת הַקּוֹץ וְשֶׁל סַקָּאִים לִפְתּוֹחַ בּוֹ אֶת הַדֶּלֶת. ג. קָנֶה שֶׁל זֵתִים. אִם יֵשׁ קָשֶׁר בְּרֹאשׁוֹ מְקַבֵּל טוּמְאָה. וְאִם לָאו אֵינוֹ מְקַבֵּל טוּמְאָה. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ נִטָּל בְּשַׁבָּת. ד. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּל הַכֵּלִים נִטָּלִין. חוּץ מִן הַמָּסָר הַגָּרוֹל וְיָתֵד שֶׁל מַחֲרִישָׁה. כָּל הַכֵּלִים נִטָּלִין לְצוֹרֶךְ וְשֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ. רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: אֵין נִטָּלִין אֶלָּא לְצוֹרֶךְ. ה. כָּל הַכֵּלִים הַנִּטָּלִין בְּשַׁבָּת שִׁבְרֵיהֶן נִטָּלִין עִמָּהֶן. וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיוּ עוֹשִׂין מֵעֵין מְלָאכָה. שִׁבְרֵי עֲרֵיבָה לְכַסּוֹת בָּהֶן אֶת פִּי הַחָבִית. שִׁבְרֵי זְכוּכִית לְכַסּוֹת בָּהֶן אֶת פִּי הַפַּךְ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיוּ עוֹשִׂין מֵעֵין מְלַאכְתָּן. שִׁבְרֵי עֲרֵיבָה לָצוּק לְתוֹכָן מִקְפָּה. וְשֶׁל זְכוּכִית לָצוּק לְתוֹכָן שָׁמָן. ו. הָאֶבֶן שֶׁמַּקְרִיזָה אִם מְמַלְּאִין בָּהּ וְאֵינָהּ נוֹפֶלֶת מְמַלְּאִין בָּהּ. וְאִם לָאו אֵין מְמַלְּאִין בָּהּ. זְמוֹרָה שֶׁהִיא קְשׁוּרָה בְּטָפֵיסַ מְמַלְּאִין בָּהּ בְּשַׁבָּת. ז. פְּקָק הַחַלּוֹן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בְּזְמַן שֶׁהוּא קָשׁוּר וְתָלוּי פּוֹקְקִין בּוֹ. וְאִם לָאו אֵין פּוֹקְקִין בּוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ פּוֹקְקִין בּוֹ. ח. כָּל כְּסוּיֵי הַכֵּלִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בֵּית אֲחִיזָה נִטָּלִים בְּשַׁבָּת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּכְסוּיֵי הַקְּרָקָעוֹת. אֲבָל בִּכְסוּיֵי הַכֵּלִים - בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ נִטָּלִים בְּשַׁבָּת:

פרק יח

א. מְפַנִּין אֲפִלּוּ אַרְבַּע וְחָמֵשׁ קִפּוֹת שֶׁל תֶּבֶן וְשֶׁל תְּבוּאָה, מִפְּנֵי הָאוֹרְחִים וּמִפְּנֵי בִּטּוּל בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, אֲבָל לֹא אֶת הָאוֹצָר. מְפַנִּין תְּרוּמָה טְהוֹרָה, וּדְמַאי, וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּטְּלָה תְרוּמָתוֹ. וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּפְדּוּ וְהַתּוֹרְמוֹם הַיָּבֵשׁ מִפְּנֵי

שֶׁהוּא מַאֲכָל לַעֲנִיִּים. אֲבָל לֹא אֶת הַטֶּבֶל וְלֹא אֶת מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְּלָה תְּרוּמָתוֹ. וְלֹא אֶת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ. וְלֹא אֶת הַלּוֹף וְלֹא אֶת הַחַרְדָּל. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מַתִּיר בַּלּוֹף. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכַל עוֹרְבִין. ב. חֲבִילֵי קַשׁ וַחֲבִילֵי עֵצִים וַחֲבִילֵי זְרָדִים. אִם הִתְקִינָן לְמַאֲכַל בְּהֵמָה מְטַלְטְלִין אוֹתָן. וְאִם לָאו אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן. כּוֹפִין אֶת הַפַּל לִפְנֵי הָאִפְּרוֹחִים. כְּדֵי שֶׁיַּעֲלוּ וְיֵרְדוּ. תַּרְנְגוֹלֶת שֶׁבָּרְחָה דּוֹחִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתִּכָּנֵס. מְדַדִּין עֲגָלִין וּסְיָחִין בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. אִשָּׁה מְדַדָּה אֶת בְּנָהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהוּא נוֹטֵל אַחַת וּמַנִּיחַ אַחַת אֲבָל אִם הָיָה גוֹרֵר אָסוּר. ג. אֵין מְיַלְּדִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב. אֲבָל מְסַעֲדִין וּמְיַלְּדִין אֶת הָאִשָּׁה בְּשַׁבָּת. וְקוֹרִין לָהּ חֲכָמָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. וּמְחַלְּלִין עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבָּת וְקוֹשְׁרִין אֶת הַמַּבּוּר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אַף חוֹתְכִין. וְכָל צָרְכֵי מִילָה עוֹשִׂין בְּשַׁבָּת:

פרק יט

א. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִם לֹא הֵבִיא כֶּלִי מֵעֶרֶב שַׁבָּת מְבִיאוֹ בְּשַׁבָּת מְגֻלֶּה. וּבְסַכָּנָה מְכַסֶּהוּ עַל פִּי עֵדִים. וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: כּוֹרְתִים עֵצִים לַעֲשׂוֹת פֶּחָמִין וְלַעֲשׂוֹת כְּלִי בַרְזֶל. כְּלָל אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: כָּל מְלָאכָה שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת. אֵינָהּ דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. וְשֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת. דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. ב. עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי מִילָה בְּשַׁבָּת. מוֹהֲלִין. וּפוֹרְעִין. וּמוֹצְצִין. וְנוֹתְנִין עָלֶיהָ אִסְפְּלָנִית וְכַמּוֹן. אִם לֹא שָׁחַק מֵעֶרֶב שַׁבָּת. לוֹעֵס בְּשִׁנָּיו וְנוֹתֵן. אִם לֹא טָרַף יַיִן וְשֶׁמֶן מֵעֶרֶב שַׁבָּת יִנָּתֵן זֶה בְּעַצְמוֹ וְזֶה בְּעַצְמוֹ. וְאֵין עוֹשִׂין לָהּ חָלוּק לְכַתְּחִלָּה אֲבָל כּוֹרֵךְ עָלֶיהָ סְמַרְטוּט. אִם לֹא הִתְקִין מֵעֶרֶב שַׁבָּת. כּוֹרֵךְ עַל אָצְבָּעוֹ וּמֵבִיא וַאֲפִלּוּ מֵחָצֵר אַחֶרֶת. ג. מַרְחִיצִין אֶת הַקָּטָן. בֵּין לִפְנֵי הַמִּילָה. וּבֵין לְאַחַר הַמִּילָה. וּמְזַלְּפִין עָלָיו בְּיָד. אֲבָל לֹא בַּכֶּלִי. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: מַרְחִיצִין אֶת הַקָּטָן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁחַל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת. שֶׁנֶּאֱמַר: וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹתָם כֹּאֲבִים. סָפֵק וְאֵנְדְּרוֹגִינוֹס אֵין מְחַלְּלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בְּאֵנְדְּרוֹגִינוֹס. ד. מִי שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁתֵּי תִינוֹקוֹת. אֶחָד לָמוּל אַחַר הַשַּׁבָּת. וְאֶחָד לָמוּל בְּשַׁבָּת. וְשָׁכַח וּמָל אֶת שֶׁל אַחַר הַשַּׁבָּת בְּשַׁבָּת חַיָּב. אֶחָד לָמוּל בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְאֶחָד לָמוּל בְּשַׁבָּת. וְשָׁכַח וּמָל אֶת שֶׁל עֶרֶב שַׁבָּת בְּשַׁבָּת. רַבִּי

אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. ה. קָטָן נִמּוֹל לִשְׁמוֹנָה. וּלְתִשְׁעָה. וְלַעֲשָׂרָה. וּלְאַחַד עָשָׂר. וְלִשְׁנֵים עָשָׂר. לֹא פָּחוֹת וְלֹא יוֹתֵר. הָא כֵּיצַד. כְּדַרְכּוֹ לִשְׁמוֹנָה. נוֹלַד לְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת נִמּוֹל לְתִשְׁעָה. בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל עֶרֶב שַׁבָּת נִמּוֹל לַעֲשָׂרָה. יוֹם טוֹב לְאַחַר הַשַּׁבָּת נִמּוֹל לְאַחַד עָשָׂר. שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. נִמּוֹל לִשְׁנֵים עָשָׂר. קָטָן הַחוֹלֶה אֵין מוֹהֲלִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיַּבְרִיא. ו. אֵלּוּ הֵן צִיצִין הַמְעַכְּבִין אֶת הַמִּילָה. בָּשָׂר הַחוֹפֶה אֶת רוֹב הָעַטָּרָה. וְאֵינוֹ אוֹכֵל בַּתְּרוּמָה. וְאִם הָיָה בַּעַל בָּשָׂר מְתַקְּנוֹ מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. מָל וְלֹא פָרַע אֶת הַמִּילָה כְּאִלּוּ לֹא מָל:

פרק כ

א. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: תּוֹלִין אֶת הַמְּשַׁמֶּרֶת בְּיוֹם טוֹב. וְנוֹתְנִין לַתְּלוּיָה בְּשַׁבָּת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין תּוֹלִין אֶת הַמְּשַׁמֶּרֶת בְּיוֹם טוֹב. וְאֵין נוֹתְנִין לַתְּלוּיָה בְּשַׁבָּת. אֲבָל נוֹתְנִין לַתְּלוּיָה בְּיוֹם טוֹב. ב. נוֹתְנִין מַיִם עַל גַּבֵּי שְׁמָרִים בְּשָׁבִיל שֶׁיֵּצְלוּ. וּמְסַנְּנִין אֶת הַיַּיִן בְּסוּדָרִין וּבִכְפִיפָה מִצְרִית. וְנוֹתְנִין בֵּיצָה בְּמְסַנֶּנֶת שֶׁל חַרְדָּל. וְעוֹשִׂין אֲגוֹמְלִין בְּשַׁבָּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּשַׁבָּת בְּכוֹס. בְּיוֹם טוֹב בְּלָגִין. וּבְמוֹעֵד בְּחָבִית. רַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: הַכֹּל לְפִי הָאוֹרְחִין. ג. אֵין שׁוֹרִין אֶת הַחִלְתִּית בַּפּוֹשְׁרִין. אֲבָל נוֹתֵן לְתוֹךְ הַחוֹמֶץ. וְאֵין שׁוֹרִין אֶת הַכַּרְשִׁינִין. וְלֹא שָׁפִין אוֹתָן. אֲבָל נוֹתֵן לְתוֹךְ הַכְּבָרָה אוֹ לְתוֹךְ הַכַּלְכָּלָה. אֵין כּוֹבְרִין אֶת הַתֶּבֶן בַּכְּבָרָה. וְלֹא יִתְּנֶנּוּ עַל גַּבֵּי מָקוֹם גָּבוֹהַּ בְּשָׁבִיל שֶׁיֵּרֵד הַמּוֹץ. אֲבָל נוֹטֵל הוּא בַּכְּבָרָה וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הָאֵבוּס. ד. גּוֹרְפִין מִלִּפְנֵי הַפֶּטֶם. וּמְסַלְּקִין לַצְּדָדִין מִפְּנֵי הָרֵעִי דִּבְרֵי רַבִּי דּוֹסָא. וַחֲכָמִים אוֹסְרִים. נוֹטְלִין מִלִּפְנֵי בְּהֵמָה זוֹ וְנוֹתְנִין לִפְנֵי בְּהֵמָה זוֹ בְּשַׁבָּת. ה. הַקַּשׁ שֶׁעַל גַּבֵּי הַמִּטָּה לֹא יְנַעְנְעוֹ בְּיָדוֹ אֲבָל מְנַעְנְעוֹ בְּגוּפוֹ. וְאִם הָיָה מַאֲכַל בְּהֵמָה. אוֹ שֶׁהָיָה עָלָיו כַּר אוֹ סָדִין. מְנַעְנְעוֹ בְּיָדוֹ. מַכְבֵּשׁ שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים מַתִּירִין. אֲבָל לֹא כוֹבְשִׁין. וְשֶׁל כוֹבְסִין לֹא יִגַּע בּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיָה מֻתָּר מֵעֶרֶב שַׁבָּת מַתִּיר אֶת כֻּלּוֹ וְשׁוֹמְטוֹ:

פרק כא

א. נוֹטֵל אָדָם אֶת בְּנוֹ וְהָאֶבֶן בְּיָדוֹ וְכַלְכָּלָה וְהָאֶבֶן בְּתוֹכָהּ. וּמְטַלְטְלִין תְּרוּמָה טְמֵאָה עִם הַטְּהוֹרָה וְעִם הַחוּלִּין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף מַעֲלִין אֶת הַמְּדֻמָּע

בְּאֶחָד וּמֵאָה. ב. הָאֶבֶן שֶׁעַל פִּי הֶחָבִית - מַטָּה עַל צִדָּהּ וְהִיא נוֹפֶלֶת. הָיְתָה בֵּין הֶחָבִיּוֹת - מַגְבִּיהָה וּמַטָּה עַל צִדָּהּ וְהִיא נוֹפֶלֶת. מָעוֹת שֶׁעַל הַכַּר - נוֹעֵר אֶת הַכַּר וְהֵן נוֹפְלוֹת. הָיְתָה עָלָיו לִשְׁלֹשֶׁת - מְקַנְּחָהּ בְּסַמַּרְטוּט, הָיְתָה שֶׁל עוֹר - נוֹתְנִין עָלֶיהָ מַיִם עַד שֶׁתִּבְלֶה. ג. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מַגְבִּיהִין מִן הַשֻּׁלְחָן עֲצָמוֹת וּקְלִיפִּין. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: נוֹטֵל אֶת הַטַּבְלָא כֻּלָּהּ וּמְנַעֲרָהּ. מַעֲבִירִין מֵעַל הַשֻּׁלְחָן פֵּירוּרִין פָּחוֹת מִכַּזַּיִת. וְשֵׂעָר שֶׁל אֻפּוּנִין וְשֵׂעָר שֶׁל עֲדָשִׁים. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה. סְפוֹג אִם יֵשׁ לוֹ עוֹד בֵּית אֲחִיזָה מְקַנְּחִין בּוֹ וְאִם לָאו אֵין מְקַנְּחִין בּוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בֵּין כַּךְ וּבֵין כַּךְ נִטֹּל בְּשַׁבָּת וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טוּמְאָה:

פרק כב

א. חָבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה מַצִּילִין הֵימֶנָּה מָזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִסְפּוֹג. אֵין סוֹחֲטִין אֶת הַפֵּירוֹת לְהוֹצִיא מֵהֶן מַשְׁקִין. וְאִם יָצְאוּ מֵעַצְמָן אֲסוּרִים. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם לְאוֹכָלִים הַיּוֹצֵא מֵהֶן מֻתָּר. וְאִם לְמַשְׁקִין הַיּוֹצֵא מֵהֶן אָסוּר. חַלּוֹת דְּבַשׁ שֶׁרִסְקָן מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְיָצְאוּ מֵעַצְמָן אֲסוּרִים. וְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר מַתִּיר. ב. כָּל שֶׁבָּא בְחַמִּין מֵעֶרֶב שַׁבָּת שׁוֹרִין אוֹתוֹ בְּחַמִּין בְּשַׁבָּת. וְכָל שֶׁלֹּא בָא בְחַמִּין מֵעֶרֶב שַׁבָּת מַדִּיחִין אוֹתוֹ בְּחַמִּין בְּשַׁבָּת. חוּץ מִן הַמָּלִיחַ הַיָּשָׁן (וְדָגִים מְלוּחִים קְטַנִּים) וְקוֹלְיָם הָאִסְפָּנִין שֶׁהַדָּחָתָן זוֹ הִיא גְּמַר מְלַאכְתָּן. ג. שׁוֹבֵר אָדָם אֶת הֶחָבִית לֶאֱכוֹל הֵימֶנָּה גְּרוֹגְרוֹת. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְתַכְּוִין לַעֲשׂוֹת כֶּלִי. וְאֵין נוֹקְבִים מְגוּפָּה שֶׁל חָבִית דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים מַתִּירִין. (נ"א וְרִבִּי יוֹסֵי מַתִּיר). וְלֹא יִקָּבֶנָּה מִצִּדָּהּ. וְאִם הָיְתָה נְקוּבָה. לֹא יִתֵּן עָלֶיהָ שַׁעֲוָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמָרֵחַ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי בַּעֲרָב. וְאָמַר: חוֹשַׁשְׁנִי לוֹ מֵחַטָּאת. ד. נוֹתְנִין תַּבְשִׁיל לְתוֹךְ הַבּוֹר בְּשַׁבְּיל שֶׁיְּהֵא שָׁמוּר. וְאֶת הַמַּיִם הַיָּפִים בָּרָעִים בְּשַׁבְּיל שֶׁיִּצַּנְּנוּ. וְאֶת הַצּוֹנֵן בַּחַמָּה בְּשַׁבְּיל שֶׁיִּחַמּוּ. מִי שֶׁנִּשְׁרוּ כֵלָיו בְּדֶרֶךְ בַּמַּיִם. מְהַלֵּךְ בָּהֶן וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. הִגִּיעַ לְחָצֵר הַחִיצוֹנָה. שׁוֹטְחָן בַּחַמָּה. אֲבָל לֹא כְּנֶגֶד הָעָם. ה. הָרוֹחֵץ בְּמֵי מְעָרָה וּבְמֵי טְבֶרְיָא וְנִסְתַּפֵּג אֲפִלּוּ בְּעֶשֶׂר אַלְּנְטִיאוֹת. לֹא יְבִיאֵם בְּיָדוֹ. אֲבָל עֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם מִסְתַּפְּגִין בְּאַלְּנְטִית אַחַת פְּנֵיהֶם יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וּמְבִיאִין אוֹתָן בְּיָדָן. ו. סָבִין וּמְמַשְׁמְשִׁין בִּבְנֵי מֵעַיִם אֲבָל לֹא מִתְעַמְּלִין וְלֹא מִתְגָּרְדִין. אֵין יוֹרְדִין לְקוֹרְדִימָא. וְאֵין עוֹשִׂין אַפִּיקְטְוִיזִין.

וְאֵין מְעַצְּבִין אֶת הַקָּטָן. וְאֵין מַחֲזִירִין אֶת הַשָּׁבָר. מִי שֶׁנִּפְרְקָה יָדוֹ אוֹ רַגְלוֹ לֹא יִטְרְפֵם בְּצוֹנֵן. אֲבָל רוֹחֵץ הוּא בְּדַרְכּוֹ וְאִם נִתְרַפָּא נִתְרַפָּא:

פרק כג

א. שׁוֹאֵל אָדָם מֵחֲבֵירוֹ כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יֹאמַר לוֹ הַלְוֵינִי. וְכֵן הָאִשָּׁה מֵחֲבָרְתָּהּ כְּפֹרוֹת. וְאִם אֵינוֹ מַאֲמִינוֹ מַנִּיחַ טַלִּיתוֹ אֶצְלוֹ וְעוֹשֶׂה עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן לְאַחַר שַׁבָּת. וְכֵן עֶרֶב פֶּסַח בֵּירוּשָׁלַיִם שֶׁחַל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת מַנִּיחַ טַלִּיתוֹ אֶצְלוֹ. וְנוֹטֵל אֶת פִּסְחוֹ. וְעוֹשֶׂה עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן לְאַחַר יוֹם טוֹב. **ב.** מוֹנֶה אָדָם אֶת אוֹרְחָיו וְאֶת פַּרְפְּרוֹתָיו מִפִּיו. אֲבָל לֹא מִן הַכְּתָב. וּמֵפִים עִם בָּנָיו וְעִם בְּנֵי בֵיתוֹ עַל הַשֻּׁלְחָן. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּין לַעֲשׂוֹת מָנָה גְּדוֹלָה כְּנֶגֶד קְטַנָּה מִשּׁוּם קוּבְיָא. וּמַטִּילִין חֲלָשִׁים עַל הַקְּדָשִׁים בְּיוֹם טוֹב אֲבָל לֹא עַל הַמָּנוֹת. **ג.** לֹא יִשְׁכּוֹר אָדָם פּוֹעֲלִים בְּשַׁבָּת. וְלֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ לְשָׁכְרוֹ לוֹ פּוֹעֲלִים. אֵין מַחֲשִׁיכִין עַל הַתְּחוּם לְשָׁכּוֹר פּוֹעֲלִים וּלְהָבִיא פֵּירוֹת. אֲבָל מַחֲשִׁיךְ הוּא לְשָׁמוֹר וּמֵבִיא פֵּירוֹת בְּיָדוֹ. כְּלָל אָמַר אַבָּא שָׁאוּל: כָּל שֶׁאֲנִי בַאֲמִירָתוֹ רַשַּׁאי אֲנִי לְהַחֲשִׁיךְ עָלָיו. **ד.** מַחֲשִׁיכִין עַל הַתְּחוּם לְפַקֵּחַ עַל עִסְקֵי כַלָּה. וְעַל עִסְקֵי הַמֵּת לְהָבִיא לוֹ אָרוֹן וְתַכְרִיכִין. גּוֹי שֶׁהֵבִיא חֲלִילִין בְּשַׁבָּת לֹא יִסְפּוֹד בָּהֶן יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא אִם כֵּן בָּאוּ מִמָּקוֹם קָרוֹב. עָשׂוּ לוֹ אָרוֹן וְחָפְרוּ לוֹ קֶבֶר יִקָּבֵר בּוֹ יִשְׂרָאֵל. וְאִם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל לֹא יִקָּבֵר בּוֹ עוֹלָמִית. **ה.** עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי הַמֵּת. [בְּשַׁבָּת] סָכִין וּמַדִּיחִין אוֹתוֹ. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יָזִיזוּ בּוֹ אֵבָר. שׁוֹמְטִין אֶת הַבַּר מִתַּחְתָּיו וּמַטִּילִין אוֹתוֹ עַל הַחוֹל בִּשְׁבִיל שֶׁיִּמָּתֵין. קוֹשְׁרִין אֶת הַלָּחִי לֹא שֶׁיַּעֲלֶה אֶלָּא שֶׁלֹּא יוֹסִיף. וְכֵן קוֹרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה סוֹמְכִין אוֹתָהּ בְּסַפְסָל אוֹ בַּאֲרוּכוֹת הַמִּטָּה, לֹא שֶׁתַּעֲלֶה, אֶלָּא שֶׁלֹּא תוֹסִיף. אֵין מְעַמְּצִין אֶת הַמֵּת בְּשַׁבָּת, וְלֹא בַחֹל עִם יְצִיאַת הַנָּפֶשׁ. וְהַמְעַמֵּץ עִם יְצִיאַת הַנָּפֶשׁ, הֲרֵי זֶה שׁוֹפֵךְ דָּמִים:

פרק כד

א. מִי שֶׁהֶחֱשִׁיךְ לוֹ בַדֶּרֶךְ. נוֹתֵן כִּיסוֹ לַנָּכְרִי וְאִם אֵין עִמּוֹ נָכְרִי מַנִּיחוֹ עַל הַחֲמוֹר. הִגִּיעַ לָחָצֵר הַחִיצוֹנָה נוֹטֵל אֶת הַכֵּלִים הַנִּטָּלִין בְּשַׁבָּת. וְשֶׁאֵינָן נִטָּלִין בְּשַׁבָּת מַתִּיר אֶת הַחֲבָלִים וְהַשַּׁקִּים נוֹפְלִין מֵאֲלֵיהֶן. **ב.** מַתִּירִין פְּקִיעֵי עָמִיר לִפְנֵי בְהֵמָה וּמְפַסְפְּסִין אֶת הַכִּיפִּין. אֲבָל לֹא אֶת הַזִּירִין. אֵין מְרַסְּקִין לֹא אֶת הַשַּׁחַת וְלֹא אֶת

הַחֲרוּבִין לִפְנֵי בְהֵמָה. בֵּין דַּקָּה וּבֵין גַּסָּה. רִבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בַּחֲרוּבִין לַדַּקָּה. ג. אֵין אוֹבְסִין אֶת הַגָּמָל וְלֹא דוֹרְסִין. אֲבָל מַלְעִיטִין. וְאֵין מְמָרְחִים אֶת הָעֲגָלִים. אֲבָל מַלְעִיטִין. וּמְהַלְקְטִין לְתַרְנְגוֹלִים. וְנוֹתְנִין מַיִם לַמֶּרְחָץ. אֲבָל לֹא גוֹבְלִין. וְאֵין נוֹתְנִין מַיִם לִפְנֵי דְבוֹרִים וְלִפְנֵי יוֹנִים שֶׁבַּשּׁוֹבָךְ. אֲבָל נוֹתְנִין לִפְנֵי אַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִים וְלִפְנֵי יוֹנֵי הַרְדִּיסְיוֹת. ד. מְחַתְּכִין אֶת הַדְּלוּעִין לִפְנֵי הַבְּהֵמָה וְאֶת הַגֻּבְלָה לִפְנֵי הַכְּלָבִים. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם לֹא הָיְתָה נְבֵלָה מֵעֶרֶב שַׁבָּת אֲסוּרָה לְפִי שֶׁאֵינָהּ מִן הַמּוּכָן. ה. מְפִירִין נְדָרִים בְּשַׁבָּת, וְנִשְׁאָלִין לִנְדָרִים שֶׁהֵן לְצוֹרֶךְ הַשַּׁבָּת, פּוֹקְקִין אֶת הַמָּאוֹר, וּמוֹדְדִין אֶת הַמַּטְלִית וְאֶת הַמִּקְוֶה. וּמַעֲשֶׂה בִּימֵי אָבִיו שֶׁל רִבִּי צָדוֹק וּבִימֵי אַבָּא שָׁאוּל בֶּן בָּטְנִית שֶׁפָּקְקוּ אֶת הַמָּאוֹר בְּטָפִיחַ וְקָשְׁרוּ אֶת הַמְּקֵדָה בְּנֶמִי לִידַע אִם יֵשׁ בַּגִּיגִית פּוֹתֵחַ טָפַח אִם לָאו. וּמִדִּבְרֵיהֶם לָמַדְנוּ שֶׁפּוֹקְקִין וּמוֹדְדִין וְקוֹשְׁרִין בְּשַׁבָּת:

סדר ההבדלה

נמצא בכתבי הגה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצוק"ל (מח"ס קדושת לוי) תפלה להצלחה. וז"ל: שיאמרו אנשים נשים וטף בקשה זו בכל מוצאי שבת קודם הבדלה ג' פעמים, ובטוח אני שיצליחו בודאי אם ירצה ה'. (התפלה מתורגמת מאידיש).

אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק, וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב! שְׁמֹר וְהַצֵּל אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲהוּבֶיךָ מִכָּל רָע, לְמַעַן שֵׁם תְּהִלָּתֶךָ. הִנֵּה שַׁבָּת קֹדֶשׁ הָאֲהוּבָה יוֹצֵאת (נ"א: עוֹבֶרֶת), **שֶׁיָּבֹא עָלֵינוּ הַשָּׁבוּעַ הַבָּא לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, לֶאֱמוּנַת חֲכָמִים, לְאַהֲבַת חֲבֵרִים, לִדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא בָּרוּךְ הוּא, לְהַאֲמִין בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר עִקָּרִים שֶׁלָּךְ, וּבִנְאֻלָּה קְרוֹבָה בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וּבִתְחִיַּת הַמֵּתִים, וּבִנְבוּאַת מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם.**

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אַתָּה הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ, תֵּן כֹּחַ גַּם לִילָדֶיךָ רְחוּמֶיךָ הַיְהוּדִים, לְהַלֵּל שִׁמְךָ וְלַעֲבוֹד אוֹתְךָ לְבַדֶּךָ. וְהַשָּׁבוּעַ הַבָּא, יָבוֹא עָלֵינוּ לִבְרִיאוּת וּלְמַזָּל וּלְהַצָּלָחָה וּלְבָרָכָה וּלְחֶסֶד, וּלְבָנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי, לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל, וְנֹאמַר אָמֵן.

טוב לאדם שיהיה לו בבית נר של שעוה מיוחדת להבדלה וכשידליקנה יאמר אלו הפסוקים:

כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה אוֹר: הֵן אֲדֹנָי יֱהוִה יאהדונהי **יַעֲזָר לִי, מִי הוּא יַרְשִׁיעֵנִי, הֵן כֻּלָּם כַּבֶּגֶד יִבְלוּ, עָשׁ יֹאכְלֵם: יְהוָה** יאהדונהי **רָמָה יָדְךָ בַּל יֶחֱזָיוּן, יֶחֱזוּ וְיֵבֹשׁוּ קִנְאַת עָם, אַף אֵשׁ צָרֶיךָ תֹּאכְלֵם:**

כתבו גור"י האר"י (הוב"ד בחמד"י ח"א דף קו, א) שכדי להחזיק כח הזכירה נכון לומר קודם ההבדלה על הכוס נוסח זה שהובא במחזור ויטרי (אות קן) ובטור (או"ח סי' רצט וכן נהג רב האי גאון וכ"ה רש"י בסידורו והרי"ץ גיאת בספר מאה שערים. ועי"ש שכתבו לומר הנוסח הנזכר לאחר הברכות קודם טעימת כוס של הבדלה, אך יש שפקפקו בזה, ויש גם שנמנעו מלאומרו מאימת המלאכים):

הִשְׁבַּעְתִּי עֲלֵיכֶן פּוּרָה שַׂר שֶׁל שִׁכְחָה שֶׁתָּסִיר לֵב טִפֵּשׁ מִמֶּנִּי, וְתַשְׁלִיךְ יָתֵיהּ עַל טוּרָא רַמְיָא, בְּשֵׁם (יכוין בליבו בלבד: **אַרְמִיָּ"ם רְמִיָּ"ם מִיָּ"ם יְמָ"ם מָ"ם**), **וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה** יאהדונהי: **פּוּרָה דָּרַכְתִּי לְבַדִּי וּמֵעַמִּים אֵין אִישׁ אִתִּי וְאָדְרְכֵם בְּאַפִּי וְאָרְמְסֵם בַּחֲמָתִי, וְיֵז נִצְחָם עַל בְּגָדַי וְכָל מַלְבּוּשַׁי אֶגְאָלְתִּי:**

בירושלמי ברכות (פרק ב הלכה ב) איתא: ר' ירמיה בשם ר' זעירא בשם ר' חייא צריך אדם לומר החל עלינו וכו'. וכתב הריעב"ץ בסידורו עמודי שמים (בית דוד מחיצה ג פרק ו אות ט) דאמירתה קרוב לשכר ורחוק מהפסד.

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! בְּסִימָן טוֹב וּבְמַזָּל טוֹב הָחֵל עָלֵינוּ אֶת שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם, חֲשׁוּבִים מִכָּל חֵטְא וָפֶשַׁע, וּמְנֻקִּים מִכָּל עָוֹן וְאַשְׁמָה וָרֶשַׁע, וּמְדֻבָּקִים בְּתַלְמוּד תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וַחֲנוּנִים חָכְמָה בִּינָה וְדַעַת מֵאִתְּךָ. וְתַשְׁמִיעֵנוּ בָהֶם שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה. וְלֹא תַעֲלֶה קִנְאָתֵנוּ עַל לֵב אָדָם. וְלֹא קִנְאַת אָדָם תַּעֲלֶה עַל לִבֵּנוּ. מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ. שִׂים בְּרָכָה רְוָחָה וְהַצָּלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. וְכָל הַיּוֹעֵץ עָלֵינוּ וְעַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל עֵצָה טוֹבָה וּמַחֲשָׁבָה טוֹבָה אַמְּצוֹ. בָּרְכוֹ. גַּדְּלוֹ. קַיְּמוֹ. קַיֵּם עֲצָתוֹ. כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר יִתֵּן לְךָ כִלְבָבֶךָ. וְכָל עֲצָתְךָ יְמַלֵּא: וְנֶאֱמַר וְתִגְזַר אֹמֶר וְיָקָם לָךְ. וְעַל דְּרָכֶיךָ נָגַהּ אוֹר: וְכָל הַיּוֹעֵץ עָלֵינוּ וְעַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל עֵצָה שֶׁאֵינָהּ טוֹבָה וּמַחֲשָׁבָה שֶׁאֵינָהּ טוֹבָה. אַבְּדוֹ. בַּטְּלוֹ. גַּדְּעוֹ. הָפֵרוֹ. הָפֵר עֲצָתוֹ. כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר יְהוָה יאהדונהי הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם. הֵנִיא מַחְשָׁבוֹת עַמִּים: וְנֶאֱמַר עֲצוּ עֵצָה וְתֻפָּר. דַּבְּרוּ דָבָר וְלֹא יָקוּם כִּי עִמָּנוּ אֵל.

וּפְתַח לָנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּזֶה הַשָּׁבוּעַ וּבְכָל שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ: שַׁעֲרֵי אוֹרָה. שַׁעֲרֵי בְרָכָה. שַׁעֲרֵי גִילָה. שַׁעֲרֵי דִיצָה. שַׁעֲרֵי דֵעָה. שַׁעֲרֵי הוֹד וְהָדָר. שַׁעֲרֵי וַעַד טוֹב. שַׁעֲרֵי זִמְרָה. שַׁעֲרֵי חֶדְוָה. שַׁעֲרֵי חָכְמָה. שַׁעֲרֵי חֵן וָחֶסֶד. שַׁעֲרֵי חַיִּים טוֹבִים. שַׁעֲרֵי טוֹבָה. שַׁעֲרֵי יְשׁוּעָה. שַׁעֲרֵי כַפָּרָה. שַׁעֲרֵי כַלְכָּלָה. שַׁעֲרֵי לִמּוּד תּוֹרָה לִשְׁמָהּ. שַׁעֲרֵי מָזוֹן. שַׁעֲרֵי מְחִילָה. שַׁעֲרֵי נֶחָמָה. שַׁעֲרֵי סְלִיחָה. שַׁעֲרֵי עֶזְרָה. שַׁעֲרֵי פְּדוּת. שַׁעֲרֵי פַּרְנָסָה טוֹבָה. שַׁעֲרֵי צְדָקָה. שַׁעֲרֵי צָהֳלָה. שַׁעֲרֵי קוֹמְמִיוּת. שַׁעֲרֵי רְפוּאָה שְׁלֵמָה. שַׁעֲרֵי שָׁלוֹם. שַׁעֲרֵי שַׁלְוָה. שַׁעֲרֵי תוֹרָה. שַׁעֲרֵי תְּפִלָּה. שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה. שַׁעֲרֵי תְּשׁוּעָה. כִּדְכְתִיב וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים מֵיְהוָה יאהדונהי. מָעוֹזָם בְּעֵת צָרָה. וַיַּעְזְרֵם יְהוָה יאהדונהי וַיְפַלְּטֵם יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים וְיוֹשִׁיעֵם. כִּי חָסוּ בוֹ: וְנֶאֱמַר חָשַׁף יְהוָה יאהדונהי אֶת זְרוֹעַ קָדְשׁוֹ לְעֵינֵי כָּל הַגּוֹיִם. וְרָאוּ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: וְנֶאֱמַר קוֹל צוֹפַיִךְ נָשְׂאוּ קוֹל יַחְדָּו יְרַנֵּנוּ. כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְהוָה יאהדונהי צִיּוֹן: וְקַיָּם לָנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב מַה נָּאוּ עַל הֶהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב מַשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה. אוֹמֵר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהָיִךְ.

קוּמִי אוֹרִי כִּי בָא אוֹרֵךְ. וּכְבוֹד יְהוָה עָלַיִךְ זָרַח: כִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ וַעֲרָפֶל לְאֻמִּים. וְעָלַיִךְ יִזְרַח יְהוָה וּכְבוֹדוֹ עָלַיִךְ יֵרָאֶה.

ההבדלה היא מצות עשה מדאורייא ואסמכוהו על הפסוק "זכור את יום השבת לקדשו" - ביציאתו ככניסתו. (הרמב"ם). ויש אומרים שהיא מדרבנן (מגיד משנה, מג"א).

סדר הבדלה: יין, בשמים, נר, הבדלה. וסימנך: יבנ"ה. (שו"ע סי' רצו סעיף א). ומה מתקו מאד דברי הרשב"ץ ז"ל בספרו יבין שמועה (במאמר חמץ) בטעם סוד זה. וז"ל: יין - כשהעשירו תקנוה על היין, בשמים - לנפש יתירה, נר - לפי שתחלה בריאת האש היה במוצאי שבת, הבדלה לזוכרו על היין ביציאתו כמו בכניסתו.

מנהגנו לומר נוסח זה לפני ההבדלה:

אֲבָרֵךְ אֶת שֵׁם הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא.

וּבְשֵׁם יְהוָה יאהדונהי **אֶקְרָא:**

יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה יוֹצֵר כָּל הַיְצוּרִים. שְׁמוֹ לָעַד מְעֻלֶּה

לְדוֹר דּוֹרוֹת וּלְדוֹרִים.

שָׁבַח גָּדְלוֹ אֲנַלֶּה בִּשְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה עִקָּרִים.

כִּי הֵם אֱמוּנָה יְקָרָה וְיסוֹד כָּל הַתּוֹרָה.

כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא. וּבְשֵׁם יְהוָה יאהדונהי **אֶקְרָא:**

ואחר יאחוז הכוס ביד ימינו, ואת ההדס בשמאלו ויאמר:

רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם. וְלִירוּשָׁלַיִם מְבַשֵּׂר אֶתֵּן:

כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא. וּבְשֵׁם יְהוָה יאהדונהי **אֶקְרָא:**

אָנָּא יְהוָה יאהדונהי **הוֹשִׁיעָה נָּא. אָנָּא יְהוָה** יאהדונהי **הוֹשִׁיעָה נָּא.**

אָנָּא יְהוָה יאהדונהי **הַצְלִיחָה נָּא. אָנָּא יְהוָה** יאהדונהי **הַצְלִיחָה נָּא.**

הַצְלִיחֵנוּ. הַצְלִיחַ דְּרָכֵינוּ. הַצְלִיחַ לִמּוּדֵינוּ. הַצְלִיחַ מַעֲלֵינוּ. וּשְׁלַח בְּרָכָה רְוָחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. בְּרִכְתִיב: יְשָׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה יאהדונהי **וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: לַיְהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה, וְשָׂשׂוֹן וִיקָר. וּכְתִיב: וַיְהִי דָוִד לְכָל דְּרָכָיו מַשְׂכִּיל. וַיְהוָה**

יאהדונהי עָמוֹ: כֵּן יִהְיֶה עִמָּנוּ תָּמִיד: וְנִמְצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה יאהדונהי כֵּן נִמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

סַבְרֵי מָרָנָן. ועונים: **לְחַיִּים.**

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

יעביר הכוס ליד שמאל ויאחוז הבשמים ביד ימין, משום שכל דבר שמברך עליו ראוי לאוחזו בימין. ויברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא עֲצֵי בְשָׂמִים:

יניח הבשמים מיד ימינו, וישאיר הכוס בשמאלו, ויכוף ראשי אצבעותיו הימניים אל תוך כפו (ויהיה הגודל מכוסה תחת הארבע אצבעות ויהיו נכפפים לפני הנר ולפני האדם עצמו. בן איש חי ש"ש פר' ויצא הלכה טו) מול הנר, ויסתכל בכפות הידים ובציפורניים בשעה שמברך על הנר. וכתב הטור בשם רב האי גאון שנהגו הראשונים להסתכל בשרטוטי כף היד. וכתב הרב כף החיים (שם אות מח): וכשמסתכל בצפרנים, יהרהר בפסוק וראית את אחורי ופני לא יראו. ויכוין בלבו לומר תשלח ברכה בכל מעשה ידינו. ולא יוציא בשפתיו כלל דהוא הפסק. ע"ש.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ:

יחזיר הכוס ליד ימינו ויברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל וּבֵין אוֹר לְחֹשֶׁךְ וּבֵין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל:

שותה רביעית ומברך ברכה מעין שלוש:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עַל הַגָּפֶן וְעַל פְּרִי הַגָּפֶן, וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה שֶׁרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ לֶאֱכוֹל מִפִּרְיָהּ וְלִשְׂבּוֹעַ מִטּוּבָהּ. רַחֵם יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וְעַל מִזְבְּחֶךָ. וְעַל הֵיכָלֶךָ. וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ. וְשַׂמְּחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ וּנְבָרֶכְךָ עָלֶיהָ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה:

בראש חודש: וְזָכְרֵנוּ לְטוֹבָה בְּיוֹם רֹאשׁ חֹדֶשׁ הַזֶּה: בראש השנה: וְזָכְרֵנוּ לְטוֹבָה בְּיוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה: ביום טוב ובחול המועד: וְשַׂמְּחֵנוּ בְּיוֹם:

בפסח: חַג הַמַּצּוֹת. בשבועות: חַג הַשָּׁבוּעוֹת. בסוכות: חַג הַסֻּכּוֹת. בשמיני עצרת: שְׂמִינִי חַג עֲצֶרֶת.

הַזֶּה. בְּיוֹם (ביום טוב: טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה:

כִּי אַתָּה טוֹב וּמֵטִיב לַכֹּל וְנוֹדֶה לְךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ עַל הָאָרֶץ, וְעַל פְּרִי הַגָּפֶן: על של ארץ ישראל אומר: וְעַל פְּרִי גַּפְנָהּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרִי הַגָּפֶן: על של ארץ ישראל אומר: פְּרִי גַּפְנָהּ:

בָּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר. וּבָרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה:

בָּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ. וּבָרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתֶךָ:

ויש נוהגים להוסיף פסוקים אלו לברכה ולהצלחה:

וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה הַהִוא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה יאהדונהי. ג' פעמים.

אחר כך יאמר: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם כֵּן אֲפוֹא זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ מִזִּמְרַת הָאָרֶץ בִּכְלֵיכֶם וְהוֹרִידוּ לָאִישׁ מִנְחָה מְעַט צֳרִי וּמְעַט דְּבַשׁ נְכֹאת וָלֹט בָּטְנִים וּשְׁקֵדִים.

אחר כך יאמר ג' פעמים: פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי. לָכֵן אֱמֹר הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם.

ואחר כך אומרים פסוקים אלו. (שהיה אומרם האר"י ז"ל כמובא באורחות צדיקים דף נז, א):

תורה: וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ. וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ: יַעַבְדוּךָ עַמִּים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ לְאֻמִּים הֱוֵה גְבִיר לְאַחֶיךָ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אִמֶּךָ. אֹרְרֶיךָ אָרוּר וּמְבָרֲכֶיךָ בָּרוּךְ: וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֵךְ אֹתְךָ וַיַּפְרְךָ וְיַרְבֶּךָ. וְהָיִיתָ לִקְהַל עַמִּים: וְיִתֵּן לְךָ אֶת בִּרְכַּת אַבְרָהָם לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אִתָּךְ. לְרִשְׁתְּךָ אֶת אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם: מֵאֵל אָבִיךָ וְיַעְזְרֶךָּ וְאֵת שַׁדַּי וִיבָרֲכֶךָּ בִּרְכֹת שָׁמַיִם מֵעָל בִּרְכֹת תְּהוֹם

רְבָצַת תָּחַת. בִּרְכַת שָׁדַיִם וָרָחַם: בִּרְכַת אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל בִּרְכַת הוֹרַי עַד תַּאֲוַת גִּבְעַת עוֹלָם. תִּהְיֶיךָ לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקָדְקֹד נְזִיר אֶחָיו: וַאֲהֵבְךָ וּבֵרַכְךָ וְהִרְבֶּךָ. וּבֵרַךְ פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי אַדְמָתֶךָ דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ שְׁגַר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרֹת צֹאנֶךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֶת לָךְ: בָּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל הָעַמִּים. לֹא יִהְיֶה בְּךָ עָקָר וַעֲקָרָה וּבִבְהֶמְתֶּךָ: וְהֵסִיר יְהוָה יהוה מִמְּךָ כָּל חֹלִי וְכָל מַדְוֵי מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר יָדַעְתָּ לֹא יְשִׂימָם בָּךְ וּנְתָנָם בְּכָל שֹׂנְאֶיךָ: בָּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר. וּבָרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה: בָּרוּךְ פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי אַדְמָתְךָ וּפְרִי בְהֶמְתֶּךָ. שְׁגַר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרוֹת צֹאנֶךָ: בָּרוּךְ טַנְאֲךָ וּמִשְׁאַרְתֶּךָ: בָּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ. וּבָרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתֶךָ: יְצֹו יְהוָה יהוה אִתְּךָ אֶת הַבְּרָכָה בַּאֲסָמֶיךָ וּבְכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ. וּבֵרַכְךָ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה יהוה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ: יְפַתַּח יְהוָה יהוה לְךָ אֶת אוֹצָרוֹ הַטּוֹב אֶת הַשָּׁמַיִם לָתֵת מְטַר אַרְצְךָ בְּעִתּוֹ וּלְבָרֵךְ אֵת כָּל מַעֲשֵׂה יָדֶךָ. וְהִלְוִיתָ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלְוֶה: אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע בַּיהוָה יהוה, מָגֵן עֶזְרֶךָ, וַאֲשֶׁר חֶרֶב גַּאֲוָתֶךָ. וְיִכָּחֲשׁוּ אוֹיְבֶיךָ לָךְ וְאַתָּה עַל בָּמוֹתֵימוֹ תִדְרֹךְ:

נביאים: יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיהוָה יהוה תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים. לֹא תֵבֹשׁוּ וְלֹא תִכָּלְמוּ עַד עוֹלְמֵי עַד: וַאֲכַלְתֶּם אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ, וְהִלַּלְתֶּם אֶת שֵׁם יְהוָה יהוה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְלִיא. וְלֹא יֵבֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: וִידַעְתֶּם כִּי בְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אָנִי וַאֲנִי יְהוָה יהוה אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד. וְלֹא יֵבֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: וּפְדוּיֵי יְהוָה יהוה יְשֻׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה, וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם. שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה: כִּי בְשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן. הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה וְכָל עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ כָף: הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי, אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד. כִּי עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ יְהוָה יהוה, וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה: וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן. מִמַּעְיְנֵי הַיְשׁוּעָה: וַאֲמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיהוָה יהוה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילֹתָיו. הַזְכִּירוּ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ: זַמְּרוּ יְהוָה יהוה כִּי גֵאוּת עָשָׂה. מוּדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ: צַהֲלִי וָרֹנִּי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן. כִּי גָדוֹל בְּקִרְבֵּךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ וְיוֹשִׁיעֵנוּ. זֶה יְהוָה יהוה קִוִּינוּ לוֹ. נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ: בּוֹרֵא נִיב שְׂפָתָיִם. שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר יְהוָה יהוה וּרְפָאתִיו: וְרוּחַ לָבָשָׁה אֶת עֲמָשַׂי רֹאשׁ הַשָּׁלִישִׁים, לְךָ דָוִיד וְעִמְּךָ בֶן יִשַׁי, שָׁלוֹם שָׁלוֹם לְךָ וְשָׁלוֹם לְעֹזְרֶךָ. כִּי עֶזְרְךָ אֱלֹהֶיךָ. וַיְקַבְּלֵם דָּוִיד וַיְתִנֵּם בְּרָאשֵׁי הַגְּדוּד: וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לָחָי.

וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכֹל אֲשֶׁר לְךָ שָׁלוֹם. (ויחזור לומר פסוק ו"אמרתם" ז' פעמים): בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיהוָה יאהדונהי. וְהָיָה יְהוָה יאהדונהי מִבְטָחוֹ: יְהוָה יאהדונהי עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יאהדונהי יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

אחר "ויתן לך" יאמר ק"ל פעמים: **אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא זָכוּר לְטוֹב.**

וכתב בספר סדר היום (דף קו, א), שמעתי שכל המזכיר שם אליהו נ"ב פעמים פעם אחר פעם - יצליח בלמודו, והוא כמנין אליהו. ובספרים אחרים כתבו, שיאמר ק"ל פעמים אליהו הנביא, והוא כמנין אליהו הנביא עם עשרה אותיות. (קמח סולת דיני הבדלה הלכה ג דף פג ע"א. דף רל במהד' י-ם התשנח. אליה רבה אות ז. כה"ח סי' רצה ס"ק ך).

ואחר כך יאמר פתיחת אליהו עד קם רבי שמעון:

וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ.

פְּתַח אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא זָכוּר לְטוֹב וְאָמַר רִבּוֹן עָלְמִין דְּאַנְתְּ הוּא חַד וְלָא בְּחִשְׁבָּן. אַנְתְּ הוּא עִלָּאָה עַל כָּל עִלָּאִין סְתִימָא עַל כָּל סְתִימִין לֵית מַחֲשָׁבָה תְּפִיסָא בָּךְ כְּלָל. אַנְתְּ הוּא דְּאַפֵּקְתְּ עָשֶׂר תְּקוּנִין וְקָרֵינָן לוֹן עָשֶׂר סְפִירָן לְאַנְהָגָא בְּהוֹן עָלְמִין סְתִימִין דְּלָא אִתְגַּלְיָן וְעָלְמִין דְּאִתְגַּלְיָן. וּבְהוֹן אִתְכַּסְיָאת מִבְּנֵי נָשָׁא. וְאַנְתְּ הוּא דְּקָשִׁיר לוֹן וּמְיַחַד לוֹן. וּבְגִין דְּאַנְתְּ מִלְּגָאו כָּל מָאן דְּאַפְרִישׁ חַד מִן חַבְרֵיהּ מֵאִלֵּין עָשֶׂר אִתְחַשִּׁיב לֵיהּ כְּאִלּוּ אַפְרִישׁ בָּךְ. וְאִלֵּין עָשֶׂר סְפִירָן אִנּוּן אַזְלִין כְּסִדְרָן חַד אָרִיךְ וְחָד קָצֵר וְחַד בֵּינוֹנִי. וְאַנְתְּ הוּא דְּאַנְהִיג לוֹן. וְלֵית מָאן דְּאַנְהִיג לָךְ לָא לְעֵילָּא וְלָא לְתַתָּא וְלָא מִכָּל סִטְרָא. לְבוּשִׁין תַּקַּנְתְּ לוֹן דְּמִנַּיְהוּ פַּרְחִין נְשָׁמָתִין לִבְנֵי נָשָׁא. וְכַמָּה גּוּפִין תַּקַּנְתְּ לוֹן דְּאִתְקְרִיאוּ גּוּפָא לְגַבֵּי לְבוּשִׁין דְּמִכַּסְיָן עֲלֵיהוֹן וְאִתְקְרִיאוּ בְּתִקּוּנָא דָּא. חֶסֶד דְּרוֹעָא יְמִינָא. גְּבוּרָה דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא. תִּפְאֶרֶת גּוּפָא. נֶצַח וְהוֹד תְּרֵין שׁוֹקִין. יְסוֹד סִיּוּמָא דְּגוּפָא אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ. מַלְכוּת פֶּה תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה קָרֵינָן לָהּ. חָכְמָה מוֹחָא אִיהִי מַחֲשָׁבָה מִלְּגָאו. בִּינָה לִבָּא וּבָהּ הַלֵּב מֵבִין. וְעַל אִלֵּין תְּרֵין כְּתִיב הַנִּסְתָּרוֹת לַיהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ. כֶּתֶר עֶלְיוֹן אִיהוּ כֶּתֶר מַלְכוּת. וְעָלַיְהּ אִתְמַר מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית. וְאִיהוּ קַרְקַפְתָּא דְּתִפְלִּי. מִלְּגָאו אִיהוּ אוֹת יו"ד אוֹת הֵ"א אוֹת וָא"ו וְאוֹת הֵ"א דְּאִיהוּ אַרַח אֲצִילוּת. אִיהוּ שַׁקִּיו דְּאִילָנָא בִּדְרוֹעוֹי וְעַנְפּוֹי. כְּמַיָּא דְּאַשְׁקֵי לְאִילָנָא וְאִתְרַבֵּי בְּהַהוּא שַׁקְיוּ.

רִבּוֹן עָלְמִין אַנְתְּ הוּא עִלַּת הָעִלּוֹת וְסִבַּת הַסִּבּוֹת דְּאַשְׁקֵי לְאִילָנָא בְּהַהוּא גְּבִיעוּ. וְהַהוּא גְּבִיעוּ אִיהוּ כְּנִשְׁמְתָא לְגוּפָא דְּאִיהוּ חַיִּים לְגוּפָא. וּבָךְ לֵית דְּמְיוֹן וְלֵית דְּיוּקְנָא (דְּגוּפָא) מִכָּל מַה דִּלְעֵלָּא וּלְבַר. וּבָרָאתָ שְׁמַיָּא וַאֲרָעָא. וְאַפֵּקְתְּ מִנְּהוֹן שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא וְכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי. וּבְאַרְעָא אִילָנִין וּדְשָׁאִין וְגִנְּתָא דְּעֵדֶן וְעֶשְׂבִין וְחַיָּון וְעוֹפִין וְנוּנִין וּבְעִירִין וּבְנֵי נָשָׁא. לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא בְּהוֹן עִלָּאִין וְאֵיךְ יִתְנַהֲגוּן בְּהוֹן עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וְאֵיךְ אִשְׁתְּמוֹדְעָן מֵעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי וְלֵית דְּיָדַע בָּךְ כְּלָל. וּבַר מִנָּךְ לֵית יְחוּדָא בְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. וְאַנְתְּ אִשְׁתְּמוֹדָע אָדוֹן עַל כֹּלָּא. וְכָל סְפִירָן כָּל חַד אִית לֵיהּ שֵׁם יְדִיעַ. וּבְהוֹן אִתְקְרִיאוּ מַלְאָכַיָּא. וַאֲנְתְּ לֵית לָךְ שֵׁם יְדִיעַ דְּאַנְתְּ הוּא מְמַלֵּא כָּל שְׁמָהָן וְאַנְתְּ הוּא שְׁלִימוּ דְּכֻלְּהוּ. וְכַד אַנְתְּ תִּסְתַּלָּק מִנְּהוֹן. אִשְׁתְּאָרוּ כֻּלְּהוּ שְׁמָהָן כְּגוּפָא בְלָא נְשָׁמְתָא. אַנְתְּ חַכִּים וְלָאו בְּחָכְמָה יְדִיעָא. אַנְתְּ הוּא מֵבִין וְלָאו מִבִּינָה יְדִיעָא. לֵית לָךְ אֲתָר יְדִיעָא. אֶלָּא לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא תַּקְפָּךְ וְחֵילָךְ לִבְנֵי נָשָׁא. וּלְאַחְזָאָה לוֹן אֵיךְ אִתְנְהִיג עָלְמָא בְּדִינָא וּבְרַחֲמֵי דְּאִנּוּן צָדֵק וּמִשְׁפָּט כְּפוּם עוֹבָדֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא. דִּין אִיהוּ גְּבוּרָה. מִשְׁפָּט עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. צָדֵק מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא מְאוֹנֵי צָדֵק תְּרֵין סַמְכֵי קְשׁוֹט. הֵין צָדֵק אוֹת בְּרִית. כְּלָּא לְאַחְזָאָה אֵיךְ אִתְנְהִיג עָלְמָא. אֲבָל לָאו דְּאִית לָךְ צָדֵק יְדִיעָא דְּאִיהוּ דִּין. וְלָאו מִשְׁפָּט יְדִיעָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי. וְלָאו מִכָּל אִלֵּין מִדּוֹת כְּלָל. קוּם רִבִּי שִׁמְעוֹן וְיִתְחַדְּשׁוּן מִלִּין עַל יְדָךְ. דְּהָא רְשׁוּתָא אִית לָךְ לְגַלָּאָה רָזִין טְמִירִין עַל יָדָךְ מַה דְּלָא אִתְיְהִיב רְשׁוּ לְגַלָּאָה לְשׁוּם בַּר נָשׁ עַד כְּעָן.

קָם רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר לְךָ יְהוָה יאהדונהי הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְכוּ'. עִלָּאִין שְׁמָעוּ אִנּוּן דְּמִיכִין דְּחֶבְרוֹן וְרַעְיָא מְהֵימְנָא אִתְּעָרוּ מִשְׁנָתְכוֹן. הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר. אִלֵּין אִנּוּן צַדִּיקַיָּא דְּאִנּוּן מִסְטָרָא דְּהַהוּא דְּאִתְמַר בָּהּ אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר. וְלָאו אִנּוּן מֵתִים. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּהוֹן הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ וְכוּ'. רַעְיָא מְהֵימְנָא אַנְתְּ וַאֲבָהָן הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ לְאִתְּעָרוּתָא דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי יְשֵׁנָה בְּגָלוּתָא. דְּעַד כְּעַן צַדִּיקַיָּא כֻּלְּהוּ דְּמִיכִין וְשִׁנְתָּא בְּחוֹרֵיהוֹן. מַיָּד יָהִיבַת שְׁכִינְתָּא תְּלַת קָלִין לְגַבֵּי רַעְיָא מְהֵימְנָא וַיֵּימָא לֵיהּ: קוּם רַעְיָא מְהֵימְנָא - דְּהָא עָלָךְ אִתְמַר קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק לְגַבָּאי בְּאַרְבָּע אַתְוָן דִּילֵיהּ: וַיֵּימָא בְּהוֹן פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי. דְּהָא תַּם עָוֹנֵךְ בַּת צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתֵךְ. שָׂרֹאשִׁי נִמְלָא טָל. מַאי נִמְלָא טָל? אֶלָּא אָמַר קֻדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא. אַנְתְּ חָשַׁבְתְּ דְּמִיוֹמָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא דְּעָאלְנָא בְּבֵיתָא דִּילִי וְעָאלְנָא בִּישׁוּבָא, לָאו הֲכִי, דְּלָא עָאלְנָא כָּל זִמְנָא דְּאַנְתְּ בְּגָלוּתָא. הֲרֵי לָךְ סִימָנָא שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל, ה״א שְׁכִינְתָא בְּגָלוּתָא. שְׁלִימוּ דִילָהּ וְחַיִּים דִּילָהּ אִיהוּ טַל. וְדָא אִיהוּ אוֹת יו״ד אוֹת ה״א אוֹת וָא״ו. וְאוֹת ה״א אִיהִי שְׁכִינְתָא דְּלָא מֵחֲשְׁבָּן ט״ל, אֶלָּא אוֹת יו״ד אוֹת ה״א וְאוֹת וָא״ו דִּסְלִיקוּ אַתְוָן לְחֲשְׁבָּן טָ״ל. דְּאִיהִי מַלְיָא לִשְׁכִינְתָא מִנְּבִיעוּ דְּכָל מְקוֹרִין עִלָּאִין. מִיַּד קָם רַעְיָא מְהֵימְנָא וַאֲמַר קַדִּישִׁין עִמַּיהּ. עַד בָּאן רָזָא דְיִחוּדָא. בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

סעודה רביעית

לעולם יסדר אדם שולחנו במוצאי שבת אפילו שאינו צריך אלא לכזית (שו״ע או״ח סי׳ ש). ולא יאחרנה עד אחר ד׳ שעות מן הלילה. ולא יפשוט בגדי שבת עד אחר סעודה זו. ומי שקשה לו לאכול ישתדל לאכול לפחות כזית מזונות. כתבו המקובלים יש עצם באדם שאינו נהנה משום אכילה אלא רק מן סעודה רביעית דמוצאי שבת, ועצם זה נשאר קיים בקבר ואין שולט בו רקבון והוא נקרא נסכו״י וגם נקרא בתואל, ומזה העצם יבנה הגוף בתחית המתים, וזה יהיה לישראל דוקא הנאמר בהם ״ואתם הדבקים בה״׳ וגו׳:

גם הנשים חייבות בסעודה רביעית. וכתב בספר דברי יצחק (אות סא) ששמע בשם הרב אלימלך ז״ל, שסגולה לנשים שלא יתקשו בלידתן, הוא: שיאכלו בכל מוצאי שבת קודש איזה דבר לשם מצות סעודת מלוה מלכה ועל ידי זה ילדו בנקל בעזרת השם יתברך. עכ״ל. והביאו א״ח (אות ב) כף החיים (אות ד).

סעודה רביעית אחר הבדלה פליאה נשגבה ומצלת מחיבוט הקבר, ומי שלא יוכל לעשותה בפת - יעשנה במזונות. ויכוין להשאיר ברכה בסעודות החול מקדושת השבת. (הגחיד״א במורה באצבע סי׳ ה אות קסד).

לפני סעודה רביעית יאמר:

אַתְקִינוּ סְעוּדְתָא דִּמְהֵימְנוּתָא דָּא הִיא סְעוּדְתָא רְבִיעָאָה דְּדָוִד מַלְכָּא מְשִׁיחָא (דְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב אַתְיָין לְסַעֲדָא בַּהֲדֵיהּ):

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם יו״ד קֵ״י בְּוָא״ו קֵ״י בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל, הֲרֵינִי מוּכָן וּמְזֻמָּן

לִסְעֹד סְעֻדָּה רְבִיעִית שֶׁל שַׁבָּת לְלַוּוֹת אֶת הַמַּלְכָּה, וּלְלַוּוֹת אֶת הַנֶּפֶשׁ יְתֵרָה בְּחִינַת חַיָּה שֶׁבָּהּ, הַמִּסְתַּלֶּקֶת עַתָּה, וּלְהַשְׁאִיר בָּרָכָה בְּכָל סְעֻדּוֹתֵינוּ בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל, וּלְהַשְׁאִיר בָּהֶן מִקְדֶּשֶׁת הַשַּׁבָּת. וּבְכֵן בְּכֹחַ סְגֻלָּתָהּ שָׁמְרֵנוּ בְּאִישׁוֹן בַּת עָיִן, וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ, וְהוֹשִׁיעֵנוּ מִצַּעַר חִבּוּט הַקֶּבֶר, וְתַשְׁכִּין אֶת נַפְשֵׁנוּ, רוּחֵנוּ וְנִשְׁמָתֵנוּ, בְּמִשְׁכְּנוֹת מִבְטָחִים. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

וכתב היעב"ץ בסידורו עמודי שמים (בית דוד מחיצה ד אות ב): ואח"כ יאמר ג"פ:

דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיָּם:

ואח"כ יאמר מזמור זה:

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה רֹעִי לֹא אֶחְסָר: בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי. עַל מֵי מְנוּחוֹת יְנַהֲלֵנִי: נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב. יַנְחֵנִי בְמַעְגְּלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: גַּם כִּי אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע. כִּי אַתָּה עִמָּדִי. שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי: תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צוֹרְרָי. דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה: אַךְ טוֹב וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיָּי. וְשַׁבְתִּי בְּבֵית יְהוָה לְאֹרֶךְ יָמִים:

ואח"כ יטול ידיו ויברך. ויקח משתי ככרות שלפניו הא' מהם ויבצע. ומורי ז"ל היה נוהג לבצוע בסעודה זו בפרוסה בבחינת דוד סוד המלכות לחם עוני כנודע ולא הונח לנו. ואשרי העובד את ה' בשמחה. (בית מנוחה דף רעג ע"א).

כתב הגה"ק מרן הבן איש חי בספרו בלשון חכמים (ח"א סי' ז) שבתוך סעודה רביעית, יאמר לשון זה הנזכר בתיקונים (דף קלד, א):

פְּתַח אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא זָכוּר לְטוֹב וְאָמַר: רִבּוֹן עָלְמָא יְהֵא רַעֲוָא דִּילָךְ דְּאֵימָא מִלִּין בְּאַרַח מִישׁוֹר כְּדָקָא יָאוּת, כֻּלְּהוּ בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל בְּשִׁעוּר קוֹמָה דִּשְׁכִינְתָּךְ. פְּתַח וְאָמַר: זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר, וְשָׁדַיִךְ לְאַשְׁכְּלוֹת, מַאי לְתָמָר? אֶלָּא לְהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח, כַּפֹּת תְּמָרִים, קוֹמָתֵךְ וְדַאי דַּמְיָא לַלּוּלָב, דְּלִית בֵּיהּ קִצּוּץ וּפְרוּד, וְלָאו לְמַגָּנָא אֲקְמוּהוּ מָאנֵי מַתְנִיתִין: נִפְרְצוּ עָלָיו - פָּסוּל, לוּלָב אִיהוּ דּוֹמֶה לְשִׁדְרָה דְּגוּפָא, דְּאִיהוּ ו', קוֹמָה דִּכְלָא, וְאִיהוּ שִׁית בְּחוּשְׁבָּן, וְחָמֵשׁ עֲנָפִין מִתְפַּשְׁטִין מִנֵּיהּ, וְאִיהוּ גּוּפָא דְּאִילָנָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְחָמֵשׁ עֲנָפִין אִינּוּן תְּרֵין מֵהַאי סִטְרָא, וּתְלָת מֵהַאי סִטְרָא, וְעַלַיְיהוּ אִתְמַר: וַעֲנַף עֵץ עָבֹת וְעַרְבֵי נָחַל,

עֲנַף - לִשְׁמָאלָא, עָבֹת - לִימִינָא, עֵץ - בְּאֶמְצָעִיתָא, עַרְבֵי נָחַל - תְּרֵין, עָבֹת - תְּלָת, וְכֻלְּהוּ חָמֵשׁ, וְאִינוּן לְקַבֵּל תְּרֵין שׁוֹקִין וּבְרִית, וּתְרֵין דְּרוֹעִין, אֶתְרוֹג לֵב בְּאֶמְצָעִיתָא, עִקָּרָא דְּאִילָנָא וְעַנְפּוֹי, וְאִיהוּ אִבָּא דְּאִילָנָא, וּבֵיהּ אִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ:

ואחר כך יאמר לשון זה (לשון חכמים שם מהזוהר הקדוש):

קוּם אֵלְיָהוּ דְּאַנְתְּ דָּלִיג עַלְמָא בְּאַרְבַּע טָסִין, לְאִשְׁתַּכְּחָא בְּכָל חַד וְחַד מִיִּשְׂרָאֵל דְּמָקַיְמִין אוֹת בְּרִית מִילָה. קוּם בְּחֵילָא דְּשָׁמָא דַּהֲוָיָ"ה וְכָל הֲוָיָ"ן וְכִנּוּיָן דִּילֵיהּ. לֹא תִתְעַלַּם לְנַטְלָא רְשׁוּ מִקַּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַחְתָּא לְנַטְרָא עָאנָא דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְתִתְעַטַּר בְּכָל שְׁמָהָן דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַגְּנָא בְּהוֹן עֲלַיְהוּ.

אֵלְיָהוּ, אֵלְיָהוּ, אַנְתְּ דְּסָלִיקַת לְעֵילָא לְעַלַּת הָעֲלוֹת וְהוּא טָעִין לָךְ מִכָּל טוּב, חוּת לְגַבֵּי דְּמַטְרוֹנִיתָא קַדִּישָׁא וְתֶהֱוֵי בְּרוּב תְּחוֹתָא לְנַחְתָּא בָּךְ מְלֵאָה מִכָּל טוּב.

(רעיא מהימנא דברים רפב, א).

נוהגים לומר שוב פתיחת אליהו ז"ל בתוך הסעודה (בן איש חי ש"ש פר' ויצא הלכה כו)

זמירות ופיוטים לשבת קודש

מילים: ר' אברהם אבן עזרא זצ"ל

סימן: **אברהם**.

כִּי אֶשְׁמְרָה שַׁבָּת אֵל יִשְׁמְרֵנִי. אוֹת הִיא לְעוֹלְמֵי עַד בֵּינוֹ וּבֵינִי:

אָסוּר מְצֹא חֵפֶץ לַעֲשׂוֹת דְּרָכִים. גַּם מִלְּדַבֵּר בּוֹ דִּבְרֵי צְרָכִים. דִּבְרֵי סְחוֹרָה אוֹ דִּבְרֵי מְלָכִים. אֶהְגֶּה בְּתוֹרַת אֵל וּתְחַכְּמֵנִי:

בּוֹ אֶמְצָאָה תָמִיד נוֹחַ לְנַפְשִׁי. הִנֵּה לְדוֹר רִאשׁוֹן נָתַן קְדוּשִׁי. מוֹפֵת בְּתֵת לָחֶם מִשְׁנֶה בַּשִּׁשִּׁי. כָּכָה בְּכָל שִׁשִּׁי יַכְפִּיל מְזוֹנִי:

רָשַׁם בְּדַת הָאֵל חוֹק אֶל סְגֻלָּיו. בּוֹ לַעֲרֹךְ לֶחֶם פָּנִים לְפָנָיו. עַל כֵּן לְהִתְעַנּוֹת בּוֹ עַל פִּי נְבוֹנָיו. אָסוּר לְבַד מִיּוֹם כִּפּוּר עָוֹנִי:

הַיּוֹם מְכֻבָּד הוּא יוֹם תַּעֲנוּגִים. לֶחֶם וְיַיִן טוֹב בָּשָׂר וְדָגִים. הַשְּׂמֵחִים בּוֹ הֵם שִׂמְחָה מַשִּׂיגִים. כִּי יוֹם שִׂמָּחוֹת הוּא וּתְשַׂמְּחֵנִי:

מֵחֵל מְלָאכָה בּוֹ סוֹפוֹ לְהַכְרִית. עַל כֵּן אֲכַבֵּס בּוֹ לִבִּי בְּבוֹרִית. אֶתְפַּלְלָה אֶל אֵל עַרְבִית וְשַׁחֲרִית. מוּסָף וְגַם מִנְחָה הוּא יַעֲנֵנִי:

סימן: דונש בכל בית

דְּרוֹר יִקְרָא לְבֵן עִם בַּת. וְיִנְצְרֶכֶם כְּמוֹ בָבַת. נְעִים שִׁמְכֶם וְלֹא יֵשְׁבַּת. שָׁבוּ נוּחוּ בְּיוֹם שַׁבָּת:

דְּרוֹשׁ נָוִי וְאוּלָמִי. וְאוֹת יֶשַׁע עֲשֵׂה עִמִּי. נְטַע שׂוֹרֵק בְּתוֹךְ כַּרְמִי. שְׁעֵה שַׁוְעַת בְּנֵי עַמִּי:

דְּרוֹךְ פּוּרָה בְּתוֹךְ בָּצְרָה. וְגַם אֱדוֹם אֲשֶׁר גָּבְרָה. נְתוֹץ צָרַי בְּאַף וְעֶבְרָה. שְׁמַע קוֹלִי בְּיוֹם אֶקְרָא:

אֱלֹהִים תֵּן בַּמִּדְבָּר הַר. הֲדַס שִׁטָּה בְּרֹאשׁ תִּדְהָר. וְלַמַּזְהִיר וְלַנִּזְהָר. שְׁלוֹמִים תֵּן כְּמֵי נָהָר:

הֲדוֹךְ קָמַי חַי אֵל קַנָּא. בְּמוֹג לֵבָב וּבְמְגִינָה. וְנַרְחִיב פֶּה וּנְמַלְּאֵנָה. לְשׁוֹנֵנוּ לְךָ רִנָּה:

דְּעֵה חָכְמָה לְנַפְשֶׁךָ. וְהִיא כֶתֶר לְרֹאשֶׁךָ. נְצוֹר מִצְוַת אֱלֹהֶיךָ. שָׁמוֹר שַׁבָּת קָדְשֶׁךָ:

מילים: ר' ישראל נג'ארה זצ"ל סימן: ישראל.

יוֹדוּךָ רַעְיוֹנַי יְהֹוָה יאהדונהי רֹעִי. בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ יוֹם הַשְּׁבִיעִי:

יוֹם אֲשֶׁר כִּלִּיתָ בוֹ כָּל מְלַאכְתֶּךָ. אוֹמַר כִּי שָׂרִיתָ עַל כָּל זוּלָתֶךָ. וּמַעֲשִׂים עָשִׂיתָ. אֵין לְבַלּוֹתֶךָ. לִי בֶן אֲמָתֶךָ חִישׁ לְהַרְגִּיעִי: בְּיוֹם שַׁבַּת

שְׁבִיעִי בָּחַרְתָּ מִכָּל הַמְּנָנִים. וְאוֹתוֹ קִדַּשְׁתָּ בְּשָׁבוּעוֹת וְשָׁנִים. חִישׁ אֲשֶׁר נָשָׂאתָ לְגָוַע אֲמוּנִים. וּפְדֵם מֵאֲסוֹנִים אָרְחִי וְרִבְעִי: בְּיוֹם שַׁבַּת

רָצֵה בִּמְנוּחָתִי יוֹם זֶה יוֹם מְנוּחָה. וּבְיוֹם עֲבוֹדָתִי הַמְצִיא לִי הָרְוָחָה. וְהָכֵן לִשְׁבִיתָתִי מַשְׂאֵת וַאֲרוּחָה. וְשָׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִהְיֶה שַׁעֲשׁוּעִי: בְּיוֹם שַׁבַּת

אֵל עוֹלָם שֶׁכָּלוּ שַׁבָּת תְּזַכֵּנִי. וְנֶרֶךְ בְּהִלּוֹ שִׁים אוֹר בַּעֲדֵנִי. וְאֵל מִשְׁכַּן שִׁילֹה תָּשׁוּב תַּעֲלֵנִי. מְהֵרָה עֲנֵנִי אוֹרִי וְיִשְׁעִי: בְּיוֹם שַׁבַּת

מילים: ר' יצחק לוריא אשכנזי (האר"י ז"ל)

סימן: **יצחק לוריא** חזק.

יוֹם זֶה לְיִשְׂרָאֵל אוֹרָה וְשִׂמְחָה: שַׁבָּת מְנוּחָה:

צִוִּיתָ פְּקוּדִים. בְּמַעֲמַד סִינַי. שַׁבָּת וּמוֹעֲדִים. לִשְׁמֹר בְּכָל שָׁנַי. לַעֲרוֹךְ לְפָנַי.
מַשְׂאֵת וַאֲרוּחָה. שַׁבָּת מְנוּחָה: יוֹם זֶה

חֶמְדַּת הַלְּבָבוֹת. לְאֵמָּה שְׁבוּרָה. לִנְפָשׁוֹת נִבְאָבוֹת. נְשָׁמָה יְתֵרָה. לְנֶפֶשׁ מְצֻרָה.
יָסִיר אֲנָחָה. שַׁבָּת מְנוּחָה: יוֹם זֶה

קִדַּשְׁתָּ בְּרַכְתָּ. אוֹתוֹ מִכָּל יָמִים. בְּשֵׁשֶׁת כִּלִּיתָ. מְלֶאכֶת עוֹלָמִים. בּוֹ מָצְאוּ
עֲגוּמִים. הַשְׁקֵט וּבְטָחָה. שַׁבָּת מְנוּחָה: יוֹם זֶה

לְאִפּוּר מְלָאכָה. צִוִּיתָנוּ נוֹרָא. אֶזְכֶּה הוֹד מְלוּכָה. אִם שַׁבָּת אֶשְׁמוֹרָה. אַקְרִיב שֵׁי
לַמּוֹרָא. מִנְחָה מֻרְקָחָה. שַׁבָּת מְנוּחָה: יוֹם זֶה
וְשִׁיר אֶעֱרָךְ לָךְ. בְּנִגּוּן וּנְעִימָה. מוּל תִּפְאֶרֶת גָּדְלָךְ. נַפְשִׁי לְךָ כָּמָה. לִסְגֻלָּה
תְּמִימָה. קַיֵּם הַבְטָחָה. שַׁבָּת מְנוּחָה: יוֹם זֶה
רָצֵה תְּפִלָּתִי. כְּמוֹ קָרְבַּן נַחְשׁוֹן. וְיוֹם מְנוּחָתִי. בְּרִנָּה וּבְשָׂשׂוֹן. חָבִיב כְּבַת אִישׁוֹן.
בְּרֹב הַצְלָחָה. שַׁבָּת מְנוּחָה: יוֹם זֶה
יְשָׁעֲךָ קִוִּינוּ. יָהּ אַדִּיר אַדִּירִים. בֶּן דָּוִד מַלְּכֵנוּ. שְׁלַח נָא לָעִבְרִים. וְיִקָּרֵא לַדְּרוֹרִים.
רֶוַח וַהֲנָחָה. שַׁבָּת מְנוּחָה: יוֹם זֶה
אָנָּא עֶלְיוֹן נוֹרָא. הַבִּיטָה עָנְיֵנוּ. פְּדֵנוּ בִּמְהֵרָה. חָנֵּנוּ חָנֵּנוּ. שַׁמֵּחַ נַפְשֵׁנוּ. בְּאוֹר
וְשִׂמְחָה. שַׁבָּת מְנוּחָה: יוֹם זֶה
חַדֵּשׁ מִקְדָּשֵׁנוּ. זָכְרָה נֶחֱרָבָת. טוּבְךָ מוֹשִׁיעֵנוּ. תְּנָה לַנֶּעֱצָבָת. בְּשַׁבָּת יוֹשֶׁבֶת.
בְּזֶמֶר וּשְׁבָחָה. שַׁבָּת מְנוּחָה: יוֹם זֶה

זְכוֹר קָדוֹשׁ לָנוּ. בִּזְכוּת יִקְרַת הַיּוֹם. שְׁמוֹר נָא אוֹתָנוּ. בְּיוֹם זֶה וּבְכָל יוֹם. דּוֹדִי צַח
וְאָיוֹם. תָּבִיא הַרְוָחָה. שַׁבָּת מְנוּחָה: יוֹם זֶה

סימן: מנצור.

יוֹם הַשַּׁבָּת אֵין כָּמוֹהוּ. בֵּרֲכוּ אֱלֹהִים וַיְקַדְּשֵׁהוּ:

מִיּוֹם רִאשׁוֹן עַד יוֹם שִׁשִּׁי. לִקְרַאת שַׁבָּת נִכְסְפָה נַפְשִׁי. כִּי בַשַּׁבָּת אֵצֵא חָפְשִׁי.
וְכִי יוֹם מְנוּחָה אָקְרָאֵהוּ. בֵּרֲכוּ
נָגִיל וְנִשְׂמַח כִּי טוֹב לְהוֹדוֹת. וּלְזַמֵּר עֶלְיוֹן עַל כָּל אוֹדוֹת. כִּי הַשַּׁבָּת לָנוּ חֲמוּדוֹת.
אִישׁ בַּעַר לֹא יְדָעֵהוּ. בֵּרֲכוּ
צִוָּה לַעֲשׂוֹת שַׁבָּת בַּהֲלָכָה. אָז מִסִּינַי מִצְוָה עֲרוּכָה. גַּם הִיא לְשׁוֹמְרָהּ. בֶּתֶר מְלוּכָה. וְכָבוֹד וְהָדָר תְּעַטְּרֵהוּ. בֵּרֲכוּ

וּמְאַהֲבֶיהָ חַיִּים יַאֲרִיכוּ. וְגַם טוֹעֲמֶיהָ חַיִּים זָכוּ. וּבִנְתִיב יוֹשֶׁר הֵמָּה יֵלֵכוּ. עֲדוֹתָיו בְּכָל לֵב יִדְרְשׁוּהוּ. בֵּרֲכוּ
רָצָה יְהוָה יאהדונהי וּבָחַר בָּנוּ. וּמִכָּל לָשׁוֹן הִבְדִּילָנוּ. וּקְדֻשַּׁת הַשַּׁבָּת הִנְחִיל לָנוּ. כָּל זֶרַע יַעֲקֹב כַּבְּדוּהוּ. בֵּרֲכוּ

סימן: משה. מיוחס לרבינו משה בר קלונימוס ז"ל

מְנוּחָה וְשִׂמְחָה אוֹר לַיְהוּדִים, יוֹם שַׁבָּתוֹן יוֹם מַחֲמַדִּים, שׁוֹמְרָיו וְזוֹכְרָיו הֵמָּה מְעִידִים, כִּי לְשִׁשָּׁה כָּל בְּרוּאִים וְעוֹמְדִים:

שְׁמֵי שָׁמַיִם אָרֶץ וַיַּמִּים, כָּל צְבָא מָרוֹם גְּבוֹהִים וְרָמִים, תַּנִּין וְאָדָם וְחַיַּת רְאֵמִים, כִּי בְיֶה ה' צוּר עוֹלָמִים:

הוּא אֲשֶׁר דִּבֵּר לְעַם סְגֻלָּתוֹ, שָׁמוֹר לְקַדְּשׁוֹ מִבּוֹאוֹ וְעַד צֵאתוֹ, שַׁבָּת קֹדֶשׁ יוֹם חֶמְדָּתוֹ, כִּי בוֹ שָׁבַת אֵל מִכָּל מְלַאכְתּוֹ:

בְּמִצְוַת שַׁבָּת אֵל יַחֲלִיצֶךָ, קוּם קְרָא אֵלָיו יָחִישׁ לְאַמְּצֶךָ, נִשְׁמָת כָּל חַי וְגַם נַעֲרִיצֶךָ, אֱכֹל בְּשִׂמְחָה כִּי כְבָר רָצָךְ:

בְּמִשְׁנָה לֶחֶם וְקִדּוּשׁ רַבָּה, בְּרֹב מַטְעַמִּים וְרוּחַ נְדִיבָה, יְזֻכּוּ לְרַב טוּב הַמִּתְעַנְּגִים בָּהּ, בְּבִיאַת גּוֹאֵל לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא:

סימן: מנחם.

לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים בַּרְבּוּרִים וּשְׂלָיו וְדָגִים:

מַה יְּדִידוּת מְנוּחָתֵךְ, אַתְּ שַׁבָּת הַמַּלְכָּה. בְּבֵן נָרוּץ לִקְרָאתֵךְ, בּוֹאִי כַלָּה נְסוּכָה. לְבוּשׁ בִּגְדֵי חֲמוּדוֹת, לְהַדְלִיק נֵר בִּבְרָכָה. וַתֵּכֶל כָּל הָעֲבוֹדוֹת, לֹא תַעֲשׂוּ מְלָאכָה. לְהִתְעַנֵּג

מֵעֶרֶב מַזְמִינִים, כָּל מִינֵי מַטְעַמִּים. מִבְּעוֹד יוֹם מוּכָנִים, תַּרְנְגוֹלִים מְפֻטָּמִים. וְלַעֲרוֹךְ בַּמָּה מִינִים, שְׁתוֹת יֵינוֹת מְבֻשָּׂמִים. וְתַפְנוּקֵי מַעֲדַנִּים, בְּכָל שָׁלֹשׁ פְּעָמִים. לְהִתְעַנֵּג

נַחֲלַת יַעֲקֹב יֵרָשׁ, בְּלִי מְצָרִים נַחֲלָה. וְיַכְבְּדוּהוּ עָשִׁיר וָרָשׁ, וְתִזְכּוּ לְגָאֳלָה. יוֹם שַׁבָּת אִם תִּשְׁמְרוּ, וְהָיִיתֶם לִי סְגֻלָּה. שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבוֹדוּ, וּבַשְּׁבִיעִי נָגִילָה. לְהִתְעַנֵּג

חֲפָצֶיךָ אֲסוּרִים, וְגַם לַחֲשֹׁב חֶשְׁבּוֹנוֹת. הִרְהוּרִים מֻתָּרִים, וּלְשַׁדֵּךְ הַבָּנוֹת. וְתִינוֹק לְלַמְּדוֹ סֵפֶר, לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת. וְלַהֲגוֹת בְּאִמְרֵי שֶׁפֶר, בְּכָל פִּנּוֹת וּמַחֲנוֹת. לְהִתְעַנֵּג

הִלּוּכְךָ תְּהֵא בְּנַחַת, עֹנֶג קְרָא לַשַּׁבָּת. וְהַשֵּׂנָה מְשֻׁבַּחַת, כְּדַת נֶפֶשׁ מְשִׁיבַת. בְּבֵן נַפְשִׁי לְךָ עָרְגָה, וְלָנוּחַ בְּחִבַּת. כַּשּׁוֹשַׁנִּים סוּגָה, בּוֹ יָנוּחוּ בֵּן וּבַת. לְהִתְעַנֵּג

מֵעִין עוֹלָם הַבָּא, יוֹם שַׁבָּת מְנוּחָה. כָּל הַמִּתְעַנְּגִים בָּהּ, יִזְכּוּ לְרֹב שִׂמְחָה. מְחֻבָּלֵי מָשִׁיחַ, יֻצָּלוּ לְרָוָחָה. פְּרוּתֵנוּ תַּצְמִיחַ, וְגַם יָגוֹן וַאֲנָחָה. לְהִתְעַנֵּג

סימן: ברוך חזק.

בָּרוּךְ אֵל עֶלְיוֹן, אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה. לְנַפְשֵׁנוּ פְּדִיוֹם, מִשֵּׁאת וַאֲנָחָה. וְהוּא יִדְרֹשׁ לְצִיּוֹן, עִיר הַנִּדָּחָה. עַד אָנָּה תּוּגְיוֹן, נֶפֶשׁ נֶאֱנָחָה.

הַשּׁוֹמֵר שַׁבָּת, הַבֵּן עִם הַבַּת, לָאֵל יֵרָצוּ, בְּמִנְחָה עַל מַחֲבַת:

רוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת, מֶלֶךְ עוֹלָמִים. אָת עַמּוֹ לְשִׁבּוֹת, אִוֵּן בַּנְּעִימִים. בְּמַאֲכָלֵי עֲרֵבוֹת, בְּמִינֵי מַטְעַמִּים. בְּמַלְבּוּשֵׁי כָבוֹד, זֶבַח מִשְׁפָּחָה. הַשּׁוֹמֵר

וְאַשְׁרֵי כָּל חוֹכֶה, לְתַשְׁלוּמֵי בֵּפֶל. מֵאֵת כָּל סוֹכֶה, שׁוֹכֵן בָּעֲרָפֶל. נַחֲלָה לוֹ יִזְּפֶה, בָּהָר וּבַשְּׁפֶל. נַחֲלָה וּמְנוּחָה, כַּשָּׁמֶשׁ לוֹ זָרְחָה. הַשּׁוֹמֵר

כָּל שׁוֹמֵר שַׁבָּת, כַּדָּת מְחַלְּלוֹ. הֵן הֶכְשֵׁר חִבַּת, קֹדֶשׁ גּוֹרָלוֹ. וְאִם יֵצֵא חוֹבַת, הַיּוֹם אַשְׁרֵי לוֹ. אֶל אֵל אָדוֹן מְחוֹלְלוֹ, מְנֻחָה הִיא שְׁלוּחָה. הַשּׁוֹמֵר

חֶמְדַּת הַיָּמִים, קָרָאוֹ אֵלִי צוּר. וְאַשְׁרֵי לִתְמִימִים, אִם יִהְיֶה נָצוּר. פֶּתַע הִלּוּמִים, עַל רֹאשָׁם יָצוּר. צוּר הָעוֹלָמִים, רוּחוֹ בָּם נָחָה. הַשּׁוֹמֵר

זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. קָרְנוֹ כִּי גָּבְהָה, גֵּוֶר עַל רֹאשׁוֹ. עַל כֵּן יִתֵּן הָאָדָם לְנַפְשׁוֹ. עֹנֶג וְגַם שִׂמְחָה בָּהֶם לְמָשְׁחָה. הַשּׁוֹמֵר

קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם, שַׁבָּת הַמַּלְכָּה. אֶל תּוֹךְ בָּתֵּיכֶם, לְהָנִיחַ בְּרָכָה. בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם, לֹא תַעֲשׂוּ מְלָאכָה. בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם, עֶבֶד וְגַם שִׁפְחָה. הַשּׁוֹמֵר

סימן: **ישראל**. מיוחס לרבינו ישראל נג'ארה ז"ל.

יוֹם זֶה מְכֻבָּד מִכָּל יָמִים, כִּי בוֹ שָׁבַת צוּר עוֹלָמִים:

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלַאכְתֶּךָ, וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי לֵאלֹהֶיךָ, שַׁבָּת לֹא תַעֲשֶׂה בוֹ מְלָאכָה, כִּי כֹל עָשָׂה שֵׁשֶׁת יָמִים. יוֹם זֶה

רִאשׁוֹן הוּא לְמִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, יוֹם שַׁבָּתוֹן יוֹם שַׁבָּת קֹדֶשׁ, עַל כֵּן כָּל אִישׁ בְּיֵינוֹ יְקַדֵּשׁ, עַל שְׁתֵּי לֶחֶם יִבְצְעוּ תְּמִימִים. יוֹם זֶה

אֱכוֹל מַשְׁמַנִּים שְׁתֵה מַמְתַּקִּים, כִּי אֵל יִתֵּן לְכָל בּוֹ דְּבֵקִים, בֶּגֶד לִלְבֹּשׁ לֶחֶם חֻקִּים, בָּשָׂר וְדָגִים וְכָל מַטְעַמִּים. יוֹם זֶה

לֹא תֶחְסַר כֹּל בּוֹ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ, וּבֵרַכְתָּ אֶת יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ, כִּי בֵּרַכְךָ מִכָּל הָעַמִּים. יוֹם זֶה

הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹדוֹ, וְגַם הָאָרֶץ מָלְאָה חַסְדּוֹ, רְאוּ כִּי כָל אֵלֶּה עָשְׂתָה יָדוֹ, כִּי הוּא הַצּוּר פָּעֳלוֹ תָמִים. יוֹם זֶה

מילים: רבינו יהודה הלוי ז"ל

סימן: יהודה.

יוֹם שַׁבָּתוֹן אֵין לִשְׁבוֹחַ, זִכְרוֹ כְּרֵיחַ הַנִּיחוֹחַ,

יוֹנָה מָצְאָה בוֹ מָנוֹחַ, וְשָׁם יָנוּחוּ יְגִיעֵי כֹחַ:

הַיּוֹם נִכְבָּד לִבְנֵי אֱמוּנִים, זְהִירִים לְשָׁמְרוֹ אָבוֹת וּבָנִים, חָקוּק בִּשְׁנֵי לֻחוֹת אֲבָנִים,
מֵרֹב אוֹנִים וְאַמִּיץ כֹּחַ: יוֹנָה

וּבָאוּ כֻלָּם בִּבְרִית יַחַד, נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע אָמְרוּ בְּאֶחָד, וּפָתְחוּ וְעָנוּ יְהוָה יאהדונהי
אֶחָד, בָּרוּךְ הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ: יוֹנָה

דְּבָר בְּקָדְשׁוֹ (אֵל) בְּהַר הַמּוֹר, יוֹם הַשְּׁבִיעִי זָכוֹר וְשָׁמוֹר, וְכָל פְּקוּדָיו יַחַד לִגְמֹר,
חַזֵּק מָתְנַיִם וְאַמֵּץ כֹּחַ: יוֹנָה

הָעָם אֲשֶׁר נָע כַּצֹּאן טָעָה, יִזְכֹּר לְפָקְדוֹ בְּרִית וּשְׁבוּעָה, לְבַל יַעֲבָר בָּם מִקְרֵי רָעָה,
כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ עַל מֵי נֹחַ: יוֹנָה

חיברו רבינו **אברהם** בן עזרא וחתום שמו בראשי החרוזים.

צָמְאָה נַפְשִׁי לֵאלֹהִים לְאֵל חָי. לִבִּי וּבְשָׂרִי יְרַנְּנוּ לְאֵל חָי:

אֵל אֶחָד בָּרָאנִי. וְאָמַר חַי אָנִי. כִּי לֹא יְרָאֵנִי. הָאָדָם וָחָי. לִבִּי

בָּרָא כֹּל בְּחָכְמָה. בְּעֵצָה וּבִמְזִמָּה. מְאֹד נֶעֱלָמָה. מֵעֵינֵי כָּל חָי. לִבִּי

רָם עַל כֹּל כְּבוֹדוֹ. כָּל פֶּה יְחַוֶּה הוֹדוֹ. בָּרוּךְ אֲשֶׁר בְּיָדוֹ. נֶפֶשׁ כָּל חָי. לִבִּי

חִבְּדִיל נִינֵי תָם. חֻקִּים לְהוֹרוֹתָם. אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם. הָאָדָם וָחָי. לִבִּי

מִי זֶה יִטְטַדָּק. נִמְשַׁל לְאָבָק דַּק. אֱמֶת כִּי לֹא יִצְדַּק. לְפָנֶיךָ כָּל חָי. לִבִּי

בְּלֵב יֵצֶר חָשׁוּב. כִּדְמוּת חֲמַת עַכְשׁוּב. וְאֵיכָכָה יָשׁוּב. הַבָּשָׂר הֶחָי. לִבִּי

נְסוֹגִים אִם אָבוּ. וּמִדַּרְכָּם שָׁבוּ. טֶרֶם יִשְׁכָּבוּ. בֵּית מוֹעֵד לְכָל חָי. לִבִּי

עַל כֹּל אֱהוֹדֶךָ. כָּל פֶּה תְּיַחֲדֶךָ. פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ. וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חָי. לִבִּי

זְכוֹר אַהֲבַת קְדוּמִים. וְהַחֲיֵה נִרְדָּמִים. וְקָרֵב הַיָּמִים. אֲשֶׁר בֶּן יִשַׁי חָי. לִבִּי

רָאֵה לִגְבֶרֶת אֱמֶת. שִׁפְחָה נוֹאֱמֶת. לֹא כִּי בְּנֵךְ הַמֵּת. וּבְנִי הֶחָי. לִבִּי
אֶקוֹד עַל אַפַּי. וְאֶפְרֹשׂ לְךָ כַּפַּי. עֵת כִּי אֶפְתַּח פִּי. בְּנִשְׁמַת כָּל חָי. לִבִּי

מילים: רבינו ישראל נג'ארה ז"ל.

סימן: **ישראל**.

יָהּ רִבּוֹן עָלַם וְעַלְמַיָּא. אַנְתְּ הוּא מַלְכָּא מָלֶךְ מַלְכַיָּא. עוֹבָדֵי גְּבוּרָתָךְ וְתֻמְהַיָּא.
שְׁפַר קֳדָמָי לְהַחֲוָיָא: יָהּ רִבּוֹן
שָׁבְחִין אֲסַדֵּר צַפְרָא וְרַמְשָׁא, לָךְ אֱלָהָא קַדִּישָׁא. דִּי בְּרָא כָּל נַפְשָׁא. עִירִין קַדִּישִׁין
וּבְנֵי אֱנָשָׁא, חֱיַת בָּרָא וְעוֹפֵי שְׁמַיָּא: יָהּ רִבּוֹן
רַבְרְבִין עוֹבָדָךְ וְתַקִּיפִין, מַכִּיךְ רְמָיָא וְזַקִּיף כְּפִיפִין, לוּ יְחֶיֶה גְּבַר שְׁנִין אַלְפִין, לָא
יֵעוֹל גְּבוּרָתָךְ בְּחוּשְׁבָּנַיָּא: יָהּ רִבּוֹן
אֱלָהָא דִּי לֵהּ יְקָר וּרְבוּתָא. פְּרוֹק יָת עָנָךְ מִפּוּם אַרְיְוָתָא. וְאַפֵּיק יַת עַמָּךְ מִגּוֹ
גָּלוּתָא. עַמָּךְ דִּי בְחַרְתְּ מִכָּל אוּמַיָּא: יָהּ רִבּוֹן
לְמִקְדָּשֵׁךְ תּוּב וּלְקָדֶשׁ קוּדְשִׁין. אֲתַר דִּי בֵהּ יָחְדוּן רוּחִין וְנַפְשִׁין. וְיַזְמְרוּן לָךְ שִׁירִין
וְרַחֲשִׁין. בְּירוּשְׁלֶם קַרְתָּא דְּשׁוּפְרַיָּא: יָהּ רִבּוֹן

חיברו ר' אלעזר אזכרי בספר חרדים (פרק לד).

סימן: שם הוי"ה ב"ה.

יְדִיד נֶפֶשׁ אָב הָרַחֲמָן. מְשׁוֹךְ עַבְדְּךָ אֶל רְצוֹנֶךָ. יָרוּץ עַבְדְּךָ כְּמוֹ אַיָּל. יִשְׁתַּחֲוֶה
מוּל הֲדָרֶךָ. כִּי יֶעֱרַב לוֹ יְדִידוּתֶךָ. מִנֹּפֶת צוּף וְכָל מַעַם:

הָדוּר נֶאֱה זִיו הָעוֹלָם. נַפְשִׁי חוֹלַת אַהֲבָתֶךָ. אָנָּא אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ. בְּהַרְאוֹת
לָהּ נֹעַם זִיוֶךָ. אָז תִּתְחַזֵּק וְתִתְרַפֵּא. וְהָיְתָה לָהּ שִׂמְחַת עוֹלָם:

וָתִיק יֶחֱמוּ רַחֲמֶיךָ. וְחוּסָה נָא עַל עַם אֲהוּבֶךָ. כִּי זֶה כַּמֶּה נִכְסוֹף נִכְסַף. לִרְאוֹת
בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ. אָנָּא אֵלִי חֶמְדַּת לִבִּי. חוּסָה נָא וְאַל תִּתְעַלָּם:

הִגָּלֶה נָא וּפְרוֹשׂ חָבִיב. עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ. תָּאִיר אֶרֶץ מִכְּבוֹדֶךָ. נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָּךְ. מַהֵר אָהוּב כִּי בָא מוֹעֵד. וְחָנֵנוּ כִּימֵי עוֹלָם:

מילים: רבינו אברהם בן עזרא ז"ל
סימן: **אברהם**.

אֲגַדֶּלְךָ אֱלֹהַי כָּל נְשָׁמָה וְאוֹדְךָ בְּרֹב פַּחַד וְאֵימָה:

בְּעָמְדִי תּוֹךְ קְהָלְךָ צוּר לְרוֹמֵם לְךָ אֶכְרַע וְאֶכּוֹף רֹאשׁ וְקוֹמָה:

רְקִיעֵי רוּם הֲלֹא נָטָה בְּמִבְטָא, וְהָאָרֶץ יְסָדָהּ עַל בְּלִימָה:

הֲיוּכַל אִישׁ חֲקוֹר אֶת סוֹד יוֹצְרוֹ וּמִי הוּא זֶה בְּכָל קִדְמָה וָיָמָה:

מְרוֹמָם הוּא עֲלֵי כָּל פֶּה וְלָשׁוֹן אֲשֶׁר הִפְלִיא וְעָשָׂה כֹּל בְּחָכְמָה:

וְיִתְגַּדַּל בְּגוֹי קָדוֹשׁ וְעָלְיוֹן וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהּ רַבָּא בְּעָלְמָא:

מנוסח תפילת מוסף של שבת

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג, עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ, וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ, חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ, זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית.

סימן: **שמעיהו**.

אוֹדֶה לָאֵל לֵבָב חוֹכֵךְ. בְּרֹן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר:

שִׁימוּ לֵב עַל הַנְּשָׁמָה. לָשֶׁם שְׁבוֹ וַאֲחָלָמָה. וְאוֹרָהּ כְּאוֹר הַחַמָּה. שִׁבְעָתַיִם כְּאוֹר בֹּקֶר:

מִכְּפֵא כָּבוֹד חֻצָבָה. לָגוּר בְּאֶרֶץ עֲרָבָה. לְהַצִּילָהּ מִלָּהָבָה. וּלְהָאִירָהּ לִפְנוֹת בֹּקֶר:

עוּרוּ נָא כִּי בְּכָל לַיְלָה. נִשְׁמַתְכֶם עוֹלָה לְמַעְלָה. לָתֵת דִּין וְחֶשְׁבּוֹן מִפְּעָלָהּ. לְיוֹצֵר עֶרֶב וָבֹקֶר:

יְמְצָאוּהָ מְחֻדֶּשֶׁת. בְּזָכְיוֹת וּבְתוֹסֶפֶת. כְּמוֹ כַּלָּה מְקֻשָּׁטֶת. תָּמִיד בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר:

הַנֶּאֱמָן בְּפִקְדוֹנוֹ. יַחֲזִירֶנָּה לוֹ כִּרְצוֹנוֹ. אִישׁ לֹא גָּוַע בַּעֲוֹנוֹ. וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר:

וְהַחַיּוּ הָעֲנִיָּה. יְחִידָה תַּמָּה וּנְקִיָּה. וַאֲשֶׁר נַפְשׁוֹ לֹא חִיָּה. אֵיךְ יִזְכֶּה לְאוֹר הַבֹּקֶר:

נֹעַם יְהוָה יאהדונהי לַחֲזוֹת. נִזְכֶּה וּבַשָּׁנָה הַזֹּאת. בְּשִׂמְחוֹת תַּחַת רְגָזוֹת. בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי בֹּקֶר:

מילים: רבינו אברהם מימון תלמיד הרמ"ק ז"ל

סימן: **אברהם מימון חזק.**

אֵל מִסְתַּתֵּר בְּשַׁפְרִיר חֶבְיוֹן. הַשֹּׂכֶל הַנֶּעֱלָם מִכָּל רַעְיוֹן. עִלַּת הָעִלּוֹת מֻכְתָּר בְּכֶתֶר עֶלְיוֹן. כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ יְיָ:

בְּרֵאשִׁית תּוֹרָתְךָ הַקְּדוּמָה. רְשׁוּמָה חָכְמָתְךָ הַפְּתוּמָה. מֵאַיִן תִּמָּצֵא וְהִיא נֶעֱלָמָה. רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יְיָ:

רְחוֹבוֹת הַנָּהָר נַחֲלֵי אֱמוּנָה. מַיִם עֲמוּקִים יִדְלֵם אִישׁ תְּבוּנָה. תּוֹצָאוֹתֶיהָ חַמְשִׁים שַׁעֲרֵי בִינָה. אֱמוּנִים נוֹצֵר יְיָ:

הָאֵל הַגָּדוֹל עֵינֵי כֹל נֶגְדֶּךָ. רַב חֶסֶד גָּדוֹל עַל הַשָּׁמַיִם חַסְדֶּךָ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם זְכוֹר לְעַבְדֶּךָ. חַסְדֵי יְיָ אַזְכִּיר תְּהִלּוֹת יְיָ:

מָרוֹם נֶאְדָּר בְּכֹחַ וּגְבוּרָה. מוֹצִיא אוֹרָה מֵאֵין תְּמוּרָה. פַּחַד יִצְחָק מִשְׁפָּטֵינוּ הָאִירָה. אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יְיָ:

מִי אֵל כָּמוֹךָ עוֹשֶׂה גְדוֹלוֹת. אֲבִיר יַעֲקֹב נוֹרָא תְהִלּוֹת. תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת. כִּי שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים יְיָ:

יָהּ זְכוּת אָבוֹת יָגֵן עָלֵינוּ. נָצַח יִשְׂרָאֵל מִצָּרוֹתֵינוּ גְּאָלֵנוּ. וּמְבוֹר גָּלוּת דְּלֵנוּ וְהַעֲלֵנוּ. לְנַצֵּחַ עַל מְלֹאכֶת בֵּית יְיָ:

מִימִין וּמִשְּׂמֹאל יְנִיקַת הַגְּבִיאִים. נָצַח וָהוֹד מֵהֶם נִמְצָאִים. יָכִין וּבוֹעַז בְּשֵׁם נִקְרָאִים. וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ:

יְסוֹד צַדִּיק בְּשִׁבְעָה נֶעְלָם. אוֹת בְּרִית הִיא לְעוֹלָם. מֵעֵין הַבְּרָכָה צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. צַדִּיק אַתָּה יְיָ:

נָא הָקֵם בְּמְהֵרָה מַלְכוּת דָּוִד וּשְׁלֹמֹה. בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ. בְּגָסֶת יִשְׂרָאֵל כַּלָּה קְרוּאָה בִנְעִימָה. עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת בְּיַד יְיָ:

חָזָק מְיַחֵד כְּאֶחָד עֶשֶׂר סְפִירוֹת. וּמְיַחֵד אַלּוּף יְרָאֶה מְאוֹרוֹת. סַפִּיר גְּוָרָתָם יַחַד מְאִירוֹת. תִּקְרַב רִנָּתִי לְפָנֶיךָ יְיָ:

חיבורו מהרה"ק רבי אהרן הגדול זצוק"ל מקארלין:

חתם שם הוי"ה ב"ה בר"ת הבתים ושמו אהרן חתם בר"ת השניות ותיבת נשמה בשלישית.

יָהּ אָכְסֹף נְעַם שַׁבָּת הַמִּתְאָמֶת וּמִתְאַחֶדֶת בְּסַגְלָתֶךָ. מְשֹׁךְ נְעַם יִרְאָתְךָ לְעַם מְבַקְּשֶׁיךָ רְצוֹנֶךָ. קַדֵּשׁ בְּקְדֻשַּׁת הַשַּׁבָּת הַמִּתְאַחֶדֶת בְּתוֹרָתֶךָ. פְּתַח לָהֶם נְעַם וְרָצוֹן לְפִתּוֹחַ שַׁעֲרֵי רְצוֹנֶךָ:

הָיָה הֹוֶה שָׁמוּר שׁוֹמְרֵי וּמְצַפִּים שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ. בְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם בֵּן נַפְשָׁם תַּעֲרֹג לְקַבֵּל נְעַם שַׁבָּת הַמִּתְאַחֶדֶת בְּשֵׁם קָדְשֶׁךָ. הַצֵּל מְאַחֲרֵי לִפְרֹשׁ מִן הַשַּׁבָּת לְבִלְתִּי תִּהְיֶה סָגוּר מֵהֶם. שִׁשָּׁה יָמִים הַמְקַבְּלִים קְדֻשָּׁה מִשַּׁבַּת קָדְשֶׁךָ. וְטַהֵר לִבָּם בֶּאֱמֶת וּבֶאֱמוּנָה לְעָבְדֶךָ:

וְיִהְיוּ רַחֲמֶיךָ מִתְגּוֹלְלִים עַל עַם קָדְשֶׁךָ. לְהַשְׁקוֹת צְמֵאֵי חַסְדֶּךָ מְנָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן. לְעַטֵּר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתִפְאֶרֶת הַמְפֻאָרִים אוֹתְךָ (בְּיוֹם שַׁבָּת) עַל יְדֵי שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ. כָּל שִׁשָּׁה יָמִים לְהַנְחִילָם נַחֲלַת יַעֲקֹב בְּחִירֶךָ:

הַשַּׁבָּת נַעַם הַנְּשָׁמוֹת. וְהַשְׁבִיעִי עָנֹג הָרוּחוֹת. וְעֵדֶן הַנְּפָשׁוֹת. לְהִתְעַדֵּן בְּאַהֲבָתֶךָ וְיִרְאָתֶךָ. שַׁבָּת קוֹדֶשׁ נַפְשִׁי חוֹלַת אַהֲבָתֶךָ. שַׁבָּת קוֹדֶשׁ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יֶחֱסָיוּן. יִרְוֶיוּן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ:

זה הזמר מיוסד מן חרוז שני והלאה ע"פ א"ב וכל חלק הרביעי מן כל חרוז לקוח מן פסוק אחד. ובחרוז הראשון מפני ענותנותו של המחבר חתם שמו בראשי תיבות שניות של ג' חלקי החרוז שהם מקדש שומר הרבה ר"ת משה:

כָּל מְקַדֵּשׁ שְׁבִיעִי כָּרָאוּי לוֹ. כָּל שׁוֹמֵר שַׁבָּת כַּדָּת מֵחַלְּלוֹ. שְׁכָרוֹ הַרְבֵּה מְאֹד עַל פִּי פָּעֳלוֹ. אִישׁ עַל מַחֲנֵהוּ וְאִישׁ עַל דִּגְלוֹ:

אוֹהֲבֵי יְהוָה הַמְחַכִּים בְּבִנְיַן אֲרִיאֵל. בְּיוֹם הַשַּׁבָּת שִׂישׂוּ וְשִׂמְחוּ בְּמַקְבְּלֵי מַתַּן נַחֲלִיאֵל. גַּם שְׂאוּ יְדֵיכֶם קוֹדֶשׁ וְאִמְרוּ לָאֵל. בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

דּוֹרְשֵׁי יְהוָה זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבוֹ. הַמְאַחֲרִים לָצֵאת מִן הַשַּׁבָּת וּמְמַהֲרִים לָבֹא. שְׂמֵחִים לְשָׁמְרוֹ וּלְעָרֵב עֲרוּבוֹ. זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ:

זְכֹרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה בְּמִצְוַת שַׁבָּת גְּרוּסָה. חֲרוּתָה לְיוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּכַלָּה בֵּין רֵעוֹתֶיהָ מְשֻׁבָּצָה. טְהוֹרִים יִירָשׁוּהָ וִיקַדְּשׁוּהָ בְּמַאֲמַר כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה:

יוֹם קָדוֹשׁ הוּא מִבּוֹאוֹ וְעַד צֵאתוֹ. כָּל זֶרַע יַעֲקֹב יְכַבְּדוּהוּ כִּדְבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ. לָנוּחַ בּוֹ וְלִשְׁמוֹחַ בְּתַעֲנוּג אָכוֹל וְשָׁתוֹ כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אוֹתוֹ:

מְשֹׁךְ חַסְדְּךָ לְיֹדְעֶיךָ אֵל קַנָּא וְנוֹקֵם. נוֹטְרֵי לַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי זָכוֹר וְשָׁמוֹר לְהָקֵם. שַׂמְּחֵם בְּבִנְיַן שָׁלֵם בְּאוֹר פָּנֶיךָ תַּבְהִיקֵם. יִרְוֶיוּן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַּשְׁקֵם:

עֲזוֹר לַשּׁוֹבְתִים בַּשְּׁבִיעִי בֶּחָרִישׁ וּבַקָּצִיר עוֹלָמִים. פּוֹסְעִים בּוֹ פְּסִיעָה קְטַנָּה. סוֹעֲדִים בּוֹ לְבָבֵךְ שָׂלֵשׂ פְּעָמִים. צִדְקָתָם תַּצְהִיר בְּאוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים. יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אַהֲבַת תָּמִים. יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים:

זמירות ופיוטים למוצאי שבת

הובא באבודרהם עמו' קפ"ה

מיוסד על סדר א'לף ב'ית.

אֵלְיָהוּ הַנָּבִיא, אֵלְיָהוּ הַנָּבִיא, אֵלְיָהוּ הַגִּלְעָדִי. בִּמְהֵרָה יָבֹא אֵלֵינוּ, עִם מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד:

אִישׁ אַשְׁרֵי קִנֵּא לְשֵׁם הָאֵל, אִישׁ בֵּישַׁר שָׁלוֹם עַל יַד יְקוּתִיאֵל, אִישׁ גָּשׁ וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֵלְיָהוּ

אִישׁ דּוּרוֹת שְׁנַיִם עָשָׂר רָאוּ עֵינָיו. אִישׁ הַנִּקְרָא בַּעַל שֵׂעָר בְּסִימָנָיו. אִישׁ וְאֵזוֹר עוֹר אָזוּר בְּמָתְנָיו. אֵלְיָהוּ

אִישׁ זָעַף עַל עוֹבְדֵי חַמָּנִים. אִישׁ חָשׁ וְנִשְׁבַּע מִהְיוֹת גִּשְׁמֵי מְעוֹנִים. אִישׁ טַל וּמָטָר עָצַר שָׁלֹשׁ שָׁנִים. אֵלְיָהוּ

אִישׁ יָצָא לִמְצוֹא לְנַפְשׁוֹ נַחַת. אִישׁ כִּלְכְּלוּהוּ הָעוֹרְבִים וְלֹא מֵת לַשַּׁחַת. אִישׁ לְמַעֲנוֹ נִתְבָּרְכוּ כַּד וְצַפַּחַת. אֵלְיָהוּ

אִישׁ מוֹסָרָיו הִקְשִׁיבוּ כְּמֵהִים. אִישׁ נֶעֱנָה בָּאֵשׁ מְשִׁמֵּי גְבוֹהִים. אִישׁ שָׂחוּ אַחֲרָיו יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים. אֵלְיָהוּ

אִישׁ עָתִיד לְהַשְׁתַּלֵּחַ מִשְּׁמֵי עֲרָבוֹת. אִישׁ פָּקִיד עַל כָּל בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת. אִישׁ צִיר נֶאֱמָן לְהָשִׁיב לֵב בָּנִים עַל אָבוֹת. אֵלְיָהוּ

אִישׁ קָרָא קַנֹּא קִנֵּאתִי לַיָּ בְּתִפְאָרָה. אִישׁ רָכַב עַל סוּסֵי אֵשׁ וְעָלָה בַּסְּעָרָה. אִישׁ שֶׁלֹּא טָעַם טַעַם מִיתָה וּקְבוּרָה. אֵלְיָהוּ

תִּשְׁבִּי תַּצִּילֵנוּ מִפִּי אֲרָיוֹת. תְּבַשְּׂרֵנוּ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּתוֹת. תְּשַׂמְּחֵנוּ בָּנִים עַל אָבוֹת. אֵלְיָהוּ

אִישׁ תִּשְׁבִּי עַל שְׁמוֹ נִקְרָא. תַּצִּילֵנוּ עַל יָדוֹ בַּתּוֹרָה. תַּשְׁמִיעֵנוּ מִפִּיו בְּשׂוֹרָה טוֹבָה בִּמְהֵרָה. תּוֹצִיאֵנוּ מֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה. אֵלְיָהוּ

אַשְׁרֵי מִי שָׁרָאָה פָּנָיו בַּחֲלוֹם. אַשְׁרֵי מִי שֶׁנָּתַן לוֹ שָׁלוֹם. וְהֶחֱזִיר לוֹ שָׁלוֹם. יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם. אֵלְיָהוּ
כַּכָּתוּב: הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה הַנָּבִיא. לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְהוָה יאהדונהי הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא: וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים. וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם:

סימן: **יצחק הקטן**.

הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל. חַטֹּאתֵינוּ יִמְחוֹל. זַרְעֵנוּ וְכַסְפֵּנוּ יַרְבֶּה כַּחוֹל. וְכַכּוֹכָבִים בַּלָּיְלָה. המבדיל
יוֹם פָּנָה כְּצֵל תִּמְרֹ. אֶקְרָא לָאֵל עָלַי גּוֹמֵר. יוֹם אֲשֶׁר אָמַר שׁוֹמֵר. אָתָא בֹקֶר וְגַם לָיְלָה. המבדיל
צִדְקָתְךָ כְּהַר חָבוּר. עֲלֵי פִּשְׁעַי עָבֹר תַּעֲבוּר. כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבוֹר. וְאַשְׁמוּרָה בַּלָּיְלָה. המבדיל
חָלְפָה עוֹנַת מִנְחָתִי. מִי יִתֵּן מְנוּחָתִי. יָגַעְתִּי בְּאַנְחָתִי. אַשְׁחֶה בְּכָל לָיְלָה. המבדיל
קוֹלִי שִׁמְעָה בַּל יֶנֶטֶל. פְּתַח לִי שַׁעַר הַמְּנֻטָּל. שָׂראשִׁי נִמְלָא טָל. קְוֻצּוֹתַי רְסִיסֵי לָיְלָה המבדיל
הֵעָתֵר נוֹרָא וְאָיוֹם. אָשׁוּעַ תְּנָה פְּדִיּוֹם. בְּנָשֶׁף בְּעֶרֶב יוֹם. בְּאִישׁוֹן לָיְלָה. המבדיל
קְרָאתִיךָ יָהּ הוֹשִׁיעֵנִי. אֹרַח חַיִּים תּוֹדִיעֵנִי. מְדַלּוּת תְּבַצְּעֵנִי. מִיּוֹם וְעַד לָיְלָה. המבדיל
טַהֵר טִנּוּף מַעֲשַׂי. פֶּן יֹאמְרוּ מַכְעִיסַי. אַיֵּה אֱלוֹהַּ עוֹשָׂי. נוֹתֵן זְמִירוֹת בַּלָּיְלָה. המבדיל
נַחְנוּ בְיָדֶךָ כַּחוֹמֶר. סְלַח נָא עַל קַל וָחוֹמֶר. יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אוֹמֶר. וְלַיְלָה לְלָיְלָה. המבדיל
אֵל פּוֹדֶה מִכָּל צָר. קְרָאנוּךָ מִן הַמֵּצָר. יָדְךָ לֹא תִקָּצֵר. לֹא יוֹם וְלֹא לָיְלָה. המבדיל
מִיכָאֵל שַׂר יִשְׂרָאֵל. אֵלְיָהוּ וְגַבְרִיאֵל. בֹּאוּ נָא עִם הַגּוֹאֵל. קוּמוּ בַּחֲצִי הַלָּיְלָה. המבדיל

מְמַנְּנוּ מְיָכָאֵל. וּמִשְּׁמֹאלֵנוּ גַּבְרִיאֵל. וְעַל רֹאשֵׁנוּ שְׁכִינַת אֵל. בְּכָל יוֹם וּבְכָל לָיְלָה.
המבדיל

תְּנָה לָנוּ שָׁבוּעַ טוֹב. רַעֲנָן כְּגַן רָטוֹב. וּמֵיְהוָה יָבוֹא הַטּוֹב. כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלָּיְלָה.
המבדיל

יְבוֹרַךְ הַבַּיִת הַזֶּה. מִפִּי נָבִיא וְגַם חוֹזֶה. כִּי בֶן יְצָוֶה אֱלֹהֵינוּ זֶה. לְשָׁמְרוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה.
המבדיל

הַמַּבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. יְחַיֵּינוּ מִיּוֹמַיִם. יַרְאֵנוּ בְטוּב יְרוּשָׁלַיִם. וְלִמְשׁוֹל בַּיּוֹם וּבַלָּיְלָה.
המבדיל

סימן: **אברהם**.

אֵל אֵלְיָהוּ. אֵל אֵלְיָהוּ. בְּזְכוּת אֵלְיָהוּ. הַנָּבִיא הָבֵא נָא:

בּוֹ יִרְתּוֹם רִכְבּוֹ. נָע בַּשְּׁבִי כִּי בוֹ. לֹא שָׁכַב לִבּוֹ. גַּם לֹא רָאָה שֵׁנָה. אל אליהו:

רַב מַחְלִי בְּרִאוֹת. בַּחְשִׁי וּמְשַׁנְּאוֹת. יָפוֹת וּבְרִיאוֹת. בָּשָׂר וַתַּרְעֻנָה. אל אליהו:

הַשְׁקֵה צוּר מֵי רֹאשׁ. צָר עֵינָיו יִלְטוֹשׁ. יוֹם עֵינַי לִקְדוֹשׁ. יִשְׂרָאֵל תִּשְׁעֶינָה. אל אליהו:

מָתַי תַּרְאֶה אוֹת. יֶשַׁע אֵל קוֹרְאוֹת. לָךְ וּלְךָ נוֹשְׂאוֹת. קוֹלָן וַתָּרוֹנָּה. אל אליהו:

הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל. לְפָנַי דַּל שׁוֹאֵל. אָנָּא הָאֵל אֵל. אַבְרָהָם הַקְּרֵה נָא אל אליהו:

מילים: רבינו יעקב מנוי ז"ל, הובא במחזור ויטרי סימן ר"ו.

סימן: **יעקב מנוי חזק אמיץ**.

בְּמוֹצָאֵי יוֹם מְנוּחָה. הַמְצִיא לְעַמְּךָ רְוָחָה. שְׁלַח תִּשְׁבִּי לְנֶאֱנָחָה. וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה:

יָאֲתָה לְךָ צוּרִי. לְקַבֵּץ עַם מְפוּזָרִי. מִיַּד גּוֹי אַכְזָרִי. אֲשֶׁר כָּרָה לִי שׁוּחָה:

עֵת דּוֹדִים תְּעוֹרֵר אֵל. לְמַלֵּט עַם אָשֵׁר שׁוֹאֵל. רְאוֹת טוּבְךָ בְּבוֹא גּוֹאֵל. לְשֵׂה פְּזוּרָה נְדָחָה:

קְרָא יֶשַׁע לְעַם נִדָּבָה. אֵל דָּגוּל מֵרְבָבָה. יְהִי הַשָּׁבוּעַ הַבָּא. לִישׁוּעָה וְלִרְוָחָה:

בַּת צִיּוֹן הַשְּׁכוּלָה. אֲשֶׁר הִיא הַיּוֹם גְּעוּלָה. מְהֵרָה תִּהְיֶה בְעוּלָה. אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה:

מַעְיָנוֹת אֲזַי יְזוּבוּן. וּפְדוּיִים עוֹד יְשׁוּבוּן. וּמֵי יֶשַׁע יִשְׁאֲבוּן. וְהַצָּרָה נִשְׁכָּחָה:

נְחֵה עַמְּךָ בְּאָב רַחֲמָן. יְצַפְּצְפוּ עַם לֹא אַלְמָן. דְּבַר יְהוָה יאהדונהי אֲשֶׁר נֶאֱמָן. בַּהֲקִימְךָ הַבְטָחָה:

וְיִדִידִים פְּלִיטֵי חֶרֶב. נְגִינָתָם יִפְצְחוּ בְמֶרֶב. בְּלִי צָוָחָה וּבְלִי פֶּרֶץ. אֵין יוֹצֵאת וְאֵין צָוָחָה:

יְהִי הַחֹדֶשׁ הַזֶּה. כִּנְבוּאַת אָבִי חוֹזֶה. וְיִשָּׁמַע בְּבַיִת זֶה. קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה:

חָזָק יְמַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ. **אַמִּיץ** יַעֲשֶׂה בַּקָּשָׁתֵנוּ. וְהוּא יִשְׁלַח בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. בְּרָכָה רְוָחָה וְהַצְלָחָה:

בְּמוֹצָאֵי יוֹם גִּילָה. שִׁמְךָ נוֹרָא עָלֶיהָ. שְׁלַח תִּשְׁבִּי לְעַם סְגֻלָּה. רֶוַח שָׂשׂוֹן וַהֲנָחָה:

קוֹל צָהֳלָה וְרִנָּה. שְׁפָתֵינוּ אָז תְּרַנֵּנָה. אָנָּא יְהוָה יאהדונהי הוֹשִׁיעָה נָּא. אָנָּא יְהוָה יאהדונהי הַצְלִיחָה נָּא:

על סדר א׳לף ב׳ית.

חַדֵּשׁ שָׂשׂוֹנִי. אֵל נָא וְהָבִיא. אֶת אֵלְיָהוּ הַנָּבִיא

אַמֵּץ וְחַזֵּק רְפָיוֹן יָדִי. **בָּרֵךְ** מִלַּאכְתִּי וְכָל מַעֲבָדִי. **גּוֹאֲלִי** זְכוֹר עָנְיִי וּמְרוּדִי. **דְּבָרְךָ** הַטּוֹב הָקֵם לְעוֹדְדִי. הָרֵץ וּשְׁלַח וְשַׂמַּח לְבָבִי. אֶת אֵלְיָהוּ הַנָּבִיא

וָעַד וְהָכֵן דֵּי סְפוּקִי. **זַמֵּן** מְזוֹנִי לֶחֶם חֻקִּי. **חֵלֶב** וְכָל טוּב חִישׁ לְהָנִיקִי. **טוּבְךָ** תְּשַׂבַּע עוֹלְלִי וְיוֹנְקִי. **יָבֹא** מְשִׁיחִי לְעִיר מוֹשָׁבִי. אֶת אֵלְיָהוּ הַנָּבִיא

כּוֹנֵן לְעַם זוּ צוּרִי צוּר לַחֲבוֹשׁ. **לֶחֶם** לָאֶכוֹל וּבֶגֶד לִלְבּוֹשׁ. **מְקַנְאֵי** יֶחֱזֶה יִרְאָה וְיֵבוֹשׁ. **נָוֶה** הַר צִיּוֹן בְּקָרוֹב תִּכְבּוֹשׁ. **שְׂשׂוֹנִי** יְגַדֵּל בִּרְאוֹת סְבִיבִי. אֶת אֵלְיָהוּ הַנָּבִיא

עַמּוֹן וּמוֹאָב אוֹתָם תְּכַלֶּה. פְּדוּתְךָ לְעַמְּךָ בְּקָרוֹב תְּנַגֶּלֶה. צִיּוֹן תְּמַלֵּא מֵעַם אֱלֶה.
קְרַיִת מֶלֶךְ רָב אָז נַעֲלֶה. שַׁבֵּץ תְּשַׁבֵּץ בְּתוֹךְ עַם צְבִי. אֶת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא

סימן: **אלעזר**.

אָגִיל וְאָשְׂמַח בִּלְבָבִי, בְּרָאוֹתִי בִּי כְלָבִיא, תָּרִיב רִיבִי, וּלְצִיּוֹן גּוֹאֵל תָּבִיא, אִישׁ צֶמַח תַּצְמִיחַ.

אֵלִיָּהוּ אֵלִיָּהוּ אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וּמֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ:

לָבֵן בְּלִי פַּחַד, תִּפּוֹל אֵימָה וָפַחַד, כָּל לֵב יִפְחָד, בְּעֵת יַעֲלֶה גּוֹי אֶחָד, וְאָרְחוֹתָיו יַצְלִיחַ. אֵלִיָּהוּ
עוֹד מְמַזְרֵחַ לְמַעֲרָב, עוֹד לַעֲשׂוֹת צֶדֶק רָב, עַמִּי יֶעֱרָב, לַעֲרוֹךְ מִלְחָמָה וּקְרָב, עַל אוֹיְבָיו יַצְרִיחַ. אֵלִיָּהוּ
זֵרִים מַלְכֵי אֲדָמָה, יְטוּר נָפִישׁ וָקֵדְמָה, מִשְׁמָע וְדוּמָה, נוּסוּ נֶגְבָּה וָיָמָּה, אֲשֶׁר אָתָּם יַבְרִיחַ. אֵלִיָּהוּ
רָנּוּ כָּל עִבְרֵי אֹרַח, כִּי הִנֵּה רַעֲנָן אֶזְרַח, אוֹרוֹ זָרַח, קָנָה כַּפְתּוֹר וָפָרַח, עַל הַר צִיּוֹן יַפְרִיחַ. אֵלִיָּהוּ

על סדר **א׳לף ב׳ית**.

אָמַר יְהוָה יאהדונהי לְיַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
בָּחַר יְהוָה יאהדונהי בְּיַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
גָּאַל יְהוָה יאהדונהי אֶת יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
הַבָּאִים יַשְׁרֵשׁ יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
וָיֵרֶד מִיַּעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
זְכֹר אֵלֶּה לְיַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
חֶדְוַת יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב

טוֹבוּ אׇהָלַיִךְ יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
נִשְׁבַּע יְהוָה יאהדונהי לְיַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
סְלַח נָא לַעֲוֹן יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
עַתָּה הָשֵׁב שְׁבוּת יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
פָּדָה יְהוָה יאהדונהי אֶת יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
צַוֵּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
קוֹל קוֹל יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
רָנּוּ וְשִׂמְחִי לְיַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
שָׁב יְהוָה יאהדונהי אֶת שְׁבוּת יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב

מילים: הגרי"ח זוע"א (לשון חכמים ח"א).

סימן: **אליהו חזק**.

עַל בַּיִת זֶה וְיוֹשְׁבֵהוּ. תִּהְיֶה בִּרְכַּת אֱלִיָּהוּ:

אֱלִיָּהוּ בַּעַל הָאוֹת. מַלְאַךְ יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת. זָכָה וְעָשָׂה נִפְלָאוֹת. אַשְׁרֵי הָעַיִן רָאָתָהוּ. על בית

לָבַשׁ קִנְאָה בְּתוֹךְ עַמּוֹ. וְהָיָה יְהוָה יאהדונהי עִמּוֹ. זָכָה וְלָקַח לְעַצְמוֹ. נֶפֶשׁ נָדָב וַאֲבִיהוּא. על בית

יָדָיו רַב לוֹ בְּקִנְאָתוֹ. נָתַן לוֹ הָאֵל בְּרִיתוֹ. הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם אִתּוֹ. רוּחַ יְהוָה יאהדונהי תַּנְחֵהוּ. על בית

הוּא בְאַרְבַּע עֲפִיפָתו. וּבְשָׁמַי מְרוֹמִים בֵּיתו. אַשְׁרֵי אִישׁ יִוָּכֶה לִרְאוֹתו. וְיִלְמוֹד תּוֹרָה מִפִּיהוּ.

על בית

וְאַשְׁרֵי נוֹתֵן לוֹ שָׁלוֹם. וְהוּא מַחֲזִיר לוֹ שָׁלוֹם. הַלְוַאי נִרְאֶהוּ בַּחֲלוֹם. וְנִשְׁבַּע מֵאוֹר פָּנֵיהוּ.

על בית

חַי וְקַיָּם בְּעוֹז וָאֵל. יַמְלִיץ טוֹב בְּעַד יִשְׂרָאֵל. וְחִישׁ יָבֹא עִם הַגּוֹאֵל. נָאוּו עַל הָרִים רַגְלֵהוּ.

על בית

זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ. הוּא יִכְתּוֹב זָכְיוֹתֵינוּ. בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּתֵנוּ. בְּעֵץ הַחַיִּים יוֹשֵׁב הוּא.

על בית

קוֹל אֵלְיָהוּ יַשְׁמִיעַ. שָׁלוֹם וִישׁוּעָה יַזְרִיעַ. כִּי עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ. נָחָה רוּחַ אֵלְיָהוּ.

על בית

שירים ופיוטים לשמחות

מקאם: שיגא

מילים: רבי דוד בן חסין ז"ל מגדולי משוררי מרוקו

סימן: **אני דוד בר אהרן בן חסין חזק.**

אוֹחִיל יוֹם יוֹם אֶשְׁתָּאֶה תָּמִיד עֵינִי צוֹפִיָּה אֶעְבְּרָה נָּא וְאֶרְאֶה אַדְמַת קֹדֶשׁ טְבַרְיָה אֶעְבְּרָה נָּא

נָעִימָה יְשִׁיבָתָהּ גַּם טוֹבָה רְאִיָּתָהּ יָם כִּנֶּרֶת חוֹמָתָהּ שָׂמָה הָעִיר בְּנוּיָה: אֶעְבְּרָה נָּא

יְשָׁרִים בְּלִבּוֹתָם נָחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם וּבְתוֹכָהּ מְנוּחָתָם כֻּלָּם בְּנֵי עֲלִיָּה: אֶעְבְּרָה נָּא

דֶּרֶךְ הָהָר אֶתְבּוֹנָן צִיּוֹן רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שָׁם יִתְלוֹנָן יָחִיד בְּדוֹרוֹ הָיָה: אֶעְבְּרָה נָּא

וַחֲמִשָּׁה תַלְמִידִים מְזֻהָב נֶחֱמָדִים צַדִּיקִים וַחֲסִידִים מוֹנָה שְׁבָחָן הָיָה: אֶעְבְּרָה נָּא

דְּמָה אֶחָד לְבוֹר סִיד טְפָּה אַחַת לֹא יַפְסִיד וְלַחֲבֵרוֹ חָסִיד וְחַד דְּחִיל חוֹבַיָּא: אֶעְבְּרָה נָּא

בָּם חָכָם בְּעֹז גֶּבֶר כְּמַעְיַן הַמִּתְגַּבֵּר אַשְׁרֵי יָלְדָה עַל הַמַּשְׁבֵּר אֶת בְּנוֹ שֶׁל חֲנַנְיָה: אֶעְבְּרָה נָּא

ראשׁ הָהָר שָׁם מַצֵּבָה קֶבֶר רַבִּי עֲקִיבָא עִמּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אֶלֶף תַּלְמִידַיָּא: אֶעְבְּרָה נָּא

אַשְׁרֵי הַשָּׁם רַעְיוֹנָיו לִרְאוֹת שָׁם נֶגֶד פָּנָיו רַבִּי חִיָּא וּבָנָיו יְהוּדָה וְחִזְקִיָּה: אֶעְבְּרָה נָּא

הַר גְּבֹהַּ וָרָם עַל הוּקַם עָלָיו מִמַּעַל רַבִּי מֵאִיר הוּא בַעַל אָתַיָּא וְתִמְהַיָּא: אֶעְבְּרָה נָּא

רַבִּי יוֹחָנָן חָנָה שָׁם יַחַד עִם רַב הוּנָא וְעִמָּהֶם רַב כַּהֲנָא וְגַם רַבִּי יִרְמְיָה:
אֶעְבְּרָה נָּא

קִבֵּר בְּתוֹכָהּ טָמוּן רַבִּי מֹשֶׁה בַּר מַיְמוֹן הוּא מְפָרֵשׁ דָּת אָמוּן וְרַב עַל כָּל חַכְמֵיהֶם:
אֶעְבְּרָה נָּא

כְּרַם זָכוּר לְטוֹבָה הָרַב מֹר נִיהוּ רַבָּא עֵץ חַיִּים שַׂר הַצָּבָא מִמִּשְׁפַּחַת אֲבוֹלְעַפְיָא:
אֶעְבְּרָה נָּא

לֵוֶר קֹדֶשׁ עַל רֹאשׁוֹ אֵלָיו גּוֹיִם יִדְרוֹשׁוּ מִפִּיו תּוֹרָה יְבַקְשׁוּ מִצַּפָּרָא עַד רַמְשַׁיָּא:
אֶעְבְּרָה נָּא

חֲסִין יָהּ אֵין כָּמוֹהוּ אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא בְּהֶבֶל רוּחַ פִּיהוּ רִשְׁפֵּי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶת יָהּ:
אֶעְבְּרָה נָּא

חֹדֶשׁ הָעִיר וְשִׁבְלָלָהּ חוֹמָתָהּ וְגַם חֵילָהּ בֵּית מִדְרָשׁוֹ כְּלִכְלָהּ כָּל יָמָיו אֲשֶׁר חָיָה:
אֶעְבְּרָה נָּא

זַרְעוֹ לְעוֹלָם יִהְיֶה כְּקִנְיַן הַגּוּף יִהְיֶה בִּרְכַּת הֶדְיוֹט אַל תְּהִיֶה קַלָּה וְגַם בְּזוּיָה:
אֶעְבְּרָה נָּא

קוֹל זִמְרַת שִׁיר רָנָנִי אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹנַי יִהְיוּ לִפְנֵי יְהוָה כְּמוֹ סֹלֶת נְקָיָה: אֶעְבְּרָה נָּא

מילים: רבינו שלמה זריהן ז"ל

אֵלֶיךָ אֶקְרָא יָהּ אֵל נוֹרָא תִּפָּקֵד גֶּפֶן שָׂהֲעַמִּים זָרוּהָ אֵל נוֹרָא:

שַׁוְעָתָהּ תְּקַבֵּל אֵל שׁוֹכֵן מְרוֹמִים וּתְחַדֵּשׁ שַׁחְרוּתָהּ לָעַד וּלְעוֹלָמִים הַלְעוֹלָם תִּזְנַח עַמְּךָ הַנֶּאֱנָח צוֹעֵק מִבּוֹר לֹא מָצָא עֶזְרָה:

לְחַם אֶת הָאוֹיֵב כִּי יָדוֹ גָּבְרָה אָכַל אֶת פִּרְיָהּ וְעוֹד יָדוֹ קָצָרָה שָׁלַח בּוֹ חֵימָה זַעַם וּנְקָמָה יֹאמְרוּ הָעַמִּים כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא:

מקאם כורד.

מלים: רבי רפאל **ברוך טולידאנו** זצ"ל ראב"ד מקנאם.

אֲשׁוֹרֵר שִׁירָה, לִכְבוֹד הַתּוֹרָה, מִפִּי יְקָרָה, זַכָּה וּבָרָה:

נִתְּנָה לָנוּ עַל יַד רוֹעֵנוּ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּחִיר כָּל נִבְרָא:

נֶאֱמָן שְׁמוֹ בָּחַר בְּעַמּוֹ לִהְיוֹת לוֹ לְשֻׁמּוֹ אֲמָה נִבְחָרָה:

כִּי הִיא חַיֵּינוּ אוֹרֶךְ יָמֵינוּ גַּם תַּשִּׂיג לָנוּ עֹשֶׁר תִּפְאָרָה:

אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר עַל יְצָרוֹ גּוֹבֵר מֵישָׁרִים דּוֹבֵר עוֹסֵק בַּתּוֹרָה:

רַבָּת נְעִימָה תּוֹרָה תְּמִימָה פָּתִי מַחְכִּימָה עַיִן מְאִירָה:

מקאם ביאת

שְׂמַח בְּנִי בְּחֶלְקֶךָ. לֹא תִקַּח גַּם אֶת שֶׂלְּךָ.

הַשִּׂמְחָה תְּחַיֶּיךָ. הָעוֹלָם לְפָנֶיךָ.

הוֹלֵךְ בְּרַגְלֶיךָ. מְנַעֲנֵעַ יָדֶיךָ. עֵינַיִם צוֹפוֹת לְךָ. הַלֵּב פּוֹעֵם בְּךָ:

הַשִּׂמְחָה תְּחַיֶּיךָ. הָעוֹלָם לְפָנֶיךָ.

מִי עָשִׁיר וּמִי שָׂמֵחַ. בָּעוֹלָם הַזֶּה אוֹרֵחַ. לֹא בְּחַיִל וְלֹא בְּכֹחַ. הַמָּמוֹן יִהְיֶה לְךָ:

הַשִּׂמְחָה תְּחַיֶּיךָ. הָעוֹלָם לְפָנֶיךָ.

הַבֵּט וְשָׂא עֵינֶיךָ. מִי נָתַן כָּל אֵלֶּה לְךָ. גַּם בָּנִים לְשֻׁלְחָנֶךָ. אִם תּוֹרָה רַק לְבוֹרְאֶךָ.
כֵּן תָּמִיד יִהְיֶה לְךָ: הַשִּׂמְחָה תְּחַיֶּיךָ. הָעוֹלָם לְפָנֶיךָ.

מקאם נהוונד. מלים: ר' רפאל ענתבי טבוש זצ"ל.

סימן: **אני רפאל** חזק.

אַתָּה אֵל כַּבִּיר רַחוּם שִׁמְךָ רַחֵם עַל עַם סְגֻלָּה כִּי רַבִּים רַחֲמֶיךָ לְאֵין קֵץ וְתִכְלָה

נַפְשִׁי תְּהוֹדֶךָּ בְּכָל עֵת וּבְכָל זְמַן שְׁעָה מַהֲלָלְיָ נֶאֱמָן חוֹן עָלַי בְּחָמְלָה:

יוֹמָם וָלַיְלָה לֹא אֶחֱשֶׁה לְשׁוֹנִי תֶּהְגֶּה צִדְקֶךָ רְצֵה שִׂיחִי כְּמוֹ אִשֶּׁה בְּמָקוֹם זֶבַח וְעוֹלָה:

רָאֵה צוּרִי אוֹרֶךָ גָּלוּתִי כַּמָּה יָמִים רָדוּ בִי זָרִים וְקָמִים נָא תָּחִישׁ גְּאֻלָּה:

פְּאֵר וְכָבוֹד וְעֹז תִּתֵּן לְבֶן דָּוִד מְשִׁיחֶךָ כָּל בֹּקֶר זְמִירוֹת נוֹתֵן בְּקוֹל שִׁיר וּתְהִלָּה:

אֵלִי בָּרֵךְ וְחַזֵּק לְעַם הַיְשָׁרִים שָׁאֵם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים בְּיֶתֶר מַעֲלָה:

יָחִיד אֵל דָּגוּל מֵרְבָבָה, יְבָרֵךְ לְגַבְרָא רַבָּא, אֲשֶׁר נַפְשִׁי אֲהֵבָה, בְּאַהֲבָה וּבְרֹב חִבָּה:

שַׁדַּי הוּא יְבָרֵךְ אוֹתוֹ, וְיִשְׁמֹר בּוֹאוֹ וְצֵאתוֹ, כָּל הָעָם יוֹצְאִים לִקְרָאתוֹ, וְיֹאמְרוּ לוֹ בָּרוּךְ הַבָּא:

עֶלְיוֹן יְרוֹמֵם מַזָּלוֹ, וְהוּא יִהְיֶה לְעֶזְרָה לוֹ, אוֹצָרוֹ הַטּוֹב יִפְתַּח לוֹ, יִזְכֶּה לְאַחֲרִית טוֹבָה:

יְהִי יְקַיֵּם כָּל חֵילוֹ, שְׁנוֹת חַיִּים יוֹסִיף לוֹ, וְיָשִׂים שָׁלוֹם בִּגְבוּלוֹ, יִזְכֶּה לְאַחֲרִית טוֹבָה:

בְּתִי צְאִי מִבֵּית כֶּלֶא. זְמַן קָרִיב עִם קָרְשָׁךְ יַעֲלֶה:

אֵל מְמָרוֹם חָמַל עָלַיִךְ. שָׁם קֵץ וָסוֹף לְצָרוֹתָיִךְ. רִחַם חָמַל אֵל עוֹשַׂיִךְ. וְהֵשִׁיב לָךְ אֶת שְׁבוּתַיִךְ:

חַבְקִי אֵם נֶאֱמָנָה. אֶת כָּל בָּנַיִךְ. מְדַלְּגִים מִכָּל פִּנָּה. שָׁבִים אֵלַיִךְ.

בּוֹאִי כַלָּה אֶל דְּבִירַיִךְ. וְשׁוּבִי לִימֵי נְעוּרַיִךְ. וְיִשָּׁמַע בְּחוּצוֹת עָרַיִךְ. קוֹל מְצָהֲלוֹת חֻפּוֹת בַּחוּרַיִךְ:

הַבִּיטִי רַעְיָה עֲדִינָה. אֶל לְוַיֵּךְ. פִּיהֶם מָלֵא שְׂחוֹק רִנָּה. שָׁרִים שִׁירַיִךְ:

אֶל גָּלִיל, אֶל גָּלִיל, אֶל גָּלִיל, אַשְׁרַיִךְ אֶרֶץ הַגָּלִיל, כָּמַהָּה נַפְשִׁי לָךְ הַגָּלִיל, אֶל גְּדוֹלַיִךְ צַדִּיקִים, אֶל קְדוֹשַׁיִךְ תְּמִימִים, מָגֵן צִנָּה הֵם עַל אַחִים, חַיִים הֵם בְּתוֹכֵנוּ, מַרְוִים אֶת צְמְאוֹנֵנוּ:

עֲרַךְ שֻׁלְחָן לְעַמִּי, יוֹסֵף הוּא גֵּיר תִּפְאַרְתִּי, חִדֵּשׁ הֵכִין הַצְּפָתִי.

בְּזוּכוּתוֹ עָמַד עוֹלָם, מְרוֹמָם הוּא מִכֻּלָּם, נִסִּים עָשָׂה לִי בְּזוּכוּת אָהוּב:

שִׂמַּח לְעַם בְּשִׁירָיו, לְכָה דּוֹדִי לִירֵאָיו, תִּקֵּן שְׁלֹמֹה בְּעַמָּיו:

בְּזוּכוּתוֹ עָמַד עוֹלָם...

עָלָה אֲרִי וְגוּרָיו, מִשָּׁה דַּרְשָׁן וְעָנָו, אַשְׁרֵי הַדּוֹר חָזָה פָּנָיו:

בְּזוּכוּתוֹ עָמַד עוֹלָם...

סימן: **חיים.**

עֵת דּוֹדִים כַּלָּה, בּוֹאִי לְגַנִּי. פָּרְחָה הַגֶּפֶן הֵנֵץ רִמּוֹנִי:

חָלַף הַגֶּשֶׁם הַפְּסָתָו עָבַר, קוֹמִי רַעְיָתִי הַחֵשֶׁק גָּבַר, נֵצֵא הַשָּׂדֶה נָלִין בַּמִּדְבָּר, שָׁם אֶתֵּן דּוֹדַי לָךְ מַחֲמָד עֵינִי:

יָרַדְתִּי עָפְרָה לִרְעוֹת בַּגַּנִּים, לִרְאוֹת אֶת פָּתְךָ עֵינַיִךְ יוֹנִים, שִׂפְתוֹתַיִךְ כַּלָּה כְּמוֹ חוּט שָׁנִים, בְּתוֹךְ עִיר צִיּוֹן קוּמִי רַגְנִי:

יָפִית וְנָעַמְתְּ כַּשֶּׁלֶג שִׁנַּיִךְ, דְּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ, צְאִי נָא וּרְעִי בְּעִקְבֵי צֹאנֵךְ, עָרַכְתִּי שֻׁלְחָן מָסַכְתִּי יֵינִי:

מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת, אֶת אַהֲבָתֵךְ לַיְלָה לֹא תִשְׁבֹּת, מִיּוֹם נְדוּדֵךְ נָשָׂאתִי רִיבוֹת, אִם אָשְׁכָּחֵךְ תִּשְׁכַּח יְמִינִי:

סימן: אשר.

חֲבִיבִי יָהּ חֲבִיבִי הָאֵל הַמֶּלֶךְ הָרַחֲמָן יִשְׁלַח מְשִׁיחוֹ הַנֶּאֱמָן:

אָב הָרַחֲמָן שְׁמַע קוֹלֵנוּ שְׁלַח בֶּן דָּוִד וְיִגְאָלֵנוּ נָשׁוּב לְצִיּוֹן עִיר קָדְשֵׁנוּ וְנִשְׁלוֹט בָּהּ בְּיַד רָמָה:

שָׁמָּה נִתְאַסֵּף בְּעִיר הַבִּירָה וּמֵחָדָשׁ יִשְׁמַע קוֹל שִׂירָה וְאָז נַדְלִיק הַמְּנוֹרָה בְּבֵית שׁוֹכֵן מְעוֹנָהּ:

רְאֵה בְּעֹנִי יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וַהֲשִׁיבֵם נָא לִגְבוּלֶךָ וְאָז יֵרָאֶה כָּל זְכוּרֶיךָ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה:

סימן: יהודה.

יְדִידִי הֲשָׁכַחְתָּ חֲנוֹתֶךָ בְּבֵין שָׁדַי וְלָמָּה מְכַרְתָּנִי צְמִיתוּת לְמַעֲבִידַי:

הֲלֹא אָז בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה רְדַפְתִּיךָ וְשֵׂעִיר וְהַר פָּארָן וְסִינַי וְסִין עֲדָי: יְדִידִי הֲשָׁכַחְתָּ וְהָיוּ לְךָ דּוֹדַי וְהָיָה רְצוֹנְךָ בִּי וְאֵיךְ תַּחֲלֹק עַתָּה כְּבוֹדִי לְבִלְעָדַי: יְדִידִי הֲשָׁכַחְתָּ דְּחוּיָה אֵלַי שֵׂעִיר הֲדוּפָה עֲדֵי קֶדֶר בְּחוּנָה בְּכוּר יָוָן מְעֻנָּה בְּעוֹל מָדַי:

יְדִידִי הֲשָׁכַחְתָּ

הֲיֵשׁ בִּלְתְּךָ גּוֹאֵל וּבִלְתִּי אֲסִיר תִּקְוָה תְּנָה עֻזְּךָ לִי כִּי לְךָ אֶתְּנָה דּוֹדַי:
יְדִידִי הֲשָׁכַחְתָּ

מקאם: ביאת. סימן: יצחק.

יוֹצֵר מִיָּדוֹ, עֹשֶׂר וְרֵישׁ. אָשִׁיר לִכְבוֹדוֹ, שִׁ'ין י'וֹד רֵ'ישׁ:

צוּר מָעוֹז הַלִּים בֶּאֱמֶת שְׁמוֹ רוֹכֵב גַּלְגַּלִּים מִי יְקַדְּמוֹ מַלְאָכִים קַלִּים רָצִים לְנָאוֹמוֹ וְכָל זוּלָתוֹ שִׁ'ין ק'וֹף רֵ'ישׁ. כִּי אֵין צוּר בִּלְתּוֹ אָ'לֶף חֵ'ית רֵ'ישׁ:

חֲסִין בְּשֵׁם הוּא, וַאֲהַלְלוֹ. כִּי אֵין כָּמוֹהוּ, וְאֵין כְּמַפְעָלוֹ. הַיַּמִּים רָאוּהוּ, כִּי בְשָׁעָלוֹ. מָדַד מֵימֵיהֶם צָ'דִי וָ'או רֵ'ישׁ. וּשְׁאוֹן גַּלֵּיהֶם, שִׁ'ין בֵּ'ית רֵ'ישׁ:

קוּם עֹשֵׂה פֶּלֶא, הַעֲלֵה הַשְׁבִי. מִבֵּית הַכֶּלֶא, אֶל עִיר הַצְּבִי. שָׁם יִרְעֶה טָלֶה, וְאֵב עִם לָבִיא. עֹז יָדְךָ הַרְאֵה, מַ'ם הֵ'א רֵ'ישׁ. וּבְאוֹרְךָ נִרְאֶה, אָ'לֶף וָ'או רֵ'ישׁ:

סימן: ישראל חזק.

יַעֲלָה יַעֲלָה בּוֹאִי לְגַנִּי הֵגִין רִמּוֹן גַּם פָּרְחָה גְּפָנִי:

יָבוֹא דּוֹדִי יָכִין צְעָדָיו וְיֹאכַל אֶת פְּרִי מְגָדָיו אִם יְדִידִי אָרְכוּ נְדוּדָיו אֵיךְ יְחִידָה אֵשֵׁב עַל כַּנִּי:

שׁוּבִי אֵלַי אַתְּ בַּת אֲהוּבָה שׁוּבִי אַתְּ וַאֲנִי אָשׁוּבָה הִנֵּה עִמִּי זֹאת אוֹת כְּתוּבָה כִּי בְּתוֹכֵךְ אֶתֵּן מִשְׁכָּנִי:

רֵעִי דּוֹדִי נַפְשִׁי פָּדִיתָ וּלְךָ רַעְיָה אוֹתִי קָנִיתָ עַתָּה לִי בֵּין עַמִּים זָרִיתָ וְאֵיךְ תֹּאמַר דּוֹד אֲהַבְתָּנִי:

אֲיַמָּתִי לְטוֹב זֵרִיתִיךְ וְלִתְהִלָּה וּלְשֵׁם שָׂרִיתִיךְ כִּי אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ שִׂמְחִי כִּי יְשׁוּעָתֵךְ אָנִי:

לוּ יְהִי כִּרְבָרְךָ יְדִידִי עַתָּה מַהֵר תָּאֶסוֹף נְדוּדִי וּלְתוֹךְ צִיּוֹן נָחֵה גְּדוּדִי וְשָׁם אַקְרִיב לָךְ אֶת קָרְבָּנִי:

חֲזָקִי רַעְיָה חִבֵּךְ כְּיֵין טוֹב כִּי צִיץ יִשְׁעֵךְ רַעֲנָן רָטוֹב וּלְצָרַיִךְ אֲכָרוֹת וְאָחְטוֹב וְחִישׁ אֶשְׁלַח לָךְ אֶת סְגָנִי:

מקאם: נהוונד / סאחלי. מילים: רבי דוד בן חסין ז"ל

סימן: לדוד בן חסין חזק ב"ר אהרן

לְדָוִד שִׁיר וּמִזְמוֹר, בְּתֹף וּבְמִצְלְתַּיִם, יְסוֹדָתוֹ עַל הַר הַמּוֹר, צְבִי יְרוּשָׁלָיִם:

דְּיֹרַת קֹדֶשׁ נִבְחָרָה, מְמֻנָּה תֵּצֵא אוֹרָה זוּ תּוֹרָה מְפוֹאָרָה, הַבַּת יְרוּשָׁלָיִם:

וּבָהּ יַחַד נִמְצָאוֹת כָּל מִדּוֹת טוֹבוֹת נָאוֹת, כִּי אֱלֹהִים צְבָאוֹת, בָּחַר בִּירוּשָׁלָיִם:

דִּרְשׁוּ לָאֵל קַוּוּ לוֹ, כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלּוֹ, הִתְפַּלְּלוּ שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלָיִם:

סימן: אשר.

נָגִילָה הַלְלוּיָהּ נָגִילָה בָּא זְמַן הַגְּאֻלָּה:

אֵל שַׁדַּי קַבֵּץ נִדְחֵי יְדִידַי וְגָרֵשׁ מְשַׁנְאַי נַפְשִׁי בָּהֶם נָעֲלָה:

שָׂלַח לִי בֶּן יִשַׁי גּוֹאֲלִי וּבְנֵה לִי בֵּית הֵיכָלִי בְּאוֹבַי עֲשֵׂה כָּלָה:

רַחֵם חוּס עַל עַם לֹא אַלְמָן וּשְׁלַח לָהֶם צִיר נֶאֱמָן וּנְסַדֵּר שִׁיר וּתְהִלָּה:

סימן: עדם.

עָזְרֵנִי אֵל חַי לְהַכְנִיעַ, אֶת יֵצֶר הַמְפַתֶּה הַמֵּרִיעַ, מִבִּלְתְּךָ אֵין מוֹשִׁיעַ, לְהוֹשִׁיעֵנִי:

דַּלְתֵי תְּשׁוּבָה חַי פְּתַח לִי, כִּי שַׁבְתִּי מֵחֶטְאִי וּמַעֲלִי, אָנָּא צוּרִי שְׁמַע קוֹלִי, מַהֵר עֲנֵנִי. אוֹדֶה עָלֵי פְּשָׁעַי, אַתָּה תִּשָּׂא עֲוֹנִי:

סוֹד יְמִינְךָ הַפְּשׁוּטָה, לְקַבֵּל אֶת הַנֶּפֶשׁ הַמִּתְחָרְטָה, וְלֹא תוֹסִיף תֶּחֱטָא, אֵלֶיךָ קוֹנִי. הַרְחֵק נָא מֵעָלֶיהָ, חֶבְרַת בַּת הַצִּפּוֹנִי:

סימן: **רפאל**.

רָפָא צִירִי אֵל נֶאֱמָן כִּי אַתָּה רוֹפֵא אָמָּן אֶת רֹאשִׁי שׂוּר חַלְּשִׁי וְתֵן כֹּחַ לְנַפְשִׁי:

פְּתַח שַׁעַר הָרַחֲמִים רָם שׁוֹכֵן בַּמְּרוֹמִים עַל עַבְדְּךָ שִׂים חַסְדְּךָ אֵין מְרַחֵם בִּלְעָדֶךָ:

אֵל חַי רְצֵה לִתְפִלָּתִי וְחוּשָׁה לְעֶזְרָתִי בְּמְהֵרָה דְּרוֹר קְרָא לְעַם בָּן הַגְּבִירָה:

סימן: **שלמה**.

שָׁלוֹם לְבֶן דּוֹדִי הַצַּח וְהָאַדְמוֹן שָׁלוֹם לְךָ מֵאֵת רַקָּה כְּמוֹ רִמּוֹן:

לִקְרַאת אָחוֹתְךָ רוּץ צֵא נָא לְהוֹשִׁיעָה וּצְלַח בְּבֶן יִשַׁי רַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן:

מַה לָּךְ יְפֵהפִיָּה תְּעוֹרְרִי אַהֲבָה וּתְצַלְצְלִי קוֹלֵךְ כַּמְּעִיל בְּקוֹל פַּעֲמוֹן:

הָעֵת אֲשֶׁר תַּחְפֹּץ אַהֲבָה אֲחִישֶׁנָּה עַתָּה וְעָלַיִךְ אֵרֵד כְּטַל חֶרְמוֹן:

סימן: **יעקב**.

תִּשְׁבִּי צוּרִי לְבָבִי, זִכְרוֹ כְּצוּף וָמָן. צוּרִי סְלַח לְחוֹבִי, אַל יַאֲרִיךְ זְמַן:

יָלִיד אֲשֶׁר בְּתוֹךְ יָם, גָּלוּת יְהוֹדֶךָ. הוֹצִיא שִׁטָּר מְקֻיָּם, כָּתוּב בְּיָדֶךָ. שָׁרִיר בָּרִיר וְקַיָּם, לִפְדוּת יְחִידֶךָ. יֹאמַר רְאֵה כְּתָבִי. חָזָק וְנֶאֱמָן:

עֲדִים מְאֹד כְּשֵׁרִים, חַגַּי וְיִרְמְיָה. חָתְמוּ בְּתוֹךְ סְפָרִים, יוֹאֵל וִישַׁעְיָה. קוֹמָה רְפָא שְׁבָרִים, הַנִּקְרָאִים בְּיָהּ. חָלְיָם רְפָא כְּנָבִיא, רְפָא לְנַעֲמָן:

קוֹל אֶשְׁמְעָה בְּאָזְנִי, מַה לָּךְ בְּנִי וּמָה. הוֹצֵא כְּתַב יְמִינִי, בָּזֶה אֶקַּיְמָה. לֹא יַעֲבֹר זְמַנִּי, עֲדֵי חוֹבִי אֲשַׁלְּמָה. אָחִישׁ זְמַן וְאָבִיא, רוֹעֶה צִיר נֶאֱמָן:

בְּגִין דְּבִיר עֲדָתְךָ, צוּרִי מַהֵר וְחִישׁ. יֶשַׁע לְבֶן אֲמָתְךָ, בַּעֲבוּר יִצְחָק וְאִישׁ. תָּם בִּנְךָ בְּכוֹרְךָ, הַנִּשְׁתַּדָּל לְאִישׁ. שַׁדַּי נַחֵם לְבָבִי, הָאֵל הַנֶּאֱמָן:

בּוֹרְאִי זְכֹר בְּרִיתֶךָ, מֵאָז לְאַב הָמוֹן. וְלַמַּחֲזִיקִים בְּדָתֶךָ, מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. יָבוֹאוּ בְּתוֹךְ נָוָתֶךָ, מִרְעֶה תְּנָה לַצֹּאן. פֶּן יֶחֱזַק כְּאֵבִי, הֱיֵה לִי לְאָב רַחֲמָן:

הַבֵּן אֲשֶׁר מְגֹרָשׁ, מֵחֻמְּאַ יְהוֹדֶךָ. שׁוּבָה לָאָב וְתִירַשׁ, בָּתֵּי מְנוּחֶךָ. וְלַיּוֹשְׁבִים בַּשֶּׁבִי, אֶהְיֶה לָהֶם רַחֲמָן:

פזמונים לנישואין

מקאם: ביאת. סימן: **אליה**.

אֵל מְאֹד נַעֲלָה אֲקַדֵּם פָּנָיו בְּשִׁירָה וּתְהִלָּה אָבֹא לִמְעוֹנָיו כִּימֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן יוֹבִילֵנִי לְמִשְׁכְּנוֹתָיו:

לוֹ שִׁוָּעָתִי תַּעַל וְיִשְׁמַע קוֹלִי וְיִסְלַח לִי מַעַל וַיַּעֲזֹר לִי יַאֲזִן לְאִמְרֵי פִי וְאַל יִפָּן לְמַעֲלָלִי:

יָהּ הָרֵם לְחָתָן וְכַלָּתוֹ בִּזְכוּת אָב הָאֵיתָן וְצִדְקָתוֹ וְתִמְלֹךְ הַמַּלְכָּה רָחֵל בְּשִׁלְמוּת בְּמַלְכוּתוֹ:

מקאם: ביאת.

חָכְמָה בִּינָה יָהּ אֵלִי תָּחוּל עָלַי יָהּ רַחְמָן רַחֵם נָא עַמְּךָ קַדֵּשׁ עָלֵינוּ שְׁמָךְ אֵלִי יָהּ אֵלִי:

יָהּ אָבִי לָךְ אֶעֱרֹךְ שִׁירָה וּתְהִלָּה יָהּ אֵל נוֹרָא וְעֶלְיוֹן צוּרִי מַחְסִי יָהּ רַחוּם רַחֵם נָא עַמְּךָ קַדֵּשׁ עָלֵינוּ שְׁמָךְ אֵלִי יָהּ אֵלִי:

יָהּ אֵל אָיוֹם יָחִיד נֶעֱלָם מֵרַעְיוֹן עוֹשֶׂה נִסִּים וָפֶלֶא נַחֵם אֶת צִיּוֹן בִּזְכוּת אָב הֲמוֹן נִקְרָא לְעַמְּךָ תָּאִיר אוֹרָם אֵלִי יָהּ אֵלִי:

לְמִצְוֹתֶיךָ אָרוּץ שׁוֹכֵן מְרוֹמִים בָּרֵךְ חָתָן וְכַלָּה גָּוַע רְחוּמִים. רַחְמָן רַחֵם נָא עַמְּךָ קַדֵּשׁ עָלֵינוּ שְׁמָךְ אֵלִי יָהּ אֵלִי:

מקאם: ביאת.

יִשְׂמַח חֲתָנִי בִּקְהַל אֱמוּנַי יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה:

שַׂדַּי יְמַלֵּא תַּאֲוַת לִבּוֹ, מָגֵן וְצִנָּה יִהְיֶה סְבִיבוֹ, וְיָאֵר אוֹתוֹ וְיַיֵּשֵׁר נְתִיבוֹ, לִגְמֹר וְלִשְׁמֹר דַּרְכֵי יְהוָה:

לְרֹאשׁוֹ יְצַוֶּה בְּרָכוֹת עֲצוּמוֹת, וְיִשָּׂא בְּכָל עֵת בְּנָהָר שְׁלוֹמוֹת, יִזְכֶּה וְיִרְאֶה יְשׁוּעַת יְהוָה, יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה:

מקאם: עג'אם.

סימן: **מרדכי**.

מְקֻהָלוֹת עָם בָּרְכוּ אֵל הָרִימוּ קוֹל כֹּחַ וָאֵל יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם שִׂמְחַתְכֶם שִׁיר מַהֲלָל אֵל הַלְלוּהוּ גַּדְּלוּהוּ כִּי בָרוּךְ הוּא נֶאֱמָן לִכְבוֹד הֶחָתָן בָּחוּר מֵעַם יַעֲקֹב אִישׁ תָּם:

רוֹמְמוּ אֵל מֵאִיר אוֹרָה גָּבַר חַסְדּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא חָתָן וְכַלָּה הִיא לוֹ לְעֶזְרָה יָשִׁיר יִשְׂרָאֵל אָז אֶת הַשִּׁירָה: הַלְלוּהוּ

דִּרְשׁוּ אֵל חַי לְעוֹלָמִים הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים יוֹסֵף עֲלֵיכֶם אֶלֶף פְּעָמִים עֹשֶׂר וְכָבוֹד וְאֹרֶךְ יָמִים: הַלְלוּהוּ

כִּי מֵי צֵאתְכֶם מִמְּצָרִים בְּעֹז בַּעֲדֵי עֲדָיִים כֵּן בְּעֵין תִּרְאוּ פִּי שְׁנַיִם בִּירוּשָׁלַיִם כֻּלְּכֶם חַיִּים: הַלְלוּהוּ

פזמונים לברית מילה

סימן: **אנכי דוד בן אהרון בן חפין חזק.**

אֶעֱרֹךְ מַהֲלַל נִיבִי, לִפְנֵי אֱלֹהֵי אָבִי, לִכְבוֹד חֶמְדַּת לְבָבִי, אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא:

נָטַע הָאֵל בִּישׁוּרוּן, חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן, אִישׁ מְגָזַע אַהֲרֹן, מְשָׁרֵת צוּר מְשֻׁגָּבִי:

כֹּהֵן לְאֵל עֶלְיוֹן הוּא, פִּינְחָס הוּא אֵלִיָּהוּ, הַנָּבִיא יִקָּרָאוּהוּ, הַגִּלְעָדִי הַתִּשְׁבִּי:

יוֹם קִנְאַת הָאֵל, הָרַג בְּכֹחַ וָאֵל, נָשִׂיא שֵׁבֶט יִשָּׂשכָר, וּבַת צוּר שְׁמָהּ כָּזְבִּי:

דִּין שָׁמַע מִפִּי רַבּוֹ, אִישׁ אַרְמִית מִשְׁכָּבוֹ, קַנָּאִים הֵם פּוֹגְעִים בּוֹ, וַיֹּאמֶר אָרִיק חַרְבִּי:

וַיָּקָם מִתּוֹךְ עֵדָה, רֹמַח בְּיָדוֹ הָדָה, וַיֶּחֱרַד חֲרָדָה, נִתְגַּבֵּר כְּמוֹ לָבִיא:

דָּקַר בְּחַרְבּוֹ אוֹתָם, כְּדֶרֶךְ שְׁכִיבָתָם, עַל הָאָרֶץ חֲבָטָם, וּלְמֹשָׁה אוֹתָם הֵבִיא:

בְּשָׂכַר זֹאת אֵל חַי עוֹלָם, נָתַן לוֹ שָׂכָר מֻשְׁלָם, בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם, וַיְכַפֵּר עֲלֵי חוֹבִי:

נִסִּים עָשָׂה וּשְׁנַיִם, בְּדִבְרֵיהֶם שְׁנוּיִים, עָשָׂה לוֹ דַּר שָׁמַיִם, צוּרִי גּוֹאֲלִי אָבִי:

אֱמֶת בְּפִיהוּ הָיָה, לְאַלְמָנָה עֲנִיָּה, עֵת אָת בְּנָהּ הֶחֱיָה, וּלְנַפְשׁוֹ אָמַר שׁוּבִי:

הַשֶּׁמֶן גַּם הוּא שָׂרְתָה, בְּרָכָה בּוֹ וְהָיְתָה, כַּד הַקֶּמַח לֹא כָלְתָה, וַתִּגְדְּלִי וַתִּרְבִּי:

רוֹכְפִים אַחֲרֵי תֹּהוּ, הִכָּה בְּשֵׁבֶט פִּיהוּ, וַיֹּאמְרוּ: "ה' הוּא, [אֱמֶת] וְאַתָּה נָבִיא":

וְגָזַר אֹמֶר עָשָׂה, מִסְפָּר שָׁנִים שְׁלֹשָׁה, מָטָר לֹא נָתַן אַרְצָה, הוּא הַמּוֹצִיא הַמַּבְדִּיא:

נָתַן לוֹ אֵל מַהֲלָכִים, בְּעוֹלָם הַמַּלְאָכִים, וּלְעִתּוֹת הַצְּרִיכִים, הוּא נִדְמֶה כַּעֲרָבִי:

בְּקִדֵּשָׁה וּבְטָהֳרָה, עָלָה עָלָה בַּסְּעָרָה, אֱלִישָׁע אֵלָיו קָרָא, וַיֹּאמֶר: "אָבִי אָבִי":

נַפְשִׁי לַיְלָה אִוִּתִּיךָ, מִי יִתֵּן אֶמְצָאֲךָ, פֶּתַח בֵּיתִי אֶרְאֲךָ, יַשְׁקִיף בְּעַד אֶשְׁנַבִּי:

חָסִין קָדוֹשׁ אֶקְרָאֶה, אִישׁ אֲשֶׁר פָּנָיו רָאָה, הֵן בַּבִּיר יָדוֹ מָצְאָה, תְּשׁוּרָה אֵלָיו אָבִיא:

חֵן חֵן לוֹ אִישׁ לוֹ גִּגְלָה, בַּחֲלוֹם חֶזְיוֹן לָיְלָה, וּבִבְרִית דַּם הַמִּילָה, בֹּא יָבֹא רָץ כַּצְּבִי:

זָכוּר לְטוֹב יָאִיר נֵרִי, יְבַשֵּׂר צִיּוֹן עִירִי, יֹאמַר לָהּ הִתְנַעֲרִי, מֵעָפָר קוּמִי שְׁבִי:

קוֹל זִמְרַת שִׁיר מַהֲלָלִי, יִרְצָה צוּרִי גּוֹאֲלִי, וְלֹא דוּמִיָּה לִי, כָּל עוֹד נְשָׁמָתִי בִי:

סימן: יהושע.

יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵנוּ, וְשַׁלְוָה בְּיִשְׂרָאֵל, בְּסִימָן טוֹב בֵּן בָּא לָנוּ, בְּיָמָיו יָבוֹא גּוֹאֵל:
בְּסִימָן טוֹב
הַיֶּלֶד יְהִי רַעֲנָן, בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן, וּבַתּוֹרָה יִתְבּוֹנָן, יְאַלֵּף דָּת לְכָל שׁוֹאֵל:
בְּסִימָן טוֹב
וּמְקוֹרוֹ יְהִי בָרוּךְ, זְמַן חַיָּיו יְהִי אָרוֹךְ, וְשֵׂלְחָנוֹ יְהִי עָרוּךְ, וְזִבְחוֹ לֹא יִתְנָאֵל:
בְּסִימָן טוֹב
שְׁמוֹ יֵצֵא בְּכָל עֵבֶר, אֲשֶׁר יִגְדַּל יְהִי גֶּבֶר, וּלְיִרְאֵי אֵל יְהִי חָבֵר, יְהִי בְדוֹרוֹ כִּשְׁמוּאֵל:
בְּסִימָן טוֹב
עֲדֵי זִקְנָה וְגַם שֵׂיבָה, יְהִי דָּשֵׁן בְּכָל טוּבָה, וְשָׁלוֹם לוֹ וְרֹב אַהֲבָה, אָמֵן כֵּן יֹאמַר הָאֵל:
בְּסִימָן טוֹב
הַנִּמּוֹל בְּתוֹךְ עַמּוֹ, יִחְיֶה לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ, וְיִהְיֶה אֱלֹהָיו עִמּוֹ, וְעִם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל:

בְּסִימָן טוֹב

שירים ופיוטים למועדי השנה

פיוט לסוכות

מילים: רבי משה אדהאן ז"ל

סימן: **אני משה חזק.**

סֻכָּה וְלוּלָב לְעַם סְגֻלָּה יַחַד יָרְנוּ יִשְׂאוּ תְּהִלָּה:

אֵל מִמְּצְרַיִם גְּאָלָנוּ דִּבְּרוֹת קָדְשׁוֹ הִשְׁמִיעָנוּ עַנְנֵי כָבוֹד הִקִּיפָנוּ לְאַרְבַּע רוּחוֹת מַטָּה וּמָעְלָה: סֻכָּה

נֹעַם דְּרָכָיו לָנוּ הוֹדִיעַ מִזִּיו הֲדָרוֹ לָנוּ הוֹפִיעַ דַּעַת יוֹם לְיוֹם אֹמֶר יַבִּיעַ דַּעַת יְחַוֶּה לַיְלָה לְלָיְלָה: סֻכָּה

יְשֻׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּצֵל סֻכָּתוֹ יְסִתּוֹפֵף יֶחְסָה תַּחַת אֶבְרָתוֹ הַשֵּׁם כְּבָתָבוֹ וְכִקְרִיאָתוֹ כְּמִסְפַּר סֻכָּה מִסְפָּרוֹ עָלָה: סֻכָּה

מָה עָצְמוּ רָיֵי לוּלָב וּמִינָיו וְלִי מַה יָקְרוּ מְאֹד עִנְיָנָיו אַשְׁרֵי טָהָר לֵב הַשָּׁם רַעְיוֹנָיו לְסוֹד מִצְוָתוֹ הַמַּעֲלָה: סֻכָּה

שֵׁם בֶּן אַרְבַּע בַּלּוּלָב חוֹגָה בְּמִלּוּי הֵ'הִין בִּפְרָטָיו תִּמְנָה נִכַּח הַלּוּלָב לַשִּׁדְרָה תִּפְנֶה סְבִיבָיו מִינָיו גֹּרֶן עֲגֻלָּה: סֻכָּה

הֶהָדָס רוֹמֵז לִשְׁלֹשָׁה אָבוֹת מֹשֶׁה אַהֲרֹן בַּדֵּי עֲרָבוֹת יוֹסֵף לַלּוּלָב חֶמְדַּת לְבָבוֹת דָּוִד לָאֶתְרוֹג כַּלָּה כְּלוּלָה: סֻכָּה

חוֹתָם תְּעוּדָה תַּתִּיר לְבִנְךָ זֶבֶד טוֹב תְּזַכֵּד לְעַם לְךָ קוֹרֵא וּמְיַחֵל לִישׁוּעָתֶךָ יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ בְּפִינוּ סֶלָה: סֻכָּה

פיוט לחנוכה

סימן: מרדכי חזק.

מָעוֹז צוּר יְשׁוּעָתִי. לְךָ נָאֶה לְשַׁבֵּחַ. תִּכּוֹן בֵּית תְּפִלָּתִי. וְשָׁם תּוֹדָה נְזַבֵּחַ. לְעֵת תָּכִין מַטְבֵּחַ. מִצָּר הַמְנַבֵּחַ. אָז אֶגְמֹר. בְּשִׁיר מִזְמוֹר. חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ:

רָעוֹת שָׂבְעָה נַפְשִׁי. בְּיָגוֹן כֹּחִי כָּלָה. חַיַּי מָרְרוּ בְּקֹשִׁי. בְּשִׁעְבּוּד מַלְכוּת עֶגְלָה. וּבְיָדוֹ הַגְּדוֹלָה. הוֹצִיא אֶת הַסְּגֻלָּה. חֵיל פַּרְעֹה וְכָל זַרְעוֹ יָרְדוּ כְּאֶבֶן בִּמְצוּלָה:

דְּבִיר קָדְשׁוֹ הֵבִיאַנִי. וְגַם שָׁם לֹא שָׁקַטְתִּי. וּבָא נוֹגֵשׂ וְהִגְלַנִי. כִּי זָרִים עָבַדְתִּי. וְיֵין רַעַל מָסַכְתִּי. כִּמְעַט שָׁעָבַרְתִּי. קֵץ בָּבֶל. זֻרְבָּבֶל. לְקֵץ שִׁבְעִים נוֹשָׁעְתִּי:

כְּרוֹת קוֹמַת בְּרוֹשׁ בְּקֶשֶׁ אֲגָגִי בֶּן הַמְּדָתָא. וְנִהְיָתָה לוֹ לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ וְנַאֲוָתוֹ נִשְׁבָּתָה. רֹאשׁ יְמִינִי נִשֵּׂאתָ. וְאוֹיֵב שְׁמוֹ מָחִיתָ. רֹב בָּנָיו. וְקִנְיָנָיו. עַל הָעֵץ תָּלִיתָ:

יְוָנִים נִקְבְּצוּ עָלַי. אָז בִּימֵי חַשְׁמַנִּים. וּפָרְצוּ חוֹמוֹת מִגְדָּלַי. וְטִמְּאוּ כָּל הַשְּׁמָנִים. וּמִנּוֹתַר קַנְקַנִּים. נַעֲשָׂה נֵס לַשּׁוֹשַׁנִּים. בְּנֵי בִינָה. יְמֵי שְׁמוֹנָה. קָבְעוּ שִׁיר וּרְנָנִים:

חֻשׁוֹף זְרוֹעַ קָדְשֶׁךָ. וְקָרֵב קֵץ הַיְשׁוּעָה. נְקֹם נִקְמַת עֲבָדֶיךָ. מֵאֻמָּה הָרְשָׁעָה. כִּי אָרְכָה לָנוּ הַשָּׁעָה. וְאֵין קֵץ לִימֵי הָרָעָה. דְּחֵה אַדְמוֹן. בְּצַל צַלְמוֹן. הָקֵם לָנוּ רוֹעִים שִׁבְעָה:

פיוט לפורים

משקל: שמונה תנועות (לרוב) כולל שוואים. סימן: **יוסף שלום**.

פּוּרִים פּוּרִים פּוּרִים לָנוּ. בָּרוּךְ אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ:

יִתְרוֹמַם שֵׁם אֱלֹהֵינוּ, הַנּוֹקֵם אֶת נִקְמָתֵנוּ, מֵעֲמָלֵק רֹאשׁ צָרֵינוּ, כִּי בִרְפִידִים נִלְחַם לָנוּ: פּוּרִים

אַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתֵנוּ, גּוֹלִים בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵנוּ, לֹא עֲזָבָנוּ אֱלֹהֵינוּ, לְהָפֵר בְּרִיתוֹ אִתָּנוּ: פּוּרִים

סֵתֶר הָיִיתָ לְרֹאשׁ, אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ, בִּימֵי הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, יְהוָה הוּא מִשְׂגָּב לָנוּ: פּוּרִים

פַּתְשֶׁגֶן הַנִּשְׁתְּוָן, לְהַכְרִית אֶת עַם לֹא אַלְמָן, בַּעֲצַת הַצּוֹרֵר הָמָן, אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ: פּוּרִים

שָׁלַח רָצִים דְּחוּפִים, אֶל שֶׁבַע מֵאָה וְעֶשְׂרִים, לְהַשְׁמִיד כָּל - הַיְּהוּדִים, לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ: פּוּרִים

לָבַשׁ נָקָם וְלִי חָסָה, עַל יַד יְמִינִי וַהֲדַסָּה, וָמֶר חָדָשׁ אֵלָיו אָשָׂא, עַד הֵנָּה יְהוָה עֲזָרָנוּ: פּוּרִים

וַיּוֹצִיאֵנוּ לִרְוָחָה, וּמְגוֹן וַאֲנָחָה, לַיְּהוּדִים הָיְתָה שִׂמְחָה, וְאוֹר יָקָר זָרַח לָנוּ: פּוּרִים

מִלְאוּ גְבִיעֲכֶם יַיִן, וְשִׁלְחוּ מָנוֹת לְאַיִן, וְנִרְאֶה עַיִן בְּעַיִן, בְּשׁוּב יְהוָה אִתָּנוּ: פּוּרִים

פיוט לפסח

לר' דוד חסין נועם "אל ארץ עזובה"

לְצוּר גּוֹאֲלֵנוּ, אָשִׁיר בִּמְצִלְתַּיִם עֲבָדִים הָיִינוּ, בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם

בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֵ-ל חַי, שׁוֹכֵן סְנֶה שָׁמַע צַעֲקַת עַם מְדֻכֶּה וּמְעֻנֶּה וְרָאָה וְהִנֵּה, לָקוּ בְכִפְלַיִם עֲבָדִים הָיִינוּ, בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם

בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם נוֹרָא, פֶּלֶא עוֹשָׂה בִּגְבוּרָתוֹ הִכָּה פַּרְעֹה, מֶלֶךְ קָשֶׁה עַל-יַד הָאִישׁ מֹשֶׁה, וְאָחִיו בִּשְׁנַיִם עֲבָדִים הָיִינוּ, בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם

בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם יָחִיד, עוֹטָה אוֹרָה דְּצַ"ךְ עַד"ש בְּאַחַ"ב הֵם, מַכּוֹת עֲשָׂרָה חָרוֹן אַף וְעֶבְרָה, הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם עֲבָדִים הָיִינוּ, בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם

בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם חוּשָׁה גּוֹאֲלִי חַי זְרֹה פֶּרֶשׁ, בִּפְנֵי אוֹיְבִי וּמַדִּיחַי קַבֵּץ נִשְׁמַת כָּל-חַי, תּוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עֲבָדִים הָיִינוּ, בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם

ל"ג בעומר

מילים: ר' שמעון לביא זצ"ל

סימן: **שמעון לביא.**

בַּר יוֹחָאי, נִמְשַׁחְתָּ אַשְׁרֶיךָ. שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן מֵחַבֶּרֶיךָ:

מלכות בַּר יוֹחָאי, שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ. נִמְשַׁחְתָּ מִמִּדַּת הַקֹּדֶשׁ. נָשָׂאתָ צִיץ נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ. חָבוּשׁ עַל רֹאשְׁךָ פְּאֵרֶךָ:

יסוד בַּר יוֹחָאי, מוֹשַׁב טוֹב יָשַׁבְתָּ. יוֹם נַסְתָּ יוֹם אֲשֶׁר בָּרַחְתָּ. בְּמְעָרַת צוּרִים שָׁעָמַדְתָּ. שָׁם קָנִיתָ הוֹדְךָ וַהֲדָרֶךָ:

נצח הוד בַּר יוֹחָאי, עֲצֵי שִׁטִּים עוֹמְדִים. לִמּוּדֵי יְהוָה יאהדונהי הֵם לוֹמְדִים. אוֹר מֻפְלָא אוֹר הַיְקוֹד הֵם יוֹקְדִים. הֲלֹא הֵמָּה יוֹרוּךָ מוֹרֶיךָ:

תפארת בַּר יוֹחָאי, וְלִשְׁדֵה תַּפּוּחִים. עָלִיתָ לְלָקוֹט בּוֹ מָרְקָחִים. סוֹד תּוֹרָה בְּצִיצִים וּפְרָחִים. נַעֲשָׂה אָדָם נֶאֱמַר בַּעֲבוּרֶךָ:

גבורה בַּר יוֹחָאי, נֶאֱזַרְתָּ בִּגְבוּרָה. וּבְמִלְחֶמֶת אֵשׁ דַּת הַשַּׁעְרָה. וְחֶרֶב הוֹצֵאתָ מִתַּעְרָה. שָׁלַפְתָּ נֶגֶד צוֹרְרֶיךָ:

חסד בַּר יוֹחָאי, לְמָקוֹם אַבְנֵי שַׁיִשׁ. הִגַּעְתָּ לִפְנֵי אַרְיֵה לַיִשׁ. גַּם גַּלַּת כּוֹתֶרֶת עַל עַיִשׁ. תָּשׁוּרִי וּמִי יְשׁוּרֶךָ:

בינה בַּר יוֹחָאי, בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. קָן יָרוֹק מְחַדֵּשׁ חֲדָשִׁים. שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת סוֹד חֲמִשִּׁים. קָשַׁרְתָּ קִשְׁרֵי שִׁי"ן קְשָׁרֶיךָ:

חכמה בַּר יוֹחָאי, יו"ד חָכְמָה קָדוּמָה. הִשְׁקַפְתָּ לִכְבוֹדוֹ פְּנִימָה. שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת רֵאשִׁית תְּרוּמָה. אַתְּ בְּרוּב מְמֻשַׁח זִיו אוֹרֶךָ:

כתר בַּר יוֹחָאי, אוֹר מוּפְלָא רוּם מַעְלָה. יָרֵאתָ מִלְּהַבִּיט כִּי רַב לָהּ. תַּעֲלוּמָה וְאַיִן קוֹרֵא לָהּ. נָמְתָּ עַיִן לֹא תְּשׂוּרֶךָ:

בַּר יוֹחָאי, אַשְׁרֵי יוֹלַדְתֶּךָ. אַשְׁרֵי הָעָם הֵם לוֹמְדֶיךָ. וְאַשְׁרֵי הָעוֹמְדִים עַל סוֹדֶךָ. לְבוּשֵׁי חֹשֶׁן חֻמֶּיךָ וְאוּרֶיךָ:

בַּר יוֹחָאי, נִמְשַׁחְתָּ אַשְׁרֶיךָ. שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן מֵחַבֶּרֶיךָ:

וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי

אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא, אַשְׁרֵי עַיִן רָאַתְהוּ לֵב חָכָם יַשִּׂכִּיל פִּיהוּ, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
בָּרוּךְ הוּא מִפִּי עֶלְיוֹן, קָדוֹשׁ הוּא מֵהֲרָיוֹן מְאוֹר גָּלִיל הָעֶלְיוֹן, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
גִּבּוֹר וְאִישׁ מִלְחָמָה, בְּרַת תּוֹרָה תְּמִימָה מָלֵא מַדָּע וְחָכְמָה, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
דָּרַשׁ כָּל תַּעֲלוּמוֹת, בְּעֹז וְתַעֲצוּמוֹת עָלָה מַעֲלוֹת רָמוֹת, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
הֻחְבָּא בְּתוֹךְ מְעָרָה, מִפְּנֵי הַגְּזֵרָה שָׁם לָמַד סִתְרֵי תוֹרָה, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
וְשָׁם נִבְרָא מַעְיָן לוֹ, וְחָרוּב לְמַאֲכָלוֹ מַה טּוֹב חֶלְקוֹ וְחֶבְלוֹ, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
זֶכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה, דִּין רֵיקָא וּבַר רֵיקָא זָכָה וְרַבִּים זְכָּה, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
חִדֵּשׁ כַּמָּה הֲלָכוֹת, הֵן בְּמִשְׁנָה עֲרוּכוֹת זֶה הַמַּרְגִּיז מַמְלָכוֹת, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
טִהֵר אֶת עִיר טְבֶרְיָה, עָשָׂה אוֹתָהּ נְקִיָּה הוֹדוּ לוֹ מִן שְׁמַיָּא, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
יָדַע כָּל הַנִּסְתָּרוֹת, דְּבָרָיו עוֹשִׂים פֵּרוֹת בְּטֵל כַּמָּה גְּזֵרוֹת, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
כָּל יָמָיו אֲשֶׁר חָיָה, אוֹת הַקֶּשֶׁת לֹא נִהְיָה כִּי הוּא אוֹת עוֹלָם הָיָה, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
לְכָל יִשְׂרָאֵל הֵאִיר, בְּסוֹד תּוֹרָה הַבָּהִיר כְּאוֹר הַחַמָּה מַזְהִיר, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
מָקוֹם בָּחַר בִּשְׁמַיָּא, עִם הַנָּבִיא אֲחִיָּה זֶה מִבְּנֵי עֲלִיָּה, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
נֶחְמָד מְאֹד לְמַעְלָה, זָכָה לִיקָר וּגְדֻלָּה כֶּתֶר עֶלְיוֹן לוֹ נִגְלָה, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
סִינֵי סִינַי לוֹ נִקְרָא, אֲרִי שֶׁבַּחֲבוּרָה מִמֶּנּוּ תֵּצֵא תּוֹרָה, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
עֲשָׂה שִׁבְעִים תִּקּוּנִים, יְקָרִים מִפְּנִינִים בָּם תִּקֵּן הָעֶלְיוֹנִים, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
פָּתַח פִּיהוּ בְּחָכְמָה, הוֹצִיא אוֹר תַּעֲלוּמָה תִּקֵּן זְהֲרֵי חַמָּה, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם גִּלָּה מִדְרַשׁ הַנֶּעֱלָם יָכוֹל לְפָטוֹר הָעוֹלָם אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
קוֹלוֹ זְמַר עָרִיצִים, וְהִכְרִית אֶת כָּל הַקּוֹצִים וְהִצִּיל הַלָּחוּצִים, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
רָאָה פָּנָיו מְאִירִים, בְּשִׂבְתּוֹ עִם חֲבֵרִים עֵת גִּלָּה סוֹד נִסְתָּרִים, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
שָׁלוֹם רַב עַל מִשְׁכָּבוֹ, מַה טּוֹב חֶלְקוֹ וְטוּבוֹ דּוֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי.
תּוֹרָתוֹ מָגֵן לָנוּ, הִיא מְאִירַת עֵינֵינוּ הוּא יַמְלִיץ טוֹב עָלֵינוּ, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי".

לקט שירים מספר יגל יעקב

למרן אביר יעקב ויוצאי ירכו זיע"א

סימן: מסעוד אביחצירא.

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, אַעֲנָה חֶלְקִי גַּם אָנִי, לְעוֹרֵר לִבִּי אַהֲבַת, צוּר עָשָׂנִי וַיְכוֹנְנֵנִי, וּלְעָבְדוֹ תָּמִיד בְּחִבַּת, רֹב חַסְדּוֹ אֲשֶׁר זְכָנִי, לְהַלֵּל בְּפִי וּלְשׁוֹנִי.

סוֹד שַׁבָּת זָכוֹר וְשָׁמוֹר, אוֹת בְּרִית בֵּינוֹ וּבֵינִי:

סְגֻלַּת שַׁבָּת יְקָרָה, מַשְׁפַּעַת בְּיָמִים שִׁשָּׁה, שָׁלֹשׁ מִשַּׁבָּת שָׁעָבְרָה, וּמִן הַבָּאָה שְׁלֹשָׁה, צָרִיךְ כָּל אָדָם זְכִירָה, לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו קְדֻשָּׁה, כַּדַּל בָּעָשִׁיר בָּעָנִי: סוֹד

עֶרֶב הַשַּׁבָּת יוֹם שִׁשִּׁי, תִּקְנָה כָל צָרְכֵךְ שַׁבָּתֵךְ, תָּכִין בְּעַצְמֵךְ תַּעֲשֶׂה, וְלֹא עַל יְדֵי זוּלָתֵךְ, אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא, אוֹרֵחַ הַבָּא לְקָרָאתֵךְ, מַה תֹּאמַר וּמַה תַּעֲנֶה: סוֹד

וּלְקַדֵּשׁ נֹגַהּ חֵן תִּמְצָא, פָּרָשַׁת שָׁבוּעַ תִּקְרָא, שְׁנַיִם מִקְרָא בְקִדֻּשָּׁה, וְאֶחָד תַּרְגּוּם בְּמוֹרָא, טְבִילַת מִצְוָה לְרָחְצָה, תִּטְבּוֹל בְּמִקְוֶה טָהֳרָה, אָז בְּצִדָּקָה תִּכּוֹנָנִי: סוֹד

דִּין מַיִם חַמִּים תָּדִיחַ, פָּנִים יָדַיִם רַגְלַיִם, סוֹד שַׁלְהֶבֶת יָהּ תָּשִׂיחַ, פָּסוּק הַפָּתוּב לְחַיִּים, אָז הַקְּלִפּוֹת תַּזְנִיחַ, מִקֶּרֶב יְרוּשָׁלַיִם, מַהֵר תִּכּוֹנֵן וְתִתָּנֶה: סוֹד

אַרְבַּע בְּגָדִים לְבָנִים, מִשְׁנַת חֲסִידִים שְׁנוּיָה, לִכְבוֹד שַׁבָּת מְזֻמָּנִים, לְשָׁרֵת בִּכְסוּת נְקִיָּה, רֶמֶז לְאוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים, אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הוי"ה, בִּגְדֵי יֶשַׁע תַּלְבִּישֵׁנִי: סוֹד

בִּתְפִלַּת מִנְחָה בָעֶרֶב, מַתְחִיל עֹלוּי הַנְּשָׁמוֹת, אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם לְקָרֵב, אַחַת בְּאַחַת עִם שֵׁמוֹת, הַיּוֹצְאִים מֵהֶם בְּקָרֵב, מַחְשְׁבוֹתָיִךְ יִהְיוּ נִרְשָׁמוֹת, נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב יַנְחֵנִי: סוֹד

יְצִיאַת שָׂדֶה לְהַקְבִּיל, אֶת פְּנֵי שַׁבָּת מַלְכְּתָא, נִיצוֹצוֹת קֵץ וַהֲבָל, לַעֲלוֹת מִגֵּי עַמְּיקָתָא, יִמְצְאוּ נַחֲלַת חָבֶל, נַפְשִׁי נִכְסְפָה גַּם כָּלְתָה, תְּשַׁוַּע תֹּאמַר הִנֵּנִי: סוֹד

חוֹבָה שְׁתֵּי גֵּרוֹת תַּדְרִים, גֵּר מִצְוָה אוֹרָה יִגְלֶה, שְׁנֵי מְאוֹרוֹת מַזְהִירִים, אַדְנוּ"ת פָּשׁוּט וְאֵ"ל מָלֵא, שָׁלֹשׁ יְחוּדִים מְאִירִים, מִסְפָּרָם לְגֵר יַעֲלֶה, מִלּוּי שד"י שָׁם יַחֲנֶה: סוֹד

צְנוּרֵי שֶׁפַע בְּרָכָה, יָרִיקוּ בַּעֲנִית "בָּרְכוּ", רוּחַ הַקֹּדֶשׁ נִמְשָׁכָה, עַל כָּל אָדָם לְפִי עֶרְכּוֹ, עֵבֶד נֶאֱמָן עַל כָּכָה, הָפְקַד בְּמַאֲמַר מַלְכּוֹ, רוּחַ נְדִיבָה תִּסְמְכֵנִי: סוֹד

יִתְפַּלֵּל עַרְבִית בְּאֵימָה, בְּקוֹל גָּדוֹל בְּסוֹד טַעַם, בִּרְכוֹת שְׁמַע בִּנְעִימָה, בְּכַוָּנָה וּבְטוּב טַעַם, וּפְרוּשׂ תּוֹסָפֶת נְשָׁמָה, תְּכַוֵּן בְּתוֹךְ קָהָל עַם, נִשְׁמַת שַׁדַּי תְּבִינֵנִי: סוֹד

רוֹמְמוּת אֵל רָם וְנִשָּׂא, בְּמָקוֹם כְּבוֹדוֹ הַלָּיְלָה, לְפָנָיו נָאוָה כְּתִרְצָה, מַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, עָלְתָה לְמַעְלָה וְלָבְשָׁה, כָּל כַּ"ד קִשּׁוּטֵי הַכָּלָה, אֶל חֲדָרָיו הֱבִיאַנִי: סוֹד

אָז תִּאמַר עֲדוּת קְדוּשִׁין, בְּשָׁלוֹשׁ וַיְכֻלּוּ נוֹסָדָה, רִאשׁוֹנָה חֲקַל גֶּנֶד שִׁ'ין, חֲקַל תַּפּוּחִין אַחַר עֲמִידָה, חֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין, נִקְרֵאת בְּקִדּוּשׁ סְעֻדָּה, לֶחֶם חֻקִּי הַטְרִיפֵנִי, סוֹד שַׁבָּת זָכוֹר וְשָׁמוֹר, אוֹת בְּרִית בֵּינוֹ וּבֵינִי:

סימן: **אני מסעוד אביחצירא חזק.**

יוֹם הַשַּׁבָּת טוֹב לְהוֹדוֹת, לָאֵל נוֹרָא תְּהִלּוֹת,

לַמְנַצֵּחַ שִׁיר יְדִידוֹת, זְמִיר שִׁיר לַמַּעֲלוֹת:

אַחַת מִדִּבְּרוֹתֶיךָ, זָכוֹר וְשָׁמוֹר בְּתוֹרָתֶךָ, לְהַגִּיד בַּבּוֹקֶר חַסְדֶּךָ, אֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת:

נַעֲם יְיָ לַחֲזוֹת, בְּעוֹד לַיִל בִּזְרִיזוּת, לִשְׁמוֹר פְּתָחִים וּמְזוּזוֹת, לְהַלֵּל בְּתוֹךְ מַקְהֲלוֹת:

יָשָׁר יֶחֱזוּ פָּנֶיךָ, חוּט חֶסֶד מָשׁוּךְ עָלֶיךָ, תַּעֲמֹד עַל מִשְׁמַרְתֶּךָ, לְכוּ חֲזוּ מִפְעָלוֹת:

מִ"נִּשְׁמַת" תְּזוֹרַח נַפְשֶׁךָ, סְמֹךְ "גְּאֻלָּה" רוּחֶךָ, "אַיֵּה" מְקוֹם נִשְׁמָתֶךָ, בָּרוּךְ עֹשֶׂה גְּדוֹלוֹת:

סוֹד זֶה בִּלְבָבֶךָ הַצְפִּינוֹ, מַחְשְׁבוֹתֶיךָ יְכוֹנוּ, אָז יִשְׂמַח מִשֶּׁה רַבֵּנוּ, בְּאַהֲבַת כְּלוּלוֹת:

עֹנֶג לַשַּׁבָּת אָז תִּקְרָא, לִכְבוֹד נֶפֶשׁ יְתֵרָה, גַּם לְהִתְעַנֵּג בַּתּוֹרָה, בָּרוּךְ עוֹשֶׂה גְדוֹלוֹת:

וּבְקִדּוּשָׁא רַבָּא וְשָׁמְרוּ, שְׁמֹאל עִם יָמִין נִקְשָׁרוּ, פָּנִים בְּפָנִים נָהָרוּ, קוֹל חֲתָנִים בִּמְצְהֲלוֹת:

דָּא סְעֻדָתָא דְעַתִּיקָא, קַדִּישָׁא חֶסֶד מְרִיקָה, מֵחֶבֶל גּוֹג וַעֲלוּקָה, שָׁלֹשׁ סְעֻדוֹת מַצִּילוֹת:

אָז תִּתְעַנֵּג עַל יְיָ, מָקוֹם גָּבוֹהַ מִלְּפָנַי, כַּאֲשֶׁר הוֹרוּ נְבוֹנַי, טְמוּנוֹת לָהֶם נִגְלוֹת:

בְּכָבוֹד תֵּשֵׁב בְּשִׂמְחָה, נָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה, יוֹם תַּעֲנוּג יוֹם מְנוּחָה, קוֹל חֲתָנִים וְקוֹל כַּלּוֹת:

יְצוֹ יְיָ אִתְּךָ, הַבְּרָכָה בַּאֲסָמֶיךָ, כִּי כָל מוֹצָא שַׂפָתֶךָ, בְּהוֹצָאוֹת כְּפוּלוֹת:

חֶשְׁבּוֹן שַׁבָּת בְּמִנְיָנָהּ, ר״ישׁ בִּמְקוֹם בֵּ״ית נְתוּנָה, ת״ר כֻּלָּא אוֹת שִׁ״ין רֵאשׁוֹנָה, לְהוֹרוֹת הַכְּפִילוּת:

צַדִּיק אוֹכֵל לִכְבוֹד נַפְשׁוֹ, אֵיבָרָיו יִתְקַדָּשׁוּ, עָלָם אֱלֹהִים עַל רֹאשׁוֹ, אֲיַמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת:

יְבָרֵךְ בִּרְכַּת מְזוֹנוֹ, רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ יֵהָנוּ, מֵאוֹר הַבָּהִיר יְזוֹנוּ, עֵינֵי הַשֵּׂכֶל מִסְתַּכְּלוֹת:

רְאֵה הִתְבּוֹנֵן אִם תִּשְׁמֹר, הַשַּׁבָּת כַּדִּין הַגָּמוּר, יִגְאַל רוֹכֵב עַל הַחֲמוֹר, אֲסִירִים בִּכְבָלוֹת:

אַשְׁרֵי הַמְחַכֶּה בִּימֵי חֹל, לִקְדֻשַּׁת שַׁבָּת שֶׁתָּחוּל, כָּל עָוֹן כָּל פֶּשַׁע לוֹ מָחוּל, יְשַׁבֵּר עֹל הַגָּלוּת:

חוֹמֵד זִיו קְדֻשַׁת שַׁבָּת, וּמְקַיֵּם שְׁמִירַת שַׁבָּת, יִזְכֶּה לְעוֹלָם בֵּלּוֹ שַׁבָּת, מַעֲלוֹת אַחַר מַעֲלוֹת:

פיוט לכבוד שבת קדש.

סימן: **אברהם** חזק.

אָשִׁירָה לִכְבוֹד יוֹם שַׁבָּת, בְּקוֹל נָעִים וְזִמְרָה, כִּי חָשְׁקָה רוּחִי בּוֹ חִבַּת, וּזְכִירָתוֹ נַפְשִׁי שָׁמְרָה:

בְּסוֹד מֶלֶךְ וּמַטְרוֹנָה, אֶפְתַּח שְׂפָתַי בִּנְגִינָה, אוּלַי אֶמְצָא חֲנִינָה, בְּעֹז מוֹשֵׁל בִּגְבוּרָה:

רְמוּזִים הֵם בְּסוֹד וָ'או הֵ'א, וְנִשְׁפָּעִים מִי'וד הֵ'א, וְהַכֹּל מִתְיַחֵד עִם הֵ'א, בְּסוֹד אַחְדוּת גְּמוּרָה:

הַיּוֹדֵעַ סוֹד זֶה אַשְׁרָיו, וְאַשְׁרֵי בָּנָיו אַחֲרָיו, אִם יִשְׁמְרוּ אֶת דְּבָרָיו, לָלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ הַיְשָׁרָה:

מְצֹוַת אָבִיךָ אִם תִּשְׁמֹר, וְאִם סוֹד תּוֹרָה תִּגְמֹר, תִּזְכֶּה אֶל הַר הַמּוֹר, בְּסוֹד נֶפֶשׁ יְתֵרָה:

חִישׁ לֶכֶת אֶל מִדְרָשֶׁיךָ, לָתֵת מָזוֹן לְנַפְשֶׁךָ, אֲזַי יִזְרַח שִׁמְשֶׁךָ, וּתְהִי נַפְשְׁךָ מְאִירָה:

זְכֹר כִּי יְמֵי הַקְּדֶשׁ, נִתָּנָם הָאֵל הֶקְדֵּשׁ, לְמַפְלֵא תּוֹרָה וּלְחַדֵּשׁ, וּמְאֹד הִגְבִּיר צוּרָה:

קַיְמוּ שָׁלֹשׁ סְעֻדּוֹת, וּשְׁתוּ יֵין חֲמוּדוֹת, עִם בָּשָׂר וְדָגִים יְדִידוֹת, תִּזְכּוּ בְּדַת הַתּוֹרָה:

לְמַעַן תָּכִינוּ מַאֲכָלִים, וּשְׁתוּ יֵין הִלּוּלִים, לְמַעַן תִּהְיוּ גְּאוּלִים, מִדִּין חִבּוּט הַקְּבוּרָה:

פיוט לכבוד שבת קדש.

סימן: **יצחק חזק**.

יוֹם הַשְּׁבִיעִי, הוּא יוֹם מְנוּחָה, שַׁבָּת, בָּהַר לוֹ יָהּ מִיָּמִים, חֵן חֵן חֵן מָצָא חֵן, חֵן חֵן חֵן מָצָא מָצָא חֵן, תָּשִׁיב שְׁבוּתִי, תָּאִיר נִשְׁמָתִי, תָּגֵל עֲדָתִי:

צוּף דְּבַשׁ טַעֲמוֹ, שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה, שַׁבָּת, עִם כָּל רָאשֵׁי בְשָׂמִים: חֵן חֵן חֵן

חָפֶד אֵל עָלְיוֹן, יוֹצֵא לִרְוָחָה, שַׁבָּת, כֻּלּוֹ מָלֵא רַחֲמִים: חֵן חֵן חֵן

קָדוֹשׁ וּמְבֹרָךְ, בְּשִׁיר וּשְׁבָחָה, שַׁבָּת, הוּא מְנוּחַת עוֹלָמִים: חֵן חֵן חֵן

חָזְקוּ וְאִמְצוּ, בְּתִפְלַּת מִנְחָה, שַׁבָּת. רַבִּים וְכֵן שְׁלֵמִים: חֵן חֵן חֵן

פיוט לכבוד שבת קודש.

סימן: **מאיר חזק אמיץ**.

אֵל אֱלֹהִים צוּר עֻזֵּנוּ, רֹב טוּב מְאֹד גְּמָלָנוּ, וּבַת זוּג הִנְחִיל אוֹתָנוּ, הוּא יוֹם מְכֻבָּד מִיָּמִים, כִּי בוֹ בָּחַר מִכָּל יָמִים, יֵי לְאוֹרֶךְ יָמִים:

מְאֹד מָה רָמָה שְׁקוּלָה, בְּכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, אוֹהֲבֶיהָ זְכוּת תּוֹלָה, יִרְאַת יְיָ תּוֹסִיף יָמִים: כִּי

מְנוּחַת שַׁבָּת תִּפְאָרָה, עִם דִּינִים אֶפְקוֹד בְּמָרָה, טַ"ל מְלָאכוֹת אָסְרָה תוֹרָה, תּוֹלְדוֹתֵיהֶם לָהֶם דּוֹמִים: כִּי

מַרְגּוֹעַ מִשּׁוֹר עַד חֲמוֹר, וּמְחַלְּלוֹ עָנְשׁוֹ אָמוּר, סָקוֹל יִסָּקֵל דִּין גָּמוּר, כִּי הַצּוּר פָּעֳלוֹ תָמִים: כִּי

אֱלֹהִים דִּבֶּר בְּקָדְשׁוֹ, דִּבְרֵי תוֹרָה לֹא יָמוּשׁוּ, וְדִבְרֵי חֹל אַל תְּלַחֲשׁוּ, כִּי בוֹ שָׁבַת צוּר עוֹלָמִים: כִּי

אַרְבַּע רָשֵׁיוֹת לַשַּׁבָּת, נַפְשְׁכֶם תִּצֹּר בְּבָבַת, וּלְעוֹלָם שֶׁכֵּלּוֹ שַׁבָּת, יַשְׁבִּיעֲכֶם בְּטוּב יָמִים: כִּי

אָחְנָח בְּהוּ סִימָנָא, בְּתִשְׁרֵ"י נַבֵּי חֲשְׁבָּנָא, מִן שְׁמַיָּא יְהָבוּ לָנָא, נַחֲלַת שַׁדַּי

מְמָרוֹמִים: כִּי

יְצִיאוֹת שַׁבָּת שְׁתָּיִם, וְלָתֵת לוֹ פִּי שְׁנָיִם, חֵילְךָ יַכְפִּיל דַּר שָׁמָיִם, חַבְּלְךָ יַפִּיל בַּנְּעִימִים: כִּי

לְסֵף תֵּת אוֹנוֹ וְכֹחוֹ, הַמְּצֻוָּה בּוֹ מִבְּשָׁלוּחוֹ, אֲזַי יִהְיֶה נוֹדֵף רֵיחוֹ, כְּמוֹר אֲהָלִים וּבְשָׂמִים: כִּי

עָעַץ עֻזָּרָא וּמִי יָפֵר, יַעֲלוּ שִׁבְעָה בַסֵּפֶר, וְהַמַּפְטִיר אִמְרֵי שָׁפֶר, הַלֲלוּהוּ מְמָרוֹמִים: כִּי

יְשָׁרֵי לֵב הֵם עַם קְרוֹבוֹ, שִׁימוּ לֵב לַחֹמֶר שֶׁבּוֹ, כָּבוֹד וָעֹז אֵלָיו הָבוּ, הִבְדִּילוּהוּ מִן הַיָּמִים: כִּי

יְשָׁרָאֵל קָהָל וְעֵדָה, שִׁמְרוּ שַׁבָּת הַחֲמוּדָה, בְּיֶתֶר שְׂאֵת, וּבַדָּבָר הַזֶּה תַּאֲרִיכוּ יָמִים: כִּי

רַפֵּא יְרַפֵּא חָלְיֵנוּ, וְיכוֹנֵן אֶת בֵּית חַיֵּינוּ, הַר זֶה קָנָתָה יְמִינוֹ, כִּי אָרְכוּ לוֹ שָׁם הַיָּמִים: כִּי

חָזָק קוֹרֵא דּוֹרוֹת מֵרֹאשׁ, בֶּן יְשַׁי בְּרֹאשׁ חִישׁ יִקְבֹּץ, אָבֶן מָאֲסוּ הִיא לְרֹאשׁ, וְרָם הוּא עַל כָּל הָעַמִּים: כִּי

אַמִּיץ כֹּחַ צוּר נַעֲלָה, לְךָ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה, לְיִשְׂרָאֵל עַם סְגֻלָּה, חִישׁ וַיַּבֵּן כְּמוֹ רָמִים: כִּי

פיוט לכבוד השכינה.
סימן: **כי ביצחק יקרא לך זרע אביחצירא אמיץ**.

כַּנְפֵי יוֹנָה, וְאוֹר שְׁכִינָה. אֵלִי: חַי גּוֹאֲלִי, וּתְרִי לִי לִי לַן גַּן:

יָרִיקוּ טוֹבוֹת, מֵעֲרָבוֹת. אֵלִי: חַי גּוֹאֲלִי

בְּרָבוֹת הַטּוֹבָה, תְּגַדֵּל אַהֲבָה. אֵלִי: חַי גּוֹאֲלִי

יִתְגַּדַּל שִׁמְךָ, בְּעוֹלָמְךָ. אֵלִי: חַי גּוֹאֲלִי

צֶדֶק לָבַשְׁתָּ, נוֹרָא אַתָּה. אֵלִי: חַי גּוֹאֲלִי

חָטוֹב חֲטַבְתָּ, לְעַם קָנִיתָ. אֵלִי: חַי גּוֹאֲלִי
כֵּן גְּאֵלָה, לְעַם סְגֻלָּה. אֵלִי: חַי גּוֹאֲלִי
יִקָּרֵא שִׁמְךָ, עַל עַמְּךָ. אֵלִי: חַי גּוֹאֲלִי
לְךָ מְלוּכָה, מֵאָז נְסוּכָה. אֵלִי: חַי גּוֹאֲלִי
זֶרַע קֹדֶשׁ, יְמֵינוּ חַדֵּשׁ. אֵלִי: חַי גּוֹאֲלִי
אָבִינוּ אַתָּה, מַלְכֵּנוּ אַתָּה. אֵלִי: חַי גּוֹאֲלִי
חָצִיר אָנִי, וּמָה אָנִי. אֵלִי: חַי גּוֹאֲלִי
אֶהֱב עַבְדְּךָ, לְתוֹרָתְךָ. אֵלִי: חַי גּוֹאֲלִי
מֵחָכְמָתְךָ, תֵּן לְעַבְדְּךָ. אֵלִי: חַי גּוֹאֲלִי
יִצְחָק יִקָּרֵא, בְּרִישׁ צִירֵי. אֵלִי: חַי גּוֹאֲלִי
חַדֵּשׁ אֵלִי, צוּרִי גּוֹאֲלִי, מְחֹל לִי. אֵלִי: חַי גּוֹאֲלִי

פיוט לכבוד השכינה.
סימן: יצחק חזק.

יוֹנָתִי תַּמָּתִי, יְקָרָה מִפְּנִינִים אֲחֹתִי רַעְיָתִי, הַצִּיבִי לָךְ צִיּוּנִים. קוּמִי לָךְ יָפָתִי, כִּי חָלְפוּ הַזְּמַנִּים. בֹּאִי לָךְ אֱיָמָה, אֶל תּוֹךְ יְרוּשָׁלָיִם:

צַהֲלִי וָרֹנִי, סְעָרָה לֹא נֶחָמָה. הִנְּנִי שָׁב לִמְכוֹנִי, אֶגְאָלֵךְ בְּיָד רָמָה. אוֹשִׁיבֵךְ לִימִינִי, לֹא תִהְיֶה עוֹד שׁוֹמֵמָה. יָפָתִי נְעִימָה, הַבַּת יְרוּשָׁלָיִם:

חֲשַׁקְתִּיךְ וָאֹהַב, מִקֶּדֶם מֵאוּר כַּשְׂדִּים. פְּדִיתִיךְ מִלַּהַב, וְגַם מִבֵּית-עֲבָדִים. מָחַצְתִּי רֹאשׁ רַהַב, וְנָאַלְתִּי יְדִידִים. בְּשִׁירָה נְעִימָה, בָּאוּ לִירוּשָׁלָיִם:

קָרָאתִיךְ סְגֻלָּה, חָלְקִי וְנַחֲלָתִי. כַּלָּה כָּל כְּלוּלָה, נָתַתִּי לָךְ תוֹרָתִי. לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה, שֵׁם עוֹלָם נָתַתִּי. וָאֶבְנֶה חֵל וְחוֹמָה, חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם:

חָזָק בַּמִּלְחָמוֹת, בְּגֵה עֲרִים הַנִּשְׂמוֹת. בָּאָרֶץ שָׁם שַׁמּוֹת, תַּמְלִיכִי עַל כָּל עוֹלָמוֹת. וּלְכָל אַנְשֵׁי שֵׁמוֹת, הַבָּאִים אַחֲרֵי מוֹת. קוֹל שׁוֹפָר בָּנוּי בָּרָמָה, גְּבוֹר מָגֵן בִּירוּשָׁלָיִם:

סימן: **מאיר חזק**.

יָחִיד רָם יְעָרוֹת חוֹשֵׂף, לִבֵּשׁ עֹז הָדָר, בַּקֹּדֶשׁ נֶאְדָּר,
שָׁבִי יִשְׂרָאֵל יֶאֱסֹף, לְעִיר הֶהָדָר:

מְרוֹמָם שֹׁכֵן שְׁחָקִים, שְׁכִינָתָא מְעַפְּרָא יָקִים, מִצָּרָיו נָקֹם יִנָּקֵם, אֱדוֹם וְקֶדָר, מֵהֶם טוֹב נֶעְדָּר, יְהֵיֶה פּוֹרֵר לַחֲלָקִים, יַתְהוֹן יְבַדַּר: יָחִיד

אֵל גָּדוֹל מוֹשִׁיעַ חוֹסִים, קֵץ וְצָבָא לַחֹשֶׁךְ תָּשִׂים, עַד אָנָה בָנִים לְחוּצִים, בְּשָׁרָם נִקְדָּר, וּמְאוֹרָם קָדַר, מָלֵךְ עָלֵינוּ שׂוֹם תָּשִׂים, מַלְכָּא לַן שַׁדַּר: יָחִיד

יָסַד אָרֶץ עַל בְּלִימָה, גָּרֵשׁ-נָא אֶת בֶּן הָאָמָה, דֶּגֶל יִשְׂרָאֵל הָרִימָה, דִּין אִיהוּ הַדָּר, יָפָה מְהֻדָּר, יִתְגַּדַּל שִׁמְךָ בְעָלְמָא, יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר: יָחִיד

רֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַבִּיטָה, בָּעֲנִי בֵּן יָדוֹ מָטָה, וְאַף עַל פִּי אֲשֶׁר חָטָא, וּבְקִרְבּוֹ הוֹר דָּר, כָּל קוֹץ וְדַרְדַּר, כַּמָּה גְּדוֹלָה חֶרְטָה, חָזַר בּוֹ הָדַר: יָחִיד

רַחוּם מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ, לְצֶרֶת הַבַּת תַּשְׁגִּיחַ, שָׂרָשֶׁיהָ צִיץ תַּפְרִיחַ, גָּפֶן סָמַדַּר, בְּאֵילָנוֹ דָּר, מְהֵרָה יִתֵּן הָרִיחַ, כִּפְרִי עֵץ הָדָר: יָחִיד

חַי זַךְ כֵּנִים בְּחָמְלָתוֹ, יְזַכֵּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, וְיַתִּיר אֶת שְׁבוּעָתוֹ, וַאֲשֶׁר נָדַר, וּבְפֶרֶק הַדָּר, בַּבַּיִת בְּהִבָּנוֹתוֹ, סֹחֶרֶת וָדַר: יָחִיד

פיוט על מתן תורה ועשרת הדברות

סימן: **דוד אביחצירא** חזק.

יְיָ אֱלֹהֵינוּ, לֶקַח טוֹב נָתַן לָנוּ, עַל יַד מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, הוֹדוּ לַייָ כִּי טוֹב:

הוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ, וְכַכְּלָה קִדְּשָׁנוּ, בְּמִצְוֹתָיו צִוָּנוּ, סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה-טוֹב: ה׳

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת קוֹדֶשׁ, הוּא יוֹם שִׁשָּׁה לַחֹדֶשׁ, חָתָן כַּלָּתוֹ קִדֵּשׁ, כְּשֶׁבָּת אַחִים מַה

טוֹב: ה׳

דְּגְלוֹ עָלַי אַהֲבָה, דּוֹדִי דָּגוּל מֵרְבָבָה, יֵי מִסִּינַי בָּא, וַתֵּרֶא אֹתוֹ כִּי-טוֹב: ה׳

אָנֹכִי וְלֹא יִהְיֶה, דָּבָר מֵמִית וּמְחַיֶּה, הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה, הוּא הַיָּשָׁר וְהַטּוֹב: ה׳

בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר צִוָּה לְעַמּוֹ, לֹא תִשָּׂא לַשָּׁוְא שְׁמוֹ, אָמַר אֱלֹהִים לֹא-טוֹב: ה׳

יוֹם הַשַּׁבָּת מְנוּחָה, לֹא יָגוֹן וַאֲנָחָה, קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה, וְהִנֵּה הָאוֹר כִּי-טוֹב: ה׳

חַיִּים וָחֶסֶד לְךָ, אִם תְּכַבֵּד כָּל יָמֶיךָ, אָבִיךָ וְאִמֶּךָ, אֹרֶךְ יָמִים וְגַם טוֹב: ה׳

צֶלֶם אֱלֹהִים וּדְמוּת, לֹא תִרְצַח כִּי-מוֹת תָּמוּת, גַּם חַיּוֹת גַּם בְּהֵמוֹת, כִּי יֵי לַכֹּל טוֹב: ה׳

יְיַשֵּׁר חַיִל לֹא תִנְאָף, אַוַּי לֹא יֶחֱרֶה אָף, לֹא מַלְאָךְ וְלֹא שָׂרָף, אֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב: ה׳

רָחֹק תִּרְחַק לֹא-תַעֲשֶׂה, לֹא תִגְנֹב לֹא תְכַסֶּה, כִּי-אִם בְּתוֹרַת מֹשֶׁה, טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי-טוֹב: ה׳

אֶמֶת קְנֵה אַל תִּמְכֹּר, לֹא תַעֲנֶה כְשִׁכּוֹר, לֹא תַחְמֹד זָכֹר תִּזְכֹּר, וּמִצְוֹת - אַל-תִּמְנַע טוֹב: ה׳

חֲסִין קָדוֹשׁ חָנֵּנוּ, זַךְ וְיָשָׁר עֲנֵנוּ, קַבֵּל תְּפִלָּתֵנוּ, חַסְדְּךָ מֵחַיִּים טוֹב: ה׳

סימן: **אני דוד אביחצירא** חזק.

אֶמֶת קְנֵה אַל תִּמְכֹּר, כִּי לֶקַח טוֹב נָתָתִי, עֵץ חַיִּים זָכֹר תִּזְכֹּר, וָזַכְרְתִּי אֶת בְּרִיתִי, תּוֹרָה אוֹרָה בָּרָה, מִן-הַמֵּצַר קָרָאתִי.

אַחַת דִּבֶּר אֱלֹהִים, שְׁתַּיִם-זוּ שָׁמָעְתִּי:

נֵר מִצְוָה וְאוֹר תּוֹרָה, כִּי טוֹבִים הַשְּׁנַיִם, זוֹהִי דַּרְכָּךְ יְשָׁרָה, אֹרֶךְ-יָמִים וְחַיִּים, מָהִיר זָהִיר יַזְהִיר, אַל תַּעֲזֹב תּוֹרָתִי: אַחַת

יְהִי מְקוֹרֵךְ בָּרוּךְ, גָּדוֹל פָּתֵר הַתּוֹרָה, וְשֵׂלְחָנֵךְ הוּא עָרוּךְ, מִפְּגִינִים יְקָרָה, רַבָּה טוֹבָה חִבָּה, כָּל-הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי: אַחַת

דְּרָכֶיהָ דַּרְכֵי נֹעַם, חֲמֻשֶׁת הַחֲמָשִׁים, וְשִׁשָּׁה סִדְרֵי טַעַם, מִקְרָא מִשְׁנָה קְדֻשִׁים, סִפּוּר חִבּוּר עִבּוּר, הֶחָתָן עִם כַּלָּתִי: אַחַת

וְאָנֹכִי תּוֹלַעַת, גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה, נִבְעָר אֲנִי מִדַּעַת, הַלְעִיטֵנִי הַלְעָטָה, נַוֵּה צַוֵּה רַוֵּה, נַפְשִׁי רוּחִי נִשְׁמָתִי: אַחַת

דָּרַשְׁתִּי אֶת יָיָ, לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹ, תּוֹרַת מֹשֶׁה מִפִּינַי, חַסְדֵי יָיָ לֹא-תַמּוּ, לִגְמֹר לִשְׁמֹר לוֹמַר, וַאֲנִי תְּפִלָּתִי: אַחַת

אָבִי אָבִי חָנֵּנִי, כִּי לְךָ צָמְאָה נַפְשִׁי, אָנָּא מַהֵר עֲנֵנִי, לֶאֱכֹל יַעְרִי עִם-דְּבָשִׁי, מוֹרָה יוֹרֶה אוֹרִי, לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי: אַחַת

חֶשְׁבּוֹן תּוֹרָה תְּמִימָה, יִרְאַת יְיָ טְהוֹרָה, לִרְמֹז רֵאשִׁית הַחָכְמָה, עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאָה, קִרְבִי לִבִּי שׁוּבִי, אַף כִּי-אַחֲרֵי מוֹתִי: אַחַת

צָעִיר אָנֹכִי וְנִבְזֶה, אֵשֶׁת-חַיִל מִי יִמְצָא, דַּל דַּךְ וְאֵין כֹּל הוּא זֶה, מוֹרָשָׁה מְאֹרָסָה, עוּרָה יָרֵא נוֹרָא, לְרַוָּחָתִי לְשַׁוָּעָתִי: אַחַת

חָזָק הוּא אֱלֹהֵינוּ, וּמַבַּלְעָדָיו אֵין עוֹד, יָגֵיל יִשְׂמַח לִבֵּנוּ, בְּפִשְׁט רֶמֶז דָּרָשׁ וָסוֹד, מֵאִיר תָּאִיר יָאִיר, לְהָקִים אֶת מַלְכוּתִי: אַחַת

פיוט לכבוד רשב"י זיע"א.
סימן: **אנכי יעקב אביחצירא** חזק.

אַשִׁיר לִכְבוֹד חֲבֵרִים, וּבְרֹאשָׁם מַלְכָּם אָרִים, בַּר-יוֹחַאי עוֹקֵר הָרִים, וְדֹרֵשׁ טוֹב לְעַמּוֹ:

נֶחְתַּם בְּכֶתֶר תּוֹרָה, כְּלוּלִים בּוֹ עֲשָׂרָה, רְאוּ נָא בָּעֲטָרָה, שֶׁעֲטָרָה לוֹ אִמּוֹ: בַּר יוֹחַאי

כַּבִּיר בְּנוֹ אַחֲרָיו, רִבִּי אֶלְעָזָר אַשְׁרָיו, נִבְנָם בָּא בַּחֲדָרָיו, שֶׁל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה: בַּר יוֹחַאי

יַקִּיר עִם זְכוּת אָבוֹת, הִשִּׂיג מַעֲלוֹת רַבּוֹת, נִגְלוּ לוֹ ל״ב נְתִיבוֹת, בָּהֶם רַבִּים יֶחְכָּמוּ: בַּר יוֹחַאי

יָדִיד בְּעֹז הִתְאַזָּר, רַב רִבִּי אַבָּא חָזַר, הוּא וְרִבִּי אֶלְעָזָר, אֲחוּזִים בְּי״ה שְׁמוֹ: בַּר יוֹחַאי

עָלָה לְעִיר גְּבוֹרִים, בָּהּ חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים, מִשָּׁם יֹצְאִים נְהָרִים, וַיִּתְהַלְּכוּ לָמוֹ: בַּר יוֹחַאי

כֵּן חֶסֶד קָנָה, רִבִּי יְהוּדָה חָנָה, וְהָעוֹלָם בּוֹ בָּנָה, עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמוֹ: בַּר יוֹחַאי

בָּזֶה הוּא רֹאשׁ קְרֻשָּׁה, רַק לֹא בָא אֶל שְׁלִשָּׁה, אַךְ נִכְבָּד מִן הַשִּׁשָּׁה, הָיְתָה מִשְׁרָה עַל שִׁכְמוֹ: בַּר יוֹחַאי

אִישׁ גִּבּוֹר בְּסוֹד תּוֹרָה, רַבִּי יִצְחָק הָרְאָה מִדָּתוֹ הִיא גְּבוּרָה, צַפִּיחִת בְּדָבַשׁ טַעְמוֹ: בַּר יוֹחַאי

בְּפִיהוּ אֱמֶת נִכְתַּם, רִבִּי יוֹסֵי בַּר יַעֲקֹב תָּם, עֵץ הַחַיִּים בּוֹ נֶחְתַּם, הִיא תִּפְאֶרֶת עֻזּוֹ: בַּר יוֹחַאי

יָשָׁר רִבִּי חִזְקִיָּה, בְּנָצַח נַפְשׁוֹ חִיָּה, גַּם הוֹד בּוֹ כָלוּל נִהְיָה, הַמְשַׁל וָהַחַד עִמּוֹ:

בַּר יוֹחַאי

חֲבֵרוֹ רִבִּי יֵסָא, הוֹד וְהָדָר בּוֹ נִמְצָא, מִדָּה טוֹבָה בָּהּ יִשָּׂא, לִרֹאשׁ סֵפֶת שְׁלוֹמוֹ:

בַּר יוֹחַאי

צְבָאוֹת בָּהּ נִצְמָדִים, שְׁנֵיהֶם יַחַד דּוֹרִים, הֵם וָוֵי הָעַמּוּדִים, יָשָׁר יֶחֱזוּ פָּנֵימוֹ:

בַּר יוֹחַאי

יְסוֹד בְּרִבִּי חִיָּא, בָּאן נִמְצָא וְכָאן הָיָה, מִשָּׁם יוֹצְאָה תּוּשִׁיָּה, אִמְרוֹתָיו כִּי נָעֳמוּ:

בַּר יוֹחַאי

רִבִּי יוֹסֵי לוֹ זְכוּת, הוּא זָכָה אֶל הַמַּלְכוּת, כָּל תֵּשַׁע הֵם מַלְכוּת, שָׁם כְּבוֹד מְמֻקוֹמוֹ: בַּר יוֹחַאי

אַשְׁרֵיהוּ לְבַר יוֹחַאי, שֶׁהוּא עַד בֹּא מְשִׁיחָי, קַיָּם הוּא נֶפֶשׁ כָּל חָי, הֲמָה יֹאכְלוּ

בְּלַחְמוֹ: בַּר יוֹחַאי

חִזְקוּ עֲדָה כְּלוּלָה, הַרְבּוּ שִׂמְחָה וְגִילָה, בְּיוֹם זֶה יוֹם הִלּוּלָא, דּוֹדִים לְכוּ לַחֲמוּ:
בַּר יוֹחַאי

פיוט לכבוד רשב"י זיע"א.

סימן: **אני יעקב אביחצירא** חוק.

בַּר יוֹחַאי יְסוֹד עוֹלָם, בּוֹ בָּחַר מָלֵךְ עוֹלָם,
בִּזְכוּתוֹ עוֹמֵד עוֹלָם, עַד בֹּא בֶן דָּוִד מָלֵךְ:

אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ וְאַשְׁרָיו, וְאַשְׁרֵי כָּל חֲבֵרָיו, אַשְׁרֵי הוֹגֵי אֲמָרָיו, מַעֲדַנֵּי הַמָּלֵךְ:
בַּר יוֹחַאי

נִגְלָה לוֹ סוֹד הַנִּטְמָן, אֲשֶׁר נִגְלָה לְהֵימָן, הוּא בְּבֵיתִי נֶאֱמָן, בְּכָל גְּנָזַי הַמָּלֵךְ:
בַּר יוֹחַאי

יוֹם לַמְּעָרָה בָּרָח, מִשָּׁם הָאוֹר לוֹ זָרַח, הֵצִיץ צִיץ וְגַם פָּרַח, וְגִדְּלוֹ הַמָּלֵךְ:
בַּר יוֹחַאי

יָצַק מַיִם אַשְׁרֵיהוּ, עַל יְדֵי אֵלְיָהוּ, כָּל סוֹד נִפְלָא הוֹרָהוּ, כִּי בֵן צְוָה הַמָּלֵךְ:
בַּר יוֹחַאי

עֲבוֹדָה זוֹ תִּפְלָה, הֵיא הָעֹלָה לְמַעְלָה, אֶת סוֹדוֹתֶיהָ גִּלָּה, כִּי בֵן יִסַּד הַמָּלֵךְ:
בַּר יוֹחַאי

קָדֵשׁ שַׁבַּת קֹדֶשׁ, וְסוֹד מוֹעֵד וָחֹדֶשׁ, גִּלָּה וְגַם סוֹד קְדֵישׁ, בְּרֹב עַם הַדְּרַת מָלֵךְ:
בַּר יוֹחַאי

בְּרָכוֹת בְּסוֹד נִפְלָא, גִּלָּה אוֹתָם וְהִפְלָא, הַכֹּל לְעַטֵּר כַּלָּה, לָבוֹא אֶל בֵּית הַמָּלֵךְ:
בַּר יוֹחַאי

אוֹת בְּרִית צִיצִת וְאוֹת, תְּפִלִּין הַנּוֹרָאוֹת, הִוָּה בָהֶם נִפְלָאוֹת, חֵן בְּעֵינֵי הַמָּלֵךְ:
בַּר יוֹחַאי

בְּסוֹד הַסּוֹפֵר חָתַם, אוֹת בְּרִית טָמוּן נִסְתָּם, הַכֹּל בַּזֹּהַר נֶחְתַּם, בְּטַבַּעַת הַמָּלֵךְ:

בַּר יוֹחַאי

יַחַד כָּל מִצְוֹת תּוֹרָה, גִּלָּה סוֹדָם וְהוֹרָה, הַכֹּל נֶחְתַּם בִּבְרִירָה, בְּחוֹתַם הַמֶּלֶךְ:

בַּר יוֹחַאי

חִבַּר כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְיִחֵד כָּל הַשֵּׁמוֹת, וְתִקֵּן הַנְּשָׁמוֹת, לָבוֹא אֶל בֵּית הַמֶּלֶךְ:

בַּר יוֹחַאי

צָדָק שָׁלוֹם נָשְׂקוּ, חֶסֶד אֱמֶת דָּבָקוּ, עַל יָדוֹ נִתְמַתָּקוּ, וְנָחָה חֲמַת הַמֶּלֶךְ:

בַּר יוֹחַאי

יִחֵד אֶת הַשְּׁכִינָה, קִשְׁטָהּ וְהֶכִינָהּ, כָּל מַעֲשָׂיו אֱמוּנָה, טוֹב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ: בַּר יוֹחַאי

רָאוּ יוֹם פְּטִירָתוֹ, הוּא נִקְרָא חֲתֻנָּתוֹ, בּוֹ נִכְנַס לְחֻפָּתוֹ, גִּנַּת בִּיתַן הַמֶּלֶךְ: בַּר יוֹחַאי

אֶת קוֹל שִׂמְחָה וְרִנָּה, נִשְׁמַע בִּשְׁמֵי מְעֹנָה, צְאֶינָה גַם רְאֶינָה, בְּנוֹת צִיּוֹן הַמֶּלֶךְ:

בַּר יוֹחַאי

חֶדְוָה וְשִׂמְחָה רַבָּה, שַׁעֲשׁוּעַ וְאַהֲבָה, עֵת בָּא לָעוֹלָם הַבָּא, אֶל תּוֹךְ חֲצַר הַמֶּלֶךְ:

בַּר יוֹחַאי

זֶה הַיּוֹם ל"ג לָעֹמֶר, נָהֳלֵל בּוֹ נְזַמֵּר, עַל קָדוֹשׁ זֶה יֵאָמֵר, שִׁירוּ שִׁיר אֶל הַמֶּלֶךְ:

בַּר יוֹחַאי

קוֹלִי יֶעֱרַב לְךָ, כְּמוֹ שַׁי לְפָנֶיךָ, קַדֵּשׁ בִּנְךָ בְּכֹרֶךָ, מַהֵר לְמִקְדַּשׁ הַמֶּלֶךְ: בַּר יוֹחַאי

פיוט לכבוד רשב"י זיע"א.

סימן: **אני מסעוד ב"ן א"מ יעקב אביחצירא.**

אֲנִי הַיּוֹם אָשִׁירָה, לִכְבוֹד אֲדוֹן הַתּוֹרָה, רַבִּי שִׁמְעוֹן הַנִּקְרָא, שַׁבַּת קֹדֶשׁ לַיְיָ:

מַרְעִישׁ הָאָרֶץ הָיָה, לוֹ תְּהִלָּה דֻּמְיָה, בְּלָמְדוֹ דָּת נְקִיָּה, נִקְרָא בְּשֵׁם יְיָ:
רַבִּי

סִינַי עִם פִּיו בִּגְדֻלּוֹת, שָׁוּו בְּכָל מַעֲלוֹת, וְהֶבֶל פִּיו בְּקוֹלוֹת, שָׁרָאוּ עַם יְיָ:
רַבִּי

עָסָק תּוֹרָתוֹ גָּרַם, זִוּוּג עֶלְיוֹן וּמוּרָם, בִּימֵי הַחֹל עוֹרָם, בְּיוֹם שַׁבָּת יְיָ:
רַבִּי

וּמַרְאֶה לֹא בָחִידַת, נִגְלָה לוֹ צוּר תְּעוּדוֹת, פֶּה אֶל פֶּה נִכְבָּדוֹת, דִּבֶּר בּוֹ יְיָ:
רַבִּי

דּוֹרוֹ כְּמוֹ דוֹר דֵּעָה, רוּחַ קֹדֶשׁ הוֹפִיעָה, וּבוֹ זָרְחָה נִטְעָה, נִשְׁמַת עֶבֶד יְיָ:
רַבִּי

בְּלַמְּדוֹ סִתְרֵי תוֹרָה, לַחֲבֵרָיו עֲשָׂרָה, אֶרֶץ חֲדָשָׁה בָּרָא, שָׁמַיִם בִּדְבַר יְיָ:
רַבִּי

נְעִימִים הֵם דְּבָרָיו, וּמְתוּקִים מֵאֲמָרָיו, הָלְכוּ אַחֲרֵי דְבָרָיו, בְּאַחֲרֵי יְיָ:
רַבִּי

אֲדֹנִי רַבִּי אַבָּא, הִשִּׂיג מַעֲלָה רַבָּה, צָר צוּרָתוֹ הַטּוֹבָה, לַחֲזוֹת נֹעַם יְיָ:
רַבִּי

יַחַד עֲשָׂרָה חֲבֵרִים, בְּאוֹרוֹת מְעֻטָּרִים, מְסֻפָּרוֹת הַיְקָרִים, עֶשֶׂר אוֹרוֹת יְיָ:
רַבִּי

עֶלְיוֹן מַלְכָּם וּקְדוֹשָׁם, כֶּתֶר מֻכְתָּר בְּרֹאשָׁם, הוּא עִקָּרָם וְשָׁרְשָׁם, דַּעַת יִרְאַת יְיָ:
רַבִּי

קָנָה חָכְמָה לִימִינוֹ, רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, גֶּזַע קָדוֹשׁ לְמִינוֹ, זֶרַע בֵּרַךְ יְיָ:
רַבִּי

בִּינָה סוֹד הִיא רֹאשׁוֹנָה, רַבִּי אַבָּא לוֹ קָנָה, מִפִּיו דַּעַת וּתְבוּנָה, יָפִיק רְצוֹן יְיָ:
רַבִּי

אֱיֵהוּ חָכָם חָסִיד, רַבִּי יְהוּדָה בּוֹר סִיד, וְעִם קוֹנוֹ הִתְחַסֵּד, הִזְכִּיר חַסְדֵי יְיָ:
רַבִּי

בְּתוֹם לֵבָב וְיָשְׁרוֹ, גִּבּוֹר כָּבַשׁ אֶת יִצְרוֹ, רַבִּי יִצְחָק חֲבֵרוֹ, בָּא בִּגְבֻרוֹת יְיָ:
רַבִּי

יוֹסֵי בַּר יַעֲקֹב תָּם, הוּא מַכְרִיעַ בֵּינֹתָם, בְּחוֹתַם אֱמֶת נֶחְתַּם, תִּפְאֶרֶת יְיָ:
רַבִּי

חֲזָקִיָּה יֵסָא דּוֹדִים, אוֹרוֹתֵיהֶם נִצְמָדִים, בְּנֶוֶי הָעֲמוּדִים, הֵם לְמוּדֵי ה׳: רַבִּי

צַדִּיק לָקַח לִירֵשָׁה, חָמַשׁ אוֹרוֹת קְדֵשָׁה, רַבִּי חִיָּא בוֹ נִמְצָא, יְסוֹד כָּל אוֹר יְיָ:
רַבִּי

יִרְמְז הֵ֫א אַחֲרוֹנָה, רַבִּי יוֹסֵי רֹאשׁ פִּנָּה, כַּלָּה בַּכֹּל נִתַּקְנָה, לִקְרַאת מֶלֶךְ יְיָ:
רַבִּי

רוֹפֵא רַחֲמָן חִישׁ רְפָא, בַּת צִיּוֹן לְךָ מְצַפָּה, כָּלְתָה נַפְשִׁי נִכְסְפָה, לְחַצְרוֹת בֵּית יְיָ:
רַבִּי

אֵל עֶלְיוֹן בִּזְכוּת רַשְׁבִּ״י, שְׁלַח לָנוּ הַתִּשְׁבִּי, נַעֲלֶה לְאֶרֶץ צְבִי, לְהַקְרִיב קָרְבַּן יְיָ:
רַבִּי

פיוט לכבוד האדמו"ר רבי יעקב אביחצירא זיע"א.

סימן: **אני יעקב בן עטר חזק אמיץ**.

אֶעֱרֹךְ מַהֲלַל נִיבִי, לְאֵל גָּדוֹל וְנוֹרָא, לִכְבוֹד הַקָּדוֹשׁ רַבִּי, יַעֲקֹב אֲבִיחֲצִירָא:

נָקִי טְהוֹר כַּפַּיִם, כְּבַעַל כְּנָפַיִם, קְדִּשׁוּהוּ שָׁמַיִם, רַבָּנָן כְּכָל אַתְרָא:

יָשָׁר הָלַךְ בְּתֻמּוֹ, בְּמַעֲשָׂיו בִּמְקוֹמוֹ, בְּיָרֵחַ בֶּן יוֹמוֹ, זוֹ הִיא דַּרְכְּךָ יְשָׁרָה:

יַעֲקֹב תַּם אֹהָלִים, יֹשֵׁב וְכֹל פֶּה בוֹלֵם, מַיִם עֲמֻקִּים יִדְלֵם, כִּי אֵם לַבִּינָה קָרָא:

בְּחָכְמַת הַקַּבָּלָה, גָּבַר לְשֵׁם וּתְהִלָּה, הִרְחִיב הֶעְמִיק שְׁאֵלָה, אַבִּיר יַעֲקֹב נוֹרָא:

נֹפֶת וּדְבַשׁ בְּפִיהוּ, זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ, אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא, וְנִנַּהּ לוֹ כָּאוֹרָה:

עֲנְוָתָנוּתוֹ תֻּמָּתוֹ, קְדֻשָּׁתוֹ יִרְאָתוֹ, אַף כִּי אַחֲרֵי מוֹתוֹ, הוֹדִיעַ עֹז וּגְבוּרָה:

טָרֶם יוֹם נִסְיָתוֹ, צִוָּה קְהַל עֲדָתוֹ, בְּדַמְנְהוּר קְבֻרָתוֹ, לֹא יְשַׁנּוּ אַמִּירָה:

רָצָה גֶּבֶר חֲבֵרוֹ, לְהוֹלִיכוֹ לְעִירוֹ, שָׁמַיִם הִתְקַדְּרוּ, וַיָּרְדוּ גִּשְׁמֵי אוֹרָה:

חָדַל יָהּ מֵהוֹשִׁיעַ, כִּי רֹב נֶּשֶׁם הוֹפִיעַ, לֹא יָכְלוּ לְהַטִּיעַ, אֲרוֹן בְּרִית הַתּוֹרָה:

זָעַם הַשֵּׁם אֶת אוֹיְבָיו, בְּבוֹאָם אֶל סְבִיבָיו, לֹא הִכִּירוּ רֹב טוּבָיו, לֹא נָהֲגוּ בוֹ חֶמְרָא:

קָרַן הוֹדָם בְּכֹסֶף, יָרַד כִּי חָל הַקֶּצֶף, אִישׁ רַגְלוֹ לֹא יֶאֱסֹף, לְבַד מֵהַהוּא אַתְרָא:

אַמִּי"ץ יֹשֵׁב אֹהָלִים, פְּרִיוֹ קֹדֶשׁ הִלּוּלִים, כִּנְטִיעִים מְגֻדָּלִים, שֶׁכְּבָר זָקֵן הוֹרָה:

הֵן גְּבוּרָתָיו, וְרֻבֵּי נִפְלְאוֹתָיו. שָׁמַעְנוּ מִבְּרִיוֹתָיו, אֵין דַּי לִכְתֹּב וּלְאָמְרָה:

פיוט לכבוד האדמו"ר רבי יעקב אביחצירא זיע"א.

סימן: **אני אהרן אביחצירא** חזק.

אָשִׁירָה נָּא, לִכְבוֹד מָרָנָא, הוּא הַתַּנָּא, רַבִּי יַעֲקֹב:

נִקְרָא שְׁמוֹ תָּם, תִּפְאֶרֶת לוֹ חוֹתָם, וּבָאֱמֶת נֶחְתָּם, רַבִּי יַעֲקֹב:

יָשָׁר נֶאֱמָן, נִטַּע נַעֲמָן, צִנְצֶנֶת הַמָּן, רַבִּי יַעֲקֹב:

אוֹרָה זוּ תוֹרָה, אוֹר הַמְּנוֹרָה, זַכָּה וּבָרָה, רַבִּי יַעֲקֹב:

הוּא רֹאשׁ הַגּוֹלָה, לְשֵׁם וּתְהִלָּה, מְאֹד נַעֲלָה, רַבִּי יַעֲקֹב:

רָשׁוּם בְּנִסִּים, בַּעַל מַעֲשִׂים, וּבֶן קְדֹשִׁים, רַבִּי יַעֲקֹב:

נַפְשׁוֹ בִצְדָקָה, דָּבְקָה וְחָשְׁקָה, שָׁם לוֹ לְחֶקֶק, רַבִּי יַעֲקֹב:

אֵבִי יְתוֹמִים, וְגַם אֶבְיוֹנִים, חוֹנֵן עֲנִיִּים, רַבִּי יַעֲקֹב:

חָכָם וּמְצֻיָּן, הוּא רַב וְדַיָּן, בָּקִי בְּכָל עִנְיָן, רַבִּי יַעֲקֹב:

צַדִּיק וְעָנָיו, כָּל יְמֵי שָׁנָיו, שִׁבְיָה לְפָנָיו, רַבִּי יַעֲקֹב:

יוֹמָם וָלַיְלָה, עוֹשֶׂה פְּעֻלָּה, בְּסוֹד הַתְּפִלָּה, רַבִּי יַעֲקֹב:

רָז לוֹ גָּלָה, לְשֵׁם וּתְהִלָּה, מְאֹד נַעֲלָה, רַבִּי יַעֲקֹב:

אֵלָיו רַב מוֹרִי, הָרַב הָאָרִי, לָמַד וְקָרִי, רַבִּי יַעֲקֹב:

חָבִּוּרִים הוֹצִיא, עַל תּוֹרַת מֹשֶׁה, שָׂם לוֹ לְמַחְסֶה, רַבִּי יַעֲקֹב:

זְכוּת תּוֹרָתוֹ, צִוָּה לַעֲדָתוֹ, וְלִבְנֵי בֵיתוֹ, רַבִּי יַעֲקֹב:

קָדוֹשׁ בִּקְדֻשָּׁה, אֶבֶן הָרֹאשָׁה, וְכָל טוּב עָשָׂה, רַבִּי יַעֲקֹב:

פיוט לכבוד קדושת האי תנא ציסו"ע המקובל האלקי עוז רוח אפנו הגאוה"ק המלוב"ן כקש"ת עט"ר אדמו"ר מרן אביר יעקב אביחצירא זצוקל"ה זיע"א.

סימן: **אני מאיר אביחצירא חזק**.

אוֹדֶה בְמַהֲלַל נִיבִי, לְאֵל נֶאְזָר בִּגְבוּרָה, לִכְבוֹד עֲטֶרֶת צְבִי, וְלִצְפִירַת תִּפְאָרָה, הוּא עִיר וְקַדִּישׁ רַבִּי, יַעֲקֹב אֲבִיחֲצֵירָא:

אַדִּיר נוֹדַע לִתְהִלָּה, בְּכָל תְּפוּצוֹת גּוֹלָה, גַּם מִשְׁפָּחָה וְדִגְלָהּ, הוּא הוֹדָהּ הוּא הַדָּרָהּ: הוּא

נִפְלָאִים גְּבוּרָתָיו, אֹתָתָיו וְנוֹרְאֹתָיו, יָחִיד הוּא בְּדֹרֹתָיו, חַד אוֹ תְּרֵי בְּדָרָא: הוּא

יִלְאֶה פֶּה בְּקַלּוּסוֹ, גַּם לַבָּלָר בְּקַלְמוֹסוֹ, אוֹר יִשְׂרָאֵל וּקְדוּשׁוֹ, עִמָּהּ שָׂרֵי נְהוֹרָא: הוּא

מַה נָּאֶה הוּא אִילָן זֶה, וּמַה נָּאֶה הוּא נֵר זֶה, לְצַוּוֹת לְאִישׁ קָדוֹשׁ זֶה, הָעוֹלָם כֻּלּוֹ נִבְרָא: הוּא

מָרַן קֻדָּשׁ-קֻדָּשִׁים, בָּדוֹק הוּא בְּנִפְּשִׁין, אָמַר מוֹרִיד הַגֶּשֶׁם, וּמְיָד אָתֵי מְטָרָא: הוּא

אָמוֹן מָצְנָע וּמְכֻסֶּה, כֻּלָּם לְאוֹרָה הוֹצִיא, גַּלִּי רָזֵי קַדִּישֵׁי, עֲמִיקָתָא וּטְמִירָא: הוּא

יָצָא מוֹנִיטִין שֶׁלּוֹ, בְּרַךְ וְהַסָּמוּךְ לוֹ, הָרִים רָגְזוּ לְקָלוֹ, שָׁאַג וּמִי לֹא יִירָא: הוּא

רַב כֹּחוֹ עֹצֶם יָדוֹ, כָּל הָעוֹלָם יַגִּידוּ, הָאָרֶץ מִכְּבֹדוֹ, הֵאִירָה מֵאוֹר תּוֹרָה:

הוּא

אַרְיֵא דְּבֵי-עִלָּאִי, מְקַבָּל הָאֱלֹקִי, מִקַּמָּאֵי-קַמָּאֵי, לוֹ זְרוֹעַ וּגְבוּרָה:
הוּא

בַּעֲנָוָה וְיִרְאָה, בַּחֲסִידוּת נִפְלָאָה, וּבְקְדֻשָּׁה נוֹרָאָה, תָּפַס לוֹ בְּמוֹסֶרָה:
הוּא

יְדִיעָתוֹ מַכְרַעַת, בְּטוּב טַעַם וָדָעַת, חָכְמָה בִּינָה וָדָעַת, מִפִּיהוּ לוֹ מְסוּרָה:
הוּא

חִבּוּרָיו הַנּוֹרָאִים, מְפִיקִים זוֹ מִלֵּאִים, בְּפֶה הֵם מְסֻלָּאִים, גַּם בְּאֶבֶן יְקָרָה:
הוּא

צַדִּיק הוּא מֵעִקָּרוֹ, פְּאֵר הַדּוֹר הֲדָרוֹ, בְּיָדוֹ הֵן נִמְסְרוּ, מַפְתְּחוֹת הָעֲזָרָה:
הוּא

יָדוּעַ בַּשְּׁעָרִים, זְקֵנִים עִם נְעָרִים, אוֹרוֹ זָרַח לַיְשָׁרִים, כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא:
הוּא

רַב מִלִּין חָדְלָה רוּחִי, פֶּן יֹאמְרוּ שִׁמְעִי שִׂיחִי, סִיַּמְתִּנְהוּ לִשְׁבָחִי, מַלְאַךְ אֱלֹהִים נוֹרָא:
הוּא

אֵל גָּדוֹל בְּחָמְלָתוֹ, זָכֹר יְזֹכֹר צִדְקָתוֹ, קְדֻשָּׁתוֹ תּוֹרָתוֹ, מָגֵן צִנָּה סֹחֵרָה:
הוּא

חָזָק דָּגוּל מֵרְבָבָה, עַד-מָה הַבַּת עֲלוּבָה, אֵימָתַי בֶּן-דָּוִד בָּא, בְּיָמֵינוּ בִּמְהֵרָה:
הוּא

פיוט לכבוד עט"ר רבי דוד אביחצירא זיע"א.

סימן: **אני מימון חזק.**

אִישׁ חַי עָלָה שָׁמַיִם, בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים, נִכְנַס לִפְנֵי וְלִפְנִים, אָדֹנֵנוּ הַמֶּלֶךְ דָּוִד. סֶלָה נִקְיָה טְהֹרָה, הָרַב דָּוִד אֶבִיחֲצֵירָא:

נִדְבַּק בְּאֵל חַי נָעֳלָם, נָטַל שְׁכָרוֹ מָשְׁלָם, רָאָה וְהִנֵּה סֵלָם, וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ דָּוִד: סֶלָה
יָחִיד הָיָה בְּדוֹרוֹ, פְּנֵי אֵל זִיו הֲדָרוֹ, תָּמִים הָיָה עִם יוֹצְרוֹ, שָׁמַר הַמֶּלֶךְ דָּוִד:
סֶלָה

מַעֲשָׂיו כַּמָּה רָמוּ, מְאֹד רַבּוּ וְעָצְמוּ, מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שְׁמוֹ, דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ דָּוִד:
סֶלָה

יוֹם הַשַּׁבָּת מַלְכְּתָא, נִדְרַשׁ חֲסִידָא קַדִּישָׁא, וְסַיָּם מַתְנִיתִין שִׁשָּׁה, עֶבֶד הַמֶּלֶךְ דָּוִד:
סֶלָה

מְפֹאָר שְׁמוֹ בִּגְבוּרָה, הוּא אֲרִי שֶׁבַּחֲבוּרָה, רַבֵּנוּ מָארֵי דְאַתְרָא, כֻּלָּם בְּבֵית הַמֶּלֶךְ דָּוִד:
סֶלָה

וְכַמָּה קַנִּים נְפָשׁוֹת, יְתוֹמִים וְאַלְמָנוֹת, בִּקְרֻבָּשָׁה וַחֲסִידוּת, וַיַּרְגֵּם הַמֶּלֶךְ דָּוִד:
סֶלָה

נָאֶה דֹּרֵשׁ וּמְקַנֵּם, עָשָׂה כַּמָּה גְּדָרִים, נָטוּעַ בְּאֶרֶץ הַחַיִּים, כִּפָּא הַמֶּלֶךְ דָּוִד:
סֶלָה

חַזֵּק קֶרֶן דָּוִד יָרוּם, הָאֵל שׁוֹכֵן מָרוֹם, וְעִם עֹז יְשַׁלַּח תָּרוּם, זְכוּת הַמֶּלֶךְ דָּוִד:
סֶלָה

סימן: **אני דוד חזק.**

אָשִׁיר שִׁירָה וְזִמְרָה, לְכְבוֹד רֹאשׁ וַעֲטָרָה, רַבִּי דָּוִד אֲבִיחֲצֵירָא, יְדִידִי:

נָאֶה לוֹ לְשַׁבֵּחַ, בְּשִׁיר וְלַמְנַצֵּחַ, אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ, יְדִידִי: אָשִׁיר שִׁירָה

יָרַד לְעֻמְקֵי דָתָא, הוּא וְאֶחָיו בִּתְלָתָא, גִּלּוּ כָּל מְסַתְּרָתָא, יְדִידִי: אָשִׁיר שִׁירָה

דָּרַשׁ כָּל הַנִּסְתָּרוֹת, רִאשׁוֹנוֹת אַחֲרוֹנוֹת, נַחֲלָה לוֹ מֵאָבוֹת, יְדִידִי: אָשִׁיר שִׁירָה

וְהוֹצִיא אֶת מִפְעָלָם, לְיִשְׂרָאֵל הִנְחִילָם, יִשְׂמְחוּ בְגוֹרָלָם, יְדִידִי: אָשִׁיר שִׁירָה

דְּבָרָיו הַנֶּעֱימִים, מְזָהָב וּמִפְּנִינִים, גַּם הַפָּז לֹא יַעֲרָכֵם, יְדִידִי: אָשִׁיר שִׁירָה

חֵי עוֹלָם נָטַע בּוֹ, חָכְמָתוֹ בְּתוֹךְ קִרְבּוֹ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֲהֵבוֹ, יְדִידִי: אָשִׁיר שִׁירָה

זְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ, בְּבִיאַת מְשִׁיחֵנוּ, קָרֵב קֵץ פְּדוּתֵנוּ, יְדִידִי: אָשִׁיר שִׁירָה

קַבֵּץ יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וְיֹאכְלוּ בְלַחְמֶךָ, כָּל בְּנֵי רְחוּמֶיךָ, יְדִידִי: אָשִׁיר שִׁירָה

סימן: ישראל חזק.

יוֹדוּ לְךָ רַעְיוֹנַי, אֵל מִבְּטֶן יוֹצְרִי, עַל קִרְבָתְךָ בְּסִינַי, לְהָאִיר אֶת נֵרִי, עַל בֵּן בְּתַחֲנוּנַי, אֲפָאֵר בְּשִׁירִי, בְּכָל יָמַי וְשָׁנַי, עַד לָעַד לְעוֹלָם:

אֶשְׁמַח בָּךְ, אֶשְׁמַח בָּךְ. אֶשְׁמַח בְּךָ אֵל עוֹלָם.

אֶשְׁמַח בָּךְ גּוֹאֵל נַפְשִׁי, אֶת גְּאֻלַּת עוֹלָם:

שָׁשׂוֹן לִבִּי הֵמָּה, בְּזָכְרִי חֲסָדָיו, כִּי בָחַר מִכָּל אֻמָּה, יִשְׂרָאֵל עֲבָדָיו, נֵצֶר נְטִיעָה תַמָּה, הָאָבוֹת יְדִידָיו, אֶבֶן צָדָק שְׁלֵמָה, מִשֹּׂרֶשׁ גְּדֻלָּם:

אֶשְׁמַח בָּךְ

רָצוֹנְךָ אֶשְׁאֲלָה חַי בַּעַל הָרָצוֹן, כַּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה נָהַגְתָּ אֶת הַצֹּאן, בְּמִרְעֶה טוֹב וְנִפְלָא, וְהָיָה כָּל עֶלְצוֹן, רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל סֶלָה, הַאֲזֵן אֶת קוֹלָם:

אֶשְׁמַח בָּךְ

אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים, הָעֵד וְהַדַּיָּן, קוּם-נָא לִקְרַאת גְּבָהִים, צְאִי-נָא מְזַיֵּן, לִנְקֹם נִקְמָתְךָ מֵהֶם, לְהַשְׁלִים כָּל עָנְיָן, שִׁמְךָ וְכִסְאֲךָ שָׂהֵם, מֵעִין כָּל חַי נֶעְלָם:

אֶשְׁמַח בָּךְ

לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ, אֶת יְרִיבִי יָרִיב, אֲקַוֶּה תָמִיד חַסְדּוֹ, הַשָּׁכֵם וְהַעֲרֵב, וְלֹא יָסֵךְ בָּעֲדוֹ, אֶת טִירָתוֹ יַחֲרִיב, וְאָז נָשִׁיר לִכְבוֹדוֹ, הַשִּׁירִים בְּמָשְׁלָם:

אֶשְׁמַח בָּךְ

חֲזַק צִיּוֹן מוֹעֲדֵנוּ, אֲשֶׁר מְכֻוָּנֶת, מוּל זְבוּל מִקְדָּשֵׁנוּ, שֶׁהִיא הַנּוֹתֶנֶת, כֹּחַ עֶלְיוֹן לְגַנּוֹ, עֵרֶן הַמְכוֹנֶנֶת, אֲשֶׁר בָּם כָּל חֶפְצֵנוּ, הֵם מִקְדָּשׁ וְאוּלָם:

אֶשְׁמַח בָּךְ

זֹאת הָיְתָה-לִּי בְּעָנְיִי, גְּדוֹלָה הַבְטָחָה, לְאַב הָמוֹן נִסְיִי, בֵּין בְּתָרִים זָרָחָה, לֵאמֹר מָתַי וְאֵיךְ, וּמְצָאנָה מְנוּחָה, בְּךָ כָּל מַאֲוַיִי, אֵל תַּאֲוַת עוֹלָם:

אֶשְׁמַח בָּךְ

קֵץ-יָמִים גַּלֵּה לְעַם אֵלֶּה, עָמוּסֵי תְלָאוֹת, גָּדַל צַעֲרִי וַעֲמָלִי, בְּפִלְאֵי פְלָאוֹת,
מְצַפִּים אָבוֹת וְעוֹלָלַי, עֲשֵׂה לְטוֹבָה אוֹת, כְּלֵילִי גַּדֵּילִי בָּנֶיךָ עַל תִּלָּם:

אֶשְׁמַח בָּךְ

פיוט לכבוד השכינה רבי יצחק אביחצירא זיע"א

סימן: **אני יצחק חזק**

אָעוּפָה אֶשְׁכְּנָה. וְאַרְחִיקָה נְדֹד. בַּמִּדְבָּר אָלִינָה. וְאוּלַי אֶמְצָא דּוֹד:

נָשָׁק אַהֲבָתוֹ. בְּלִבִּי בּוֹעֲרָה. מִיּוֹם פְּרִידָתוֹ. נַפְשִׁי עָלַי מָרָה:

יָדִיד מָנִי בָּרַח. הָלַךְ עָזָבַנִי. אֵיזוֹ דַּרְכְּךָ אָרַח. וְאֵלְכָה גַּם אָנִי:

יָצָאתִי לְבַקֵּשׁ. דּוֹדִי בֵּין חֲבֵרִים. נִלְכַּדְתִּי בְּמוֹקֵשׁ. הִכּוּנִי הַשּׁוֹמְרִים:

צִפִּיתִי לְדוֹדִי. מָתַי יָבוֹא אֵלַי. יַלְבִּישֵׁנִי עֲדִי. וִירַחֵם עָלַי:

חֻשַׁף זְרוֹעֲךָ. לְקַבֵּץ פְּזוּרִים. גַּלֵּה קֵץ יְשָׁעֲךָ. וְדִגְלְךָ הָרִים:

קוּמִי יְחִידָתִי. וְשׁוּבִי בִּתְשׁוּבָה. אֲחוֹתִי רַעְיָתִי. הִנֵּה גּוֹאֲלֵךְ בָּא:

חֲמוּדָה יְקָרָה. רַבַּת הַמַּעֲלוֹת. גַּם מִפָּז נִבְחָרָה. צְאִי נָא בִּמְחוֹלוֹת:

זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד. נְעוּרַיִךְ נְעוּרִים. הֵיכָלֵךְ אֲיַסֵּד. בְּאַבְנֵי סַפִּירִים:

קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה בָּא. מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים. קוּמִי לָךְ אֲהוּבָה. כִּי בָּא קֵץ דְּרוֹרִים:

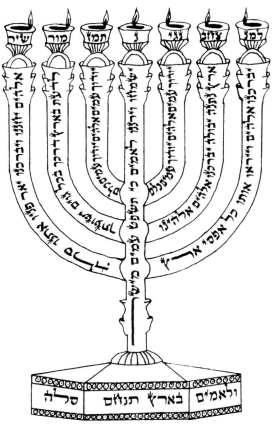
ברכת המזון

פזמון קודם ברכת המזון:

צוּר מִשֶּׁלּוֹ אָכַלְנוּ, בָּרְכוּ אֱמוּנַי. שָׂבַעְנוּ וְהוֹתַרְנוּ, כִּדְבַר יְהוָה יאהדונהי: **הַזָּן** אֶת עוֹלָמוֹ, רוֹעֵנוּ אָבִינוּ. אָכַלְנוּ מִלַּחְמוֹ, וּמֵיֵינוּ שָׁתִינוּ. עַל כֵּן נוֹדֶה לִשְׁמוֹ, וּנְהַלְלוֹ בְּפִינוּ. אָמַרְנוּ וְעָנִינוּ, אֵין קָדוֹשׁ כַּיהוָה יאהדונהי: בְּשִׁיר וְקוֹל תּוֹדָה, נְבָרֵךְ לֵאלֹהֵינוּ. **עַל אֶרֶץ** חֶמְדָּה טוֹבָה, שֶׁהִנְחִיל לַאֲבוֹתֵינוּ. וּמָזוֹן וְצֵדָה, הִשְׂבִּיעַ לְנַפְשֵׁנוּ. חַסְדּוֹ גָּבַר עָלֵינוּ, וֶאֱמֶת יְהוָה יאהדונהי: **רַחֵם** בְּחַסְדְּךָ, עַל עַמְּךָ צוּרֵנוּ. עַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, זְבוּל בֵּית תִּפְאַרְתֵּנוּ. בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ, יָבֹא וְיִגְאָלֵנוּ. רוּחַ אַפֵּנוּ, מְשִׁיחַ יְהוָה יאהדונהי: **יִבָּנֶה** הַמְּקֻדָּשׁ, עִיר צִיּוֹן תְּמַלֵּא. וְשָׁם נָשִׁיר שִׁיר חָדָשׁ, וּבִרְנָנָה שָׁם נַעֲלֶה. הָרַחְמָן הַנְּקֻדָּשׁ, יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה. עַל כּוֹס יַיִן מָלֵא, כְּבִרְכַּת יְהוָה יאהדונהי:

לפני מים אחרונים יאמר "לשם יחוד" זה שהובא בסה"ק לשון חכמים (ח"א סי' ב):

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם יו"ד ק"י בְּוָא"ו ק"י בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הֲרֵי אֲנַחְנוּ בָּאִים לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה דְּאוֹרַיְתָא לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, כַּכָּתוּב וַתּוֹרָה: וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ, וּבֵרַכְתָּ אֶת יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֶיךָ. לְתַקֵּן שֹׁרֶשׁ מִצְוָה זוֹ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן. וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּהְיֶה חֲשׁוּבָה וּמְקֻבֶּלֶת וּרְצוּיָה לְפָנֶיךָ בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה וּבְרָכָה שְׁנִיָּה וּבְרָכָה שְׁלִישִׁית, אֲשֶׁר נְבָרֵךְ עַתָּה עַל הַמָּזוֹן. (וְתִתֵּן לָנוּ כֹּחַ וְיכֹלֶת, וְעֹזֶר וְסִיּוּעַ, לְהַעֲלוֹת מַיִן נוּקְבִין, וּלְהַמְשִׁיךְ מַיִן נוּקְבִין, אַרְבָּעָה מוֹחִין לְיִשְׂרָאֵל וְרַחֵל. וְגַם תִּהְיֶה חֲשׁוּבָה וּמְקֻבֶּלֶת וּרְצוּיָה לְפָנֶיךָ בְּרָכָה רְבִיעִית אֲשֶׁר נְבָרֵךְ עַתָּה, וְתִתֵּן לָנוּ כֹּחַ וְיכֹלֶת, וְעֹזֶר וְסִיּוּעַ, לְהַעֲלוֹת מַיִן נוּקְבִין, וּלְהַמְשִׁיךְ אַרְבָּעָה מוֹחִין לְיַעֲקֹב וְרָחֵל). וְיַעֲלֶה לְפָנֶיךָ בְּאִלּוּ בִּנְּוּ בְּכָל הַבְּנָיוֹת הָרְאוּיוֹת לְבַנּוֹ בְּאַרְבַּע בְּרָכוֹת אֵלּוּ שֶׁל הַמָּזוֹן. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

אח"כ יטול מים אחרונים על אצבעותיו ויננגבם, ויאמר:

וטוב לצייר במחשבתו בצורת המנורה (בא"ח ש"א שלח ט"ו)

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ. יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה: לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ. בְּכָל גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים. יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִישֹׁר. וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים. יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ. יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים. וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ:

בשבת אומרים מזמור זה (של"ה שע' האותיות קדושת האכילה דף פח):

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְהוָה יאהדונהי אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים: אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הִגְדִּיל יְהוָה יאהדונהי לַעֲשׂוֹת עִם אֵלֶּה: הִגְדִּיל יְהוָה יאהדונהי לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים: שׁוּבָה יְהוָה יאהדונהי אֶת שְׁבִיתֵנוּ כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב: הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ: הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הַזָּרַע בֹּא יָבֹא בְרִנָּה נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו:

אֲבָרְכָה אֶת יְהוָה יאהדונהי בְּכָל עֵת. תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי: סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע. אֶת הָאֱלֹהִים יְרָא וְאֶת מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר, כִּי זֶה כָּל הָאָדָם: תְּהִלַּת יְהוָה יאהדונהי יְדַבֶּר פִּי. וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ: וַיְדַבֵּר אֵלַי, זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה יאהדונהי:

אם הם שלושה אומר המזמן: הַב לָן וְנִבְרִיךְ לְמַלְכָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא: עונים: שָׁמַיִם:

אומר המזמן: בִּרְשׁוּת מַלְכָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, (בשבת יוסיף: וּבִרְשׁוּת שַׁבָּת מַלְכְּתָא).

(ביום טוב: וּבִרְשׁוּת יוֹמָא טָבָא אֶשְׁפִּיזָא קַדִּישָׁא). (בסוכות: וּבִרְשׁוּת שִׁבְעָה אֶשְׁפִּיזִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין).

וּבִרְשׁוּת מוֹרַי וְרַבּוֹתַי, וּבִרְשׁוּתְכֶם, נְבָרֵךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ:

והמסובים עונים: בָּרוּךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ:

והמזמן חוזר: בָּרוּךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ:

ואם הם עשרה או יותר אומר המזמן: נְבָרֵךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ:

והמסובים עונים: בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ:

והמזמן חוזר: בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ:

בסעודת חתן אומר המזמן: נְבָרֵךְ (אם יש עשרה אומר: אֱלֹהֵינוּ) שֶׁהַשִּׂמְחָה בִּמְעוֹנוֹ, שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ:

ועונים המסובים: בָּרוּךְ (אם יש עשרה אומרים: אֱלֹהֵינוּ) שֶׁהַשִּׂמְחָה בִּמְעוֹנוֹ, שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ:

והמזמן חוזר: בָּרוּךְ (בעשרה: אֱלֹהֵינוּ) שֶׁהַשִּׂמְחָה בִּמְעוֹנוֹ, שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי **אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל הַזָּן אוֹתָנוּ וְאֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוּבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד בְּרָוַח וּבְרַחֲמִים רַבִּים. נֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר. כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וּבְטוּבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ וְאַל יֶחְסַר לָנוּ מָזוֹן תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הוּא אֵל זָן וּמְפַרְנֵס לַכֹּל וְשֶׁלְחָנוֹ עָרוּךְ לַכֹּל וְהֵתְקִין מִחְיָה וּמָזוֹן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא בְּרַחֲמָיו וּבְרוֹב חֲסָדָיו כָּאָמוּר. פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ.** (ר"ת פא"י שהוא מספר יאהדונה"י ומספר סא"ל, וס"ת חת"ך) **וּמַשְׂבִּיעַ** (כמספר חת"ך) **לְכָל חַי רָצוֹן: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה** יאהדונהי, **הַזָּן אֶת הַכֹּל:**

נוֹדֶה לְךָ יְהוָה יאהדונהי **אֱלֹהֵינוּ. עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה בְּרִית וְתוֹרָה חַיִּים וּמָזוֹן. עַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים. וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחָתַמְתָּ בִּבְשָׂרֵנוּ. וְעַל תּוֹרָתְךָ שֶׁלִּמַּדְתָּנוּ. וְעַל חֻקֶּיךָ רָצוֹנְךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים וּמָזוֹן שֶׁאַתָּה זָן וּמְפַרְנֵס אוֹתָנוּ:**

בחנוכה ובפורים אומרים "על הניסים". ואם לא אמר ונזכר לפני שאמר תיבת "ה'" של ברכת על הארץ – חוזר לאומרו. ואם נזכר אחר שאמר תיבת "ה'", יאמר אותו בהרחמן, ויאמר:

הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו, בימים ההם בזמן הזה, בימי וכו'.

וְעַל הַנְּפִים וְעַל הַפֻּרְקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַנִּפְלָאוֹת וְעַל הַנֶּחָמוֹת, שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה:

לחנוכה:

בִּימֵי מַתִּתְיָה בֶּן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנַאי וּבָנָיו, כְּשָׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְשַׁכְּחָם תּוֹרָתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם, רַבְתָּ אֶת רִיבָם, דַּנְתָּ אֶת דִּינָם, נָקַמְתָּ אֶת נִקְמָתָם, מָסַרְתָּ גִּבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים, וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים, וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ. לְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ, וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפֻרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה. וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וּפִנּוּ אֶת הֵיכָלֶךָ, וְטִהֲרוּ אֶת מִקְדָּשֶׁךָ, וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדָאָה, וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה:

לפורים:

בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה, כְּשָׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָן הָרָשָׁע, בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנַּעַר וְעַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד, בִּשְׁלשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר, וּשְׁלָלָם לָבוֹז. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים הֵפַרְתָּ אֶת עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתָּ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ, וַהֲשֵׁבוֹתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ, וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו עַל הָעֵץ, וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה:

עַל הַכֹּל יְהוָה יאהדונהי **אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אֶת שְׁמְךָ, כָּאָמוּר: וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ. וּבֵרַכְתָּ** (כשיאמר מילת "את" ימשוך את הכוס) **אֶת** יְהוָה יאהדונהי **אֱלֹהֶיךָ, עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: בָּרוּךְ אַתָּה** יְהוָה יאהדונהי, **עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן:**

רַחֵם יְהוָה יאהדונהי **אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְעַל** יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ. וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וְעַל הֵיכָלֶךָ. וְעַל מְעוֹנֶךָ. וְעַל דְּבִירֶךָ. וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. **אָבִינוּ, רְעֵנוּ. זוּנֵנוּ. פַּרְנְסֵנוּ. כַּלְכְּלֵנוּ. הַרְוִיחֵנוּ. הַרְוַח לָנוּ מְהֵרָה מִכָּל צָרוֹתֵינוּ. וְנָא, אַל תַּצְרִיכֵנוּ** יְהוָה יאהדונהי **אֱלֹהֵינוּ לִידֵי מַתְּנוֹת בָּשָׂר וָדָם. וְלֹא לִידֵי הַלְוָאָתָם. אֶלָּא לְיָדְךָ הַמְּלֵאָה וְהָרְחָבָה. הָעֲשִׁירָה וְהַפְּתוּחָה. יְהִי רָצוֹן שֶׁלֹּא**

נְבוֹשׁ בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְלֹא נִכָּלֵם לָעוֹלָם הַבָּא. וּמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ תַּחֲזִירֶנָּה לִמְקוֹמָהּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

בשבת אומרים:

רְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוַת יוֹם הַשְּׁבִיעִי. הַשַּׁבָּת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ הַזֶּה. כִּי יוֹם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ הוּא מִלְּפָנֶיךָ. נִשְׁבּוֹת בּוֹ וְנָנוּחַ בּוֹ וְנִתְעַנֵּג בּוֹ כְּמִצְוַת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וְאַל תְּהִי צָרָה וְיָגוֹן בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ. וְהַרְאֵנוּ בְּנֶחָמַת צִיּוֹן בְּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַנֶּחָמוֹת. וְהַגֶּם שָׁאָכַלְנוּ וְשָׂתִינוּ חָרְבַּן בֵּיתְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ לֹא שָׁכַחְנוּ. אַל תִּשְׁכָּחֵנוּ לָנֶצַח וְאַל תְּזַנְּחֵנוּ לָעַד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

בראש חודש וביום טוב ובחול המועד אומרים "יעלה ויבוא", ואם לא אמרו אינו חוזר, חוץ מליל א' של פסח וליל א' של סוכות שאם שכח חוזר לראש ברהמ"ז:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ. זִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ. וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ. וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לְפְלֵיטָה לְטוֹבָה. לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים. לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם. בְּיוֹם:

בראש חודש: **רֹאשׁ חֹדֶשׁ הַזֶּה:** בפסח: חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם (ביום טוב אומר: **טוֹב**) **מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה:**

בשבועות: חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם **טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה:** בסוכות: חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם (ביום טוב אומר: **טוֹב**) **מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה:** בשמיני עצרת: שְׁמִינִי חַג הָעֲצֶרֶת הַזֶּה, בְּיוֹם **טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה:**

לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בּוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמוֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ. וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וְתִבָּנֶה יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, **בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם.** (ואומר בלחש: **אָמֵן**):

אם בשבת שכח לומר "רצה והחליצנו" ונזכר לפני שהתחיל ברכת "הטוב והמטיב" יאמר:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁנָּתַן שַׁבָּתוֹת לְמְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה לְאוֹת וְלִבְרִית. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, **אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם לָעַד, הָאֵל אָבִינוּ. מַלְכֵּנוּ. אַדִּירֵנוּ. בּוֹרְאֵנוּ. גּוֹאֲלֵנוּ. קְדוֹשֵׁנוּ. קְדוֹשׁ**

יַעֲקֹב. רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל. הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב לַכֹּל. שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם הוּא הֵטִיב לָנוּ. הוּא מֵטִיב לָנוּ. הוּא יֵיטִיב לָנוּ. הוּא גְמָלָנוּ. הוּא גּוֹמְלֵנוּ. הוּא יִגְמְלֵנוּ לָעַד חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרֶוַח וְהַצָּלָה וְכָל טוּב: יענו: **אָמֵן:**

הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁתַּבַּח עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ: הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁתַּבַּח בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁתַּבַּח בָּנוּ לְדוֹר דּוֹרִים: הָרַחֲמָן הוּא קֶרֶן לְעַמּוֹ יָרִים: הָרַחֲמָן הוּא יִתְפָּאַר בָּנוּ לָנֶצַח נְצָחִים: הָרַחֲמָן הוּא יְפַרְנְסֵנוּ בְּכָבוֹד וְלֹא בְבִזּוּי, בְּהֶתֵּר וְלֹא בְאִסּוּר, בְּנַחַת וְלֹא בְצַעַר: הָרַחֲמָן הוּא יִתֵּן שָׁלוֹם בֵּינֵינוּ: הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה רְוָחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ: הָרַחֲמָן הוּא יַצְלִיחַ אֶת דְּרָכֵינוּ: הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁבּוֹר עוֹל גָּלוּת מְהֵרָה מֵעַל צַוָּארֵנוּ: הָרַחֲמָן הוּא יוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיוּת לְאַרְצֵנוּ: הָרַחֲמָן הוּא יִרְפָּאֵנוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה. רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף: הָרַחֲמָן הוּא יִפְתַּח לָנוּ אֶת יָדוֹ הָרְחָבָה:

הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִמֶּנּוּ בִּשְׁמוֹ הַגָּדוֹל כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב בַּכֹּל מִכֹּל כֹּל. כֵּן יְבָרֵךְ אוֹתָנוּ יַחַד בְּרָכָה שְׁלֵמָה. וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

הָרַחֲמָן הוּא יִפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמוֹ:

בשבת: הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ עוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

בראש חודש: הָרַחֲמָן הוּא יְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:

בסוכות: הָרַחֲמָן הוּא יָזֵכֵּנוּ לֵישֵׁב בְּסֻכַּת עוֹרוֹ שֶׁל לִוְיָתָן: הָרַחֲמָן הוּא יַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ שָׂפַע קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה מִשְּׁבְעָה אוּשְׁפִּיזִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין. זְכוּתָם תָּהֵא מָגֵן וְצִנָּה עָלֵינוּ: הָרַחֲמָן הוּא יָקִים לָנוּ אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת:

במועדים: הָרַחֲמָן הוּא יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים אֲחֵרִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם:

ליום טוב: הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ טוֹב:

בראש השנה: הָרַחֲמָן הוּא יְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:

הָרַחֲמָן הוּא יִתֵּן תּוֹרָתוֹ וְאַהֲבָתוֹ בְּלִבֵּנוּ. וְתִהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פָּנֵינוּ לְבִלְתִּי נֶחֱטָא. וְיִהְיוּ כָּל מַעֲשֵׂינוּ לְשֵׁם שָׁמָיִם:

ברכת האורח: הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הַשַּׁלְחָן הַזֶּה שֶׁאָכַלְנוּ עָלָיו וְיַסַּדֵּר בּוֹ כָּל מַעֲדַנֵּי עוֹלָם, וְיִהְיֶה כְּשֻׁלְחָנוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, כָּל רָעֵב מִמֶּנּוּ יֹאכַל וְכָל צָמֵא מִמֶּנּוּ יִשְׁתֶּה. וְאַל יֶחְסַר מִמֶּנּוּ כָּל טוּב לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים אָמֵן:

הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת בַּעַל הַבַּיִת הַזֶּה וּבַעַל הַסְּעֻדָּה הַזֹּאת. הוּא וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ. בְּבָנִים שֶׁיִּחְיוּ. וּבִנְכָסִים שֶׁיִּרְבּוּ. בָּרֵךְ יְהוָה (יאהדונהי) חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה. וְיִהְיוּ נְכָסָיו וּנְכָסֵינוּ מֻצְלָחִים וּקְרוֹבִים לָעִיר. וְאַל יִזְדַּקֵּק לְפָנָיו וְלֹא לְפָנֵינוּ שׁוּם דְּבַר חֵטְא וְהַרְהוּר עָוֹן. שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ כָּל הַיָּמִים בְּעֹשֶׁר וְכָבוֹד מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. לֹא יֵבוֹשׁ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא יִכָּלֵם לְעוֹלָם הַבָּא. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

בסעודת המילה: הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת בַּעַל הַבַּיִת הַזֶּה אֲבִי הַבֵּן, הוּא וְאִשְׁתּוֹ הַיּוֹלֶדֶת, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הַיֶּלֶד הַנּוֹלָד, וּכְשֵׁם שֶׁזִּכָּהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַמִּילָה, כָּךְ יִזַּכֵּהוּ לְבֶנֶם לַתּוֹרָה וְלַחֻפָּה וְלַמַּעֲשִׂים טוֹבִים, וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת מַעֲלַת הַסַּנְדָּק וְהַמּוֹהֵל וּשְׁאָר הַמְשֻׁתַּדְּלִים בַּמִּצְוָה, הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם:

בסעודת החתן: הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הֶחָתָן וְהַכַּלָּה בְּבָנִים זְכָרִים לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ:

הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת כָּל הַמְסֻבִּים בַּשֻּׁלְחָן הַזֶּה, וְיִתֵּן לָנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה:

הָרַחֲמָן הוּא יְחַיֵּינוּ וִיזַכֵּנוּ וִיקָרְבֵנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְבִנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. מַגְדִּיל (ביום שמתפללים מוסף, וכן במוצאי שבת אומרים: **מִגְדּוֹל**) **יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ. וְעֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ. וְדֹרְשֵׁי יְהוָה** יאהדונהי **לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב: נַעַר הָיִיתִי גַּם זָקַנְתִּי וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב. וְזַרְעוֹ מְבַקֶּשׁ לָחֶם: כָּל הַיּוֹם חוֹנֵן וּמַלְוֶה. וְזַרְעוֹ**

לִבְרָכָה: מַה שָּׁאָכַלְנוּ יִהְיֶה לְשָׂבְעָה. וּמַה שָּׁשָׂתִינוּ יִהְיֶה לִרְפוּאָה. וּמַה שֶּׁהוֹתַרְנוּ יִהְיֶה לִבְרָכָה, כְּדִכְתִיב: וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתִירוּ כִּדְבַר יְהוָה יאהדונהי: בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה יאהדונהי. עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיהוָה יאהדונהי, וְהָיָה יְהוָה יאהדונהי מִבְטָחוֹ: יְהוָה יאהדונהי עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יאהדונהי יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

אם מברכים על הכוס אומרים:

כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא. וּבְשֵׁם יְהוָה יאהדונהי אֶקְרָא:

סַבְרִי מָרָנָן: ועונים: לחיים.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,

בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

כל דבר שצריך כוס צריך לשתות ממנו מלוא לוגמיו שהוא רוב רביעית ומצוה לשתות רביעית שלם: אחר ששתה משגרו לאשתו שתשתה ממנו. ואם שתה רביעית דהיינו כ"ז דרהם (81 גרם) יברך אחריו ברכה מעין שלש:

ברכה מעין שלוש

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי **אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עַל:**

אכל מזונות יאמר:	שתה יין אומר:	אכל מפירות ז' מינים אומר:
הַמִּחְיָה וְעַל הַכַּלְכָּלָה:	הַגֶּפֶן וְעַל פְּרִי הַגָּפֶן:	הָעֵץ וְעַל פְּרִי הָעֵץ:

וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה שֶׁרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ לֶאֱכוֹל מִפִּרְיָהּ וְלִשְׂבּוֹעַ מִטּוּבָהּ. רַחֵם יְהוָה יאהדונהי **אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ. וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וְעַל מִזְבְּחֶךָ. וְעַל הֵיכָלֶךָ. וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ. וְשַׂמְּחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ. וְנִבָרֶכְךָ עָלֶיהָ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה:**

בשבת: וּרְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה: בראש חודש: וְזָכְרֵנוּ לְטוֹבָה בְּיוֹם רֹאשׁ חֹדֶשׁ הַזֶּה: בראש השנה: וְזָכְרֵנוּ לְטוֹבָה בְּיוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה: ביום טוב וכחול המועד: וְשַׂמְּחֵנוּ בְּיוֹם: (בפסח: חַג הַמַּצּוֹת. בשבועות: חַג הַשָּׁבוּעוֹת. בסוכות: חַג הַסֻּכּוֹת. בשמיני עצרת: שְׂמִינִי חַג עֲצֶרֶת:) הַזֶּה. בְּיוֹם (ביום טוב: טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה:

כִּי אַתָּה טוֹב וּמֵטִיב לַכֹּל וְנוֹדֶה לְךָ יְהוָה יאהדונהי **אֱלֹהֵינוּ עַל הָאָרֶץ:**

אכל מזונות	שתה יין	אכל פירות
וְעַל הַמִּחְיָה וְעַל הַכַּלְכָּלָה:	וְעַל פְּרִי הַגָּפֶן:	וְעַל הַפֵּרוֹת:

על של ארץ ישראל אומר:

וְעַל מִחְיָתָהּ וְעַל כַּלְכָּלָתָהּ: וְעַל פְּרִי גַּפְנָהּ: וְעַל פֵּרוֹתֶיהָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, **עַל הָאָרֶץ וְעַל:**

הַמִּחְיָה וְעַל הַכַּלְכָּלָה: פְּרִי הַגָּפֶן: הַפֵּרוֹת:

על של ארץ ישראל אומר:

מִחְיָתָהּ: פְּרִי גַּפְנָהּ: פֵּרוֹתֶיהָ:

קידוש למועדים

אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה יאהדונהי מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם:
וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מֹעֲדֵי יְהוָה יאהדונהי אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

סַבְרִי מָרָנָן. ועונים: **לְחַיִּים:**

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם. וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן. וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֶּן לָנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה. (בשבת: **שַׁבָּתוֹת לִמְנוּחָה וּ**) **מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה. חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן. אֶת יוֹם** (בשבת: **הַשַּׁבָּת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם**)

בפסח: **חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. זְמַן חֵרוּתֵנוּ.**

בשבועות: **חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה, וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ.**

בסוכות: **חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ.**

בְּאַהֲבָה מִקְרָא קֹדֶשׁ. זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם: כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים, (בשבת: **וְשַׁבָּתוֹת וּ**) **מוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ** (בשבת: **בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן**) **בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן הִנְחַלְתָּנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, מְקַדֵּשׁ** (בשבת: **הַשַּׁבָּת וְ**) **יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:**

במוצאי שבת מוסיפים שתי ברכות אלו לפני ברכת "שהחיינו":

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל. וּבֵין אוֹר לְחוֹשֶׁךְ. וּבֵין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים. וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בֵּין

קָדַשְׁתָּ לִקְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב הִבְדַּלְתָּ. וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קִדַּשְׁתָּ. וְהִבְדַּלְתָּ וְהִקְדַּשְׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ:

בסוכות מוסיפים

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וְצִוָּנוּ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהֶחֱיָינוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

סדר שבע ברכות

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַכֹּל בָּרָא לִכְבוֹדוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יוֹצֵר הָאָדָם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. בְּצֶלֶם דְּמוּת תַּבְנִיתוֹ. וְהִתְקִין לוֹ מִמֶּנּוּ בִּנְיַן עֲדֵי עַד. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אהדונהי, יוֹצֵר הָאָדָם:

שׂוֹשׂ תָּשִׂישׂ וְתָגֵל עֲקָרָה בְּקִבּוּץ בָּנֶיהָ לְתוֹכָהּ בְּמִהֵרָה בְּשִׂמְחָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אהדונהי, מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן בְּבָנֶיהָ:

שַׂמֵּחַ תְּשַׂמַּח רֵעִים אֲהוּבִים כְּשַׂמֵּחֲךָ יְצִירְךָ בְּגַן עֵדֶן מִקֶּדֶם. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אהדונהי, מְשַׂמֵּחַ חָתָן וְכַלָּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּרָא שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה. חָתָן וְכַלָּה. גִּילָה רִנָּה. דִּיצָה וְחֶדְוָה. אַהֲבָה וְאַחֲוָה. שָׁלוֹם וְרֵעוּת. מְהֵרָה יְהוָה אהדונהי אֱלֹהֵינוּ יִשָּׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחוּצוֹת יְרוּשָׁלַיִם. קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה. קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה. קוֹל מִצְהֲלוֹת חֲתָנִים מֵחֻפָּתָם. וּנְעָרִים מִמִּשְׁתֵּה נְגִינָתָם. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אהדונהי, מְשַׂמֵּחַ חָתָן עִם הַכַּלָּה (וּמַצְלִיחַ):

סַבְּרֵי מָרָנָן: ועונים - לְחַיִּים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

שירי שבת

אדון השלום מלך שהשלום שלו ברכני בשלום. ותפקוד אותי ואת כל בני ביתי ואת כל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום.

אילו היה לי כח הייתי יוצא לשוק, הייתי מכריז ואומר שבת היום לה'.

אל ההודאות אדון השלום מקדש השבת ומברך שביעי, ומניח בקדושה לעם מדושני עונג, זכר למעשה בראשית.

אם אתם משמרים נרות של שבת, אני מראה לכם נרות של ציון.

אָנָּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים צִוֵּה לְמַלְאָכֶיךָ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מְשָׁרְתֵי עֶלְיוֹן שֶׁיִּפְקְדוּנִי בְּרַחֲמִים וְיִבָּרְכוּנִי בְּבוֹאָם לְבֵיתִי בְּיוֹם קָדְשֵׁנוּ. כִּי הִדְלַקְתִּי נֵרוֹתַי וְהִצַּעְתִּי מִטָּתִי וְהֶחֱלַפְתִּי שִׂמְלוֹתַי לִכְבוֹד יוֹם הַשַּׁבָּת.

אנעים זמירות ושירים אערוך, כי אליך נפשי תערוג, נפשי חמדה בצל ידיך, לדעת כל רז סודך.

אתה אחד ושמך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ תפארת גדולה ועטרת ישועה יום מנוחה וקדושה לעמך נתת אברהם יגל יצחק ירנן יעקב ובניו ינוחו בו מנוחת אהבה ונדבה מנוחת אמת ואמונה מנוחת שלום ושלוה והשקט ובטח. (מנחה של שבת)

התנערי מעפר קומי, לבשי בגדי תפארתך עמי, על יד בן ישי בית הלחמי, קרבה אל נפשי גאלה. התעודדי התעודדי, כי בא אורך קומי אורי, עורי עורי שיר דברי, כבוד ה' עליך נגלה.

וזכינו לקבל שבתות מתוך דוב שמחה ומתוך עושר וכבוד ומתוך מיעוט עוונות, ותן בנו יצר טוב לעבדך באמת וביראה ובאהבה.

ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג שבת, עם מקדשי שביעי, שבת, ובשביעי רצית בו וקידשתו, שבת.

ממקומך מלכנו תופיע ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לך, מתי תמלוך בציון בקרוב בימינו לעולם ועד תשכון, תתגדל ותתקדש בתוך ירושלים עירך לדור ודור לנצח נצחים, ועינינו תראינה מלכותך כדבר האמור בשירי עוזך על ידי דוד משיח צדקך.

רזא דשבת איהי שבת דאתאחדת ברזא דאחד למשדי עלה רזא דאחד.

שמור וזכור בדיבור אחד השמיענו קל המיוחד ה' אחד ושמו אחד לשם ולתפארת ולתהלה. לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה מראש מקדם נסוכה סוף מעשה במחשבה תחילה. מקדש מלך עיר מלוכה קומי צאי מתוך ההפכה רב לך שבת בעמק הבכה והוא יחמול עליך חמלה. התנערי מעפר קומי לבשי בגדי תפארתך עמי על יד בן ישי בית הלחמי קרבה אל נפשי גאלה.

שירים לחתן וכלה

אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה, גילה רינה דיצה וחדוה אהבה ואחוה ושלום ורעות.

אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה, בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר, שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל.

בואי בשלום עטרת בעלה גם ברינה ובצהלה תוך אמוני עם סגולה בואי כלה.

בחכמה יבנה בית, ובתבונה יתכונן, ובדעת חדרים ימולאו, כל הון יקר ונעים.

וביום שמחתיכם שיר מהלל אל יגל יעקב ישמח ישראל לכבוד החתן בחור מעם לכבוד החתן יעקב איש תם יגל יעקב ישמח ישראל.

ויזכו לבנות בית נאמן בישראל. דורות ישרים מבורכים בנין עדי עד.

ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות על ישראל שלום.

חתן דומה למלך, עת רקוד לחתן ולכלה, אחד ה' יתברך, שניים חתן וכלה, שלושה כלי זמר, ארבעה מקלות החופה, חמשה מחותנים.

ישיש עליך אלוקיך כמשוש חתן על כלה.

כיצד מרקדין לפני הכלה, כלה נאה וחסודה.

מהרה ה' אלוקינו ישמע בהרי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה. קול חתן וקול כלה. קול מצהלות חתנים מחופתם ונערים ממשתה נגינתם.

מי אדיר על הכל, מי ברוך על הכל, מי גדול על הכל, מי דגול על הכל, הוא יברך את החתן ואת הכלה.

סימן טוב ומזל טוב יהא לנו ולכל ישראל.

עוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה.

ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל.

פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה, צופיה הליכות ביתה ולחם עצלות לא תאכל, אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה, בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר.

שוש תשיש ותגל העקרה בקבוץ בניה לתוכה בשמחה, ברוך אתה ה' משמח ציון בבניה.

שמח תשמח רעים אהובים כשמחך יצירך בגן עדן מקדם, והוא בחתן יוצא מחופתו, שמח תשמח דיעים אהובים.

שמחם בבנין שלם.

שירים מתוך ההלל

אלי אתה ואודך אלקי ארוממך, הודו לה כי טוב כי לעולם חסדו.

אנא ה' כי אני עבדך, אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי.

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לועז, היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו, הים ראה וינוס הירדן יסוב לאחור, ההרים רקדו כאלים גבעות כבני צאן, מה לך כי תנוס הירדן תסוב לאחור, ההרים תרקדו כאילים גבעות כבני צאן, מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב ההופכי הצור אגם מים חלמיש למעינו מים.

הללו את ה' כל גויים, שבחוהו כל האמים, כי גבר עלינו חסדו ואמת ה' לעולם הללויה.

לא אמות כי אחיה ואספר מעשי י-ה, יסור יסרני י-ה ולמוות לא נתנני, פיתחו לי שערי צדק אבוא בם אודה י-ה, זה השער לה' צדיקים יבואו בו.

מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי, כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא, נדרי לה' אשלם נגדה נא לכל עמו, יקר בעיני ה' המותה לחסידיו, אנה ה' כי אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי, לך אזבח זבח תודה ובשם ה' אקרא, נדרי לה' אשלם נגדה נא לכל עמו, בחצרות בית ה', בתוככי ירושלים הללויה: (תהלים קטז, יב)

מי כה' אלוקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ. מקימי מעפר דל מאשפות ידים אביון להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו.

מן המיצר קראתי י-ה ענני במרחב י-ה.

שירים חגי השנה

פסח

אדיר הוא יבנה ביתו בקרוב. בן בנה ביתו בקרוב. אל בנה ביתך בקרוב.

והיא שעמדה לאבותינו ולנו שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם.

לשנה הבאה בירושלים הבנויה.

עבדים היינו לפרעה במצרים עתה בני חורין.

שידי הלל.

שבועות

אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש. שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו.

אנא עבדא דקודשא בריך הוא דסגידנא קמי ומקמי דיקר אודייתא בכל עידן ועידן.

אשרי מי שגדול בתורה ועמלו בתורה, ועושה נחת רוח ליוצרו.

בן בג בג אומר הפוך בה והפוך בה דכולה בה.

ובאו כולם בברית יחד נעשה ונשמע כולנו באחד.

וטהר ליבנו לעבדך באמת, שבענו מטובך ושים חלקינו בתורתך.

טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף.

מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי.

מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל, ואני ברוב חסדך אבוא ביתך אשתחווה אל היכל קודשך ביראתך.

שמחתי שהיו אומרים אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו.

ראש השנה

ובראש השנה יכתבון ובצום יום כיפור יחתמון כמה יעברון וכמה יבראון בראש השנה יכתבו. ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה.

חמול על מעשיך ותשמח במעשיך ויאמרו לך חוסיך בצדקך עמוסיך. תוקדש אדון על כל מעשיך כי מקדישך בקדושתך קידשת נאה לקדוש פאר מקדושים.

מכניסי רחמים, הכניסו רחמינו לפני בעל הרחמים, משמיעי תפילה השמיעו תפילותינו לפני שומע תפילה, משמיעי צעקה השמיעו צעקותינו לפני שומע צעקה, מכניסי דמעה הכניסו דמעותינו לפני מלך מתרצה בדמעות, השתדלו והרבו תחינה ובקשה לפני מלך אל רם ונשא.

עננו אלוקי אברהם עננו, ופחד יצחק עננו, עננו אביר יעקב עננו, עננו בעת רצון עננו, עננו בעת צרה עננו, עננו בעת רחמים עננו.

סופות

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד.

הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת.

וקרב פזורינו מבין הגויים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ.

ושמחת בחגך והיית אך שמח.

שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

שמחת תורה

אשרי אדם עוז לו בך, אשרי איש שלא ישכחך ובן אדם יתאמץ בך.

ברוך הוא אלוקינו שבראנו לכבודו, והבדילנו מן הטועים, ונתן לנו תורת אמת, וחיי עולם נטע בתוכנו.

הוא יפתח ליבנו בתורתו , וישם בליבנו אהבתו וידאתו, לעשות רצונו ולעובדו בלב שלם.

המלוכה והממשלה לחי עולמים.

כד יתבין ישראל ועסקין בשמחת התורה, קודשא בריך הוא אומד לפמליא דיליה, חזו חזו בניי חביבי דמשתכחין בצדה דילהון ועסקין בחדוותא דילי.

כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים.

לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי.

נגיל ונשיש בזאת התורה כי היא לנו עוז ואורה.

צוזה ישועות יעקב.

קדשנו במצוותיך, ותן חלקנו בתורתך, שבענו מטובך, ושמח נפשנו בישועתך, וטהר ליבנו לעבדך באמת.

שישו ושמחו בשמחת תורה, ותנו כבוד לתורה.

שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד, מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה.

תורת ה' תמימה משיבת נפש, עדות ה' נאמנה מחכימת פתי.

חנוכה

חשוף זרוע קודשך וקרב קץ הישועה נקום נקמת דם עבדך מאומה הדשעה, כי ארכה לנו הישועה ואין קץ לימי הרעה דחה אדמון בצל צלמון הקם לנו רועה שבעה.

יוונים נקבצו עלי אזי בימי חשמנים ופרצו חומות מגדלי וטימאו כל השמנים, ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים בני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים.

על הניסים ועל הפורקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה.

הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרני שמחה, למען יזמרך כבוד ולא ידום ה' אלוקי לעולם אודך.

שידי הלל

פורים

אם על המלך טוב ינתן לי נפשי בשאלתי, אם מצאתי חן בעיניך המלך ינתן לי נפשי בשאלתי.

ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות ועטרת זהב. וזהעיר שושן צהלה ושמחה. ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר.

ונהפוך הוא, אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם.

ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך, ותפול לפני רגליו ותבכך ותתחנן לו אלי אלי למה עזבתני.

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים וחיה בהניח ה' אלוקיך לך מכל אויביך מסביב בארץ אשר ה' אלהיך נתן לך נחלה לרשתה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח.

חייב אניש לבסומי בפוריא, עד דלא ידע.

ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו.

ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר כן תהיה לנו
אורה ושמחה וששון ויקר.

משנכנס אדר מרבים בשמחה.

שושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי תשועתם היית לנצח ותקוותם בכל דור ודור. להודיע שכל קוויך לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך ארור המן אשר בקש לאבדי ברוך מרדכי היהודי ארורה זרש אשת מפחידי ברוכה אסתר בעדי ארורים כל הרשעים ברוכים כל הצדיקים וגם חרבונה זכור לטוב.

שירים כלליים

אב הרחמים הוא ירחם עם עמוסים, ויזכור ברית איתנים, וימלא משאלותינו במידה טובה ישועה ורחמים. (מתוך תפילה להוצאת ס"ת בשחרית ש"ש).

אבינו אב הרחמן, המרחם, רחם עלינו, ותן בליבנו בינה להבין ולהשכיל, לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. והאר עינינו בתורתך, ודבק ליבנו במצוותיך, וייחד לבבינו לאהבה ולירא את שמך.

אבינו מלכנו חננו ועננו כי אין בנו מעשים, עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו.

אבינו מלכינו פתח שערי שמים לתפילתנו.

אדרבה תן בליבנו שנראה כל אחד מעלת חברינו ולא חסרונם, ושנדבר כל אחד את חבירו בדרך הישר והרצוי לפניך, ואל יעלה בליבנו שום שנאה מאחד על חבירו חלילה, ותחזק אותנו באהבה אליך, כאשר גלוי וידוע לפניך, שיהא הכל נחת רוח אליך: (מתוך תפילת הגה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע).

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה העומדים בין בים ובין ביבשה, המקום ירחם עליהם ויוציאם מצרה לרווחה, ומאפילה לאורה, ומשעבוד לגאולה, השתא בעגלא ובזמן קריב: (תפילה לשני וחמישי נוסח אשכנז).

אין בן דוד בא אלא בהיסח הדעת (סנהדרין דף צז ע"א) **אבל איך מסיחין דעת מהמשיח.**

אין ערוך לך ה' אלוקינו בעולם הזה, ואין זולתך מלכנו לחיי העולם הבא, אפס בלתך גואלנו לימות המשיח, ואין דומה לך מושיענו לתחיית המתים. (מתוך תפילת שחרית ש"ש).

איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, חזק חזק ונתחזק.

אל תקצוף ה' עד מאד ואל לעד תזכור עוון, הן הבט נא עמך כולנו, העל אלה תתאפק ה', תחשה ותענינו עד מאד. שובה ה' עד מתי והנחם על עבדך.

אלוקי, נשמה שנתת בי טהורה היא, אתה בראת אתה יצרת, אתה נפחת בי, ואתה משמרה בקרבי, כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך ה' אלוקי ואלוקי אבותי ריבון כל המעשים.

אלוקים צבאות שוב נא הבט משמים וראה ופקוד גפן זאת, וכנה אשר נטעה ימינך ועל בן אמצת לך.

אליך ה' אקרא ואל ה' אתחנן, שמע ה' וחנני ה' היה עוזר לי.

אם אין אני לי מי לי, וכשאני לעצמי מה אני, ואם לא עכשיו אימתי.

אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני, תדבק לשוני לחיכי אם לא אזכרכי, אם לא אעלה את ירושלים על ראש שימחתי.

אם תחנה עלי מחנה לא ירא ליבי, אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח.

אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם - אביכם שבשמים, ואומר מקווה ישראל ה', מה מקווה מטהר את הטמאים אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל: (יומא ח, ט)

אנא בכח גדולת ימינך תתיר צרורה, קבל רינת עמך שגבנו טהרנו נודא.

אנחנו מאמינים בני מאמינים, ואין לנו על מי להישען, אלא אלא על אבינו, אבינו שבשמיים. ישראל ישראל בטח בה', עזרם ומגינם הוא.

אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח. ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא.

אשירה לה' בחיי אזמרה לאלוקי בעודי, יערב עליו שיחי אנוכי אשמח בה', יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם, ברכי נפשי את ה' הללויה.

אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה, אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלוקיו.

אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה חביבים עליכם ביותר (מנחות דף יח ע"א) מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי. (תהלים קיט, צז)

אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד.

בלבבי משכן אבנה להדר כבודו, ובמשכן מזבח אקים לקרני הודו, ולנר תמיד אקח לי את אש העקידה, ולקרבן אקריב לו את נפשי היחידה. (רבי יצחק הוטנר זצ"ל ע"פ שידו של רבי אליעזר אזכרי).

ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו.

ברשות מוהי ורבותי וברשות שמים. נברך לאלוקינו נברך לאדונינו נברך למלכינו למושיענו.

בשעה שמלך המשיח בא, עומד על גג בית המקדש, ומשמיע לישראל ואומר: ענוים הגיע זמן גאולתכם, ואם אין אתם מאמינים - ראו באודי שזורח. (פסיקתא רבתי פ' לז)

בשצף קצף הסתרתי פני רגע ממך ובחסד עולם רחמתיך אמר גואלך ה', ברגע קטן עזבתיך וברחמים גדולים אקבצך.

גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי.

דרשו ה' בעוזו בקשו פניו תמיד. יהללו את שם קדשו ישמח לב מבקשי ה'.

דא קני מה חסר דא לא קני מה קני זה מאמר שנאמר במערבא, דדא ביה כולא ביה דלא דא ביה מה ביה זה מאמר שנאמר במערבא. (נדרים דף נא ע"א)

הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים כי מידי דברי בו זכור אזכרנו עוד, על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאום ה'.

הוא יבנה בית לשמי [בית לי הוא יבנה] וחסדי לא יסור ממנו, ואני אהיה לו לאב והוא יהיה לי לבן: וחסדי לא יסור ממנו. (ע"פ שמואל-ב ז, יג).

הוא יגאל אותנו בקרוב, ויקבץ נידחנו מארבע כנפות הארץ, חברים כל ישראל ונאמר אמן.

הטוב הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדך כי מעולם קוינו לך.

הכל יודוך והכל ישבחוך והכל יאמרו אין קדוש כה' (יוצרות ליום השבת).

הלא ידעת אם לא שמעת אלוקי עולם ה' בורא קצות הארץ לא ייעף ולא ייגע (ישעיה מ, כח)

המלאך הגואל אותי מכל רע, יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק, וידגו לרוב בקרב הארץ.

הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בא יום ה' הגדול והנורא, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם.

הנה ימים באים נאם ה' אלקים והשלחתי רעב בארץ, לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'.

הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד.

השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם.

השבעתי אתכם בנות ירושלים, אם תמצאו את דודי מה תגידו לו, שחולת אהבה אני.

ואמד ביום ההוא הנה אלוקינו זה קיווינו לו ויושיענו זה ה' קיווינו לו נגילה ונשמחה בישועתו (ישעיה כה, ט).

ואני בחסדך בטחתי יגל ליבי בישועתך, אשירה לה' כי גמל עלי.

ואפילו בהסתרה שבתוך ההסתרה, בודאי גם שם נמצא ה' יתברך, גם מאחורי הדברים הקשים העומדים עליך אני עומד: (לקוטי מוהר"ן).

ובישועתך תרום ותגביה קרננו למעלה (תפילת שחרית).

ובכן צדיקים ידאו וישמחו וישרים יעלזו, וחסידים ברנה יגילו: (מנוסח תפילת י"ח דר"ה).

והאר עינינו בתורתך ודבק ליבנו במצוותיך, ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך לא נבוש ולא ניכלם ולא ניכשל לעולם ועד.

והביאותים אל הר קדשי ושימחתים בבית תפילתי, עולותיהם וזבחיהם לרצון על מזבחי, כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים.

והיה ביום הוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנידחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלים.

והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח. (תהלים א, ג)

וזכני לגדל בנים ובני בנים חכמים ונבונים, אוהבי ה' ירא אלוקים, אנשי אמת זרע קודש בה' דבקים: (מתוך תפילה לאשה לאחר הדלקת נרות ש"ש).

ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירוש.

וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים.

ונא אל תצדיכנו ה' אלוקינו לא לידי מתנות בשר ודם ולא לידי הלואתם. כי אם לידך המלאה הפשוטה הקדושה והרחבה, שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד.

ונזכה ונחיה ונראה ונירש טובה וברכה לשני ימות המשיח ולחיי העולם הבא.

ונשגב ה' לבדו ביום ההוא, ויוותר יעקב לבדו וייאבק איש עמו עד עלות השחר (ישעיה ב, יא. בראשית לב, כה).

ועל ידי זה ישפע שפע רב בכל העולמות.

ועננו בודא עולם במדת הרחמים (תפילה נגד עצירת הגשמים).

ועתה בנים שירו למלך בתפארת מפואר ואשרי עבדיו המשמיעים בקול שבחו.

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל, תורה הקדושה התחנני בבקשה פני צור נעדר בקדושה.

ועתה שמעה אלוקינו אל תפילת עבדך ואל תחנוניו, והאר פניך על מקדשך השמם למען ה'.

וקווי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים ירוצו ולא ייגעו יכלו ולא ייעפו.

וקרב פזורינו מבין הגויים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ.

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים, והשב את העבודה לדביר ביתך ולירושלים.

ותן בנו יצר טוב לעבדך באמת ובירא ובאהבה.

ותערב לפניך עתירותינו, אנא רחום ברחמיך הרבים, השב שכינתך לציון עירך וסדר העבודה לירושלים.

זכור אהבת קדומים והחיה נרדמים וקרב הימים אשר בן ישי חי, ליבי ובשרי ירננו לא-ל חי.

זרעא חייא וקיימא. זרעא די לא יפסוק, ודי לא יבטול מפתגמי אורייתא.

חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים, חיים שתמלא משאלות ליבנו לטובה, אמן סלה.

חמול על מעשיך ותשמח במעשיך ויאמרו לך חוסיך בצדקך עמוסיך. תוקדש אדון על כל מעשיך כי מקדישך בקדושתך קידשת נאה לקדוש פאר מקדושים.

טוב להודות לה' ולזמר לשמך עליון להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות.

יבנה המקדש עיר ציון תמלא ושם נשיר שיר חדש וברננה נעלה.

י-ה אנה אמצאך, מקומך נעלה ונעלם, ואנה לא אמצאך, כבודך מלא עולם. דרשתי קרבתך, בכל ליבי קראתיך, ובצאתי לקראתך לקראתי מצאתיך.

י-ה הרצה לנו בזה השעה ותחוננו ה' שמעה בזו השעה.

יהא רעוא קדמך דתפתח ליבאי באורייתא ותשלים משאלין דליבאי וליבא דכל עמך בית ישראל לטב ולחיין ולשלם.

יהי החודש הזה בנבואת אבי חוזה, וישמע בבית זה קול ששון וקול שמחה. חזק ימלא משאלותינו, אמיץ יעשה בקשתנו, והוא ישלח במעשי ידינו ברכה והצלחה.

יודו לה' חסדו יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם כי השביע נפש שוקקה ונפש רעבה מילא מילא טוב.

יחד כולם קדושה לך ישלשו כדבר האמור על יד נביאך.

ימלא פי תהילתך כל היום תפארתך, אל תשליכני לעת זקנה כבלות כוחי אל תעזבני.

ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה, יברכך ה' וישמרך, יאר ה' פניו אליך ויחונך, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום.

ישראל בטח בה' עזרם ומגינם הוא, אנחנו מאמינים בני מאמינים, ואין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים.

כאהל הנמתח בדדי מעלה מדאה כהן, כברקים היוצאים מזיו החיות מדאה כהן, כגדילים היוצאים מארבע קצוות מדאה כהן, כדמות הקשת בתוך הענן מדאה כהן, אמת מה נהדר היה כהן גדול בצאתו מבית קדשי הקדשים בשלום בלי פגע. (פיוט לעבודת יום הכיפורים)

באיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלוקים צמאה נפשי לאלוקים לא-ל חי מתי אבוא ואראה פני אלוקים.

כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה.

כי אורך ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך. חיים ושלום יוסיפו לך.

כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם, לך אתן את הארץ הזאת וברך כל מיני תבואתה לטובה ותן ברכה על פני האדמה.

כי הטוב ידבק בטוב בטוב, והאל הטוב חפץ להיטיב, ולכן יצוה עמו לבחור בטוב.

כִּי הִרְבֵּית טוֹבוֹת אֵלָי, כִּי הִגְדַּלְתָּ חַסְדְּךָ עָלָי וּמָה אָשִׁיב לָךְ וְהַכֹּל שֶׁלָּךְ, לְךָ שָׁמַיִם אַף אֶרֶץ לָךְ וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאנֶךָ, וְחַפֵּצִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ:

כי כל פה לך יודה וכל לשון לך תשבע וכל עין לך תצפה וכל ברך לך תכרע (נשמת).

כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב (במדבר כג, ח).

כל העולם כולו גשר צר מאד והעיקר לא לפחד כלל.

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, שנאמר ועמך כולם צדיקים.

כשם שאני רוקד כנגדך, ואיני יכול לנגוע בך, כך לא יוכלו כל אויבי לנגוע בי לרעה.

לב טהור ברא לי אלוקים ורוח נכון חדש בקרבי.

לבנימין אמר ידיד ה' ישכון לבטח עליו.

למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, למען בית ה' אלוקינו אבקשה טוב לך.

מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, תחת השמש אין יתרון, אבל למעלה מן השמש יש יתרון. ליושבי בית המדרש יש יתרון, אבל ליושבי בית הקרנות אין יתרון.

מה שהיה הוא שיהיה ומה שנעשה הוא שיעשה ואין כל חדש תחת השמש.

מי יעלה בהר ה', ומי יקום במקום קדשו.

מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה הוא יענה אתכם וישמע קול צעקתכם ביום הזה, למה נקרא מוריה על שם המור הטוב שישנו שם.

מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד.

נר לרגלי דברך ואור לנתיבתי, נשבעתי ואקימה לשמור משפטי צדקך.

עד הנה עזרונו רחמיך ולא עזבונו חסדיך, ואל תטשנו ה' אלוקינו לנצח. על כן אברים שפלגת בנו, ורוח ונשמה שנפחת באפינו ולשון אשר שמת בפינו, הן הם יודו ויברכו וישבחו ויפארו וירוממו ויעריצו ויקדישו את שמך מלכנו. ואל תטשנו ה' אלוקינו לנצח.

עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה.

עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן.

עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו להגיד כי ישר ה' צורי ולא עולתה בו.

עשינו לך מנורה בימי משה וכבתה, עשינו לך מנורה בימי שלמה וכבתה, מכאן ואילך אין אנו ממתינים אלא לאורך.

עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן, וכל אחד ואחד מראה באצבעו הנה אלוקינו זה קיווינו לו ויושיענו זה ה' קיווינו לו נגילה ונשמחה בישועתו. (תענית דף לא ע"א)

פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי, אני אל אלהים אקרא וה' יושיעני, ערב ובקר וצהרים אשיחה ואהמה וישמע קולי.

פי צדיק יהגה חכמה ולשונו תדבר משפט תורת אלוקיו בליבו לא תמעד אשדיו, והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך.

צמאה לך נפשי כמה לך בשדי בארץ ציה ועיף בלי מים, כן בקודש חזיתיך לראות עוזך וכבודך.

רבון העולמים ידעתי, כי הנני בידך לבד כחומר ביד היוצר. ואם גם אתאמץ בעצות ותחבולות וכל יושבי תבל יעמדו לימיני להושיעני ולסמוך נפשי, מבלעדי עוזך ועזרתך אין עזרה וישועה. (רבי מאיר מאפטא, ספר אור לשמים)

רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום עצת ה' לעולם תעמוד מחשבות ליבו לדר ודור.

רחם בחסדך על עמך צורינו על ציון משכן כבודך זבול בית תפארתינו, בן דוד עבדך יבוא ויגאלנו רוח אפינו משיח ה', יבנה המקדש עיר ציון תמלא ושם נשיר שיר חדש וברנה נעלה, הרחמן הנקדש יתברך ויתעלה על כוס יין מלא כברכת ה'.

רחם נא ה' אלוקינו, על ישראל עמך, ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מלכות בית דוד משיחך ועל הבית הגדול והקדוש, רחם.

רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות שנאמר ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר.

קול רנה וישועה באהלי צדיקים: ימין ה' רוממה ימין ה' עושה חיל: (תהילים קיח, טו-טז).

שומר ישראל שמור שארית ישראל ואל יאבד ישראל האומרים שמע ישראל.

שמחנו ה' אלוקינו באליהו הנביא עבדך ובמלכות בית דוד משיחך, במהרה יבוא ויגל ליבנו.

שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אימך, תתנהג תמיד לדבר כל דבדך בנחת לכל אדם ובכל עת ובזה תינצל מן הכעס שהיא מידה דעה להחטיא בני אדם, וכאשר תנצל מן הכעס תעלה על לבך מדת הענוה שהיא מדה טובה מכל המידות הטובות, למען תצליח בכל דרכיך ותזכה לעולם הבא.

שמע קולנו ה' אלוקינו חוס ורחם עלינו, וקבל ברחמים וברצון את תפילתינו.

שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך אתה אלוקי הבוטח אליך, חנני ה' כי אליך אקרא כל היום.

שפכי כמים ליבך נכח פני ה'.

תחא השעה הזאת שעת רחמים ועת רצון מלפניך. ובכן צדיקים ידאו וישמחו וישרים יעלוזו וחסידים ברינה יגילו.

תניא אמר רבי ישמעאל בן אלישע, פעם אחת נכנסתי להקטיר קטורת לפני ולפנים וראיתי אכתריא-ל י-ה ה' צבאות שהוא יושב על כסא רם ונשא, ואמר לי, ישמעאל בני, ברכני, אמרתי לו, יהי רצון מלפניך שיכבשו רחמיך את כעסך, ויגולו רחמיך על מידותיך, ותתנהג עם בניך במידת הרחמים ותכנס להם לפנים משורת הדין.

תפילה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפוך שיחו, ה' שמעה תפילתי ושוועתי אליך תבוא אל תסתר פניך ממני ביום צר לי.

סדר
תפילות ובקשות

תהלים לשבת קודש

שיר השירים

אגרת הרמב"ן

תפילת השל"ה הקדוש על חינוך הילדים

תפילה לומר בכל יום

פרקי שירה

י"ג עיקרים ועשר זכירות

תפילה על הדיבור ועל השמיעה

פרשת היראה

תפילה קודם ואחר הלימוד

תפילה נוראה מרבינו תם זיע"א

פרשת המן

סגולה נפלאה מרבי חיים מוולוז'ין

הפרשת חלה

סדר ברית מילה

סדר הדלקת נרות חנוכה

נשמת כל חי

קריאת שמע שעל המיטה

תפילת הדרך

תהילים לשבת קודש

תפילה לפני קריאה התהילים

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, הַבּוֹחֵר בְּדָוִד עַבְדּוֹ וּבְזַרְעוֹ אַחֲרָיו, וְהַבּוֹחֵר בְּשִׁירוֹת וּתְשְׁבָּחוֹת, שֶׁתִּפֶּן בְּרַחֲמִים אֶל קְרִיאַת מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים שֶׁאָקְרָא, כְּאִלּוּ אֲמָרָם דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם בְּעַצְמוֹ, וְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ. וְיַעֲמוֹד לָנוּ וְכוּת פְּסוּקֵי תְהִלִּים וּזְכוּת תֵּבוֹתֵיהֶם וְאוֹתִיּוֹתֵיהֶם וּנְקוּדּוֹתֵיהֶם וְטַעֲמֵיהֶם, וְהַשְּׁמוֹת הָיוֹצְאִים מֵהֶם מֵרָאשֵׁי תֵּבוֹת וּמִסּוֹפֵי תֵּבוֹת, לְכַפֵּר חַטֹּאתֵינוּ וַעֲוֹונוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ, וּלְזַמֵּר עֲרִיצִים וְלַהֲכְרִית כָּל הַחוֹחִים וְהַקּוֹצִים הַסּוֹבְכִים אֶת הַשּׁוֹשַׁנָּה הָעֶלְיוֹנָה, וּלְחַבֵּר אֵשֶׁת נְעוּרִים עִם דּוֹדָהּ בְּאַהֲבָה וְאַחֲוָה וְרֵעוּת. וּמִשָּׁם יִמָּשֵׁךְ לָנוּ שֶׁפַע לְנֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה לְטַהֲרֵנוּ מֵעֲוונוֹתֵינוּ וּלְמָלוֹחַ חַטֹּאתֵינוּ וּלְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ, כְּמוֹ שֶׁסָּלַחְתָּ לְדָוִד שֶׁאָמַר מִזְמוֹרִים אֵלּוּ לְפָנֶיךָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: גַּם יְיָ הֶעֱבִיר חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת. וְאַל תְּקַחֵנוּ מֵהָעוֹלָם הַזֶּה קוֹדֶם זְמַנֵּנוּ, וְנִזְכֶּה לְחַיִּים אֲרוּכִים טוֹבִים וּמְתוּקָנִים, בְּאוֹפֶן שֶׁנּוּכַל לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר שִׁיַּחְתָּנוּ. וּזְכוּת דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, יָגֵן עָלֵינוּ וּבַעֲדֵנוּ שֶׁתַּאֲרִיךְ אַפְּךָ עַד שׁוּבֵנוּ אֵלֶיךָ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. וּמֵאוֹצָר מַתָּנַת חִנָּם חָנֵּנוּ בְּרִכְתִיב: וְחַנּוֹתִי אֶת אֲשֶׁר אָחוֹן וְרִחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם. וּבְשֵׁם שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים לְפָנֶיךָ שִׁירָה בָּעוֹלָם הַזֶּה, כָּךְ נִזְכֶּה לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שִׁיר וּשְׁבָחָה לָעוֹלָם הַבָּא. וְעַל יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים תִּתְעוֹרֵר חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן, וְלָשִׁיר בְּקוֹל נָעִים בְּנִילַת וְרַנֵּן, כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתַּן לָהּ, הוֹד וְהָדָר בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן סֶלָה.

לְכוּ נְרַנְּנָה לַיהוָה נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה בִּזְמִרוֹת נָרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

פרק-קכ

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל יְהוָה בַּצָּרָתָה לִּי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי: יְהוָה הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְּׂפַת שֶׁקֶר מִלָּשׁוֹן רְמִיָּה: מַה יִּתֵּן לְךָ וּמַה יֹּסִיף לָךְ לָשׁוֹן רְמִיָּה: חִצֵּי גִבּוֹר שְׁנוּנִים עִם גַּחֲלֵי רְתָמִים: אוֹיָה לִי כִּי גַרְתִּי מָשֶׁךְ שָׁכַנְתִּי עִם אָהֳלֵי קֵדָר: רַבַּת שָׁכְנָה לָּהּ נַפְשִׁי עִם שׂוֹנֵא שָׁלוֹם: אֲנִי שָׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הֵמָּה לַמִּלְחָמָה:

פרק-קכא

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי: עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְהוָה שֹׁמְרֶךָ יְהוָה צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה: יְהוָה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ: יְהוָה יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

פרק-קכב

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שָׂמַחְתִּי בְּאֹמְרִים לִי בֵּית יְהוָה נֵלֵךְ: עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלָ‍ִם: יְרוּשָׁלַ‍ִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה לָּהּ יַחְדָּו: שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהֹדוֹת לְשֵׁם יְהוָה: כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפָּט כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִיד: שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַ‍ִם יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ: יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ:

פרק-קכג

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם: הִנֵּה כְעֵינֵי עַבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵנוּ: חָנֵּנוּ יְהוָה חָנֵּנוּ כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז: רַבַּת שָׂבְעָה לָּהּ נַפְשֵׁנוּ הַלַּעַג הַשַּׁאֲנַנִּים הַבּוּז לִגְאֵיוֹנִים:

פרק-קכד

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל: לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם: אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ: אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ נַחְלָה עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ: אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים: בָּרוּךְ יְהוָה שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם: נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים הַפַּח נִשְׁבָּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ: עֶזְרֵנוּ בְּשֵׁם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

פרק-קכה

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבֹּטְחִים בַּיהוָה כְּהַר צִיּוֹן לֹא יִמּוֹט לָעוֹלָם יֵשֵׁב: יְרוּשָׁלַיִם הָרִים סָבִיב לָהּ וַיהוָה סָבִיב לְעַמּוֹ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: כִּי לֹא יָנוּחַ שֵׁבֶט הָרֶשַׁע עַל גּוֹרַל הַצַּדִּיקִים לְמַעַן לֹא יִשְׁלְחוּ הַצַּדִּיקִים בְּעַוְלָתָה יְדֵיהֶם: הֵיטִיבָה יְהוָה לַטּוֹבִים וְלִישָׁרִים בְּלִבּוֹתָם: וְהַמַּטִּים עַקַלְקַלּוֹתָם יוֹלִיכֵם יְהוָה אֶת פֹּעֲלֵי הָאָוֶן שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

פרק-קכו

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְהוָה אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים: אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֵלֶּה: הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים: שׁוּבָה יְהוָה אֶת שְׁבִיתֵנוּ (שבותנו) כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב: הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ: הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הַזָּרַע בֹּא יָבוֹא בְרִנָּה נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו:

פרק-קכז

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לִשְׁלֹמֹה אִם יְהוָה לֹא יִבְנֶה בַיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ אִם יְהוָה לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר: שָׁוְא לָכֶם מַשְׁכִּימֵי קוּם מְאַחֲרֵי שֶׁבֶת אֹכְלֵי לֶחֶם הָעֲצָבִים כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שֵׁנָא: הִנֵּה נַחֲלַת יְהוָה בָּנִים שָׂכָר פְּרִי הַבָּטֶן: כְּחִצִּים בְּיַד גִּבּוֹר כֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים: אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם לֹא יֵבֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר:

פרק-קכח

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אַשְׁרֵי כָּל יְרֵא יְהוָה הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו: יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ: אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ: הִנֵּה כִי כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר יְרֵא יְהוָה: יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלָיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

פרק-קכט

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרַי יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל: רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי גַּם לֹא יָכְלוּ לִי: עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים הָאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם (למעניותם): יְהוָה צַדִּיק קִצֵּץ עֲבוֹת רְשָׁעִים: יֵבֹשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר כֹּל שֹׂנְאֵי צִיּוֹן: יִהְיוּ כַּחֲצִיר גַּגּוֹת שֶׁקַּדְמַת שָׁלַף יָבֵשׁ: שֶׁלֹּא מִלֵּא כַפּוֹ קוֹצֵר וְחִצְנוֹ מְעַמֵּר: וְלֹא אָמְרוּ הָעֹבְרִים בִּרְכַּת יְהוָה אֲלֵיכֶם בֵּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְהוָה:

פרק-קל

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָה: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד: כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא: קִוִּיתִי יְהוָה קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי: נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר: יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה כִּי עִם יְהוָה הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְּדוּת: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנֹתָיו:

פרק-קלא

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד יְהוָה לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא הִלַּכְתִּי בִּגְדֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי: אִם לֹא שִׁוִּיתִי וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי כְּגָמֻל עֲלֵי אִמּוֹ כַּגָּמֻל עָלַי נַפְשִׁי: יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

פרק-קלב

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת זְכוֹר יְהוָה לְדָוִד אֵת כָּל עֻנּוֹתוֹ: אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַיהוָה נָדַר לַאֲבִיר יַעֲקֹב: אִם אָבֹא בְּאֹהֶל בֵּיתִי אִם אֶעֱלֶה עַל עֶרֶשׂ יְצוּעָי: אִם אֶתֵּן שְׁנַת לְעֵינָי

לְעַפְעַפַּי תְּנוּמָה: עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַיהוָה מִשְׁכָּנוֹת לַאֲבִיר יַעֲקֹב: הִנֵּה שְׁמַעֲנוּהָ בְּאֶפְרָתָה מְצָאנוּהָ בִּשְׂדֵי יָעַר: נָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתָיו נִשְׁתַּחֲוֶה לַהֲדֹם רַגְלָיו: קוּמָה יְהוָה לְמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ: כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ: בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: נִשְׁבַּע יְהוָה לְדָוִד אֱמֶת לֹא יָשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְּרִי בִטְנְךָ אָשִׁית לְכִסֵּא לָךְ: אִם יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ בְּרִיתִי וְעֵדֹתִי זוֹ אֲלַמְּדֵם גַּם בְּנֵיהֶם עֲדֵי עַד יֵשְׁבוּ לְכִסֵּא לָךְ: כִּי בָחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן אִוָּה לְמוֹשָׁב לוֹ: זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּתִיהָ: צֵידָהּ בָּרֵךְ אֲבָרֵךְ אֶבְיוֹנֶיהָ אַשְׂבִּיעַ לָחֶם: וְכֹהֲנֶיהָ אַלְבִּישׁ יֶשַׁע וַחֲסִידֶיהָ רַנֵּן יְרַנֵּנוּ: שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן לְדָוִד עָרַכְתִּי נֵר לִמְשִׁיחִי: אוֹיְבָיו אַלְבִּישׁ בֹּשֶׁת וְעָלָיו יָצִיץ נִזְרוֹ:

פרק-קלג

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד: כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יֹרֵד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן שֶׁיֹּרֵד עַל פִּי מִדּוֹתָיו: כְּטַל חֶרְמוֹן שֶׁיֹּרֵד עַל הָרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה יְהוָה אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם:

פרק-קלד

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְהוָה כָּל עַבְדֵי יְהוָה הָעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בַּלֵּילוֹת: שְׂאוּ יְדֵכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְהוָה: יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

פרק-קלה

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה: שֶׁעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ: הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב יְהוָה זַמְּרוּ לִשְׁמוֹ כִּי נָעִים: כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ: כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְהוָה וַאֲדֹנֵינוּ מִכָּל אֱלֹהִים: כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים וְכָל תְּהוֹמוֹת: מַעֲלֶה נְשִׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עֹשֶׂה מוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו: שֶׁהִכָּה בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה: שָׁלַח אֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּתוֹכֵכִי מִצְרַיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו: שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים: לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וּלְכֹל

מַמְלְכוֹת כְּנָעַן: וְנָתַן אַרְצָם נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר: כִּי יָדִין יְהוָה עַמּוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנֶחָם: עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ: אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ אַף אֵין יֶשׁ רוּחַ בְּפִיהֶם: כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם: בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת יְהוָה בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת יְהוָה: בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת יְהוָה יִרְאֵי יְהוָה בָּרְכוּ אֶת יְהוָה: בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ:

פרק-קלו

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים כִּי לְעֹלָם חַסְדּוֹ: לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְרֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתוֹכָם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְגֹזֵר יַם סוּף לִגְזָרִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וְנִעֵר פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְיַם סוּף כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וַיַּהֲרֹג מְלָכִים אַדִּירִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וְנָתַן אַרְצָם לְנַחֲלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: שֶׁבִּשְׁפָלֵנוּ זָכַר לָנוּ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וַיִּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: נֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמָיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

פרק-קלז

עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם בָּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן: עַל עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ כִּנֹּרוֹתֵינוּ: כִּי שָׁם שְׁאֵלוּנוּ שׁוֹבֵינוּ דִּבְרֵי שִׁיר וְתוֹלָלֵינוּ שִׂמְחָה שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: אֵיךְ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְהוָה עַל אַדְמַת נֵכָר: אִם אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח

יְמִינִי: תְּדַבֵּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם לֹא אֶזְכְּרֵכִי אִם לֹא אַעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַיִם עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתִי: זְכֹר יְהוָה לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: בַּת בָּבֶל הַשְּׁדוּדָה אַשְׁרֵי שֶׁיְּשַׁלֶּם לָךְ אֶת גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ: אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֵז וְנִפֵּץ אֶת עֹלָלַיִךְ אֶל הַסָּלַע:

פרק-קלח

לְדָוִד אוֹדְךָ בְכָל לִבִּי נֶגֶד אֱלֹהִים אֲזַמְּרֶךָּ: אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ וְאוֹדֶה אֶת שִׁמְךָ עַל חַסְדְּךָ וְעַל אֲמִתֶּךָ כִּי הִגְדַּלְתָּ עַל כָּל שִׁמְךָ אִמְרָתֶךָ: בְּיוֹם קָרָאתִי וַתַּעֲנֵנִי תַּרְהִבֵנִי בְנַפְשִׁי עֹז: יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ כִּי שָׁמְעוּ אִמְרֵי פִיךָ: וְיָשִׁירוּ בִּדַרְכֵי יְהוָה כִּי גָדוֹל כְּבוֹד יְהוָה: כִּי רָם יְהוָה וְשָׁפָל יִרְאֶה וְגָבֹהַּ מִמֶּרְחָק יֵדָע: אִם אֵלֵךְ בְּקֶרֶב צָרָה תְּחַיֵּנִי עַל אַף אֹיְבַי תִּשְׁלַח יָדֶךָ וְתוֹשִׁיעֵנִי יְמִינֶךָ: יְהוָה יִגְמֹר בַּעֲדִי יְהוָה חַסְדְּךָ לְעוֹלָם מַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אַל תֶּרֶף:

פרק-קלט

לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר יְהוָה חְקַרְתַּנִי וַתֵּדָע: אַתָּה יָדַעְתָּ שִׁבְתִּי וְקוּמִי בַּנְתָּה לְרֵעִי מֵרָחוֹק: אָרְחִי וְרִבְעִי זֵרִיתָ וְכָל דְּרָכַי הִסְכַּנְתָּה: כִּי אֵין מִלָּה בִּלְשׁוֹנִי הֵן יְהוָה יָדַעְתָּ כֻּלָּהּ: אָחוֹר וָקֶדֶם צַרְתָּנִי וַתָּשֶׁת עָלַי כַּפֶּכָה: פְּלִיאָה (פלאיה) דַעַת מִמֶּנִּי נִשְׂגְּבָה לֹא אוּכַל לָהּ: אָנָה אֵלֵךְ מֵרוּחֶךָ וְאָנָה מִפָּנֶיךָ אֶבְרָח: אִם אֶסַּק שָׁמַיִם שָׁם אָתָּה וַאַצִּיעָה שְׁאוֹל הִנֶּךָּ: אֶשָּׂא כַנְפֵי שָׁחַר אֶשְׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם: גַּם שָׁם יָדְךָ תַּנְחֵנִי וְתֹאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ: וָאֹמַר אַךְ חֹשֶׁךְ יְשׁוּפֵנִי וְלַיְלָה אוֹר בַּעֲדֵנִי: גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר כַּחֲשֵׁיכָה כָּאוֹרָהּ: כִּי אַתָּה קָנִיתָ כִלְיֹתָי תְּסֻכֵּנִי בְּבֶטֶן אִמִּי: אוֹדְךָ עַל כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלֵיתִי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יֹדַעַת מְאֹד: לֹא נִכְחַד עָצְמִי מִמֶּךָּ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בַסֵּתֶר רֻקַּמְתִּי בְּתַחְתִּיּוֹת אָרֶץ: גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל סִפְרְךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ יָמִים יֻצָּרוּ וְלוֹ (ולא) אֶחָד בָּהֶם: וְלִי מַה יָּקְרוּ רֵעֶיךָ אֵל מָה עָצְמוּ רָאשֵׁיהֶם: אֶסְפְּרֵם מֵחוֹל יִרְבּוּן הֱקִיצֹתִי וְעוֹדִי עִמָּךְ: אִם תִּקְטֹל אֱלוֹהַּ רָשָׁע וְאַנְשֵׁי דָמִים סוּרוּ מֶנִּי: אֲשֶׁר יֹאמְרֻךָ לְמִזְמָה נָשֹׂא לַשָּׁוְא עָרֶיךָ: הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְהוָה אֶשְׂנָא וּבְתָקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָטָה: תַּכְלִית שִׂנְאָה שְׂנֵאתִים לְאוֹיְבִים הָיוּ לִי:

חָקְרֵנִי אֵל וְדַע לְבָבִי בְּחָנֵנִי וְדַע שַׂרְעַפָּי: וּרְאֵה אִם דֶּרֶךְ עֹצֶב בִּי וּנְחֵנִי בְּדֶרֶךְ עוֹלָם:

פרק-קמ

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: חַלְּצֵנִי יְהוָה מֵאָדָם רָע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי: אֲשֶׁר חָשְׁבוּ רָעוֹת בְּלֵב כָּל יוֹם יָגוּרוּ מִלְחָמוֹת: שָׁנְנוּ לְשׁוֹנָם כְּמוֹ נָחָשׁ חֲמַת עַכְשׁוּב תַּחַת שְׂפָתֵימוֹ סֶלָה: שָׁמְרֵנִי יְהוָה מִידֵי רָשָׁע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לִדְחוֹת פְּעָמָי: טָמְנוּ גֵאִים פַּח לִי וַחֲבָלִים פָּרְשׂוּ רֶשֶׁת לְיַד מַעְגָּל מֹקְשִׁים שָׁתוּ לִי סֶלָה: אָמַרְתִּי לַיהוָה אֵלִי אָתָּה הַאֲזִינָה יְהוָה קוֹל תַּחֲנוּנָי: יְהוִ֣ה אֲדֹנָי עֹ֖ז יְשׁוּעָתִ֑י סַכֹּ֥תָה לְרֹאשִׁ֖י בְּי֣וֹם נָֽשֶׁק: אַל תִּתֵּן יְהוָה מַאֲוֵי רָשָׁע זְמָמוֹ אַל תָּפֵק יָרוּמוּ סֶלָה: רֹ֤אשׁ מְסִבָּ֗י עֲמַ֥ל שְׂפָתֵ֑ימוֹ יְכַסֻּ֥מוֹ (יכסומו): יְמוֹטוּ (ימיטו) עֲלֵיהֶם גֶּחָלִים בָּאֵשׁ יַפְּלֵם בְּמַהֲמֹרוֹת בַּל יָקוּמוּ: אִישׁ לָשׁוֹן בַּל יִכּוֹן בָּאָרֶץ אִישׁ חָמָס רָע יְצוּדֶנּוּ לְמַדְחֵפֹת: יָדַעְתִּי כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה דִּין עֲנִי מִשְׁפַּט אֶבְיוֹנִים: אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ:

פרק-קמא

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה קְרָאתִיךָ חוּשָׁה לִי הַאֲזִינָה קוֹלִי בְּקָרְאִי לָךְ: תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת עָרֶב: שִׁיתָה יְהוָה שָׁמְרָה לְפִי נְצָרָה עַל דַּל שְׂפָתָי: אַל תַּט לִבִּי לְדָבָר רָע לְהִתְעוֹלֵל עֲלִלוֹת בְּרֶשַׁע אֶת אִישִׁים פֹּעֲלֵי אָוֶן וּבַל אֶלְחַם בְּמַנְעַמֵּיהֶם: יֶהֱלְמֵנִי צַדִּיק חֶסֶד וְיוֹכִיחֵנִי שֶׁמֶן רֹאשׁ אַל יָנִי רֹאשִׁי כִּי עוֹד וּתְפִלָּתִי בְּרָעוֹתֵיהֶם: נִשְׁמְטוּ בִידֵי סֶלַע שֹׁפְטֵיהֶם וְשָׁמְעוּ אֲמָרַי כִּי נָעֲמוּ: כְּמוֹ פֹלֵחַ וּבֹקֵעַ בָּאָרֶץ נִפְוְרוּ עַצְמֵינוּ לְפִי שְׁאוֹל: כִּי אֵלֶיךָ יְהוִה אֲדֹנָי עֵינָי בְּךָ חָסִיתִי אַל תְּעַר נַפְשִׁי: שָׁמְרֵנִי מִידֵי פַּח יָקְשׁוּ לִי וּמֹקְשׁוֹת פֹּעֲלֵי אָוֶן: יִפְּלוּ בְמַכְמֹרָיו רְשָׁעִים יַחַד אָנֹכִי עַד אֶעֱבוֹר:

פרק-קמב

מַשְׂכִּיל לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ בַּמְּעָרָה תְּפִלָּה: קוֹלִי אֶל יְהוָה אֶזְעָק קוֹלִי אֶל יְהוָה אֶתְחַנָּן: אֶשְׁפֹּךְ לְפָנָיו שִׂיחִי צָרָתִי לְפָנָיו אַגִּיד: בְּהִתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי וְאַתָּה יָדַעְתָּ נְתִיבָתִי

בְּאֹרַח זוּ אֲהַלֵּךְ טָמְנוּ פַּח לִי: הַבֵּיט יָמִין וּרְאֵה וְאֵין לִי מַכִּיר אָבַד מָנוֹס מִמֶּנִּי אֵין דּוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי: זָעַקְתִּי אֵלֶיךָ יְהוָה אָמַרְתִּי אַתָּה מַחְסִי חֶלְקִי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים: הַקְשִׁיבָה אֶל רִנָּתִי כִּי דַלּוֹתִי מְאֹד הַצִּילֵנִי מֵרֹדְפַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי: הוֹצִיאָה מִמַּסְגֵּר נַפְשִׁי לְהוֹדוֹת אֶת שְׁמֶךָ בִּי יַכְתִּרוּ צַדִּיקִים כִּי תִגְמֹל עָלָי:

פרק-קמג

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה שְׁמַע תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֶל תַּחֲנוּנַי בֶּאֱמֻנָתְךָ עֲנֵנִי בְּצִדְקָתֶךָ: וְאַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט אֶת עַבְדֶּךָ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי: כִּי רָדַף אוֹיֵב נַפְשִׁי דִּכָּא לָאָרֶץ חַיָּתִי הוֹשִׁיבַנִי בְמַחֲשַׁכִּים כְּמֵתֵי עוֹלָם: וַתִּתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי בְּתוֹכִי יִשְׁתּוֹמֵם לִבִּי: זָכַרְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם הָגִיתִי בְכָל פָּעָלֶךָ בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ אֲשׂוֹחֵחַ: פֵּרַשְׂתִּי יָדַי אֵלֶיךָ נַפְשִׁי כְּאֶרֶץ עֲיֵפָה לְךָ סֶלָה: מַהֵר עֲנֵנִי יְהוָה כָּלְתָה רוּחִי אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יֹרְדֵי בוֹר: הַשְׁמִיעֵנִי בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ כִּי בְךָ בָטָחְתִּי הוֹדִיעֵנִי דֶּרֶךְ זוּ אֵלֵךְ כִּי אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי נַפְשִׁי: הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבַי יְהוָה אֵלֶיךָ כִּסִּתִי: לַמְּדֵנִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ כִּי אַתָּה אֱלוֹהַי רוּחֲךָ טוֹבָה תַּנְחֵנִי בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר: לְמַעַן שִׁמְךָ יְהוָה תְּחַיֵּנִי בְּצִדְקָתְךָ תּוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשִׁי: וּבְחַסְדְּךָ תַּצְמִית אוֹיְבָי וְהַאֲבַדְתָּ כָּל צֹרְרֵי נַפְשִׁי כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ:

פרק-קמד

לְדָוִד בָּרוּךְ יְהוָה צוּרִי הַמְלַמֵּד יָדַי לַקְרָב אֶצְבְּעוֹתַי לַמִּלְחָמָה: חַסְדִּי וּמְצוּדָתִי מִשְׂגַּבִּי וּמְפַלְטִי לִי מָגִנִּי וּבוֹ חָסִיתִי הָרוֹדֵד עַמִּי תַּחְתָּי: יְהוָה מָה אָדָם וַתֵּדָעֵהוּ בֶּן אֱנוֹשׁ וַתְּחַשְּׁבֵהוּ: אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר: יְהוָה הַט שָׁמֶיךָ וְתֵרֵד גַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ: בְּרוֹק בָּרָק וּתְפִיצֵם שְׁלַח חִצֶּיךָ וּתְהֻמֵּם: שְׁלַח יָדֶיךָ מִמָּרוֹם פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נֵכָר: אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר: אֱלֹהִים שִׁיר חָדָשׁ אָשִׁירָה לָךְ בְּנֵבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה לָךְ: הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים הַפּוֹצֶה אֶת דָּוִד עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה: פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי נֵכָר אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר: אֲשֶׁר בָּנֵינוּ כִּנְטִעִים מְגֻדָּלִים בִּנְעוּרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזָוִיֹּת מְחֻטָּבוֹת תַּבְנִית הֵיכָל: מְזֻוֵּינוּ מְלֵאִים מְפִיקִים מִזַּן אֶל זַן צֹאנֵנוּ

מַאֲלִיפוֹת מְרֻבָּבוֹת בְּחוּצוֹתֵינוּ: אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְוָחָה בִּרְחֹבֹתֵינוּ: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְּהוָה אֱלֹהָיו:

פרק-קמה

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדוּלָּתְךָ (וגדלותך) אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יְהוָה לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְהוָה בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְהוָה לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְהוָה יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

פרק-קמו

הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה: אֲהַלְלָה יְהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי: אַל תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים בְּבֶן אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה: תֵּצֵא רוּחוֹ יָשֹׁב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ עֶשְׁתֹּנֹתָיו: אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל יְהוָה אֱלֹהָיו: עֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם הַשֹּׁמֵר אֱמֶת לְעוֹלָם: עֹשֶׂה מִשְׁפָּט לָעֲשׁוּקִים נֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים יְהוָה מַתִּיר אֲסוּרִים: יְהוָה פֹּקֵחַ עִוְרִים יְהוָה זֹקֵף כְּפוּפִים יְהוָה אֹהֵב צַדִּיקִים: יְהוָה שֹׁמֵר אֶת גֵּרִים יָתוֹם וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יְעַוֵּת: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

פרק-קמז

הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נָאוָה תְהִלָּה: בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְהוָה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס: הָרֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם: מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא: גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר: מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְהוָה מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי אָרֶץ: עֱנוּ לַיהוָה בְּתוֹדָה זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר: הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר: נוֹתֵן לִבְהֵמָה לַחְמָהּ לִבְנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ: לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ לֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה: רוֹצֶה יְהוָה אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַיִם אֶת יְהוָה הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן: כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ: הַשָּׂם גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ: הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ אָרֶץ עַד מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ: הַנֹּתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר כְּפוֹר כָּאֵפֶר יְפַזֵּר: מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְּפִתִּים לִפְנֵי קָרָתוֹ מִי יַעֲמֹד: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מָיִם: מַגִּיד דְּבָרָו לְיַעֲקֹב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵּן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ:

פרק-קמח

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים: הַלְלוּהוּ כָּל מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָיו: הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם חָק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר: הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הָאָרֶץ תַּנִּינִים וְכָל תְּהֹמוֹת: אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ: הֶהָרִים וְכָל גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים: הַחַיָּה וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף: מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל שֹׁפְטֵי אָרֶץ: בַּחוּרִים וְגַם בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם: וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

פרק-קמט

הַלְלוּיָהּ שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים: יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם: יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל בְּתֹף וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ לוֹ: כִּי רוֹצֶה יְהוָה בְּעַמּוֹ יְפָאֵר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה: יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם: רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם: לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם תּוֹכֵחֹת בַּלְאֻמִּים: לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב הָדָר הוּא לְכָל חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ:

פרק-קנ

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעוּגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁבְּזְכוּת הָתְּהִלִּים שֶׁקָּרָאנוּ לְפָנֶיךָ, בְּזְכוּת מִזְמוֹרָיו, וּבְזְכוּת פְּסוּקָיו, וּבְזְכוּת תֵּיבוֹתָיו, וּבְזְכוּת אוֹתִיּוֹתָיו, וּבְזְכוּת נְקוּדוֹתָיו, וּבְזְכוּת טְעָמָיו, וּבְזְכוּת שְׁמוֹתֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים הַיּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ, שֶׁתְּהֵא נֶחְשֶׁבֶת לָנוּ אֲמִירַת מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים אֵלּוּ כְּאִילּוּ, אֲמָרָם דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּעַצְמוֹ, וְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ. וְיַעֲמוֹד לָנוּ לְחַבֵּר אֵשֶׁת נְעוּרִים עִם דּוֹדָה בְּאַהֲבָה וְאַחֲוָה וְרֵעוּת, וְמִשָּׁם יִמָּשֵׁךְ לָנוּ שֶׂפַע לְנֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה. וּכְשֵׁם שֶׁאֲנַחְנוּ אוֹמְרִים שִׁירִים בָּעוֹלָם הַזֶּה, כַּךְ נִזְכֶּה לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שִׁיר וּשְׁבָחָה לָעוֹלָם הַבָּא, וְעַל יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים תִּתְעוֹרֵר חֶבְצָלֶת הַשָּׁרוֹן, לָשִׁיר בְּקוֹל נָעִים גִּילַת וְרַנֵּן כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִיתַּן לָהּ, הוֹד וְהָדָר בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן סֶלָה.

שיר השירים

שנינו אמר רבי עקיבא לא היה כל העולם כולו כדאי כיום שניתן בו שיר השירים לישראל, שכל הכתובים קדש, ואילו שיר השירים קודש קדשים הוא, וכל האומר שיר השירים בכל ערב שבת בנעימה ובזמרה, מובטח לו שיתכפרו לו כל עוונותיו של כל השבוע. וכיוצא בזה הביאו צדיקים בשם הגה"ק מוהר"ן מברסלב זי"ע שהיה אומר שכל הרפואות בעולם כולם כלולים הם בשיר השירים ועל ידי קריאתו נמתקים הדינים. וטעם הדבר, כיון שאין בכל ימות השבוע שעה מקודשת כשעה שהאדם פושט בגדי חול ולובש מחלצות ואז ניכר ומתגלה תוספת אור קדושת השבת בגוף האדם, וזו שעת הכושר שיהיה ראוי לקרות שיר השירים קדש קדשים.

יש ליזהר שלא להפסיק בדיבור באמצע קריאת שיר השירים אפילו בדברים שבקדושה, כיון שאם לא כן הרי גורם הוא פירוד ח"ו בעולמות העליונין ומקצץ בנטיעות ועילויה איתמר הקוטפים מלוח עלי שיח ר"ל. (מקורות: מדרש תנחומא תצוה ה', מילתא בטעמא סימן צו"ר, כה"ח סופר סימן רס ס"ק כח, שיחות הר"ן אות רמג, ספר המידות ע' המתקת דין, פתח הדביר)

לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם יוֹד קֵ"י בְּוָא"ו קֵ"י בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים לְשׁוֹרֵר בְּקוֹל נָעִים שִׁיר הַשִּׁירִים. לְתַקֵּן אֶת שָׁרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן, לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רָצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

פרק א

שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה: יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן: לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים שֶׁמֶן תּוּרַק שְׁמֶךָ עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ: מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָּךְ נַזְכִּירָה דֹדֶיךָ מִיַּיִן מֵישָׁרִים אֲהֵבוּךָ: שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלָיִם כְּאָהֳלֵי קֵדָר כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה: אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת שֶׁשֱּׁזָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִי שָׂמַנִי נֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי: הַגִּידָה לִי שֶׁאֲהֵבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִּרְעֶה אֵיכָה תַּרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם

שַׁלָּמָה אָהְיֶה כְּעִטְּיָה עַל עֶדְרֵי חֲבֵרֶיךָ: אִם לֹא תֵּדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי אֶת גְּדִיֹּתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים: לְסֻסָתִי בְּרִכְבֵי פַּרְעֹה דִּמִּיתִיךְ רַעְיָתִי: נָאווּ לְחָיַיִךְ בַּתֹּרִים צַוָּארֵךְ בַּחֲרוּזִים: תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה לָךְ עִם נְקֻדּוֹת הַכָּסֶף: עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ: צְרוֹר הַמֹּר דּוֹדִי לִי בֵּין שָׁדַי יָלִין: אֶשְׁכֹּל הַכֹּפֶר דּוֹדִי לִי בְּכַרְמֵי עֵין גֶּדִי: הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים: הִנָּךְ יָפֶה דּוֹדִי אַף נָעִים אַף עַרְשֵׂנוּ רַעֲנָנָה: קֹרוֹת בָּתֵּינוּ אֲרָזִים רַהִיטֵנוּ בְּרוֹתִים:

פרק ב

אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים: כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת: כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דּוֹדִי בֵּין הַבָּנִים בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי וּפִרְיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי: הֱבִיאַנִי אֶל בֵּית הַיָּיִן וְדִגְלוֹ עָלַי אַהֲבָה: סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים כִּי חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי: שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי: הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ: קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת: דּוֹמֶה דּוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלֹּנוֹת מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים: עָנָה דּוֹדִי וְאָמַר לִי קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ: כִּי הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ: הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ: הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַּגֶּיהָ וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ: יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה הַרְאִינִי אֶת מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעִנִי אֶת קוֹלֵךְ כִּי קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאַיִךְ נָאוָה: אֶחֱזוּ לָנוּ שׁוּעָלִים שׁוּעָלִים קְטַנִּים מְחַבְּלִים כְּרָמִים וּכְרָמֵינוּ סְמָדַר: דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים: עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים סֹב דְּמֵה לְךָ דּוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל הָרֵי בָתֶר:

פרק ג

עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת בִּקַּשְׁתִּי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו: אָקוּמָה נָּא וַאֲסוֹבְבָה בָעִיר בַּשְׁוָקִים וּבָרְחֹבוֹת אֲבַקְשָׁה אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו: מְצָאוּנִי הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי רְאִיתֶם: כִּמְעַט

שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם עַד שֶׁמָּצָאתִי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֲחַזְתִּיו וְלֹא אַרְפֶּנּוּ עַד שֶׁהֲבֵיאתִיו אֶל בֵּית אִמִּי וְאֶל חֶדֶר הוֹרָתִי: הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ: מִי זֹאת עֹלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתִימֲרוֹת עָשָׁן מְקֻטֶּרֶת מוֹר וּלְבוֹנָה מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל: הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל: כֻּלָּם אֲחֲזֵי חֶרֶב מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה אִישׁ חַרְבּוֹ עַל יְרֵכוֹ מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת: אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן: עַמּוּדָיו עָשָׂה כֶסֶף רְפִידָתוֹ זָהָב מֶרְכָּבוֹ אַרְגָּמָן תּוֹכוֹ רָצוּף אַהֲבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלָיִם: צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ:

פרק ד

הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ שַׂעְרֵךְ כְּעֵדֶר הָעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ מֵהַר גִּלְעָד: שִׁנַּיִךְ כְּעֵדֶר הַקְּצוּבוֹת שֶׁעָלוּ מִן הָרַחְצָה שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת וְשַׁכֻּלָה אֵין בָּהֶם: כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ וּמִדְבָּרֵיךְ נָאוֶה כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ: כְּמִגְדַּל דָּוִיד צַוָּארֵךְ בָּנוּי לְתַלְפִּיוֹת אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו כֹּל שִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים: שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תְּאוֹמֵי צְבִיָּה הָרוֹעִים בַּשּׁוֹשַׁנִּים: עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים אֵלֵךְ לִי אֶל הַר הַמּוֹר וְאֶל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה: כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ: אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי תָּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה מֵרֹאשׁ שְׂנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְּעֹנוֹת אֲרָיוֹת מֵהַרְרֵי נְמֵרִים: לִבַּבְתִּנִי אֲחֹתִי כַּלָּה לִבַּבְתִּנִי בְּאַחַת מֵעֵינַיִךְ בְּאַחַד עָנָק מִצַּוְּרֹנָיִךְ: מַה יָּפוּ דֹדַיִךְ אֲחֹתִי כַּלָּה מַה טֹּבוּ דֹדַיִךְ מִיַּיִן וְרֵיחַ שְׁמָנַיִךְ מִכָּל בְּשָׂמִים: נֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ כַּלָּה דְּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ וְרֵיחַ שַׂלְמֹתַיִךְ כְּרֵיחַ לְבָנוֹן: גַּן נָעוּל אֲחֹתִי כַּלָּה גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם: שְׁלָחַיִךְ פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים עִם פְּרִי מְגָדִים כְּפָרִים עִם נְרָדִים: נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם קָנֶה וְקִנָּמוֹן עִם כָּל עֲצֵי לְבוֹנָה מֹר וַאֲהָלוֹת עִם כָּל רָאשֵׁי בְשָׂמִים: מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנֹזְלִים מִן לְבָנוֹן: עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵימָן הָפִיחִי גַּנִּי יִזְלוּ בְשָׂמָיו יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מְגָדָיו:

פרק ה

בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַלָּה אָרִיתִי מוֹרִי עִם בָּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים: אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק פִּתְחִי לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל קְוֻצּוֹתַי רְסִיסֵי לָיְלָה: פָּשַׁטְתִּי אֶת כֻּתָּנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשֶׁנָּה רָחַצְתִּי אֶת רַגְלַי אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם: דּוֹדִי שָׁלַח יָדוֹ מִן הַחֹר וּמֵעַי הָמוּ עָלָיו: קַמְתִּי אֲנִי לְפַתֵּחַ לְדוֹדִי וְיָדַי נָטְפוּ מוֹר וְאֶצְבְּעֹתַי מוֹר עֹבֵר עַל כַּפּוֹת הַמַּנְעוּל: פָּתַחְתִּי אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי חָמַק עָבָר נַפְשִׁי יָצְאָה בְדַבְּרוֹ בִּקַּשְׁתִּיהוּ וְלֹא מְצָאתִיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא עָנָנִי: מְצָאֻנִי הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר הִכּוּנִי פְצָעוּנִי נָשְׂאוּ אֶת רְדִידִי מֵעָלַי שֹׁמְרֵי הַחֹמוֹת: הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלִַם אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוֹדִי מַה תַּגִּידוּ לוֹ שֶׁחוֹלַת אַהֲבָה אָנִי: מַה דּוֹדֵךְ מִדּוֹד הַיָּפָה בַּנָּשִׁים מַה דּוֹדֵךְ מִדּוֹד שֶׁכָּכָה הִשְׁבַּעְתָּנוּ: דּוֹדִי צַח וְאָדוֹם דָּגוּל מֵרְבָבָה: רֹאשׁוֹ כֶּתֶם פָּז קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחֹרוֹת כָּעוֹרֵב: עֵינָיו כְּיוֹנִים עַל אֲפִיקֵי מָיִם רֹחֲצוֹת בֶּחָלָב יֹשְׁבוֹת עַל מִלֵּאת: לְחָיָו כַּעֲרוּגַת הַבֹּשֶׂם מִגְדְּלוֹת מֶרְקָחִים שִׂפְתוֹתָיו שׁוֹשַׁנִּים נֹטְפוֹת מוֹר עֹבֵר: יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מְמֻלָּאִים בַּתַּרְשִׁישׁ מֵעָיו עֶשֶׁת שֵׁן מְעֻלֶּפֶת סַפִּירִים: שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ מְיֻסָּדִים עַל אַדְנֵי פָז מַרְאֵהוּ כַּלְּבָנוֹן בָּחוּר כָּאֲרָזִים: חִכּוֹ מַמְתַקִּים וְכֻלּוֹ מַחֲמַדִּים זֶה דוֹדִי וְזֶה רֵעִי בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם:

פרק ו

אָנָה הָלַךְ דּוֹדֵךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים אָנָה פָּנָה דוֹדֵךְ וּנְבַקְשֶׁנּוּ עִמָּךְ: דּוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ לַעֲרוּגוֹת הַבֹּשֶׂם לִרְעוֹת בַּגַּנִּים וְלִלְקֹט שׁוֹשַׁנִּים: אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי הָרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים: יָפָה אַתְּ רַעְיָתִי כְּתִרְצָה נָאוָה כִּירוּשָׁלִַם אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת: הָסֵבִּי עֵינַיִךְ מְנֻגָּדִי שֶׁהֵם הִרְהִיבֻנִי שַׂעְרֵךְ כְּעֵדֶר הָעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ מִן הַגִּלְעָד: שִׁנַּיִךְ כְּעֵדֶר הָרְחֵלִים שֶׁעָלוּ מִן הָרַחְצָה שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת וְשַׁכָּלָה אֵין בָּהֶם: כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ: שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וּשְׁמֹנִים פִּילַגְשִׁים וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר: אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַּמָּתִי אַחַת הִיא לְאִמָּהּ בָּרָה הִיא לְיוֹלַדְתָּהּ רָאוּהָ בָנוֹת וַיְאַשְּׁרוּהָ מְלָכוֹת וּפִילַגְשִׁים וַיְהַלְלוּהָ: מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שָׁחַר יָפָה כַלְּבָנָה

בָּרָה כַּחַמָּה אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת: אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי לִרְאוֹת בְּאִבֵּי הַנָּחַל לִרְאוֹת הֲפָרְחָה הַגֶּפֶן הֵנֵצוּ הָרִמֹּנִים: לֹא יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שָׂמַתְנִי מַרְכְּבוֹת עַמִּי נָדִיב:

פרק ז

שׁוּבִי שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית שׁוּבִי שׁוּבִי וְנֶחֱזֶה בָּךְ מַה תֶּחֱזוּ בַּשּׁוּלַמִּית כִּמְחֹלַת הַמַּחֲנָיִם: מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ כְּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָּן: שָׁרְרֵךְ אַגַּן הַסַּהַר אַל יֶחְסַר הַמָּזֶג בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת חִטִּים סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים: שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תָּאֲמֵי צְבִיָּה: צַוָּארֵךְ כְּמִגְדַּל הַשֵּׁן עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן עַל שַׁעַר בַּת רַבִּים אַפֵּךְ כְּמִגְדַּל הַלְּבָנוֹן צוֹפֶה פְּנֵי דַמָּשֶׂק: רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים: מַה יָּפית וּמַה נָּעַמְתְּ אַהֲבָה בַּתַּעֲנוּגִים: זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר וְשָׁדַיִךְ לְאַשְׁכֹּלוֹת: אָמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְתָמָר אֹחֲזָה בְּסַנְסִנָּיו וְיִהְיוּ נָא שָׁדַיִךְ כְּאֶשְׁכְּלוֹת הַגֶּפֶן וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים: וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים: אֲנִי לְדוֹדִי וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ: לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה נָלִינָה בַּכְּפָרִים: נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים נִרְאֶה אִם פָּרְחָה הַגֶּפֶן פִּתַּח הַסְּמָדַר הֵנֵצוּ הָרִמּוֹנִים שָׁם אֶתֵּן אֶת דֹּדַי לָךְ: הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ וְעַל פְּתָחֵינוּ כָּל מְגָדִים חֲדָשִׁים גַּם יְשָׁנִים דּוֹדִי צָפַנְתִּי לָךְ:

פרק ח

מִי יִתֶּנְךָ כְּאָח לִי יוֹנֵק שְׁדֵי אִמִּי אֶמְצָאֲךָ בַחוּץ אֶשָּׁקְךָ גַּם לֹא יָבוּזוּ לִי: אֶנְהָגֲךָ אֲבִיאֲךָ אֶל בֵּית אִמִּי תְּלַמְּדֵנִי אַשְׁקְךָ מִיַּיִן הָרֶקַח מֵעֲסִיס רִמֹּנִי: שְׂמֹאלוֹ תַּחַת רֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי: הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם מַה תָּעִירוּ וּמַה תְּעֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ: מִי זֹאת עֹלָה מִן הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל דּוֹדָהּ תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְתִּיךָ שָׁמָּה חִבְּלַתְךָ אִמֶּךָ שָׁמָּה חִבְּלָה יְלָדַתְךָ: שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ כַּחוֹתָם עַל זְרוֹעֶךָ כִּי עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה קָשָׁה כִשְׁאוֹל קִנְאָה רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶתְיָה: מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה בוֹז יָבוּזוּ לוֹ: אָחוֹת לָנוּ קְטַנָּה וְשָׁדַיִם אֵין לָהּ מַה נַּעֲשֶׂה לַאֲחֹתֵנוּ בַּיּוֹם שֶׁיְּדֻבַּר בָּהּ: אִם חוֹמָה הִיא נִבְנֶה עָלֶיהָ טִירַת כָּסֶף

וְאִם דָּלֶת הִיא נָצוּר עָלֶיהָ לוּחַ אָרֶז: אֲנִי חוֹמָה וְשָׁדַי כַּמִּגְדָּלוֹת אָז הָיִיתִי בְעֵינָיו כְּמוֹצְאֵת שָׁלוֹם: כֶּרֶם הָיָה לִשְׁלֹמֹה בְּבַעַל הָמוֹן נָתַן אֶת הַכֶּרֶם לַנֹּטְרִים אִישׁ יָבִא בְּפִרְיוֹ אֶלֶף כֶּסֶף: כַּרְמִי שֶׁלִּי לְפָנָי הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה וּמָאתַיִם לְנֹטְרִים אֶת פִּרְיוֹ: הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעִנִי: בְּרַח דּוֹדִי וּדְמֵה לְךָ לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל הָרֵי בְשָׂמִים:

תפילה לאחר שיר השירים

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁבִּזְכוּת שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר קָרָאתִי וְלָמַדְתִּי, שֶׁהוּא קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, בִּזְכוּת פְּסוּקָיו, וּבִזְכוּת תֵּבוֹתָיו, וּבִזְכוּת אוֹתִיּוֹתָיו, וּבִזְכוּת נְקֻדּוֹתָיו, וּבִזְכוּת טְעָמָיו וְצִרּוּפָיו וּרְמָזָיו וְסוֹדוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים הַנּוֹרָאִים הַיּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ, שֶׁתְּהֵא שָׁעָה זוֹ שְׁעַת רַחֲמִים, שְׁעַת הַקְשָׁבָה, שְׁעַת הַאֲזָנָה, וְנִקְרָאֲךָ וְתַעֲנֵנוּ, נַעֲתִיר לְךָ וְהֵעָתֵר לָנוּ, וְיִהְיֶה עוֹלֶה לְפָנֶיךָ קְרִיאַת וְלִימוּד שִׁיר הַשִּׁירִים כְּאִלּוּ הִשַּׂגְנוּ כָּל הַסּוֹדוֹת הַנִּפְלָאוֹת וְהַנּוֹרָאוֹת אֲשֶׁר הֵם חֲתוּמִים וּסְתוּמִים בּוֹ בְּכָל תְּנָאָיו, וְנִזְכֶּה לְמָקוֹם שֶׁהַנְּפָשׁוֹת, הָרוּחוֹת וְהַנְּשָׁמוֹת, נֶחְצָבוֹת מִשָּׁם, וּכְאִלּוּ עָשִׂינוּ כָּל מַה שֶּׁמֻּטָּל עָלֵינוּ לְהַשִּׂיג בֵּין בְּגִלְגּוּל זֶה, בֵּין בְּגִלְגּוּלִים אֲחֵרִים, וְלִהְיוֹת מִן הָעוֹלִים וְהַזּוֹכִים לָעוֹלָם הַבָּא, עִם שְׁאָר צַדִּיקִים וַחֲסִידִים. וּמַלֵּא כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה, וְתִהְיֶה עִם לְבָבֵנוּ וְאִמְרֵי פִינוּ בְּעֵת מַחְשְׁבוֹתֵינוּ, וְעִם יָדֵינוּ בְּעֵת מַעֲבָדֵינוּ, וְתִשְׁלַח בְּרָכָה, הַצְלָחָה וְהַרְוָחָה, בְּכָל מַעֲשֵׂי יָדֵינוּ, וּמֵעָפָר עָנְיֵנוּ תְּקִימֵנוּ, וּמֵאַשְׁפּוֹת דַּלּוּתֵנוּ תְּרוֹמְמֵנוּ, וְתָשִׁיב שְׁכִינָתְךָ לְעִיר קָדְשֶׁךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן:

אגרת הרמב"ן

"שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ, וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ". תִּתְנַהֵג תָּמִיד לְדַבֵּר כָּל דְּבָרֶיךָ בְּנַחַת, לְכָל אָדָם וּבְכָל עֵת, וּבְזֶה תִּנָּצֵל מִן הַכַּעַס, שֶׁהִיא מִדָּה רָעָה לְהַחְטִיא בְּנֵי אָדָם. וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: כָּל הַכּוֹעֵס - כָּל מִינֵי גֵּיהִנּוֹם שׁוֹלְטִים בּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהָסֵר כַּעַס מִלִּבֶּךָ, וְהַעֲבֵר רָעָה מִבְּשָׂרֶךָ". וְאֵין "רָעָה" אֶלָּא גֵּיהִנּוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְגַם רָשָׁע לְיוֹם רָעָה".

וְכַאֲשֶׁר תִּנָּצֵל מִן הַכַּעַס, תַּעֲלֶה עַל לִבְּךָ מִדַּת הָעֲנָוָה, שֶׁהִיא מִדָּה טוֹבָה מִכָּל מִדּוֹת טוֹבוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: "עֵקֶב עֲנָוָה, יִרְאַת ה'". וּבַעֲבוּר הָעֲנָוָה, תַּעֲלֶה עַל לִבְּךָ מִדַּת הַיִּרְאָה, כִּי תִּתֵּן אֶל לִבְּךָ תָּמִיד: מֵאַיִן בָּאתָ, וּלְאַן אַתָּה הוֹלֵךְ; וְשֶׁאַתָּה רִמָּה וְתוֹלֵעָה בְּחַיֶּיךָ, וְאַף כִּי בְּמוֹתְךָ; וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עָתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן, לִפְנֵי מֶלֶךְ הַמְּלָכִים, שֶׁנֶּאֱמַר: "הִנֵּה שָׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ", אַף כִּי לִבּוֹת בְּנֵי אָדָם. וְנֶאֱמַר: "הֲלֹא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא, נְאֻם ה'". וְכַאֲשֶׁר תַּחֲשֹׁב אֶת כָּל אֵלֶּה, תִּירָא מִבּוֹרְאֶךָ וְתִשָּׁמֵר מִן הַחֵטְא, וּבַמִּדּוֹת הָאֵלֶּה תִּהְיֶה שָׂמֵחַ בְּחֶלְקֶךָ. וְכַאֲשֶׁר תִּתְנַהֵג בְּמִדַּת הָעֲנָוָה לְהִתְבּוֹשֵׁשׁ מִכָּל אָדָם, וּלְהִתְפַּחֵד מִמֶּנּוּ וּמִן הַחֵטְא - אָז תִּשְׂרֶה עָלֶיךָ רוּחַ הַשְּׁכִינָה, וְזִיו כְּבוֹדָהּ, וְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא.

וְעַתָּה בְּנִי דַע וּרְאֵה, כִּי הַמִּתְנָאֶה בְּלִבּוֹ עַל הַבְּרִיּוֹת - מוֹרֵד הוּא בְּמַלְכוּת שָׁמַיִם, כִּי מִתְפָּאֵר הוּא בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת שָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: "ה' מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ", וגו'. וּבַמֶּה יִתְגָּאֶה לֵב הָאָדָם? אִם בְּעֹשֶׁר - "ה' מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׁיר". וְאִם בְּכָבוֹד - הֲלֹא לֵאלֹהִים הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ", וְאֵיךְ מִתְפָּאֵר בְּכָבוֹד קוֹנוֹ? וְאִם מִתְפָּאֵר בְּחָכְמָה: "מֵסִיר שָׂפָה לְנֶאֱמָנִים, וְטַעַם זְקֵנִים יִקָּח". נִמְצָא: הַכֹּל שָׁוֶה לִפְנֵי הַמָּקוֹם, כִּי בְאַפּוֹ מַשְׁפִּיל גֵּאִים, וּבִרְצוֹנוֹ מַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים. לָכֵן הַשְׁפֵּל עַצְמְךָ, וְיַשֵּׁר אֲךָ הַמָּקוֹם.

עַל בֵּן אַפָּרֵשׁ לְךָ אֵיךְ תִּתְנַהֵג בְּמִדַּת הָעֲנָוָה, לָלֶכֶת בָּהּ תָּמִיד: כָּל דְּבָרֶיךָ יִהְיוּ בְּנַחַת, וְרֹאשְׁךָ בָּפוּף; וְעֵינֶךָ יַבִּיטוּ לְמַטָּה לָאָרֶץ, וְלִבְּךָ לְמַעְלָה; וְאַל תַּבִּיט בִּפְנֵי

אָדָם בְּרַבָּרֶךָ עִמּוֹ. וְכָל אָדָם יִהְיֶה גָּדוֹל מִמְּךָ בְּעֵינֶיךָ: אִם חָכָם אוֹ עָשִׁיר הוּא - עָלֶיךָ לְכַבְּדוֹ. וְאִם רָשׁ הוּא, וְאַתָּה עָשִׁיר אוֹ חָכָם מִמֶּנּוּ - חֲשֹׁב בְּלִבְּךָ כִּי אַתָּה חַיָּב מִמֶּנּוּ, וְהוּא זַכַּאי מִמְּךָ, שֶׁאִם הוּא חוֹטֵא - הוּא שׁוֹגֵג, וְאַתָּה מֵזִיד.

בְּכָל דְּבָרֶיךָ וּמַעֲשֶׂיךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ, וּבְכָל עֵת - חֲשׁוֹב בְּלִבָּךְ בְּאֵלּוּ אַתָּה עוֹמֵד לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ עָלֶיךָ, כִּי כְּבוֹדוֹ מָלֵא כָּל הָעוֹלָם. וּדְבָרֶיךָ יִהְיוּ בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה, כְּעֶבֶד לִפְנֵי רַבּוֹ. וְתִתְבַּיֵּשׁ מִכָּל אָדָם. וְאִם יִקְרָאֲךָ אִישׁ - אַל תַּעֲנֵהוּ בְּקוֹל רָם, רַק בְּנַחַת כְּעוֹמֵד לִפְנֵי רַבּוֹ.

וֶהֱוֵי זָהִיר לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה תָּמִיד, אֲשֶׁר תּוּכַל לְקַיְּמָהּ. וְכַאֲשֶׁר תָּקוּם מִן הַסֵּפֶר - תְּחַפֵּשׂ בַּאֲשֶׁר לָמַדְתָּ אִם יֵשׁ בּוֹ דָּבָר אֲשֶׁר תּוּכַל לְקַיְּמוֹ. וּתְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשֶׂיךָ בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב, וּבָזֶה יִהְיוּ כָּל יָמֶיךָ בִּתְשׁוּבָה.

וְהַסֵּר כָּל דִּבְרֵי הָעוֹלָם מִלִּבְּךָ בְּעֵת הַתְּפִלָּה, וְהָכֵן לִבְּךָ לִפְנֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא. וְטַהֵר רַעְיוֹנֶיךָ, וַחֲשֹׁב הַדִּבּוּר קֹדֶם שֶׁתּוֹצִיאֶנּוּ מִפִּיךָ. וְכֵן תַּעֲשֶׂה כָּל יְמֵי חַיֵּי הֶבְלֶךָ בְּכָל דָּבָר וְדָבָר, וְלֹא תֶּחֱטָא. וּבָזֶה יִהְיוּ דְּבָרֶיךָ וּמַעֲשֶׂיךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ יְשָׁרִים; וּתְפִלָּתְךָ תִּהְיֶה זַכָּה וּבָרָה וּנְקִיָּה, וּמְכֻוֶּנֶת וּמְקֻבֶּלֶת לִפְנֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר: "תָּכִין לִבָּם - תַּקְשִׁיב אָזְנֶךָ".

תִּקְרָא הָאִגֶּרֶת הַזֹּאת פַּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ וְלֹא תִּפָּחֵת, לְקַיְּמָהּ וְלָלֶכֶת בָּהּ תָּמִיד אַחַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְמַעַן תַּצְלִיחַ בְּכָל דְּרָכֶיךָ, וְתִזְכֶּה לָעוֹלָם הַבָּא הַצָּפוּן לַצַּדִּיקִים. וּבְכָל יוֹם שֶׁתִּקְרָאֶנָּה - יַעֲנוּךָ מִן הַשָּׁמַיִם כַּאֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל לִבְּךָ לִשְׁאֹל, עַד עוֹלָם. אָמֵן סֶלָה.

תפילת השל"ה
הקדוש על חינוך הילדים

ראוי לאומרה בכל עת מצוא ובפרט בערב ר"ח סיוון

אַתָּה הוּא אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁלֹּא בָרָאתָ הָעוֹלָם, וְאַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ מִשֶּׁבָּרָאתָ הָעוֹלָם, וּמֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל. וּבָרָאתָ עוֹלָמְךָ בְּגִין לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא אֱלָהוּתָךְ בְּאֶמְצָעוּת תּוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, "בְּרֵאשִׁית", בִּשְׁבִיל תּוֹרָה וּבִשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם עַמְּךָ וְנַחֲלָתְךָ אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בָּהֶם מִכָּל הָאֻמּוֹת, וְנָתַתָּ לָהֶם תּוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, וְקָרָבְתָּם לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. וְעַל קִיּוּם הָעוֹלָם וְעַל קִיּוּם הַתּוֹרָה בָּא לָנוּ מִמְּךָ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ שְׁנֵי צִוּוּיִים. כָּתַבְתָּ בְּתוֹרָתְךָ "פְּרוּ וּרְבוּ", וְכָתַבְתָּ בְּתוֹרָתְךָ "וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם", וְהַכַּוָּנָה בִּשְׁתֵּיהֶן אֶחָת, כִּי לֹא לְתֹהוּ בָּרָאתָ כִּי אִם לָשָׁבֶת, וְלִבְבוֹדְךָ בָּרָאתָ יָצַרְתָּ אַף עָשִׂיתָ, כְּדֵי שֶׁנִּהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתֶךָ.

וּבְכֵן אָבוֹא אֵלֶיךָ אֲדֹנָי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, וְאַפִּיל תְּחִנָּתִי, וְעֵינַי לְךָ תְלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנִי וְתִשְׁמַע תְּפִלָּתִי לְהַזְמִין לִי בָּנִים וּבָנוֹת. וְגַם הֵם יִפְרוּ וְיִרְבּוּ הֵם וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת, לְתַכְלִית שֶׁהֵם וַאֲנִי בֶּלָּנוּ יַעַסְקוּ בְּתוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה, וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ. אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן, תֵּן לְכֻלָּנוּ חַיִּים אֲרֻכִּים וּבְרוּכִים, מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים, זָכְרֵנוּ לְחַיִּים נִצְחִיִּים, כְּמוֹ שֶׁהִתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אָבִינוּ "לוּ יִחְיֶה לְפָנֶיךָ", וּפֵרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, "בִּירְאָתֶךָ".

כִּי עַל כֵּן, בָּאתִי לְבַקֵּשׁ וּלְחַנֵּן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁיְּהֵא זַרְעִי וְזֶרַע זַרְעִי עַד עוֹלָם זֶרַע כָּשֵׁר. וְאַל יִמָּצֵא בִי וּבְזַרְעִי וּבְזֶרַע זַרְעִי עַד עוֹלָם שׁוּם פְּסוּל וָשֶׁמֶץ, אַךְ שָׁלוֹם

וֶאֱמֶת וְטוֹב וְיָשָׁר בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וּבְעֵינֵי אָדָם, וְיִהְיוּ בַּעֲלֵי תוֹרָה, מָארֵי מִקְרָא, מָארֵי מִשְׁנָה, מָארֵי תַלְמוּד, מָארֵי רָזָא, מָארֵי מִצְוָה, מָארֵי גוֹמְלֵי חֲסָדִים, מָארֵי מִדּוֹת תְּרוּמִיוֹת, וְיַעַבְדוּךָ בְּאַהֲבָה וּבִירָאָה פְּנִימִית, לֹא יִרְאָה חִיצוֹנִית, וְתֵן לְכָל גְּוִיָּה וּגְוִיָּה מֵהֶם דֵּי מַחְסוֹרָהּ בְּכָבוֹד, וְתֵן לָהֶם בְּרִיאוּת וְכָבוֹד וָכֹחַ, וְתֵן לָהֶם קוֹמָה וְיֹפִי וְחֵן וָחֶסֶד, וְיִהְיֶה אַהֲבָה וְאַחְוָה וְשָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, וְתַזְמִין לָהֶם זִוּוּגִים הֲגוּנִים מִזֶּרַע תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, מִזֶּרַע צַדִּיקִים, וְגַם זִוּוּגָם יִהְיוּ כְּמוֹתָם כְּכָל אֲשֶׁר הִתְפַּלַּלְתִּי עֲלֵיהֶם, כִּי זְכָרוֹן אֶחָד עוֹלֶה לְכָאן וּלְכָאן.

אַתָּה אֲדֹנָי יוֹדֵעַ כָּל תַּעֲלוּמוֹת, וּלְפָנֶיךָ נִגְלוּ מַצְפוּנֵי לִבִּי, כִּי כַוָּנָתִי בְּכָל אֵלֶּה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ וּלְמַעַן תּוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, עַל כֵּן עֲנֵנִי אֲדֹנָי עֲנֵנִי, בַּעֲבוּר הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. וּבְגָלָלָם תּוֹשִׁיעַ בָּנִים לְהִיוֹת הָעֲנָפִים דּוֹמִים לְשָׁרְשָׁם, וּבַעֲבוּר דָּוִד עַבְדְּךָ רֶגֶל רְבִיעִי בַּמֶּרְכָּבָה, הַמְשׁוֹרֵר בְּרוּחַ קָדְשֶׁךָ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אַשְׁרֵי כָּל יְרֵא יְהוָה הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו: יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ: אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ: הִנֵּה כִי כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר יְרֵא יְהוָה: יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלָיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

אָנָּא אֲדֹנָי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה יְקַיֵּם בָּנוּ הַפָּסוּק, וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר אֲדֹנָי, רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ, לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר אֲדֹנָי מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי צוּרִי וְגוֹאֲלִי.

תפילה לומר בכל יום

מרבי מאיר מאפטא. בהקדמה לספרו הוא מביא נוסח של תפילה ובקשה שבעל התפארת שלמה מראדומסק זצ"ל אמר שהיא סגולה נוראה לפרנסה ולהצלחה.

ריבון העולמים, ידעתי כי הנני בידך לבד כחומר ביד היוצר. ואם גם אתאמץ בעצות ותחבולות וכל יושבי תבל יעמדו לימיני להושיענו ולתמוך נפשי, מבלעדי עוזך ועזרתך אין עזרה וישועה. ואם חלילה יחפצו כולם להרע אז אתה בחמלתך תשים עיניך עלי ותשקיף עלי לטובה ממעון קודשך. הנה חבלים נפלה לי בנעימים, וישועתי באה, ועזרתי תגלה. לכן עזרני ריבון העולמים להיות עיני פתוחות לראות תמיד אמיתות הדבר הזה, ויהי תקוע וקבוע אמונתך בלבי בכל עת לבל אסור לא בדיבור ולא במעשה ולא במחשבה לעבוד זולתך חלילה, כי אם תרדוף נפשי רצונך הטוב באמת, גם עזרני לבל ימוש מרעיוני ומלכי גדולתך וגבורותיך והופעת חיותך בכל רגע, וקוטן ערכי בין מעשיך, ומה נחשב אני בין יצוריך, וכאין אני נגד ברואיך אם גם הייתי נקי מכל חטא, ומה גם כי עוונותי רבו למעלה ראש נקלתי מכל ברואיך כי הם עושים רצונך אשר לכך נוצרו ואני בגובה לבי מתועב בעיניך.

ועזרני להיות מידת הכנעה ושפלות רוח דבוק בלבי וברעיוני בכל עת ובכל רגע, ותהיה יראתך על פני לבלתי אחטא, וישמח לבי תמיד בכך אשר בראתני לכבודך, ואהבתי תבער בקרבי ומחכמתך תאציל עלי להיות נגד עיני גדולתך וגבורתך ומיעוט ערכי וחסרון בינתי, ולא יגבה לבי, ולא ארדוף אחר הכבוד וגדולה ועושר כי אם תכסוף נפשי לעשות רצונך הישר בעיניך, ואהיה מוכן בכל רגע למסור נפשי רוחי ונשמתי וגופי ומאודי על קדושת שמך, והסר כל המסכים המבדילים ביני לבינך והחזירני בתשובה שלמה לפניך. ויונעם לי כל

אשר תעשה עימדי ולא יבלבלני שום עניין מעבודתך האמיתית, ולא תעלה קנאת אדם עלי ולא קנאתי על אחרים, ולא אתאוה לשום דבר זולת רצונך, והורינו דרך חוקיך לעבדך בלב נבר וזך ובשמחה ורוח נמוכה ובאהבת עמך ישראל, ויתקדש שמך על ידי ועל ידי זרעי וזרע זרעי עד כל הדורות ולא ימצא פסול בנו חלילה, ונינצל מחילול השם, ונזכה לעסוק בתורתך לשמה בתמידות מתוך הרחבה, בתשובה ובדעת ובשמחה ולב טהור, ונשמר מכל חטא ומכל עוון, ונשמח בדברי תורתך ובמצוותיך לעולם ועד, ונזכה לתקן את אשר העוינו ולא נבוש בעולם הזה ולא ניכלם לעולם הבא אמן כן יהי רצון.

פרקי שירה

"פרקי שירה" היא השירה אותה אומרת הבריאה בכל יום לפני הקב"ה, המשמעות מדברי החסד לאברהם שהשרים המופקדים על נבראים אלה הם משבחים ומשוררים שירות אלה, אכן אין הדבר יוצא מידי פשוטו שגם הבריות האלה משבחים לה' יתברך שמו, ומזה יקח האדם מוסר קל וחומר, ומה אלה שהם גרועים מבני אדם ואין להם שכר ועונש ומזונותיהם בביזוי וצמצום אף על פי כן אינן כפוי טובה, כל שכן האדם שאיך לא ייתן תמיד שבח והודעה על כל הטובה שהטיב ומטיב ויטיב לנו.

בספר "כנף רננים" ממשיל זאת לתזמורת גדולה בעלת כלים שונים, שכל כלי נגינה נותן את קולו ביחד זה הופך למוזיקה נהדרת. כמו כן האדם האומר את הפרקי שירה הוא כביכול המנצח על כל התזמורת הנפלאה הזאת.

מעלת וסגולת אמירת פרקי שירה

כֹּל הָעוֹסֵק בְּפֶרֶק שִׁירָה בְּכֹל יוֹם אֲנִי מֵעִיד עָלָיו שֶׁהוּא בֶּן עוֹלָם הַבָּא, וְזוֹכֶה לִלְמֹד וּלְלַמֵּד, וְתַלְמוּדוֹ מְתֻקָּנִים בְּיָדוֹ, וְנִצּוֹל מִיֵּצֶר הָרַע, וְזוֹכֶה לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ. (פרקי דרבי אליעזר)

☜ קְרִיאַת פִּרְקֵי שִׁירָה מַגִּיעַ עַד גָּבְהֵי שָׁמַיִם לְהַשְׁפִּיעַ בַּמְּרוֹמִים שֶׁפַע בְּרָכָה וְטוֹבָה, מֵחֲלָאִים, פְּגָעִים רָעִים וּשְׁאַר מרעין בישין, תּוֹעֲלָתוֹ מְרֻבָּה, הַרְבֵּה עָשׂוּ וְעָלְתָה בְּיָדָם לִישׁוּעַת הַכְּלָל וְהַפְּרָט. (הגאון רבי מרדכי גרוס שליט"א ב"הכל ישבחוך")

☜ וְרָאוּי לֵידַע כִּי כֹּל הַנִּבְרָאִים, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לָהֶם מַלְאַךְ מְמֻנֶּה עֲלֵיהֶם בַּשָּׁמַיִם אֵין לָהֶם פֶּה לוֹמַר שִׁירָה אֶלָּא עַל יְדֵי הָאָדָם שֶׁכֻּלָּם נֶאֱחָזִים בְּקוֹמָתוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב ב"חֶסֶד לְאַבְרָהָם" (היעב"ץ זצוק"ל ב"זמרת הארץ")

☜ כֹּל הָעוֹסֵק בְּפֶרֶק שִׁירָה זוֹכֶה לִהְיוֹת צוֹפֶה בַּמֶּרְכָּבָה וְזוֹכֶה לְיָמִים טוֹבִים וְטוֹבוֹת בְּדֶרֶךְ יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ בע"ה. (מוהר"ר יצחק וואלף ב"שיח יצחק")

☜ גָּדֵל מַעֲלַת אֲמִירַת פֶּרֶק שִׁירָה שִׁירַת הַבְּרִיאָה (פִּרְקֵי שִׁירָה) מֵיַּחַס לְדָוִד הַמֶּלֶךְ וְלִשְׁלֹמֹה בְּנוֹ ע"ה מְסֻגָּל לְפַרְנָסָה וְלִרְפוּאָה וּלְהַצָּלָה מִכָּל רַע. (האר"י וצ"ל)

☜ הָאָדָם הַקּוֹרֵא פִּרְקֵי שִׁירָה נוֹתֵן כֹּחַ לַמַּלְאָכִים וְהַשָּׂרִים שֶׁל כֹּל אֵלּוּ הַבְּרִיאוֹת שֶׁיֹּאמְרוּ אֵלּוּ הַשִּׁירוֹת וּמוֹשְׁכִים חַיּוּתָם לְכֹל הַתַּחְתּוֹנִים.

☜ אֲמִירַת פֶּרֶק שִׁירָה יֵשׁ בּוֹ יוֹתֵר שְׁאֵת וּמַעֲלָה מִסֵּפֶר תְּהִלִּים, הוּא מְיֻחָד וּמְסֻגָּל לִדְבָרִים פּוֹלְטִים שֶׁל הֲצָלָה וּמַשִּׂיג אֵת תַּכְלִית בְּרִיאָתוֹ וְהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא (הרב המבי"ט בספרו בית אלוקים)

אָמַר רַבִּי: כָּל הָעוֹסֵק בְּפֶרֶק שִׁירָה בָּעוֹלָם הַזֶּה, זוֹכֶה לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם, וְתַלְמוּדוֹ מְתְקַיֵּם בְּיָדוֹ, וְנָצוֹל מִיֵּצֶר הָרָע, וּמִפָּגַע רָע, וּמַחֲבוּט הַקֶּבֶר, וּמִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנֹּם, וּמֵחֶבְלוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ, וּמֵאֲרִיךְ יָמִים, וְזוֹכֶה לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

תַּנְיָא אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: כָּל הָאוֹמֵר שִׁירָה זוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה, זוֹכֶה וְאוֹמְרוֹ לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ט, א): אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה, שָׁר לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא יָשִׁיר אוֹתוֹ לָעֲתִיד לָבֹא.

תַּנְיָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל אוֹמֵר: כָּל הָעוֹסֵק בְּפֶרֶק שִׁירָה זֶה בְּכָל יוֹם, מֵעִיד אֲנִי עָלָיו שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא, וְנָצוֹל מִפָּגַע רָע, וּמִיֵּצֶר הָרָע, וּמִדִּין קָשֶׁה, וּמִשָּׂטָן, וּמִכָּל מִינֵי מַשְׁחִית וּמַזִּיקִין. גְּמוֹר בְּכָל לִבְבָךְ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ לָדַעַת דְּרָכַי, וְלִשְׁמוֹר דִּלְתוֹת הֵיכָלִי וְתוֹרָתִי, וְלִשְׁמוֹר מִצְוֹתַי וְחֻקָּי. נְצוֹר תּוֹרָתִי בִּלְבָבֶךָ וְנֶגֶד עֵינֶיךָ תִּהְיֶה יִרְאָתִי. שְׁמוֹר פִּיךָ וּלְשׁוֹנְךָ מִכָּל חֵטְא וְאַשְׁמָה, וְאֲנִי אֶהְיֶה עִמְּךָ בְּכָל מָקוֹם שֶׁתֵּלֵךְ, וַאֲלַמֶּדְךָ שֵׂכֶל וּבִינָה מִכָּל דָּבָר. וֶהֱוֵי יוֹדֵעַ שֶׁכָּל מַה שֶּׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא בְרָאוֹ כִּי אִם לִכְבוֹדוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מג, ז): כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו (אבות פ"ו מ"א)

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (ילקוט שמעוני סוף תהלים) עַל דָּוִד מָלְךָ יִשְׂרָאֵל עָלָיו הַשָּׁלוֹם, בְּשָׁעָה שֶׁפִּיֵּם סֵפֶר תְּהִלִּים זָחָה דַּעְתּוֹ עָלָיו, וְאָמַר לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם יֵשׁ בְּרִיָּה שֶׁבָּרָאתָ בָּעוֹלָמְךָ שֶׁאוֹמֶרֶת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת יוֹתֵר מִמֶּנִּי? בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִזְדַּמְּנָה לוֹ צְפַרְדֵּעַ אַחַת, וְאָמְרָה לוֹ: דָּוִד אַל תָּזוּחַ דַּעְתְּךָ עָלֶיךָ, שֶׁאֲנִי אוֹמֶרֶת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת יוֹתֵר מִמֶּךָּ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא, כָּל שִׁירָה שֶׁאֲנִי אוֹמֶרֶת מַמְשָׁלָת [אֲנִי] עָלֶיהָ שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מְשָׁלִים, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מָשָׁל וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה וָאָלֶף (מלכים-א ה, יב). וְלֹא עוֹד אֶלָּא, שֶׁאֲנִי עוֹסֶקֶת בְּמִצְוָה גְּדוֹלָה, וְזוֹ הִיא הַמִּצְוָה שֶׁאֲנִי עוֹסֶקֶת בָּהּ, יֵשׁ בִּשְׂפַת הַיָּם מִין אֶחָד שֶׁאֵין פַּרְנָסָתוֹ כִּי אִם מִן הַמַּיִם, וּבְשָׁעָה שֶׁהוּא רָעֵב נוֹטְלַנִי וְאוֹכְלַנִי. זוֹ הִיא הַמִּצְוָה, לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר: אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לָחֶם וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם, כִּי גֶחָלִים אַתָּה חֹתֶה עַל רֹאשׁוֹ וַיהוָה יְשַׁלֶּם לָךְ (משלי כה, כא-כב), אַל תִּקְרִי יְשַׁלֶּם לָךְ אֶלָּא יַשְׁלִימֶנּוּ לָךְ (סוכה דף נב ע"א).

ידוע הדבר ומפורסם הענין מפי ספרים וסופרים גודל חשיבות אמירת פרקי שירה בכל יום. וכתב הגאון הגדול מוהר"ר חיים פאלאג'י זיע"א בספרו הקדוש ימצא חיים (סימן סד) דקודם קריאתו יאמר מזמור זה:

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים: הַלְלוּהוּ כָּל מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָו: הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם:

יַהֲלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם חָק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר: הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הָאָרֶץ תַּנִּינִים וְכָל תְּהֹמוֹת: אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ: הֶהָרִים וְכָל גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים: הַחַיָּה וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף: מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל שֹׁפְטֵי אָרֶץ: בַּחוּרִים וְגַם בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם: וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

פֶּרֶק רִאשׁוֹן

שָׁמַיִם אוֹמְרִים: הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל, וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ. (תהלים יט, ב): אֶרֶץ אוֹמֶרֶת: לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ. (תהלים כד, א) וְאוֹמֵר: מִכְּנַף הָאָרֶץ זְמִרֹת שָׁמַעְנוּ צְבִי לַצַּדִּיק. (ישעיה כד, טז): גַּן עֵדֶן אוֹמֵר: עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵימָן, הָפִיחִי גַּנִּי יִזְּלוּ בְשָׂמָיו, יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ, וְיֹאכַל פְּרִי מְגָדָיו. (שיר השירים ד, טז): גֵּיהִנֹּם אוֹמֵר: כִּי הִשְׁבִּיעַ נֶפֶשׁ שֹׁקֵקָה, וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה מִלֵּא טוֹב. (תהלים קו, ט): מִדְבַּר אוֹמֵר: יְשִׂשׂוּם מִדְבָּר וְצִיָּה, וְתָגֵל עֲרָבָה וְתִפְרַח כַּחֲבַצָּלֶת. (ישעיה לה, א): שָׂדוֹת אוֹמְרִים: יְהוָה בְּהָכְמָה יָסַד אָרֶץ, כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה. (משלי ג, יט): מַיִם אוֹמְרִים: לְקוֹל תִּתּוֹ הֲמוֹן מַיִם בַּשָּׁמָיִם, וַיַּעַל נְשִׂאִים מִקְצֵה אָרֶץ. (ירמיה נא, טז): יַמִּים אוֹמְרִים: מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים, אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם, אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְהוָה. (תהלים צג, ד): נַהֲרוֹת אוֹמְרִים: נָהָרוֹת יִמְחֲאוּ כָף, יַחַד הָרִים יְרַנֵּנוּ. (שם צח, ח): מַעְיָנוֹת אוֹמְרִים: וְשָׂרִים כְּחֹלְלִים כָּל מַעְיָנַי בָּךְ. (שם פז, ז):

פֶּרֶק שֵׁנִי

יוֹם אוֹמֵר: יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר, וְלַיְלָה לְלַיְלָה יְחַוֶּה דָּעַת. (שם יט, ג): לַיְלָה אוֹמֵר: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ, וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת. (שם צב, ג): שֶׁמֶשׁ אוֹמֵר: שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד וְבֶלָהָ, לְאוֹר חִצֶּיךָ יְהַלֵּכוּ, לְנֹגַהּ בְּרַק חֲנִיתֶךָ. (חבקוק ג, יא): יָרֵחַ אוֹמֶרֶת: עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים, שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ. (תהלים קד, יט): כּוֹכָבִים אוֹמְרִים: אַתָּה הוּא יְהוָה לְבַדֶּךָ, אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם, הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם, וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם, וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים. (נחמיה ט, ו): עָבִים אוֹמְרִים: יָשֹׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ, סְבִיבוֹתָיו סֻכָּתוֹ, חֶשְׁכַת מַיִם, עָבֵי שְׁחָקִים. (תהלים יח, יב): עֲנָנִי כָבוֹד אוֹמְרִים: אַף בְּרִי יַטְרִיחַ עָב, יָפִיץ עֲנַן אוֹרוֹ. (איוב

לז, יא): רוּחַ אוֹמֵר: אִמַּר לַצָּפוֹן תֵּנִי, וּלְתֵימָן אַל תִּכְלָאִי, הָבִיאִי בָנַי מֵרָחוֹק, וּבְנוֹתַי מִקְצֵה הָאָרֶץ. (ישעיה מג, ו): בְּרָקִים אוֹמְרִים: בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה, מוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו. (תהלים קלה, ז): טַל אוֹמֵר: אֶהְיֶה כַּטַּל לְיִשְׂרָאֵל, יִפְרַח כַּשּׁוֹשַׁנָּה, וְיֵךְ שָׁרָשָׁיו כַּלְּבָנוֹן. (הושע יד, ו): גְּשָׁמִים אוֹמְרִים: גֶּשֶׁם נְדָבוֹת תָּנִיף אֱלֹהִים, נַחֲלָתְךָ וְנִלְאָה, אַתָּה כוֹנַנְתָּהּ. (תהלים סח, י):

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

אֵילָנוֹת שֶׁבַּשָּׂדֶה אוֹמְרִים: אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר, מִלִּפְנֵי יְהוָה, כִּי בָא לִשְׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ. (דברי הימים-א טז, לג): גֶּפֶן אוֹמֶרֶת: כֹּה אָמַר יְהוָה, כַּאֲשֶׁר יִמָּצֵא הַתִּירוֹשׁ בָּאֶשְׁכּוֹל, וְאָמַר אַל תַּשְׁחִיתֵהוּ, כִּי בְרָכָה בּוֹ, כֵּן אֶעֱשֶׂה לְמַעַן עֲבָדַי, לְבִלְתִּי הַשְׁחִית הַכֹּל. (ישעיה סה, ח): תְּאֵנָה אוֹמֶרֶת: נֹצֵר תְּאֵנָה יֹאכַל פִּרְיָהּ. (משלי כז, יח): רִמּוֹן אוֹמֵר: כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ, מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ. (שיר השירים ד, ג): תָּמָר אוֹמֵר: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח, כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה. (תהלים צב, יג): תַּפּוּחַ אוֹמֵר: כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר, כֵּן דּוֹדִי בֵּין הַבָּנִים, בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי, וּפִרְיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי. (שיר השירים ב, ג): שִׁבֹּלֶת חִטִּים אוֹמֶרֶת: שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָה. (תהלים קל, א): שִׁבֹּלֶת שְׂעוֹרִים אוֹמֶרֶת: תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף, וְלִפְנֵי יְהוָה, יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ. (תהלים קב, א): שֶׁאֵר הַשִּׁבּוֹלִים אוֹמְרִים: לָבְשׁוּ כָרִים הַצֹּאן, וַעֲמָקִים יַעַטְפוּ בָר, יְתְרוֹעֲעוּ אַף יָשִׁירוּ. (שם סה, יד): יְרָקוֹת שֶׁבַּשָּׂדֶה אוֹמְרִים: תְּלָמֶיהָ רַוֵּה נַחֵת גְּדוּדֶיהָ, בִּרְבִיבִים תְּמֹגְגֶנָּה, צִמְחָהּ תְּבָרֵךְ. (שם סה, יא): דְּשָׁאִים אוֹמְרִים: יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם, יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו. (שם קד, לא):

פֶּרֶק רְבִיעִי

תַּרְנְגוֹל אוֹמֵר: בְּשָׁעָה שֶׁבָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵצֶל הַצַּדִּיקִים בְּגַן עֵדֶן, זוֹלְפִים כָּל אִילָנֵי גַן עֵדֶן בַּשָּׂמִים, וּמְרַנְּנִים וּמְשַׁבְּחִים, וְאָז גַּם הוּא מִתְעוֹרֵר וּמְשַׁבֵּחַ: בְּקוֹל רִאשׁוֹן אוֹמֵר: שְׂאוּ שְׂעָרִים רָאשֵׁיכֶם, וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם, וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה עִזּוּז וְגִבּוֹר יְהוָה, גִּבּוֹר מִלְחָמָה. (תהלים כד, ז-ח): בְּקוֹל שֵׁנִי אוֹמֵר: שְׂאוּ שְׂעָרִים רָאשֵׁיכֶם, וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם, וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה צְבָאוֹת, הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה. (שם כד, ט-י): בְּקוֹל

שְׁלִישִׁי אוֹמֵר: עִמְדוּ צַדִּיקִים וְעִסְקוּ בַּתּוֹרָה, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה שְׂ ָכַרְכֶם כָּפוּל לָעוֹלָם הַבָּא: בְּקוֹל רִבְיעִי אוֹמֵר: לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה. (בראשית מט, יח): בְּקוֹל חֲמִישִׁי אוֹמֵר: עַד מָתַי עָצַל תִּשְׁכָּב, מָתַי תָּקוּם מִשְּׁנָתֶךָ. (משלי ו, ט): בְּקוֹל שִׁשִּׁי אוֹמֵר: אַל תֶּאֱהַב שֵׁנָה פֶּן תִּוָּרֵשׁ, פְּקַח עֵינֶיךָ שְׂבַע לָחֶם. (שם כ, יג): בְּקוֹל שְׁבִיעִי אוֹמֵר: עֵת לַעֲשׂוֹת לַיהוָה, הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ. (תהלים קיט, קכו): תַּרְגְּגֹלֶת אוֹמֶרֶת: נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. (שם קלו, כה): יוֹנָה אוֹמֶרֶת: כְּסוּם עָגוּר כֵּן אֲצַפְצֵף, אֶהְגֶּה כַיּוֹנָה, דַּלּוּ עֵינַי לַמָּרוֹם, אֲדֹנָי עָשְׁקָה לִי עָרְבֵנִי. (ישעיה לח, יד): אוֹמֶרֶת יוֹנָה לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יְהִיוּ מְזוֹנוֹתַי מְרוֹרִים כְּזַיִת בְּיָדֶךָ, וְאַל יְהִיוּ מְתוּקִים כִּדְבַשׁ, עַל יְדֵי בַּשָּׂר וָדָם (עירובין דף יח ע"ב): נָשָׁר אוֹמֵר: וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הָקִיצָה לִפְקֹד כָּל הַגּוֹיִם, אַל תָּחֹן כָּל בֹּגְדֵי אָוֶן סֶלָה. (תהלים נט, ו): עָגוּר אוֹמֵר: הוֹדוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר, בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ. (שם לג, ב): צִפּוֹר אוֹמֵר: גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת וּדְרוֹר קֵן לָהּ אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרֹחֶיהָ אֶת מִזְבְּחוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת מַלְכִּי וֵאלֹהָי. (שם פד, ד): סְנוּנִית אוֹמֶרֶת: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם, יְהוָה אֱלֹהַי, לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ. (שם לג, יג): טַסִית אוֹמֶרֶת: עָזְרִי מֵעִם יְהוָה, עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. (שם קכא, ב): צִיָּה אוֹמֶרֶת: אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק, וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה. (שם צז, יא): רְצִפֵּי (נ"א: אוֹנְבִי) אוֹמֵר: נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי, יֹאמַר אֱלֹהֵיכֶם. (ישעיה מ, א): חֲסִידָה אוֹמֶרֶת: דַּבְּרוּ עַל לֵב יְרוּשָׁלַיִם וְקִרְאוּ אֵלֶיהָ, כִּי מָלְאָה צְבָאָהּ, כִּי נִרְצָה עֲוֹנָהּ, כִּי לָקְחָה מִיַּד יְהוָה, כִּפְלַיִם בְּכָל חַטֹּאתֶיהָ. (שם שם, ב): עוֹרֵב אוֹמֵר: מִי יָכִין לָעֹרֵב, צֵידוֹ כִּי יְלָדָיו אֶל אֵל יְשַׁוֵּעוּ. (איוב לח, מא): זַרְזִיר אוֹמֵר: וְנוֹדַע בַּגּוֹיִם זַרְעָם, וְצֶאֱצָאֵיהֶם בְּתוֹךְ הָעַמִּים, כָּל רֹאֵיהֶם יַכִּירוּם, כִּי הֵם זֶרַע בֵּרַךְ יְהוָה. (ישעיה סא, ט): אֲוָז שֶׁבַּבַּיִת אוֹמֶרֶת: הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ, הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו, שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ, שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו. (תהלים קה, א-ב): אֲוָז הַבָּר הַמְּשׁוֹטֶטֶת בַּמִּדְבָּר כְּשֶׁרוֹאָה אֶת יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה אוֹמֶרֶת: קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר, פַּנּוּ דֶּרֶךְ יְהוָה, יַשְּׁרוּ בָעֲרָבָה מְסִלָּה לֵאלֹהֵינוּ. (ישעיה מ, ג). וְעַל מְצִיאוּת מְזוֹנוֹתֶיהָ בַּמִּדְבָּר אוֹמֶרֶת: אָרוּר הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בָּאָדָם (ירמיה יז, ה), בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיהוָה וְהָיָה יְהוָה מִבְטַחוֹ (שם שם, ז): פְּרוּגְיוֹת אוֹמְרִים: בִּטְחוּ בַיהוָה עֲדֵי עַד, כִּי בְיָהּ יְהוָה, צוּר עוֹלָמִים. (ישעיה כו, ד): רַחֲמָה אוֹמֶרֶת: אֶשְׁרְקָה לָהֶם וַאֲקַבְּצֵם כִּי פְדִיתִים, וְרָבוּ כְּמוֹ רָבוּ. (זכריה י, ח): צִפֹּרֶת כְּרָמִים אוֹמֶרֶת: אֶשָּׂא עֵינַי

אֶל הֶהָרִים, מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי. (תהלים קכא, א): חָסִיל אוֹמֵר: יְהוָה אֱלֹהַי אַתָּה, אֲרוֹמְמֶךָּ אוֹדֶה שִׁמְךָ, כִּי עָשִׂיתָ פֶּלֶא עֲצוֹת מֵרָחוֹק אֱמוּנָה אָמֵן. (ישעיה כה, א): שְׁמָמִית אוֹמֶרֶת: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע, הַלְלוּהוּ, בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה. (תהלים קנ, ה): זְבוּב אוֹמֵר: בְּשָׂעָה שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, קוֹל אֹמֶר קְרָא, וְאָמַר מָה אֶקְרָא, כָּל הַבָּשָׂר חָצִיר, וְכָל חַסְדּוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה, יָבֵשׁ חָצִיר נָבֵל צִיץ, וּדְבַר אֱלֹהֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם (ישעיה מ, ו- ח): בּוֹרֵא נִיב שְׂפָתַיִם, שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר יְהוָה וּרְפָאתִיו. (שם נז, יט): תַּנִּינִים אוֹמְרִים: הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הָאָרֶץ, תַּנִּינִים וְכָל תְּהֹמוֹת. (תהלים קמח, ז): לְוְיָתָן אוֹמֵר: הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. (שם קלו, א): דָּגִים אוֹמְרִים: קוֹל יְהוָה, עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים, יְהוָה עַל מַיִם רַבִּים. (שם כט, ג): צְפַרְדֵּעַ אוֹמֶרֶת: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

פֶּרֶק חֲמִישִׁי

בְּהֵמָה דַּקָּה טְהוֹרָה אוֹמֶרֶת: מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָה, מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ, נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא. (שמות טו, יא): בְּהֵמָה גַּסָּה טְהוֹרָה אוֹמֶרֶת: הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ, הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. (תהלים פא, ב): בְּהֵמָה דַּקָּה טְמֵאָה אוֹמֶרֶת: הֵיטִיבָה יְהוָה לַטּוֹבִים, וְלִישָׁרִים בְּלִבּוֹתָם. (שם קכה, ד): בְּהֵמָה גַּסָּה טְמֵאָה אוֹמֶרֶת: יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל, אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ. (שם קכח, ב): גַּמָּל אוֹמֵר: יְהוָה מְמָרוֹם יִשְׁאָג וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ, שָׁאֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ. (ירמיה כה, ל): סוּס אוֹמֵר: הִנֵּה כָעֲנִי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם, כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵּנוּ. (תהלים קכג, ב): פָּרָד אוֹמֵר: יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל מַלְכֵי אָרֶץ, כִּי שָׁמְעוּ אִמְרֵי פִיךָ. (שם קלח, ד): חֲמוֹר אוֹמֵר: לְךָ יְהוָה הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד, כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְהוָה הַמַּמְלָכָה, וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ. (דברי הימים-א כט, יא): שׁוֹר אוֹמֵר: אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה, וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר אָשִׁירָה לַיהוָה כִּי גָאֹה גָּאָה, סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם. (שמות טו, א): חַיּוֹת הַשָּׂדֶה אוֹמְרִים: בָּרוּךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב: צְבִי אוֹמֵר: וַאֲנִי אָשִׁיר עֻזֶּךָ וַאֲרַנֵּן לַבֹּקֶר, חַסְדֶּךָ כִּי הָיִיתָ מִשְׂגָּב לִי וּמָנוֹס, בְּיוֹם צַר לִי. (תהלים נט, יז): פִּיל אוֹמֵר: מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה מְאֹד, עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ. (שם צב, ו): אַרְיֵה אוֹמֵר: יְהוָה כַּגִּבּוֹר יֵצֵא, כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה יָרִיעַ אַף יַצְרִיחַ, עַל אֹיְבָיו יִתְגַּבָּר. (ישעיה מב, יג):

דִּב אוֹמֵר: יִשְׂאוּ מִדְבָּר וְעָרָיו, חֲצֵרִים תֵּשֵׁב קֵדָר יָרֹנּוּ יוֹשְׁבֵי סֶלַע, מֵרֹאשׁ הָרִים יְצַוָּחוּ יָשִׂימוּ לַיהוָה כָּבוֹד וּתְהִלָּתוֹ בָּאִיִּים יַגִּידוּ. (שם שם, יא-יב): שׁוּר אוֹמֵר: אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה, וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר אָשִׁירָה לַיהוָה כִּי גָאֹה גָּאָה, סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם. (שמות טו, א): זְאֵב אוֹמֵר: עַל כָּל דִּבְרֵי־פֶשַׁע עַל שׁוֹר עַל חֲמוֹר עַל שֶׂה עַל שַׂלְמָה עַל כָּל אֲבֵדָה, אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה, עַד הָאֱלֹהִים, יָבֹא דְּבַר שְׁנֵיהֶם אֲשֶׁר יַרְשִׁיעֵן אֱלֹהִים, יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם לְרֵעֵהוּ. (שם כב, ח): שׁוּעַל אוֹמֵר: הוֹי בֹּנֶה בֵיתוֹ בְּלֹא צֶדֶק, וַעֲלִיּוֹתָיו בְּלֹא מִשְׁפָּט, בְּרֵעֵהוּ יַעֲבֹד חִנָּם, וּפָעֳלוֹ לֹא יִתֶּן לוֹ. (ירמיה כב, יג): זַרְזִיר אוֹמֵר: רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה, לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה. (תהלים לג, א): חָתוּל אוֹמֵר: אָרְדּוֹף אוֹיְבַי וְאַשִּׂיגֵם, וְלֹא אָשׁוּב עַד כַּלּוֹתָם. (שם יח, לח):

פֶּרֶק שִׁשִּׁי

שְׂרָצִים אוֹמְרִים: יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו, בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם. (תהלים קמט, ב): אֵלִים שֶׁבַּשְּׂרָצִים אוֹמְרִים: אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ, בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ. (שם קכח, ג): נָחָשׁ אוֹמֵר: סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל הַנֹּפְלִים, וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים. (שם קמה, יד): עַקְרָב אוֹמֵר: טוֹב יְהוָה לַכֹּל, וְרַחֲמָיו עַל כָּל־מַעֲשָׂיו. (שם קמה, ט): שַׁבְּלוּל אוֹמֵר: כְּמוֹ שַׁבְּלוּל תָּמֵס יַהֲלֹךְ, נֹפֶל אֵשֶׁת בַּל חָזוּ שָׁמֶשׁ. (שם נח, ט): נְמָלָה אוֹמֶרֶת: לֵךְ אֶל נְמָלָה עָצֵל, רְאֵה דְרָכֶיהָ וַחֲכָם. (משלי ו, ו): עַכְבַּר אוֹמֵר: וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלַי, כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנִי הִרְשָׁעְתִּי. (נחמיה ט, לג): חֲלָדָה אוֹמֶרֶת: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ, הַלְלוּיָהּ. (תהלים קנ, ו): כְּלָבִים אוֹמְרִים: בְּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה, נִבְרְכָה לִפְנֵי יְהוָה עֹשֵׂנוּ. (תהלים צה, ו): רַבִּי יְשַׁעְיָה תַּלְמִידוֹ שֶׁל רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא הִתְעַנָּה [חָמֵשׁ וּ]שְׁמוֹנִים תַּעֲנִיּוֹת, אָמַר: כְּלָבִים שֶׁכָּתוּב בָּהֶם (ישעיה נו, יא): וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה, יִזְכּוּ לוֹמַר שִׁירָה? עָנָה לוֹ מַלְאָךְ מִן הַשָּׁמַיִם וְאָמַר לוֹ: יְשַׁעְיָה, עַד מָתַי אַתָּה מִתְעַנֶּה עַל זֶה הַדָּבָר? (שְׁבוּעָה) [גְּזֵרָה] הִיא מִלִּפְנֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא, מִיּוֹם שֶׁגָּלָה סוּדוֹ לַחֲבַקּוּק הַנָּבִיא, לֹא גָלָה דָּבָר זֶה לְשׁוּם בְּרִיָּה בָּעוֹלָם, אֶלָּא בִּשְׁבִיל שֶׁתַּלְמִידוֹ שֶׁל אָדָם גָּדוֹל אַתָּה, שְׁלָחוּנִי מִן הַשָּׁמַיִם לְהוֹדִיעֲךָ אֶלֶיךָ, וְאָמַר כְּלָבִים כְּתִיב בָּהֶם (שמות יא, ז): "וּלְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יֶחֱרַץ כֶּלֶב לְשֹׁנוֹ", וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁזָּכוּ לְעַבֵּד עוֹרוֹת מִצּוֹאָתָן

שֶׁכּוֹתְבִין בָּהֶן תְּפִלִּין וּמְזוּזוֹת וְסִפְרֵי תוֹרָה, עַל כֵּן זָכוּ לוֹמַר שִׁירָה. וּלְעִנְיַן הַשְּׁאֵלָה שֶׁשָּׁאַלְתָּ, חָזוֹר לַאֲחוֹרֶיךָ וְאַל תּוֹסִיף בַּדָּבָר הַזֶּה עוֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (משלי כא, כג): שׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שׁוֹמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ: (ילקו"ש שמות קפז).

בָּרוּךְ יְהֹוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: בָּרוּךְ יְהֹוָה מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ:
בָּרוּךְ יְהֹוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ: וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ
לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן:

בקשה אחר אמירת פרקי שירה

מאת הגאון רבי **מרדכי גרוס** שליט"א

רבון כל העולמים, יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי, שבזכות פרק שירה אשר קריתי ועסקתי, שהוא שירת הדומם הצומח והחי, והמלאכים הקדושים הממונים עליהם מאת ה' יתברך, והתקשרות השכינה עם כל העולמות, וקשור התחתונים עם העליונים, ואמירתו כהקרבת קרבן על גבי המזבח, שתהא שעה זו שעת רחמים, שעת הקשבה, שעת האזנה, ונקראך ותעננו, נעתיר לך והעתר לנו, שתהיה עולה לפניך קריאתנו ועסקנו בפרק שירה, כאילו השגנו כל הסודות הנפלאות והנוראות אשר הם חתומים בו בכל תנאיו.

החזירנו בתשובה שלימה לפניך, ונזכה למקום שהנפשות הרוחות והנשמות נחצבות משם, וכאילו עשינו כל מה שמוטל עלינו להשיג, בין בגלגול זה, בין בגלגולים אחרים. ולהיות מן העולים והזוכים לעולם הבא עם שאר צדיקים וחסידים. ומלא כל משאלות לבנו לטובה, (כאן ניתן להוסיף ולבקש מה שצריך). ותהיה עם לבבנו ואמרי פינו בעת מחשבותינו, ועם ידינו בעת מעבדינו. ותשלח ברכה והצלחה והרווחה בכל מעשה ידינו, ומעפר ענינו תקימנו, ומאשפות דלותינו תרוממנו. ובכח השירה יתמתקו כל הגבורות, ותתפשט הברכה בכל העולמות. ונזכה לשורר לעתיד לבא. ותשיב שכינתך לעיר קדשך במהרה בימינו, אמן.

י"ג עיקרים

הירא את דבר ה' יאמר בכל יום י"ג עיקרים ועשר זכירות:

מיוסדים ע"פ דברי הרמב"ם בפירוש המשניות למסכת סנהדרין (פרק י)

הֲרֵי אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עִקָּרִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה: **א.** שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְצוּי וּמַשְׁגִּיחַ. **ב.** וְהוּא אֶחָד. **ג.** וְאֵין לוֹ גּוּף וְאֵין לוֹ דְּמוּת הַגּוּף. **ד.** וְשֶׁהוּא קַדְמוֹן לְכָל קְדוּמִים. **ה.** וְאֵין עֲבוֹדָה לְזוּלָתוֹ. **ו.** וְיוֹדֵעַ מַחְשָׁבוֹת בְּנֵי אָדָם. **ז.** וּנְבוּאַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם אֱמֶת. **ח.** וְשֶׁהוּא אָדוֹן לְכָל הַנְּבִיאִים. **ט.** וְשֶׁהַתּוֹרָה נְתוּנָה מִן הַשָּׁמַיִם. **י.** וְשֶׁלֹּא תִּשְׁתַּנֶּה בְּשׁוּם זְמַן, הַם וְשָׁלוֹם. **יא.** וְשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַעֲנִישׁ לָרְשָׁעִים וּמְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לַצַּדִּיקִים. **יב.** וְשֶׁבָּוֹא מָלֶךְ הַמָּשִׁיחַ. **יג.** וְשֶׁהַמֵּתִים עֲתִידִים לְהֶחָיוֹת. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתָּכוֹף יִצְרֵנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ תָּמִיד, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

עשר זכירות

לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, הֲרֵי אֲנִי מְקַיֵּם מִצְוַת עֲשָׂרָה זְכִירוֹת. שֶׁחַיָּב אָדָם לִזְכֹּר בְּכָל יוֹם. וְאֵלּוּ הֵם:

יְצִיאַת מִצְרַיִם. וְהַשַּׁבָּת. וְהַמָּן. וּמַעֲשֵׂה עֲמָלֵק. וּמַעֲמַד הַר סִינַי. וּמַה שֶּׁהִקְצִיפוּ אֲבוֹתֵינוּ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּמִּדְבָּר וּבְפָרָט בָּעֶגֶל. וּמַה שֶּׁעָצוּ בָּלָק וּבִלְעָם לַעֲשׂוֹת לַאֲבוֹתֵינוּ "לְמַעַן דַּעַת צִדְקוֹת ה'" (מיכה ו, ה). וּמַעֲשֵׂה מִרְיָם הַנְּבִיאָה. וּמִצְוַת "וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הַנֹּתֵן לְךָ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חָיִל" (דברים ח, יח). וּזְכִירַת יְרוּשָׁלַיִם תִּבָּנֶה וְתִכּוֹנֵן בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ אָמֵן:

תפילה על הדיבור ועל השמיעה

שֶׁחִבְּרָהּ ה"חָפֵץ חַיִּים" זצללה"ה, וְנִמְצֵאת בְּסֵפֶר "חוֹבַת הַשְּׁמִירָה":
נָכוֹן שֶׁיְּבַקֵּשׁ בַּקָּשָׁה זוֹ בַּבֹּקֶר אַחַר הַתְּפִילָה, וְגַם מְמַּלֵּא בְּזִכָּרוֹנוֹ בַּפֶּה יִהְיֶה לוֹ דָּבָר זֶה לְמַזְכֶּרֶת, שֶׁלֹּא יִלָּבֵד בָּם:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן, שֶׁתְּזַכֵּנִי הַיּוֹם וּבְכָל לִשְׁמֹר פִּי וּלְשׁוֹנִי לִבְלִי לְהִלָּבֵד בְּדִבּוּרִים אֲסוּרִים, דְּהַיְנוּ מֵעָוֹן לָשׁוֹן הָרָע בִּדְכְתִיב (שְׁמוֹת כג, א) "לֹא תִשָּׂא שֵׁמַע שָׁוְא", וּקְרֵי בֵּהּ לֹא תַשִּׁיא, שֶׁאָסְרָה הַתּוֹרָה לְסַפֵּר וּלְקַבֵּל, וְגַם מֵעָוֹן רְכִילוּת בִּדְכְתִיב (וַיִּקְרָא יט, טז) "לֹא תֵלֵךְ רָכִיל בְּעַמֶּךָ".

וְאָהְיֶה זָהִיר מִלְּדַבֵּר, אֲפִילּוּ עַל אִישׁ יְחִידִי, וְכָל שֶׁכֵּן מִלְּדַבֵּר דְּלָטוֹרְיָא עַל כְּלַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁעָוֹנוֹ חָמוּר מְאֹד. וְכָל שֶׁכֵּן לְהִזָּהֵר מִלְּהִתְרַעֵם עַל מִדּוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא עָוֹן חָמוּר יוֹתֵר מִן הַכֹּל, וּכְדִכְתִיב בְּפָרָשַׁת חֻקַּת (בַּמִּדְבָּר כא, ד), "וַתִּקְצַר נֶפֶשׁ הָעָם בַּדָּרֶךְ וַיְדַבֵּר הָעָם בֵּאלֹקִים וּבְמֹשֶׁה", וַעֲבוּר זֶה נִשְׂלְחוּ עֲלֵיהֶם הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים וְגוֹ'. (בַּמִּדְבָּר כא, ז) "וַיֹּאמְרוּ חָטָאנוּ, כִּי דִבַּרְנוּ בַּה' וּבָךְ". וּמִלְּדַבֵּר דִּבְרֵי שֶׁקֶר, כְּמוֹ דִּכְתִיב (שְׁמוֹת כג, ז) "מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחָק". וּמִלְּדַבֵּר דִּבְרֵי חֲנֻפָּה, שֶׁמְּיַפֶּה לְאִישׁ עַל עֲוֹלוֹתָיו בְּפָנָיו, כְּמוֹ דִּכְתִיב בְּפָרָשַׁת מַסְעֵי (בַּמִּדְבָּר לה, לג) "וְלֹא תַחֲנִיפוּ". וּמִלְּדַבֵּר דִּבְרֵי לֵיצָנוּת, כְּמוֹ דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה כח, כב), "וְעַתָּה אַל תִּתְלוֹצָצוּ, פֶּן יֶחֱזְקוּ מוֹסְרֵיכֶם". וּמִלֵּישֵׁב בֵּין לֵיצָנִים, כְּדִכְתִיב (תְּהִלִּים א, א) "וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב". וְלִהְיוֹת זָהִיר מֵאוֹנָאַת דְּבָרִים, כְּמוֹ דִּכְתִיב (וַיִּקְרָא כה, יז) "וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ", וְקִבְּלוּ חַז"ל, שֶׁהוּא קָאֵי עַל אוֹנָאַת דְּבָרִים. וְלִהְיוֹת זָהִיר מֵהַלְבָּנַת פָּנִים, אֲפִילּוּ בְּשָׁעַת תּוֹכָחָה כְּמוֹ דִּכְתִיב (וַיִּקְרָא יט, יז) "הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת עֲמִיתֶךָ וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֵטְא".

וְלִהְיוֹת זָהִיר מִלְּדַבֵּר דִּבְרֵי גַּאֲוָה, כְּמוֹ דִּכְתִיב (דְּבָרִים ו, יב) "הִשָּׁמֵר לְךָ פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ", וְקִבְּלוּ חַז"ל, שֶׁהוּא אַזְהָרָה לְנַסֵּי הָרוּחַ, וּכְמוֹ דִּכְתִיב (דְּבָרִים ח, יד) "וְרָם לְבָבֶךָ וְשָׁכַחְתָּ", וְכִדְאִיתָא בַּגְּמָרָא (סוֹטָה דַּף ה ע"א), וְגַאֲוָה, אֲפִלּוּ בַּלֵּב אָסוּר, כְּדִכְתִיב (מִשְׁלֵי טז, ה) "תּוֹעֲבַת ה' כָּל גְּבַהּ לֵב". וְכֵן מִלְּבַד דִּבְרֵי מַחֲלֹקֶת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר יז, ה) "וְלֹא יִהְיֶה כְּקֹרַח וְכַעֲדָתוֹ", וְכִדְאִיתָא בַּגְּמָרָא, שֶׁהוּא אַזְהָרָה, שֶׁלֹּא לְהַחֲזִיק בְּמַחֲלֹקֶת (סַנְהֶדְרִין דַּף קי ע"א). וְכֵן מִלְּדַבֵּר דִּבְרֵי בַּעַס, שֶׁהוּא גַּם בֵּן עָוֹן חָמוּר מְאֹד בְּעַצְמוּתוֹ, וְגַם מֵבִיא לִידֵי מַחֲלֹקֶת וּשְׁאָר דִּבּוּרִים אֲסוּרִים, וְאָמְרוּ חַז"ל, כָּל הַכּוֹעֵס - כְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה. וְזַכֵּנִי שֶׁלֹּא לְדַבֵּר, כִּי אִם דָּבָר הַצָּרִיךְ לְעִנְיְנֵי גּוּפִי אוֹ לְנַפְשִׁי, וְשֶׁיִּהְיוּ כָּל מַעֲשַׂי וְדִבּוּרַי לְשֵׁם שָׁמַיִם:

פרשת היראה

איתא בספרי יראים לומר פרשת היראה.

וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ וְלַעֲבֹד אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ: לִשְׁמֹר אֶת מִצְוֹת יְהוָה וְאֶת חֻקֹּתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְטוֹב לָךְ: הֵן לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמָיִם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ: רַק בַּאֲבֹתֶיךָ חָשַׁק יְהוָה לְאַהֲבָה אוֹתָם וַיִּבְחַר בְּזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם בָּכֶם מִכָּל הָעַמִּים כַּיּוֹם הַזֶּה: וּמַלְתֶּם אֵת עָרְלַת לְבַבְכֶם וְעָרְפְּכֶם לֹא תַקְשׁוּ עוֹד: כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד: עֹשֶׂה מִשְׁפַּט יָתוֹם וְאַלְמָנָה וְאֹהֵב גֵּר לָתֵת לוֹ לֶחֶם וְשִׂמְלָה: וַאֲהַבְתֶּם אֶת הַגֵּר כִּי גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּירָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וּבוֹ תִדְבָּק וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ: הוּא תְהִלָּתְךָ וְהוּא אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר עָשָׂה אִתְּךָ אֶת הַגְּדֹלֹת וְאֶת הַנּוֹרָאֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ: בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבֹתֶיךָ מִצְרַיְמָה וְעַתָּה שָׂמְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַרְתָּ מִשְׁמַרְתּוֹ וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וּמִצְוֹתָיו כָּל הַיָּמִים: וְיִדַעְתֶּם הַיּוֹם כִּי לֹא אֶת בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ וַאֲשֶׁר לֹא רָאוּ אֶת מוּסַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת גָּדְלוֹ אֶת יָדוֹ הַחֲזָקָה וּזְרוֹעוֹ הַנְּטוּיָה: וְאֶת אֹתֹתָיו וְאֶת מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה בְּתוֹךְ מִצְרַיִם לְפַרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וּלְכָל אַרְצוֹ: וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְחֵיל מִצְרַיִם לְסוּסָיו וּלְרִכְבּוֹ אֲשֶׁר הֵצִיף אֶת מֵי יַם סוּף עַל פְּנֵיהֶם בְּרָדְפָם אַחֲרֵיכֶם וַיְאַבְּדֵם יְהוָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַאֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם בַּמִּדְבָּר עַד בֹּאֲכֶם עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה: וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב בֶּן רְאוּבֵן אֲשֶׁר פָּצְתָה הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת בָּתֵּיהֶם וְאֶת אָהֳלֵיהֶם וְאֵת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם בְּקֶרֶב כָּל יִשְׂרָאֵל: כִּי עֵינֵיכֶם הָרֹאוֹת אֵת כָּל מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה: וּשְׁמַרְתֶּם אֶת כָּל הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְמַעַן תֶּחֱזְקוּ וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם

עִבְרִים שָׁמָּה לִרְשְׁתָּהּ: וּלְמַעַן תַּאֲרִיכוּ יָמִים עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם וּלְזַרְעָם אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתִּפְתַּע יִרְאָתְךָ וְאַהֲבָתְךָ בְּלִבִּי וּבְלֵב כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ לְיִרְאָה אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא בְּכָל לְבָבָם וּבְכָל נַפְשָׁם יִרְאַת הָרוֹמְמוּת שֶׁל אֵין סוֹף בָּרוּךְ וְיִתְעַלֶּה שִׁמְךָ כִּי גָדוֹל אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. אָמֵן סֶלָה:

תפילה קודם ואחר הלימוד

רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה הָיָה מִתְפַּלֵּל בִּכְנִיסָתוֹ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וּבִיצִיאָתוֹ, תְּפִלָּה קְצָרָה. אָמְרוּ לוֹ, מַה מָּקוֹם לִתְפִלָּה זוֹ? אָמַר לָהֶם, בִּכְנִיסָתִי אֲנִי מִתְפַּלֵּל שֶׁלֹּא יֵאָרַע תְּקָלָה עַל יָדִי, וּבִיצִיאָתִי אֲנִי נוֹתֵן הוֹדָאָה עַל חֶלְקִי.

תפילה לפני הלימוד

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, ה' אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁלֹּא יֵאָרַע דְּבַר תְּקָלָה עַל יָדִי, וְלֹא אֶכָּשֵׁל בְּדָבָר הֲלָכָה, וְיִשְׂמְחוּ בִי חֲבֵרַי, וְלֹא אוֹמַר עַל טָמֵא טָהוֹר וְלֹא עַל טָהוֹר טָמֵא. וְלֹא יִכָּשְׁלוּ חֲבֵרַי בְּדָבָר הֲלָכָה וְאֶשְׂמַח בָּהֶם. כִּי יְהוָה יִתֵּן חָכְמָה מִפִּיו דַּעַת וּתְבוּנָה: גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ:

תפילה לאחר הלימוד

מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ, ה' אֱלֹהַי, שֶׁשַּׂמְתָּ חֶלְקִי מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ, וְלֹא שַׂמְתָּ חֶלְקִי מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת, שֶׁהֵם מַשְׁכִּימִים וַאֲנִי מַשְׁכִּים, הֵם מַשְׁכִּימִים לִדְבָרִים בְּטֵלִים, וַאֲנִי מַשְׁכִּים לְדִבְרֵי תוֹרָה. אֲנִי עָמֵל וְהֵם עֲמֵלִים, אֲנִי עָמֵל וּמְקַבֵּל שָׂכָר, וְהֵם עֲמֵלִים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שָׂכָר. אֲנִי רָץ וְהֵם רָצִים, אֲנִי רָץ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רָצִים לִבְאֵר שַׁחַת. שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים נה, כד): "וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִדֵם לִבְאֵר שַׁחַת אַנְשֵׁי דָמִים וּמִרְמָה לֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם וַאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ".

(ברכות דף כח ע"ב).

תפילה נוראה וקדושה
מרבינו תם זיע"א

כתב בספר יוסף אומץ (אות תפד): תפילה זו קבלה מרבינו תם, "האומרה בכל יום, אני ערב בדבר שלא יארע לו שום פגע רע כל אותו יום ויצליח בכל דרכו".

בְּבַקָּשָׁה מִכֶּם מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל וּרְפָאֵל שֶׁתַּעֲמְדוּ בִּתְפִלָּה בְּבַקָּשָׁה וּבְתַחֲנוּנִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שֶׁאַצְלִיחַ בְּכָל דְּרָכַי וּבְכָל מָקוֹם שֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ, הֵן מִלִּיסְטִים שֶׁלֹּא יַזִּיקוּנִי, הֵן מִשֵּׁדִים, הֵן מִלִּילִין, הֵן מֵאִישׁ וְאִשָּׁה, מִכָּל דָּבָר רָע, הֵן מֵחֶרֶב וְדֶבֶר, הֵן מֵרָעָב, הֵן מִכָּל פֻּרְעָנֻיּוֹת הַהוֹלְכִים וּבָאִים לָעוֹלָם. מִן הַכֹּל יַצִּילֵנִי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יִשְׁלְטוּ בִּי, לֹא בְּגוּפִי וְלֹא בִּמְאֹדִי וְלֹא בְּזַרְעִי.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתְּהֵא הַשָּׁעָה הַזֹּאת עֵת רָצוֹן לְפָנֶיךָ שֶׁתִּשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי וּבַקָּשָׁתִי.

יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: ג' פעמים

יְהוָה צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ: ג' פעמים

יְהוָה הוֹשִׁיעָה | הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קָרְאֵנוּ: ג' פעמים

הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל אֹתִי מִכָּל רַע יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים וְיִקָּרֵא בָּהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבֹתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיִדְגּוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: ג' פעמים

לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה. לְפָרְקָנְךָ סַבָּרִית יְהוָה: ז' פעמים

גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגֻד עָקֵב: ז' פעמים

כָּךְ אַצְלִיחַ בִּדְרָכַי כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ בְּעָבְרוֹ הַיַּרְדֵּן עִם יִשְׂרָאֵל בַּמִּלְחָמָה עִם הַכְּנַעֲנִי וְשָׁב בְּשָׁלוֹם לְאַרְצוֹ.

פרשת המן

סגולה מהגה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע, לקרא ביום ג' של פרשת בשלח,
את פרשת המן שנים מקרא ואחד תרגום:
חכמינו ז"ל אמרו כל מי שיאמר פרשת המן בכל יום לא יחסר לו פרנסתו.
וניתן לומר את פרשת המן אפילו בשבת.
לפני קריאת פרשת המן נוהגים לומר תפלה זו. ובשבת ויו"ט אין לאומרה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּזְמִין פַּרְנָסָה לְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּפַרְנָסָתִי וּפַרְנָסַת אַנְשֵׁי בֵיתִי בִּכְלָלָם. בְּנַחַת וְלֹא בְּצַעַר בְּכָבוֹד וְלֹא בְּבִזּוּי בְּהֶתֵּר וְלֹא בְּאִסּוּר כְּדֵי שֶׁנּוּכַל לַעֲבוֹד עֲבוֹדָתֶךָ וְלִלְמוֹד תּוֹרָתֶךָ כְּמוֹ שֶׁזָּנַתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מָן בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ צִיָּה וַעֲרָבָה:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן-הַשָּׁמָיִם וְיָצָא הָעָם וְלָקְטוּ דְּבַר-יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנַסֶּנּוּ הֲיֵלֵךְ בְּתוֹרָתִי אִם-לֹא: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן-הַשָּׁמָיִם וְיָצָא הָעָם וְלָקְטוּ דְּבַר-יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנַסֶּנּוּ הֲיֵלֵךְ בְּתוֹרָתִי אִם-לֹא: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה הָא אֲנָא מָחֵית לְכוֹן לַחְמָא מִן שְׁמַיָּא וְיִפְקוּן עַמָּא וְיִלְקְטוּן פִּתְגַם יוֹם בְּיוֹמֵהּ בְּדִיל דַּאֲנַסְנוּן הֲיָהֲכוּן בְּאוֹרַיְתִי אִם לָא: ◇ וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ אֵת אֲשֶׁר-יָבִיאוּ וְהָיָה מִשְׁנֶה עַל אֲשֶׁר-יִלְקְטוּ יוֹם | יוֹם: וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ אֵת אֲשֶׁר-יָבִיאוּ וְהָיָה

מִשְׁנֶה עַל אֲשֶׁר-יִלְקְטוּ יוֹם | יוֹם: וַיְהִי בַּיּוֹמָא שְׁתִיתָאָה
וַיַּתְקְנוּן יָת דְּיַיתוּן וַיְהִי עַל חַד תְּרֵין עַל דְּיִלְקְטוּן יוֹם יוֹם: ◇ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן אֶל-כָּל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֶרֶב וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה
הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
אֶל-כָּל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֶרֶב וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה
הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַאֲמַר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְכָל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּרַמְשָׁא וְתִדְעוּן אֲרֵי יְיָ אַפֵּיק יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם: ◇ וּבֹקֶר
וּרְאִיתֶם אֶת-כְּבוֹד יְהוָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת-תְּלֻנֹּתֵיכֶם עַל-
יְהוָה וְנַחְנוּ מָה כִּי תַלִּינוּ עָלֵינוּ: וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם
אֶת-כְּבוֹד יְהוָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת-תְּלֻנֹּתֵיכֶם עַל-
יְהוָה וְנַחְנוּ מָה כִּי תַלִּינוּ עָלֵינוּ: וּבְצַפְרָא וְתֶחֱזוּן יָת
יְקָרָא דַייָ כַּד שְׁמִיעַ (קֳדָמוֹהִי) יָת תֵּרְעֲמוּתְכוֹן עַל מֵימְרָא דַייָ וְנַחְנָא מָא אֲרֵי
אַתְרַעֲמְתוּן עֲלָנָא: ◇ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּתֵת יְהוָה לָכֶם בָּעֶרֶב
בָּשָׂר לֶאֱכֹל וְלֶחֶם בַּבֹּקֶר לִשְׂבְּעַ בִּשְׁמֹעַ יְהוָה אֶת-
תְּלֻנֹּתֵיכֶם אֲשֶׁר-אַתֶּם מַלִּינִם עָלָיו וְנַחְנוּ מָה לֹא-
עָלֵינוּ תְלֻנֹּתֵיכֶם כִּי עַל-יְהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּתֵת
יְהוָה לָכֶם בָּעֶרֶב בָּשָׂר לֶאֱכֹל וְלֶחֶם בַּבֹּקֶר
לִשְׂבְּעַ בִּשְׁמֹעַ יְהוָה אֶת-תְּלֻנֹּתֵיכֶם אֲשֶׁר-אַתֶּם

מַלִּינִם עָלָיו וְנַחְנוּ מָה לֹא-עָלֵינוּ תְלֻנֹּתֵיכֶם כִּי עַל-יְהוָה: וַאֲמַר מֹשֶׁה בִּדְיִתֵּן יְיָ לְכוֹן בְּרַמְשָׁא בִּסְרָא לְמֵיכַל וְלַחְמָא בְּצַפְרָא לְמִסְבַּע בְּדִשְׁמִיעַן קֳדָם יְיָ יָת תֵּרְעֲמוּתְכוֹן דִי אַתּוּן מִתְרַעֲמִין עֲלוֹהִי וְנַחְנָא מָא לָא עֲלָנָא תֵּרְעֲמוּתְכוֹן אֶלָהֵן עַל מֵימְרָא דַיְיָ: ◇ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן אֱמֹר אֶל-כָּל-עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי יְהוָה כִּי שָׁמַע אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן אֱמֹר אֶל-כָּל-עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי יְהוָה כִּי שָׁמַע אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן אֱמַר לְכָל בְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל קְרִיבוּ קֳדָם יְיָ אֲרֵי שְׁמִיעַן קֳדָמוֹהִי יָת תֵּרְעֲמוּתְכוֹן: ◇ וַיְהִי כְּדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל-כָּל-עֲדַת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וַיִּפְנוּ אֶל-הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְּבוֹד יְהוָה נִרְאָה בֶּעָנָן: וַיְהִי כְּדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל-כָּל-עֲדַת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וַיִּפְנוּ אֶל-הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְּבוֹד יְהוָה נִרְאָה בֶּעָנָן: וַהֲוָה כַּד מַלִּיל אַהֲרֹן עִם כָּל בְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִתְפְּנִיוּ לְמַדְבְּרָא וְהָא יְקָרָא דַיְיָ אִתְגְּלִי בַּעֲנָנָא: ◇ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: וּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: ◇ שָׁמַעְתִּי אֶת-תְּלוּנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבֵּר אֲלֵהֶם לֵאמֹר בֵּין הָעַרְבַּיִם תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבַבֹּקֶר תִּשְׂבְּעוּ-לָחֶם וְיָדַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

שָׁמַעְתִּי אֶת-תְּלוּנֹּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבֵּר אֲלֵהֶם
לֵאמֹר בֵּין הָעַרְבַּיִם תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבַבֹּקֶר
תִּשְׂבְּעוּ-לָחֶם וְיָדַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
שְׁמִיעַ קֳדָמַי יָת תֵּרָעֲמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַלֵּיל עִמְּהוֹן לְמֵימַר בֵּין שְׁמָשַׁיָּא תֵּיכְלוּן
בִּסְרָא וּבְצַפְרָא תִּשְׂבְּעוּן לַחְמָא וְתִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהָכוֹן: ◇ וַיְהִי בָּעֶרֶב
וַתַּעַל הַשְּׂלָו וַתְּכַס אֶת-הַמַּחֲנֶה וּבַבֹּקֶר הָיְתָה שִׁכְבַת
הַטַּל סָבִיב לַמַּחֲנֶה: וַיְהִי בָּעֶרֶב וַתַּעַל הַשְּׂלָו
וַתְּכַס אֶת-הַמַּחֲנֶה וּבַבֹּקֶר הָיְתָה שִׁכְבַת הַטַּל
סָבִיב לַמַּחֲנֶה: וְהָוָה בְּרַמְשָׁא וּסְלֵיקַת סְלָיו וַחֲפַת יָת מַשְׁרִיתָא
וּבְצַפְרָא הֲוַת נְחָתַת טַלָּא סְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁרִיתָא: ◇ וַתַּעַל שִׁכְבַת
הַטָּל וְהִנֵּה עַל-פְּנֵי הַמִּדְבָּר דַּק מְחֻסְפָּס דַּק כַּכְפֹר
עַל-הָאָרֶץ: וַתַּעַל שִׁכְבַת הַטָּל וְהִנֵּה עַל-פְּנֵי
הַמִּדְבָּר דַּק מְחֻסְפָּס דַּק כַּכְפֹר עַל-הָאָרֶץ:
וּסְלֵיקַת נְחָתַת טַלָּא וְהָא עַל אַפֵּי מַדְבְּרָא דַּעֲדַק מְקַלַּף דַּעֲדַק כִּגְיר כִּגְלִידָא עַל
אַרְעָא: ◇ וַיִּרְאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-אָחִיו מָן
הוּא כִּי לֹא יָדְעוּ מַה-הוּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם הוּא
הַלֶּחֶם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָכֶם לְאָכְלָה: וַיִּרְאוּ בְנֵי-
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-אָחִיו מָן הוּא כִּי לֹא
יָדְעוּ מַה-הוּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם הוּא הַלֶּחֶם

אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָכֶם לְאָכְלָה: וַחֲזוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמָרוּ גְבַר
לַאֲחוּהִי מַנָא הוּא אֲרֵי לָא יְדָעוּ מָא הוּא וַאֲמַר מֹשֶׁה לְהוֹן הוּא לַחְמָא דִי יְהַב יְיָ
לְכוֹן לְמֵיכַל: ◇ זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לִקְטוּ מִמֶּנּוּ
אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ עֹמֶר לַגֻּלְגֹּלֶת מִסְפַּר נַפְשֹׁתֵיכֶם אִישׁ
לַאֲשֶׁר בְּאָהֳלוֹ תִּקָּחוּ: וַיֶּזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
לִקְטוּ מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ עֹמֶר לַגֻּלְגֹּלֶת
מִסְפַּר נַפְשֹׁתֵיכֶם אִישׁ לַאֲשֶׁר בְּאָהֳלוֹ תִּקָּחוּ: דֵּין
פִּתְגָמָא דִי פַקִּיד יְיָ לְקוּטוּ מִנֵּה גְבַר לְפוּם מֵיכְלֵה עֹמֶרָא לְגֻלְגַּלְתָּא מְנָן נַפְשָׁתֵיכוֹן
גְּבַר לְדִי בְמַשְׁכְּנֵה תִּסְבוֹן: ◇ וַיַּעֲשׂוּ-כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ
הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט: וַיַּעֲשׂוּ-כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּלְקְטוּ הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט: וַעַבְדוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְקָטוּ
דְאַסְגֵי וּדְאַזְעֵר: ◇ וַיָּמֹדוּ בָּעֹמֶר וְלֹא הֶעְדִּיף הַמַּרְבֶּה
וְהַמַּמְעִיט לֹא הֶחְסִיר אִישׁ לְפִי-אָכְלוֹ לָקָטוּ: וַיָּמֹדוּ
בָּעֹמֶר וְלֹא הֶעְדִּיף הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט לֹא
הֶחְסִיר אִישׁ לְפִי-אָכְלוֹ לָקָטוּ: וּכְלוֹ בְעוֹמְרָא וְלָא אוֹתַר
דְאַסְגֵי וּדְאַזְעֵר לָא חַסִיר גְבַר לְפוּם מֵיכְלֵה לְקָטוּ: ◇ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֲלֵהֶם אִישׁ אַל-יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד-בֹּקֶר: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֲלֵהֶם אִישׁ אַל-יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד-בֹּקֶר: וַאֲמַר מֹשֶׁה
לְהוֹן אֱנַשׁ לָא יַשְׁאַר מִנֵּה עַד צַפְרָא: ◇ וְלֹא-שָׁמְעוּ אֶל-מֹשֶׁה

וַיּוֹתְרוּ אֲנָשִׁים מִמֶּנּוּ עַד-בֹּקֶר וַיָּרֶם תּוֹלָעִים וַיִּבְאַשׁ
וַיִּקְצֹף עֲלֵהֶם מֹשֶׁה: וְלֹא-שָׁמְעוּ אֶל-מֹשֶׁה וַיּוֹתְרוּ
אֲנָשִׁים מִמֶּנּוּ עַד-בֹּקֶר וַיָּרֶם תּוֹלָעִים וַיִּבְאַשׁ
וַיִּקְצֹף עֲלֵהֶם מֹשֶׁה: וְלָא קַבִּילוּ מִן מֹשֶׁה וְאַשְׁאָרוּ גֶּבְרַיָּא מִנֵּה עַד
צַפְרָא וּרְחֵשׁ רִיחֲשָׁא וּסְרִי וּרְגַז עֲלֵיהוֹן מֹשֶׁה: ◇ וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ בַבֹּקֶר
בַּבֹּקֶר אִישׁ כְּפִי אָכְלוֹ וְחַם הַשֶּׁמֶשׁ וְנָמָס: וַיִּלְקְטוּ
אֹתוֹ בַבֹּקֶר בַּבֹּקֶר אִישׁ כְּפִי אָכְלוֹ וְחַם הַשֶּׁמֶשׁ
וְנָמָס: וּלְקָטוּ יָתֵהּ בְּצִפַּר בְּצָפָר גְּבַר לְפוּם מֵיכְלֵהּ וּמָא דְּמִשְׁתָּאַר מִנֵּה עַל
אַפֵּי חַקְלָא כַּד חֲמָא עֲלוֹהִי שְׁמְשָׁא פָּשַׁר: ◇ וַיְהִי | בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי
לָקְטוּ לֶחֶם מִשְׁנֶה שְׁנֵי הָעֹמֶר לָאֶחָד וַיָּבֹאוּ כָּל-נְשִׂיאֵי
הָעֵדָה וַיַּגִּידוּ לְמֹשֶׁה: וַיְהִי | בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לָקְטוּ
לֶחֶם מִשְׁנֶה שְׁנֵי הָעֹמֶר לָאֶחָד וַיָּבֹאוּ כָּל-
נְשִׂיאֵי הָעֵדָה וַיַּגִּידוּ לְמֹשֶׁה: וַהֲוָה בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה לְקָטוּ
לַחְמָא עַל חַד תְּרֵין עֲמְרִין לְחָד וַאֲתוֹ כָּל רַבְרְבֵי כְנִשְׁתָּא וְחַוִיאוּ לְמֹשֶׁה: ◇
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה שַׁבָּתָון שַׁבַּת-
קֹדֶשׁ לַיהוָה מָחָר אֵת אֲשֶׁר-תֹּאפּُו אֵפוּ וְאֵת אֲשֶׁר-
תְּבַשְּׁלוּ בַּשֵּׁלוּ וְאֵת כָּל-הָעֹדֵף הַנִּיחוּ לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת
עַד-הַבֹּקֶר: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה

שַׁבָּתָון שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לַיהוָה מָחָר אֵת אֲשֶׁר-
תֹּאפּוּ אֵפוּ וְאֵת אֲשֶׁר-תְּבַשְּׁלוּ בַּשֵּׁלוּ וְאֵת כָּל-
הָעֹדֵף הַנִּיחוּ לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד-הַבֹּקֶר: וַאֲמַר
לְהוֹן הוּא דִי מַלִּיל יְיָ שְׁבָתָא שְׁבַת קוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ מָחָר יָת דִי אַתּוּן עָתִידִין לְמֵפָא
אֲפוֹ וְיָת דִי אַתּוּן עָתִידִין לְבַשָּׁלָא בַּשִּׁילוּ וְיָת כָּל מוֹתָרָא אַצְנְעוּ לְכוֹן לְמַטְרַת עַד
צַפְרָא: ◇ וַיַּנִּיחוּ אֹתוֹ עַד-הַבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה וְלֹא
הִבְאִישׁ וְרִמָּה לֹא-הָיְתָה בּוֹ: וַיַּנִּיחוּ אֹתוֹ עַד-
הַבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה וְלֹא הִבְאִישׁ וְרִמָּה
לֹא-הָיְתָה בּוֹ: וְאַצְנָעוּ יָתֵהּ עַד צַפְרָא כְּמָא דְפַקִּיד מֹשֶׁה וְלָא סְרִי
וְרִיחָשָׁא לָא הֲוָה בֵּהּ: ◇ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אִכְלֻהוּ הַיּוֹם כִּי-שַׁבָּת
הַיּוֹם לַיהוָה הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה: וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אִכְלֻהוּ הַיּוֹם כִּי-שַׁבָּת הַיּוֹם לַיהוָה הַיּוֹם
לֹא תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה: וַאֲמַר מֹשֶׁה אִכְלוּהִי יוֹמָא דֵין אֲרֵי שַׁבְּתָא
יוֹמָא דֵין קֳדָם יְיָ יוֹמָא דֵין לָא תַשְׁכְּחֻנֵּהּ בְּחַקְלָא: ◇ שֵׁשֶׁת יָמִים
תִּלְקְטֻהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לֹא יִהְיֶה-בּוֹ: שֵׁשֶׁת
יָמִים תִּלְקְטֻהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לֹא יִהְיֶה-
בּוֹ: שִׁתָּא יוֹמִין תִּלְקְטִנֵּהּ וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַׁבְּתָא לָא יְהֵי בֵּהּ: ◇ וַיְהִי
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יָצְאוּ מִן-הָעָם לִלְקֹט וְלֹא מָצָאוּ: וַיְהִי

בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יָצְאוּ מִן-הָעָם לִלְקֹט וְלֹא
מָצָאוּ: וַהֲוָה בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה נְפָקוּ מִן עַמָּא לְמִלְקָט וְלָא אַשְׁכָּחוּ: ◇
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה עַד-אָנָה מֵאַנְתֶּם לִשְׁמֹר מִצְוֹתַי
וְתוֹרֹתָי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה עַד-אָנָה מֵאַנְתֶּם
לִשְׁמֹר מִצְוֹתַי וְתוֹרֹתָי: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עַד אֵימָתַי אַתּוּן מְסָרְבִין
לְמִטַּר פִּקּוּדַי וְאוֹרָיָתַי: ◇ רְאוּ כִּי-יְהוָה נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת עַל-
כֵּן הוּא נֹתֵן לָכֶם בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לֶחֶם יוֹמָיִם שְׁבוּ |
אִישׁ תַּחְתָּיו אַל-יֵצֵא אִישׁ מִמְּקֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי:
רְאוּ כִּי-יְהוָה נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת עַל-כֵּן הוּא נֹתֵן
לָכֶם בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לֶחֶם יוֹמָיִם שְׁבוּ | אִישׁ
תַּחְתָּיו אַל-יֵצֵא אִישׁ מִמְּקֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: חֲזוֹ
אֲרֵי יְיָ יְהַב לְכוֹן שַׁבְּתָא עַל כֵּן הוּא יָהֵב לְכוֹן בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה לְחֵם תְּרֵין יוֹמִין
תִּיבוּ אֱנָשׁ תְּחוֹתוֹהִי לָא יִפּוֹק אֱנָשׁ מֵאַתְרֵהּ בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה: ◇ וַיִּשְׁבְּתוּ
הָעָם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: וַיִּשְׁבְּתוּ הָעָם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי:
וְנָחוּ עַמָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה: ◇ וַיִּקְרְאוּ בֵית-יִשְׂרָאֵל אֶת-שְׁמוֹ מָן
וְהוּא כְּזֶרַע גַּד לָבָן וְטַעְמוֹ כְּצַפִּיחַת בִּדְבָשׁ:
וַיִּקְרְאוּ בֵית-יִשְׂרָאֵל אֶת-שְׁמוֹ מָן וְהוּא כְּזֶרַע
גַּד לָבָן וְטַעְמוֹ כְּצַפִּיחַת בִּדְבָשׁ: וּקְרוֹ בֵית יִשְׂרָאֵל יָת

שְׁמֵהּ מָן וְהוּא כְּבַר זְרַע גַּדָּא חָוָר וְטַעֲמֵהּ כְּאִסְקְרֵיטָנָן בְּדָבָשׁ: ◇ וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה מְלֹא הָעֹמֶר מִמֶּנּוּ
לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם לְמַעַן | יִרְאוּ אֶת-הַלֶּחֶם אֲשֶׁר
הֶאֱכַלְתִּי אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
מִצְרָיִם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה מְלֹא הָעֹמֶר מִמֶּנּוּ לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם
לְמַעַן | יִרְאוּ אֶת-הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הֶאֱכַלְתִּי אֶתְכֶם
בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַאֲמַר
מֹשֶׁה דֵּין פִּתְגָמָא דִּי פַקִּיד יְיָ מִלֵּי עֻמְרָא מִנֵּהּ לְמַטְרָא לְדָרֵיכוֹן בְּדִיל דֶּיחֱזוֹן יָת
לַחְמָא דִּי אוֹכָלִית יָתְכוֹן בְּמַדְבְּרָא בְּאַפָּקוּתִי יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם: ◇
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן קַח צִנְצֶנֶת אַחַת וְתֶן-שָׁמָּה
מְלֹא-הָעֹמֶר מָן וְהַנַּח אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה לְמִשְׁמֶרֶת
לְדֹרֹתֵיכֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן קַח צִנְצֶנֶת
אַחַת וְתֶן-שָׁמָּה מְלֹא-הָעֹמֶר מָן וְהַנַּח אֹתוֹ לִפְנֵי
יְהוָה לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן סַב צְלוֹחִית
חָדָא וְהַב תַּמָּן מְלֵי עֻמְרָא מָן וְאַצְנַע יָתֵהּ קֳדָם יְיָ לְמַטְרָא לְדָרֵיכוֹן: ◇ כַּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה וַיַּנִּיחֵהוּ אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֻת
לְמִשְׁמֶרֶת: כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה וַיַּנִּיחֵהוּ
אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמֶרֶת: כְּמָא דִּי פַקִּיד יְיָ לְמֹשֶׁה

וְאַצְנְעָה אַהֲרֹן קֳדָם סַהֲדוּתָא לְמַטְרָא: ◇ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת-הַמָּן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד-בֹּאָם אֶל-אֶרֶץ נוֹשָׁבֶת אֶת-הַמָּן אָכְלוּ עַד-בֹּאָם אֶל-קְצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת-הַמָּן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד-בֹּאָם אֶל-אֶרֶץ נוֹשָׁבֶת אֶת-הַמָּן אָכְלוּ עַד-בֹּאָם אֶל-קְצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲכָלוּ יָת מָנָא אַרְבְּעִין שְׁנִין עַד דְּמִיתֵיהוֹן לְאַרְעָא יָתְבָתָא יָת מָנָא אֲכָלוּ עַד דְּאָתוֹ לִסְפֵי אַרְעָא דִכְנָעַן: ◇ וְהָעֹמֶר עֲשִׂרִית הָאֵיפָה הוּא: וְהָעֹמֶר עֲשִׂרִית הָאֵיפָה הוּא: וְעֻמְרָא חַד מִן עַסְרָא בִּתְלָת סְאִין הוּא:

תפילה על הפרנסה

לאחר קריאת פרשת המן נוהגים לומר תפלה זו. ובשבת ויו"ט אין לאומרה:

אַתָּה הוּא יְהוָה לְבַדֶּךָ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם וְאַתָּה הוּא שֶׁעָשִׂיתָ נְפָשִׁים וְנִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת תָּמִיד עִם אֲבוֹתֵינוּ גַּם בַּמִּדְבָּר הַמְּטַרְתָּ לָהֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם וּמָצוּר הַחַלָּמִישׁ הוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם וְגַם נָתַתָּ לָהֶם כָּל צָרְכֵיהֶם שִׂמְלוֹתָם לֹא בָלְתָה מֵעֲלֵיהֶם בֵּן בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וּבַחֲסָדֶיךָ הָעֲצוּמִים תְּזוּנֵנוּ וּתְפַרְנְסֵנוּ וּתְכַלְכְּלֵנוּ וְתַסְפִּיק לָנוּ כָּל צָרְכֵנוּ וְצָרְכֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמְרוּבִּים בְּמִלּוּי וּבְרֶוַח בְּלִי טֹרַח וְעָמָל גָּדוֹל מִתַּחַת יָדְךָ הַנְּקִיָּה וְלֹא מִתַּחַת יְדֵי בָּשָׂר וָדָם:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתִּבְנֶה לִי וּלְאַנְשֵׁי בֵיתִי כָּל מַחְסוֹרֵנוּ וְתַזְמִין לָנוּ כָּל צָרְכֵנוּ לְכָל יוֹם וָיוֹם מֵחֲיֵינוּ דֵי מַחְסוֹרֵנוּ וּלְכָל שָׁעָה וְשָׁעָה מִשָּׁעוֹתֵינוּ דֵי סִפּוּקֵנוּ וּלְכָל עֶצֶם מֵעֲצָמֵינוּ דֵי מִחְיָתֵנוּ מִיָּדְךָ הַטּוֹבָה וְהָרְחָבָה וְלֹא בְּמִעוּט מִפְּעָלֵינוּ וְקוֹצֶר חֲסָדֵינוּ וּמִזְעִיר גְּמוּלוֹתֵינוּ וְיִהְיוּ מְזוֹנוֹתַי וּמְזוֹנוֹת אַנְשֵׁי בֵיתִי וְזַרְעִי וְזֶרַע זַרְעִי מְסוּרִים בְּיָדְךָ וְלֹא בְּיַד בָּשָׂר וָדָם:

סגולה נפלאה

מהגאון ר' חיים מוולוז'ין זיע"א

"וְאֶמֶת הוּא עִנְיָן גָּדוֹל וּסְגוּלָה נִפְלָאָה לְהָסִיר וּלְבַטֵּל מֵעָלָיו כָּל דִּינִין וּרְצוֹנוֹת אַחֵרִים שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לִשְׁלֹט בּוֹ וְלֹא יַעֲשׂוּ שׁוּם רוֹשֶׁם כְּלָל, כְּשֶׁהָאָדָם קוֹבֵעַ בְּלִבּוֹ לֵאמֹר:

'הַלֹּא ה' הוּא הָאֱלוֹקִים הָאֲמִיתִי, וְאֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ יִתְבָּרַךְ שׁוּם כֹּחַ בָּעוֹלָם וְכָל הָעוֹלָמוֹת כְּלָל, וְהַכֹּל מָלֵא רַק אֶחְדוּתוֹ הַפָּשׁוּט יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ', וּמְבַטֵּל בְּלִבּוֹ בִּיטוּל גָּמוּר וְאֵינוֹ מַשְׁגִּיחַ כְּלָל עַל שׁוּם כֹּחַ וְרָצוֹן בָּעוֹלָם, וּמְשַׁעְבֵּד וּמְדַבֵּק טֹהַר מַחְשַׁבְתּוֹ רַק לְאֶחָדוֹן יָחִיד בָּרוּךְ הוּא כֵּן יַסְפִּיק הוּא יִתְבָּרַךְ בְּיָדוֹ שֶׁמְּמֵילָא יִתְבַּטְּלוּ מֵעָלָיו כָּל הַכּוֹחוֹת וְהָרְצוֹנוֹת שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לִפְעוֹל לוֹ שׁוּם דָּבָר כְּלָל...".

"... וְגַם יִגְּוֹר אוֹמֵר וְיָקֵם לוֹ, לִפְעוֹל עִנְיָנִים וְנִסִּים נִפְלָאִים הִפּוּךְ סֵדֶר כֹּחוֹת הַטְּבָעִים, כִּיוָן שֶׁמְּשַׁעְבֵּד וּמְדַבֵּק טֹהַר אֱמוּנַת לְבָבוֹ בֶּאֱמֶת בַּל תִּמּוֹט רַק לוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד וְאֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ הַכֹּל שָׁוֶה כֹּל רָגַע, לִפְעוֹל בְּסִדּוּר הַטֶּבַע שֶׁקָּבַע אוֹ הִפּוּךְ סִדּוּר הַטֶּבַע". (נפש החיים שער ג פרק יב)

הפרשת חלה

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַפְרִישׁ חַלָּה תְּרוּמָה:

ואומרת - חֲרֵי זוֹ חַלָּה:

ואת החלה המופרשת שורפים באש או גונזים אותה דרך כבוד:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְשָׁם נַעַבְדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת, וְעָרְבָה לַייָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁהַמִּצְוָה שֶׁל הַפְרָשַׁת חַלָּה תֵּחָשֵׁב כְּאִלּוּ קִיַּמְתִּיהָ בְּכָל פְּרָטֶיהָ וְדִקְדּוּקֶיהָ, וְתֵחָשֵׁב הַרְמַת הֶחָלָה שֶׁאֲנִי מְרִימָה כְּמוֹ הַקָּרְבָּן שֶׁהֻקְרַב עַל הַמִּזְבֵּחַ שֶׁנִּתְקַבֵּל בְּרָצוֹן, וּכְמוֹ שֶׁלְּפָנִים הָיְתָה הֶחָלָה נְתוּנָה לַכֹּהֵן וְהָיְתָה זוֹ לְכַפָּרַת עֲוֹונוֹת כָּךְ תִּהְיֶה לְכַפָּרָה לַעֲוֹונוֹתַי, וְאָז אֶהֱיֶה כְּאִלּוּ נוֹלַדְתִּי מֵחָדָשׁ נְקִיָּה מֵחֵטְא וְעָוֹן וְאוּכַל לְקַיֵּם מִצְוַת שַׁבַּת קוֹדֶשׁ וְהַיָּמִים הַטּוֹבִים עִם בַּעֲלִי וְילָדַיִנוּ לִהְיוֹת נִזּוֹנִים מִקְּדֻשַּׁת הַיָּמִים הָאֵלֶּה וּמֵהַשְׁפָּעָתָהּ שֶׁל מִצְוַת חַלָּה יִהְיוּ יְלָדֵינוּ נִזּוֹנִים תָּמִיד מִיָּדָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּרֹב רַחֲמָיו וַחֲסָדָיו, וּבְרוֹב אַהֲבָה, וְשֶׁתִּתְקַבֵּל מִצְוַת חַלָּה בְּאִלּוּ נָתַתִּי מַעֲשֵׂר, וּכְשֵׁם שֶׁהִנְנִי מְקַיֶּמֶת מִצְוַת חַלָּה בְּכָל לֵב כָּךְ יִתְעוֹרְרוּ רַחֲמָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְשׁוֹמְרֵנִי מִצַּעַר וּמִמַּכְאוֹבִים כָּל הַיָּמִים אָמֵן:

סדר ברית מילה

מילה מלבד היותה מצוה גדולה עד מאוד, היא עיקר התורה וקבלת האלהות וקיום העולם. בא וראה, כי ברית גימטריא תורה עם הכולל; ונברתו עליה י"ג בריתות (ברכות מה, ב), ואפילו אברהם אבינו ע"ה לא נקרא שלם עד שמל. ועוד בה כהנה וכהנה כידוע מרבותינו ז"ל. עוד יש בה כמה סגולות: א. עוצרת המגיפה. ב. רואה פני שכינה. ג. זוכה לנבואה שלמה. ד. אינו רואה פני גהינם. ה. אויביו נופלים תחתיו. ו. תפלתו נשמעת. (מנות הלוי).

תפלה לאבי הבן ולמוהל לאומרה לפני המילה:

לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בְּדַחְילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם יו"ד קֵ"י בְּוָא"ו קֵ"י בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה אָנֹכִי בָּא לָמוּל תִּינוֹק זֶה (ואביו יאמר: לָמוּל אֶת בְּנִי) לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, וְאֵת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ. הִמּוֹל לָכֶם כָּל זָכָר, לְהַכְנִיסוֹ בִּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, וּלְהַכְנִיסוֹ בְּחוּלָּקָא טָבָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב: וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. יְהֵא רַעֲוָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי קָרְבָּנָא וְיִתְרְעֵי בֵּיהּ. וְיִזְכֶּה לְעָשֹׂר חֲפוֹת רוּמִין שָׁעָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לְצַדִּיקַיָּא לְעַלְמָא דְּאָתֵי, כְּדִכְתִיב (תהלים סה, ה): "אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ. נִשְׂבְּעָה בְּטוּב בֵּיתֶךָ. קְדֹשׁ הֵיכָלֶךָ". וְעַתָּה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ חָרְבָה עִירֵנוּ וְשָׁמֵם בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְאֵין לָנוּ קָרְבָּנוֹת שֶׁיְּכַפְּרוּ בַּעֲדֵנוּ. יְהִי רָצוֹן שֶׁיְּהֵא נָחְשָׁב דַּם הַבְּרִית הַזֶּה כְּאִלּוּ בָּנִיתִי מִזְבֵּחַ וְהַעֲלֵיתִי עָלָיו עוֹלוֹת וּזְבָחִים. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ויאמר פסוקים אלו בפרשת יתרו (שמות כ, כא כג):

מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִּי וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֹלֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלָמֶיךָ אֶת צֹאנְךָ וְאֶת בְּקָרֶךָ, בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ. וְאִם מִזְבַּח אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה לִּי לֹא תִבְנֶה אֶתְהֶן גָּזִית, כִּי חַרְבְּךָ הֵנַפְתָּ עָלֶיהָ וַתְּחַלְלֶהָ. וְלֹא תַעֲלֶה בְמַעֲלֹת עַל מִזְבְּחִי, אֲשֶׁר לֹא תִגָּלֶה עֶרְוָתְךָ עָלָיו.

ואחר כך יקרא פסוקים אלה בירמיה (לג, כה-כו):

כֹּה אָמַר יְהוָה יאהדונהי אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה. חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי: גַּם זֶרַע יַעֲקוֹב וְדָוִד עַבְדִּי אֶמְאַס מִקַּחַת מִזַּרְעוֹ מֹשְׁלִים אֶל זֶרַע אַבְרָהָם יִשְׂחָק וְיַעֲקֹב. כִּי אָשִׁיב אֶת שְׁבוּתָם וְרִחַמְתִּים:

ואחר כך יאמר מזמור י"ב בתהלים:

לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד: הוֹשִׁיעָה יְהוָה יאהדונהי כִּי גָמַר חָסִיד. כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: שָׁוְא יְדַבְּרוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ שִׂפַת חֲלָקוֹת. בְּלֵב וָלֵב יְדַבֵּרוּ: יַכְרֵת יְהוָה יאהדונהי כָּל שִׂפְתֵי חֲלָקוֹת. לָשׁוֹן מְדַבֶּרֶת גְּדלוֹת: אֲשֶׁר אָמְרוּ לִלְשֹׁנֵנוּ נַגְבִּיר שְׂפָתֵינוּ אִתָּנוּ. מִי אָדוֹן לָנוּ: מִשֹּׁד עֲנִיִּים מֵאֲנָקַת אֶבְיוֹנִים עַתָּה אָקוּם יֹאמַר יְהוָה יאהדונהי. אָשִׁית בְּיֵשַׁע יָפִיחַ לוֹ: אִמְרוֹת יְהוָה יאהדונהי אֲמָרוֹת טְהֹרוֹת כֶּסֶף צָרוּף בַּעֲלִיל לָאָרֶץ. מְזֻקָּק שִׁבְעָתָיִם: אַתָּה יְהוָה יאהדונהי תִּשְׁמְרֵם. תִּצְּרֶנּוּ מִן הַדּוֹר זוּ לְעוֹלָם: סָבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלָּכוּן. כְּרֹם זֻלֹּת לִבְנֵי אָדָם:

ואחר כך יאמר לשון הזוהר פרשת לך לך (דף צה ע"א)

פָּתַח אִידָךְ וְאָמַר, "מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִי וְזָבַחְתָּ עָלָיו" וְגוֹ' (שמות כ, כא). תָּאנָא כָּל מָאן דְּקָרִיב בְּרֵישׁ לְקָרְבָּנָא דָּא כְּאִלּוּ הִקְרִיב כָּל קָרְבְּנִין דְּעָלְמָא לְקֳמֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּכְאִלּוּ בָּנָה מַדְבְּחָא שְׁלֵימְתָּא קֳמֵיהּ. בְּגִין כָּךְ בָּעֵי לְסַדְּרָא מַדְבְּחָא בְּמָאנָא חַד מַלְיָא אַרְעָא לְמִגְזַר עֲלֵיהּ הַאי קַיְמָא קַדִּישָׁא, וְאִתְחָשִׁיב קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּאִלּוּ אַדְבַּח עֲלֵיהּ עָלָיִן וְקָרְבְּנִין, עָאנָא וְתוֹרִי. וְנִיחָא לֵיהּ יָתִיר מִכֻּלְּהוּ, כְּדִכְתִיב, "וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֹלֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלָמֶיךָ וְגוֹ' בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי", מַהוּ "אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי"? דָּא אוֹת מִילָה, דִּכְתִיב בָּהּ (תהלים כה, יד) "סוֹד ה' לִירֵאָיו, וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם". הַאי מִזְבַּח אַדָמָה וַדַּאי כְּמַה דַּאֲמִינָא. בָּתְרֵיהּ מַאי כְּתִיב "וְאִם מִזְבַּח אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה לִי" (שמות כ, כב), רֶמֶז לְגִיּוֹרָא בַּד אִתְגַּיַּר, דְּאִיהוּ מֵעַם קְשֵׁי קָדָל וּקְשֵׁי לִבָּא, הַאי אִקְרֵי מִזְבַּח אֲבָנִים. "לֹא תִבְנֶה אֹתָהֶן גָּזִית" (שם), מָאן הוּא דְּבָעֵי לְאַעֲלָא לֵיהּ בְּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלָא יִגְזַר יָתֵיהּ עַד דְּיִנְשֵׁי פּוּלְחָנָא אַחֲרָא דְּעָבַד עַד הָכָא, וַיַּעֲדֵי מִנַּיהּ הַהוּא קַשְׁיוּ דְּלִבָּא. וְאִי אִתְגְּזַר וְלָא אַעֲדֵי מִנֵּיהּ הַהוּא קַשְׁיוּ דְּלִבָּא, לְמֵיעַל בְּפוּלְחָנָא קַדִּישָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חֲרֵי הוּא כְּהַאי פְּסִילָא דְּאַבְנָא דְּגַזְרֵי לֵיהּ מֵהַאי גִּיסָא וּמֵהַאי גִּיסָא וְאִשְׁתְּאַר אַבְנָא כִּבְקַדְמֵיתָא, בְּגִין כָּךְ "לֹא תִבְנֶה אֹתָהֶן גָּזִית", דְּאִי אִשְׁתְּאַר בְּקַשְׁיוּתֵיהּ - "כִּי חַרְבְּךָ הֵנַפְתָּ עָלֶיהָ וַתְּחַלְּלֶהָ" (שם), כְּלוֹמַר, הַהוּא גְּזִירוּ דְּאִתְגְּזַר לָא מַהֲנֵי לֵיהּ. בְּגִין כָּךְ זַכָּאָה חֶלְקֵיהּ דְּמָאן דְּאַקְרִיב הַאי קָרְבָּנָא בְּחֶדְוָתָא, בִּרְעָוָא, קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבָעֵי לְמֶהֱוֵי בְּהַאי חֶלְקָא כָּל הַהוּא יוֹמָא, דִּכְתִיב (תהלים ה, יב) "וְיִשְׂמְחוּ כָל חוֹסֵי בָךְ, לְעוֹלָם יְרַנְּנוּ וְתָסֵךְ עֲלֵימוֹ. וְיַעֲלְצוּ בְךָ אֹהֲבֵי שְׁמֶךָ":

אחר כך יאמר פתיחת אליהו ז"ל:

טוב שיאמר אבי הבן לפני שימסור את בנו למוהל, התפילה היקרה הזאת המובאה בסדור בית יעקב להגאון יעב"ץ ז"ל:

לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בְּדָחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם יו"ד קֵ"י בְּוָא"ו קֵ"י בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה אָנֹכִי בָּא לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה וּבְיוֹם הַשְּׁמִינִי. יָמוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ, לְתַקֵּן אֶת שָׁרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן. וַהֲרֵינִי מוֹסֵר בְּנִי לַמּוֹהֵל וַאֲנִי מְמַנֶּה אוֹתוֹ שָׁלִיחַ נָמוּר שֶׁיָּמוּל אֶת בְּנִי בְּדָת מַה לַּעֲשׂוֹת. וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יהוה אֱלֹהֵי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁתַּעֲלֶה עָלַי כְּאִלּוּ קִיַּמְתִּי מִצְוָה זוֹ עִם כָּל הַכַּוָּנוֹת הָרְאוּיוֹת לְכַוֵּן בְּמִצְוַת מִילָה וּפְרִיעָה וּמְצִיצָה, וְיִתְגַּלּוּ הַחֲסָרִים בְּמִשְׁפַּט הָאוּרִים, וְתֵהָא מִצְוָה זוֹ חֲשׁוּבָה לְפָנֶיךָ כְּרֵיחַ נִיחוֹחַ, וְתַשְׁפִּיעַ נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה לַיֶּלֶד, וֵאלֹהוּ הַנָּבִיא זָכוּר לַטּוֹב יִשְׁמוֹר הַיֶּלֶד לִשְׁמוֹר בְּרִיתוֹ וְשֶׁלֹּא יֶחֱטָא כְּלָל. וּתְזַכֵּנִי לִי וּלְאִמּוֹ לְגַדְּלוֹ לַתּוֹרָה וְלַמִּצְוֹת, וְיִהְיֶה חָכָם וְחָסִיד וּבַעַל מִדּוֹת טוֹבוֹת וּבָרִיא מַזָּלִיהּ, וְנִשְׁמַח בּוֹ וּבְתוֹרָתוֹ, וְנַגִּיעֵהוּ לַחֻפָּה. וְעַתָּה הִנֵּה הֲבֵאתִי אֶת רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּ לִי לְקַיֵּם מִצְוֹתֶיךָ. בְּיִרְאָה וּבְאַהֲבָה וְשִׂמְחָה רַבָּה בָּאתִי הַיּוֹם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ, וְאַתָּה בְּרֹב רַחֲמֶיךָ תְּבָרְכֵנוּ מִבִּרְכוֹתֶיךָ וּתְשַׂמְּחֵנוּ בַּעֲבוֹדָתֶךָ, וְתַצִּילֵנוּ מִכָּל חֵטְא, וּתְזַכֵּנוּ לְקַיֵּם כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, חָנֵּנִי אֲדֹנָי, כִּי אֵלֶיךָ אֶקְרָא כָּל הַיּוֹם: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי יהוה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ.

תפלה לאם בעת שמוסרת בנה למילה:

בעת שתמסור האם את בנה למילה, תכוין בליבה דמוסרתו למיתה לשמו יתברך, ותסכים בליבה, שאם יצוייר שיאמר לה שתשחטהו לשמו - הרי מוסרתו מעכשיו, ותתפלל שתהיה מכתו תמה (שתעשה המילה בשלימות), ותאמר תפילה זו דעת רצון הוא (שבט מוסר פרק כד):

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, בְּשֵׁם שֶׁהוּא רָצוּי לְפָנֶיךָ עֲבָשָׂיו - שֶׁאֵין בּוֹ לֹא חֵטְא וְלֹא עָוֹן, כֵּךְ יִהְיֶה תָּמִיד לְפָנֶיךָ - שֶׁלֹּא יִפְגּוֹם בְּרִיתוֹ, שֶׁאַל תְּבִיאֵהוּ לִידֵי נִסָּיוֹן וְלֹא לִידֵי בְּזָיוֹן, וְיִהְיֶה בָּרִיא לַעֲבוֹדָתֶךָ, וְתָמִיד תִּהְיֶה נֶגֶד פָּנָיו יִרְאָתֶךָ, וְלֹא יָסִיר דַּעְתּוֹ וּרְצוֹנוֹ מִלְּמוּד תּוֹרָתֶךָ וּבְעֲשִׂיַּת מִצְוֹתֶיךָ, וְיִהְיֶה בֵּן עִימְּךָ עַד יוֹם מוֹתוֹ, וַתַּזְמִין לוֹ פַּרְנָסָתוֹ מְיֻדָּךְ, וְאַל תְּבִיאֵהוּ לִידֵי מַתְּנוֹת בָּשָׂר וָדָם, דְּוָהוּ מָסָךְ מַבְדִּיל שֶׁלֹּא יוּכַל לְעָבְדְּךָ בְּהֶיוֹתוֹ מְכֻסֶּה בּוּשָׁה וּכְלִמָּה לְצַפּוֹת מִיַּד בָּשָׂר וָדָם נָבָל וְקַפְדָּן וּמַתָּנָתוֹ מוּעֶטֶת וְעֵיר שָׁם וְעֵיר שָׁם, וְבֵינָן שֶׁמְּצַפֶּה לְאֲחֵרִים -חָכְמָתוֹ נִסְרָחַת וְנִפְשׁוֹ עָלָיו נֶעֱצָבָת וּבְשָׂרוֹ עָלָיו יִכְאַב. לֹא בֵן הַמְקַבֵּל מִיָּדְךָ הַטּוֹבָה הַפְּתוּחָה וְהָרְחָבָה וְהַמְּלֵאָה. וְלֹא יִצְטָרֵךְ מִן הַבְּרִיּוֹת עַד יוֹם מוֹתוֹ. וּפְשָׁיוְּבָה לְזִקְנָה, יְהִי רָצוֹן שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ עָלָיו יִסּוּרִין לֹא בְּבֵדִים וְלֹא קַלִּים, וְלֹא יֵעָרְעוּ לוֹ חוֹלָאִים בְּחָיָיו, וְתַצִּילֵהוּ מִכָּל פְּגָעִים וּמִקְרִים

רָעִים, כְּדֵי שֶׁתָּמִיד יִהְיֶה מוּכָן לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ. וְתֵן בִּרְצוֹנוֹ לְכַוֵּן לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ, וְאַל יָבֹא לִידֵי שׂוּם מִכְשׁוֹל דָּבָר בָּעוֹלָם, לֹא בְּדִבְרֵי תוֹרָה וְלֹא בְּדִבְרֵי צָרְכּוֹ, וְלֹא יִפֹּל בּוֹ מוּם מֵחֲמַת חוֹלִי אוֹ מַכָּה, וְתַגִּיעֵהוּ לְזִקְנָה בְּבָנִים וּבָנוֹת שֶׁיִּרְאֶה בְּחוּפָּתָם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּמִצְוֹת. וְלֹא תִּהְיֶה מִיתָתוֹ מֵחוֹלִי בָּבֵד וּמְשֻׁגָּה, וְיָבֹא אֶל הַקֶּבֶר שָׁלֵם בְּכָל אֵבָרָיו. אָמֵן.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי.

תפילה לסנדק:

לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בְּדָחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם יו"ד ק"י בְּוָא"ו ק"י בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה אָנֹכִי בָּא לִהְיוֹת סַנְדָּק וְאָהְיֶה כִּסֵּא וּמְזַבֵּחַ לַעֲשׂוֹת עַל יֶרֶךְ הַמִּילָה. וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּהְיֶה מִזְבֵּחַ כַּפָּרָה, וּתְכַפֵּר עַל כָּל חַטֹּאתַי, עֲוֹנוֹתַי וּפְשָׁעַי, וּבְפָרַט מַה שֶּׁפָּגַמְתִּי בִּיֶרֶךְ וּבְאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ. וְתַעֲלֶה עָלֵינוּ כְּאִלּוּ כִּוַּנּוּ כָּל הַכַּוָּנוֹת הָרְאוּיוֹת לְכַוֵּן, וּלְתַקֵּן אֶת שָׁרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן, לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

כשמביאים התינוק לבית הכנסת עומדים כל הקהל ואומרים:

בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה יאהדונהי**:**

"**ברוך הבא בשם**" – ראשי תיבות: **ב**שמחה רבה וענו כולם, **ה**נה **ב**א **א**ליהו, **ב**שביל שיראה מילה. (חיי אברהם סי' ש"ס, הוב"ד בס' זכר דוד מאמר א' פרק סח).

וכשלוקח אבי הבן את התינוק בידיו אומר:

שָׂשׂ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ. כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב: וְבָחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה. לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה. אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת

צִיּוֹן. תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם: אָז תַּחְפּוֹץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל. אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָּרִים:

ואחר כך יאמר אבי הבן:

אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ.

ויכוון האב באמירת פסוק זה, להקריבו לה', ואילו יצוייר שה' יתברך יצוה לו לעלותו לעולה כולו כליל – היה מוסרו בלב שמח לעבודתו, כך עכשיו הגם שיכאיבו אותו בפועל המילה וישפך דמו ואפשר שיבא לידי סכנה – סובל הכל באהבה וחיבה למלאת רצון בוראו שצוהו למולו ביום ההוא. ואף האם תצרף מחשבתה למחשבת בעלה. (זכר דוד מאמר א' פרק סח).

ועונים העומדים:

נִשְׂבְּעָה בְּטוּב בֵּיתֶךָ, קְדֹשׁ הֵיכָלֶךָ.

בארץ ישראל נוהגים להוסיף פסוקים אלה:

אִם אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלָיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי. תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם לֹא אֶזְכְּרֵכִי, אִם לֹא אַעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַיִם, עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתִי.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ יְהוָה יאהדונהי **אֶחָד:**

יְהוָה יאהדונהי **מֶלֶךְ, יְהוָה** יאהדונהי **מָלָךְ, יְהוָה** יאהדונהי **יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד.**

ב' פעמים:

אָנָּא יְהוָה יאהדונהי **הוֹשִׁיעָה נָּא.** ב' פעמים:

אָנָּא יְהוָה יאהדונהי **הַצְלִיחָה נָּא.** ב' פעמים:

ויאמר אבי הבן למוהל:

הֲרֵינִי מְמַנֶּה אוֹתְךָ שָׁלִיחַ לָמוּל אֶת בְּנִי

אומר אבי הבן: **בִּרְשׁוּת מוֹרַי וְרַבּוֹתַי.**

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, **אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַכְנִיסוֹ בִּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ:**

והקהל והמוהל אומר:

כְּשֵׁם שֶׁהִכְנַסְתּוֹ לַבְּרִית, כָּךְ תִּזְכֶּה לְהַכְנִיסֵהוּ לַתּוֹרָה וְלַמִּצוֹת וְלַחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים:

וישב הסנדק על הכסא ומניח התינוק על ברכיו, ואומר המוהל:

זֶה הַכִּסֵּא שֶׁל אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא מַלְאַךְ הַבְּרִית זָכוּר לַטּוֹב:

ויכוין לשם הקדוש הזה (**תכמ"ץ**) שהוא בא"ת ב"ש **אלי"ה**. כי שם הקדוש הזה הוא נותן מלאכים לשמירת הילד שלא יטמא את בריתו כל ימיו. (סידור אוצר התפילות עמ' רסא).

המוהל לפני שימול יברך ברכה זו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, **אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל הַמִּילָה.**

ואחרי שימול יברך אבי הבן ברכה זו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, **אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהֶחֱיָינוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה.**

נוהגים לומר כאן ג' **פעמים** י"ג מידות:

יש מנהג על איזה צרה, ביום שיש ברית מילה בעיר - אומרים ויעבור בין מילה לפריעה ומיד נענין. (שבט מוסר בליקוטיו שלאחר הדרושים).

יְהוָה יאהדונהי **יְהוָה** יאהדונהי **(א) אֵל (ב) רַחוּם (ג) וְחַנּוּן (ד) אֶרֶךְ (ה) אַפַּיִם (ו) וְרַב חֶסֶד (ז) וֶאֱמֶת: (ח) נֹצֵר חֶסֶד (ט) לָאֲלָפִים (י) נֹשֵׂא עָוֹן (יא) וָפֶשַׁע (יב) וְחַטָּאָה (יג) וְנַקֵּה:**

סגולה שיכוין כל אדם בעת בכי הילד הנימול מיסורי המילה שיכלל בזה גם תפילתו, כי קול זה של הילד הנימול עולה בלי שום פגע מכל קליפה ועל זה נאמר (תהלים ו): "כי שמע ה' קול בכיי" כלומר בכי הילד הנימול שמע ה' תחינתי ה' תפלתי יקח. והוא עצה נפלאה. ויצא לנו מזה דמי שהוא על הברית מילה והילד בוכה בשעת המילה, וגם מי שהוא בסעודת ברית מילה ועל פי הרוב שומע אז בכי הילד הנימול, יש להתפלל בשעת הבכייה בלחש על כל מה שחסר לו מכל העניינים. [וע' ח' הר"א גומטאכר סוף מס' שבת קל ע"א]

וטוב לומר אז תפלה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁנִּהְיֶה אֲנִי וּבְנֵי בֵיתִי בְּרִיאִים וַחֲזָקִים וּפְּרַרְנָסָה וּבְהַצְלָחָה וּבְשָׁלוֹם וּבְכָל טוּב לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וּבְיִרְאָה וּבְאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה וְיִכְלֹל תְּפִלָּתִי עִם בְּכִיַּת הַיֶּלֶד וִיקוּיִם בִּי הַפָּסוּק: שָׁמַע יְהוָה יאהדונהי תְּחִנָּתִי יְהוָה יאהדונהי תְּפִלָּתִי יִקָּח. וְיַמְלֵא יְהוָה יאהדונהי מִשְׁאֲלוֹת לִבִּי לְטוֹבָה אָמֵן וְאָמֵן. (סגולות ישראל מע' מ אות כח)

ולוקח המוהל או אדם אחר כוס יין ומברך:

סַבְרֵי מָרָנָן. עונים: **לְחַיִּים.**

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי**, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן.**

ואחר כך לוקח הדם ומברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי**, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,**

בּוֹרֵא עֲצֵי / עִשְׂבֵי / מִינֵי בְשָׂמִים.

ונותנים גם כן לתינוק הנימול, כדי שתשאר תוספת הרוח של הולד בתוכו. (זכר דוד מאמר א' פרק סו).

והטעם שמברכים על ההדם, עפ"י מ"ש (בבר"ר מז, ז): א"ר אייבו: בשעה שמל אברהם אותן ילידי ביתו העמידן גבעה ערלות וזרחה עליהם חמה והתליעו ועלה ריחן לפני הקב"ה כקטורת סמים וכעולה שהיא כליל לאישים אמר הקב"ה: בשעה שיהיו בניו של זה באים לידי עבירות ולידי מעשים רעים אני נזכר להם הריח הזה ומתמלא עליהם רחמים ומרחם עליהם. ובלבוש כתב שהוא משום עילוף התינוק או אחד מן האנשים הרואים את הדם שותת.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי**, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדֵּשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן וְחוֹק בִּשְׁאֵרוֹ שָׂם וְצֶאֱצָאָיו חָתַם בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ. עַל כֵּן בִּשְׂכַר זוֹ אֵל חַי חֶלְקֵנוּ צוּרֵנוּ צַוֵּה לְהַצִּיל יְדִידוּת וָרַע קֹדֶשׁ שְׁאֵרֵנוּ**

מִשֻּׁחַת. לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר שָׂם בִּבְשָׂרֵנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, כּוֹרֵת הַבְּרִית.

וטועם מהיין:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ קַיֵּם אֶת הַיֶּלֶד (בְּנִי) הַזֶּה לְאָבִיו (לִי) וּלְאִמּוֹ וְיִקָּרֵא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל (פְּלוֹנִי). יִשְׂמַח הָאִישׁ (וכשהאב הוא מברך אומר: יהי רצון שאשמח ביוצא חלצי) בְּיוֹצֵא חֲלָצָיו. וְתָגֵל הָאִשָּׁה בִּפְרִי בִטְנָהּ כָּאָמוּר: יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמֶּךָ, וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ. וְנֶאֱמַר: וַאֲעֹבֵר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמָיִךְ וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי (נותן יין באצבעו בפי התינוק, וכן בפעם השניה כשחוזר לומר "ואומר לך") וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי. וְנֶאֱמַר: זָכוֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ. דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר. אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם, וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׂחָק. וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֹק, לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם. הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ.

(פלוני בן פלוני) זֶה הַקָּטָן. אֱלֹהִים יְנַהֲלֵהוּ. בְּשֵׁם שֶׁנִּכְנַס לַבְּרִית כַּךְ יִכָּנֵס לַתּוֹרָה וְלַמִּצְוֹת וְלָחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן.

ושותה את הכוס:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אַשְׁרֵי כָּל יְרֵא יְהוָה יאהדונהי. הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו: יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ: אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵיתִים. סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ: הִנֵּה כִי כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר יְרֵא יְהוָה יאהדונהי: יְבָרֶכְךָ יְהוָה יאהדונהי מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְטוּב יְרוּשָׁלִָם. כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

ואומרים קדיש יהא שלמא:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. (אמן) בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ. וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ. וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵיהּ. וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. (אמן) בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכֹל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן) יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ. וְיִשְׁתַּבַּח. וְיִתְפָּאַר. וְיִתְרוֹמַם. וְיִתְנַשֵּׂא. וְיִתְהַדַּר. וְיִתְעַלֶּה. וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (אמן) לְעֵילָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא. שִׁירָתָא. תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא. דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא. חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן) עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ. וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן):

תפלה לאב לאחר שמל את בנו

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיְּהֵא חֲשׁוּב וּמְקֻבָּל וּמְרוּצָה לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ כְּאִלּוּ הִקְרַבְתִּי אֶת בְּנִי הַנִּימוֹל עַכְשָׁיו לְפָנֶיךָ כְּקָרְבָּן אִשֶּׁה. וְעָתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים שְׁלַח עַל יְדֵי מַלְאָכֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה וּטְהוֹרָה לִבְנִי הַנִּימוֹל עַכְשָׁיו, לֶאֱהוֹב לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל, וְשֶׁיִּהְיֶה לִבּוֹ פָּתוּחַ כְּפִתְחוֹ שֶׁל אוּלָם בְּתוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּים אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ, וְתִתֵּן לִבְנִי הַנִּימוֹל עַתָּה בִּזְכוּת הַצַּעַר אֲשֶׁר סָבַל לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וּלְקַיֵּים מִצְוֹתֶיךָ אֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים, חַיִּים שֶׁל יִרְאַת חֵטְא, חַיִּים שֶׁל עוֹשֶׁר וְכָבוֹד, חַיִּים שֶׁתִּמָּלֵא מִשְׁאֲלוֹת לִבּוֹ לְטוֹבָה לַעֲבוֹדָתֶךָ כָּל יְמֵי חַיָּיו, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

סדר הדלקת נרות חנוכה

לשם יחוד ממרן הגרי"ח זיע"א בספרו לשון חכמים (ח"א סימן לז):

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ, (יאהדונהי) בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ (יאההויה) וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, (איההויה) לְיַחֲדָא שֵׁם י"ה בְּו"ה בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים לְהַדְלִיק נֵר חֲנוּכָּה. לְתַקֵּן שֹׁרֶשׁ מִצְוָה זוֹ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן. וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה (יאהדונהי) אֱלֹהֵנוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיְּהֵא עַתָּה עֵת רָצוֹן, וְתִהְיֶה חֲשׁוּבָה וּמְקֻבָּלֶת וּרְצוּיָה לְפָנֶיךָ מִצְוַת הַדְלָקַת נֵר חֲנוּכָּה אֲשֶׁר אֲנוּ מוּכָנִים לְקַיֵּם עַתָּה. וְיַעֲלֶה לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ כִּוַּנּוּ בְּכָל הַכַּוָּנוֹת הָרְאוּיוֹת לְכַוֵּן בְּנֵר חֲנוּכָּה וּמְקוֹם הַנָּחָתָהּ. וּכְאִלּוּ כִּוַּנּוּ בְּכָל הַכַּוָּנוֹת הָרְאוּיוֹת לְכַוֵּן בַּפְּתִילָה וּבַהֲשָׁמַת הַפְּתִילָה בְּתוֹךְ הַנֵּר. וּכְאִלּוּ כִּוַּנּוּ בְּכָל הַכַּוָּנוֹת הָרְאוּיוֹת לְכַוֵּן בַּהֲשָׁמַת הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר בְּחִלּוּף אוֹתִיּוֹת אָ"ת בָּ"ש הוּא שֵׁם (פָּטָ) בְּנִקּוּד קָמֶץ וְקָמֶץ וְנִקּוּד שְׁבָא. וּכְאִלּוּ כִּוַּנּוּ בְּכָל הַכַּוָּנוֹת הָרְאוּיוֹת לְכַוֵּן בְּהַדְלָקַת הַפְּתִילָה וּבַעֲלִיַּת הַשַּׁלְהֶבֶת וְסוֹדוֹתֶיהָ וּרְמָזֶיהָ.

וְיַעֲלֶה לְפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵנוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, כְּאִלּוּ כִּוַּנּוּ בְּכָל הַכַּוָּנוֹת הָרְאוּיוֹת בַּבְּרָכוֹת שֶׁתִּקְּנוּ לָנוּ חֲכָמִים וְכִרְוֹנָם לְבָרְכָה, לְבָרֵךְ עַל מִצְוָה זוֹ שֶׁל הַדְלָקַת נֵר חֲנוּכָּה וְסוֹדוֹתֶיהֶם וְרְמָזֵיהֶם וְאוֹרוֹת הָעֶלְיוֹנִים הַנִּמְשָׁכִים עַל יְדֵיהֶם, וְעַל דְּרָכֵינוּ נָגַהּ אוֹר. אֵל יְהוָה יאהדונהי וַיָּאֶר לָנוּ בְּאוֹר פְּנֵי מָלֵךְ חַיִּים לֵאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים.

וְיַעֲלֶה לְפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵנוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, כְּאִלּוּ כִּוַּנּוּ בְּשִׁלְשָׁה הַיִּחוּדִים שֶׁל בְּחִינַת הַוַּ"ה אֶהְיֶ"ה שֶׁמִּסְפָּרָם שִׁבְעָה וְאַרְבָּעִים, (יאההויה) וּבְחִינַת הַוַּ"ה אֱלֹהִים שֶׁמִּסְפָּרָם יב"ק, (יאלוהים) וּבְחִינַת הַוַּ"ה אַדְנָ"י שֶׁמִּסְפָּרָם אֶחָד וְתִשְׁעִים, (יאהדונהי) וּשְׁלָשְׁתָּם הֵם חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אוֹתִיּוֹת שֶׁעוֹלִים ג"ר הַנִּרְמָזִים בְּנֵר חֲנֻכָּה. וְיַעֲלֶה לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ כִּוַּנּוּ בְּשֵׁם הַקָּדוֹשׁ הַנִּקְרָא (גח"ל), הרמוז בְּרֹאשֵׁי תֵּבוֹת: **נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים**, וְנִרְמָז בְּרֹאשֵׁי תֵּבוֹת: **לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה**. וְיַעֲלֶה לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ כִּוַּנּוּ בְּהַמִּשְׁכַּת הָאָרַת הַפָּנִים הָעֶלְיוֹנִים שֶׁהֵם שְׁנֵי שְׁמוֹת אֵ"ל אֵ"ל בְּמִלּוּאָם (אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד), שֶׁעוֹלִים מִסְפַּר שי"ן עי"ן, וְנִרְמָזִים בְּאוֹתִיּוֹת שִׁ'ין עַ'ין שֶׁל **שֶׁעֶשֶׂה** נִסִּים. וְיִתְמַתֵּק בָּהֶם שֵׁם אֱלֹהִים בְּמִלּוּאוֹ (אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם), שֶׁעוֹלֶה עִם חָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת הַפְּשׁוּטוֹת (אלהים) מִסְפַּר שי"ן ה"א, וְנִרְמָז בְּאוֹתִיּוֹת שִׁ'ין ה'א שֶׁל **שֶׁעֶשֶׂה** נִסִּים.

וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ. (ב׳ פעמים)

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי**, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה.**

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי**, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה.**

בליל ראשון מברכים גם ברכה זו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי**, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה.**

הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ אָנַחְנוּ מַדְלִיקִין, עַל הַנִּסִּים וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַנִּפְלָאוֹת, שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ עַל יְדֵי כֹּהֲנֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים. וְכָל שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ קֹדֶשׁ, וְאֵין לָנוּ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם. אֶלָּא לִרְאוֹתָם בִּלְבָד. כְּדֵי לְהוֹדוֹת לִשְׁמְךָ עַל נִסֶּיךָ, וְנִפְלְאוֹתֶיךָ וִישׁוּעוֹתֶיךָ.

ואח״כ יאמר תיכף מזמור ל׳ שבתהלים ״מזמור שיר חנוכת הבית לדוד״ במתון גדול. ויכוין בהודאה של מזמור זה על התשועה שעשה עמנו יתברך שמו בימים האלו. (יסושה״ע שער יב. כה״ח ס׳ תרעו ס״ק ל).

מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד: אֲרוֹמִמְךָ יְהוָה יאהדונהי כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי: יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהָי, שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ וַתִּרְפָּאֵנִי: יְהוָה יאהדונהי הֶעֱלִיתָ מִן שְׁאוֹל נַפְשִׁי, חִיִּיתַנִי מִיָּרְדִי בוֹר: זַמְּרוּ לַיהוָה חֲסִידָיו, וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ: כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ, בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי וְלַבֹּקֶר רִנָּה: וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְשַׁלְוִי, בַּל אֶמּוֹט לְעוֹלָם: יְהוָה יאהדונהי בִּרְצוֹנְךָ הֶעֱמַדְתָּה לְהַרְרִי עֹז, הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל: אֵלֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֶקְרָא, וְאֶל אֲדֹנָי אֶתְחַנָּן: מַה בֶּצַע בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֶל שָׁחַת, הֲיוֹדְךָ עָפָר הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ: שְׁמַע יְהוָה יאהדונהי וְחָנֵּנִי, יְהוָה יאהדונהי הֱיֵה עֹזֵר לִי:

הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי, פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי, וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם, יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ:

סגולה לשמירה לומר אחרי הדלקת נרות חנוכה ז' פעמים פסוק "ויהי נועם"
ומזמור "יושב בסתר" וגו':

בסידור האריז"ל כתב לומר ז' פעמים "ויהי נועם" ו"יושב בסתר" אחר הדלקת נרות. ועיין תשב"ץ סי' רנ"ח שכתב שכהני חשמונאי ובניו היו הולכים למלחמה ואמרו ז"פ "ויהי נועם" וב"פ "אורך ימים אשביעהו", ונצחו. ובפירוש מחזור ישן אמרינן שמן "ויהי נועם" עד "בישועתי" קכ"ה תיבות כמנין "כהנים" (כולל הפרק) כי כהני בית חשמונאי פעלו בזה המזמור. ובמגן אברהם (רצ"ה) הביא שצריך לומר כמנין 'הכהנים' וזה עולה כמנין ק"ל (כולל פעמיים "אורך ימים אשביעהו..." והפרק עצמו)

וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ.

יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן: אֹמַר לַיהוָה מַחְסִי וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ: כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת: בְּאֶבְרָתוֹ יָסֶךְ לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ: לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם: מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם: יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי אַתָּה יְהוָה יאהדונהי מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ: לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ: כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ: עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן תִּגֹּף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ: עַל שַׁחַל וָפֶתֶן תִּדְרֹךְ תִּרְמֹס כְּפִיר וְתַנִּין: כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי: יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ: אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי: אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי:

עפ"י המובא בבית עובד ראוי לומר מקראי קדש אלה, ר"ת: **יאהדונהי**.

יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה. **אֲ**לֹהִים צְבָאוֹת שׁוּב נָא הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה וּפְקֹד גֶּפֶן זֹאת. **ה**וֹדִינוּ לְךָ אֱלֹהִים הוֹדִינוּ וְקָרוֹב שְׁמֶךָ סִפְּרוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ. **ה**ַמִּינוּ אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ. **יְ**אַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הָקִיצָה לִפְקֹד כָּל הַגּוֹיִם אַל תָּחֹן כָּל בֹּגְדֵי אָוֶן סֶלָה. **נָ**הָר פְּלָגָיו יְשַׂמְּחוּ עִיר אֱלֹהִים קְדֹשׁ מִשְׁכְּנֵי עֶלְיוֹן. **ה**וֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ. **יְ**הוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת הֲשִׁיבֵנוּ הָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי.

נשמת כל חי

קבלה בידינו מרבי יהודה החסיד ששבח נשמת כל חי מסוגל על כל צרה שלא תבוא לקבל האדם על עצמו שכשיהיה ניצול ממנה לומר נשמת בתודה וקול זמרה בפני עשרה ובו ניצלו רבים. (כף החיים לרבי יעקב חיים סופר זצ"ל בשם החסד לאלפים)

נִשְׁמַת כָּל חַי תְּבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר תְּפָאֵר וּתְרוֹמֵם זִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד. מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אַתָּה אֵל. וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ, פּוֹדֶה וּמַצִּיל, וְעוֹנֶה וּמְרַחֵם, בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה, אֵין לָנוּ מֶלֶךְ עוֹזֵר וְסוֹמֵךְ אֶלָּא אָתָּה:

אֱלֹהֵי הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים, אֱלוֹהַּ כָּל בְּרִיּוֹת, אֲדוֹן כָּל תּוֹלָדוֹת, הַמְּהֻלָּל בְּכָל הַתִּשְׁבָּחוֹת, הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד, וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיהוָה אֱלֹהִים אֱמֶת, לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן, הַמְעוֹרֵר יְשֵׁנִים, וְהַמֵּקִיץ נִרְדָּמִים, מְחַיֵּה מֵתִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, פּוֹקֵחַ עִוְרִים, וְזוֹקֵף כְּפוּפִים, הַמֵּשִׂיחַ אִלְּמִים, וְהַמְפַעְנֵחַ נֶעֱלָמִים, וּלְךָ לְבַדְּךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים:

וְאִלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם, וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה כַּהֲמוֹן גַּלָּיו, וְשִׂפְתוֹתֵינוּ שֶׁבַח כְּמֶרְחֲבֵי רָקִיעַ, וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ וְכַיָּרֵחַ, וְיָדֵינוּ פְּרוּשׂוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם, וְרַגְלֵינוּ קַלּוֹת כָּאַיָּלוֹת, אֵין אֲנַחְנוּ מַסְפִּיקִין לְהוֹדוֹת לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, וּלְבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ, עַל אַחַת מֵאֶלֶף אַלְפֵי אֲלָפִים וְרֹב רִבֵּי רִבָּבוֹת פְּעָמִים, הַטּוֹבוֹת נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעִם אֲבוֹתֵינוּ. מִלְּפָנִים מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ, בְּרָעָב זַנְתָּנוּ, וּבְשָׂבָע כִּלְכַּלְתָּנוּ, מֵחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ, מִדֶּבֶר מִלַּטְתָּנוּ, וּמֵחֳלָאִים רָעִים וְרַבִּים דִּלִּיתָנוּ. עַד הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ, וְלֹא עֲזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ. עַל כֵּן אֵבָרִים שֶׁפִּלַּגְתָּ בָּנוּ, וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנָּפַחְתָּ בְּאַפֵּינוּ, וְלָשׁוֹן אֲשֶׁר שַׂמְתָּ בְּפִינוּ, הֵן הֵם יוֹדוּ, וִיבָרְכוּ, וִישַׁבְּחוּ, וְיָפְאֲרוּ (וישוררו), אֶת שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד, כִּי כָל פֶּה לְךָ יוֹדֶה, וְכָל לָשׁוֹן לְךָ תִשָּׁבַּח, וְכָל עַיִן לְךָ תִצָּפֶּה, וְכָל בֶּרֶךְ לְךָ תִכְרַע, וְכָל קוֹמָה

לְפָנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה. וְהַלְּבָבוֹת יִרָאוּךָ, וְהַקֶּרֶב וְהַכְּלָיוֹת יְזַמְּרוּ לִשְׁמֶךָ, כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר כָּל עַצְמֹתַי תֹּאמַרְנָה יְהוָה מִי כָמוֹךָ! מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק מִמֶּנּוּ, וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגּוְּלוֹ: שַׁוְּעַת עֲנִיִּים אַתָּה תִּשְׁמַע, צַעֲקַת הַדַּל תַּקְשִׁיב וְתוֹשִׁיעַ, וְכָתוּב רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה, לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה: בְּפִי יְשָׁרִים תִּתְרוֹמָם, וּבְשִׂפְתֵי צַדִּיקִים תִּתְבָּרַךְ, וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְקַדָּשׁ, וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְהַלָּל, בְּמִקְהֲלוֹת רִבְבוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, שֶׁבֵּן חוֹבַת כָּל הַיְצוּרִים, לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבֵּחַ, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדֵּר, וּלְנַצֵּחַ, עַל כָּל דִּבְרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשַׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחֶךָ: וּבְכֵן

(שָׁבַח בִּרְכַּת "יִשְׁתַּבַּח" הוּא עָצוּם וְנוֹרָא מְאֹד, וְיֵשׁ בָּהּ י"ג שְׁבָחִים כְּנֶגֶד י"ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים, וְאֵין לְמַהֵר אֲמִירָתָם אֶלָּא אוֹמְרָם בְּנַעֲימָה כְּמִסַּדֵּר שִׁבְחוֹ שֶׁל מָלָךְ, פִּיו וְלִבּוֹ שָׁוִים (הַחִיד"א בשם היעב"ץ, בא"ח). וְיִמָּנֶה אוֹתָם בְּאֶצְבְּעוֹתָיו, וְיִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְהָבִיא עַצְמוֹ לִידֵי הֶפְסֵק בֵּינֵיהֶם לְקַדֵּישׁ וּקְדֻשָּׁה, וְאִם הֵבְרַח לְהַפְסִיק יַחֲזֹר לוֹמַר כִּי לְךָ נָאֶה וכו' כְּדֵי שֶׁיֹּאמַר הַי"ג שְׁבָחִים בְּלִי הֶפְסֵק בֵּינֵיהֶם)

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ, הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, כִּי לְךָ נָאֶה, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, לְעוֹלָם וָעֶד: שִׁיר וּשְׁבָחָה, הַלֵּל וְזִמְרָה, עֹז וּמֶמְשָׁלָה, נֶצַח, גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה, תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת, קְדֻשָּׁה וּמַלְכוּת, בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, וּמֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל: בָּרוּךְ אַתָּה מֶלֶךְ גָּדוֹל וּמְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת, אֵל הַהוֹדָאוֹת, אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת, בּוֹרֵא כָּל הַנְּשָׁמוֹת, רִבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים, הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה, מֶלֶךְ, אֵל, חֵי הָעוֹלָמִים:

קריאת שמע שעל המיטה

ערוך ומסודר על פי הלכותיו ונוסחאותיו של
כ"ק מרן רבינו יוסף חיים זיע"א בעל הבן איש חי
בתוספת מוסרים הלכות והליכות
מכ"ק מרן אדמו"ר אביר יעקב אביחצירא זיע"א

תורת יעקב

צוף דבש אמרי נועם מתוק לנפש ומרפא לעצם,
מדברות קודשו של כ"ק אדמו"ר אביר יעקב אביחצירא זיע"א.

לימוד קודם השינה

צריך להיזהר הרבה להרבות בתורה קודם שישן. (אלף בינה אות ז עה"פ זכרתי בלילה).

זהירות בזמנה

לא תאחר מלומר קריאת שמע שמא תחטפך שינה. (מחשוף הלבן משפטים כב, כח).

מעלת קריאת שמע

מי שעושה כל לילה תקון קריאת שמע כראוי זוכה למעלות רמות. (פתוחי חותם חוקת כא, יד).

כיון שהצדיק עושה כל התיקון הזה, נשמתו עולה למעלה ליהנות מזיו השכינה. (פתוחי חותם ויצא כח, יא).

קריאת שמע בשמחה

הקורא ק"ש כראוי יש לו שמחה עם הקב"ה וכו' בשביל השמחה שתשמחו בקריאת שמע, תרדפו מאה אויבים וכו', ונפלו אויביכם הם המזיקין של הטיפות לפניכם לחרב בשביל החרב של קריאת שמע. (פתוחי חותם בחוקותי כו, ח).

כיצד ינהג

צריך לקרות ק"ש בנחת ולא במהירות, כדי שלא יבלע מילה בחברתה. לפי שק"ש יש בה רמ"ח תיבות והם כנגד אבריו של אדם, והתיבה שידלג נפגם איבר כנגדן בגוף **ובנשמה**. (גנזי המלך תקון הברית).

את ה' אלהיך

ע"י שהאדם אומר 'ואהבת **את** יהוה אלהיך' ויכוין בשם 'תכה' החתום בסוף התיבות, השם הזה מכה החיצונים ומוציא ניצוצות הקדושה מתוכם לבל ישארו עוד **תחת** יד **החיצונים**. (מחשוף הלבן משפטים כג, יט).

תשובה ווידוי

ובכל לילה לא ישכב עד שיקרא קריאת שמע על המיטה כראוי ויתודה בבכי **ובתחנונים**. (פתוחי חותם חקת כא, א).

וצריך האדם להיות זריז בזה כראוי, לעשות בכל לילה תיקון קריאת שמע כראוי, **בתשובה וחרטה** ווידוי. (מחשוף הלבן עקב ט, א).

ויתוודה הוידוי גם כן בנחת, ומה שחטא באותו יום יתחרט ויתוודה עליו ויגמור בדעתו שלא ישוב אליו עוד. (גנזי המלך תקון הברית).

אם עושים תשובה כראוי מלב ונפש וחרטה ווידוי, ע"י זה אתם תנצחו את אויביכם. וארבעה דברים צריך האדם לעשות בכל לילה: ק"ש כתיקונה ותשובה מלב ומנפש **וחרטה** ווידוי. (מחשוף הלבן עקב ט, א).

קודם שישכב צריך להתודות ולהתחרט על עונותיו ולשכב מתוך הרהורי דברי **תורה**. (פתוחי חותם ויצא כח, יא).

ומה יקר מאד **אם** יהיה הוידוי ע"י **בכיה**. (מחשוף הלבן משפטים כב, כח).

מצוה גוררת מצוה

הנזהר בקריאת שמע בכל לילה, שלא לישן עד שיקרא ק"ש, זה יהיה לו לעזר להתגבר ולקום אחר חצות לעסוק בתורה, משום דמצוה גוררת מצוה. (אלף בינה אות ז עה"פ זכרתי בלילה).

הלכות קריאת שמע שעל המיטה

א. צריך להיזהר מאד בקריאת שמע שעל המיטה. ודא עקא, שבעת שהוא קורא ק"ש על המיטה על הרוב השינה בין עיניו, ואיכא למיחש פן יבלע תיבות ואותיות. ולכן צריך תגבורת גדולה בעת ההיא להתאזר לקרותה כראוי [בן איש חי ש"ר פר' פקודי הל' יא].

ב. אל יחשוב האדם שק"ש שעל המיטה בעבור שמירה מן המזיקין הוא, אלא זו היא תקנת חז"ל כדי להמשיך בה אורות לצורך היחוד והזווג הנעשה למעלה בחצות השני של הלילה שהוא מתמיד ונמשך עד אור הבוקר וכו'. ולכן צריכין אנחנו לקרא ק"ש על המיטה בשביל צורך חצות השני של הלילה. ומקדימין לקרא ק"ש זו בעת השכיבה ואין ממתינים עד שיגיע חצות השני של הלילה, ויש בזה סודות עמוקים [בן איש חי ש"ר פר' וארא הל' ב]. ואף אם הלך לישון אחר חצות לילה שאז עבר זמן תיקון ק"ש שעל המיטה, עם כל זה יקרא ק"ש ויישן [בניהו פסחים קיב, ב].

ג. ברכת המפיל נתקנה בשם ומלכות, וכן צריך לומר כפי דברי רבינו האר"י ז"ל, אך יש נוהגים שאין מברכים אותה בשם ומלכות, וכן מנהגי ומנהג אדוני אבי ז"ל, והטעם מפני החשש שמא יהיה מוכרח להפסיק באיזה דברים שיהיה מוכרח לדבר בם. וכל אחד יעשה כמנהגו בזה. ואזהרה גדולה להמברכים, שישתדלו מאד לעמוד על עצמם, שלא להפסיק בדיבור בין ברכה לשינה. וגם החושש ואינו מברך בשם ומלכות, יזהר להרהר שם ומלכות בלבו. [בן איש חי ש"ר פר' פקודי הל' יב].

ד. כשאומרים פסוקים של 'אנא בכח', יזהר בפסוק שהוא כנגד אותו היום שעומד בו לאומרו ג' פעמים. דהיינו ביום א' יאמר פסוק 'אנא בכח' ג' פעמים, וכן על זה הדרך. גם יזהר שיאמר פסוקים של 'אנא בכח' כל ב' תיבות ביחד. ויש טעם בדבר. ויזהר לומר 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' בלחש [עוד יוסף חי ש"ר פר' מקץ הל' ח].

ה. אין אוכלים ושותים ולא מדברים אחר קריאת שמע שעל המיטה, ואם קרא ואינו יכול לישן, יתאמץ לעמוד על עצמו להרהר בדברי תורה, כדי שיישן מתוך דברי תורה, וישביע עצמו מדברי תורה, הנותנת חיים לעושיה, ומוצאה מצא חיים. [בן איש חי ש"ר פר' פקודי הל' טו].

ו. אם עושין תיקון כרת שנעורין כל הלילה, כמו ליל שבועות והושענא רבא, יאמרו הקריאת שמע שעל המיטה מעט קודם חצות עם כל הפסוקים של יעלזו וכו', הנה וכו', יברכך וכו', יושב בסתר וכו', אנא בכח וכו'. [בן איש חי ש"ר פר' פקודי הל' יד].

ז. בליל הסדר צריך לומר ק"ש על המיטה עם הפסוקים הנהוגים בכל לילה כסדר רבינו האר"י ז"ל. ואם הוא ניעור עד אחר חצות יאמר אותה מעט קודם חצות. [בן איש חי ש"ר פר' צו הל' לח].

ח. גם הנשים חייבות בקריאת שמע שעל המיטה, ושייכים גם כן בתיקון הנעשה בק"ש שעל המיטה לזכרים [עוד יוסף חי פר' וישלח הל' א ובן איש חי ש"ר פר' פקודי הל' יג]. ואשה שאינה יודעת, תאמר בפיה אותיות אלפ"א בית"א דאבג"ד, או ברוך ה' לעולם אמן ואמן כמה פעמים בזה אחר זה, עד שתישן מתוך דברי תורה [בן איש חי ש"ר פר' פקודי הל' יא].

סדר קריאת שמע שעל המיטה

ז"ל הרב תקון תפילה בסדר היום (דף פו): כתב בספר כסא אליהו ז"ל [ירושלים תרכה. שער ג דף סז ע"א] וזה לשונו: והנה דע לך ידידי כי עתה בזה"ז לאו כל אדם זוכה לעשות כוונות שסידר רבינו זיע"א על מכונם, כי אין מי שיוכל להבין כונת הענין והסוד על מכונו. ולכן העצה היעוצה לאיש אשר כמוני גבר חלש הירא ורך הלבב, להכנים עצמו בגדר זה לעשות כונת רבינו האר"י זיע"א שיעשה הכונה כפי הסדר אשר נכתוב בס"ד. והשי"ת יעזרנו על דבר כבוד שמו. אכי"ר.

א. הנה תחלת הכל צריך שתדע, כי בק"ש זו שאתה אומר על המיטה אתה מתקן עצמך מעוון הוצאת שז"ל שיצא ממך בין באונס בין ברצון בין בשוגג בין במזיד בין על ידך בין על ידי אחרים. גם אתה מתקן עצמך עוד מעוון הוצאת טיפות הזרע שיצאו ממך אחר ששמשת מטתך ולא שהית עצמך עד שיצאו כל הטיפין כולם.

ב. וכדי לתקן את כל הנזכר, צריך שתכוין ב' כוונות:

הא' - צריך שתכוין **שבכח ק"ש זו שאתה אומר ימותו אותם הגופות הטמאות המלבישות לאותם הנשמות שעשתה אותם הסט"א מכח אותם הטיפות שיצאו ממנו לבטלה.**

וכונה הב' - צריך שתכוין עוד **שיחזרו או אותם הנשמות [אל הקדושה] ואח"כ יבואו בעולם הזה כשאר כל הנשמות.**

ודברים אלו שהעתקנו בשני סימנים אלו צריך שיהיו חרותים וסדורים על לוח לבך וצריך שתלמוד לשון רבינו זיע"א שהעתקנו לך בס"ד כמה פעמים כדי שאז ממילא יהיו הדברים האלו סדורים בכל פרטיהן על לוח לבך ואז תשכיל ותצליח במעשה ידיך.

ג. ואחרי אשר הכינות מחשבתך ורעיונך בכוונות הפשוטות הנז"ל, אח"כ תפתח פיך בחכמה ותאמר:

רבונו של עולם אתה יודע כי עפר אנחנו ולא בינת אדם לנו ואין אנחנו יודעים צירופי שמותיך הקדושים וכונת כל ק"ש לפי זמנה וכונת כל מעשה המצות בכל היחודים וזיווגי מדות הקדושות העליונות הראויות לבא על ידיהן. לכן יהי רצון מלפניך ה' (שילוב יאהדונהי) או"א אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים קונה הכל וזוכר חסדי אבות מלך עוזר ומושיע ומגן, שתגביר רחמיך הרבים וחסדיך הפשוטים עלינו אנחנו עבדיך עמך בית ישראל בני אברהם יצחק ויעקב, ויהיה חשוב ומרוצה לפניך קריאת פרשת שמע ופרשת והיה אם שמוע ופרשת ויאמר שאנכי אומר עתה בלילה קודם השינה ויעלה לפניך כאלו כונתי בכל צירופי שמות הקדושים העולי' מתוכ' ובכל היחודי' וזיווגי מדות הקדושות העליונות הראויות לבא על ידיהן ובכח קריאת פרשת שמע והיה אם שמוע ופרשת ויאמר שאני לומד עתה יתוקן הפגם אשר פגמתי בעונותי ואל יהיו עונותינו מבדילים בינינו לבינך וברוב רחמיך וחסדיך תכונן את לבבינו ליראתך ולאהבתיך ותקשיב אזניך לדברינו אלה ואל יעכב שום חטא ועוון והרהור רע את המצוה הזאת ותעלה לרצון לריח ניחוח לפניך. ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.

עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן אֲמִתֶּךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן בְּרִיתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן גָּדְלֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן דָּתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן הֲדָרֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן וִיעוּדֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן זִכְרֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן חַסְדֶּךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן טוּבֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יָשְׁרֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן כְּבוֹדֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן לְמוּדֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן מַלְכוּתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן נִצְחֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן סוֹדֶךָ. עֲשֵׂה

לְמַעַן עָזְרֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן פְּאֵרֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן צִדְקָתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמָנוּתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁכִינָתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ:

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ (זו"ן יאהדונהי), **בְּדָחִילוּ וְרָחִימוּ** (שילוב יאההויהה), **וְרָחִימוּ וּדְחִילוּ** (שילוב איההיוהה), **לְיַחֲדָא שֵׁם י"ה** (או"א) **בו"ה** (זו"ן) **בְּיִחוּדָא שְׁלִים** (יהוה) **בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל** ובשם כל הנפשות והרוחות והנשמות המתייחסים אל שורש נפשינו רוחינו ונשמתינו ומלבושיהם והקרובים להם שמכללות אבי"ע ומכל פרטי אבי"ע דכל פרצוף וספירה הנה אנכי בא לקרות פרשת שמע ופרשת והיה אם שמוע ופרשת ויאמר שתיקנו לנו חכמי ישראל לאמרם על המיטה קודם השינה. והנה אנכי מכוין בקריאת ג' פרשיות אלו לדעת רשב"י הקדוש ולדעת ר' אלעזר בנו הקדוש ולדעת רבינו יצחק לוריא אשכנזי ע"ה ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.

א. ואחרי אומרך התפילות אלו בס"ד, אח"כ תעורר במחשבתך עוד הכוונות הפשוטות הנזכרים לעיל בסי' א' וסי' ב'. ואם איש חכם אתה ויש לך ידיעה בשורש הסודות, תוסיף עוד תוספת כוונה בקיצור ש**תכוין שעל ידי כח קריאת שמע זו שאתה לומד אזי אותם ג' הויו"ת דמלוי יודי"ן שהם כזה: יוד הי ויו הי יוד הי ויו הי יוד הי ויו הי העולים רי"ו אשר בדעת העליון מזלא עילאה הם משפיעים שפע גדול באו"א ודעת שלהם והם** (פ' או"א) **מקבלים מאלו ג' הויו"ת דמילוי יודי"ן כזה: יו"ד ה"י וי"ו ה"י יו"ד ה"י וי"ו ה"י יו"ד ה"י יורד השפע עד ג' מוחין דנוקבא דו"א וע"י כל אלו ההשפעות מתבטלים החצונים ומתים.** וזה הנוסח הכוונה תכוין ותחשוב בדעתך:

ב. ואזי אח"כ פיך תפתח בחכמה ותאמר קריאת שמע בכוונה דהיינו שתבין מה שאתה מוציא מפיך מה אתה אומר ויותר טוב שתלמוד הקריאת שמע מתוך הספר כדי שבעת שאתה מוציא מפיך כל תיבה מהקריאת שמע תצייר לך אז במחשבתך אותה התיבה באותיותיה כצורתה, דהיינו כשאתה אומר שמע תצייר את צורת השי"ן והמ"ם והע"ן כמו שהם כתובים באשורית לנגד עיניך וכן על זה הדרך בכל תיבה ותיבה עד הסוף. גם תביט בנקודות וטעמים שעל כל אות ואות כאשר הם מצויירים לפניך בסידור ובזה אז תזכה שכל תיבה ותיבה

תעלה ממש כצורתה למעלה מעלה כל אות למקומו ושורשו לפעול פעולות ותיקונים נפלאים הצריכים אליו ודבר זה הוא סגולה נפלאה בדוק ומנוסה למרגילים עצמם בזה לבטל ולהסיר מעליו בזה כל מחשבות ההבלים הטורדות ומניעות טהרת המחשבה והכוונה וכל אשר יוסיף הרגלו בזה בק"ש ובכל תפלה שמתפלל יוסיף לו טהרה במחשבתו בתפלה והיא הכוונה פשטית וכאשר העיד בזה מורינו הרב הגאון מהר"ח זלה"ה וכאשר נזכיר זה לקמן בשער הד' בס"ד ואז מובטח אתה שתשכיל ותצליח בכל תפלותיך וכולם יהיו רצויים לפני הבורא ית' כריח ניחוח אמן כי"ר. [עכ"ל הרב כסא אליהו הנ"ל].

מצאתי כתוב בספר כתר מלכות כתיבת יד, לומר תחלת הכל קודם המפיל נוסח זה, וכן אני נוהג.

[בן איש חי ש"ר פר' פקודי הל' יב]

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בְּדָחְלוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם יו"ד קֵ"י בְּוָא"ו קֵ"י בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הֲרֵינִי מְקַבֵּל עָלַי אֱלָהוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וְאַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ, וַהֲרֵינִי יָרֵא מִמֶּנּוּ בְּגִין דְּאִיהוּ רַב וְשַׁלִּיט עַל כֹּלָּא. וְכֹלָּא קָמֵיהּ כְּלָא. וַהֲרֵינִי מַמְלִיכוֹ עַל כָּל אֲבָר וְאֵבָר וְגִיד וְגִיד מֵרַמ"ח אֵבָרִים וְשַׁסַּ"ה גִּידִים שֶׁל גּוּפִי וְנַפְשִׁי, רוּחִי וְנִשְׁמָתִי מַלְכוּת גְּמוּרָה וּשְׁלֵמָה, וַהֲרֵינִי עֶבֶד לַהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְהוּא בְּרַחֲמָיו יְזַכֵּנִי לְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם וְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

מי שמעביר על מדותיו ומוחל למצערים אותו, מדה כנגד מדה מוחלים לו על כל עוונותיו,

ולכן טוב שיכוין כל לילה כשאומר שמוחל למצעריו, שלא יהיה צער לשכינה מעוונותיו.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הֲרֵינִי מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לְכָל מִי שֶׁהִכְעִיס וְהִקְנִיט אוֹתִי אוֹ שֶׁחָטָא כְּנֶגְדִּי. בֵּין בְּגוּפִי בֵּין בְּמָמוֹנִי בֵּין בִּכְבוֹדִי בֵּין בְּכָל אֲשֶׁר לִי. בֵּין בְּאֹנֶס בֵּין בָּרָצוֹן בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד בֵּין בְּדִבּוּר בֵּין בְּמַעֲשֶׂה. בֵּין בְּגִלְגּוּל זֶה בֵּין בְּגִלְגּוּל אַחֵר לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל וְלֹא יֵעָנֵשׁ שׁוּם אָדָם בְּסִבָּתִי. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהֹוָה יאהדונהי אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד. וּמַה שֶּׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִין וְחוֹלָאִים רָעִים. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהֹוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ברכת זו נאמרת ללא שם ומלכות אלא מהרהר שם ומלכות בלבו:

בָּרוּךְ (אַתָּה יְהֹוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם), הַמַּפִּיל חֶבְלֵי שֵׁנָה עַל עֵינַי וּתְנוּמָה עַל עַפְעַפַּי, וּמֵאִיר לְאִישׁוֹן בַּת עָיִן. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהֹוָה יאהדונהי אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי

אֲבוֹתַי, שֶׁתַּשְׁפִּיעֵנִי לְשָׁלוֹם, וְתַעֲמִידֵנִי לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, וְתֵן חֶלְקִי בְּתוֹרָתֶךָ, וְתַרְגִּילֵנִי לִדְבַר מִצְוָה, וְאַל תַּרְגִּילֵנִי לִדְבַר עֲבֵרָה. וְאַל תְּבִיאֵנִי לִידֵי חֵטְא וְלֹא לִידֵי נִסָּיוֹן וְלֹא לִידֵי בִזָּיוֹן. וְיִשְׁלֹט בִּי יֵצֶר הַטּוֹב וְאַל יִשְׁלֹט בִּי יֵצֶר הָרָע. וְתַצִּילֵנִי מִיֵּצֶר הָרָע וּמֵחוֹלָאִים רָעִים, וְאַל יַבְהִילוּנִי חֲלוֹמוֹת רָעִים וְהִרְהוּרִים רָעִים, וּתְהֵא מִטָּתִי שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, וְהָאֵר עֵינַי פֶּן אִישַׁן הַמָּוֶת. בָּרוּךְ (אַתָּה יְהוָה אהדונהי), הַמֵּאִיר לְעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּכְבוֹדוֹ.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ יְהוָה יאהדונהי אֶחָד:

ואומר בלחש: בָּרוּךְ, שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ (יכוין לקיים מצות עשה של אהבת ה') אֵת יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם (יפסיק מעט) עַל לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ, וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם, (יפסיק מעט) לְאַהֲבָה אֶת יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶם (יבטא היטב את העי"ן) וּלְעָבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ, וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ, וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם, וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים

אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה (יפסיק מעט) אַף יְהוָה יאהדונהי
בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן
אֶת יְבוּלָהּ, וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה
יאהדונהי נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל
נַפְשְׁכֶם, וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין
עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל
מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר (יבטא היטב את העי"ן) נִשְׁבַּע יְהוָה יאהדונהי לַאֲבֹתֵיכֶם
לָתֵת לָהֶם, כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה יאהדונהי אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם,
וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת
וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְהוָה יאהדונהי וַעֲשִׂיתֶם
אֹתָם, (יכוין לקיים מצות לא תעשה שלא לתור אחרי מחשבת הלב למינות ואחרי ראות העינים
לזנות) וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם
זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתָי,
וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶם (יכוין לקיים
מצות עשה של זכירת יציאת מצרים) אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶם:

צריך לחזור ג' תיבות אלו כדי להשלים לרמ"ח תיבות כנגד רמ"ח איברים:

יְהֹוָה יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת:

ודע כי אחר שיקרא ק"ש על מטתו בכוונה הנז"ל, או אח"כ יאמר ב' פסוקים:

יַעֲלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד, יְרַנְּנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם: רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם, וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם:

הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ, מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל: כֻּלָּם אֲחֲזֵי חֶרֶב מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה, אִישׁ חַרְבּוֹ עַל יְרֵכוֹ מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת:

יחזור מפסוק הנה מטתו ג"פ. יען כי הם יש בהם עשרים תיבין וג' פעמים יש בהם ששים תיבין והם הששים גבורים עצמם הנז' באלו הפסוקים.

ואח"כ יאמר שלשה פסוקים דברכת כהנים שיש בהם ששים אותיות
והם גם כן בסוד הששים גיבורים הנז':

יְבָרֶכְךָ יְהֹוָה יאהדונהי וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהֹוָה יאהדונהי פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְהֹוָה יאהדונהי פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

ואח"כ יאמר יושב בסתר וכו' עד כי אתה ה' מחסי והם ששים תיבין גם כן:

יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן, בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן: אֹמַר לַיהֹוָה יאהדונהי מַחְסִי וּמְצוּדָתִי, אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ: כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת: בְּאֶבְרָתוֹ יָסֶךְ לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה, צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ: לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה, מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם: מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ, מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם: יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ, אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט, וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי אַתָּה יְהֹוָה יאהדונהי מַחְסִי:

ואח"כ יתודה סדר הודוי על עונותיו וצריך להתודות מעומד כנודע. אמנם שאר הסדר אם תוכל לאמרו מעומד שפיר טפי ואם תאמר אותו מיושב אין בכך כלום. ואמנם כשאתה מתודה צריך שתכוין שאתה עומד בעולם העשיה. ונודע שהנפש היא מעולם העשיה ונודע שהנפש היא החוטאת בסוד ונפש כי תחטא. והנה בחינת נפשך היא האומרת עתה הודוי הזה והנה בהיות החטאים מצויים בנפש אז הקלי' דבקים בה ואינן מניחים אותה לעלות ולכן באומרך הודוי בלב שלם מתפרדין הקליפות מנפשך אשר בעולם העשיה ואז ע"כ תוכל לעלות לעולמות העליונים ותכוין בלב שלם כאלו אתה עומד לפני ב"ד ונידון לפניהם ונתחייבת ואתה

מוסר עצמך לקבל בסבר פנים יפות ע"י ב"ד לכפרת עונות ותכוין כאלו אתה מקבל ד' מיתות ב"ד סשה"ו ותשים נגד עיניך ב' שמות יהו"ה אדנ"י יאהדונהי ותאמר בלב שלם נוסח זה:

יהי רצון מלפניך ה' או"א שתמחול ותסלח ותכפר לי על כל מה שחטאתי ופשעתי לפניך. ואם חטאתי עויתי ופשעתי באות י של שם יהוה ובאות א של שם אדני, יהיה נחשב לפניך כאלו נסקלתי בב"ד ע"י אות א של שם אדני (וצריך לחשוב בעצמו בלבו ממש כאלו הוא עומד בב"ד ונסקל ע"י ב"ד). ואם חטאתי באות ה ראשונה של שם יהוה ובאות ד של שם אדני, יהיה נחשב לפניך כאלו נשרפתי בב"ד ע"י אות ד של שם אדני (וכן יחשוב בלבו). ואם חטאתי באות ו של שם יהוה ובאות נ של שם אדני, יהיה נחשב לפניך כאלו נהרגתי בסייף בב"ד על ידי אות נ של שם אדני (וכן יחשוב בלבו כנז'). ואם חטאתי באות ה אחרונה של שם יהו"ה ובאות י של שם אדני, יהיה נחשב לפניך כאלו נחנקתי בב"ד על ידי אות י של שם אדני:

וכן יחשוב בלבו ממש. וכאשר יזכיר אותיות ב' השמות הנז', יביט בהם בהיותם מחוברים לפניו בשם השילוב הנז"ל.

אָנָּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ. וְאַל תִּתְעַלַּם מִלְּבֵנוּ מִתְּחִנָּתֵנוּ. שֶׁאֵין אֲנַחְנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁה עֹרֶף לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ. אֲבָל חָטָאנוּ. עָוִינוּ. פָּשַׁעְנוּ. אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ וְאַנְשֵׁי בֵיתֵנוּ:

אָשַׁמְנוּ. בָּגַדְנוּ. גָּזַלְנוּ. דִּבַּרְנוּ דֹפִי וְלָשׁוֹן הָרָע. הֶעֱוִינוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. זַדְנוּ. חָמַסְנוּ. טָפַלְנוּ שֶׁקֶר וּמִרְמָה. יָעַצְנוּ עֵצוֹת רָעוֹת. כִּזַּבְנוּ. כָּעַסְנוּ. לַצְנוּ. מָרַדְנוּ. מָרִינוּ דְּבָרֶיךָ. נִאַצְנוּ. נָאַפְנוּ. סָרַרְנוּ. עָוִינוּ. פָּשַׁעְנוּ. פָּגַמְנוּ. צָרַרְנוּ. צָעַרְנוּ. אָב וָאֵם. קִשִּׁינוּ עֹרֶף. רָשַׁעְנוּ. שִׁחַתְנוּ. תִּעַבְנוּ. תָּעִינוּ וְתִעְתַּעְנוּ. וְסַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ. וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ. כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ. וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ:

ואחר שיאמר כל הנז"ל אז יאמר תפלת אנא בכח כולו בכל לילה. ואחר שגמר אותו יחזור לומר הפסוק שכנגד אותו הלילה ג"פ ולכוין בשם היוצא מאותו פסוק של אותו הלילה כמו שמסודר כאן [תקון תפלה-סדר היום]. גם יזהר שיאמר פסוקים של אנא בכח כל ב' תיבות ביחד, וכנז' בש"ץ, וכן הוא בדברי רבינו האר"י ז"ל. ויש טעם בדבר [עוד יוסף חי ש"ר פר' מקץ הל' ח].

ליל א׳: **אָנָּא בְּכֹחַ, גְּדֻלַּת יְמִינְךָ, תַּתִּיר צְרוּרָה.** (אב״ג ית״ץ)

ליל ב׳: **קַבֵּל רִנַּת, עַמְּךָ שַׂגְּבֵנוּ, טַהֲרֵנוּ נוֹרָא.** (קר״ע שט״ן)

ליל ג׳: **נָא גְּבוֹר, דּוֹרְשֵׁי יִחוּדֶךָ, כְּבָבַת שָׁמְרֵם.** (נג״ד יכ״ש)

ליל ד׳: **בָּרְכֵם טַהֲרֵם, רַחֲמֵי צִדְקָתֶךָ, תָּמִיד גָּמְלֵם.** (בט״ר צת״ג)

ליל ה׳: **חָסִין קָדוֹשׁ, בְּרֹב טוּבְךָ, נַהֵל עֲדָתֶךָ.** (חק״ב טנ״ע)

ליל ו׳: **יָחִיד גֵּאֶה, לְעַמְּךָ פְּנֵה, זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ.** (יג״ל פז״ק)

ליל שבת: **שַׁוְּעָתֵנוּ קַבֵּל, וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ, יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת.** (שק״ו צי״ת)

ויאמר בלחש: **בָּרוּךְ, שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד:**

בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי (יכוין ר״ת באר), **פָּדִיתָה אוֹתִי יְהוָה** יאהדונהי (יכוין ר״ת פא״י)
אֵל אֱמֶת:
נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה אַף רוּחִי בְקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ:
אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן, כִּי עֵת לְחָנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד:

קבלתי דבר אחד יקר מאד שהוא קב ונקי, שיזהר כל אדם לומר קודם השינה חמש תיבות אלו, והם:

דויד מלך ישראל חי וקיים

ויאמר אותם י״ב פעמים, **וזה סוד ידוע ליודעי חן.** [עוד יוסף חי ש״ר פר׳ פקודי הל׳ ח].

וטוב שתשאר להיות מחשב בשם א׳ משמות הנז׳ בכל לילה בשם השייך לה עד שתישן מתוך כונה ומחשבה זו. והשי״ת ברחמיו יהיה בעזרתיך ובעזרתינו ויעזרנו תמיד על דבר כבוד שמו. אכי״ר [תקון תפלה-סדר היום].

תפילת הדרך

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתּוֹלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם. וְתַגִּיעֵנוּ לִמְחוֹז חֶפְצֵנוּ לְחַיִּים וּלְשִׂמְחָה וּלְשָׁלוֹם. (ואם חוזר באותו היום יאמר וְתַחֲזִירֵנוּ לְשָׁלוֹם) וְתַצִּילֵנוּ מִכַּף כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב וְלִסְטִים וְחַיּוֹת רָעוֹת בַּדֶּרֶךְ, וּמִכָּל מִינֵי פֻּרְעָנֻיּוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת וּבָאוֹת לָעוֹלָם וְתִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. וְתִתְּנֵנוּ לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ. וְתִגְמְלֵנוּ חֲסָדִים טוֹבִים וְתִשְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תפילה וְתַחֲנוּן אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, שׁוֹמֵעַ תפילה:

ואומר ג״פ. וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם: יכוין בתיבת רא״ם ר״ת רפאל אוריאל מיכאל. וגבריאל נכלל בשם אלהים מדת הגבורה: ואומר ג׳ פעמים. לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה, קִוִּיתִי יְהוָה לִישׁוּעָתֶךָ, יְהוָה לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי: ואומר ו׳ פעמים. וְיהִי נוֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ: ואומר י׳ פעמים. יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ, וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ, וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

ואומר ה׳ פעמים. הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע, יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים, וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבוֹתַי, אַבְרָהָם וְיִצְחָק, וְיִדְגּוּ לָרוֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: ואומר ג״פ. וַיִּסָּעוּ וַיְהִי חִתַּת אֱלֹהִים עַל הֶעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְּנֵי יַעֲקֹב: ואומר ג״פ. הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ לִשְׁמָרְךָ בַּדָּרֶךְ וְלַהֲבִיאֲךָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הֲכִינוֹתִי: ויכוין בפסוק כ״א מלאכי״ו יצו״ה ל״ך ם״ת ״יוהך״ והוא שם מסוגל לשמירה: ואומר. אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה: בְּטַחוּ בַיהוָה עֲדֵי עַד כִּי בְיָהּ יְהוָה צוּר עוֹלָמִים: יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ. מִשְׂגָּב לָנוּ

אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְהוָה צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ. ג״פ: יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַ׳עֲנֵנוּ בְּ׳יוֹם קָ׳רְאֵנוּ: (ויכוין בר״ת ״יב״ק״):

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת, אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים, מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי: עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ. אַל יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן, שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְהוָה שֹׁמְרֶךָ. יְהוָה צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה. וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה: יְהוָה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע, יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ: יְהוָה יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

מִגְדַּל עֹז שֵׁם יְהוָה בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב: בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. מִימִינִי מִיכָאֵל. וּמִשְּׂמֹאלִי גַּבְרִיאֵל, וּמִלְּפָנַי אוּרִיאֵל, וּמֵאֲחוֹרַי רְפָאֵל, וְעַל רֹאשִׁי שְׁכִינַת אֵל:

ספר
כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה

סובב והולך על ענייני ברכת המזון
דיניה, מעלותיה, סגולותיה ופירושה
חברו תקנו וגם ערכו
הגאון הגדול נעים זמירות ישראל
כמוהר"ר **יִשְׂרָאֵל נַאגַ'ארָה** זיע"א

מחו"ר צפת–דמשק
ור"מ בק"ק עזה (יע"א)

דברי הקדמה

אודה ה' מאוד בפי ובתוך רבים אהללנו אשר זיכנו לישב באהלה של תורה ולברר מקחן של רבותינו הראשונים והאחרונים. ועתה זיכנו ברחמיו המרובים להגיש בפני רבנן ותלמידיהון את הספר הקדוש הזה, אשר מחזה שדי יחזה, מעשה ידי מזה בן מזה, נביא וחוזה, הכי קרא שמו **כלי מחזיק ברכה** וכשמו כן הוא **כלי** קטן הכמות אך רב האיכות שהוא בבחינת מעט המחזיק את המרובה, סובב והולך על ענייני **הברכה** בכלל, ועל ברכת המזון מעלותיה וסגולותיה, נוסחאותיה ופירושיה בפרט. חיברו תיקנו וגם ערכו, הגאון הגדול נעים זמירות ישראל כמוהר"ר **ישראל נאג'ארה** זיע"א. אשר נדפס לראשונה בויניציה בשנת השע"ה ואח"כ בקושטאנדינא בשנת תצ"ד, ועתה יוצא לאור בסדר חדש ובהגהה מדוייקת ומדוקדקת נפה אחר נפה, ופנים חדשות באו לכאן, באותיות ברורות ומאירות עיניים, בתוספת נופך מקורות וציונים לבאר ולציין מקור לשונו הזהב.

והנה שמענו מצדיקים וקדושי עליון כי יש סגולה לברכה והצלחה ולפרנסה טובה, מהנחת ספר קדוש זה בקביעות על השולחן, וכמו שכותב ומבטיח רבינו המחבר ז"ל בספרו (סוף פרק ג):

וְאַחֲלַי יִכְּנוּ לְנָשִׁים צַדְקָנִיּוֹת אֲשֶׁר בְּדוֹרֵנוּ אֲשֶׁר קֹדֶם שֶׁיָּשִׂימוּ בַּשֻּׁלְחָן הַכֵּלִים הַצְּרִיכִים לַסְּעֻדָּה כְּגוֹן סַכִּינִים וּקְעָרוֹת וְכַפּוֹת וּמַפּוֹת יָפוֹת יָשִׂימוּ כְּלִי בְּרָכָה זֶה אֲשֶׁר הוּא כְּלִי חֶמְדָּה לָתֵת כָּבוֹד לֵאלֹהֵי הַכָּבוֹד וּלְהָנִיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתָם לָתֵת לָהֶם אַחֲרִית וְתִקְוָה. וְיִבְחֲנוּנִי נָא בְּזֹאת הַבְּרָכָה עֲרוּכָה בַּכֹּל וּשְׁמוּרָה אִם לֹא יִפְתַּח לָהֶם הָאֵל יִתְבָּרַךְ אֶת אֲרֻבּוֹת שָׁמָיו לְהָרִיק לָהֶם בְּרָכָה עַד שֶׁיִּבְלוּ שִׂפְתוֹתֵיהֶם מִלּוֹמַר דַּי כֵּן יֹאמַר אֶל שַׁדַּי אָמֵן וְאָמֵן. עכ"ל.

ברם, הלומד ומעמיק בדברי קודשו של רבינו ז"ל, ייווכח שהסגולה אינה בהנחת הספר על השולחן גרידא, אלא באמירת ברכת המזון ביישוב הדעת מתוך הכתב.
לשלמות המלאכה צירפנו כמה משיריו המפורסמים של רבינו זיע"א.
ויה"ר שזכותו הגדולה של רבינו המחבר תעמוד לנו שלא תמוש התורה מפינו ומפי זרענו וזרע זרענו עד עולם.

כלי מחזיק ברכה

לישראל בן הרב השלם כמהר"ר משה נאג'ארה זלה"ה

בן להחכם הנעלה כמהר"ר לוי נאג'ארה תנצב"ה

נדפס לבקשת כמה"ר יהודה בכ"ר שבתי פה ויניציאה שנת השעה

בבית ייואני קאיון: [נוסח השער מהדו"ק]

כלי מחזיק ברכה

אשר חבר המפורסם הרב כמהר"ר ישראל בכמוהר"ר משה נאג'ארה בעל המחבר ספר זמירות ישראל הנדפס וספר שארית ישראל. והוא סובב הולך על כל ענייני ודיני ברכת המזון והנוסח האמיתי באשר המחבר מפורסם בכל לשון שאתה שומע. וזה הספר כבר היה לעולמים שנדפס בוניציא זה זמן רב, וכעת אינם נמצאים כלל, ולבקשת יחידי סגולה נפשו אותה של החכם הנעלה כמה"ר יום טוב נהון ה"י מתושבי ק"ק איזמיר, להעלותו על מזבח הדפוס כדי לזכות בו הרבים. זכות הרבים תלוי בו. כי"ר.

והשתדל בדבר זה בכל עוז ותעצומות החכם הנעלה כה"ר יאודה חזן ה"י

תושב הק"ק הנז'.

נדפס בקושטאנדינא

אשר תחת ממשלת אדוננו המלך שולטן מחמוד ירום הודו.

שנת הקים את **סכת דוד** לפ"ק

בדפוס המחוקק הר"ר יונה בכמוהר"ר יעקב אשכנזי יצ"ו

[נוסח השער מהדורת קושטא תצ"ד לפ"ק]

[הסכמת מהריט"ץ]

בִּרְאוֹת הֶחָכָם הַשָּׁלֵם הַדַּיָּן הַמְצֻיָּן כמה"ר **יום טוב צַהֲלוֹן** נר"ו אֶת יְפִי כְּלִי חֶמְדָּה זֶה מִתַּמֵּר וְעוֹלֶה בְּתָמָר וְכוֹס זָהָב מָלֵא יַיִן הַמְשַׁמֵּר כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל אָל אֵל הָאוֹמֵר וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר:

כָּל כְּלִי יוּצַר[1] עַל יְדֵי יוֹצֵר יְתָאֲרֵהוּ בַּמְּחוּגָה[2] וּכְלִי זֶה אֹמַר לְךָ מִי בְּרָאוֹ מִי יְצָרוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרָאוֹ יִשְׂרָאֵל יְצָרוֹ הֵכִינוֹ וְגַם חֲקָרוֹ[3] לְהָנִיחַ בְּרָכָה[4] אֲרוּכָה וַאֲרוּחָה שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דָּבָר רָע[5] וְלֹא יוּרַק מִכְּלִי אָל כֶּלִי[6]:

כָּל הַכֵּלִים נִטְלִין בְּיָדַיִם מְסֹאָבוֹת וּכְלִי זֶה לְמַזֶּה בָּן מַזֶּה יֶזֶה[7] מַיִם טְהוֹרִים אַרְבָּעָה דְּבָרִים נֶאֱמְרוּ בּוֹ וְגִיבוֹ יְנוֹבֵב אַף חוֹבֵב[8] נוֹטֵל אֶת נוֹטְלוֹ וְנוֹשֵׂא אֶת נוֹשְׂאוֹ יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת ה' וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ[9] כִּי כָּל יִשְׁעוֹ וְכָל חֵפֶץ לִמְצֹא דִּבְרֵי חֵפֶץ[10] לְטַהֵר אֶת הַנֶּפֶשׁ לְהַצִּילָהּ מִשַּׁחַת בְּלִי,[11] וְלָתֵת חַיִּים לְעוֹשֶׂיהָ מַיִם חַיִּים אָל כְּלִי[12]:

---

[1] עפ"י יִשעיה נד, יז.
[2] עפ"י יִשעיה מד, יג.
[3] עפ"י מִיוּד כח, כז.
[4] עפ"י יחזקאל מד, כ.
[5] עפ"י קהלת ח, ה.
[6] עפ"י ירמיה מח, יא.
[7] עפ"י בִּרכות כח, א.
[8] עפ"י דִּכְריס לג, ג.
[9] תְּהִלִּים כד, ה.
[10] עפ"י קהלת יב, י.
[11] עפ"י יִשעיה לח, יז.
[12] עפ"י במדבר יט, יז.

וְאַתָּה בֶּן אָדָם שָׂא נָא כֵּלֶיךָ[13] כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה קַבְּלוֹ בִּשְׂתֵּי יָדֶיךָ וְתֹאחֲזֶנָּה יְמִינֶךָ[14] שִׂים עֵינֶיךָ עָלָיו בְּכַוָּנָה נְכוֹנָה וְלֹא יְשׁוֹטְטוּ אֲנָּה וַאֲנָּה דַּע לִפְנֵי מִי אַתָּה עוֹמֵד הַזָּן אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, תֵּן לוֹ מְשֻׁלּוֹ, וּבָרֵךְ שֶׁאָכַלְתָּ מִשֶּׁלּוֹ, בְּרָכָה שְׁלֵמָה, עַל הַמִּחְיָה וְעַל הַכַּלְכָּלָה, מִלַּה בְּמִלָּה, מִתּוֹךְ הַכְּתָב אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לָאֵמֹר״י.[15] אֵמֹר וְאָמַרְתָּ לְהַזְהִיר גְּדוֹלִים עַל הַקְּטַנִּים[16] וְהַנָּשִׁים בֶּלֶם יִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת כְּדַת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל. וְעַתָּה הוֹאֵל וּבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לְאַט לְאַט כִּי לֹא בְּחִפָּזוֹן תֵּן בַּכּוֹס עֵינֶיךָ יִשְׁמְעוּ אָזְנֶיךָ מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ בֵּרוּר דְּבָרִים הַדְּבָרִים כֻּלָּם בְּרוּרִים וּמֻיְשָׁרִים כָּל מַעְגַּל טוֹב[17]:

אִיעָצְךָ יְהִי אֱלֹהִים עִמְּךָ[18] אֱמֶת קְנֵה מְנֵה מְנֵה מָעוֹת קוֹנוֹת[19] וְקְנֵה בִּינָה קַח נָא כְּלִי חֶמְדָּה לַתּוֹרָה וְלַתְּעוּדָה בַּאֲשֶׁר תִּשְׁאָלְךָ נַפְשֶׁךָ וְתִרְהַב לִקְנוֹת כּוֹס כֶּסֶף וְזָהָב קְנֵה לְךָ **כְּלִי הַמַּחֲזִיק בְּרָכָה** וֶהְיֵה בְּרָכָה[20] כִּי כוֹס זָהָב בַּבָלִי כְּלִי זֶה בְּיָדְךָ בָּלוּל בַּמִּקְרָא בָּלוּל בַּמִּשְׁנָה בָּלוּל בַּגְּמָרָא קְטַן הַמַּמּוּת וְרַב בְּאֵיכוּת תִּתֵּן לְרֹאשְׁךָ לְוְיַת חֵן[21] כֶּתֶר תּוֹרָה וְכֶתֶר מַלְכוּת וְכֶתֶר שֵׁם טוֹב[22] כִּי תַּעֲשֶׂה הַיָּשָׁר וְהַטּוֹב[23] גַּם ה׳ יִתֵּן הַטּוֹב[24].

נְאֻם הַצָּעִיר יוֹם טוֹב:

---

[13] עפ״י בראשית כז, ג.
[14] עפ״י תהילים קלט, י.
[15] עפ״י במדבר כג, כ.
[16] עפ״י יבמות קיל, ע.
[17] עפ״י משלי ב, ט.
[18] עפ״י שמות יח, יט.
[19] עפ״י קדושין כו, ע.
[20] עפ״י בראשית יב, ב.
[21] עפ״י משלי ז, ט.
[22] עפ״י מכות פ״ד מי״ג.
[23] עפ״י דברים ו, יח.
[24] עפ״י תהילים פה, יג.

[הַקְדָּמַת המבלה"ד דְּפוּם רִאשׁוֹן]

הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת ה'[25] אָנֹכִי בְּדֶרֶךְ מִצְוָה נָחַנִי ה'[26] בְּמִצְוָה אַחֶרֶת לִהְיוֹת בְּיָדִי חֲבִילָה לִשְׁמִירָה וּלְהַצָּלָה הָאֱלֹהִים אִנָּה לְיָדִי[27] **כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה** לְיִשְׂרָאֵל מַעֲשֵׂה יְדֵי חָרָז[28] חָכָם שָׁלֵם נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל רָצָה לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל בִּכְלִי זֶה קָטֵן הַמְּמוּת וְרַב הָאֵיכוּת עָפְיֵהּ שַׁפִּיר וְאִנְבֵּהּ שַׁגִּיא וּמָזוֹן לְכֻלָּא בֵּהּ [29] וּבְאַהֲבָתוֹ וּבְחַסְדֵּהוּ הֵקִים עָלַי אוֹרֵהוּ[30] * לְהוֹצִיא כְּלִי זֶה לְמַעֲשֵׂהוּ * וַלַּהֲבִיאוֹ אֶל הַדְּפוּס לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים וְכוּת הָרַבִּים תַּעֲמֹד לוֹ וְלִי אֲנִי לַהֲשִׁיבֵנִי אֶל אֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה לְבֵיתִי וְחַצְרוֹתַי * וְכָזֶה וְכָזֶה תַּבַּעְנָה שְׂפָתַי * כָּל יְמוֹתַי.

הַצָּעִיר יְהוּדָה בכר"ר שַׁבְתַּי:

---

[25] עפ"י ברכות כט, לה.

[26] עפ"י ברכות כד, כז.

[27] עפ"י שמות כה, יג.

[28] עפ"י דברים כז, טו.

[29] פסוק הוא בדניאל (ד, ט) עָפְיֵהּ שַׁפִּיר וְאִנְבֵּהּ שַׁגִּיא וּמָזוֹן לְכֻלָּא בֵּהּ וגו'. ופירש רש"י: עפיה שפיר – עגפו נאה. ואנבה שגיא – פריו רב. מזון לכולן ביה – וכדי מזון לכל בריה היה בו.

[30] עפ"י מיכה כה, ג.

הַכְּלִי הַזֶּה יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים:

הָרֹאשׁ הָאֶחָד - יִפְּנֶה לְבָאֵר מַהוּת הַבְּרָכָה וּבֵאוּר עִנְיָנָהּ, וּבַכְּלָל מַאֲמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בֶּן אֱלִישָׁע, שֶׁאָמַר לוֹ הָקָבָ"ה: יִשְׁמָעֵאל בְּנִי בָּרְכֵנִי:

וְהָרֹאשׁ הַשֵּׁנִי - יִפְּנֶה לְבָאֵר טַעַם לְבִרְכַּת הַמָּזוֹן, כִּי שָׁם צִוָּה ה' אֶת הַבְּרָכָה יוֹתֵר מִכָּל הַנֶּהֱנִין. וְיִתְבָּאֵר נוֹסַח הַבְּרָכוֹת אֲשֶׁר יִכָּנְסוּ לְנֹכַח וְיֵצְאוּ שֶׁלֹּא לְנֹכַח:

וְהָרֹאשׁ הַשְּׁלִישִׁי - יִפְּנֶה לְבָאֵר עִנְּשׁ הַמְּבַטְּלָהּ וְהָאוֹמְרָהּ בְּלִי כַּוָּנָה וּבְמָרוּצָה, וּבְכָלָלָהּ מַאֲמַר אָמְרוּ מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת לִפְנֵי הָקָבָ"ה: מִפְּנֵי מָה קָנַסְתָּ מִיתָה עַל אָדָם הָרִאשׁוֹן אָמַר לָהֶם: מִצְוָה קַלָּה צִוִּיתִיו וְעָבַר עָלֶיהָ:

וְהָרֹאשׁ הָרְבִיעִי - יִפְּנֶה לְבָאֵר נוֹסַח בִּרְכַּת הַמָּזוֹן עַצְמָהּ וְדִקְדּוּקֶיהָ, וְהַפִּיּוּטִים אֲשֶׁר קוֹרְמִים אֵלֶיהָ, וְכַפְלָה תַּעֲדֶה כֵּלֶיהָ,[31] כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל, וּלְכָל אִישׁ לַעֲבוֹדַת יוֹצְרוֹ תַּאֲוָתוֹ * וְהִנֵּה שְׁבָרוֹ אִתּוֹ וּפְעָלָתוֹ * לְהָנִיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתוֹ:

[31] ישעיה סה, י.

וְלִכְבוֹד כְּלִי זֶה יוּשַׁר הַשִּׁיר הַזֶּה:

יָדִיד קַח שַׁי וּמַשְׂאֵת עֲרוּחָה * וְתִמְצָא חֵן וּמַרְפֵּא עֲרוּכָה.
שְׁמַע מוּסָר וְעַל אָכְלְךָ תְּבָרֵךְ * לְזַן הַכֹּל בְּקוֹל רָם לֹא נְמוּכָה:
רְאֵה זֹאת הִיא חֲמוּרָה מִתְּפִלָּה * אֲשֶׁר הִיא נִלְמְדָה מִתּוֹךְ הֲלָכָה.
אֲבָל בִּרְכַּת מְזוֹנְךָ הִיא בְּרוּרָה * וְאָכַלְתָּ וּבֵרַכְתָּ סְמוּכָה:
לַזֹּאת כַּוֵּן בְּכָל לֵב רַעְיוֹנִים * עָרֹךְ שִׂיחֲךָ כְּמוֹ אָכְלְךָ עֲרוּכָה.
חֲתֹךְ בִּשְׂפָתֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים * וְלֹא תִּדְלֹג כְּהוֹלֵךְ עַל שְׂבָכָה:
זְכֹר בֶּן אִישׁ לְמִי אַתָּה מְבָרֵךְ * לְאֵל בָּרוּךְ אֲשֶׁר לוֹ הַמְּלוּכָה.
קָרַב אַתָּה שְׁמַע כִּי לְךָ תְּבָרֵךְ * לַזֹּאת קַח לְךָ כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה:

וְעוֹד שִׁירִי יוּעַן פִּלְאִי לְקַוּוֹת מַיִם חַיִּים אֶל כְּלִי:

קְחָה אִישׁ כְּלִי פָּז קְחָה נָא בְּרָכָה * קְרָא נָא בְּמִכְתָּב בְּרָכָה עֲרוּכָה:
לְמַעַן כְּתַב יָד לְבָבְךָ יְעוֹרֵר * וְקוֹרֵא בְּעַל פֶּה כְּהוֹלֵךְ שְׂבָכָה:
וּבְפָרְטְ בְּבָרֵךְ בְּמַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה * וְלָשׁוֹן תְּגַמְגֵּם בְּיֵין סְרוּכָה:[32]
וְאִם אֵין הַמְּצָווֹת צְרִיכוֹת כַּוָּנָה * הֲלֹא זֹאת בְּכָל לֵב לְכַוֵּן צְרִיכָה:
לַזֹּאת נִכְתַּב' אוֹת לְהָסִיר מְבוּכָה[33] * וְנִתְקַן כְּלִי זֶה לְהַחֲזִיק בְּרָכָה:

---

[32] רבינו מזהיר על ברכת המזון בישוב הדעת לאחר שתיית יין בסעודה, וזה המקום להביא מעשה שפלטו חמורות, רבר זה יין בכחי לעשות כמתכוונתו". (ספר זור דעה ח"ק עמ' שלב מות ב).
שמעתי כי הגה"ק מקמנז יושב בכל יום במסיבת חסידים על שלחנו, ובשעת סעודה שותה שכר שעורים המובא מאנגליה (אענגליש פאלטר), ואחר ברכת המזון, יקח בחדרו להשיב תשובות להלכה בשאלות המובאות לפניו בכתי לעשות כמתכוונתו". ומאחר שהיה מקמנז זיע"א: סיפר לי הרה"ג מו"ה העשל וואלערשטיין ז"ל נפלט על מרן הגאון הדברי חיים מקמנז זיע"א: סיפר לי הרה"ג מו"ה העשל וואלערשטיין ז"ל האבד"ק ריעשע בעהמ"ס כרם יהושע ושלה יהושע, כי בהיותו פ"ק בלבוב אצל הגאון ר' יוסף שמוב [נאטענזאהן] זצ"ל בע"ס שוחט ומשיב, ומפרשי היס וכו', ואמר להגאון כי יסע על ר"ה לק' שמוב להסתופף בימים הקדושים אצל הרה"ק בע"ס דברי חיים, אמר לו הגאון אבד"ק לבוב: "הנה

[33] נראה דר"ל, לכן נכתבה ברכת המזון במותיות, להסיר מבוכה – היינו שלא יתבלבל.

הַקְדָּמָה אֶל כְּלִי זֶה עַל לוּחַ אֶכְתְּבֶנָּה:
הִנֵּה בָּרֵךְ לָקַחְתִּי וּבָרֵךְ וְלֹא אֲשִׁיבֶנָּה:

בְּרָכָה מֵאֵת ה' וּצְדָקָה תִּהְיֶה לָנוּ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בִּשְׁמוֹ אִישׁ אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ וְאִם הוּא יִתְ' מְקוֹר הַבְּרָכוֹת וְכָל טוֹבוֹת מְמֶּנּוּ עֲרוּכוֹת לְכָל הַמַּעֲרָכוֹת וְיַדַּעְנוּ כִּי אֶת אֲשֶׁר יְבָרֵךְ מְבֹרָךְ וּמִבְּרָכָתוֹ יִבֹּרַךְ כָּל נִצְרָךְ בִּהְיוֹתוֹ שַׁלִּיט בְּעוֹלָמוֹ לַעֲשׂוֹת בּוֹ בִּזְמָמוֹ וְהוּא עֶלְיוֹן נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָא וּלְכֻלָּם יִתֵּן מָנָה אֶת אֲשֶׁר אִנָּה וּלְמָאן דִּי יְצִבִּי יִתְנֶנָּה וְלָכֵן לוֹ נָאֶה לְבָרֵךְ וּמַה יַּעֲנֶה וְיָבֹרַךְ אִישׁ רַב פְּעָלִים וּמַה יְכַבֵּד אִישׁ כָּלֵה וְאוֹבֵד כְּלִי מָלֵא כְּלִמָּה בֵּלּוֹ מִרְמָה וְאָשָׁם כִּי שָׁם צִוָּה ה' אֶת הַ**בְּרָכָה**[34].

בְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹות ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲמַר לָנוּ לַעֲשׂוֹת חֲטִיבָא לִבְלִי נִהְיֶה כִּפוּיֵי טוֹבָה וְשָׁלַח לָנוּ עַל יְדֵי נְעִים זְמִירֵנוּ (תְּהִלִּים סו, ח) בָּרְכוּ עַמִּים אֱלֹהֵינוּ וְאָמַר בִּנְאֻמוֹ לְבָרֵךְ בִּשְׁמוֹ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָא לְהַחֲיוֹת נֶפֶשׁ כָּל חַי אֲשֶׁר בָּזֶה יִהְיֶה אוֹת בֵּין עֵינֵינוּ כִּי הוּא הַמַּשְׁפִּיעַ וַאֲנַחְנוּ מֻשְׁפָּעִים הוּא הַנּוֹתֵן וַאֲנַחְנוּ הַמְקַבְּלִים וְזֹאת הָיְתָה כַּוָּנַת שֵׁם כְּבוֹדוֹ בְּצַוּוֹת אֶל עַם יְדִידוֹ וְצֹאן מַרְעִיתוֹ יָשִׁירוּ תְּהִלָּתוֹ וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדוֹ וּמְרוֹמָם עַל כָּל **בְּרָכָה**[35]:

בְּרָכָה לְרֹאשׁ מַשְׁבִּיר זֶה יוֹסֵף מֵאָה בְּרָכוֹת בְּכָל יוֹם וְאָמְרוּ הוֹגֵי דַּת אָיֹם (בְּרָכוֹת מ, א), עַל בָּרוּךְ ה' יוֹם יוֹם (תְּהִלִּים סח, כ), כָּל יוֹם וְיוֹם תֵּן לוֹ מֵעֵין בִּרְכוֹתָיו. וְתִקְּנוּ לָנוּ רַבָּנִין, בִּרְכַּת הַנֶּהֱנִין, עַל חֲמִשָּׁת הַמִּינִין, וְעַל שְׁאָר גְּוָנִין, וּבְרָכוֹת אֲחֵרוֹת עֲרוּכוֹת לְזִמְנִין וְעִדָּנִין, כַּאֲשֶׁר רָשׁוּם בַּשְּׁעָרִים הַמְצֻיָּנִין. רִשּׁוּמָן נִכָּר, רָאָה

[34] תהלים קלג, ג.

[35] עפ"י נחמיה ט, ה.

מַעֲשֶׂה וְנִזְכָּר. וְעַל הַנִּסִּים וְעַל הַפֻּרְקָן הַכֹּל מְתֻקָּן יַעֲלֶה וְיָבֹא יִשָּׁמַע יִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זֵכֶר צַדִּיק לִ**בְרָכָה**[36]:

בְּרָכָה אַחַת מִן הַתּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה וְדִבֵּר בְּחָזוֹן עַל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן כָּאָמוּר (דְּבָרִים ח, י): וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ יְשֻׁרָאֵל קְדוֹשִׁים בְּתַמָּם, דִּקְדְּקוּ עַל עַצְמָם, עַד כַּזַּיִת וְעַד כַּבֵּיצָה (בְּרָכוֹת כ, ב), וְהָאֵל יִת' מַעֲשֵׂיהֶם רָצָה, וּבָחַר בָּהֶם וּבְדִבְרֵיהֶם, וְנָשָׂא פָּנִים לָהֶם, כָּאָמוּר (בַּמִּדְבָּר ו, כו): יִשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ, הָאֱמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים הַכְּתוּבִים בְּסֵדֶר וְזֹאת הַ**בְּרָכָה**:

בְּרָכָה עַד בְּלִי דַי,[37] עַד שֶׁיִּבְלוּ שִׂפְתוֹתֵיכֶם מִלּוֹמַר[38] מִלָּה בְּמִלָּה, צָרִיךְ כָּל אִישׁ הַמַּבָּעָנָה שְׁפָתָיו תְּהִלָּה. וְדַעַת שְׂפָתָיו בָּרוּר מְלֵּלוּ אוֹת בְּאוֹת, לַעֲלוֹת וְלֶרָאוֹת, וְלֹא יָבֹא לִרְאוֹת בְּבַלַּע אֶת הַקֹּדֶשׁ דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים.[39] וְכַאֲשֶׁר בִּסְעֻדָּתוֹ יָשִׁית עֶדֶר עֵדֶר לְבַדּוֹ מִין אֶת מִינוֹ וְאִישׁ אֶת אִישׁוֹ וּכְאֵשׁ יַבְדִּיל לְגִימָא מִלְּגִימָא לְמַעַן לֹא תִּבְחַר מַחֲנָק נַפְשׁוֹ, כֵּן בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, לֹא יְבָרֵךְ בְּחִפָּזוֹן, כְּבוֹלְעוֹ כָּךְ פּוֹלְטוֹ, רַק לְאַטּוֹ. וְלֹא יֵרָאֶה כְּנוֹשֵׂא מַשָּׂאוֹ עַל כְּתֵפּוֹ, אֶלָּה מִפֶּה וְאֶלָּה מִפֶּה, מְדַלֵּג וּמְקַפֵּץ, כְּעוֹשֶׂה חֻפָּץ, וְלֹא חָפֵץ בִּ**בְרָכָה**[40]:

בְּרָכָה בּוֹ הָאִישׁ הַיָּרֵא וְרַךְ הַלֵּבָב יָשִׂים עַל לִבּוֹ דִּבְרֵי אֵלֶּה דְּבָרִים שֶׁל טַעַם מַעֲשִׂים בְּכָל יוֹם בַּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ פְּרוּסָה גְּדוֹלָה בְּנָפָה בְּעַיִן יָפָה וְאוֹרַח מְבָרֵךְ כְּדֵי שֶׁיְּבָרֵךְ לְבַעַל הַבַּיִת וְכָל הַבְּרָכָה בְּתוֹךְ פִּיו מָן, כַּעֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן[41]. וְכַאֲשֶׁר יַגִּיעַ לְבִרְכַּת בַּעַל הַבַּיִת, וּבְפָרְטָ אִם תִּהְיֶינָה אָזְנָיו קַשׁוּבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָיו, אָז

---

[36] מצלי י, ז.

[37] עפ"י מלאכי ג, י.

[38] עפ"י שבת לב, ב.

[39] כ"ל שלא יבלע את ברכת המזון.

[40] עפ"י תהלים קט, יז.

[41] כ"ל שהמורח מומר את כל ברכת המזון כדרך שקורקוס את עשרת בני המן בנשימה אחת.

יְבָרֵךְ בְּהֶגְיוֹנָיו, וְיֵאוֹרוּ עֵינָיו. וְיִשְׂבַּח אֶת עוֹשֵׂהוּ, הַזָּן אֶת הָאוֹרֵחַ וְאֶת בַּעַל הַבַּיִת, וְתַרְוַיִיהוּ מְשַׁלְחָן גָּבוֹהַּ קָא זָכוּ. וְלָמָּה לֹא יַעֲשֶׂה כֵּן בְּבִרְכַּת הַזָּן אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, אֲשֶׁר הוּא וְהוּא חַיָּבִים בִּכְבוֹדוֹ. אַל יְדַלֵּג בָּאַיִל פִּסֵּחַ[42] כִּמְתַעְתֵּעַ וְהֵבִיא עָלָיו קְלָלָה וְלֹא **בְּרָכָה**[43]:

בְּרָכָה בְּקֶרֶב הָאָרֶשׁ[44] אֲרֶשֶׁת שְׂפָתָיו בָּרוּר מְלֵלוּ[45] יִשָּׂא בְרָכָה[46] טוֹב עַיִן הוּא יְבֹרַךְ (מִשְׁלֵי כב, ט) יְבָרֵךְ כְּתִיב (סוֹטָה לח, ב) עַל הַפֶּה קוֹרֵא וּפוֹשֵׁט כְּאוּגֶּרֶת לְמַעַן תִּהְיֶה אַשְׁגְּרַת לִישָׁנֵיהּ שְׁגוּרָה בְּפִיו אֲשֶׁר לְמַעַן זֶה חִבַּרְתִּי אֲנִי הַדַּל קוּנְטְרֵים זֶה, קְרָאתִיו **כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה**, לִהְיוֹת כָּל אִישׁ שׁוֹרֵר בְּבֵיתוֹ,[47] וְלֹא יֶחְסַר כְּלִי זֶה מִשֻּׁלְחָנוֹ, בַּאֲשֶׁר לֹא יֶחְסַר מִלְּפָנֵי הַשֻּׁלְחָן קַעֲרוֹתָיו וְכַפּוֹתָיו וּמְנַקִּיּוֹתָיו וְכֵלִים הַצְּרִיכִים לַפְּעָדָה, כֵּן לֹא יֶחְסַר תּוֹרַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּיָדוֹ דְּבָרִים הַבָּאִים מֵחֲמַת הַפְּעָדָה, וְעִקַּר הַפְּעָדָה לְהָכִין אוֹתָהּ וְלִסְעָדָה בְּפִרְי ישוה, וּמַרְוֶה גַּם הוּא, יוֹרֶא כָּל הַיּוֹם חוֹנֵן וּמַלְוֶה וְזַרְעוֹ לִ**בְרָכָה**[48]:

---

[42] עפ״י יקעיה לה, ו.

[43] עפ״י ברלשת כז, יב.

[44] עפ״י יקעיה יט, כל.

[45] עפ״י לויב לג, ג.

[46] עפ״י תהלים כל, ה.

[47] לסתר ל, כב.

[48] תהלים לז, כו.

אָמַר הַצָּעִיר וְהַנִּבְזֶה לֹא מִזֶּה בֶּן מִזֶּה הָעֶבֶד **יִשְׂרָאֵל** בכמוהר"ר מֹשֶׁה נַאגַ'ארָה בכמוהר"ר לֵוִי **נַאגַ'ארָה** תנצב"ה:

יְחִיֶּה **הָ**אָדָם **וְ**יַרְבֶּה **ה**וֹנוֹ * שׁוֹם יָשִׂים תָּמִיד נֶגֶד עֵינוֹ * רֹב רַבֵּי רִבְבוֹת גְּמוּלוֹת קוֹנוֹ * אֲשֶׁר יְצָרוֹ וְגַם הֲכִינוֹ * לִהְיוֹת לְאִישׁ הִמְצִיא מִין אֶת מִינוֹ * וּבְמֵעֵי אִמּוֹ הִצְפִּינוֹ * וְלַאֲוִיר הָעוֹלָם הוֹצִיאוֹ מִנְּדָנוֹ * וְעַל שְׁדֵי אִמּוֹ הִבְטִיחוֹ וְהִזְמִינוֹ * וּבֵרֲכָם פְּרֹנְסוֹ וְזָנוֹ * וּבַשָּׂבָע הִשְׂבִּיעַ גְּרוֹנוֹ * וּמֵחוֹלָאִים רָעִים הֵחִישׁ פִּדְיוֹנוֹ * וּבְצָרָתוֹ רָאָה צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְּנוֹ * וּלְקוֹל תַּחֲנוּנָיו הִקְשִׁיב וְהִטָּה אָזְנוֹ * וְאֵלָיו הוֹפִיעַ אוֹר עֶנְגּוֹ * וְחִלְּצָהוּ מִצָּרָתוֹ לְמַעֲנוֹ * וְסָלָה זְדוֹנוֹ וְהֶעֱבִיר עֲוֹנוֹ וּלְאוֹר הוֹצִיא מִשְׁפָּטוֹ וְדִינוֹ * וְעַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר חָנָנוֹ * נָתַן לוֹ תּוֹרָה וּמִצְוֹת וְחֻקֵּי רְצוֹנוֹ * יֹאבַל פְּרִיהֶן בָּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת בִּימִינוֹ * לָעוֹלָם הַבָּא לָשׁוּב לְאֵיתָנוֹ * לְמָקוֹם מִמֶּנּוּ חֻצַּב לְמִקּוֹרוֹ וּמַעֲיָנוֹ * וּכְבָר יוּכַל הָאָדָם בְּגָאוֹנוֹ * בְּשִׁבְיל מִצְוָה אַחַת אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּאוֹנוֹ * לִקְנוֹת בָּהּ חַיֵּי עַד וְיִטַּע אָהֳלֵי אַפַּדְנוֹ * כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם לְבָרְכָה וְזִכְרוֹנוֹ (בפי' המשניות סוף מסכת מכות) * עַל כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת מַאֲרִיכִין אֶת יָמָיו וְנוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ (קדושין פ"א מ"י) הִנֵּה הִנּוֹ * בְּמִצְוָה אַחַת אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּזִמְנוֹ * וּבָהּ יָשִׂים כָּל יָמָיו רַעֲיוֹנוֹ * יַשִּׂיג חַיֵּי עוֹלָם וְגַן עֵדְנוֹ[49] * לָכֵן אֲנִי הַצָּעִיר אָדָם לַהֶבֶל דִּמְיוֹנוֹ * רָאִיתִי לְהַחֲזִיק בְּמִצְוָה זֹאת רְאִיתִיהָ רְפוּיָה בְּיַד קְצָת בְּנֵי אָדָם וְהִיא בִּבְשׁוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם וְיסוֹד בִּנְיָנוֹ[50] * הַבְּרָכָה אַחַת הִיא צָוָה לָנוּ

---

[49] ולחיבת הקודם מעתיק לשונו הקדושה: מיסודות החמונה בתורה שאם קיים האדם מצוה מצות אחת בראוי ושלם בכל תנאיה ודקדוקיה ומכוונין ולא שהה עמה מטרה ממטרות העולם הזה כלל, ולא עשה ודם מחות מצות כרצוי וכהוגן ולא שהה עמה מטרה ממטרות העולם הזה כלל, ולא עשה לשמה מאהבה כמו שביארתי לך, הרי הוא זוכה בה לחיי העולם הבא, לכן אמר ר' חנניה כי מחמת רבוי המצות לו יפסיד שלא יעשה האדם אחת בכל ימי חייו בשלימות ויזכה להשלמות הנפש בזולתו המעשה. וממה שהמורה על היסוד הזה שאלת ר' חנניה בן תרדיון מה מני לחיי העולם הבא, וענהו העונה כלום בא לידך מעשה, כלומר האם נזדמן לך עשיית מצוה לרוץ, ענה לו שנזדמנה לו מצות לקחה בתכלית השלמות האפשרית, וזכה בה לחיי העולם הבא. ופירוש הפסוק ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר.

[50] וכעין זה כתב הגאון היעב"ץ בסידורו (כסף צן בית ל"ה יד ח): אמר יעקב: ליסו"ל מוסד מני לריך, עת לקנל ועת להחריך. כי היה דבר ה' בלבי כאש בוערת בלבל לא אוכל (ירמיה כ, ט),

הָאֵל עַל יְדֵי מֹשֶׁה נֶאֱמָנוֹ * לְהָרִיק לָנוּ בִּרְכָתוֹ מִשְּׁמֵי מְעוֹנוֹ * מִי זֶה הָאִישׁ יְרֵא ה' הוּא עָדֵינוּ * וְלָקַח הוּא וּשְׁבֵנוּ * כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה וְכַרְמֶל בְּצִקְלוֹנוֹ[51] * וְיָשִׂים אוֹתוֹ בְּבֵיתוֹ וּבְמִלּוֹנוֹ * וְעַל שֻׁלְחָנוֹ לְבָרֵךְ אֶת בִּרְכַּת מְזוֹנוֹ * בְּפִיו וּבְשָׂפָתָיו וּבַלְשׁוֹנוֹ * וכוין פְּתִיחִין לוֹ בְּכַוָּנָתוֹ וְהֲגָיוֹנוֹ * וְהָיָה סָחָרוֹ וְאֶתְנַנּוֹ * אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינוֹ * וּבְשִׂמְאוֹלוֹ עֹשֶׁר וְכָבוֹד וְרֹב קִנְיָנוֹ * וְיִזְכֶּה לוֹ וְלִבְנוֹ וּלְנֶכְדּוֹ וּלְנִינוֹ:

בלשוני **לברכת המזומנים** ברומו **של עולם** ובני מלכ מזלזלים בהם (ברכות ו, ב), הם ברכת המזון שיסדו חותנו הרשקוניס וכו'. ע"ש.

[51] עפ"י מלכים ב' ד, מב.

הַפֶּרֶק הָרִאשׁוֹן

בְּבֵאוּר מַהוּת הַבְּרָכָה וְטַעַם עִנְיָנָהּ:

אָמַר הַכּוֹתֵב: אַנְשֵׁי הַשֵּׁם אֲשֶׁר מֵעוֹלָם, נָבְכוּ וְתָהָה עַיִן שִׂכְלָם, עַל מַהוּת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר יְבָרְכוּ הֲמוֹן לְאֵל נֶעֱלָם, לֹא יְצֵיר וְלֹא יַעֲלֶה עַל לֵב לְעוֹלָם. אֲשֶׁר בִּשְׁלָמָא אָדָם לְהֶבֶל דָּמָה שֶׁתְּאֵב וְכוֹסֵף וְעֵינָיו תְּלוּיוֹת אֶל הַשְׁלֵמִיוּת וְאֶל כָּל שְׂכִיוֹת הַהֶחְמְדָה כְּעֹשֶׁר וְכָבוֹד וּבָנִים וְאֹרֶךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים - נְבָרֵךְ לוֹ שֶׁיִּשְׁלַם בַּדָּבָר הֶחָסֵר אֵלָיו מִכָּל אֵלּוּ. אֲבָל לְבַעַל הַשְׁלֵמִיוּת בְּלָם יִתְבָּרַךְ מַה דְּמוּת בְּרָכָה תַּעַרְכוּ לוֹ וַהֲרֵי הוּא שָׁלֵם בְּכָל הַשְׁלֵמִיוּת וְכָל שְׁלֵמוּת מִמֶּנּוּ נֶאֱצָל אֶל כָּל נִבְרָא תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם וְכָל אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם מֵאוֹרוֹ לָקְחוּ לָהֶם קַרְנֵי'.

אָמְנָם לְקָרֵב אֶל הַשֵּׂכֶל הָאֱנוֹשִׁי עִנְיָן זֶה נָחוּד חִידָה וְנִמְשָׁל מָשָׁל אֶל מֶלֶךְ רַב וְתַקִּיף מוֹשֵׁל בַּבַּפָּה וְיָדוֹ תַּקִּיפָה וְאֵין מֶלֶךְ דּוֹמֶה אֵלָיו בְּיָפְיוֹ וְגָדְלוֹ בְּכָל מַלְכֵי הָאֲדָמָה וְהָיָה לוֹ בְּכָל מַלְכוּתוֹ בֵּן רַךְ וְיָחִיד וְאַהֲבַת נַפְשׁוֹ אֲהֵבוֹ וְהָיָה רוֹצֶה לְהַעֲנִיק לוֹ וּלְהַתְשִׁיר אֵלָיו כָּל מִכְמָנָיו וְאוֹצָרָיו מֵאַהֲבָתוֹ אוֹתוֹ אֲבָל לֹא הָיָה בְּיָדוֹ יְכֹלֶת כִּי בֶן יְסֵד הַמֶּלֶךְ מֵעוֹדוֹ שֶׁלֹּא יֵתֵן לְשׁוּם אָדָם שׁוּם מַתָּנָה אִם לֹא יִהְיֶה רָאוּי אֵלָיהָ לְפִי כִּשֶׁר מַעֲשָׂיו וְיֹשֶׁר פְּעֻלּוֹתָיו וְהִנֵּה אֵין סָפֵק כִּי מֶלֶךְ כָּזֶה עֵינָיו כַּלּוֹת אָל בְּנוֹ יְדִידוֹ מָתַי יַעֲשֶׂה פְּעֻלָּה הֲגוּנָה לְשֶׁיִּתֵּן אֵלָיו מַתָּנָה מְעֻלָּה תְּמוּרָתָהּ וְיִשְׂמַח לִבּוֹ יוֹתֵר מִבְּנוֹ בְּקַבָּלָתָהּ. כֵּן מֶלֶךְ חַי הָעוֹלָמִים בְּחָכְמָה יָסַד אֶרֶץ וּבָרָא הָעוֹלָם לַחֲלֹק מִכְּבוֹדוֹ לְכָל בְּרוּאָיו וְהֶפְצוֹ וּמַאֲוָיו לְהַשְׁפִּיעַ שִׁפְעַת יְפַעַת טוּבוֹ אֶל יְצוּרָיו וְאֶל מַעֲשֵׂה יָדָיו וְהָרַע בְּעֵינָיו הוּא בְּהֵעָצֵר הַשֶּׁפַע הַלָּז כִּדְאִיתָא בגמ' בְּתַעֲנִיוֹת (ח, א): אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: מַאי דִּכְתִיב (דְּבָרִים יא, יז): וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר בְּשָׁעָה שֶׁהַנְּשָׁמִים נֶעֱצָרִין מִלְּהוֹרִיד טַל וּמָטָר, דּוּמָה לְאִשָּׁה שֶׁחוֹבֶלֶת וְאֵינָהּ יוֹלֶדֶת וְכוּ' כַּאֲשֶׁר כָּתַבְתִּי מַאֲמָר זֶה בְּאֹרֶךְ בְּסֵפֶר **מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל** אֲשֶׁר לִי בִּסְאָה ט"ל.

אָמְנָם כְּלַל בְּאוּר הַמַּאֲמָר הַלָּזוֹ הוּא שֶׁכְּשֵׁם שֶׁהוּא יִת' מַשְׁעִיעַ וּמַשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן[52] בְּרָכָה וּנְדָבָה כֵּן בָּרָא אֶת הַשָּׁמַיִם מַשְׁפִּיעִים שֶׁיַּשְׁפִּיעוּ גַּם הֵם בַּתַּחְתּוֹנִים וְהֵן הֵמָּה צְנוֹרוֹת לְהוֹרִיד הַהַשְׁפָּעָה מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה וְהַחוֹטֵא יְאַבֵּד טוֹבָה הַרְבֵּה כִּי יִמְנַע הַהַשְׁפָּעָה הַהִיא וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (אֵיכָה רַבָּה א, לז) עַל צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי (דְּבָרִים לב, יח) כְּבָיכוֹל שֶׁמַּתִּישִׁין כֹּחַ גְּבוּרָה שֶׁל מַעְלָה[53] וְכָל שֶׁכֵּן הָאֶמְצָעִים אֲשֶׁר בֵּיני וּבֵיני תִּהְיֶ' מְלַאכְתָּם בְּטֵלָה כְּמוֹ הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַמַּלְאָכִים הַמְמֻנִּים עַל כָּל הַמִּדּוֹת הַמַּשְׁפִּיעוֹת בָּעוֹלָם חֶסֶד וְרַחֲמִים אֲשֶׁר יִהְיוּ בְּטֵלִים.[54] וְלָזֶה הִמְשִׁילָם לְאִשָּׁה שֶׁהִיא חוֹבֶלֶת וְאֵינָהּ יוֹלֶדֶת כִּי לֹא תִמְצָא מָנוֹחַ עַד אֲשֶׁר הִמְלִיטָה זָכָר אוֹ נְקֵבָה.[55]

וְאָתָּאן לְמַה שֶׁהֲיִינוּ בּוֹ כִּי הָקָבָ"ה יִתְאַב אֶל יֵשׁ פְּעָלַת הָאָדָם לְשֶׁתְּשַׁלֵּם הַשְׁפָּעַת טוּבוֹ בּוֹ כַּאֲשֶׁר עַל זֶה הֶשְׁתַּת הָעוֹלָם וְזֶהוּ פִּי' אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַה' (וַיִּקְרָא א, ט) וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י נַחַת רוּחַ שֶׁנַּעֲשָׂה רְצוֹנִי[56] עַל כַּוָּנָה זוֹ לֹא עַל הַפְּעֻלָּה עַצְמָהּ שֶׁנַּעֲשֵׂית כְּמִצְוָתוֹ, אֶלָּא עַל הַטּוֹב הַנִּמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ, אֲשֶׁר הוּא עָצָם רְצוֹנוֹ כָּאָמוּר'. וְיֵשׁ לִי סִיּוּעַ לָזֶה מִדִּבְרֵי רַז"ל, כִּדְרִאיתָא בִּבְרָכוֹת פֶּרֶק קַמָּא (ז, א), אָמַר רַבִּי יְשָׁעְיָאל בֶּן אֱלִישָׁע: פַּעַם (אַחַת) [אֶחָת] נִכְנַסְתִּי לְהַקְטִיר קְטֹרֶת לִפְנֵי לְפָנִים, וְרָאִיתִי אֲבַתְרִיאֵל יָהּ הַשֵּׁם צְבָאוֹת יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא. וְאָמַר לִי: יְשָׁעְיָאל

---

[52] עפ"י תהלים קמה, טז.

[53] וז"ל רבינו ז"ל במקום יקרעל (סמה יג עמ' רפז): ולזולי לכבות על עוונותינו מאד מתיאשין כהו אל מעלה מלהרלוותו עזוז ונפלאותיו לעיני כל הגוייס.

[54] כ"ה במקום יקרעל (סמה טל עמ' תקלח).

[55] וראה עוד לרבינו ז"ל אם (סמה מ עמ' תריג) על הפסוק מלאכי אלוס מר יבכיון (ישעיה לג, ז), וזת"ל: והטעם, שהתעוררו מעמם להיות שכל עוד שהאדם מחזיק במידה לחת למטה מחזיק כהה למעלה. וכשעזבה בהפך מתיק כהה וכו'. והטעם מבואר, לפי שנותנים מקום שיפגיע עליהם השי"ת ויעשה נסיס ונפלאות, ומרואה כהו לעיני הכל. ובהיפך מזה ילו וכו'. וכן כיוצ"ב המלאכים הממונים על המדות החשובות האלו יודעים הכל, ואותה מזה שדבר דוב בני אדם להכשל בה דומגת כי תתמעט כהה, כדבר שאמר מלאי אלוס מר יבכיון, כי אין אלוס ומלאכתם בטלה, ולא תהו בדאם וכן כלם. עכת"ד.

[56] בדש"י לפנינו: נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה לרוני.

בְּנִי בָּרְכֵנִי. אָמַרְתִּי לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁיִּכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ, וְיִגּוֹלּוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ, וְתִתְנַהֵג עִם בָּנֶיךָ בְּמִדַּת הַחֶסֶד וּבְמִדַּת הָרַחֲמִים, וְתִכָּנֵס לָהֶם לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין. וְנִעְנַע לִי רֹאשׁוֹ. מַאי קמ"ל, בִּרְכַּת הֶדְיוֹט אַל תְּהִי קַלָּה בְּעֵינֶיךָ. ע"כ.

הֵן אֱמֶת, כִּי בְּבֵאוּר מַאֲמָר זֶה נָבְכוּ אַנְשֵׁי הַשֵּׁם מְצוּקֵי אֶרֶץ כְּהָרַשְׁבָּ"א זַ"ל (בפי' הַהַגָּדוֹת (כָּאן) ובתשו' ח"ה סי' נא) וְזוּלָתוֹ (רַבֵּנוּ בְּחַיֵּי בס' כַּד הַקֶּמַח עֵרֶךְ בְּרָכָה). אָמְנָם, אָנוּ מַה שֶּׁנִּרְאֶה לָנוּ בְּבֵאוּר מַאֲמָר זֶה, הוּא מַה שֶּׁהִקְדַּמְנוּ קֹדֶם זֶה, שֶׁכְּבָר יִצְדַּק לְבָרֵךְ לָאֵל יִת' לְשֶׁתְּשֻׁלַּם כַּוָּנָתוֹ שֶׁיִּהְיוּ הַבַּעֲלֵי בְּחִירָה אֲשֶׁר בָּרָא בּוֹחֲרִים בַּטּוֹב לְשֶׁיַּשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם בְּיָדוֹ הַמְלֵאָה וְהָרְחָבָה וְיִצְדַּק הַבְּרָכָה בִּפְרָט אֲשֶׁר כָּזֶה שֶׁאֵינוֹ בְּיָדוֹ וּבִרְשׁוּתוֹ כְּמַאי דְּאָמְרִינַן (בְּרָכוֹת לג, ב): הַכֹּל בִּידֵי שָׁמַיִם חוּץ מִיִּרְאַת שָׁמַיִם וּקְרוֹבִים דִּבְרֵי אֵלֶּה לְמַה שֶּׁפֵּרֵשׁ בּוֹ הָרַב כמהר"ר יַעֲקֹב ן' חָבִיב זַ"ל (בְּעֵין יַעֲקֹב בְּפֵי' הַכּוֹתֵב (שָׁם, ד"ה בְּאַגָּדָה זו)) יֹאמַר: וּמַה שֶּׁבֵּרַרְתִּי אֲנִי לְעַצְמִי בַּהֲבָנַת עִנְיָן זֶה הוּא כִּי פֵּרוּשׁ בְּרָכָה הוּא שָׁוֶה בַּכֹּל וְטַעַם הַהֶבְדֵּל נִמְשָׁךְ מֵחִלּוּף הַנּוֹשְׂאִים כְּפִי מַדְרֵגַת הַמְבָרֵךְ וְהַמִּתְבָּרֵךְ רְצוֹנִי לוֹמַר כִּי כְּמוֹ שֶׁבִּרְכַּת הַשֵּׁם עַל בְּרוּאָיו הַכַּוָּנָה פֹּה שֶׁהוּא יִת' אֲשֶׁר בְּיָדוֹ הַכֹּל מְמַלֵּא חֶסְרוֹנֵנוּ וּמַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ כָּל הַטּוֹבָה כִּי זֶהוּ מַה שֶּׁיֵּאוֹת כְּפִי שְׁלֵמוּתוֹ לְהַשְׁפִּיעַ לְהוֹעִיל לְזוּלָתוֹ כֵּן צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מִפִּי הַגְּבוּרָה (דְּבָרִים ח, י): וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וְגוֹמ' הַכַּוָּנָה בָּזֶה שֶׁנִּקְבַּע בִּלְבָבֵנוּ אֱמוּנָה קַיֶּמֶת וְנֹאמַר לְפָנָיו יִת' אֵין לָנוּ עוֹזֵר וְסוֹמֵךְ אֶלָּא אַתָּה וּבִלְעָדֶיךָ אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם אֲפִלּוּ שָׁעָה אַחַת וְיִתְלַוֶּה לָזֶה גַּם כֵּן אֱמוּנַת הַבִּטָּחוֹן בַּחֲסָדָיו יִת' שֶׁהִיא שֶׁעָמְדָה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ וְלֹא כַּחֲטָאֵינוּ יַעֲשֶׂה לָנוּ וְעַל זֹאת הָאֱמוּנָה הַתְּקוּעָה בִּלְבָבֵנוּ וְהַגָּדָתָהּ לְפָנָיו יִת' בְּפִינוּ וּבִשְׂפָתֵינוּ יִצְדַּק עַל דֶּרֶךְ הַשִּׁלּוּחַ לְכַנּוֹת לָהּ שֵׁם בְּרָכָה כִּבְיָכוֹל שֶׁאָנוּ מְבָרְכִים לְהַקָּבָּ"ה וְהוּא בָּרוּךְ מִמֶּנּוּ כֵּיוָן שֶׁהַכֹּל צְרִיכִין אֵלָיו וְהוּא אֵינוֹ צָרִיךְ מֵאִתָּנוּ שׁוּם דָּבָר רַק מַה שֶּׁחִיֵּב שְׁלֵמוּתוֹ לְהַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ בְּכָל הַטּוֹב וְהַשֶּׁפַע הַזֶּה נִמְנַע לָבוֹא אֶצְלֵנוּ זוּלָתִי בִּהְיוֹת בָּנוּ הַהֲכָנָה הַנִּזְכֶּרֶת וְהוּא שֶׁנִּהְיֶה קַיָּמִים בֶּאֱמוּנָה וִידִיעָה זוֹ וְגַם לִזְכֹּר בְּפִינוּ זֹאת הַפִּנָּה. הֲרֵי נִמְשָׁךְ מִזֶּה כִּי בְּאֶמְצָעוּתָהּ תִּתְקַיֵּם תְּשׁוּקָתוֹ יִת' הַנִּפְלָא' לְהַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ וּלְהוֹעִיל אוֹתָנוּ בְּכָל

הַטּוֹב וְכִבְיָכוֹל נוֹכַל לְכַוֵּנוֹת לוֹ שֵׁם בָּרוּךְ מִפִּינוּ עִם הֱיוֹתוֹ מְבֹרָךְ מִצַּד עַצְמוֹ. וְזוֹ כַּוָּנָה רְאוּיָה בְּפִי' בָּרְכוּ אֶת ה' הַמְבֹרָךְ וְגַם בַּעֲנִיַּת בָּרוּךְ ה' הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד לְרָמֹז שֶׁעִם הֱיוֹת שְׁגִּקְרָ' בָּרוּךְ מִפִּינוּ וּבְשִׁפָּתֵנוּ הֲלֹא הוּא המבירך מִצַּד עַצְמוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. [עכ"ל].

וְאָתָאן לְפִי' מַאֲמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בֶּן אֱלִישָׁע כִּי כַּאֲשֶׁר הָיָה הוּא כֹּהֵן נִכְנַס לְהַקְטִיר קְטֹרֶת לִפְנֵי לְפָנִים, וְהִשִּׂיג בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁהַב"ה הָיָה חָפֵץ בַּעֲבוֹדָתוֹ. וְאוּלַי אֶפְשָׁר בְּמַה שֶׁרָאָה אָז גִּלּוּי שְׁכִינָה מַה שֶׁלֹּא רָאָה מִקַּדְמַת דְּנָא וז"ש: **פַּעַם אַחַת** ר"ל פַּעַם אַחַת הָיְתָה וּפִרְסָמָהּ לוֹמַר שֶׁנִּתְרַצָּה בַּעֲבוֹדָתוֹ וּמִלְבַד עֲבוֹדַת הַקְּטֹרֶת אֲשֶׁר הַקְּטִיר לְפָנָיו גְּדֻלָּה תְּשׁוּקָתוֹ שֶׁיִּתְפַּלֵּל לְפָנָיו כַּאֲשֶׁר בַּקָּרְבָּנוֹת שֶׁטָּעוּנִין שִׁירָה וְזִמְרָה וְעַל זֶה יֵבֵנָּה בְּרָכָה לְפָנָיו ית' עַל דָּרֶךְ שֶׁכָּתַבְנוּ וְקַיָּם מִצְוָתוֹ מִיָּד וְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו. וְזֶהוּ אוֹמְרוֹ: **יִשְׁמָעֵאל בְּנִי בָּרְכֵנִי** כְּלוֹמַר אַף עַל פִּי שֶׁאַתָּה בְּנִי וְלֹא יִתָּכֵן הַבֵּן לְבָרֵךְ אֶת הָאָב כִּי אִם הָאָב אֶת הַבֵּן מִכָּל מָקוֹם בָּרְכֵנִי וְלָזֶה לֹא אָמַר אָמַרְתִּי לוֹ אֶלָּא **אָמַרְתִּי לְפָנָיו** שֶׁהוּא הַשָּׁבַח הַלָּז מְכֻוָּנָה בִּלְשׁוֹן בְּרָכָה וְאָמַר **וְנִעֲנַע לִי רֹאשׁוֹ** שֶׁהַכַּוָּנָה בָּאָה לוֹמַר לְךָ בְּדֶרֶךְ מָשָׁל שֶׁרָמַז לוֹ שֶׁקִּבֵּל תְּפִלָּתוֹ. וְאָמַר עוֹד: **מקמ"ל שֶׁלֹּא תְּהֵא בִּרְכַּת הֶדְיוֹט קַלָּה בְּעֵינֶיךָ** יִרְצֶה שֶׁאִם לְקַבָּלַת הַקְּטֹרֶת בִּלְבַד לֹא הָיָה צָרִיךְ לְנַעְנוּעַ רֹאשׁ כִּי זֶה כְּבָר נִתְאַמֵּת אֵלָיו אִם בִּנְבוּאָה אִם לְגִלּוּי שְׁכִינָה בָּאֱמוּר. אָמְנָם נַעְנוּעַ רֹאשׁ הוּא לְלַמֵּד שֶׁהַב"ה חָפֵץ בִּבְרִכַּת הֶדְיוֹט.

וּבָזֶה עָמַדְנוּ עַל אֲמִתַּת כַּוָּנָתֵנוּ, שֶׁהוּא ית' בָּרוּךְ מִפִּינוּ. וְאֵין פֵּרוּשׁ זֹאת הַבְּרָכָה הוֹדָאָה בִּלְבַד, אֶלָּא שְׁתֵּיהֶן כְּאַחַת, הוֹדָאָה וּבְרָכָה. וְהִנֵּה מִלַּת בָּרוּךְ שָׁם תֵּאֹר לוֹמַר שֶׁהוּא מְבֹרָךְ וּמַרְבֶּה כָּל הַטּוֹבוֹת אַךְ קַיָּם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל מִצְוָתוֹ ית' שֶׁאָמַר לוֹ בָּרְכֵנִי כַּאֲשֶׁר הִתְפַּלֵּל בִּלְשׁוֹן תְּפִלָּה וְלֹא אָמַר בִּלְשׁוֹן בְּרָכָה וְאִם לֹא הָיְתָה הַתְּפִלָּה בְּרָכָה אֵיךְ נַעֲנַע רֹאשׁוֹ וְהוֹדָה לִדְבָרָיו אֶלָּא וַדַּאי מַשְׁמָע שֶׁהַתְּפִלָּה הִיא הַבְּרָכָה וְהַשְׁאֵלָה לְפָנָיו ית' שֶׁיְּרַחֵם עָלֵינוּ וְשֶׁיִּכְבְּשֵׁם לָנוּ לִפְנִים מֵהַשּׁוּרָה לְהַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ כְּפִי שְׁלֵמוּתוֹ זֹאת הִיא בְּרָכָה אֵלָיו ית'. וְאִם הִיא בִּרְכַּת הֶדְיוֹט הֲנֵה הִיא

רַבַּת הַמַּעֲלָה לִפְנֵי אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם בֵּינָן שֶׁמְּמָנָּה נִמְשָׁךְ קִיּוּם תְּשׁוּקָתוֹ הַנִּפְלָאָה לְהַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ וְעַל אַפָּן זֶה נִתְבָּאֵר לִי מאמ' בִּבְרָכוֹת (לה, ב) אָמַר ר' חֲנִינָא בַּר פַּפָּא: כָּל הַנֶּהֱנֶה מִן הָעוֹלָם הַזֶּה בְּלֹא בְּרָכָה כְּאִלּוּ גּוֹזֵל לְהַקָּבָ"ה וְלִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי כח, כד): גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְאוֹמֵר: אֵין פֶּשַׁע חָבֵר הוּא לְאִישׁ מַשְׁחִית. זֶה הַמַּאֲמָר יוֹרֶה בְּעָצֶם וְרֹאשׁוֹנָה מַה שֶּׁאָמַרְנוּ מִי כְּשֶׁאֵינוֹ מְבָרֵךְ גּוֹזֵל וּמוֹנֵעַ עָצֶם הַתְּשׁוּקָה אֲשֶׁר לָאֵל ית' לְהֵיטִיב אֵלֵינוּ וְגַם מוֹנֵעַ בַּר וּמְחָיָה וְטוֹבָה מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְבִלְתִּי הַשְׁפִּיעַ עָלֶיהָ הַטּוֹבוֹת וְאוֹמֵר בְּלִבּוֹ שֶׁאֵין פֶּשַׁע שֶׁהֵרֵי לֹא חָטָא בְּמִפְעָל וַעֲשִׂיָּה אֶלָּא שֵׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה שָׁאנִי. וְלָזֶה הִמְשִׁילוּ לִירָבְעָם בֶּן נְבָט שֶׁהִשְׁחִית אֶת יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם כְּלוֹמַר אַף עַל פִּי שֶׁיֵּרָאֶה שֶׁאֵין פֶּשַׁע הִנֵּה בֶּאֱמֶת יְצִדַּק לְהַשְׁוּוֹתוֹ עִם מִי שֶׁפָּשַׁע בְּקוּם עֲשֵׂה. הָרָצוֹן בָּזֶה אַף עַל פִּי שֶׁשְּׁנֵי מִינֵי הַפֶּשַׁע אֵינָם שָׁוִים הַנִּמְשָׁךְ מֵהֶם הוּא שָׁוֶה לְכָל פְּרָטָיו כִּי בְּמוֹ שֶׁיִּרְבָּעָם הִשְׁחִית טוֹבָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמָנַע מֵהֶם הַשְׁפָּע' טוֹבָה, כֵּן זֶה בְּמִנַּע בִּרְכָתוֹ מוֹנֵעַ בְּרָכָה מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

וְקָרוֹב לָזֶה פֵּרֵשׁ רַבֵּנוּ בְּחַיֵּי זַ"ל (דְּבָרִים ח, י וע"ע בְּבַד הַקֶּמַח עֵרֶךְ בְּרָכָה) עַל מא' (יָבָמוֹת סד, א) שֶׁהַקָּבָ"ה מִתְאַוֶּה לִתְפִלָּתָן שֶׁל צַדִּיקִים עַל דֶּרֶךְ זֶה כִּי עַל יְדֵי תְּפִלָּתָן הִיא הַבְּרָכָה הנז' מוֹרִיד הַב"ה שִׂפְעַת טוּבוֹ בְּעוֹלָם אֲשֶׁר זֹאת הִיא תְּשׁוּקָתוֹ וְעַל זֶה הַזְהִירָנוּ (דְּבָרִים ח, י): וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ הָרָצוֹן בַּפָּסוּק הַלָּז שֶׁעַל יְדֵי שֶׁתְּבָרֵךְ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ הוּא סִבָּה שֶׁתֹּאכַל וְתִשְׂבַּע אֲשֶׁר זֹאת הִיא תְּשׁוּקָתוֹ לְהַשְׁבִּיעַ לְכָל חַי וּלְהַשְׁפִּיעַ מִטּוּבוֹ. וְזֶה פִּי' נָכוֹן בַּפָּסוּק מַסְכִּים עִם כַּוָּנָתֵנוּ וּבְזֶה הַפֶּרֶק עָמַדְנוּ עַל כַּוָּנָתֵנוּ שֶׁהוּא ית' בָּרוּךְ מִפִּינוּ וְחֶפֶץ בִּבְרָכוֹתֵינוּ לְהֵיטִיב אֵלֵינוּ.[57]

[57] הבט נז ולמה להגה"ק בעל לקוטים חכמה בשער הקדושה (סוף פרק טו), וזת"ל: ובענין ברכת המזון, לזוי שיזכור כשיברך, שהוא מקייים בזה מצות עשה וכו'. ויברך בילמה ומהבה, כלומר כל המצות הלריכות ילמה ומהבה. וילמה – פירשנו במקומו, למלחל למתריה למיהו רב ושליט וכו'. ומהבה – הוא שיזכור החסד הגדול שעשה עמו השם, ושהטיב עמו להכין לו פרנסתו מע"פ שלא היה לזוי לכך מלד עוטותיו. והיינו מומרו: הזן לת העולם בטובו בחן בחסד ובלחמים וכו', ל"ל

הַפֶּרֶק הַשֵּׁנִי

יִתְבָּאֵר בּוֹ טַעַם לִבְרָכָה זוֹ אֲשֶׁר צִוָּנוּ הָאֵל יתּ' אַחַר הַמָּזוֹן יוֹתֵר מִכָּל שְׁאָר בְּרָכוֹת. גַּם נִבְאַר בּוֹ לְשׁוֹן הַבְּרָכוֹת שֶׁנִּכְנָסוֹת לְנוֹכֵחַ בָּרוּךְ אַתָּה, וְיוֹצְאוֹת שֶׁלֹּא לְנוֹכֵחַ בֶּאֱמוֹר אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ וְלֹא אָמַר אֲשֶׁר קִדַּשְׁתָּנוּ.[58] אָמְנָם נֹאמַר טַעַם לַקּוֹדֶם כַּאֲשֶׁר נַרְגִּישׁ בְּלִשְׁנָא דִּקְרָא שֶׁאָמַר (דְּבָרִים ח, י): וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ כִּי מַה שַּׁיָּךְ לְשׁוֹן שְׂבִיעָה כָּאן לֵימָא וְאָכַלְתָּ וּבֵרַכְתָּ כִּי בֵן תִּקְּנוּ חֲכָמִים וְדִקְדְּקוּ עַד בַּוַּיִת וְעַד כַּבֵּיצָה. אָמְנָם נֹאמַר שֶׁכַּוָּנָתוֹ יתּ' לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל וְלִגְדֹּר לָהֶם גָּדֵר לְבַל יֵצְאוּ חוּץ מִיִּרְאָתוֹ וּבִפְרָט בִּזְמַנִּים אֲשֶׁר הֵם מְעֻתָּדִים לָצֵאת מֵהַהֶקֵּשׁ[59] וּכְמוֹ שֶׁאָמַר הַכָּתוּב (דְּבָרִים ח, יב): פֶּן תֹּאכַל וְשָׂבָעְתָּ וּבָתִּים טֹבִים תִּבְנֶה וְיָשָׁבְתָּ וּבְקָרְךָ וְצֹאנְךָ יִרְבְּיֻן וְכֶסֶף וְזָהָב יִרְבֶּה לָּךְ וְכֹל אֲשֶׁר לְךָ יִרְבֶּה וְרָם לְבָבֶךָ וְשָׁכַחְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וְגו' וְאח"כ יֹאמַר כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה.[60] וְאָמְרוּ בַּגְּמָרָא (בְּרָכוֹת

---

[58] עי' להרמב"ן בתחו' ח"ה סי' בן. ולהרמב"ן (שמות טו, כו). ולרבינו בחיי (שם). ולמהר"ם רקאנטי (שם). וכספר נפש החיים (שער ב פרק ג). וכספר יד הקטנה (לף רז), הוב"ל בלוקל התפלות ח"ו (לף יח ע"ב). וכספר פתוחי חותם (פרשת לכה ד"ה לו יאמר).

[59] לע זכיתי להבין דבריו הקדושים, ואולי כ"ל, נאמר "ואכלת ושבעת" ונאמר "ושבעת וגו' ורם לבבך ושכחת", והן הם הזמנים היוצאים מן ההיקש של "ושבעת". ולכ"ע.

[60] לך נע רלה להגה"ק המלוב"ן מרן מציר יעקב מביתאילאי זיע"א בספרו הבהיר פיתוחי חותם עה"פ (דברים ח, יב): "פן תאכל ושבעת וגו'", וזת"ל: ויש לע הזכיר ברכה כמו שאמר למעלה (פסוק י): "ואכלת ושבעת וברכת". והטעם, מפני שהברכה הנאמרה למעלה, נאמרה לענין הכונה שיכוין בברכות ובתפילה, דהיה הנקראת ברכה כתקנה. אבל האוכל כבהמה, ואוכח הם בשעת אכילה, וגם ברכתו משפה ולחוץ, אמת שנשים מלומדה, ברכה זו אינה ברכה, ואינה עולה בשם,

לב, א): אֵין אֲרִי נוֹהֵם מִתּוֹךְ קֻפָּה שֶׁל תֶּבֶן אֶלָּא מִתּוֹךְ קֻפָּה שֶׁל בָּשָׂר וְעַל זֶה יֹאמַר וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ הַמְּרִידָה וַעֲזִיבַת הַבּוֹרֵא ית' לָזֶה יֹאמַר וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ וְתוֹדֶה שֶׁלֹּא כְּחָכָךְ וְעֹצֶם יָדְךָ הִיא הַנּוֹתֵן לְךָ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חַיִל וְלָזוּן אֶת עַצְמְךָ אֶלָּא כְּחוֹ ית' הוּא הַזָּן וּמְפַרְנֵם לַכֹּל.[61]

עוֹד רְאָיָה לְמַה שֶּׁהִנַּחְנוּ שֶׁמִּן הַדִּין הָיָה שֶׁנַּחְמִיר בִּבְרָכָה זוֹ כְּמוֹ בַּתְּפִלָּה שֶׁאָמְרוּ (עֲרוּבִין סד, א) שָׁתוּי אַל יִתְפַּלֵּל כו' וְשֶׁלֹּא לְאָמְרָהּ בְּשִׁכְרוּת שֶׁהַרֵי בְּכַמָּה דְּבָרִים הִיא יוֹתֵר חֲמוּרָה מֵהַתְּפִלָּה כְּמוֹ שֶׁאָנוּ עֲתִידִין לְבָאֵר (לְקַמָּן פ"ד ד"ה וְרָאִיתִי). וַהֲרֵי הַתְּפִלָּה נֶאֶמְרָה עִם הַשִּׁכְרוּת כְּרְאִיתָא בְּעֲרוּבִין (סה, א) עַל פָּסוּק (אִיּוֹב מא, ז) גַּאֲוָה אֲפִיקֵי מָגִנִּים סָגוּר חוֹתָם צַר אָמַר ר' חֲנִינָא הַמַּפִּיק מָגֵן בְּשָׁעַת גַּאֲוָה וּפֵרוּשׁוֹ הַמַּעֲבִי' בִּתְפִלָּה מָגֵן אַבְרָהָם שֶׁאֵינוֹ אוֹמְרָהּ בְּשָׁעַת גַּאֲוָה שֶׁהוּא שִׁכְרוּת חוֹתְמִין וְסוֹגְרִין צָרוֹת שֶׁלֹּא יָבֹאוּ עָלָיו.[62] וְאָמְרִינַן שָׁם קְרֵם זֶה (סד, א): אָמַר רָבָא בַּר רַב הוּנָא: שָׁתוּי אַל יִתְפַּלֵּל וְאִם הִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ תְּפִלָּה שִׁכּוֹר אַל יִתְפַּלֵּל וְאִם הִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ תּוֹעֵבָה. וְאִם בֵּן לָמָּה הֻתְּרָה הָרְצוּעָה בָּאן בִּבְרַכַּת הַמָּזוֹן לְאָמְרָהּ שָׁתוּי יַיִן.

ומיון זה כח לעשות שום פעולה, לפיכך לא הזכיר כאן ברכה, רק אמר "פן תאכל ושבעת", להיינו שתשכח את השם, אז כוונתך בהכילה כי אם להשביע ולענג גופך ולא לשם שמים. כשיהיה כך – גם ברכתך לבטלה, לחינם עולה בשם רק משפה ולחוץ. ולפיכך לא הזכיר ברכה בכאן. עכת"ל ולפח"ת.

[61] וז"ל רבינו יצחקאל (שמה ו עמ' קכב): הקדמה שלישית, והיא נודעת ומפורסמת, שאין בכל המלות יותר משובחת ומעולה מהכרת החסד ושכר יקבל האדם מזולתו, ותפלתנו להודות לו ולברכו על שכר הפליג חסדו לו. ואין פחותה ומגונה במלות יותר מהיות האדם כפוי טובה וכלשון מכיר טובת הזולת. ובהיותו בטבעו כפוי טובה, לא יכיר חסד השי"ת שכר יעשה עמו בכל רגע ובכל עונה. ולהיות השי"ת חפץ בתומת הנפחרת הזאת, הזהיר לותם הרבה על המלה הזאת בכלל כל השכר, לך זה הכביד הרבה, כלומר: "ושמרת בלבבך כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה". ושמר: "ושכחת ושבעת וברכת את ה' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך". וכיוצ כאלה. להשלים הפנה הזאת בזרע אברהם לבלתי יהיו כפויי טובה. עכ"ל.

[62] כ"ה לפי פירוש רש"י ז"ל. וע' לרב כהנא בספרו מלרש תלפיות (ענף היינו דאמרי אינשי אות כ ד"ה כל המפיק מגן וכו') שפי' בתופן אחר.

אָמְנָם תְּשׁוּבַת זֶה הוּא עִם מַה שֶׁהַנַּחְנוּ, שֶׁהַבְּרָכָה זוֹ הִיא רֶסֶן וְגָדֵר לָאָדָם שֶׁלֹּא יִבְעַט בְּרֹב מַאֲכָל וּבְרֹב מִשְׁתֶּה וְאִם כֵּן אֵין לוֹמַר שֶׁהָאָדָם הַשָּׁתוּי לֹא יְבָרֵךְ כִּי אַדְרַבָּה הַבְּרָכָה הַנִּזְכֶּרֶת הִיא גָּדֵר לַשָּׁתוּי שֶׁלֹּא יִבְעַט בְּיֵינוֹ אֶלָּא בְּרֹב מַאֲכָלוֹ וּמִשְׁתֵּהוּ יְשָׁעָה אֶל עוֹשֵׂהוּ וְיֵדַע כִּי הוּא הַנּוֹתֵן כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חַיִל כְּמִדָּבָר.

וְעוֹד נִרְאֶה לִי לְהָבִיא סִיּוּעַ לְכָל הָאָמוּר מִדִּבְרֵי חֲזַ"ל בַּגְּמָרָא (בְּרָכוֹת מו, א) עַל אָמְרָם בַּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ וְאוֹרֵחַ מְבָרֵךְ וְאָמַר בַּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ כְּדֵי שֶׁיִּבְצַע בְּעַיִן יָפָה וְאוֹרֵחַ מְבָרֵךְ כְּדֵי שֶׁיְּבָרֵךְ לְבַעַל [הַבַּיִת]. וְאוֹמֵר מַאי מְבָרֵךְ? יְהִי רָצוֹן שֶׁלֹּא יֵבוֹשׁ בַּעַל [הַבַּיִת בָּעוֹלָם] הַזֶּה וְגוֹמֵר. וְקַשְׁיָא לִי טוּבָא בִּבְרָכָה זוֹ, הַאי בָּעֵיא דְּמַאי מְבָרֵךְ, דְּמָה אִכְפַּת לָן בְּנוּסַח בִּרְכַּת ב"ה, יְבָרֵךְ כָּל אֶחָד כְּפִי צַחוּת לְשׁוֹנוֹ אִם מְעַט וְאִם הַרְבֵּה. וְעוֹד קוּשְׁיָא שֵׁנִית, שֶׁהַבְּרָכָה הַלָּזוֹ הָיְתָה צְרִיכָה לִהְיוֹת מֵעִנְיָנָהּ דְּיוֹמָא, שֶׁנִּצְלְיחַ וְיִרְבּוּ נְכָסָיו כְּדֵי שֶׁיְּזוֹן אֲחֵרִים מִשֶּׁלּוֹ. אָמְנָם שֶׁלֹּא יֵבוֹשׁ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא יִכָּלֵם לָעוֹלָם הַבָּא וְגַם שֶׁאַל יְזַדַּקֵּק לְפָנָיו שׁוּם הִרְהוּר עָוֹן וַעֲבֵרָה מַה קֶּשֶׁר יֵשׁ לְהִרְהוּר עֲבֵרָה עִם הַפְּעֻדָּה. אָמְנָם, הִנֵּה זֶה יוֹרֶה בעצ' מַה שֶּׁהַנַּחְנוּ שֶׁלֹּא יֹאמַר בַּעַל הַבַּיִת הַזֶּה בִּרְאוֹתוֹ הָאוֹרְחִים צְרִיכִים אֵלָיו אוֹכְלֵי שֶׁלְחָנוֹ וְהוּא אֵינוֹ צָרִיךְ אֲלֵיהֶם, וְיֹאמַר כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה, לָזֶה אָמַר מַאי מְבָרֵךְ, כְּלוֹמַר, לֹא תַּחְשֹׁב שֶׁהַבְּרָכָה הִיא עַל כַּוָּנַת שֶׁיְּצַלַּח בְּכָל נְכָסָיו לְבַד, אָמְנָם הַבְּרָכָה הָעִקָּרִית שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל עַל יְדֵי הַהַצְלָחָה הַנִּזְכֶּרֶת בְּהִרְהוּר חֵטְא גָּמוּר כָּזֶה. וְזֶהוּ אָמְרוּ אַל יֵבוֹשׁ בָּעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ שָׁאָנוּ עֲתִידִין לְבָאֵר (לְקַמָּן פֶּרֶק ד ד"ה רַחֵם) עַל שֶׁלֹּא נֵבוֹשׁ בָּעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁלֹּא נָבוֹא לִידֵי צָרֶךָ הַבְּרִיּוֹת לֵבֹשׁ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְעַל יְדֵי הַצָּרֶךָ נָחֵטָא וְנִכָּלֵם לָעוֹלָם הַבָּא וְכָזֶה יֹאמַר כָּאן שֶׁלֹּא יֵבוֹשׁ ב"ה בָּעוֹלָם הַזֶּה וְאַל יָבוֹא לִידֵי צָרֶךָ וְשֶׁיְּצַלַּח בְּכָל נְכָסָיו וְשֶׁיִּהְיוּ קְרוֹבִים לָעִיר וְכוּ'. אָמְנָם הַבְּרָכָה הָעִקָּרִית שֶׁאַל יְזַדַּקֵּק לְפָנָיו שׁוּם הִרְהוּר חֵטְא וְעָוֹן דְּהַיְנוּ הִרְהוּר בַּלֵּב שֶׁיַּחְשֹׁב שֶׁכֹּחוֹ וְעֹצֶם יָדוֹ עָשָׂה לוֹ אֶת הַחַיִל הַזֶּה וְלָזֶה אָמַר מַאי מְבָרֵךְ שֶׁהַבְּרָכָה הַזֹּאת הִיא הָעִקָּרִית וְזֶה יַסְכִּים מְאֹד עִם כַּוָּנָתֵנוּ כְּמוֹ שֶׁהוּנַח.

וּלְפִי טַעַם זֶה צָרִיךְ הָאָדָם לוֹמַר הַבְּרָכָה הַלָּזוֹ בְּכַוָּנָה גְּכוֹנָה לָצֵאת יְדֵי חוֹבָתוֹ זֹאת אַךְ אֶמְנָה אִם יֹאמַר אוֹתָהּ בְּפִיו וּבְשָׂפָתָיו מִלָּה מִזֶּה וּמִלָּה מִזֶּה סְרוּגִין סְרוּגִין מַה שֶּׁיַּעֲלֶ' בְּמְצוּיִד' זְכְרוֹנוֹ וְלִבּוֹ רָחוֹק מִקוֹנוֹ וּמְנַת חֶלְקוֹ הַמַּטְרִיפוֹ לֶחֶם חֻקּוֹ אֵין זֶה מְבָרֵךְ כִּי אִם מְנָאֵץ וְטוֹב' הָיְתָה לוֹ הֶעְדֵּר מִמְּצִיאוּת רַע בָּזֶה אֲשֶׁר בַּבְּרָכָה הַלָּזוֹ מַרְגִּיז אֶת יוֹצְרוֹ.

וּכְבָר רָאִיתִי בִּזְמַנֵּנוּ זֶה חָכָם גָּדוֹל וּמֻפְלָג בְּעֹשֶׁר וּבְזָקְנָה וְגָדוֹל בַּחֲסִידוּת מוהר"ר מָרְדְּכַי מַסְנוּת זַ"ל, עָבְרוּ אֶל בֵּיתוֹ שִׁלְשָׁה חֲכָמִים גְּדוֹלִים עַל דְּבַר מְצוָה וּמִכְּלָם הָרַב אַבָּא מָארִי זַ"ל, וְהָיָה יוֹשֵׁב עַל בִּרְכָּיו וּפָנָיו כְּלַפֵּי מַעְלָה וְיָדָיו פְּרוּשׂוֹת וּמְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן וּמֵעֹצֶם כַּוָּנָתוֹ לֹא שָׁת לִבּוֹ אֶל הַחֲכָמִים אֲשֶׁר עָבְרוּ אֶל בֵּיתוֹ וְלֹא הִרְגִּישׁ אִם נִכְנַס אָדָם וְאַחַר שֶׁסִּיֵּם הַבְּרָכָה וְאָמַר בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל הַגֶּפֶן קָם עַל רַגְלָיו וְאָמַר: בּוֹאֲכֶם לְשָׁלוֹם. אַל נָא תָּשִׁיתוּ עָלַי חֲטָאת, תְּמְחָלוּ לִי שֶׁהָיִיתִי מְדַבֵּר עִם קוֹנִי לְנוֹכַח מְמַלֵּל עִם מְמַלֵּל.[63] הִנֵּה בְּרָכָה זוֹ הִיא הָרְצוּיָה לִפְנֵי הָאֵל ית' וּבָהּ הוּא חָפֵץ וְהַמְבָרֵךְ בְּרָכָה בָּזֹאת מִתְבָּרֵךְ.

גַּם נוֹכַל לוֹמַר טַעַם אֶל בְּרָכָה זוֹ אַחַר הַמָּזוֹן שֶׁרָצָה הָקָבָ"ה בִּבְרָכָה זוֹ לְאַמֵּת בְּלֵב עַם קְרוֹבוֹ אֱמוּנַת הַהַשְׁגָּחָה אֲשֶׁר הִיא הַפְּנָה הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר הִיא יְסוֹד הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ בִּכְלָלָהּ וְהוּא שֶׁהַמְבָרֵךְ עַל הַמָּזוֹן אוֹ עַל הַהֲנָאוֹת שֶׁבָּעוֹלָם כְּבַר הִסְכִּים בְּדַעְתּוֹ שֶׁהשי"ת הוּא הַמַּשְׁגִּיחַ וּמַנְהִיג הַכֹּל וְסִבַּב הַכֹּל שֶׁאַף עַל פִּי

---

[63] מעשה זה הובא גם בילקוט מעם לועז (דברים ח, י עמ' תעז), ומעשה במלא גדול וכו'. ועם (בהעלה שלב) ליין שמקורו במלכים תלפיות (ענף ברכת המזון ל"ה ובספר כלי מחצ"ר). ולחל"כ הוסיף מהרי"ל: ומן המעשה הזה למו לומדים שיש לכוון בברכת המזון בכונה עצומה, ולא ילוג לפיהו על תיבה לחתך. ולמרו למו החכמים ז"ל (שבת"ה. רש"י. ס' החסידים (מס הע' שלג)), שלמס נפטר בח בחלומו של מחר ולמר לו שהוא נידון מס בכל יום על שלא לקדק בברכת המזון כרלוי. וכל למס שמכוון בברכת המזון בכונת הלב ובשמחה ובלב טוב, למחר שנסתלק מזה העולם מכינים לו מקום שיהנה מס מזיו השכינה, ויתענג בטוב העולם הבא. (זוהר ויקהל (מס הע' שלה)). ובזה העולם יזכה להתפרנס בנחת ותשרה ברכה במעשי ידיו (זוהר תרומה תקנד ז"ח רות. (מס הע' שלה). ובעשרו של דבר, שכל המברך להקב"ה מתברך, ומי שלשינו מברך לינו זוכה לשום ברכה, כמו שנלמר (תהלים ע"ז ב, כ): כי מכבדי מכבד. ומלבד זה, יזכה לחיים מרוכים. (זוהר ויקי קפ רנ (מס הע' שלו)).

שֶׁהַגַּלְגַּלִּים בְּסִבּוּבָם וְהָאָרֶץ בְּטִבְעָהּ מַצְמִיחִים וּמְגַדְּלִים אֵין כֹּחָם מִצַּדָּם רַק מִצַּד הַשֶּׁפַע הַנִּשְׁפָּע עֲלֵיהֶם מִן הַסִּבָּה הָרִאשׁוֹנָה הַמַּשְׁגִּיחַ עַל הַכֹּל ית' וְזוֹ הֵיפֶךְ מַאֲמַר הָאוֹמְרִים[64] אֵלְכָה אַחֲרֵי מְאַהֲבַי נֹתְנֵי לַחְמִי וּמֵימַי צַמְרִי וּפִשְׁתִּי שַׁמְנִי וְשִׁקּוּיָי, שֶׁהָיוּ נוֹתְנִים כָּל הַכֹּחוֹת לַגַּלְגַּלִּים הַפּוֹעֲלִים בְּאָרֶץ טבע', וְשׁוֹלְלִים הַכֹּל מִמֶּנּוּ ית'. וְעַל כֵּן נִקְרָא מִי שֶׁאֵינוֹ מְבָרֵךְ, גּוֹזֵל אָבִיו[65], שֶׁהִבִּ"ה הוּא סִבָּה רִאשׁוֹנָה כְּמוֹ שֶׁהָאָב סִבָּה לַבֵּן, וְגוֹזֵל אוֹתוֹ, שֶׁשּׁוֹלֵל הַהַשְׁגָּחָה מִמֶּנּוּ וְנוֹתֵן הַהַנָּהָגָה לַתַּחְתּוֹנִים. וּמִי שֶׁעוֹשֶׂה כֵּן גּוֹרֵם לִמְנִיעַת הַטּוֹב מִן הָאֻמָּה, כְּמַאֲמַר הַנָּבִיא (הושע ב, יא) לְנוֹתְנֵי הַפִּחוֹת לַתַּחְתּוֹנִים: לָכֵן אָשׁוּב וְלָקַחְתִּי דְגָנִי בְּעִתּוֹ וְתִירוֹשִׁי בְּמוֹעֲדוֹ מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ מוֹדֶה בְּטוֹבוֹת הַמֵּטִיב רָאוּי שֶׁיִּמָּנַע מִמֶּנּוּ הַמֵּטִיב אֶת טוֹבָתוֹ וְעַל זֶה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מִפִּי הַגְּבוּרָה לְבָרֵךְ אַחַר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לְקַבֵּעַ בְּנַפְשׁוֹתֵינוּ אֱמוּנַת הַהַשְׁגָּחָה אֲשֶׁר הוּא הָאֵל הַזָּן וְלֹא זוּלָתוֹ מִן הַתַּחְתּוֹנִים וְאֵלָיו יֵאֶתֶה הַהוֹד וְהַבְּרָכָה כִּי הוּא סִבָּה הָרִאשׁוֹנָה לְכָל הַטּוֹב הַנִּשְׁפָּע עָלֵינוּ.[66]

אָמְנָם, עַל נוּסַח הַבְּרָכוֹת לְנוֹכְחַ וְשֶׁלֹּא לְנוֹכְחַ, רָאִיתִי לְהָרַשְׁבָּ"א זַ"ל (בתשו' ח"ה סי' בן, וּבְפִי' הַהַגָּדוֹת בְּרָכוֹת מ, ב) שֶׁכָּתַב: יֵשׁ טַעַם נִגְלֶה וְנָדוֹל הַתּוֹעֶלֶת בְּמַה שֶׁתִּקְּנוּ נוּסַח הַבְּרָכָה בֵּן, ר"ל בִּנְסָתָר וּבְנִגְלֶה. לְפִי שֶׁכְּבָר יָדַעְתָּ, שֶׁשִּׁתִּי יְסוֹדוֹת יֵשׁ שֶׁעֲלֵיהֶן נִבְנָה הַכֹּל: הָאֶחָד - לָדַעַת שֶׁהוּא ית' מְחַיֵּב הַמְּצִיאוּת, וְאֵין בָּזֶה סָפֵק כְּלָל, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר וְנִתְפָּרְסֵם הַמּוֹפֵת עָלָיו בְּבֵרוּר רַב. וְהַיְסוֹד הַשֵּׁנִי – שֶׁאֵין

---

[64] פסוק הוא בהושע (ב, ז).

[65] הכי ליתא בברכות (לה, ב): ע"כ חניגא בר פפא כל הנהנה מן העוה"ז בלא ברכה כאילו גוזל להקב"ה וכנסת ישראל שנאמר (משלי כח, כד) גוזל לאביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית ואין לאביו אלא הקב"ה שנאמר (דברים לב, ו) הלא הוא אביך קנך ואין אמו אלא כנסת ישראל שנאמר (משלי ו, ח) שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך מאי חבר הוא לאיש משחית ע"כ.

[66] וכעין זה פירש רבינו המאירי (חיבור התשובה מ"ב פ"י), על הברכה קודם ואחר האכילה, וז"ל: הסבה אלא הותרה לנו הנאה אלא אחר הודאתנו לשם תחלה וסוף בברכות, אלא יהא השתקענו בהם מלא טבע לבד, אבל שמתוך עניעס נכיר ונודה אליו יתברך. עכ"ל.

אֲמִתָּתוֹ יתʼ מֻשָּׂגֶת כִּי אִם לְעַצְמוֹ יתʼ לְבַד, וְהוּא בַּמְּצִיאוּת נִגְלֶה, וּבֶאֱמֶת מָהוּתוֹ נִסְתָּר וְנֶעְלָם מִן הַכֹּל. וּכְדֵי לִקְבֹּעַ שְׁתֵּי הַפִּנּוֹת הָאֵלֶּה בְּנַפְשׁוֹתֵינוּ, קָבְעוּ נוּסַח הַבְּרָכוֹת בַּגְּלָה וּבַנִּסְתָּר, ʻבָּרוּךְ אַתָּהʼ - בְּמִדַּבֵּר עִם מִי שֶׁהוּא נִמְצָא מְפֻרָסָם אֶצְלוֹ עַד שֶׁהוּא מְדַבֵּר פָּנִים אֶל פָּנִים, וּכְדֵי שֶׁלֹּא תִּשְׁתַּבֵּשׁ הַמַּחְשָׁבָה שֶׁהוּא יתʼ נִמְצָא כִּשְׁאָר הַנִּמְצָאִים, וְשֶׁיֵּשׁ יַחַס בֵּין מְצִיאוּתוֹ לַמְּצִיאוּת, קָבְעוּ לוֹמַר מִיָּד: ʻאֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיוʼ, לִקְבֹּעַ בְּנַפְשׁוֹתֵינוּ שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהוּא נִמְצָא מְפֻרָסָם, מַהוּת הַמְּצִיאוּת נִסְתָּר וְנֶעְלָם, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר בּוֹ רַק בְּנִסְתָּר בʼ״ה. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְדִבְרֵי רַבֵּנוּ רְאוּיִים הֵם אֵלָיו וּשְׁפָתַיִם יְשַׁק.[67] אָמְנָם נוֹכַל לוֹמַר גַּם כֵּן שֶׁהָיְתָה הָעָרָה לְעוֹרֵר הַכַּוָּנָה לָאָדָם, וְשֶׁיִּפְחַד מִקּוֹנוֹ. וְהוּא, כִּי הַמְדַבֵּר שֶׁלֹּא לְנוֹכַח, אֵין עָנְשׁוֹ מְמֻעוּט כַּוָּנָתוֹ מִמַּה שֶּׁמְּדַבֵּר, כְּמוֹ הַמְדַבֵּר לְנוֹכַח, דְּאִיפָּא חֲצָפָא וְלֵישָׁן בִּישָׁא. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר הַנָּבִיא (יְשַׁעְיָה כט, יג): בְּפִיו וּבִשְׂפָתָיו כִּבְּדוּנִי וְלִבּוֹ רִחַק מִמֶּנִּי וְגוʼ.[68] וּמַה שֶּׁהַשּׁוּרָה נוֹתֶנֶת, שֶׁלֹּא הָיָה רָאוּי עָבָד אֲדוֹנִי זֶה לְדַבֵּר עִם אֲדוֹנִי זֶה, כִּי אִם בְּהַשְׁאָלָה שֶׁלֹּא לְנוֹכֵחַ, וְלוֹמַר בָּרוּךְ ה׳ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, אֲבָל לְעוֹרֵר הַכַּוָּנָה תִּקְּנוּ מִלַּת ʻאַתָּהʼ, לְהַלְהִיב לֵב הָאָדָם, וּלְעוֹרֵר כַּוָּנָתוֹ, וְשֶׁיִּפְחַד וְיִרְגַּז שֶׁהוּא מְדַבֵּר עִם קוֹנוֹ פָּנִים אֶל פָּנִים בִּבְיָכוֹל. וּכְבָר נִשְׁלְמָה כַּוָּנָתֵנוּ בְּזֶה הַפֶּרֶק.

---

[67] הגמון המליץ מרן הגר״ח פלאג׳י זיע״א בהערותיו רחמים לחיים (לשו״ת הרשב״ץ שם), ליין לרבינו בחיי בספר שלחן של מרבע (שער ו עמ׳ תמז), וכתב שדבריו קרובים לדברי רבינו. ע״ש. וע״ע להרמב״ן (שמות טו, כו). ולמבוללהס (סדר תפלות של חול שער ג סדר שחרית לחול ד״ה ודרך לנקות).

[68] ז״ל רבינו ז״ל במקום יעקלל (סוף ג עמ׳ רטו): ומאמר ״בלבבך בלמעלה בין ״בפיך״ לבין ״לעשותו״, שהוא הדבור והעשייה לציהעה מוסב לשלח ולכלן. והוא, כי הפה בלי כוונה אינה לשוח, רק לריק כוונה, וכמו שמאמרו (הושע יד, ג) קחו עמכם דברים וגו׳. וגם המעשה בלי כוונה אינה נכונה, וכמו שמאמר הכתוב מוכיח על זה (ישעיה כט, יג): ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה, מלמע זה וזה לריך לבד וכונה וכו׳. ע״ש.

הַפֶּרֶק הַשְּׁלִישִׁי

נִבְאַר בּוֹ עִנְיַן הַמְבַטֵּל אוֹתָהּ אוֹ הַקּוֹרְאָהּ בְּלִי כַּוָּנָה וּבְמֵרוּצָה כִּי עֲוֹנוֹ מְנֻשׂוֹא גָּדוֹל יוֹתֵר מִכָּל שְׁאָר עֲבֵרוֹת שֶׁבָּעוֹלָם וְזֶה בִּרְאָיוֹת לְקוּחוֹת מִן הַמּוּחָשׁ אֵין מִי יַכְזִיב אוֹתָם לְחַזֵּק הָרְאוֹתָם וְזֶה בָּא' מִנ' פָּנִים: [א] אִם מִקַּלּוּת הַמִּצְוָה אֲשֶׁר לֹא נִפְלֵאת הִיא וְלֹא רְחוֹקָה אֶלָּא קְרוֹבָה בַּפֶּה וּבַלֵּב לַעֲשׂוֹת'. [ב] וְאִם הֱיוֹת הָעוֹבֵר עָלֶיהָ מַמְרֶא אֶת פִּי ה' נוֹגֵעַ בִּכְבוֹדוֹ אֲשֶׁר הוּא הַמְבָרֵךְ לַכֹּל וְצִמְצֵם כְּבוֹדוֹ כִּבְיָכוֹל לְהִתְבָּרֵךְ מִפִּי אָדָם כָּלֶה וְאוֹבֵד לְתוֹעַלְתּוֹ וְהִנֵּה עִם שֶׁאִם הָיְתָה הַמִּצְוָה הַלָּזוֹ חֲמוּרָה רַבַּת הַטֹּרַח הָיָה רָאוּי לְעִנְיַן גָּדוֹל הַמְבַטְּלָהּ מִפְּנֵי חִלּוּל כְּבוֹ' שֶׁאָמַרְנוּ שֶׁאֵין הַדַּעַת סוֹבְלוֹ. [ג] וְאִם מִפְּנֵי שֶׁהַמְתַקְּנִים אוֹתָהּ הֵן הֵמָּה אֲבוֹת הָעוֹלָם מְצוּיְקֵי אֶרֶץ וְרָאוּי לָתֵת כָּבוֹד לִשְׁמָם וְלוֹמַר הַשֶּׁבַח הַלָּז בְּשָׂפָה בְּרוּרָה וּבִנְעִימָה קְדוֹשָׁה.

אָמְנָם רָאָיָה לְעִנְיַן הַמְבַטֵּל אֶת הַמִּצְוָה לִהְיוֹתָהּ כָּלָה יֵשׁ לִי סִיּוּעַ מִדִּבְרֵי רַז"ל וְהוּא מַאֲמָר בְּמַסֶּכֶת שַׁבָּת פֶּרֶק חֲמִשִּׁי (נה, א) אָמַר רַבִּי [אַמִּי]: אֵין מִיתָה בְּלֹא חֵטְא וְאֵין יִסּוּרִין בְּלֹא עָוֹן אֵין מִיתָה בְּלֹא חֵטְא - דִּכְתִיב (יְחֶזְקֵאל יח, ד): הַנֶּפֶשׁ הַחוֹטֵאת הִיא תָמוּת, וְאֵין יִסּוּרִין בְּלֹא עָוֹן - דִּכְתִיב (תְּהִלִּים פט, לג): וּפָקַדְתִּי בְשֵׁבֶט פִּשְׁעָם וּבִנְגָעִים עֲוֹנָם. מְתִיבִי אָמְרוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת לִפְנֵי הַקָּדָ"ה: מִפְּנֵי מָה קָנַסְתָּ מִיתָה עַל אָדָם הָרִאשׁוֹן? אָמַר לָהֶם: מִצְוָה קַלָּה צִוִּיתִיו וְעָבַר עָלֶיהָ כו'.

הַמַּאֲמָר הַלָּזוֹ אָרֹךְ, הֲלֹא הוּא בָּמוּם עִמְּדִי בַּסֵּפֶר **מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל** אֲשֶׁר לִי, בַּפֶּאָה הַנִּזְכֶּרֶת (לְעֵיל פֶּרֶק א).[69] אָמְנָם מַה שֶּׁנּוֹגֵעַ לַנִּדּוֹן הִיְדָּן הוּא כְּשֶׁנִּשִּׂים לֵב אַמַּאי נָקַט הַאי לְיִשָּׁנָא דִּקְנָם, דְּאָמַר מִפְּנֵי מָה 'קָנַסְתָּ' לֵימָא מִפְּנֵי מַה גָּזַרְתָּ. אָמְנָם הָעִנְיָן הוּא כִּי נִרְאֶה בְּעֵינֵיהֶם דָּבָר זֶה עִנְיַן גָּדוֹל עַל חֵטְא קָטָן וְזֶהוּ אוֹמְרוֹ

[69] עם הזכיר סמה טל, מולם לפנינו בנדפס הוא בסמה כט. ויתכן שבשעת הדפסת כלי מחז"ר היה בסמה הנ"ל ומחז"כ הוסיף ושינה הפרקים.

מִפְּנֵי מָה קָנַסְתָּ מִיתָה שֶׁהַמִּיתָה הִיא עֹנֶשׁ עַל עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת כִּכְרִיתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין וְהָעֲבֵרָה הַזֹּאת הִיא כְּאַחַת הַמְחַיְּבֵי לָאוִין וְהָיָה רָאוּי לְעָנְשׁ קַל בְּעֵרֶךְ הַחֵטְא. וְהֵשִׁיב לָהֶם הָאֵל ית', אדרב' מִמָּקוֹם שֶׁבָּאתֶם (וְהָיָה) [וְהִיא] הַנּוֹתֶנֶת להנק' מִמֶּנּוּ וּלְהַפְרַע בְּעוֹבֵר עַל עֲבֵרָה חֲמוּרָה. שֶׁאִם הָיָה הַצִּוּוּי דָּבָר חָמוּר, הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְהִתְנַצֵּל קְצָת, אֲבָל אָמַר מִצְוָה קַלָּה צִוִּיתִיו וְעָבַר עָלֶיהָ, וְלָכֵן רָאוּי לְעָנְשׁ גָּדוֹל כָּזֶה.[70]

וּכְבָר רָאִיתִי לְהָרַב אַבָּא מָארִי זַ"ל הוֹכִיחַ בְּדָרוּשׁ,[71] עַל קְצָת אֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ מִתְרַשְּׁלִים בְּמִצְוַת סְעֻדָּה שְׁלִישִׁית שֶׁל שַׁבָּת. וְאָמַר, כִּי בְּעֵינָיו רָאוּי לְעָנְשׁ הַמְבַטֵּל סְעֻדָּה שְׁלִישִׁית יוֹתֵר מִגֹּנֵב וַעֲרָיוֹת שֶׁנִּפְשׁוֹ שֶׁל אָדָם מִתְאַוָּה (לָאָדָם) [לָהֶן][72] וּמְחַמְּדָתָן, מִפְּנֵי שֶׁבָּזֶה יִתְנַצֵּל קְצָת לִפְנֵי אֱלוֹהַּ עוֹשָׂיו אִם לֹא מִפְּנֵי[73] שֶׁיּוֹסֵף מְחַיֵּב אֶת הָרְשָׁעִים (יוֹמָא לה, ב). אָמְנָם הַמְבַטֵּל סְעֻדָּה שְׁלִישִׁית, מַה יָּשִׁיב לֵאלֹהָיו, כִּי בִּסְעֻדַּת הָרְשׁוּת יֹאכַל לִצְבִ' בָּטֶן, וּבַסְּעֻדָּה הַלָּזוֹ לְהִיוֹת[74] מִצְוַת אֱלֹהָיו יְבַטֵּל אוֹתָהּ.

וְאָתָאן לנ"ד אֲשֶׁר יֵשֵׁב הָאָדָם עַל שֻׁלְחָנוֹ אוֹכֵל וְשׁוֹתֶה בְּשׂוּבָה וְנַחַת וְדוֹבֵר דִּבְרֵי הִתּוּל וּשְׂחוֹק וּדְבָרִים הַבָּאִים שֶׁלֹּא מֵחֲמַת הַסְּעֻדָּה כִּי אִם דִּבְרֵי הֲבַאי וּכְשָׂיְבָא

---

[70] וז"ל רבינו המאירי בחיבור התשובה (מ"ק פ"ז): לפיכך שלח לבוז בקלת עבירות מלד היותם קלות בעיניו. שכמו שמלמדנו להזהר במלוה קלה כבחמורה שמ"ק יודע מתן שכרן של מלות, כך ילין מלם יודע ענשן של עבירות. ועוד, שהקלות ילין היכר מתעורר בתשובתן והחמורות ילין עבירה מלויה בהן, שלפי מתוך תוקף יצר, ולחר שעה מתחרט ומתביים, ולפי גודל חטלו מתביים מבוקשו ונענשן, ומתחרט חרטה גמורה. משמ"כ נמי שמזלזל בקלות. ועל לכך הלמות לכשן בזה (ויק"כ ט, ה) לוליס ילין לשם ובין יקריס ללון (משלי יל, ט), המוויל הזה כשהוא נכשל בעבירה, לומר: וכי מה מני חייב שקילה או שריפה, כלום מני חייב מלף לשם. והוא ילין יודע שעונו על קולקולו מעל לשעה. ללו הו שהלריס לשם לף יחשב לעלמו עון בשם, יקריעוהו ויכשילוהו בטובעו הרע עד שילבד בכשעו ע"ש וע"ע לו שם (פי"ב).

[71] לף מלחתי ליבור זה בספר הלרוסים לשם לו, וכנרלה שהוא מהורה שבעל פה.

[72] כ"ה במקור יקרלכ: לף שם לף יועיל, מפני שיוסף וכו'.

[73] במקור יקרלכ: לף שם לף יועיל, מפני שיוסף וכו'.

[74] משל"ל: להיותה.

לְהַשְׁלִים נַפְשׁוֹ בַּבְּרָכָה אֲשֶׁר צִוָּה מֵאִתּוֹ יִתְבָּרֵךְ לְהֵיטִיב לוֹ יֹאמַר אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׂבַע לְמַטָּה וְלֹא יִהְיֶה מִתְכַּוֵּן אֶלָּא כִּמְחָרֵף וּמְגַדֵּף שִׂפְתוֹתָיו דָּא לְדָא נָקְשָׁן כְּעוֹבֵר עַל הַגָּחָלִים הִנֵּה וַדַּאי שֶׁעוֹשֶׂה אֵלֶּה עֲבֵרָה גְּדוֹלָה תְּמִידִית בְּיָמִינוֹ שׁוֹמֵר נַפְשׁוֹ יָשִׂים עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ.[75]

וְאִם עַל הַפִּנָּה הַשֵּׁנִית אֲשֶׁר הִקְדַּמְנוּ שֶׁהַמִּתְרַשֵּׁל בִּבְרָכָה זוֹ נוֹגֵעַ בִּכְבוֹד ה', אֵין זֶה צָרִיךְ בֵּאוּר, כִּי דָּבָר הַנִּרְאֶה לָעַיִן הוּא וְאֵין שׁוֹגֶה בָּזֶה אֶלָּא אִישׁ עִוֵּר וְעֵינַי' יֵשׁ הֲלֹא יְבָאֵר בְּסֵפֶר הַזֹּהַר פָּרָשַׁת תְּרוּמָה (דַּף קסח, ב) בֵּיוָן דִּמְבָרֵךְ בַּר נָשׁ שְׁכִינַת' אַתְיָא קָמֵיהּ וְהַיְנוּ דְּאָמַר (דְּבָרִים יד, כו): וְאָכַלְתָּ שָׁם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ וַהֲכָא אִתְכְּלָל לְמַלְּלָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְתָא דְּהָכֵי אִצְטְרִיךְ הוֹאִיל וקב"ה קָמֵיהּ לְקַיָּמָא מַה דִּכְתִיב (יְחֶזְקֵאל מא, כב): זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה' וְהוֹאִיל וְקָאִים בַּר נָשׁ קָמֵיהּ מָארֵיהּ אִצְטְרִיךְ לְמֵימַן לְמִסְבְּנָא לְמִתַּן לֵיהּ כְּמַה דְּאִיהוּ יָהִיב לֵיהּ לְמֵכַל כְּמַאן דְּכָל א' קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְאָמַר עוֹד שָׁם (שָׁם): כַּד יֵימַר בַּר נָשׁ מִלִּין דְּאוֹרַיְתָא עַל פִּתּוֹרֵיהּ יָהִיב תּוֹקְפָּא לְמָארֵיהּ וְאָמַר (דְּבָרִים יב, יח): וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ. כַּד בָּרִיךְ בַּר נָשׁ בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה אִצְטְרִיךְ לְמִחְדֵי וּלְאַחֲזָאָה חֶדְוָא וְלֹא עֲצִיבוּ כְּלָל וְכֵיוָן דְּנָטִיל בַּר נָשׁ כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֵים עַל גַּבֵּיהּ וְאִיהוּ אִצְטְרִיךְ לְאִתְעַטָּפָא רֵשֵׁיהּ בְּחֶדְוָא וּלְבָרְכָה. וְהָכֵי בַּיְרוּשַׁלְמִי מִצְטְרִיךְ עֲטִיפָא לְבִרְכַּת הַמָּזוֹן. וְאִם הַנִּטַּע אֹזֶן יִשְׁמַע בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּחִפָּזוֹן, שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה גַּרְגְּרִים בְּרֹאשׁ אָמִיר, וְהַמִּלּוֹת אֶחָד מֵעִיר וּשְׁנַיִם מִמִּשְׁפָּחָה, הֲלֹא יָקוּץ בַּבְּרָכָה וּבַמְבָרֵךְ. וְעוֹד יִרְאֶה בְּשִׂכְלוֹ הָאָדָם הַנִּלְבָּב, כִּי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים יִתְבָּרֵךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְעַלֶּה שְׁמוֹ, כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם וּמְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, וְיֵשׁ כִּתּוֹת שֶׁל מַלְאָכִים לֹא יַעֲצְרוּ לְהוֹדוֹת לוֹ כִּי אִם פַּעַם אַחַת בְּכָל יוֹם, וְאָמְרֵי לָהּ פַּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ, וְאָמְרֵי לַהּ פַּעַם אַחַת בְּחֹדֶשׁ, וְאָמְרֵי לָהּ פַּעַם אַחַת בְּשָׁנָה, וְאָמְרֵי לַהּ פַּעַם אַחַת בְּשֶׁבַע שָׁנִים, וְאָמְרֵי לַהּ פַּעַם בְּיוֹבֵל, וְאָמְרֵי לָהּ פַּעַם אַחַת כָּל יְמֵי הֱיוֹת' לְבַד (כִּרְאִיתָא בְּחֻלִּין צא, ב). וְהָאֱנוֹשׁ הָאֻמְלָל אֲשֶׁר בְּעָפָר

[75] הקטעים המחרונים הובאו ג"כ במקוה ישראל (סימה כט עמ' תפה) בשינויי לשונות קלת.

יְסוֹדוֹ, הֵרָשׁ' מֵאֵת אֲדוֹן הַכֹּל לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְיוֹצְרוֹ כָּל עֵת שֶׁיִּרְצֶה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל (תְּהִלִּים לד, ב): אֲבָרֲכָה אֶת ה' בְּכָל עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי. וְלֹא עוֹד אֶלָּא, שֶׁחָפֵץ בְּמַהֲלָלָיו יוֹתֵר מִמַּהֲלַל שַׂרְפֵי מַעְלָה. וְלֹא עוֹד אֶלָּא, שֶׁצִּוָּה מֵאִתּוֹ לְהוֹדוֹת לוֹ וּלְבָרְכוֹ עַל הַמָּזוֹן שֶׁהֶאֱכִילוֹ, וְגַם לְהֵיטִיב לוֹ לְהַבָּא. וְאֶל כָּל זֶה לֹא יָשִׁית לֵב, וְיִתְרַשֵּׁל בִּבְרָכָה זוֹ. וְאִם בְּקָצַת הָעִתִּים תַּעֲלֶה עַל זִכְרוֹנוֹ, יֹאמַר אוֹתָהּ בְּמָרוּצָה כְּמִתְלַהְלֵהַּ יוֹרֶה זִקִּים בְּגָאוֹנוֹ, וּבְמַעֲט רָגַע יַכְחִידֶנָּה תַּחַת לְשׁוֹנוֹ, אֵין סָפֵק כִּי מִנְּשׁוֹא גָּדוֹל עֲוֹנוֹ, יוֹתֵר מִכָּל הָעֲבֵרוֹת הַחֲמוּרוֹת, רַחֲמָנָא לִיצְלַן.

וְאִם עַל הַפַּנָּה הַשְּׁלִישִׁית אֲשֶׁר הִקְדַּמְנוּ, רָאוּי לָשִׂים לֵב כִּי אֲבוֹת הָעוֹלָם תִּקְנוּ בְּרָכָה זוֹ, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ ע"ה תִּקֵּן בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה, יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן תִּקֵּן בְּרָכָה שְׁנִיָּה, דָּוִד וּשְׁלֹמֹה תִּקְנוּ בִּרְכַּת בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם, [76]רַבָּן גַּמְלִיאֵל וּבֵית דִּינוֹ תִּקְנוּ בְּיַבְנֶה הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב עַל הֲרוּגֵי בֵיתָר[77] שֶׁהָיְתָה עִיר גְּדוֹלָה לֶאֱלֹהִים וְהָיוּ בָהּ אֲלָפִים וּרְבָבוֹת מִיִּשְׂרָאֵל וְאח"כ נָּבְרָה מַלְכוּת רוֹמִי עֲלֵיהֶם וּלְבָדוּם וְנֶהֶרְגוּ כֻּלָּם וְאָז נִגְדְּעָה קֶרֶן יִשְׂרָאֵל לְגַמְרֵי וְנִשְׁאֲרָה נִבְלָתָם מַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם זְמַן רַב וְהָיְתָה חֻרְפָּה גְּדוֹלָה לְיִשְׂרָאֵל בַּדָּבָר עַד אֲשֶׁר יָשְׁבוּ רַבָּן גַּמְלִיאֵל וּבֵית דִּינוֹ כַּמָּה יָמִים בְּתַעֲנִית וּבִזְּבוּ אוֹצְרוֹת אֲבוֹתָיו עַד שֶׁנִּתְּנָה לָהֶם רְשׁוּת לְקָבְרָם וְאָז תִּקֵּן בִּרְכַּת הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב עַל רֹב הַטּוֹבָה הַזֹּאת. וְתִקְּנוּהָ בַּפְּעָדָה, לְפִי שֶׁהוּא מָקוֹם שִׂמְחָה, וְלָכֵן תִּקְּנוּהָ גַּם בֵּן עַל שְׁנוּי הַיַּיִן וְעַל שְׁמוּעוֹת טוֹבוֹת וְעַל הַגְּשָׁמִים. וּבִירוּשַׁלְמִי[78] נָתַן טַעַם אַחֵר לְשִׁנּוּי הַיַּיִן לְפִי שֶׁזִּבְּלוּ הָאוֹיְבִים שְׁדוֹתֵיהֶם וְכַרְמֵיהֶם בְּדְמֵי הַהֲרוּגִים, וְגָדְרוּ בָּהֲרוּגִים אֶת בַּרְמֵיהֶם, לְפִיכָךְ תִּקְּנוּהָ עַל שְׁנוּי הַיַּיִן וְעַל[79] בִּרְכַּת

---

[76] מכאן עד סוף הקטע הוא לשון המחבר (ועיי בהמ"ז ל"ה וכבר כתבנו).

[77] כמבואר בברכות מח, ב. ובמורחות חיים (ועיי בהמ"ז אות ן) ליין גם למדרש מיכה רבתי. עי"ש.

[78] לפ"מ מצאתי זה לע"ע בירושלמי, אלא בלשון התוספות (תענית לפ, ו ד"ה תיקנו), וז"ל: תיקנו ביבנה בברכת הטוב והמטיב – פירוש בברכת המזון, ומ"ה תקנו יותר על היין הטוב והמטיב טפי מבשאר פירות, לפי שהיו וכמו גדל בכרם ולא נסרחו. עכ"ל.

[79] במחבר: ועל כוס של ברכת המזון.

הַמָּזוֹן, הִכְשִׁנּוּי יַיִן דָּמִי. וְזֶהוּ 'הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב', הַטּוֹב - שֶׁלֹּא הִסְרִיחוּ כָּל אוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁנִּשְׁאֲרוּ עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה, וְהַמֵּטִיב - שֶׁנּוֹתְנוּ לְקִבּוּרָה, דְּהַיְנוּ טוֹבָה עַל טוֹבָה.

וְנַחֲזֹר לְעִנְיָנֵינוּ, שֶׁהִנֵּה בִּהְיוֹת הַבְּרָכָה הַלָּזוֹ מְסֻדֶּרֶת מִפִּי אֶחָד מֵאֵלּוּ הַקְּדוֹשִׁים הָיָה רָאוּי לַחֲלֹק לָהּ כָּבוֹד וְהוּא לְאָמְרָהּ בִּנְעִימָה קְדוֹשָׁה כ"ש הֱיוֹתָהּ נֶאֱמֶרֶת בְּרוּחַ נְבוּאָה מִפִּי מֹשֶׁה אֲדוֹן כָּל הַנְּבִיאִים וּמִפִּי יְהוֹשֻׁעַ תַּלְמִידוֹ וּמִפִּי נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִפְלִיא לְהַלֵּל וּלְהוֹדוֹת בְּסֵפֶר תְּהִלּוֹת לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל גַּם הַבְּרָכָה הָרְבִיעִית מִפִּי רַבָּן גַּמְלִיאֵל וּבֵית דִּינוֹ כַּמְדֻבָּר אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה יָשִׂים לְנֶגֶד עֵינָיו הַיָּרֵא וְרַךְ הַלֵּבָב וְיֹאמַר שֶׁבַח זֶה מִלָּה בְּמִלָּה בְּדִקְדּוּק כְּמוֹ בְּקְרִית שְׁמַע בְּאֵימָה בְּיִרְאָה בְּרָתֵת בְּזִיעַ וּבְכַוָּנָה גְּדוֹלָה.[80] וְהָעִקָּר הַגָּדוֹל שֶׁצַּוָּנַת הַלֵּב תָּלוּי בּוֹ הוּא לוֹמַר אוֹתָהּ מִתּוֹךְ הַכְּתָב כִּי הַמִּכְתָּב יְעוֹרֵר הַכַּוָּנָה מְאֹד וּבְפָרָט אַחַר אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה דְּשָׂכִיחַ מְעַט שִׁכְרוּת וְאֵין מִי יְסוֹבֵב כַּוָּנַת הָאָדָם אֶל מַה שֶּׁיּוֹצִיא בְּשִׂפָתָיו כ"א אוֹתִיּוֹת מַחְכִּימוֹת וּמְעוֹרְרוֹת כַּוָּנַ' הַלֵּב.[81]

---

[80] והנ"ל לפמ"ש בשע"ת (ס"ק ט ע"ב): למאי לי מורי ז"ל, כי עיקר הקפדת המלט על רוח הקודש תלויה ע"י כוונת המלט וזהירות בכל ברכות הנהנין. לפי שעל ידם מתבטל כח רוח הקליפות הנאחזים במאכלים החמרים ומתדבקים בהם. והמלט שמוכל רוחם, וע"י הברכות שעליהם הנאמרות בכוונה הוא מסיר מהם הקליפות ההם ומזכך החומר שלו ונעשה זך ומוכן לקבל קדושה. והזהירנו מלך בזה. עכ"ל. (הוד"ד בכה"ח סי' קצ"ח אות ו). וכ"כ בשעה"מ (פרשת עקב) וז"ל: ודע, כי לריך המלט להזהר בתכלית בברכות אלו, וכמ"ש ותוכלו בתוך מעי. וגורם שפע עליון. עכ"ל. (כה"ח שם). עוד שם (סי' קפג אות מו): וז"ל סידור הרש"ג ז"ל: קודם ברכת המזון יכוין להכין עלמו לקייס מלות עשה לברך ברכת המזון בידלה ובאהבה ובכונה עלומה ובשמחה רבה ובטוב לבב, להמשיך שפע וברכה רבה ומוחין וחיות ומזון למלכותא קדישא דז"ע למילות וממנה לנו ולכל העולמות הקדושים. ויעלום עיניו ויאמור ידיו זו על גבי זו ימיניח על שמאליח כיוצא לפני המלך מלכו של עולם מלכותא קדישא דז"ע למילות. וע"ע להרב יסוד וחורם העבודה (שער ז פרק ט) מה שהאריך בזה.

[81] חמכו חכמים ז"ל שלא מלט מהפלל התפלה מתוך הספר, הוא יכול לאומרה בכוונה תיבה בתיבה. משל"כ כשהוא קורא בע"פ, שלז הוא עלול ללגלג ולהסיח דעתו מכוונת התפלה. (מעם לועז לבניס ח, י עמ' תעג והעתרה תלב לעין שהוא מספר סלל היוסף).

וּכְבָר רָאִיתִי לְהָרַב הֶחָסִיד כמה"ר מֹשֶׁה דִּיקוֹרִיאַל[82] זַ"ל[83] אָחִי אִמִּי, מְחַזֵּר אַחַר סִדּוּר לְהִתְפַּלֵּל עֲמִידַת מִנְחָה, וְאָמַרְתִּי לוֹ: לָמָּה לֹא תִתְפַּלֵּל עַל פֶּה? וְהֵשִׁיב, כִּי זֶה לוֹ עֶשְׂרִים שָׁנָה קִבֵּל עָלָיו שֶׁלֹּא לְהִתְפַּלֵּל אֶלָּא מִתּוֹךְ הַכְּתָב. וְאִם בַּעֲמִידָה דִּלֹּא שָׁכִיחַ שִׁכְרוּת הוּא טוֹב לְאָמְרָהּ מִתּוֹךְ הַכְּתָב לְעוֹרֵר הַכַּוָּנָה, כָּל שֶׁכֵּן אַחַר הַפְּעֻדָּה דְּוַדַּאי שָׁכִיחַ דָּבָר הַמֵּסִיר הַכַּוָּנָה דְּצָרִיךְ מִכְּתָב.[84]

וְאַחֲלַי יִכְּנוּ לְנָשִׁים צִדְקָנִיּוֹת אֲשֶׁר בְּדוֹרֵנוּ אֲשֶׁר קֹדֶם שֶׁיְּשַׁימוּ בַּשֻּׁלְחָן הַכֵּלִים הַצְּרִיכִים לַפְּעֻדָּה כְּגוֹן סַכִּינִים וּקְעָרוֹת וְכַפּוֹת וּמַפּוֹת יָפוֹת יְשַׁימוּ כְּלִי בְּרָכָה זֶה אֲשֶׁר הוּא כְּלִי חֶמְדָּה לָתֵת כָּבוֹד לֵאלֹהֵי הַכָּבוֹד וּלְהָנִיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתָם לָתֵת לָהֶם אַחֲרִית וְתִקְוָה. וְיִבְחֲנוּנִי נָא בְּזֹאת הַבְּרָכָה עֲרוּכָה בַּכֹּל וּשְׁמוּרָה אִם לֹא יִפְתַּח לָהֶם הָאֵל יִתְבָּרַךְ אֶת אֲרֻבּוֹת שָׁמָיו לְהָרִיק לָהֶם בְּרָכָה עַד שֶׁיִּבְלוּ שִׂפְתוֹתֵיהֶם מִלּוֹמַר דַּי בֶּן יֹאמַר אֶל שַׁדַּי אָמֵן וְאָמֵן.

---

[82] לפ"ל: די קוריאל.

[83] חתים עם מהר"ס לפקיד וכ' יעקב די רב בתשרי השמ"ד, על שטר מלמנת הרמ"ק (שם הגזולים מע' ספרים מע' ן [ערך נז] לוט יקר. ע"ק).

[84] וז"ל הרב לשמיה חכמה בתולמות חיים (לוח לז): ועוד כלל לכוון בברכות, שיגיל לומר הברכות בניחו בקול רם, כי הקול מעורר הכוונה. עוד בברכת המזון, ניעז היותה מ"ע מן התורה, לשוי לכוון בה ביותר ובדקדוק מלותיה שלא יבלעם. ולכ יבדק שלא מתוך כתב כשהוא בניחו, כי הכתב מעורר הכוונה. ואפילו בכל התפילות גם שפשר שיאמר לותם כולם בסדור מלפ התפלה ועד סופה, הנה מה טוב. וכן נוהג מורנו יצ"ו לומר כל התפילות בסדור. ולפחות יתן ידיו זו על זו, ויבדק בידיה כעומד לפני המלך. ויתן מנפש לו כובע בלשון, כלי שיבדק בידיה. ובספר סגולות והנהגות (הנלפ בסוף ספר המוסר) (בדברת המזון לוח ג) כתב בזה"ל: ביחיד לא יבדק על הכוס אלא יסגור עיניו ויעיש שתי ידיו זו על גב זו, ימניח על השמאלית בחזה. וז"ל מרן הגר"ח פלאג'י בכוח חיים (סי' קלא ס"ק ב): ואסור לעשות מלאכה בעודו מבדק – ואפילו לפנות הבדים מהשלחן אין לו לעשות בעודו מבדק, כי אם ידיו מסורות ועיניו סגורות, ומה טוב מתוך הספר. ולכ כי מאד על הממהרין לקום מהשלחן כשמתחילין לומר הרחמן וכו', ולא שפיר עבדי, כי אם צריך להיות יושב על עומד שלום כמו עקירת רגלים שבעמידה אז יעמוד והיכן יאמר ומה שהותרנו יהיה לברכה, לשא על בני ביתו בלבד הכונה אלא על השלחן. עכ"ל. ישמע חכם ויוסיף לקח.

וּכְלַל כָּל אֵלֶּה הַמִּלִּים קִבַּצְתִּי בְּשִׁיר וּפִיּוּט נִבְלָלִים כִּי קִנֵּאתִי בַּהוֹלְלִים הָאוֹכְלִים לְמַעֲדַנִּים לִזְמַנִּים מֵגְבָּלִים וּמְמַלְּלִים חֲלוֹמוֹת וַהֲבָלִים וְהָעֵת יֹאמַר לְבָרֵךְ לַנֶּאְדָּר בָּאֵלִים מָאן דְּאַלִּים גָּבַר[85] וְאֵין דּוֹבֵר דָּבָר:

אִישׁ בַּכֹּל יַעֲרֹךְ שֻׁלְחָנוֹ, יַעֲרֹךְ גַּם בִּרְכַּת מְזוֹנוֹ:

יֵשֵׁב גֶּבֶר בִּמְסִבָּתוֹ, לִסְעֹד לֵב עֶרֶב וָבֹקֶר:
יַרְבֶּה בַּרִים לִישִׁיבָתוֹ, וְעַל מוֹשָׁב טוֹב יְבַקֵּר:
צְנוֹן וַחֲזֶרֶת עֲמָתוֹ, וּמַטְעַמִּים בְּלִי חֵקֶר:
וְיַיִן בְּמַיִם מֵקֵר, לְבְלִי יַעֲבֹר חַם בְּגָרוֹנוֹ: אִישׁ בַּכֹּל

שׁוּבָה וָנַחַת בִּמְסִבּוֹ, אֵין מְהִירוּת וְחִפָּזוֹן:
זֶה לְאַט מֵיטִיב אֶת לִבּוֹ, וְזֶה יֶהְגֶּה נְאוּם וְחָזוֹן:
זֶה יִשְׁתֶּה עַד יִשְׂבַּח עָצְבּוֹ, וְסָר מִמִּשְׁמַנָּיו רָזוֹן:
אַךְ לְבָרֵךְ עַל הַמָּזוֹן, לֹא יַעֲבֹר עַל דִּמְיוֹנוֹ: אִישׁ בַּכֹּל

רַק אִם אִישׁ נִבָּרֵךְ יִבַע, נֶחְפָּז בְּמְדַלֵּג עַל הָרֵי:
יֶהְגֶּה מִלָּה מִכָּל אַרְבַּע, לֹא יוּבַן רַק בִּרְשׁוּת מוֹרֵי:
עוֹשֶׂה סְעֻדָּתוֹ קֶבַע, וּבִרְכַּת מְזוֹנוֹ עַרְאַי:
יִזְכֹּר בֶּן אַבְרָם וְשָׂרַי, וְאֵת וֵיבוֹשׁ לִפְנֵי קוֹנוֹ: אִישׁ בַּכֹּל

אֶל לִבּוֹ יִתֵּן אִישׁ נִתְעָב, אִם בַּמִּדְבָּר יֶחְסַר לַחְמוֹ:
לְמַלֵּא נַפְשׁוֹ כִּי יִרְעַב, יִתֵּן הוֹן בֵּיתוֹ וְדָמוֹ:
וְלָאֵל פּוֹדֵהוּ מֵרָעָב, לֹא יוֹדֶה בְּפִיו וּשְׂפָמוֹ:
אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל וְאֵת בִּזְמָמוֹ, וְאֶל אֵל יָכִין רַעְיוֹנָיו: אִישׁ בַּכֹּל

---

[85] לשון מליצה לקוחה מהגמ' גיטין (ס, ב). ור"ל: מאן דמליץ – מי שמוסיף בשבח ברכת המזון כמליצ – 'גבר'. ולפמ"ח ושב"מ.

הַפֶּרֶק הָרְבִיעִי

בְּבֵאוּר נוּסַח בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּקִצּוּר:[86]

בָּרוּךְ אַתָּה ה' הַזָּן - לִישָׁנָא דִּקְרָא נָקֵט דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית מה, כג): לֶחֶם וּמָזוֹן. **אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ** - דִּכְתִיב (תְּהִלִּים קלו, כה): נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר. **בְּטוּבוֹ** - כִּדְתַנְיָא (בְּרָכוֹת ג, א): רַבִּי אוֹמֵר וּבְטוּבוֹ[87] חָיִינוּ הָרֵי זֶה תַּלְמִיד חָכָם וּמְטוּבוֹ הָרֵי זֶה בּוּר. וְהָעִנְיָן הוּא, דִּבְטוּבוֹ מַשְׁמָע שֶׁבְּשֶׁפַע טוּבוֹ הַגָּדוֹל,[88] שֶׁהַטּוֹבָה מְרֻבָּה יוֹתֵר מֵהַצָּרִיךְ.[89] אֲבָל מִטּוּבוֹ מַשְׁמָע דִּבְקִצָּת[90] טוּבוֹ, וְנִרְאֶה כִּמְמַעֵט[91] בְּתַג מִוֹלָיו[92] שֶׁל מָקוֹם, דְּמַשְׁמָע דָּבָר מוּעָט כִּדְי חַיִּים (רַשִׁ"י ד"ה וּמִטּוּבוֹ). וְיֵשׁ בָּזֶה בְּסֵפֶר הַזֹּהַר (פָּרָשַׁת תְּרוּמָה דַּף קסח, ב) סוֹד יִנָּעֵם: בְּטוּבוֹ[93] - דָּא יְמִינָא עִלָּאָה, וּמְטוּבוֹ - דָּא דַּרְגָּא אַחֲרָא דְּאָתֵי ג"כ[94] מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְאִיהוּ דַּרְגָּא לְתַתָּא בְּגִין דִּבְהַהוּא טוֹב אִתְבְּנֵי עָלְמָא וּבֵיהּ אִתָּזָן. אַמַּאי אִקְרֵי טוֹב וְאַמַּאי אִקְרֵי חֶסֶד? טוֹב - אִיהוּ כַּד כָּלִיל כֻּלָּא בְּגַוֵּיהּ וְלָא אִתְפְּשַׁט לְנַחְתָּא תַּתָּא. חֶסֶד - הִיא כַּד נָחֵת לְתַתָּ' וְעָבִיד טִיבוּ בְּכָל בִּרְיָן צַדִּיקֵי וּרְשִׁיעֵי וְלָא חָיִישׁ וְאַף עַל גַּב דְּדַרְגָּא חַד הוּא מְנָלָן? דִּכְתִיב (תְּהִלִּים כג, ו): אַךְ טוֹב וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי, אִי טוֹב לָמָּה חֶסֶד, וְאִי חֶסֶד לָמָּה טוֹב, דְּהָא בְּחַד סַגְיָא? אֶלָּא טוֹב כָּלִיל כֻּלָּא בְּגַוֵּיהּ וְלָא אִתְפְּשַׁט לְתַתָּא, חֶסֶד - נָחִית וְאִתְפְּשַׁט לְתַתָּא וְזָן כֻּלָּא צַדִּיקֵי וּרְשִׁיעֵי כַּחֲדָא. וַהֲכָא בֵּינָן דְּאָמַר

---

[86] מיוסד עפ"י המבוללהס הל' ברכות (שער ג דיני ברכת המזון), בתוספות רבות מאת רבינו ז"ל.

[87] במבוללהס: ובטובו הגדול חיינו. וכ"ה בנוסח ברכת המזון של רבינו ז"ל בסוף הספר.

[88] במבוללהס: הגדול חיינו.

[89] סס: ממנו.

[90] סס: ממקצת.

[91] סס: והוא ממעט.

[92] סס: בתגמולות.

[93] בזוה"ק לפנינו: ובטובו.

[94] סס, ליתא.

וּבְטוּבוֹ חַיִּינוּ הָדָר אָמַר הַזָּן אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוּבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תְּהִלִּים קלו, כה): נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַל דָּא הַזָּן אֶת הַכֹּל לְצַדִּיקֵי וּרְשִׁיעֵי לְכֹלָּא ברכ' יָמִין שְׂמֹאל לָאו אִיהִי בְּבִרְכַּת מְזוֹנָא וּבְגִין כָּךְ שְׂמֹאלָא לֹא תְסַיַּע לִימִינָא דְּכֵינָן דְּבָרִיךְ בְּרָכָה יָמִין אִצְטְרִיךְ לְאַדְבְּקָא אֶרֶץ הַחַיִּים בְּיָמִין לְאִתְזָנָא מִתַּמָּן וּלְפַרְנָסָא וּלְמֵיהַב מְזוֹנָא לְכֹלָּא. ע"כ. וְאָמַר **בְּחֵן - דִּכְתִיב** (שְׁמוֹת לג, יט): וְחַנֹּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחֹן. **בְּחֶסֶד - דִּכְתִיב** (תְּהִלִּים קלו, כה): כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ כָּאָמוּר **וּבְרַחֲמִים - דִּכְתִיב** (שָׁם קמה, ט): וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. **נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ - בַּאֲשֶׁר נִתְבָּאֵר. וְטוּבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ - דִּכְתִיב** (דְּבָרִים ב, ז): לֹא חָסַרְתָּ דָּבָר.[95] **וְאַל יֶחְסַר לָנוּ -** נִרְאֶה לִי שֶׁאֵינוֹ לְשׁוֹן בַּקָּשָׁה,[96] כִּי כָּל זֹאת הַבְּרָכָה מְתְחַלָּתָהּ וְעַד סוֹפָהּ לְשׁוֹן שֶׁבַח לִשְׁמוֹ הַגָּדוֹל הוּא.[97] וְחוֹתֵם **בָּרוּךְ אַתָּה ה' הַזָּן אֶת הַכֹּל -** עַל שֵׁם עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ (תְּהִלִּים קמה, טו) עַל הַכַּוָּנָה הַנַּ"ל.[98]

נוֹדֶה לְךָ ה' אֱלֹהֵינוּ - זֹאת הַבְּרָכָה תִּקֵּן יְהוֹשֻׁעַ הוֹדָאָה עַל הָאָרֶץ שֶׁכָּבֵשׁ וְנִתְּנָה בְּתְחִלָּה לְיִשְׂרָאֵל בְּגוֹרָל עַל פִּי ה' וְזֶהוּ אוֹמְרוֹ: **עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֶמְדָּה -** דִּכְתִיב (יִרְמְיָה ג, יט): וְאֶתֶּן לָךְ אֶרֶץ חֶמְדָּה.[99]

---

[95] בְּמַבּוּלְלֶהֶם: עַל שֵׁם וּמִדִּבְעִיס שֶׁנֶּה בְּלִכְתֹּם בַּמִּדְבָּר לֹא חָסַר (עי' נְחֶמְיָה ט, כא)

[96] בְּמַבּוּלְלֶהֶם (ל"ה בַּמ"י הַזָּן) פֵּירֵשׁ שֶׁהוּא לְשׁוֹן בַּקָּשָׁה, עַל שֵׁם וְלֹא יֶחְסַר לְחַמּוֹ (יְשַׁעְיָה נֵ, יד).

[97] נִרְאֶה לְכ"ל, דְּלֹא חָסַר וְאַל יֶחְסַר, תְּרוּוִיחוּ קְמִי עַל טוּבוֹ שֶׁל הַקב"ה וְלֹא עַל הַמָּזוֹן. וּלְפִי"ז צ"ל: לֹא חָסַר (לְשׁוֹן עָבָר) וְאַל יֶחְסַר (לְשׁוֹן עָתִיד) (כְּמ"ש בְּמִכְלְכֵי בְּשַׁלְהֵי בְּרֵכוֹת). מִלֹּא לְמ"כ תֵּיבַת 'מָזוֹן', תֹּהֵא מְשׁוֹלֶלֶת הַבְּנָה. וּרְמִיזִי לְהַגְמוֹן כ' יְהוֹדָה מִכְּיָה לִיווּמִי מוֹפְנְהֵיים בְּסִפְרוֹ מַטֶּה יְהוּדָה (בְּצִיּוּר תֹּהֵא מְשׁוֹלֶלֶת הַבְּנָה. וּרְמִיזִי לְהַגְמוֹן כ' יְהוֹדָה מִכְּיָה לִיווּמִי מוֹפְנְהֵיים בְּסִפְרוֹ מַטֶּה יְהוּדָה (בְּצִיּוּר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּהַעֲרָה ד"ה וְאַל יֶחְסַר) שֶׁהַבִּיעַ בְּשֵׁם הָרַב מוֹר חֲדָשׁ דְּמ"כ מִין לוֹמֵר 'מָזוֹן'. ע"ע. בְּרֹס, נוֹסַח בִּרְכַּת הַמָּזוֹן שֶׁל רַבֵּינוּ ז"ל בְּסוֹף הַסֵּפֶר, מֵיתֵי בְּהַלְיָה לְתֵיבַת 'מָזוֹן'. וְלֵ"י.

[98] נִרְאֶה לְכ"ל עַפ"י הַלְּשׁוֹן שֶׁהַבִּיעַ מֵהַזּוֹהַ"ק, שֶׁהַצ"ת זַן לְמִיקִים וְשַׂעִים כְּמַחַל, וְזֶהוּ עֵינֵי 'כֹּל' מֵלִיךְ יִשְׂבְּרוּ וְכוּ'.

[99] בְּמַבּוּלְלֶהֶם סִיֵּים הַפָּסוּק: נַחֲלַת צְבִי.

טוֹבָה וּרְחָבָה[100] - דִּכְתִיב: אַעֲלֶה אֶתְכֶם מֵעֳנִי מִצְרַיִם אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וּרְחָבָה.[101] **בְּרִית וְתוֹרָה חַיִּים וּמָזוֹן** - אָמְרִינַן בַּגְּמָרָא (בְּרָכוֹת מט, א): כָּל מִי שֶׁלֹּא אָמַר בְּרִית וְתוֹרָה בִּבְרִכַּת הָאָרֶץ לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ.[102] וְהַטַּעַם,[103] מְשׁוּם דְּאִלְמָלֵא בְּרִית וְתוֹרָה לֹא נִתְקַיְּמוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָה לג, כה): **אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי.**[104] **אִם לֹא בְרִיתִי** - דְּהַיְנוּ בְּרִית כְּמַשְׁמָעוֹ, **יוֹמָם וָלָיְלָה** - דְּהַיְנוּ תּוֹרָה דִּכְתִיב (יְהוֹשֻׁעַ א, ח): וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה, **חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא** (גו') [**שַׂמְתִּי** - כְּלוֹמַר לֹא הָיְתָה הָאָרֶץ קַיֶּמֶת],[105] וְאִם לֹא הָיְתָה קַיֶּמֶת לֹא נִתְּנָה לָהֶם הָאָרֶץ.[106]

---

[100] הנה למבכרין בכסון זו לפי בזמן הזה שהרי יקראל חרבה ושוממה, עיין כף החיים (סי' קפז אות יא) מה שהביא מהזוה"ק.

[101] מקרא זה מוכרב מבני פסוקים: ואלך להעילו מיד מלריס ולהעלותו מן האלן ההיא אל אלן טובה ורחבה אל אלן זבת חלב ודבש (שמות ג, ח), ואס (פסוק יז): ויאמר לעלה אתכס מעני מלריס וגו' אל אלן זבת חלב ודבש.

[102] וכן פסק מרן בשלחנו הטהור (סי' קפז סעיף ג). לולס עי' בשו"ת יביע לומר ח"ב (חלו"ח סי' יב אות טז–יח) שמ"ל בזה והעלה לסבי"ל, ולפ יחזור. וע"ע לו בחי"ח (חלו"ח סי' כה אות יא–יב), ובשו"ת יחוה דעת ח"ו (סי' י בהע' ו) שמ"ל בזה.

[103] כ"ה בשבולהס (שם ד"ה נולה לך) בשם ר' יוסף מלונייל. וברניו מנוח (על הרמב"ם הל' ברלות פ"ב ה"ג ד"ה ולפיל) לתב בזה"ל: לתב בזה"ל: ולריך להזליר בה ברית ותורה – מפני שבזלות שתיהן נלנסו לפרל. גבי ברית לתיב (בראשית יז, ח) ונתתי לך ולזרעך אחריך את ארל מגוריך לת ארל לנען לאחוזת עולם. וגבי תורה לתיב (יהושע ה, ז): וזה הדבר יוסף אל העם, לאמר להם יהושע: וכי שבועים שאתם נכנסים לארל עליהם, כך אמר הקב"ה לאבותיהם: ונתתי לך ולזרעך אחריך את ארל מגוריך וגו', על מנת ואתה את בריתי תשמור. עכ"ל.

[104] במקום יקראל (שלה טל עמ' תקלז) פירש עפ"י פסוק זה מ"ש (דברים יא, כא): כימי השמים על הארל, וז"ל: לרמוז כי השמים על הארל אינם מתקיימים כי אם בזלות התורה והמלוה, ואם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארל לא שמתי, אם כי יבא מלה כנגד מלה, אם תהיו קיימים להיותכם מקיימים השמים על הארל כמלובר. וז"ל בשלה טז (עמ' שלה): כי בהולעת נפלאותיו ופרסום גבולותיו בעולם, תלוי חזוק ויסוד שמים וארל וכו'. ע"ש.

[105] כ"ה בשבולהס, ונרלה שהושמט כאן מטעות הלומות.

[106] וז"ל רבינו בחיי בשלחן של מרבע (שער ו ד"ה בברכת המזון): והטעם שהולרלו להזליר בברכת הארל, להורות שבשביל התורה זכינו לירושת הארל וכו'. ע"ש.

וְאָמְרִינַן בַּגְּמָרָא (בְּרָכוֹת מח, ב): צָרִיךְ שֶׁיַּקְדִּים בְּרִית לְתוֹרָה לְפִי שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה בְּג' בְּרִיתוֹת וְהַמִּילָה בְּי"ג בְּרִיתוֹת כַּאֲשֶׁר הוּבָא מִסְּפָרָם שָׁם. **חַיִּים וּמָזוֹן -** זֶה תָּלוּי בָּזֶה, דא"א לִחְיוֹת בְּלִי מָזוֹן. **עַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם -** לְמַעַן הָקִים,[107] לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם (דְּבָרִים טז, ג).[108] **עַל**[109] **בְּרִיתְךָ כו' וְעַל תּוֹרָתְךָ כו' וְעַל חַיִּים וּמָזוֹן כו' -** יַחֲזֹר לְהַזְכִּיר בְּרִית וְתוֹרָה חַיִּים וּמָזוֹן, בַּעֲבוּר שֶׁאָמְרוּ (בְּרָכוֹת מט, א) שֶׁצָּרִיךְ לְהַזְכִּיר הוֹדָאָה תְּחִלָּה וְסוֹף. וַיַּחֲזֹר לְהַזְכִּיר אוֹתָם, לְבַעֲבוּר יָבֹא **וְעַל הַכֹּל אָנוּ**[110] **מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִין אֶת שִׁמְךָ**, דְּהַיְנוּ תְּחִלָּה וְסוֹף. **כָּאָמוּר** (דְּבָרִים ח, י): **וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ וגו' -** וְיֵשׁ מוֹסִיפִין: יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפֶה כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד, וְהַטַּעַם, שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ בַּחֲתִימָה אַחֲרֵי מִקְרָא, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים (תְּפִלַּת שַׁחֲרִית סוֹף בִּרְכַּת יוֹצֵר): לְעוֹשֵׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ (תְּהִלִּים קלו, ז). וְהִתְקִין מְאוֹרוֹת לְשַׂמֵּחַ עוֹלָמוֹ כו'.[111] וְאֵין צָרִךְ לְשַׁנּוֹת מַטְבֵּעַ שֶׁטָּבְעוּ חֲכָמִים. וְחוֹתֵם **עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן**, אַף עַל פִּי שֶׁהִיא בִּרְכַּת הָאָרֶץ, מִשּׁוּם דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא:

רַחֵם ה' אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְכו' - מָצִינוּ לְשׁוֹן רַחֲמִים בְּאַרְבָּעָ' פְּרָטִים

---

[107] בְּמִכּוּלְלִיהֶם: עַל שֵׁם.

[108] בְּמִכּוּלְלִיהֶם נוֹסֵף: וגו'. וכְתִיב (שם ז, ח): וַיִּפְדְּךָ מִבֵּית עֲבָדִים.

[109] בְּנוּסַח בִּרְכַּת הַמָּזוֹן הַנִּלְפָּם בְּסוֹף הַסֵּפֶר: וְעַל.

[110] כ"ה בְּסֵדֶר רַס עַמְרָם גַּאוֹן. לוּלֵס, הַרַב עָנָף יוֹסֵף בְּצִיּוּרוֹ לְבִרְכַּת הַמָּזוֹן (הוּבָא בְּסֵדוּר לוּלֵס הַתְּפִלּוֹת), כְּתַב בְּזֶה"ל: 'מִנְהָג' מוּעִיס לָךְ, וְלֹא 'לָנוּ', שֶׁהוּא לְשׁוֹן קַלָּלָה, כְּמוֹ: וּמִנּוֹ הֵלִיגִים (יְשַׁעְיָה יט, ח).

[111] לז"ל לְבֵרְיוֹ הַקְּדוֹשִׁים הַנִּפְלָאִים וְסַתּוּמִים מִמֶּנִּי. וְהוּא, מִשּׁוּם שֶׁהַמּוֹסִיפִין נוֹסְחָם זֶה: יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ וכו', מוֹסִיפִין זֹאת קוֹדֶם הַפָּסוּק (כ"ה בְּנוֹסְחוֹת שֶׁלְּפָנֵינוּ). וְעוֹד יֵשׁ לְתָמוּהַּ, שֶׁהֲרֵי בְּבִרְכַּת הַזָּן מְסַיְּמִים לְהֵיפֶךְ: כְּתָמוּר פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ וגו' בַּמ"י הַזָּן אֶת הַכֹּל. וּבַ"כ. וְלוּלֵס מִזֶּה הוּא בְּסֵדֶר רַס"ג בְּהַמְּשֵׁךְ לִיצְנָע: וְעַל הַכֹּל אָנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אֶת שִׁמְךָ. יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ תָּמִיד עֵלְיוֹנוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. בַּמ"י עַל הַמָּזוֹן וְעַל הַכֹּל אָנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אֶת שִׁמְךָ. יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ תָּמִיד עֵלְיוֹנוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. בַּמ"י עַל הַמָּזוֹן וְעַל הַכֹּל. וּבַ"כ. וע' הֵיטֵב תִּקּוּן תְּפִלָּה (דף קלו ע"ג), וְסֵדֶר רַס"ג (מַהֲדּ' מוֹסָד הָ"קּ עַמ' יג בְּהע' לְמַטָּה).

אֵלּוּ: **עָלֵינוּ** - דִּכְתִיב (תְּהִלִּים קג, יג): כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים. **וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ** - דִּכְתִיב (יְחֶזְקֵאל לט, כה): וְרִחַמְתִּי (אֶת) [כָּל] בֵּית יִשְׂרָאֵל. **וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ** - דִּכְתִיב (זְכַרְיָה א, יב): עַד מָתַי [אַתָּה] לֹא תְרַחֵם אֶת יְרוּשָׁלַיִם.[112] **וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ** - דִּכְתִיב (תְּהִלִּים קב, יד): אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן.[113] **וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ וְגו'** - מָצִינוּ בַּמִּקְרָא תְּאָרִים אֵלּוּ לְבֵית הַבְּחִירָה: **גָּדוֹל** - דִּכְתִיב (חַגַּי ב, ט): גָּדוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה וְגוֹמֵר. **קָדוֹשׁ** - דִּכְתִיב (דה"י ב' ז, טז): וְהִקְדַּשְׁתִּי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה וְגו'. **אָבִינוּ רוֹעֵנוּ** - דִּכְתִיב (תְּהִלִּים פ, ב): רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַאֲזִינָה. וְאֵין לוֹמַר זְנֵנוּ שֶׁשָּׂרְשׁוֹ זָנָה אֶלָּא **זוּנֵנוּ** שֶׁשָּׂרְשׁוֹ זוּן.[114] וְאָמַר **פַּרְנְסֵנוּ** - לְשׁוֹן חַז"ל. **כַּלְכְּלֵנוּ** - לְשׁוֹן מִקְרָא (נְחֶמְיָה ט, כא): כִּלְכַּלְתָּם בַּמִּדְבָּר. **הַרְוִיחֵנוּ** - רֶוַח מַמָּשׁ. **הַרְוַח לָנוּ** - לְשׁוֹן הַצָּלָה דִּכְתִיב (אֶסְתֵּר ד, יד): רֶוַח וְהַצָּלָה יַעֲמֹד לַיְהוּדִים. **וְאַל תַּצְרִיכֵנוּ לִידֵי מַתְּנוֹת בָּשָׂר וָדָם** - דִּכְתִיב (מִשְׁלֵי טו, כז): וְשׂוֹנֵא מַתָּנוֹת יִחְיֶה. וְאֵין לוֹמַר: שֶׁמַּתְּנָתָם מְעוּטָה וְחֶרְפָּתָם מְרֻבָּה. **לֹא נָבוֹשׁ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא נִכָּלֵם לָעוֹלָם הַבָּא** - לְיִשָּׁנָא דִּקְרָא (יְשַׁעְיָה מה, יז): לֹא תֵבוֹשׁוּ וְלֹא תִכָּלְמוּ עַד עוֹלְמֵי עַד. וַאֲנִי אוֹמֵר, שֶׁמַּתְּנוֹת בָּשָׂר וָדָם יֵשׁ חֶרְפָּה בָּעוֹלָם הַזֶּה וְעֹנֶשׁ לָעוֹלָם הַבָּא, כִּי יִתֵּן הוֹדָאָה לַנּוֹתֵן, וְהַהוֹדָאָה הָעַקָּרִית הִיא לַאֲשֶׁר נָתַן לַנּוֹתֵן - אֵלָיו יִת'. וּבְהֵיוֹת סְפוּקוֹ מְיֻדּוֹ יִת', אֵין בָּאן חֶרְפָּה וְלֹא עֹנֶשׁ. **וּמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה תַּחֲזִירֶנָּה לְמְקוֹמָהּ** - וְאֵין לוֹמַר וּמַלְכוּתְךָ וּמַלְכוּת בֵּית דָּוִד, כִּי אֵין לְשַׁתֵּף מַלְכוּתָא דְּאַרְעָא עִם מַלְכוּתָא דְּרָקִיעָא. וְכֵן אֵין לוֹמַר אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ רוֹעֵנוּ, שֶׁאֵין לְהַזְכִּיר בִּבְרָכָה זוֹ מַלְכוּת שָׁמַיִם מִפְּנֵי הַסַּעַם הָאָמוּר. **וְתִבָּנֶה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ** - הִנֵּה זֶה מֵעֵין הַפְּתִיחָה דְּהַיְנוּ רַחֵם עַל

---

[112] בְּמַכּוֹלֶלֶת נוֹסֵף: וְאֹמֶר עֵירְךָ עַל שֵׁם וְנִקְרָאתָ יְרוּשָׁלַיִם עִיר הָאֱמֶת (זְכַרְיָה ח, ג).

[113] בְּמַכּוֹלֶלֶת נוֹסֵף: וְאֹמֶר מִשְׁכָּן עַל שֵׁם כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם שֹׁכֵן בְּצִיּוֹן (יוֹאֵל ד, יז). וְאֹמֶר כְּבוֹדֶךָ עַל שֵׁם כָּסֵא כָּבוֹד מָרוֹם מֵרֵאשׁוֹן וְגו' (יִרְמְיָה יז, יב).

[114] כ"ה בְּמַכּוֹלֶלֶת (ד"ה רחם): זוּנֵנוּ – ע"ק לְחַם וּמָזוֹן. וי"ל זְנֵנוּ, וְהַחֹכֶם לְחַכ"ע ז"ל כָּתַב שֶׁאֵין לְזוֹז לְגָמְרֵי, כִּי זְנֵנוּ הוּא מִן זָנָה, כְּמוֹ עֲנֵנוּ מִן עָנִי. מִכָּל מָן זוֹן מְזוֹן לֹא יֹאמַר רַק זוּנֵנוּ כְּמוֹ שׁוּבֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ (תְּהִלִּים פה, ה).

יְרוּשָׁלַיִם דְּהַיְנוּ שֶׁיִּבָּנֶה אוֹתָהּ וְחוֹתֵם **בּוֹנֵה בְרַחֲמָיו יְרוּשָׁלַיִם**. וּבְשַׁבָּת יֵשׁ מְשַׁנִּים בְּרָכָה זוֹ תְּחִלָּה וְסוֹף, נַחֲמֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ, וּלְבַסּוֹף מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם. וְכָתַב רַשִׁ"י (בְּרָכוֹת מח, ב ד"ה וּבַשַּׁבָּת) שֶׁאֵין לְשַׁנּוֹת, דְּרַחֵם הַיְנוּ נֶחָמָה.[115] וְצָרִיךְ לוֹמַר **אָמֵן** בֵּין סוֹף בְּרָכָה זוֹ לִתְחִלַּת בִּרְכַּת הַטּוֹב, כְּדֵי לְהַבְדִּיל בֵּין בְּרָכָה שֶׁל תּוֹרָה לִדְרַבָּנָן.[116]

בָּרוּךְ אַתָּה ה' לָעַד[117] **אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ - אָבִינוּ -** דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה סג, טז): כִּי אַתָּה אָבִינוּ. **מַלְכֵּנוּ -** דִּכְתִיב (שָׁם לג, כב) ה' מַלְכֵּנוּ. **אַדִּירֵנוּ -** דִּכְתִיב (תְּהִלִּים ח, ב): מָה אַדִּיר שִׁמְךָ כו'. **בּוֹרְאֵנוּ -** דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה מג, א): כֹּה אָמַר ה' בֹּרַאֲךָ וְגו'. **גּוֹאֲלֵנוּ -** דִּכְתִיב (שָׁם מז, ד): גּוֹאֲלֵנוּ ה' צְבָאוֹת. **קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב -** דִּכְתִיב (שָׁם מג, ג): קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעֶךָ. **רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל -** דִּכְתִיב (תְּהִלִּים פ, ב): רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַאֲזִינָה.[118] **שֶׁבְּכָל יוֹם**[119] **הוּא מֵטִיב לָנוּ וְגוֹמֵר -** צָרִיךְ לוֹמַר שָׁלֹשׁ הַטָּבוֹת הָוֶה וְעָבָר וְעָתִיד: **הוּא מֵטִיב לָנוּ, הוּא הֵיטִיב לָנוּ, הוּא יֵיטִיב לָנוּ.** וְכֵן ג' גְּמוּלוֹת עַל אַפָּן זֶה: **הוּא גּוֹמְלֵנוּ, הוּא גָּמָלָנוּ, הוּא יִגְמְלֵנוּ.**[120] וְיֵשׁ לָעַד **חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים -** דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה סג, ז): אֲשֶׁר גְּמָלָם כְּרַחֲמָיו וּכְרֹב חֲסָדָיו.[121] וְכֵן בַּפָּסוּק עַצְמוֹ (שָׁם שָׁם): וְרַב טוּב לְבֵית יִשְׂרָאֵל הֵיטִיב לָהֶם **וְכָל טוּב** דְּקָאָמַר.

---

[115] עיין בלחם משנה (ד"ה לו נחמינו), בביאור שיטת רש"י הקיף והרמב"ם.

[116] שלחן ערוך (סי' קפח סעיף ז).

[117] בנוסח רבינו ז"ל בסוף הספר: בע"י ומ"ה לעד הלל לבדינו.

[118] במקוללהס: המלך הטוב והמטיב – ע"ק טוב למה ומטיב (תהלים קיט, סח).

[119] בנוסח רבינו ז"ל בסוף הספר: יום ויום.

[120] בשלחן ערוך (סי' קפט סעיף ז), הביאם בנוסח היה הוה ויהיה, גמלנו גומלנו יגמלנו.

[121] במקוללהס נוסף: ומלך חן – ע"ק לולהים יחננו (תהלים סז, ב).

וְנָהֲגוּ לוֹמַר הָרַחֲמָן תְּפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת כָּל אֶחָד בְּפִי צָחוּת לְשׁוֹנוֹ, אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם מַטְבֵּעַ נָהוּג.[122] וְאֵינָם חֲשׁוּבִים הֶפְסֵק לְבִרְכַּת בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן, כִּי כְּבָר תִּקְּנוּ לְבָרֵךְ לְבַעַל הַבַּיִת וְלֹא חָשִׁיב הֶפְסֵק.[123]

וְזֶה נוּסַח בִּרְכַּת בַּעַל הַבַּיִת בַּאֲשֶׁר הוּבָא בַּגְּמָרָא (בְּרָכוֹת מו, א):
יְהִי רָצוֹן שֶׁלֹּא יֵבוֹשׁ בַּעַל הַבַּיִת בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא יִכָּלֵם לָעוֹלָם הַבָּא וְיַצְלַח מְאֹד בְּכָל נְכָסָיו וְיִהְיוּ נְכָסָיו וּנְכָסֵינוּ מַצְלָחִים[124] וּקְרוֹבִים לָעִיר וְאֶל יִשְׁלֹט שָׂטָן לֹא בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ וְאֶל יְזַדַּקֵּק לֹא לְפָנָיו וְלֹא לְפָנֵינוּ שׁוּם דְּבַר הִרְהוּר חֵטְא וַעֲבֵרָה[125] מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:[126]

וְיֵרָאֶה לִי שֶׁנִּתְקַנָּה בְּרָכָה זוֹ כְּדֵי לִתֵּן אֹמֶץ לַבְּרָכָה הָעֶקְרִית וְיִרְאֶה הָרוֹאֶה וְיִדּוֹן קַל וָחֹמֶר לְעַצְמוֹ וְיֹאמַר שֶׁאִם לְבַעַל הַבַּיִת הֶחָזָק לְבָרֵךְ, כָּל שֶׁכֵּן לְבַעַל הַבַּיִת יִת׳, [שֶׁ]בֵּרַךְ אֶת בַּעַל הַבַּיִת וְאֶת הָאוֹרֵחַ וְאֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ.

וְשָׁמַעְתִּי מִפִּי חָכָם חָסִיד זַ״ל, שֶׁרָאָה אוֹרֵחַ בֵּרַךְ כָּל הַבְּרָכָה שֶׁל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן תֵּכֶף בִּנְשִׁימָה אַחַת, וּכְשֶׁהִגִּיעַ אֶל בִּרְכַּת בַּעַל הַבַּיִת, הָיָה אוֹמֵר אוֹתָהּ מִלָּה בְּמִלָּה וּבְקוֹל רָם, כְּדֵי שֶׁיִּשְׁמַע בַּעַל הַבַּיִת בִּרְכָתוֹ. וּבְוַדַּאי שֶׁאֵין זֶה מְבָרֵךְ אֶלָּא מְנַאֵץ, שֶׁלֹּא הִשְׁוָה עֶבֶד עִם קוֹנוֹ, וְגָדוֹל עֲוֹנוֹ. וְלֹא לְחִנָּם אָמַר מִי שֶׁאָמַר (בְּרָכוֹת כה, ב): יְהִי רָצוֹן שֶׁיְּהֵא מוֹרָא שָׁמַיִם עָלֵיכֶם כְּמוֹרָא בָּשָׂר וָדָם. וְזֶהוּ: ׳לֹא נִבְלַם לָעוֹלָם הַבָּא׳ שֶׁפֵּרַשְׁתִּי אֲנִי, כִּי הַצַּדֶּךְ יָבִיא לְהִכָּלֵם לָעוֹלָם הַבָּא בַּעֲבֵרוֹת בָּאֵלֶּה. וּכְבָר אָמַרְנוּ, שֶׁבְּרָכָה זוֹ הִיא הִתְעוֹרְרוּת לְמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ לֵב בָּשָׂר לָדוּן קַל וָחֹמֶר זֶה:

---

[122] ז״ל הרב יסוד ושורש העבודה (שער ז פרק ט): הרחמן הוא וכו׳ – לפי שלא נזכרו כל נוסחאות ״הרחמן״ בגמרא, מ״מ בודאי נתקנו מקדמונים, והובא ג״כ בטור מעניינה. וע״כ רצוי לומר לותם בכוונה עמומה.

[123] ע׳ כף החיים (סי׳ קז ס״ק יז).

[124] הכוונה, על לבד שממנו (ב״כ טוי, ק) שכל הנוטל פרוסה מעיסה מתברך. (נפש חיה (מהגליונות) סי׳ רע סעיף ק).

[125] בגמרא לפנינו: ועון.

[126] עיין כף החיים (סי׳ קפט ס״ק י), בנוסח סיום ברכת המזרח, ״ונשמר ממן״ או ״ושמרנו ממן״.

אִם לְמִי שֶׁהֶאֱכִילוֹ לְגִימַת שָׁעָה חַיַּב לְבָרֵךְ, כָּל שֶׁכֵּן לַמַּאֲכִילוֹ מִמְּעֵי אִמּוֹ לְסוֹף עוֹלָמוֹ.[127]

וְאַף עַל פִּי שֶׁאָמַרְנוּ שֶׁאֵין לְהַתְפַּלּוֹת הָרַחֲמָן מַטְבֵּעַ נָהוּג, נָהֲגוּ לְהָרַחֲמָן הָאַחֲרוֹן: **הוּא יְחַיֵּנוּ וְיַזְכֵּנוּ וְיַקְרִבֵנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְבִנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.**

וְנָהֲגוּ לוֹמַר פָּסוּק **מַגְדִּיל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ** (שְׁמוּאֵל ב׳ כב, נא). וְנוֹהֲגִים בְּשַׁבָּת לוֹמַר מְגַדּוֹל, שֶׁהוּא נוֹטָרִיקוֹן מֶלֶךְ גָּדוֹל, שר״ל שֶׁהַשַּׁבָּת הוּא מֶלֶךְ עַל יְמֵי הַחֹל.[128]

וְנָהֲגוּ לוֹמַר תְּפִלָּה אַחַר זֶה: **מַה שֶּׁאָכַלְנוּ יִהְיֶה לְשָׂבְעָה וּמַה שֶּׁשָּׁתִינוּ יִהְיֶה לִרְפוּאָה וּמַה שֶּׁהוֹתַרְנוּ יִהְיֶה לִבְרָכָה.** וְאֵין לוֹמַר: מַה שֶּׁהֻתַּר לָנוּ, כִּי מַה לָּנוּ שֶׁיִּתְבָּרְכוּ הַפְּרוּרִין וְהַפְּרוֹסוֹת הַנִּשְׁאָרוֹת. אֲמָנָם הַנֶּסְחָא הָאֲמִתִּית: **מַה שֶּׁהוֹתַרְנוּ**. וְהָעִנְיָן הוּא: **מַה שֶּׁאָכַלְנוּ** - מַה שֶּׁאָכַלְנוּ דֵּי סִפּוּקֵנוּ, **יִהְיֶה לְשָׂבְעָה** - לַאֲפוּקֵי קִלְלַת וַאֲכַלְתֶּם וְלֹא תִשְׂבָּעוּ (וַיִּקְרָא כו, כו).[129] **וּמַה שֶּׁהוֹתַרְנוּ** - שֶׁאָכַלְנוּ יוֹתֵר מִסִּפּוּקֵינוּ, וְכָל הַחוֹלָאִים

---

[127] וז״ל רבינו ז״ל בספרו מקוה ישראל (סימן לח עמ׳ תקעח), בביאור דברי גמרא זה: הלמ נרמה בעוותיו, שלמס כשיוסף למכול מניח כל וכסת מימיו ומשמלו, ולע יפסיק משלחנו ענן וחזרת. וכשבע לבדך לת בורלו בעל הסעורה, יאמר לותה בחפזון ובמרוצה, לחת למעלה ושבע למטה כמלגיף. וכמו שלמר הרב החסיד [הגאון יעב״ץ] במלמר חסדי ה׳, שלם חבר (כתבי יעב״ץ ח״ל עמ׳ חז), לאר בזה הלשון: רבו המוכלים למעלנים בשובה ונחת, ויברכו בקול נמוך ובשפה חלשה, ברכה נחוצה לסעה, בלי כונה ובלי לקוק בלמילתה, ואין לריך לומר בלותיותיה, בעודה בכפם יבלעוה. ואם יהיו שלשה שלכלו כאחד, האחד יברך על הלרך הגז׳, והשנים יעמדו בטלים כנגדו, יאמר ויתנו בדברי הבאי, ובפיהם לע יברכו, ולע ישמעו הברכות ולע יענו עליהם למן. ומהם יחשבו שילאו ידי ברכת המזון במה שענו על ברכת זמון: כדוך שלכלנו משלו. וכשיהיו עשרה או יותר, לז יוסיפו למטות, וכדובם כן יברה ביניהם הדבור בדברי הבאי. ע״כ. עכ״ל ולפח״ה ושב״מ.

[128] עי׳ בשלוללהם, ובלף החיים (סי׳ קפט לות יח).

[129] ז״ל רבינו ז״ל במקוה ישראל (סימן טל עמ׳ תקפו): ומה שלמר ושבעת, ליגו על לוסן ולכלת, אלא הודעה כי במעט שלאכל – תשבע. וההפך בקללה, ולכלתם ולע תשבעו.

בָּאִים מִן הַמּוֹתָרוֹת **יִהְיֶה לִבְרָכָה** שֶׁלֹּא יַזִּיק. וְאִם הַפָּסוּק נִרְאֶה בְּסוֹתֵר פֵּרוּשֵׁנוּ זֶה, דְּהָתָם לֹא שַׁיָּךְ בְּרָכָה זוֹ, אֲבָל כִּדְרַיְקִינָן, מִשָּׁם רְאָיָה בְּרוּרָה הִקְרָא אֵינוֹ אֶלָּא אַסְמַכְתָּא בְּעָלְמָא (דִּלֹּא) [וְלֹא] רְאָיָה. דְּאִי מִשּׁוּם רְאָיָה, גַּם לַפֵּרוּשׁ דִּבְרָכָה קָאֵי עַל הַמּוֹתָר שֶׁיִּרְבֶּה לָרֹב, הָתָם לֹא שַׁיָּךְ, דְּהַמּוֹתָר לֹא הָיָה אֶלָּא הוֹרָאָה עַל הַשּׂוֹבַע. דְּהָכִי קָאָמַר קְרִ' זֶה (מְלָכִים ב' ד, מג): מָה אֶתֵּן זֶה לִפְנֵי מֵאָה אִישׁ. וְהֵשִׁיב הַנָּבִיא בִּנְבוּאַת ה' (שָׁם): כֹּה אָמַר ה' אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ וְהוֹתֵר.[130] וְהַיְנוּ הוֹרָאָה שֶׁהוּא שָׂבֵעַ בְּוַדַּאי, מִשּׁוּם וְהוֹתֵר דְּקָאָמַר. וְכֵן יֹאמַר הַכָּתוּב (שָׁם מד): וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתִירוּ כִּדְבַר ה', שֶׁאָמַר שֶׁיּוֹתִיר, לְהוֹרוֹת עַל הַשֹּׂבַע. וְלֹא מַיְתֵי רְאָיָה שֶׁיִּתְבָּרֵךְ הַנִּשְׁאָר, כַּאֲשֶׁר גּוֹרְסִין מִי שֶׁאוֹמְרִים: וּמַה שֶּׁהוּתַר לָנוּ יִהְיֶה לִבְרָכָה.

וְאוֹמֵר **ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן**, לַחוֹתְמִים בְּשָׁלוֹם. וְחוֹתֵם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן.

וְרָאִיתִי מִי שֶׁכָּתַב, שֶׁכְּשֶׁשָּׁם שֶׁבַּעֲמִידָה אֵינוֹ רַשַּׁאי לָזוּז מִמְּקוֹמוֹ כָּךְ בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ וְכֵן אָמַר בַּגְּמָרָא (בְּרָכוֹת נא, ב) וְכֵן פָּסַק הָרַמְבַּ"ם ז"ל (פ"ד מהל' בְּרָכוֹת ה"א. וְעִ' שו"ע סִ' קפג סָעִיף ח-ט וּבְסִימָן קנא סָעִיף ג) שֶׁלֹּא יֹאמַר אוֹתָהּ כְּשֶׁהוּא מְהַלֵּךְ וְלֹא מֵטָּה עַל צִדּוֹ אֶלָּא יוֹשֵׁב בִּמְקוֹמוֹ וּמְבָרֵךְ בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה. וּבִירוּשָׁלְמִי (בְּרָכוֹת פ"ז ה"ה),[131] מַצְרִיךְ עַטְיָפָא. וְיֵשׁ סָמֶךְ לָזֶה מִסֵּפֶר הַזֹּהַר (תְּרוּמָה דַּף קסח ע"ב), דְּאָמַר: בֵּיוָן דְּנָטִיל בַּר נָשׁ כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֵים עַל גַּבֵּיהּ, וְאִיהוּ צָרִיךְ לְאִתְעַטָּפָא רֵישֵׁיהּ בְּחָדְוָה [תַּרְגּוּם: בֵּיוָן שֶׁלּוֹקֵחַ הָאָדָם כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה בְּיָדוֹ, הַקָּבָ"ה עוֹמֵד עָלָיו, וְלָכֵן הוּא צָרִיךְ לַעֲטֹף רֹאשׁוֹ בְּשִׂמְחָה].[132]

---

[130] יש להעיר, דבמלכים משמע: כה אמר ה' אכול והותר. ולישנא לתיבעי 'שבוע'. ברם, בדברי הימים (ב' לא, י) משמע: אכול ושבוע והותר. ולישנא לתיבעי 'כה אמר ה'". לך פסוק זה אינו שייך לענייננו. וצ"ב, כי הרב המחבר דייק על לשון הפסיעה כי הש"ע הש"נ.

[131] וכ"ה בבבלי ברכות (נח, ב).

[132] וכ"ה בזוה"ק פרשת פנחס (קפ רמה ע"ב).

וַאֲנִי אוֹמֵר, שֶׁיֵּשׁ לַבָּרָכָה הַלָּזוֹ יֶתֶר שְׁאֵת עַל הָעֲמִידָה בִּשְׁנֵי פְּרָטִים: הָאֶחָד - כִּי הַתְּפִלָּה לָמְדוּ אוֹתָהּ מִפִּי הַשְּׁמוּעָה, כְּמַאי דְּאָמְרִינַן בַּגְּמָרָא (תַּעֲנִית ב, א) וַעֲבַדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם בְּכָל לְבַבְכֶם[133] - מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לָמְדוּ אֵיזוֹ הִיא עֲבוֹדָה שֶׁבַּלֵּב הֱוֵי אוֹמֵר זוֹ תְּפִלָּה.[134] וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן בְּהֶדְיָא כְּתִיב (שָׁם ח, י): וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ וכו'. עוֹד עָלּוּי אַחֵר - כִּי נוּסַח הַתְּפִלּוֹת אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה תִּקְּנוּם שֶׁהֵם אַחֲרוֹנִים זַ"ל, וְנוּסַח בִּרְכַּת הַמָּזוֹן תִּקְּנָה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וִיהוֹשֻׁעַ וְדָוִד וּשְׁלֹמֹה וְרַבָּן גַּמְלִיאֵל וּבֵית דִּינוֹ. לָכֵן הָאִישׁ (הַיָּרֵךְ) [הַיָּרֵא] וְרַךְ הַלֵּבָב, יָשִׂים עֵינָיו וּמַעְיָנָיו, לְעוֹרֵר הֶגְיוֹנָיו, לָתֵת הוֹד וְהָדָר לַאֲדוֹנָיו, הַמֵּכִין מְזוֹנָיו, וְהִנֵּה פְּעֻלָּתוֹ לְפָנָיו, כִּי יִשְׁלַח ה' בְּרָכָה בְּכָל עִנְיָנָיו. וְאַחַר שֶׁיַּשְׂלִים הָאָדָם עַצְמוֹ בָּזֶה, צָרִיךְ שֶׁיִּשְׁגִּיחַ עַל אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו שֶׁיְּבָרְכוּ גַּם הֵם, כִּי גַּם הֵם חַיָּבִים מִן הַתּוֹרָה אַלְבָּא דְּמָאן דְּאָמַר (ע' רַמְבַּ"ם פ"ה מהל' בְּרָכוֹת ה"א, ובשו"ע ס' קפו ובנו"כ). וְאִם מַאֲכִילָם לֶחֶם וּמָזוֹן וְאֵינוֹ מְזַהִירָם עַל הַבְּרָכָה, הֲרֵי נוֹתֵן לִפְנֵיהֶם מִכְשׁוֹל לִגְזֹל לְהָקָבָ"ה וְלִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְהָעֹנֶשׁ תָּלוּי עַל צַוָּארוֹ. וְאִם מַזְהִירָם עַל הַבְּרָכָה, הָקָבָ"ה שׁוֹלֵחַ אֶת הַבְּרָכָה בַּאֲסָמֵיהֶם וּבְמַעֲיֵהֶם וּבִפְרִי בִּטְנֵיהֶם. וּרְאֵה כַּמָּה הִקְפִּידָה יַלְתָּא עַל כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה שֶׁלֹּא שְׁלָחוּ לָהּ (בְּרָכוֹת נא, ב). לָכֵן כָּל אִישׁ יִרְאַ שָׁמַיִם, יִרְאֶה לַקַּיֵּם, בַּחוּרִים וְגַם בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם נְעָרִים יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם ה':[135]

---

[133] פסוק בלשון זו מינו בגמרא כ"מ בשניים: בדברים (יא, יג): לאהבה את ה' אלהיכם בכל לבבכם. ובשמואל ג' (יב, כ): ועבדתם את ה' בכל לבבכם.

[134] בגמרא לפנינו: לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם (דברים יא, יג) – אי זו היא עבודה שהיא בלב וכו'. וכגירסת רבינו ז"ל מלמתי במאירי (ברכות כ, ב).

[135] תהלים קמח, יב–יג.

וְאֵלֶּה הַדְּבָרִים, לַמְהַדְּרִים מִן הַמְהַדְּרִים, אֲשֶׁר יֹאמְרוּ עַל הַיַּיִן תַּשְׁבָּחוֹת וְשִׁירִי"ם. טוֹב לְהוֹדוֹת הוֹדָאָה זוֹ, כּוֹלֶלֶת הָאַרְבַּע' בְּרָכוֹת שֶׁל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְיֵיטִיב חָזוֹן, לַבְּרָכָה עַצְמָהּ בִּנְעִימָה. וּמִתּוֹךְ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ בָּא לִשְׁמָהּ:

נְבָרֵךְ זָן עוֹלָם כֻּלּוֹ צוּר שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ:

יְאוֹת לְהַרְבּוֹת רְנָנִים * וּלְבָרֵךְ הַזָּן אֶת הַכֹּל.
קַרְנֵי רְאֵמִים בֵּיצֵי כִּינִים * לְכֻלָּם יִתֵּן לֶאֱכֹל.
אִישׁ לֹא נֶעְדָּר מְמְזוֹנִים * וּבְאֵין מָזוֹן נִשְׁכָּל שִׂכּוֹל.
מִי הוּא מֶלֶךְ בָּזוֹאת יָכוֹל * וּמִי יַעֲמֹד לְמוּל גָּדְלוֹ: [נְבָרֵךְ]

שָׂמוּ נוֹדָה תּוֹךְ מְסִבָּה * עַל אֶרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן.
שֶׁהִנְחִיל לָנוּ בְּחִבָּה * כַּאֲשֶׁר לְאָבוֹת נָאַם חָזוֹן.
הוֹד אֶרֶץ חֶמְדָּה וּרְחָבָה * שְׁמֵנָה הִיא בְּאֵין רָזוֹן.
עַל בֵּן אִישׁ מִטּוּבוֹ נְזוֹן * יוֹם יוֹם יָעִיר שִׁיר מַהֲלוֹ: [נְבָרֵךְ]

רַחֵם וְנַחֵם עִיר צִיּוֹן * וְתִבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם.
וְשִׂים בְּתוֹכָהּ בֵּית חֶבְיוֹן * עֵזֶךְ בָּנוּי מִשָּׁמַיִם.
וּמַלְכוּת דָּוִד שִׂים עֶלְיוֹן * כַּאֲשֶׁר אָז הָיָה בִּפְלַיִם.
אֵלָיו יִדְרְשׁוּ כָּל גּוֹיִם * יֵלְכוּ לְאוֹרוֹ וְלִהֲלוֹ: נְבָרֵךְ

אֵל שִׁמְךָ יִתְבָּרַךְ לָעַד * שֶׁבְּכָל יוֹם מֵיטִיב לָנוּ.
הוּא יֵיטִיב לָנוּ וּמִסְעָד * יְהֵיֶה וְטוֹב יִגְמֳלֵנוּ.
הָרַחֲמָן יָחִישׁ יוֹם נוֹעָד * לָבוֹא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ.
וְיִבְנֶה בַּיִת מִקְדָּשֵׁנוּ * יַאֲהִיל אֹהֶל מִשְׁכַּן שִׁילֹה: נְבָרֵךְ

[סדר ברכת המזון][136]

נְבָרֵךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ: בָּרוּךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ:
בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ וּבָרוּךְ זִכְרוֹ לְעוֹלְמֵי עַד:
בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַזָּן אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוּבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים. נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר. כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. וְטוּבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ וְאַל יֶחְסַר לָנוּ מָזוֹן תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הוּא זָן וּמְפַרְנֵס לַכֹּל בָּאָמוּר: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַזָּן אֶת הַכֹּל:
נוֹדֶה לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה בְּרִית וְתוֹרָה חַיִּים וּמָזוֹן. עַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים. וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחָתַמְתָּ בִּבְשָׂרֵנוּ. וְעַל תּוֹרָתְךָ שֶׁלִּמַּדְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים וּמָזוֹן שֶׁאַתָּה זָן וּמְפַרְנֵס אוֹתָנוּ: וְעַל הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִין אֶת שִׁמְךָ כָּאָמוּר: וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן:
רַחֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ. וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. אָבִינוּ רוֹעֵנוּ זוּנֵנוּ. פַּרְנְסֵנוּ. כַּלְכְּלֵנוּ. הַרְוִיחֵנוּ הַרְוַיח לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה מִכָּל צָרוֹתֵינוּ. וְאַל תַּצְרִיכֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לִידֵי מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם. וְלֹא לִידֵי הַלְוָאָתָם. אֶלָּא לְיָדְךָ הַמְּלֵאָה וְהָרְחָבָה. לֹא נֵבוֹשׁ בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְלֹא נִכָּלֵם לָעֲלָם הַבָּא. וּמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה תַּחֲזִירֶנָּה לִמְקוֹמָהּ:

ובשבת אומרים:

רְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוַת יוֹם הַשְּׁבִיעִי. הַשַּׁבָּת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ הַזֶּה. כִּי יוֹם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ הוּא מִלְּפָנֶיךָ. נִשְׁבּוֹת בּוֹ וְנָנוּחַ בּוֹ וְנִתְעַנֵּג בּוֹ. וְאַל תְּהִי צָרָה וְיָגוֹן בְּיוֹם

---

[136] יש להחיל ולהעיר, כי ישנם שינויים בין הנוסח בברכת המזון שנלפפ כאן לבין הנוסח הנלפפ לעיל (פרק ז) בביאור ברכת המזון. וכן יש להעיר לכ שסלר זה נוקל בניקוד שגוי. ולכן הגלע"ל, למין לקבוע בפסקנות שנוסח זה ימא מילי הכ המחבר.

מְנוּחָתֵנוּ. וְהַרְאֵנוּ בְּנֶחָמַת צִיּוֹן. כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַנֶּחָמוֹת: וְתִבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, בּוֹנֵה בְרַחֲמָיו יְרוּשָׁלָיִם אָמֵן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. לָעַד הָאֵל אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אַדִּירֵנוּ. בּוֹרְאֵנוּ. גּוֹאֲלֵנוּ. קְדוֹשֵׁנוּ. קְדוֹשׁ יַעֲקֹב. רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל. הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב לַכֹּל. שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם הוּא מֵטִיב לָנוּ. הוּא הֵטִיב לָנוּ. הוּא יֵטִיב לָנוּ. הוּא גְּמָלָנוּ. הוּא גּוֹמְלֵנוּ. הוּא יִגְמְלֵנוּ לָעַד חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרֶוַח וְהַצָּלָה וְכָל טוּב:

הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁתַּבַּח בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁתַּבַּח בָּנוּ לְדוֹר דּוֹרִים. הָרַחֲמָן הוּא יִתְפָּאַר בָּנוּ לָנֶצַח נְצָחִים. הָרַחֲמָן הוּא יִתֵּן שָׁלוֹם בֵּינֵינוּ. הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. הָרַחֲמָן הוּא יִפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סוּכַּת שְׁלוֹמוֹ. הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִמֶּנּוּ בְּשִׁמּוֹ. הָרַחֲמָן הוּא יְחַיֵּינוּ וְיִזַּכֵּנוּ וְיקָרְבֵנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְבִנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. מִגְדּוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ. וְעוֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם. מַה שֶּׁאָמַרְנוּ יִהְיֶה לְשָׁבְעָה. וּמַה שֶּׁשָּׁתִינוּ יִהְיֶה לִרְפוּאָה. וּמַה שֶּׁהוֹתַרְנוּ יִהְיֶה לִבְרָכָה כִּדְכְתִיב: וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתִירוּ כִּדְבַר יְהוָה. בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה. עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם. סַבְּרִי מָרָנָן בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה שֶׁרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ. רַחֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבְנֵה עִיר הַקֹּדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ. כִּי אַתָּה טוֹב וּמֵטִיב לַכֹּל בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן:

וְעוֹד שִׁירִי יַזֶּה לִכְבוֹד כְּלִי זֶה:

דַּם כְּלִי זֶה מִכָּל כֵּלִים כִּי כָל כֵּלִים נֹאכַל בָּהֶם:

אַךְ כְּלִי זֶה נֶאֱכָל עַצְמוֹ אוֹכְלָיו מָזוֹן עַד אֶל פִּיהֶם:

עֶזְרָה מֵאֵל שׁוֹאֵל לְזוֹבוֹת אֶת הָרַבִּים יוֹאֵל: הַצָּעִיר יִשְׂרָאֵל:

זמירות ישראל

משירי הרב המחבר נעים זמירות ישראל כמוהר"ר ישראל נג'ארה זצ"ל

סימן: ישראל.

יָהּ רִבּוֹן עָלַם וְעַלְמָיָא. אַנְתְּ הוּא מַלְכָּא מָלֶךְ מַלְכַיָּא. עוֹבָדֵי גְּבוּרָתָךְ וְתֻמְהַיָּא. שְׁפַר קֳדָמָי לְהַחֲוָיָא: יָהּ רִבּוֹן

שָׁבְחִין אֲסַדַּר צַפְרָא וְרַמְשָׁא, לָךְ אֱלָהָא קַדִּישָׁא. דִּי בְרָא כָּל נַפְשָׁא. עִירִין קַדִּישִׁין וּבְנֵי אֱנָשָׁא, חֵיוַת בָּרָא וְעוֹפֵי שְׁמַיָּא: יָהּ רִבּוֹן

רַבְרְבִין עוֹבָדָךְ וְתַקִּיפִין, מַכִּיךְ רְמַיָּא וְזַקִּיף כְּפִיפִין, לוּ יְחֶיֶה גְּבַר שְׁנִין אַלְפִין, לָא יֵעוּל גְּבוּרָתָךְ בְּחוּשְׁבְּנַיָּא: יָהּ רִבּוֹן

אֱלָהָא דִּי לֵהּ יְקָר וּרְבוּתָא. פְּרוֹק יָת עָנָךְ מִפּוּם אַרְיְוָתָא. וְאַפֵּיק יַת עַמֶּךְ מִגּוֹ גָּלוּתָא. עַמֶּךְ דִּי בְחַרְתְּ מִכָּל אוּמַיָּא: יָהּ רִבּוֹן

לְמִקְדָּשֶׁךָ תּוּב וּלְקֹדֶשׁ קוֹדְשִׁין. אֲתַר דִּי בֵהּ יְחַדּוּן רוּחִין וְנַפְשִׁין. וַיְזַמְּרוּן לָךְ שִׁירִין וְרַחֲשִׁין. בְּירוּשְׁלֶם קַרְתָּא דְּשׁוּפְרָיָא: יָהּ רִבּוֹן[137]

---

[137] תרגום הפיוט עפ"י ספר עיון תפילה (מוסר התפילות ח"ג דף שכט ע"ב):

יה רבון עלם – יה מלוך כל העולמים, אתה הוא מלך מלכי המלכים, לך נאה – להגיל גבורתך ונפלאותיך.

שבחין – שבחים אערוך בבקר ובערב, לך אל קדוש בורא כל נפש, מלאכי מרום וכל בני אדם, חיתו שדי ועוף השמים.

רברבין – גדולים מעשיך ונוראים, משפיל רמים וזוקף כפופים, לו יחיה גבר אלף שנים, לא יוכל לשער גבורתך. (ונראה שי"ל יָעֵל ופא על החלם, גם אלף שנים לא יספיקו לו להכניס (פיוט) גבורתך בחשבונו. ופא היה שב על הגבורה היה י"ל יַעֲלֹ).

אלהא – האל שאך לו הכבוד והגדולה, פדה נא את לחנך מִשִּׁנֵּי אריות, והוצא את עמך מתוך גלותם, עמך שאך בחרת מכל העמים.

למקדשך – שובה למקדשך ולקדש הקדשים, מקום שמחת כל רוח ונפש, ויזמרו לך שם שיר ושבחה, בירושלים עיר כלילת יופי. עכ"ל.

סימן: ישראל.

יוֹדוּךָ רַעְיוֹנַי יְהֹוָה יאהדונהי רוֹעִי. בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ יוֹם הַשְּׁבִיעִי:
יוֹם אֲשֶׁר בִּלִּיתָ בּוֹ כָּל מְלַאכְתֶּךָ. אוֹמַר כִּי שָׂרִיתָ עַל כָּל זוּלָתֶךָ. וּמַעֲשִׂים עָשִׂיתָ.
אֵין לְבַלּוֹתֶךָ. לִי בָּן אֲמָתֶךָ חִישׁ לְהַרְגִּיעִי: בְּיוֹם שַׁבַּת

שָׁבִיעִי בָּחַרְתָּ מִכָּל הַמְּנָנִים. וְאוֹתוֹ קִדַּשְׁתָּ בְּשָׁבוּעוֹת וְשָׁנִים. חִישׁ אֲשֶׁר נָשָׂאתָ
לְגָוַע אֱמוּנִים. וּפְדֵם מֵאֲסוֹנִים אָרְחִי וְרִבְעִי: בְּיוֹם שַׁבַּת

רָצֵה בְמְנוּחָתִי יוֹם זֶה יוֹם מְנוּחָה. וּבְיוֹם עֲבוֹדָתִי הַמְצִיא לִי הָרְוָחָה. וְהָכֵן
לִשְׁבִיתָתִי מַשְׂאֵת וַאֲרוּחָה. וְשָׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִהְיֶה שַׁעֲשׁוּעִי: בְּיוֹם שַׁבַּת

אֵל עוֹלָם שֶׁכָּלוֹ שַׁבָּת תְּזַכֵּנִי. וְנֶרֶךָ בְּהִלּוֹ שִׁים אוֹר בַּעֲדֵנִי. וְאָל מִשְׁכַּן שִׁילֹה
תָּשׁוּב תַּעֲלֵנִי. מְהֵרָה עֲנֵנִי אוֹרִי וְיִשְׁעִי: בְּיוֹם שַׁבַּת

* * * *

סימן: ישראל חזק.

יַעֲלָה יַעֲלָה בּוֹאִי לְגַנִּי הֵגֵץ רִמּוֹן גַּם פָּרְחָה גְּפָנִי:

יָבוֹא דּוֹדִי יָכִין צְעָדָיו וְיֹאכַל אֶת פְּרִי מִגָּדָיו אִם יְדִידִי אָרְכוּ נְדוּדָיו אֵיךְ יְחִידָה
אֵשֵׁב עַל כַּנִּי:

שׁוּבִי אֵלַי אַתְּ בַּת אֲהוּבָה שׁוּבִי אַתְּ וַאֲנִי אָשׁוּבָה הֵגֵּה עִמִּי זֹאת אוֹת כְּתוּבָה כִּי
בְּתוֹכֵךְ אָתֵּן מִשְׁכָּנִי:

רֵעִי דּוֹדִי נַפְשִׁי פָּדִיתָ וּלְךָ רַעְיָה אוֹתִי קָנִיתָ עַתָּה לִי בֵּין עַמִּים זָרִיתָ וְאֵיךְ תֹּאמַר
דּוֹד אֲהַבְתָּנִי:

אֲיֻמָּתִי לְטוֹב זֵרִיתִיךְ וְלִתְהִלָּה וּלְשֵׁם שָׂרִיתִיךְ כִּי אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ שִׂמְחִי כִּי
יְשׁוּעָתֵךְ אָנִי:

לוּ יְהִי כִּדְבָרְךָ יְדִידִי עַתָּה מַהֵר תָּאֳסוֹף נְדוּדִי וּלְתוֹךְ צִיּוֹן נָחֵה גְּדוּדִי וְשָׁם אַקְרִיב
לָךְ אֶת קָרְבָּנִי:

חָזְקִי רַעְיָה חִבְּךְ כְּיֵין טוֹב כִּי צִיץ יִשְׁעֵךְ רַעֲנַן רָטוֹב וּלְצַרְיִךְ אֲכָרוֹת וְאָחְטוֹב
וְחִישׁ אֶשְׁלַח לָךְ אֶת סְגָנִי: